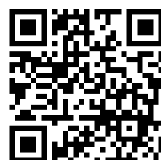

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

HÄFT. 111.

SPECULUM VIRGINUM.

PÅ HÄFTET.

STOCKHOLM. 1897. KUNGL BOKTRYCKERIET.

Pris för köpare 3 kr.

Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar

innefatta hittills:

Flores och Blanzeflor.
Sanct Patriks-Sagan.
Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.
Vadstena Kloster-Reglor.
Herr Ivan Lejon-Riddaren. (Fullständig i 3 häften.)
Namnlös och Valentin.
Ett Forn-Svenskt Legendarium. (Fullständigt i 11 häften.)
Konung Erik XIV:des Krönika.
Svenska Medeltidens Bibel-arbeten. (Fullständiga i 6 häften.)
Sagan om Didrik af Bern. (Fullständig i 3 häften.)
Hertig Fredrik af Normandie.
Konung Alexander. (Fullständig i 3 häften.)
Skrå-Ordningar. (Med fyra plancher.)
Heliga Birgittas Uppenbarelser. (Fullständiga i 11 häften.)
Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne. } (I ett
Legenden om Gregorius af Armenien. } band.)
Sveriges Dramatiska Litteratur. (Fullständig i 5 häften.)
Helige Bernhards Skrifter. (Fullständiga i 2 häften.)
Svenska Medeltidens Rim-Krönikor. (Fullständiga i 7 häften.)
Susos Gudeliga Snilles Väckare. (Fullständig i 3 häften.)
Själens Tröst. (Fullständig i 4 häften.)
Skrifter till läsning för klosterfolk. (Fullständiga i 2 häften.)
Gersons bok om djefvulens frestelse. (Facsimile.)
Klosterläsning. (Fullständig i 3 häften.)
Svenska Medeltids-Postillor. (Fullständiga i 7 häften.)
Gersons Lärdom huru man skall dö. (Facsimile.)
Svenska Medeltids Dikter och Rim. (Full[illegible]
Läke- och Örte-Böcker. (Full[illegible]
Ordbok öfver Svenska Med[illegible]
Prosadikter från Mede[illegible] [illegible] häften.)
Historia Trojana.
Jungfru Marie Örtag[illegible] [illegible]dig i [illegible] häften.)
Speculum Virginum[illegible]
Småstycken på [illegible] [illegible]ts som bilagor, utom
numm[illegible]

Mera h[illegible] intill Januari 1897.

SPECULUM VIRGINUM.

SPECULUM VIRGINUM

— JUNGFRUSPEGEL —

ÖFVERS. FRÅN LATINET

AF

MATHIAS LAURENTII,

MUNK I VADSTENA.

EFTER DEN ENDA KÄNDA HANDSKRIFTEN

UTGIFVEN AF

ROBERT GEETE.

STOCKHOLM 1897—98.

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Det märkliga alster af medeltida didaktisk-asketisk spekulation, hvaraf en svensk öfversättning, verkstäld mot slutet af 1400-talet, nu offentliggöres, bär titeln SPECULUM VIRGINUM, »Jungfruspegel». Dess original nedskrefs på latin och utgör ännu i dag ett af de många bevisen på benediktinernas omfattande lärdom inom medeltidens skilda kunskapsområden äfvensom på den metod de valde för att med framgång sprida denna lärdom till det vetgiriga klosterfolket.[1] »Jungfruspegeln» utgör en under dialogens form framställd skildring af en klosterjungfrus vandring från novisstadiet till den fulländade helighetens högsta trappsteg. Det är den vise lärofadren PEREGRINUS som här meddelar sina erfarenheter och lärdomar åt klostersystern THEODORA, hvars tvifvel och diskreta inkast af honom upptagas och besvaras med all önskvärd omständlighet. Deras uppbyggliga samtal fylla tillsammans tolf böcker, af hvilka dock de två sista synas endast lösligt sammanhänga med det hela. Den egentliga dialogen slutar redan med 9:de boken. Dennas slutord lyda

[1] Att »Jungfruspegeln» är ett verk af benediktinsk klosterflit framgår både af dess historia (hvarom mera längre fram) och af ett specielt ställe i texten (tr. uppl. s. 394 r. 32 ff.), där den hel. Benedictus kallas »vår herde». Läraren Peregrinus säger nämligen där till sin lärjunge: »haffwer thu ekke thänna stighans skapnadh ok formam giffna ällir wtkastadha aff warom hirdha benedicto, hwilkins reghlo thu lägghir tik win om at halda.»

i lat. originalet sålunda: »Et hic finis dialogi nostri et totius operis nostri expleta tamen gratiarum actione cum oratione». Denna »gratiarum actio» följer därpå (utan dialog) i 10:de boken, vid hvars slut står: »Explicit speculum virginum». — Den 11:te boken, »De septiformi gratia spiritus sancti», och den 12:te, som åter i dialogform innehåller en utläggning af »Pater noster», stå bägge utom ramen för den ursprungliga planen och anses med skäl såsom senare tillkomna.

Såsom bihang följer slutligen ett bombastiskt *Epithalamium* på ambrosiansk meter (s. k. dimeter iambicus) med parvis rimmade versrader. Det utgör en lofdikt öfver den hel. jungfrun och jungfruståndets ära, diktad af samme författare som skrifvit »Jungfruspegeln», och företer i yttre måtto den egendomligheten, att begynnelsebokstäfverna till verserna (hvarje versrad bestående af två med hvarandra rimmande strofer), tillsammans 258, akrostiskt tagna bilda en särskild dikt (hymn) med början så lydande: »O qualis es, o quantus, quam suavis, o rerum pater in gracia.» För den intresserade läsaren följer (s. 609 o. f.) ett aftryck af den lat. texten till jämförelse. Det visar sig härvid snart, att versföljden i de båda texterna, den lat. och den svenska, endast styckevis stämma öfverens, helt visst på grund af någon rubbning i den af Mathias följda lat. förebilden. En rubbning i nämnda hänseende är för öfrigt till finnandes redan i mycket gamla lat. codices af »Speculum», så t. ex. i den af utg. begagnade Berlinhandskriften från 1200-talet (se nedan s. VIII o. f.), efter hvilken epitalamiet här aftryckts. För detta aftryck har näm-

ligen originalets versföljd måst återställas till sin ursprungliga ordning, hvilket gått för sig med ledning just af den akrostiska dikten, som lyckligtvis fans i sin helhet utskrifven efter epitalamiet i Cod. Berol. (aftryckt här nedan s. 616).

Författaren till Speculum Virginum är ej känd till sitt verkliga namn. Man vet endast att han var munk i benediktinklostret Hirsau, beläget i stiftet Speier (Ober-Pfalz, Bayern), omkr. år 1100 och skref under det antagna namnet Peregrinus. Under medeltiden kände man honom endast under denna psevdonym, där ej hans arbeten passerade utan hvarje författarenamn. Redan i en gammal förteckning öfver Hirsau-klostrets bibliotek, sådant det sammanbragts af abboten Wilhelm (1068—1091) och hans tre närmaste efterföljare, af hvilka den siste afled 1165, nämnas såsom klostret tillhöriga åtskilliga »libri cuiusdam monachi Hirsaugiensis cognomento *Peregrini*». Katalogen [1] är ej många decennier yngre än år 1165, och då den, så nära efter den skrifvande klosterbrodrens egen tid, ej känner hans verkliga namn, utan nöjer sig med ett »cognomentum» (känningsnamn), torde man tryggt kunna antaga att det förra varit okändt i hans eget kloster och följaktligen ännu mer utom detsamma. Det förekommer ej häller någon-

[1] Denna märkliga bokförteckning från medeltiden finnes i sin helhet tryckt (efter en afskrift, gjord af Parsimonius, abbot i Hirsau 1569—88, och nu tillhörig biblioteket i Wolfenbüttel) hos *G. Becker*, »Catalogi bibliothecarum antiqui», 1885, under n:r 100.

sin i de honom tillskrifna arbetena, utgörande ett antal af 6—7. Detta hindrar dock ej att man vid medeltidens slut åt Speculum-författaren uppdiktat namnet CONRADUS HIRSAUGIENSIS, och för denna nyhet hafva vi att tacka den ytterst fantasirike abboten i Spanheim, Johannes Trithemius (död 1516), känd för sina djärfva frihandsteckningar i »Chronicon monasterii Hirsaugiensis».[1] Man kan t. o. m. nära nog uppgifva tiden, när den nämnde historieskrifvaren inventerat det förut okända namnet. Ännu år 1492, då han fullbordade sin »Catalogus scriptorum ecclesiasticorum», var ingen författare med namnet Conradus Hirsaug. af honom känd, såsom man ser af en i Kgl. Bibl. i Berlin befintlig handskrift (Cod. Lat. n:o 410) af detta arbete, afslutad just nämda år.[2] Personen i fråga omnämnes där endast såsom »Peregrinus monachus . . . vir tam in divinis scripturis quam in humanis scienciis magnifice eruditus». Samma var förhållandet i ett annat af Trithemii arbeten: »De viris illustribus ordinis S. Benedicti» (utg. af J. Busæus först 1604), där samme man nämnes med orden: »Peregrinus monachus Hirsaugiensis, Wilhelmi abbatis [1068—91] . . . quondam discipulus. Claruit a. d. 1100.» Då alltså hvarken i handskrifterna af den s. k. Peregrini egna arbeten eller före 1492 ens hos Trithemius själf någon Hirsaumunk Conradus finnes omnämnd, måste detta namn vara en förmodan eller snarare ett påfund, som

---

[1] Se om detta intressanta falsarium (man kan ju kalla det »pia fraus»!) *C. Wolff*, »Joh. Trithemius und die älteste Geschichte des Klosters Hirsau», i Württembergische Jahrbücher für Statistik, Jahrg. 1863, s. 229 ff.

[2] Se härom *V. Rose*, »Verzeichniss der lat. Handschriften der Königl. Bibliothek zu Berlin» Bd 1, 1893, s. 137.

år senare än år 1492. Det möter också första gången i den af Trithemius gjorda nya bearbetningen af hans »Catalogus illustrium virorum Germaniam . . . exornantium» (tr. Mainz 1495) samt i den därmed i många stycken öfverensstämmande »Chronicon monasterii Hirsaugiensis», som började utarbetas 1495, men trycktes först 1601 i Mainz. Ungefär samtidigt dyker namnet Conradus upp i den 1494 i Basel tryckta »Liber de scriptoribus ecclesiasticis», en ny och utvidgad bearbetning af Trithemii förut nämda »Catal. scriptor. eccles.» af 1492 och hemtad från samma förråd som den »förbättrade» 1495-års upplagan af »Catal. illustr. viror. Germ.», med hvilken den ofta ordagrant öfverensstämmer. Det är alltså från dessa år: 1492—1494/95 som den öfverraskande »upptäckten» af namnet *Conradus* förskrifver sig, detta namn som sedan så oförtjent ingått i litteraturhistorien. Som det emellertid måste anses fullt bevisadt att det intet annat är än en ren fiktion af den föga sanningskäre Trithemius och ej bestyrkts ur någon äldre källa, måste författaren af Speculum Virginum alltjämt, liksom han var det intill 1492, betraktas såsom till sitt verkliga namn okänd.[1]

Trithemii omdöme om vår författare, den flitige Hirsau-munken, och hans litterära verksamhet, sådant det framställes i den redan citerade Hirsau-krönikan, har (enl. en gammal i Kgl. Bibl. i Stockholm befintlig odaterad handskrift däraf i fol.) följande lydelse. Det heter där vid år 1131: »Claruit his quoque temporibus in hoc Hirsaugiensi coenobio Conradus mo-

[1] Se utförligare härom *V. Roses* förut åberopade »Verzeichniss», s. 133—137.

nachus, qui nomen suum ex humilitate occultans Peregrinum in suis se lucubrationibus nuncupat, beati Wilhelmi quondam auditor atque discipulus, vir in omni scientia scripturarum doctissimus, et non minus religionis observantia venerandus, qui sub nomine Peregrini scripsit multa præclara opuscula, de quibus extant subiecta:

1. Ad Theodoram sanctimonialem opus insigne quod prænotavit *Speculum virginum*, libri viij;
2. Commentarius in evangeliis;
3. De vita spiritus et fructu mortis;
4. Dialogus matricularius;
5. De laudibus S. Benedicti;
6. Didascalon dialogus;
7. De musica et differentia tonorum.

Sermones quoque varios, omelias simul et epistolas plures eleganter composuit... Multis annis monachorum scholis in hoc coenobio præfuit, et plures discipulos insignes atque doctissimos educavit. Obijt tandem octogenarius...»

* * *

Speculum Virginum (på latin) har, så vidt af tillgängliga bibliografiska källor framgår, aldrig blifvit tryckt. Det oaktadt synes arbetet under medeltiden hafva åtnjutit ett högt anseende, att döma af det praktfulla sätt hvarpå flere till våra dagar bevarade handskrifter af det lat. originalet utstyrts. Ej mindre än tre fullständiga exemplar från 1200-talet hafva, så vidt kändt är, räddats till våra dagar, alla utstyrda med konstnärliga bilder. Af dessa handskrifter tillhör

en Königl. Bibliothek i Berlin. Det är en pergamentscodex in folio från 13:e årh:s förra hälft (Cod. Lat. n:o 73, eller Phillipps n:o 1701) om 148 blad. Den tillhörde ursprungligen cisterciens-klostret Igny i Frankrike (dep. Marne; grundadt 1126), därpå jesuitkollegiet (Collège de Clermont) i Paris och såldes efter jesuitordens upphäfvande i nämda land (1763) till holländska familjen Meerman, hvarifrån den 1824 förvärfvades af engelsmannen Thomas Phillipps. Vid dennes död (1887) såldes den jämte hela den dyrbara Meermanska handskriftssamlingen (tillsammans 278 latinska codices) till sin nuv. egare, Kgl. Bibl. i Berlin. Den dyrbara handskriften, som är bevarad i alldeles fullständigt skick, är skrifven af en enda hand och försedd med prydliga initialer i flere färger samt, vid början af hvarje bok, med (tillsammans 13) konstnärligt utförda, ofta hela sidan upptagande figurtaflor, framställande symboliska bilder i säker teckning (svart och rödt), s. k. »misticæ picturæ», såsom de kallas i texten. Genom godhetsfullt tillmötesgående från vederbörandes sida har utg. haft tillfälle att i Stockholm begagna denna viktiga handskrift vid utgifvandet af den nu föreliggande sv. öfversättningen. — Biblioteket i Troyes eger äfven en hdskr. å perg., 130 blad in fol. (med n:r 252), likaledes från 13:e årh. Äfven denna codex är försedd med pennteckningar och innehåller därtill vid slutet musiknoter till epitalamiets akrostiska dikt. — Den tredje handskriften från nämda årh. är en perg.-codex in 4:o, tillhörig Vatikanska biblioteket (Palat. cod. Lat. n:o 565), också den försedd med bilder. — Af yngre datum är en i K. Hof- und Staatsbibliothek i München

förvarad pp.-hdskr. in fol. (Cod. Lat. n:o 3561) från 15:e årh. (året 1461 förekommer på två ställen), innehållande utom 8 andra arbeten vårt »Speculum». Denna skrift, som där upptager bl. 1—174, är emellertid ej fullständig. Den saknar början och slut och har dessutom flere lakuner (9 blad saknas). Arbetet kan ej häller anses såsom fullfärdigt, enär hvarken rubrikatorn eller korrektorn fullföljt sitt arbete efter bl. 38. Dessutom finnas allt ifrån början stora tomrum, afsedda för praktfullare initialer, hvadan äfven illuminatorn, som hade att utfylla dem, här lyser genom sin frånvaro. Trots sitt bristfälliga skick har emellertid denna handskrift, som äfvenledes välvilligt stått till utg:s begagnande i Stockholm, kunnat tjäna till komplettering af den ofvannämda cod. Berol. 73, i hvilken på några ställen hela rader genom afskrifvarens förbiseende öfverhoppats. München-hdskr. synes vara afskrift af en mycket fullständig förebild, och den har således sin betydelse i trots af det stympade skick, hvari den numera föreligger. I slutet finnes en temligen grof pennteckning, som fyller hela bl. 174 och föreställer ett träd, hvars blad, fördelade i grupper, innehålla namnen på alla de sju hufvuddygderna, de sju dödssynderna, Jesu och Marias »sju ord» samt hela Pater noster. Dessutom finnas på tre ställen spår efter större inklistrade taflor (trol. träsnitt), af hvilka dock numera ingenting annat återstår än klistret. Äfven denna hdskr. har sålunda, liksom de öfriga, varit illustrerad, ehuru sannolikt mera tarfligt.

* * *

Äfven i Norden var Speculum Virginum kändt och studeradt mer än hundra år förr än man i Vadstena kloster beslöt sig för att öfversätta den märkliga skriften till svenska. Den var nämligen en kär läsning för bl. a. den kunskapsälskande hel. Birgitta,[1] som helt visst gjorde dess bekantskap genom förmedling af sin lärare och vän, priorn i Alvastra Petrus Olavi († 1390). Detta torde i sådant fall ha inträffat under den tid, då Birgitta efter sin makes död (1344) vistades i Alvastra kloster, och i hvarje fall före utresan till Rom (1349). Beviset föreligger i Prior Petri vittnesmål (den s. k. »Depositio copiosissima») vid Birgittas helgonprocess, där det åsyftade stället (»Acta et processus canonizationis S. Birgittæ de Suecia», Kongl. Bibl:s i Sthlm hdskr.[2] med gammalt signum *A 14*, fol. ccvij) lyder sålunda: »Item dixit idem testis [prior Petrus de Alvastro] quod cum ipse quadam die legerat in dicto monasterio [ɔ: Alvastra] coram dicta domina Birgitta in libro qui vocatur *speculum virginum* in quo Peregrinus monachus dispu-

---

[1] »En Bog, som tiltalte hende [ɔ: Birgitta] meget og hvoraf vi veed hun lod sig forelæse, var Jomfruspeilet» (*F. Hammerich*, »Den hellige Birgitta og Kirken i Norden», Kbhn 1863, s. 168).

[2] Utom Kongl. Bibl:s exemplar af den utomordentligt viktiga helgonprocessen äro ytterligare blott två sådana kända. Det ena tillhör Vatikanska biblioteket (Cod. Ottobon. Lat. 90), det andra utgör en del af den i British Museum i London förvarade handskriften Cod. Harl. 612. Om den förra har d:r K. H. Karlsson, som i Rom varit i tillfälle att jämföra den med K. B:s codex, meddelat, att den är en afskrift af samma original som K. B:s A 14 och företer högst obetydliga skiljaktigheter. Harley-handskriften återfinnes summariskt beskrifven af prof. M. Weibull i Hist. tidskr. årg. 7 (1887), s. 88 ff., samt af prof. H. Schück i »Två svenska biografier från medeltiden», i Antiqv. tidskr. f. Sverige d. 5 (1895), s. 415 ff.

tat de omnibus virtutibus cum Theodora virgine, domina Birgitta... rapta fuit in spiritu...» Samma berättelse återfinnes äfven i en af Birgittas »Revelationes extravagantes», som bekant delvis bygda på depositionerna. Det heter där i cap. 96 (Köln-upplagan 1628 af »Revelationes» s. 587): »Quadam die cum beata Birgitta faceret legi pro se in libro, qui vocatur *speculum virginum*, rapta fuit in spiritu», hvilket utgör inledningen till en uppenbarelse rörande det olika värdet af de tre dygde-stadierna: jungfruståndet, äkta ståndet och enkeståndet, och slutar med satsen: »obedientia omnes introducit ad gloriam».

Ehuru således vårt »Speculum» i sin *latinska* dräkt varit kändt och läst i Sverige så tidigt som vid midten af 1300-talet, har dock ingen latinsk handskrift däraf inom vårt land räddats till våra dagar. I intet svenskt bibliotek har nämligen någon sådan kunnat uppspåras. Att emellertid Vadstenaklostrets rika bibliotek en gång innehaft ett exemplar däraf framgår ej mindre af den därstädes på 1400-talet gjorda öfversättningen, än ock af en nu i Upsala Univ.-bibliotek förvarad f. d. Vadstenahandskrift (den hade i Vadstena sign. **K v 11,** d. v. s. var den 11:te boken på 5:te brädan af 10:de hyllan), hvars text utgör ett vidlyftigt alfabetiskt register till någon (numera okänd) handskrift af Speculum Virginum. Den är en pappershdskr. (de två yttersta bladen af pergament) i smal folio om 77 blad med nuvarande sign. *C 247* och synes förskrifva sig från midten af 1400-talet. Permarne (trä med skinnöfverdrag) bära märken efter knäppen. Å bakpermen finnes påklistrad en pergamentsremsa (baksidan af ett stycke af ett i

Vadstena utfärdadt, eljest okändt, pergamentsbref, dateradt [Vad]stena anno domini M. CCCC. secundo [1402]) med bokens titel (i vanlig förkortning): *Speculum virginum | Tabula super dya|logum inter peregrinum et | theodoram virginem* |, på 4 rader, samt därunder bokens ofvan nämda signatur i Vadstenabiblioteket, en sign. som äfven återfinnes å fol. 1 r:o. Hvad registrets hufvudskrift vidkommer, låter den sig tillnärmelsevis uppkonstruera med ledning af de sidotal, till hvilka hänvisning lemnas i registret och under jämförelse med de tillgängliga latinska handskrifterna och den svenska öfvers. Man får med denna konstruktionsmetod till resultat en handskrift in fol. om 138 à 140 blad, alltså en codex af något större omfång än Troyes-hdskr. (130 bl.), men något mindre än Berlin-hdskr. (148 bl.). Det återstår nu blott att finna själfva handskriften!

Den svenska öfvers. af Speculum Virginum eller *Jomfrunna speghil* (jfr s. 496: 9), som nu för första gången offentliggöres, föreligger, så vidt kändt är, blott i en handskrift, Kongl. Bibliotekets med gammalt signum (Antikvitetsarkivets) *A 8.* Det är en perg.-codex med permar af trä, öfverdragna med brunt skinn och försedda med enkla pressningar. Af två knäppremmar finnas numera blott metallfästena kvar. Kolumnernas dimensioner utgöra: höjden 22,5—25 cm. och bredden 16—17,5 cm. Handskriften innehåller tillsammans 164 blad eller 328 sidor af 31 cm. höjd och 22 cm. bredd, fördelade i 17 lägg, alla

utom det 14:e och 17:e innehållande 10 blad. Lägg 14 åter omfattar blott 8 blad; hvartdera af läggen 15 och 16 hade ursprungligen 12 blad, af hvilka 2 (blanka) bortskurits (alltså utan lucka). Det sista lägget, det 17:e, utgjorde från början 10 blad. Af dessa äro 4 (blanka) bortskurna, och af de återstående 6 äro de 3 sista blanka. Texten, som ingenstädes företer någon lucka, upptager alltså 161 fulla blad (= 322 sidor) och är genom hela handskriften utförd af en och samma hand. Det första lägget är nedtill å sista sidan betecknadt med bokst. **a**, och läggen 2—13 äro å första och sista sid. försedda med bokst. **b**—**n**; de öfriga 4 läggen obetecknade. Hvarje sida består af 34 till 40 rader. Inga andra prydnader förekomma än större enfärgade initialer i rödt eller grönt (blott ett par gånger en större bokstaf i blått *och* rödt eller rödt *och* grönt), i synnerhet vid början af ny bok eller afdelning (de äro i trycket återgifna med fetstil). Rubriker och stundom stycken på flere rader (så i 12:e boken) äro utförda i rödt. Likaså alla kommata, hvarjämte röda understrykningar och dito isättningar i versalbokstäfver förekomma. Rubrikerna *Peregrinus* och *Theodora* äro likaledes alltid utförda i rödt. När en mening af skrifvaren öfverhoppats (såsom å hdskr:s sid. 133), har den sedermera tillagts i marginalen och kringgärdats med ett ramverk i rödt. På samma sätt hafva äfven de vid slutet af de flesta läggen befintliga s. k. »kustoderna», d. v. s. begynnelseorden af det följande lägget, på ett mer eller mindre prydligt sätt inramats i rödt (tillsammans 12 gånger).

* * *

Öfversättningen af Speculum Virginum till svenska är, enligt bokens egen uppgift i slutskriften, verkstäld i Vadstena af klosterbrodren MATHIAS LAURENTII (Mats Larsson) från Jönköping. Ur Vadstena-diariet inhemtas, att han före intagandet i brödrakonventet var kaplan hos konung Karl VIII Knutsson samt att han inträdde i Vadstena år 1453 och dog därstädes vid hög ålder 1486 natten emellan Purificatio b. v. Mariæ och den hel. Blasii dag (d. v. s. 2—3 febr.).[1] Rörande tiden för arbetets utförande lemnar samma efterskrift den enda tillgängliga upplysningen. Det heter nämligen där (tr. texten s. 594): »Bidhin ok jämwäl for ware käre modher syster margarete clawissa dotther abdissa *som thänna bokena lät wändha*...» Öfversättningen har alltså gjorts under den tid Margareta Clausdotter var abbedissa i Vadstena, hvilket (enl. Diar. Vadst.) inträffade åren 1472—86 (hon dog sistnämda år kort tid efter öfversättaren, broder Mathias). Till en närmare tidsbestämning än något af åren mellan 1472 och 1486 kunna vi f. n. ej komma.

Mathias Laurentii är ingalunda okänd inom vår litteratur. Vastovius uppger honom nämligen såsom förf. till en lefnadsteckning öfver Vadstenaklostrets förste generalkonfessor mag. Petrus Olavi († 1378) med dessa ord: »ejus [Petri Olavi] vitam et miracula conscripsit probata fide pater *Mathias Laurentii* ordinis ejusdem, vir ætate grandævus, ac erga Deum pietate ac religione conspicuus, quam [ɔ: vitam] tamen nondum videre potui».[2] Denna lefnadsteckning, som

[1] Jfr *Diar. Vadst.*, ed. Benzelius, 1721, s. 105 o. 144.
[2] *Vastovius*, »Vitis Aquiloniæ», ed. Benzelius, 1708, s. 140.

Vastovius ej lyckats få se och som äfven intill vår tid varit okänd, har för ej länge sedan upptäckts bland Kgl. Bibliotekets handskrifter och utgafs 1888 af lektor K. G. Grandinson under titeln »Fragmentum de vita et miraculis magistri Petri Olaui» (i Karlstads h. allm. läroverks program 1887/88).[1] Denna »Vita» anses af Schück[2] vara författad omkr. år 1470.

Hvad nu Mathias' Speculum-öfvers. angår, så kan om den sägas att den öfver hufvud taget med trohet följer sitt original. Blott på få ställen tillåter sig öfversättaren en något större omständlighet än originalet, merendels i afseende på allbekanta förhållanden, såsom när han på tal om den förlorade sonen (tr. texten s. 115: 15 o. f.) af egen fatabur tillägger: »hwilkin alt sit fortärdhe mz ondhom qwinnom, ok wildhe om sidhe ätha mz swinomen» (utan motsvarighet i latinet). Ett mera självständigt tillägg förekommer i Epitalamiet, där öfversättaren, vid uppräknandet af olika slags ädla stenar och deras dygder,

---

[1] En annan »Vita», behandlande samme Petrus Olavi och omständligare än Mathias' opus, har till författare Vadstena-munken Ulpho Birgeri (död 1433) och är utgifven af prof. H. Schück efter den bekanta Sionshandskriften (cod. Harl. 612 i British Museum, London). Bägge författarne hade samma källa till begagnande, näml. en i Vadstena kloster gjord och förvarad samling af järtecken tillskrifna den nämnde mag. Petrus (omnämd i Diar. Vadst. vid år 1408; Benzelii ed. s. 40). Se härom närmare *Schück*, »Två svenska biografier från medeltiden», i Antiqv. tidskr. f. Sverige d. 5, 1895, s. 426 ff.

[2] Schück, »Två sv. biogr.» s. 431.

utan motsvarighet i originalet säger (sv. texten 585: 23—29): »Samoledis alla thänna stena dygdhir økia liffsins barna glädhi äwärdhelika Thänna sthena dygdhir opletha min dotthir j bokomen, ok thz som the tekna andeligha thz fulkompna ødhmiwkligha, ok war trygh oppa the ärona, som bliffwa skal äwärdhelika.» — Arbetet synes för öfrigt hafva utförts med en viss brådska, att döma af de förvridningar af person- och ortnamn samt de ej få missläsningar och rena slarf, hvartill öfversättaren gjort sig skyldig. Så t. ex. har han, när några ovanligare ord mött, ej alltid gifvit sig tid att slå upp dem, utan på lättvindigt sätt kringgått eller rent af misstydt dem. Några få prof må belysa detta påstående. Sv. öfvers. har (s. 270: 6) på tal om en fåvitsk människa den egendomliga passus, att »*venus* thz himils teknet forbrar honom sina favidzsko», en astrologisk fantasi, som upplöses inför det faktum att lat. originalet här har orden »*neuus* [födelsemärke, kännemärke] stoliditatis illi ascribitur...», och ej ett ord om aftonstjärnan! På ett annat ställe har orig.: »Ubi ergo ... Christus cordi humano presidet, qua fortitudine anima caret vel *caritura* est, cum cor eius... panis iste confirmet?» hvilket af öfvers. återges så (s. 568: 21 o. f.): »Thy hwar christus är... Hwat starkhet är thz som ey haffwer the siälin Ällir är thz *creatur*, nar som thätta brødhit fulbordhar thäns hiärta, thz är wndhirstandit til liffwit», hvarvid »caritura» återges med »creatur», något som gör meningens senare del alldeles obegriplig. Det pompösa och poetiskt öfverlastade epitalamiet efter 12:e boken har naturligtvis också vållat vår öfversättare mycket bryderi och tål ej vid en

mera djupgående jämförelse.[1] Så t. ex. möter man där bl. a. originalets uttryck: »cum virgineis flos stabit *conventiculis*», d. v. s. (dygdens) blomster skall förblifva hos *klostersystrarna*», helt ledigt återgifvet med: »Thär är... blomstridh stadhelikit *mz wädhreno*» (ɔ: 'con venticulis'!) och liknande smaklösheter.

Men man bör kanske ej allt för strängt nagelfara den flitige gamle munkens arbete, i synnerhet som han själf, måhända kännande sin svaghet, vetat afväpna sina blifvande kritici med följande lilla apostrofering i efterskriften (sv. texten s. 593: 17 o. f.): »Thy hwar som nakor stadz synes stwndom mörkt wara j thässe book til at wndhirsta, thz skal ey räknas älla tros wara hans skuld som thätta wände wthan athenast for latinonna diwp wndhirstandilse, hwilkit siälff bokin bewisar allom them hänne läsa ok kwnna forsta.» Nog af — öfversättningen kunde visserligen på sina ställen varit samvetsgrannare, men verket hedrar i alla fall sin arbetare, som ej tröttnat på de evinnerliga, segslitna deduktionerna.

Från en annan sida — den språkliga, är öfversättningen däremot ovedersägligen af icke ringa vikt. Mathias var vid arbetets utförande redan en äldre man. Litterär som han var, hade han helt säkert sysslat åtskilligt med den rika litteratur, både på latin och modersmålet, som klosterbiblioteket i Vadstena inneslöt. Detta kan man finna af flere omständigheter.

[1] Det förtjänar i detta sammanhang anmärkas att öfversättaren vid återgifvandet af den rimmade dikten på sina ställen ryckts med af originalets rytm och fallit in i ett slags knittelverstakt, där stundom ej häller rim saknas.

Också har hans språk behållit mycket af äldre tiders ord och vändningar, och på sina ställen företer det särdeles intressanta grammatiska förhållanden. Sådana ålderdomliga rester äro t. ex. konstruktionen af pron. *hvat* med dat.: »hvat *ordhom* ['quis sermo'] kwnno hänne innelykkia j sik» (185: 24 o. f.; jfr isl. 'hvat manni', hvilken människa?), hvarå finnas några exempel i Söderwalls Ordbok 1: s. 528; vidare komparativ åtföljd af jämförelsens dat.: »han [ɔ: Christus] är blomster *sinne roth fäghre, bolenom qvämmelikaren*» (12: 15 o. f.); »tha war johannes [baptista] *mäktoghare*n ällir *större människiom* oppa jordhinne, tha ey thy sidher war *honom större* minzste ängilin i himerike» (32: 31 o. f.); »Hwat är j the hälgho kirkio *fäghre enne hälghe jomfru*» m. fl. st. En sådan dat. comparationis förekommer eljest sällan efter midten af 1400-talet. (Jfr *Söderwall*, »Hufvudepokerna af sv. spr:s utbildning», 1870, s. 68.) — En fornåldrig användning af subst:s bestämda form, där man skulle väntat obestämd, återfinnes i följande exempel: »alt thz som honom [ɔ: gudhi] är täkt . . ., hwilkin enga giordhe *syndena*» (537: 13 o. f.) samt »jomfrun the som engha haffwer *rynkiana*» ['virgo sine ruga'], thz är christi brwdh» (122: 4 o. f.). Jfr härmed Konungastyrelsens uttryck (Bures uppl. s. 82): »then lete lith, thr liten hauer *kniwen*» äfvensom exemplen hos *Söderwall*, Hufvudepok. s. 69.

Till sist må nämnas att man här återfinner de ålderdomliga genitivformerna af de pers. pronom. *thu* och *wi*, näml. *thin* och *wara*, i följ. exempel: »thz star til *thin*» (569: 16) och »hwariom enom *wara* ['bland oss'] är giffwin nadh» (524: 20).

Ett förhållande, som i detta sammanhang förtjänar nämnas, äfven om någon större vikt ej bör tillmätas detsamma, är att den parasitiska (s. k. svarabhakti-)vokalen så ofta utelemnas. Någon gång torde detta väl bero på glömska, i det afskrifvaren försummat att tillsätta förkortningstecknet för vokalen (så troligen plur. 'margha *dygdhr*' 339: 28), men det möter för ofta för att alltid hafva denna förklaringsgrund. Se här några exempel: *fädhrnislandh* 458: 21, *ethrful* 289: 2, *twäfallr* 444: 25, pronomen *idhr* 154: 4, presensformerna *sighr* 230: 14, *githr* 118: 28, *wardhr* 116: 5, samt partiklarne *nidhr* 312: 27, *nidhrfara* 569: 7, *widhrlägghia* 274: 16, *widhrtorftogh* 250: 13, *athrlykt* 288: 3, *äpthr* 125: 24, *ällr* (på 19 ställen), *hällr* 419: 31, m. fl. — När svarabhakti-vokalen är utskrifven, är den i denna handskrift fullt så ofta *i* som *e*, hvarför utg. vid upplösandet af förkortningstecknet sökt skipa rätt mellan bägge.

Särskildt i leksikaliskt hänseende torde mången god skörd kunna göras i Speculum-öfversättningen. Här möta nämligen åtskilliga ord, hvilka hittills ej — såvidt af den tryckta litteraturen framgår — styrkts ur någon annan fornsvensk källa. Vi lemna här nedan en liten profsamling af sådana ord, hvilka antingen alldeles saknas i Söderwalls »Ordbok öfver svenska medeltidsspråket» (1884 o. f.) eller ock citeras där ur denna källa. [1]

---

[1] Från år 1895, då arbetet med »Speculum» började, har utg. meddelat prof. K. F. Söderwall de ord, som sedermera ur denna källa intagits i ordboken. Denna senare hade dock vid nämda tid redan hunnit till 15:e häftet af 2:a bandet, hvadan inga bidrag före bokstafven *S* kunnat inflyta.

1. Nya ord äro bl. a.:

barnhoghadher ('pusillanimis') 533: 6.
biltläggia ('göra biltog') 275: 32, 497: 18.
bina harit ('bena') 117: 23.
bysia ('stia') 449: 3.
dälhet ('familiaritas') 88: 30, 353: 15, 396: 15.
fraghin, *frain*, *froghin* ('nykter, vaken, hurtig') på 12 st.
frahet ('sobrietas') 157: 5.
fridhgan ('fedus') 317: 6, 332: 5. (Söderwall har endast vb *fridhga*, 'lugna'.)
giordhinger ('pung') 149: 24.
glindran, *glizsan* ('glans') 179: 26.
gnasogher ('sträf, hvass') 105: 19.
halfaster ('tenax') 142: 22, 570: 26.
hvilkelikket (*timans h.*, 'temporis qualitas') 190: 20.
iadhans (*i i.*, 'i jäns') 32: 15. (Söderwall upptager ordet under grundformen *adhans*.)
koma (*aff sik komin*, 'afsigkommen') 276: 29.
mislydhan ('discrepantia') 357: 27.
otempring ('intemperantia') på 3 st.
rifhet ('liberalitas') 155: 26.
sal[t]studh ('saltstod') 308: 16.
sinka ('sminka') 312: 23.
siälfvördinge ('tyrann') 317: 8.
skedhi, n. ('vädjoban', *halla skedhit fram til ändan*) 467: 17.
skura (om sten, 'polera'?) 587: 13.
sonaqvärn ('sonhustru') 309: 12. (Ordet förekommer eljest blott i VGL II samt — under formen *sonaqvarn* — i Lg. 3.)
stikkomärke ('mål') 473: 4.
stiärtfinna (*lastanna s.*, 'ancilla vitiorum') 127: 30.
stomsinnadher ('sensu tardior') 282: 28.
styrto-, *styrtegraf* 148: 15, 24; *störtogrop* 414: 14; *styrta-*, *styrtokula* 147: 27, 316: 29 ('precipicium').
svikt (*giva sviktena*, 'vika undan') 399: 8.
sävin ('diligentia, omsorg') minst ett dussin gånger med olika böjningsformer.
temprering ('återhållsamhet') 552: 2, 21.

2. Nya former äro t. ex. följande:

bangas ('väsnas') 150: 31.
fortöfras ('försenas') 51: 25.
fulhändis (*f. til goth*, 'skicklig') 149: 13.

gangd (= Söderwalls *gaghn*) 149: 26.
gramska (= Sll:s *gramhet*) 140: 28, 150: 18.
hvilaster (superl. af Sll:s *hvil*) 403: 13.
kringaren (komp. af Sll:s *kringer*) 154: 17.
midh[l]ilse (= Sll:s *midhlan*) 585: 31.
moghlikhet (allvar; Sll har *moelikhet*) 151: 25.
obotha (= Sll:s *oboteliker*) 393: 27.
ofannoghet: jordhinna o. ['iniquitas'] *ällir thomhet* 368: 5.
stiwgh, *stwgh* (ack., 'afsky'; Sll har nom. *stygger*, m.) 419: 11, 463: 31, 579: 4.
tilkompnilse (= Sll:s *tilkomilse*) 530: 19.

Liksom man i allmänhet inom den birgittinska öfversättnings-litteraturen gick i ledband under den myndiga latinska grammatiken, så återfinnas äfven i Mathias' arbete många rent latinska konstruktioner direkt omplanterade i svensk jordmån, där de likväl ej hållit sig kvar. Några mera påfallande exempel på slika imitationer må här anföras. De latinska verben *esurire*, 'hungra', och *sitire*, 'törsta', kunna såsom bekant draga ackusativ-objekt, och detsamma har Mathias ansett sig oförhindrad att låta de motsvarande sv. orden göra. Märk t. ex. satsen: »Hälge äru the alle som *hungra* ok *törsta* [hdskr. har genom felskrifning *trösta*] *rätuisona*» (s. 549: 30 o. f.; jfr 550: 10). Likaså får verbet *rorare* (med ack.) en direkt afbild i *dagga:* »himblana *daggande rätuisona*» (582: 3; lat. har »rorantes poli iustitiam»). På samma grund konstruerar han verbet *tarvas* med dat.-objekt (obs. lat. *egere* med abl.) i frasen: »Een siwk ok wanskelikin atspörilse *tarffwas miölkinne, ey nakrom groffwom math*» (567: 24 o. f.; lat. orig. har: »Jnfirma admodum inquisitio eget lacte, non solido cibo»). — En mindre respektabel frukt af broder Mathias' trägna latinläsning är hans böjelse att på modersmålet

inympa äfven andra den latinska grammatikens egendomligheter, som alldeles ej passa för detsamma. Såsom illustration till detta påstående kunna vi t. ex. lemna några prof på hans underliga tycke för s. k. »attraktion». Så har han på ett ställe följande passus: »(för Kristus) är ey nakot affwiruald at wara *jämlikom* [i st. f. *-liker*] fadhrenom, än j mandoms naturanna (sc. wäghna) mindre [här nom.!] än fadhren» (541: 28 o. f.). På ett annat ställe heter det: »j *allom* [i st. f. gen.] mogans asyn skal jak äras» (559: 29 o. f.) och vidare, vid förklaringen af ordet »amen»: »j thänna *thuem* [i st. f. *twäggia*] sillabarum mörkre» (577: 14 o. f.). Dock — vår öfversättare är visst ej ensam om denna falska användning af attraktionen: den förekommer äfven annorstädes, t. ex. i Fsv. Leg. 1: s. 447: »aff lönliks [f. lönliko] gudhz tillate» (lat. har: 'permittente Deo'), andra exempel att förtiga.

* * *

Till sist några ord om den flitiga hand, som afskrifvit det enda i behåll varande exemplaret af Mathias' öfversättning. Själfva handskriften är ett vackert prof af den i slutet af 1400- och början af 1500-talet inom Vadstenaklostret brukliga prydliga präntstilen, redig, enkel och flärdfri. Afskrifvarens namn nämnes ingenstädes i själfva handskriften, men genom att »läsa mellan raderna» på ett par ställen vinner man några värdefulla upplysningar. Den första vinken erhålles i slutskriften s. 322 (tr. uppl. s. 593).

Denna slutskrift är tydligen delvis författad af afskrifvaren[1], alldenstund där talas om öfversättaren i 3:e person med orden: »Thänna forescripna book wände *war käre fadhir ok brodhir* här mathias laurencij . . .» Erinrar man sig därtill att boken är skrifven till lärdom för klosterjungfrur, så pekar den följande frasen: »gudhi til hedhirs ok jomfru mario ok *allom os* [ↄ: jomfrum] til hwgnadh» afgjordt på en kvinlig afskrifvare. Hvem var då denna? Äfven till besvarandet häraf ger handskriften själf ett uppslag.

Latinska originalet inledes med orden: »Ultimus christi pauperum **N** virginibus sacris **N** et **N** gaudium assequi beate perhennitatis». Författaren, »den ytterste bland Kristi fattige», sänder alltså här under den allmänna signaturen *N.* sin önskan om evig lycksalighet till alla »heliga jungfrur», hvilka han likaledes anonymt sammanfattar under bokstäfverna *N et N.* Motsvarande fras i den sv. öfvers.: »Äptherste aff christi fatighom 𝕮 hälghom jomfrum 𝔑 ok 𝔑 at wnfaa hälgha äwärdhelikhetina glädhi» (tr. uppl. s. 3: 2 o. f.), där de tre här med schwabach återgifna bokstäfverna äro utförda i rödt bläck, visar på det senare stället öfverensstämmelse med originalet (»hälghom jomfrum *N ok N*»). På första stället däremot är latinets *N* ersatt med ett *C.* Detta förhållande kan näppeligen vara ett verk af slumpen — och är det ej häller! Hvad betyder då detta *C?* Att det tillkommit i Vadstena är uppenbart, men man har därmed hvarken kunnat beteckna original-författaren, som ju under

[1] Undskyllningen för den på sina ställen dunkla öfversättningen (se här ofvan s. XVIII) har åter uppenbarligen härflutit från öfversättaren själf.

hela medeltiden var anonym — namnet *Conradus Hirsaugiensis* nämnes först år 1494 och behöfde väl någon tid för att spridas; jfr här ofvan s. VI o. f., — eller öfversättaren Mathias Laurentii. Det återstår då ingen annan att gissa på än afskrifvaren, som i sådant fall härvidlag fallit öfversättaren i ämbetet och ej kunnat motstå frestelsen att med en liten ändring af öfversättarens säkerligen från originalet öfverförda *N* insätta sin egen namninitial. Det gäller alltså här en klostersyster i Vadstena med namn på *C*. Nu är förhållandet att under tiden från 1472 ända till 1518 [1] (senare kan afskriften af paleografiska skäl ej hafva tillkommit) ingen annan med afskrifning sysslande nunna med namn på *C* fans i Vadstena än — CHRISTINA HANSDOTTER BRASK. Denna intogs i klostret 1459 och dog därstädes 1520. Under sin mer än 60-åriga konventstid sysslade hon ifrigt med afskrifvande af brödernas och systrarnas lärda eller uppbyggliga arbeten. Också lemnas henne i Vadstenadiariet (ed. Benzel. s. 175) följande vitsord: »Hec fuit bona scriptrix, et scripserat plurimos libros». Tack vare hennes lilla fåfänga med initialen har man alltså a priori anledning att misstänka henne för den prydliga utskriften af Mathias' öfversättning af »Speculum». Lyckligtvis har man också i behåll flere af henne bevisligen gjorda afskrifter, hvarigenom den ofvan

---

[1] Detta år intogs nämligen i Vadstena *Christina Månsdotter*, hvilken omkr. 1520 utskref den s. k. »Birgitta Andersdotters bönbok» (perg.-hdskr. i Kongl. Bibl. Sthlm). En *Christina Elafsdotter*, som blef nunna 1510 (död 1541) hörde visserligen också till de litterära systrarna i Vadstena, men hon är uteslutande känd såsom öfversättarinna från tyska af en »Legenda S. Gregorii stylitæ» (»S. Gregorij oppa stenenom hans liffwerne»), däremot ej såsom afskrifvarinna.

rörande Speculum-afskriften framkastade misstanken förvandlas till full visshet. Af dessa har utg. varit i tillfälle att till jämförelse använda tvenne. Den ena, cod. *C 508* i Ups. Univ.-bibl., är ett antiphonarium, åtföljdt af en del psalmer, fullt utförda. Troligen är hela hdskr. (dock med undantag af några senare insatta blad) afskrifven af Christina Hansdotter. Bestämd uppgift härom finnes dock endast för den sista af de tre afdelningar, hvaraf handskriften utgöres. Där säges näml. (bl. 45 v:o) i en rubrik: »Tässa bokena screff syster *cristin hanssa dotter* owärdogh conuentz syster...» Liksom Speculum-öfvers. blef äfven denna bok, efter hvad en anteckning i rödt å 1:a bladets recto-sida angifver, utförd genom abbedissan Margareta Clausdotters försorg, och den har således kommit till äfven den under tiden 1472—1486. Som emellertid antifonariet är på latin, kan jämförelsen med Speculum-hdskr. ej blifva fullt slående. Svensk skrift ha vi däremot i den andra af de åsyftade handskrifterna, en bönbok (cod. *A 38* i Kongl. Bibl.), efter afskrifvarinnan kallad »Christina Hansdotters bönbok» (bl. 176 v:o slutar med orden: »*bidh for* **c h**»). Dennas senare del (fr. o. med bl. 92) är skrifven på svenska, och den genomgående likheten mellan dess hand och den i »Speculum» är alldeles obestridlig, hvadan hvarje tvifvel om afskrifvarnes identitet måste falla. Speculum-hdskr. *A 8* är alltså helt igenom skrifven af *Christina Hansdotter.*

I afseende på handskriftens språkform må ytterligare blott nämnas att på tre ställen en senare hand (med annat bläck) förvandlat bokstafven *a* till *å* (°*a*). Dessa ställen äro 25: 17, där *wars* ändrats till *w°ars*,

70: 11, där *malas* ändrats till *m°alas*, samt 580: 32, där *Maryhonen* ändrats till *M°arghonen*. Möjligen har i det sistnämda ordet meningen varit att ersätta *a* med *o*, liksom fallet är med *bangh* (218: 25), som af nyare hand ändrats till *bongh*, hvarvid till yttermera visso ännu ett *o* öfverskrifvits. På samma sätt har 58: 18 *far* af samma yngre hand ändrats till *for* (af *fara*) och dessutom ett *o* öfverskrifvits. (Formen *får* — af *få* — passar här alldeles ej i meningen). — Ingendera af dessa sena ändringar har vid utgifningen i tryck respekterats.

* * *

Om Speculum-handskriftens egare veta vi intet annat än att boken från början tillhörde Vadstena kloster och omsider hamnade i Antikvitetsarkivet, hvarifrån den vid arkivets delning (1780) tillföll Kongl. Biblioteket, som alltsedan förvarat den i sin handskriftssamling.

Här börias speculum virginum Epistola

Åpth*er*ste aff christi fatigho*m* C hälgho*m* jo*m*fru*m* N ok N at wnfaa hälgha äwärdhelikhetina glädhi

Mädhan swa är, at hwar en mä*n*niskia aff naturlike skapilse dragx til at wpspöria sina opbörian Thz är sin skapara, tha aff siälffwe naturinna opwäkkilsom, manas hon at atwakta j liknilsom, widh thz som är äwi*n*nelikit Äru thä*n*na wärdzligha thinghin ey mykit räknandhis

¶ Th*ät*ta tilhöre them aldra mäst at skodha, som mz the hälgha kirkio sacramentis äro wthmärkta, til et himerslikit rike Hwilkom ok bwdhit är j the hälgha scrifft, at the skulu äwinelikin thingh lata gaa för thä*n*na thing, som thimlighin äru, ok snarlika forganghlighin Aff hwilko iak glädhz, o mina dötth*er* j gudhi, idh*er* haffwa giorth aff redhoboghno*m* hwgh Och swa myklo sötare*n* glädz iak, at j haffwin idharth fädh*ir*nis landh Foräldra, wener ok frändh*er*, ok idhan blomstirlika barn . . . .,[1] ok lwstrikasta? wnghdoms

[1] *Slutet af ordet oläsligt i originalet. Här liksom vid öfriga tillfällen å aftryckets 2 första sidor (handskriftens första sida),*

aldir, thrudhit wndh*i*r idhra fōth*e*r, for christi ālskogha For thy thrōstir iak mykit til idh*e*r, som sanctus paulus sigh*e*r For idhra skuld haffw*e*r jak mina ....[1] manghfalla Jak ār allir opfylth*i*r mz hwghswala*n* Jak haffw*e*r glādhi offw*i*r .... mino*m* drōffwilsom, for idhra skuld Och thy oppa thz, at idhar inghangh*i*r skal fulkompnas mz eno*m* helsamlikare*n* wthgangh Bidh*e*r jak j allom tima gudz mildhet for idh*e*r[2]

¶ Thā*n*na wthkrāffw*i*r likamlighin skylskaper, ok twāffallir kārlekxsins ....., at fore idh*e*r, āll*i*r j idh*e*r, skuli waka en heth astwndilse, hwilken aff idh*e*r ath*e*rk ....., ok timen, ok stadhen, Ey tarffwas ok idh*e*r mykit at aktha idhra likamlika wena nārwaru, mādha*n* j haffwin christum, idhan sambrodh*e*r j hiārtano Mz hwilko*m* j āghin all thing, som sanctus paulus sigh*e*r All thing āru idhar, hwat thz ār[3] allir wārldhin, liffwit āllir dōdhin Thz som nārwarandis ār, āllir tilko*m*mandhis, alt ār thz idhart, ān j ārin christi ālskara Ok skriffwat standh*i*r j eno*m* andhro*m* stadh For alla ār christus dōdh*e*r, at the som liffua, skulu ey nw liffwa āpth*i*r sino*m* wilia Wthan āpth*i*r hans, som dōdh*e*r war, for wara skuld, ok opstodh aff dōdha Fore thy kānno*m* wi ingin oppa likama*n*s wāghna Haffdhom wi ok ān nakon tidh kānt christum likamligha, tho likawāl kānno*m* wi ey nw hono*m* Mādhan j haffwi*n* j christo, til hwilkin j ārin flyddha, alt goth, O dōtth*e*r haff-

---

[1] *Möjligen slutar det oläsliga ordet på* -ilse
[2] *De tre sista orden osäkra.*
[3] *De tre sista orden osäkra.*

win ey wilia at skodha ok see til the thing, hwilkin j haffwin forsmath, for hans kärlek

¶ Nw for thän skuld, at kärleki*n* är aldrigh fafänghi*r*, sändhi*r* jak idh*e*r ena lithla book, til eth kärlekx tekn, j hwilkin j skulin idhka idhra hugha ok forbätra, til äwärdhelika brwdhgoma*n*s nadh, ok thäs mindra skulin j sörghia aff thera franwaru

¶ Kallas ok thä*n*na sama lithla book speculum virginum, thz är jo*m*fru*n*nar speghil, j hwil- 2
kom peregrinus p*rä*sth*e*r, mz theodora, christi jo*m*fru, Pröffwas haffwa swa mykit saman saat, at the christi jo[m]frur, som idhna äru, fi*n*na j hono*m* stor wpwäkkilse Huru the gömaskulu sin renlek, ok ledho til thä*n*na näruarandis ok forgangligha thinghin, ok matto, huru the skulu astwnda himirslikin thing, Thy teknar boki*n*na na*m*pn thä*n*na äranda fulkomplikhet, som här äpthi*r* fölghia, at j enu liknilse kön, skulin the mi*n*na, huru the skulu finna the thing, som osynlikin äru

¶ Jo*m*frunar plägha haffwa speghla, fore sin öghon, at the skulu wndhi*r*standa, hwru thera prydilse är, wäl ällir illa skipat

¶ I speghleno*m* synis ok thäns biläte, som ser j hono*m*, ok än tho at tilsynen ok gensyne*n* almen*n*neligha är omskiptelighin, thog likowäl fästir thän som seer j spegillin, sina syn oppa thz han astwndar, ok th*ä*r äpthi*r* laghar han sik inwärtis,

¶ Nw läsom wi at moyses gudz enkannelikin wen, giordhe aff qwi*n*no*n*nar speghlom, hwilka som wakadho fore tabernaculi dör, eeth kaar, j hwilko aaron ok hans söner thwadho sik

¶ Hwat äru thä*n*na qwi*n*no speghla, annadh än gudz ordh, saath fram fore hälgha siäla asyn, j hwilkom the altidh skulu betracta, hwru the skulu thäkkias th*e*m äwi*n*neligha konu*n*gheno*m*, j thera hälgha sanwidz fäghrindh, ällir mistäkkias j syndi*n*na fylsko

¶ Sa*n*neligha sighias the waka wthe for tabernaculi dör, for thy at swa länghe the dwälias här j likamano*m*, tha ganga the ey in j wara öffra modh*e*rs iherusalem, sancta sanctorum, thz är himerike

¶ Än nar teknen ok speghlane, j hwilko*m* gudh endels nw kännis, bortganga, tha skal thz framsäthias, som är änlite widh änlite, hwilkit nw äpth*i*rletas osynligha j scripthi*n*ne, thz är gudh war käraste skapare ok frälsare

¶ O j hälgha christi jo*m*frur, j thä*n*na kareno, sama*n*satto aff gudz lagho*m*, thwan idhart sanwith, at gudz biläte j idh*e*r skulin oppinbarligha skina Ok at thz gudhelika, hwilkit nw skylis dödheliko*m* mä*n*niskio*m*, maghin klararin synas, än solin är, om middagx tima

¶ Nw for thy at omskiptelikin läsni*n*gh lustar hoghin, enfallogh*i*r ok iämsatth*i*r tractatus, thz är lärdombir, tyngh*i*r hans akt, som läs, thy haffw*er* jak thä*n*na lithla gärni*n*gh athskilth j tolff dela, at nar christi jo*m*frur girnas gudz ordh, offw*i*rlöpi*n* thä*n*na tolff dela, swa som blomstrande änghia, liggiandhe hwar widh the andra, tho maa hon lustas j omsk[ip]teliko*m* blomstru*m*, thz är andheliko*m* wthtydhni*n*gho*m*, ok swa aff th*e*m sik göra ena krono, mz omskipteliko*m* lith, ok

säthia oppa sit hoffwdh, aff hwilko hon skal 3 äras.

Första delin är aff paradysi andheligho*m* blomstro*m*, framganga[n]dhe aff eno walla*nn*a blomster, ok aff enne dalla*nn*a lilio Thz är aff hälgho*m* christi jo*m*fru*m*, sit blo*m*stir ok fruct j christi kärlek födhande Ok aff paradysi skipilsom, mz fira teknelikom flodho*m* Thz är fyra ewangelistis ok doctoribus, ok alla the hälgha kirkio, mz ordhom ok äpth*i*rdömom, wathnandhe.

Annar delin är aff i*n*nelykkilsins nytthelikhet, ok ostadughetz wadha, ok at i*n*nelästa jo*m*frur fortagha syndha tilfälle Thy at mz si*n*ne gömo ath*e*rlykkia the owinsins tilgangh Ok aff eno*m* klärk, jo*m*fru*n*nar kloster opbrytandhe, ok genstan aff gudz rätuisa dom, bleff han bradhelika dödh*i*r.

Tridhi delin är thäs hälgha anda talan til the hälgha kirkio dötth*e*r Ok aff jo*m*fruligha ha*m*psins andheligha wndh*i*rstandilse Mz hwilko*m* syons dötth*e*r äru pryddha ok snarligha kwnna mista wthan the sik ödhmiwka for nadhena

Fjärdhe delin haffw*e*r j sik swa som en tractatum, aff höghfärdhi*n*ne ok ödhmiwkthi*n*ne, ok adhru*m* lastom ok dygdho*m* Ok huru christi jo*m*frur skulu taka äpth*e*rdöme aff jahel ok judit, hwilka sigh*e*r wnno aff israels oweno*m*, ok skulu glädhias sigh*e*rwi*n*na[n]dhe aff höghfärdhi*n*ne, mz ödhmiwkthi*n*ne.

Fämpte delin är aff the ärofulle jo*m*fru*n*ne mariam, ok soneno*m*, ok sancte iohannis baptista ok ewangelista, swa som j eno*m* waghn Aff hwil-

kins äpth*e*rdöme the skulu opföras fran iordhi*n*ne, som mz jo*m*frudomsins blomstir forwärua j högdhi*n*ne forskulla*n*na fruct Ok aff godhom ok ondom jo*m*fru*n*na mästarom.

Siätta delin är aff tio sniällo*m* ok fawiskom jo*m*fru*m*, ok j hwat gra*n*ne athwakt the äru wakaskolandhe.

Siwndhe delin är aff threm trappom, hionalagx staggha, änkiodoms staggha, ok jo*m*frudoms stadgha, ok aff träthio, sexthighi, ok hwndradha falla fructhi*n*ne Hwar ok the qwi*n*no*n*nar dygdh*ir* framsätias, som äru wndh*ir* hedhniganna styrls til äpth*ir*döme.

Attandhe delin är aff kötzsins ok andans fruct, ok thera bräsko ok omskipteliko*m* skipilsom, ok at the gingo andheligha wth aff si*n*ne jordh, ällir äru wthgangaskola*n*de, hwilke som aff wärldi*n*na ophoff thäkthos gudhi, ällir äru pröffwaskolandhe, hwar ok sex daga*n*na gärni*n*ga atskilias, til sex aldra*n*na framskiwtilse,

Niondhe delin är aff jo*m*fru*n*nar opfärdh, aat 4 oprätthο*m* ok starkasto*m* stigha, ok manilsom mz thulumodh, ällir andra dygdh*ir* Ok at jo*m*frudoms dygdh fulko*m*likhet kwngörs aldra mäst mz ödhmiwkti*n*ne ok thulumodheno.

Tiondhe dhelin är j thakkan.

Ällofte delin hallir j sik siw falls andha wttydilse, mz sino*m* tilhängilsom Ok aff thässa thalsins siw skälom, mz scriffthi*n*na withnisbyrdh.

Tolfte dhelin är pater noster wttydilse, mz eno*m* brudhasangx andhelighe skodhan, O christi jo*m*frur, th*ä*r äpth*e*r at j haffwin thakit thässa

lithla gaffwo, görin lambit, hwilkit j äpth*i*rfölghin, mik blidhkat mz idhru*m* böno*m*, at hwilkom nadhin nekas, lambeno äpth*i*rfölghia mz idh*e*r, nekis ey tha fulbordhogha lamsens fölghe, j dyghdhom äpth*i*rfölghia.

J speghleno*m* hwilken jak jdh*e*r sändhe, är thz swa, at j granlika skodhe*n* idhar änlite Thz är idhar hiärta, ok om swa är, at j ey formaghin wndh*i*rsta alt thz scriffwat star, thz är ey lithin wisdomsins deel, at höra ok älska thä*n* so*m* wndh*i*rstandh*i*r

Peregrinus

O theodora, jak wil haffwa samtalan mz thik, om paradysi blomst*i*r om the hälgha kirkio sädhis fruct Thz är aff jo*m*fruligha liffw*er*nisins hälaghet, ok blyghlikhetzsins ämpne fulko*m*nilse j christi li*m*mom, ällir ophoffwit aat ware samtalan, är haffwaskolandis thz blomstridh, som swa sagdhe Jak är walla*n*na blomstir ok dala*n*na lilia Aff hwilko blomstir framganga fructh*i*r, mz swa wndh*i*rsamligho*m* sötma ok fäghrindh At j liknilso*m* widh th*e*m, är thä*n*na wärldhi*n*na sötme ok blomstirlikhet alt best ok smittelikit ällir orenlighit J thä*n*na blomstirs rooth, ällir rothi*n*na blomster, är thwäfall nadh, th*e*m mötandhe mz sine fruct, som älska renlekin, at jomfrudo*m*sins fruct, hwilkin nw gömis for christi kärlek, skal wara j gudz paradyso Th*ä*tta sigh*e*r h*är*ran, jak skal giffwa th*e*m rwm j mino hwse, ok i mino*m* mwro*m*, ok bäthre na*m*pn än andro*m* mino*m* sönom ok dötthru*m* Thy at j komaskolandhe wärldh,

nar lönin skulu giffwas, tha giffwas androm annor lön Än engom giffs tholkin lön, som reno*m* jo[m]frum The fölghia lambeno ä hwart thz gaa*r* The hälgha kirkia christi brwdh liknath paradyso, är en teknadh kälda, ok en ath*i*rlykth*er* yrtagardh*er* Käldan är ho*n* for thy, at mz hä*n*ne skal yrtagardhin wathnas Än yrtagardhin är ho*n* for thy, at fruktin skuli ögxlas Watnidh j käldo*n*ne är ri*n*nande, j äwärdhelikit liff Thä*n*na yrtagardh*er* haffw*er* j sik äwärdheligha sötmans wälluktandis ömpnoghet Käldan kombir th*e*m til hiälp, som törstoghe äru Yrtaghardin mätthar th*e*m som twi*n*ghas aff gudz ordha hwngh*er* Thässin yrtag[ard]h*er* bär kräselikom mä*n*niskio*m*, j sino*m* affwäxt, omskipthelikin confäkt, thz är fridhzsins ok rätwiso*n*na frukt Han födh*i*r blomst*i*r aff omskiptelikit kön, mz omskipteliko*m* lith ok lwkth Th*ä*r är renlikhetzsins lilia hwith, ödhmiwkti*n*na viola är skinandhe, blyghlikheti*n*na roos är rödh, Spädha ällir klena quistane swettas balsama Ok jo*m*frunar göra th*ä*r j gudz asyn marghfallelighi*n* confäkt Thz är gudz brä*n*na*n*dhe kärlekir Ok thä*n*na yrtagardhin födh*i*r aff sik swa marghskona lusteligha lwkt, som dyghi*n*na idhkan war j hälaghethi*n*na meni*n*gh Swa opta brwdhgo*m*mi*n* gangir in j thä*n*na andhelika yrtagardhin, tha skipth*i*r han mz hwario blomstre, aff si*n*ne nadh Ey thakir han nakot aff th*e*ra affwäx[t], til si*n*na naturligha äro ökilse Ok sigh*er* han, jak faar nidh*i*r j nota*n*na yrtagardh, at jak skulde see dala*n*na äple Nyta*n*na yrtagardh, ok sötasta dala*n*na äple plantar siälin gudhi, nar hon mz hogxsins ödhmiwkt, astwndar at thäkkias

gudhi, mz blyghlikhetz ok sidha*n*na osmittheligbe hälaghet

Theodora sigx wara gudz födh*i*rska

For thy, o peregrine mi*n* brodh*i*r j christo, [Theodora] at j blandh dygdh*e*r, är renlekin främsta dygdhen wtan hwilka enghin mä*n*niskia faar see gudh, Thy at äpth*i*r apostoli ordhom, wthwaldhe gudh sik the hälgha kyrkio, wthan smitto Thy findh*i*r jak enkte lustelighare*n*, ällir ganghlighare*n*, än thala mz thik om blyghetena, serdhelis for thy, at *thän* gamble babilonie wngn är j tändh*e*r mz tiäru, at ey atenast takas nw daniel, ok tre pilta mz hono*m*, wthan kan nw finnas nakor, j blandh the hälgha kirkio sönir, som begaffwadh*e*r är mz större menlöso, han wnflyr hono*m* ey, wthan syndh*i*rligha gudz stora dygdh Thy for siwka kropsins wngn swalkandhe, ok hiärta*n*s omskygdh, hwilkit alt är som smältande, aff lasta*n*na smitto, talom wm *thän* förra rördha blomstirs läkedom ok skugga, mz thäs frukto*m*, at j adhro*m* komi helso*n*na ok helbrygdhelikhetzsins hop, ok aff andhro*m* bortfari hetans bruni En hwi wille fadhre*n*, ok alla thinga skapare swa blomstras ok födhas, ok frukt göra, ok kalla sik wara walla*n*na blo*m*stir, mädha*n* thz är swa wansklighit eth thing, fförst gör mik här skäl oppa, mz faam ordho*m* Sidhan bör os at tala om hwat frukt, thz skal wara, som följhia skal blo*m*streno Sa*n*nelika lönligha thinga wttydilse är wndh*i*rstandilsi*n*na gangn

Per. Nar thu höre the thing, som wthan sinne äru, ällir creatur som wthan skäl äru, liknas skälikom creaturum, ällir siälffwm skaparenom, thätta 6 är skälin at människonna hoghir skuli opwäkkias aff thänna faghra thingomen Ok thera wansklikhetz naturlika sken, at letha ok spöria, äpthir thy som fäghra är, ok swa sik främia aff thy mindra, til thz som större är

Th. Sigh thy mik, hwa är thätta blomster offwir all blomster, thera dygdh som blomstras, ok sama dalanna lilia

Per. Thätta blomster är blomster aff blomstre, christus jomfru aff jomfrunne modhrinne Brwdhinna the hälgha kirkio fägherste brwdhgomme Sannelika han är blomster sinne roth fäghre, bolenom qwämmelikaren Han är altidh lwkkande them som skodha honom, mz sino skeen, lustandhe them mz wndhersamlighom smak ällir sötma Han är söthir at lwkta, liuffwir ok täkkir at hantera, lwstelighin j hörslinne, ok jomfrulighom näfsilsom altidh astwndhelikin Thätta blomster lönte sik först j patriarchanna gröna wal, ok wardh thy oppinbarlikarin j prophetanna ok konungana släkte, aff hwilkom thz framgik, til äwärdhelikx hälaghetz frukt, aff hwilko liffsins fruct wägxte, allom them som lambeno mz renlekenom fölghia Hwat är thässa dalanna blomster, annath än christus, ok han är ödhmiwka hogha hedher ok fäghrind The som honom haffwa mz enkanneliko nadhz rägn, ok j högxtho gudhelikhet, tha oprindhir dygdhinna fruct, swa myklo fructsamlikaren, som hoghin är ödhmiwkarin Räghnidh nar thz fallir oppa bärghit,

tha löpir thz altidh nidher j dalen, thy at oppa bärghsins branta högdh, kan thz ey stadhna J sama matto betracta om högfärdogh hiärta

¶ Mz thässom wallenom hwadhan thänna lilian framgik, maa ok wndhirstas christi ödhmiwka foräldra, hwadhan blomstridh ok fructin framgik til wara tima Hwilkin wthan tima skapadhe wärldhena,

Th.

Thz är nogh oppinbarlikit, j hwat fatighdom christi foräldra waro, j thy at the kwnno näpligha saman koma, swa mykit them bordhe offra, a laghana wäghna, som är lamb, turtur dwffwo, ällir andra dwffwor

Per.

O blomstirs ok lilio j wärdhinna daal, täkkeligha oprunnit som scriffwat är Markin j ödhkninne grönskadhe lwkthinna grönsko israel Markin j ökninne är odyrkat jordh Här mz wndhirstars jomfru marie osmittadhe jomfrulike likame Hwilkin wthan mans awärkan wardh fructsambir ok föddhe j wärdhena for mankönsins helso, blomstridh ok blomstirsins söta lwkt, ropandhis mz brwdhinne til brwdhgomman Trahe me·post te, thz är, dragh mik äpther thik Wi skulum löpa j thänna smörilsa lwkt Hwat ey talar thän om thänna blomstirs lwkt, hwilkin som pröffwas haffwa wthrönt, j likamlighom teknom, ordhom ok thingom, mykin kirkionna sacramenta Swa sighiandhis, see mins sons lwkt är som thän akir, hwilkin 7 fullir är aff sötaste lwkt, wälsignadhir aff gudhi, Hwilkin är thänna akirs fyllilse, wthan maria ful mz nadh Jblandh alla mz besyndhirlike wälsignilse wälsignadh, Än tha at christus är thän

fulle akrin, j hwilkom all guddomsins fyllilse boor likamligha, tho likawäl pröffwas maria wara thässin akrin, samaledh som hon är solin, swa som hänna son, tha j andre matto Hon sigx ok wara manen, swa som kirkian ok haffs stiärna, j eno liknilse, them fore sidh, som j thänna wärldh äru staddhe j nakrom wanda Ok all thänna nampnen draghir hoon aff thässo sino blomstre som qwisten oplupin aff bolenom, ällir släktinne jesse födde aff sik Thätta blomstir älska mykit wnkt qwinfolk, the wmfämpna thz, ok dyrkandhe fölghia the äpthir, haffwandis modrena ok sonen foregangande, at the skulin blomstras mz blomstreno ok äwärdhelikhetz frukt forwärwa j jomfrulikom renlek,

Th. Än tho at thz händhir wndhirstwndom, at sädhin nidherqwäfs, oc är tekn blomstrande akir, tho likowäl är thz ey rädhandis om jomfrulighin blomstir, for thy at thär framkombir mz blomstir fructen Hwar guddomsins jordh thok engha födhande sädh, hwar som blomstrit framgar wthan sädh, är wäl wärth, at thär skuli äpthirfölghia frukt blomstreno lik, thz är, at hon skal oprinna mz enkannelikom tilwägxt

Per. Mädhan swa är, at wi nw swa fore os thakit haffwom, at wi wiliom thala wm jomfrunnar näfsilse, hwilka som äru the hälgha kirkio blomstir Wilt thu tho ey, at här framsäthis mith j mällan os thän loffsanghen, aff hwilkom thän hälghe ande diktadhe lambsins fölghe eeth inuitatorium, tiltalandis gudhelika fructenar, frambärandis blomstren roser ok lilior

Mädhan war thalan haffw*er* thakit sina op- Th.
böria*n* aff eno blo*m*stre, alle wärldhi*n*ne siälsyno,
är wärdoght, at hwat so*m* sighx jo*m*fru*m* til loff,
at thz fulfölghis mz eno*m* himerslike*m* brwdha-
sa*n*gh Thy til thässins loff, bedhis jak en godhan
ända, at thz maghe oppenbart wardha, hwat nytta
fi*n*nas kan j waro jnnelykkilse,

Äpth*i*r th*ätt*a loff äpth*i*rfölghiandis, bör göras Per.
brwdhgo*m*mano*m* loff, ok loffsins stadh ok saak
tilbör at kä*n*na Audite me diuini fructus
hören mik gudhelika frukter etc^{ra}

Swa som fructen fölgh*i*r sino blo*m*ster, swa
skulu jo*m*frunar jo*m*fru*n*ne christum lambeno,
renleksins fölghe Sa*n*nindhi*n*na wenir, blwgha
brwdhgoma*n*s blwgha brwdh*i*r fölghia Hörin for
thy christi jo*m*frur, hwilka som sa*n*nelika ärin
gudz enka*n*nelika fruktir, hörin manara*n*s röst,
hwat, ällir huru j skulin göra frukt, mz hwat
loff j skulin beffwara thz som fruktsamlika giort
är, tha äru thä*n*na fructh*i*r sa*n*nelika gudz, om
the lägghia op j himilin, thz the thädhan haffwa
wnfanghit Hwat haffw*er* thu, hwilkit ey är thik 8
thädhan ko*m*mith

Mädhan swa är at all siäla nytta ok gangh Th.
magho ey wndh*i*rsta*n*das j gudhelika fructi*n*na
forskyllilse wndra jak hwi thu tilscriffwar en-
sampno*m* jo*m*fru*m* thä*n*na frukt, ok at thu synis
wthelykkia th*e*m som swa dana orden haffwa, som
mykit äru forskyllelighin Thz afftagx mango*m*
som eno*m* ensampno*m* wardh*er* wnth Ey kant
thu ok neka th*ätt*a wara andans frukt, hwilka
apostolin sigh*er*, som swa kallas, kärlek, glädhi,

fridh*i*r, samdräktoghet, ey sigh*e*r ok paulus th*ät*ta, at thz tilhörir ensampno*m* jo*m*fru*m* wthan alment allo*m* th*e*m, som ärffwodha j tro*nn*e mz kärlekeno*m*, thz äru proficientes, forbätrande Ok sigh*e*r han annar stadhz, liwsins frukt är j alle godhet, rätwiso ok sa*nn*i*n*dh Thy hwar en dygdh, ämpnat til ändan, hwilkin som är christus, hon kä*nn*is wara gudhelikin frukt, mz hwilke hwar en mä*n*niskia, j hwat stadhga ällir skipilse hon wara kan, skal frälsas om hon bliffw*er* stadwgh, j thässe godhe frukt,

Per. Sa*n*nelika thz är som thu sigh*e*r, at siäli*n*na forbätringh är rätwiso*n*na frukt Tha likawäl gar hon fore, mz e*n*ne enka*n*nelike gaffwo jo*m*frulika liffsins ära, aff fore sagdho blo*m*stir opspringandis Ok for the saak sagdhe jak jomfrunar, hällir ok yth*e*rmer än andra mä*n*niskior, guddo*m*sins fruct wara Thy at thz tilföghis yth*e*rmer guddomeno*m*, hwilkit pryt är offw*i*r alla andra j renlekeno*m* Swa sigh*e*r ok h*är*ran, ey formagho alle thaka th*ät*ta ordh, wthan the som swa är giffwit Allom är giffwit th*e*m som godhe äru, alme*n*nelika wäl göra, än ey är allo*m* giffwit at blo*m*stras, ällir frukt göra j jo*m*fruliko liffw*i*rne O dotth*i*r thz är ma*n*ghom wnth ällir tilsaath, at the magho sik forbätra, j blandh th*e*m som liffwa aff tro*nn*e ok gudz ordhom Tho är thz ey giffwit wthan faam mä*n*niskio*m*, at the skulin blomstras mz jo*m*frudomsins ros Aktha p*ro*ph*et*an zacariam sighiandhis, hwat är thz godha som gudhi är enka*nn*elikit wthan winit grönskandhe jo*m*frunar Hwat är th*ät*ta, huru grönskar winit nakot mz si*nn*e

wäzsko, mädhan thz haffw*er* hwatzske rothena blo*m*stirällir löff,

Th. Jak gith*er* thz ey throt, at gudz ordh haffwa j sik nakot, thz som standir til straffande, mz the kwngöra enkte, hwat thz hälst wara kan, j thingo*m* ällir ordho*m*, wtha*n* thz är grwndat j sa*n*ni*n*di*n*ne,

Per. Jnkte kan sannarin fi*n*nas tilswars, thy är han aldra bestir, ok rätwiso*n*na fäghrindh Han är brödhit, thz som styrke mä*n*niskio*n*na hiärta, Han är winit glath görandis hiärtat, j sik forbätrandis ok grönskandis jo*m*fru*n*nar Sa*n*nlika o mi*n* syster theodora, thässins wins smakir gör jo*m*frunar til guddomsins frukt, thy at hwilkin en siäl, som lokkat wardhir mz th*ä*t*t*a wiin, hon forsmar 9 kötzsins lusta, ok j andheliko*m* renlek astwndar änglanna liffw*ir*ne Enghin är the dygdh, som swa liknas ängla*n*na renlikhet, som renleksins skeen Wissilika mädhan swa är, at mä*n*niskia*n* är a naturi*n*na wäghna mykit olik ängloma*n*, fore dygdhanna ärffwodhe, hwilkit hon idhkar, far hon thz til äwi*n*nelika gaffwo, hwilkit änglomen giffwit är aff ophoffweno naturlika, thz synis ok j th*e*m onskofullo judome*n*, hwilke som spordho om siw brödh*er*, th*e*m som haffdho aath ena qwi*n*no, hwilkins th*e*ra hon skulde wara j opstandilsi*n*ne, th*e*m swaradis, at alle the som wärdoghe äru, at faa äwi*n*nelikin lön Skullo wardha like ängloma*n*, ok ey bindhas til nakor kötlikin ällir hionalagx bandh Aff thässo foresagdho maa ok betractas, at jo*m*fru liffw*ir*ne är ängla*n*na liffs withne, ok komaskolande opstandilsa fotspor,

Th. Ey thwäkar jak at thätta winit som swa starkt är, at thz ey gör jomfrunar grönskandis, beteknande thän vinbära klasin, som bwrin war aff loffwadho landena, ok hängdhe oppa träno mällan twa, hwilkin aff sidhonna stiwngh wthgöt blodh ok watn Aff hwilko han wigdhe kirkionna sacrament, ok thwadhe j winbärsins blodh sin mantil, thy at han banth sin wngha widh winbära thräth,

Per. Thu haffwer ena rättha meningh Hör nw athwaktelika til, huru thätta winith gör jomfrunar grönskandis, thäntidh winith war giorth aff wathnit, drogh thz känneswenin ythermer älskadhan än andra, wtaff bryllöpit Hwilkin som söögh enkannelikx kärlekx win wt aff härrans bryst Nar som nyghia testamensins kalkir böriade skiptas i natwardenom, kenneswenomen j stora milhetzsins sacramenth,

Th. Offwir alt är the wäzskan hälagh, hwilkin thän som är aff skälige natur, laghar äpthir sin wilia, hwilken hon haffwer opfylth offwir sinne natur, Jak bidher thik framdelis, at thu wili fulfölghia, thz som fölghir j loffsanghen, som är aff jomfrunna blomstirlika tilbindilse, j swa matto lydandis. Ok swa som rooser plantadha widher rinnandhe bäkkia, warin fruktsama Jak bidher thik än ythermer, at thu wili thätta liwsligharen wtthydha, at thänne frukthin aff thy matte wardha kwnnogharen, om andhelika rothin kwnne j os aff thänna andhelika märkilse sik forbätra,

Per. For thina bön skuld, mz gudz tilhiälp, wil jak thätta jomfru loff wttydha Än här fattas nw inthe mer, än at thu lath mik ey finna thik

läthias, j waro studio, som wi opbyriath haffwo*m*

¶ J marki*nn*e hwilkin slemogh är, äpth*i*r thorko*nn*e, finnas näpligha roser wäxa, än faghra blomstir qwista ok frukt fi*n*nas wäll j däfwe iordh Hwat skal wndh*i*rstandas mz rosi*nn*e, annath än eth jo*m*frulikit liffw*ir*ne, hwilkin idhke- 10
lika athwaktol är, widh*er* scrifti*nn*a flodh, th*ä*r sama*n* sankandhe ämpnit, til blo*m*stirlika omgango, at j blandh alla the hälgha kirkio skikkilse ällir stadhga, skuli hon j christi ihesu kärlek, offw*ir* alla andra, wara som en blo*m*strande roos

¶ Akta rebeccam ok liam jo*m*frur, pharaonis dotth*er*, ok prästins dotth*er* aff madian, hwilka sik oppinbaradho widh wathnit Hwilkit ey annat teknar, wthan at hälgha siäla, plantadha widh watnith, forbätradho sik aff scriffthi*nn*a wathna*n*, swa som rosin Hwat är j the hälgho kirkio fäghre e*nn*e hälghe jo*m*fru, a hä*nn*a rena samwidhz wäghna Hwat blo*m*stir findz fäghre ällir rödhare*n* än rosin

¶ Än wakta at ey skuli thik j thässo si*nn*e swika thit eghit änlite, hwilkit andra offw*ir*gaar j fäghrindh, thy at the jo*m*fru*n* som wil sik ära aff si*nn*e fäghrind, hon sääl träkkin, andro*m* ögho*m* swikin aff hä*nn*a ögho*m* Thä*nn*a sensus ällir wttydilse märkir ensampna indra manzsins krafth*i*r, for thy at h*är*rans jo*m*fru thänkir the ärandhe, som h*är*rano*m* tilhöra, at hon skuli wara hälagh badhe j andano*m* ok kroppeno*m*, astwndandis hono*m* ensampno*m* thäkkias, hwilkin badhe haffw*er* skapath, ok badhe styrer kroppin ok siälena,

Th. At loffsins girnilse aff faghro*m* skapnath wtelykker hålaghezsins nadh, thz findz mz skålo*m*, thy at opta håndh*ir*, at aldra fågh*ir*sta jordh bår tyrne ok tysla, ok fwl ållir osynlik jordh båår faghra sådh Än jak wndra th*ä*r oppa, at nar han thaladhe om rosena, at han sagdhe hå*n*ne wara planteradha,

Per. Hwat ey mi*n*nis thu, huru gudh fördhe wingardhi*n* wt aff egypto landh, ok huru han honö*m* planteradhe, hedni*n*ghomi*n* fordriffno*m* Som ok annars stadz standh*ir* scriffwat, ok planteradhe jak wingardhin soreth, thz år wthwalda winbåra tråt Ok sigh*er* paulus, jak planteradhe Apollo wathnadhe ån gudh gaff til wåxtin Wilt thu for thå*n*na sak witha skålix roos plantera*n*

Th. aff alla matto

Per. Hör thy mi*n* dotth*er* ok see lutha hiith mz thino*m* örom, ok offw*ir*giff, ållir glöm thit folk, ok thins fadh*ir*s hws Thz som planteras, thz föris aff eno*m* stadh ok j en anna*n* stadh, oppa thz at th*ä*n andre stadhin, j hwilkom nya plantan år sath, skuli wara fruktsamlikare*n* fructs tilfålle, thy at thå*n* förste stadhi*n* war skadhelikin siwke rothi*n*ne Hwilka jordhin sådhi*n*ne wnfangno, ållir j hå*n*ne kastadho, holdhe ekke swa diwpt nidhre 11 som tarffwadhis Swa ok rosi*n*na plantera*n* år the hålghe siåli*n*na omskipte, som spör åpth*ir* christum j kårlekeno*m*, antiggia a stadzsins wågna, ållir sidha*n*na Wthan hon flötthe sik aff eno*m* stadh ok j annan, tha ko*m*me hon ekke thit, hwar större år fågrindhin For thy at j thins fadh*ir*s hws kw*n*ne thu thik ey forbåtra, antiggia for the

ondo sidhwänio lag, ällir äpth*i*rdöme, som th*ä*r gaffs

¶ Thuästh plantath aff christo, bästa yrtagardhz mästareno*m*, j christi akir, ok christus siälffw*ir* wathnar thik, mz himerikis dagh, at al ofruc[t]samlikhet skal fortakas, ok hoghsins jordh maghi aff himerslike wathna*n* wardha fedh, ok fruktbärande, thz sighx swa Thu wthdrefft hedni*n*gana ok hä*n*ne planteradhe thu Hwat är thz annat, wthan j troligha mä*n*niskio omwä*n*do, tha oprykkir först th*ä*n hälghe ande lasta*n*na tyrne, sidhan ärffwodhar han om dygdha*n*na fructsamlikhet, thy är rosin jo*m*frudo*m*me*n* fulle mz alle blyglikhet Hä*n*na planteran är jo*m*frudomsins hälaghet Th*ä*r aff haffw*er* thu j psalmeno*m* The som plantadhe äru j h*är*rans hws, the skulu bära blo*m*stir j wars gudz hws,

Thä*n*tidh thu os nakot thz redh*i*r, aff gudhelika fructa äpth*i*rdömo*m*, til renlekx gömo, tha dyrkar thu rosa*n*na yrtagardh, ok aromatum, aldra bäst luctandu*m* Än thz scriffwat är, aff h*är*rans modh*er* jo*m*fru*n*ne, alla jo*m*fru*n*nar försti*n*na, at hon är rosi*n*na planteran j jericho, är ey wndrandhe, at the rosir som wäxa j iericho äro ow*ir*ganga alla andra rosir, hwar som hälst the wäxa kw*n*na, j adhrom landom, Th.

For thy at thu astwndar aff os haffwa ena andheligha wthtydhni*n*dh, wil jak först sighia aff saki*n*ne, hwi thä*n*ne stadhin iericho bär fäghre roser än andre städh*i*r, om thu thz wilth witha aff mik J marki*n*ne som liggir widh iericho, war fordhom en källa, opru*n*ni*n* wndh*i*rsamligha besk, Per.

otemprelikin oc ofruc[t]sam Hon war lik sino*m* dyrkaro*m*, thy at the waro ey bäth*e*r wärdhe Hä*n*na ri*n*nandhe bäkkia mz si*n*ne wathna*n*, giordho engha hiälp ällir gangh, wthan hällir mykin skadha, ä hwart the ru*n*no, thä*n*na sama käldan bleff swa dana som sakt är, til helisei tima

¶ Hon war ey atenast skadhelikin, th*e*m som drokko aff hä*n*ne, wtha*n* hon war all fwl mz wadha Eliseus war bidhen aff th*e*m th*ä*r bodho, at han skulle mz si*n*ne wälsignilse hela wathnit, for thera bön giordhe han som the badho Han thogh eeth guthit nyth kaar, ok th*ä*r läth han j lithit aff salth, nar swa war giorth, kastadhe han thz wth j wathnit ällir käldona, ok strax fordreffs etridh, aff hwilko watnsins natur war fordärffwat, ok giordhe sidhan jordhena, ey atenast the th*ä*r näst omkringh laa, mz the frukt, som alme*n*nelighin

12 war Wthan annar landzskap, ok kostelika fructh*i*r, som waro aromata ok balsama, mykit fruktsama Tholikin besklekhet ok ofruktsamlikhet wändhe pr*o*pheta*n*s wälsignilse j sötma ok fruktsamlikhet, swa at the bäkkiana som ru*n*no aff hä*n*ne, ökto jordhi*n*na frukt, badhe til naturi*n*na ok thalit Enka*n*nelika the frukte*n*na kön som kallas aromatha At thik skulde ey annars synas, om thu haffdhe thz seeth, än thz haffdhe warith p*ar*adys Th*ä*r waro rosenar swa faghra ok blo*m*sth*i*rligha, at the waro widha som annor faath, ok swa faghra rosir fwnnos näplika nakor stadz j alle wärldi*n*ne,

Th. Jak badhe thik gärna at thu th*ätt*a wilde mik andhelika wttydha, om jak thik ey hindradhe, aff thy thu haffw*er* böriadh Fwlfölgh thy j waro*m*

loffsangh, hwilkin som är swa som en tilbiwdilse, til större ärande spöriaskolandhe Ok kwngör j thy, hwath nytto thä*n*na foresagdha rosen giffw*er* til löna,

Per.

Thä*n* hälghe ande manar wara jo*m*frur til dygdh*i*nna högdh, sighiandis th*e*m haffwa sötmans lwkt, swa som libanus, Libanus är eth bärgh j fenicia ok sigx thz fore the saak wara loktandhe, thy at thz födh*i*r aff sik loktandhe trä ok orötelikit, thz kallas cedrus, hwilkit badhe är wndh*i*rsamlikit j högdh ok fägrindh, Hwat skal man wndh*i*rstanda mz th*ät*ta bärgh, annadh än the hogha, som sina hwilo haffwa oppe j högdhi*n*ne, skodhande himilslighin thing, ok oröthelikin äru, for dygdhi*n*na ami*n*ne, ok wällwktandhe j hälgha tro*n*na frukt

¶ Högh är jo*m*fruligha liffsins ära, mz andhelike skodhan, fagh*er* mz renlekxsins dygdh, wällwktande mz godhe frägdh, thäkkelighin mz äpth*er*dömit Sequitur florete flores quasi lilium, thz är O blo*m*ster blo*m*stri*n*s swa som lilia*n*,

Th.

Th*ät*ta är wndh*i*rsam skäl, at mana blo*m*stridh at thz skuli blo*m*stras, ok thz som thz haffw*er* oppa naturi*n*na wäghna opletha mz säffwiu ok ärffwodhe,

Per.

Thin rörilse hwilkin thu haffw*er* j thina wndh*i*rsamlikhet, synis ey wara thom aff nyttelikhet, Mädhan swa är, at hwart eth blo*m*stir, j thy at thz är blomstir, skal blomstras Thz kw*n*ne ok ey sighias haffwa blo*m*stirs na*m*pn, wthan thz tilfögdhis blo*m*strande, th*e*m thingo*m* som blo*m*strande äru Thz är ey wthan saak, hwi wi spör-

iom huru thz tilkombir, at thä*n*na foresagdha blo*m*stir sighias blo*m*stras, mz nogh with*e*rlikit är, at hwart thera är j the andra,

Th. Thydh thz wth klarlika

Per. Th*ä*n hälghe ande j thy, at han bödh blo*m*streno at blo*m*stras, wttrykte han hälgha jo*m*fru-
13 do*m*sins dygdh, for thy at tho äru jo*m*frunar sa*n*nelika christi jo*m*frur, om the dyrka dygdhenar, ok sik forbätra, blo*m*strandhe j christi kärlek Hwat gangh ällir nytto haffw*er* renleksins blo*m*stir, om j kropsins renlek är bortho gärni*n*ge*n*na frukt Hwat ey haffs lästin alme*n*nelika, tha likawäl är allo*m* kirkio*n*na mästaro*m* sakt, ok enka*n*nelika th*e*m, som loffwat haffwa jo*m*frudom, sigh*e*r han, idhra ländh*i*r skulu wara saman ällir omkringh bwndna Ok bränna*n*de liws j idhro*m* hando*m*, at liwsins frukt skuli wara j gärni*n*ge*n*ne, hwar som renleksins blo*m*stir är j hoghenom, ällir kroppeno*m* blo*m*strandis, Swa är jo*m*frudo*m*sins fägrindh eth blo*m*stir aff kropsi*n*s osmittilse Ensa*m*ma blo*m*stridh wändh*i*r ey ath*e*r at blo*m*stras, ä mädhan jo*m*fru*n* lath*i*r höras ok synas blo*m*stridh, blo*m*strandis j gudz loff Bime*n* är yrthin widh*e*rtorfftogh, engaledhis, wthan hällir blo*m*stridh, swa ok jo*m*fru*n*ne är ey bryllöps kalin widh*e*rtorfftogh*i*r, wtha*n* hällir renleksins blo*m*stir Hwar aff apostolus sigh*e*r, hwilken siwkir är, äthi kalin

Th. Hwi tillägx th*ä*t*t*a swa som lilian,

Per. Lilia*n*na natur är swa skipat, at thwem si*n*nom om arith, thz är mz thwe*n*ne blo*m*stir, klädh*i*r hon sin bool, ällir affwäxt, om swa ware, at män-

niskian mz sinne konst ok snille, komme hänne til hiälp,

Jak bidher thik, at thu sigh os aff thänna Th. lilii naturs skikkan, mädhan hon är os swa mykit siälsyn, ok swa som hon ware eth nyth naturs kön, lär os hänna dygdh, mz fullom skälom,

Om somar tima, nar lilian är swa j bolenom Per. högh wpwäxt, at hon skal blomstras, skär hänna wäxth aff, ok säth hänne sidhan, som plägh sidh är, j iordhena, ok tha hon blomstras alzstings, ok thär näst falnar ok kastar blomstirdh, tagh ather bolen, ok säth honom j en annan stadh lönlighen, mz sinne egne torre jordh, swa skalt thu se om winther tima, honom som tranande äpthir sinne förra prydilse, faa sina krafft j gen, ok bära fruct, ok thina liliar alla sädinna, äpthir blomstridh wtröntha, swa som wars tima nalkan Thänna liknilse j hälgha jomfrudomenom, findher thu, thy at han gar aff blomstir ok j blomstir, aff dygdh ok j dygdh, swa at nadhinna gaffwom, marghfallelika ökthom aff himlenom, lathir hon aldrigh aff at klädha sith opsath, hwilkit bolen är mz blomstridh, thz är sins liffwirne skeen ok thwäfalle frukt Hwat ey synis härran haffwa prisath lilianna nathur [j] lästinne, hwar han swa sigher Skodhin lilionar j akrenom, huru the wäxa, ok mz sinne naturlike fägrindh blomstrandis, huru the owirgaa konungxsins salomonis prydilse, the krafftin ällir fägrindin, som naturlikin är j thingeno, är mykit owirgangande thz som görs aff män niskionna konst, thy at thz som j sik är eth naturlika, giffwer mästarenom, at han mz sinne konst maghe 14

omskiptelika mz thy prydha, som görs j klädhabonadheno*m*

Th. Hwat är th*ät*ta Quod sequitur date odorem, thz är, giffwi*n* lwktena Mädhan swa är, at blo*m*stra*n*na natur giffw*er* aff sik godha lwkt, haa thwäkar th*ä*r om, at ey gör ok saa lilian, mz sino naturliko blo*m*stir At the makt thz forra haffdhe, aff forsta makt ällir natur, lath*i*r kä*n*na j sino*m* tima

Per. Gudz ordh synas j thässom ordho*m* ällir stadh, skälika blo*m*stra lwkt betekna, for thy at som blo*m*stridh biwdhz at blo*m*stras, swa biwdhz ok lwkti*n*ne giffwa blo*m*stirs lwkt, som sakt är, dygdh ok fägrindh är osmittadz jo*m*frudoms blo*m*stir, lwkthin jo*m*fru*n*na godha frägdh, thz ena theknas j the andra, ällir aff the andra

Th. Bätra är eth goth na*m*pn, än dyr smörilse,

Per. Hwat gang kan thy thz göra, at thu är skinandhe aff jo*m*frudomsins nadh, om thu giffw*er* ey aff thik dygdhi*n*na lwkt, mz godho*m* äpth*i*rdömo*m* Märk här oppinbarlika j liknilse Thak aromata the dyra ok wällwktande yrth*er*, ok lägh th*e*m wndh*i*r en span Hwem ällir huru kwnno thera naturligha krafftb*i*r koma til froma, ällir fordeel Thz är omildhethi*n*na last, engho*m* wilia hiälpa, ällir ganghna aff the gaffwo, som thu synis haffwa Sa*n*nelika thz är goth j th*e*m gaffwo*m*, som takna äru aff gudhi, ey lösa ondha ärandha besldz, bätra är iämkrisna*n* forbätra ok oplysa, ällir lära mz hälgho*m* äpth*i*rdömo*m*, Aldra bäst är at alth thz thu äst ok formar, thz tiläghna gudz dygdheliko liffw*i*rne, aff hwilko*m* thu hopas thin löön

Th. Annars wardher jomfrun straffat for sina fawizsko Hwilkens liws aff sinom eghnom forskullilsom, skal wtsläkkias ok androm til en tima optändas,

Per. Hwat ey wilt thu nakot lithit athwakta, om thänna hälgha blomstirs lwkt

Th. Sigh sagde hon

Per. Thäntidh konungen war ällir saat owir bordh, j sinne maltidh, min nardus gaff sina lwkt, ok blomstrandhe wingardana gaffwo sina lwkt, ok mina händhir druppadho mirram Hwilkit ey annat är, wthan dygdhanna wtwidilse J the hälgha jomfrunna äpthirdöme, hwilkin tildraghin ok smordh är, aff thäns hälgha anda smörilsa lwkt Thy mana hon alla ok draghir, mz sinom dygdhelika äpthirdömom, ällir höffwizska ok blwgho liffwirne, fran jordhinne ok til thz rike, som äwinnelikit är Swa war paulus christo the godha lwkten, badhe j godhom ok ondhom, godhom j thy at the aff hans ordhom wordho bätre Ondom j thy, at for thera affwndh skuld forwärradho the sik Nw mädhan thu wilt jw ändhelika skäl haffwa, aff thy som standhir j gen aff jomfruna loffsangh, tha wil jak göra thz thu astwndar tilföghiandhe, 15 thy som nw är sakth, thz som j gen standhir

Th. Skipas ällir skikas then främsta midildelin, ok thz äpthirsta rättelika, tha j hwarie enne sak, the som skälighen är, bliffwa the j sinom stadh obrwthligha, for thy at thz stydhir ok styrkir, hwart thera thz andra, är thz swa at thänna thry dragha ey owir eth, tha wardher ärandhit swa som waffrandhe, ok maa göras til enkte, thz som böriadh är Lägh til them som förste äru, thz som

äpth*ir*fölgh*ir*, for thy thu pröffwas tha röra thin gaangh, til wars sangs midiadel

Per. Sequitur thz är äpth*ir*fölgh*ir* Ok grönski*ns* ällir bärin löff, ok siwnghin endräktelika loffwit, han athwaktelika gömir figuram, thz är liknilse, hwilka han förra fra*m*me j boki*n*ne satthe, om blo*m*stridh ok fructena, ey kw*n*na blo*m*stren ok frukttenar triffwas, wthan löffwidh, for thy at thä*n*na try äru samanhänghiande aff enne rodz ämpne Sa*n*nelika löffwit tillägghir thu nadhi*n*ne, thäntidh thu mz thino*m* sidho*m* ok thino liffw*ir*ne astwndar thik främia til krono*n*na, hwilkin thik är loffwath, for thy thu haffw*er* gömt thin jo*m*frudom osmittadan, thina forbätringh skalt thu hono*m* tileghna, aff hwilko*m* thz är som thu äst, ok alt thz thu kanth forbätra Thu haffw*er* ok annars stadz scriffwat Jak haffw*er* ok wträkt mina grena, swa som thz trädh terebintus, ok mi*n*a grena äru fulle mz hedh*ir* ok nadh O i israels bärgh, wträkkin idhra grena, blo*m*strins ok bärin frukt Oskälika ok osi*n*nogha creatura liknilse the wardha, at som förra är sakth, skulu*m* wi atenast opwäkkias til wart eghit gangn, aff thässo*m* indhra krafftome*n*, mz thera äpth*ir*döme som äru offwan os, äru ey ömpnogh, tha är jämwäl thä*n*na skapadha creatura*n*na natur giffwi*n* mä*n*niskio*n*ne til äpth*ir*syn, som til nythia*n* Fordho*m* hä*n*dhe at mästare*ns* asna warth mästirska, hwilkra öppin öghon blindi*n*na skwgge swa skämde, ällir sweek, at hon ey kwnne thz see som diwr*i*t sagh Sa*n*neligha eth blo*m*stra*n*dhe creatur är fulbordogha skapare*ns* witne, thy nar thu skyndar thik til

hono*m*, letandhe äpth*i*r thi*n*ne opbörian, tha är thz swa som thu nakraledhis äpth*i*rfölgh*i*r creatura*n*na skikkan, mz laghliko loop

O gudh gaffwe at mä*n*niskia*n* wilde thz, som Th. siälin*n*a wilkor wthk[r]äffw*i*r ällir siälfft wilkorsins skäl, tho wordhe hon aldrigh the creatura*n*na wndh*i*rdan, hwilka äpth*i*r sino*m* skikkilso*m* äru nidhan for hä*n*ne, ok hä*n*na skikkilse genwärdogh, wtha*n* hä*n*na syn ware j himlome*n*, hwilke ensampne skulu wara hä*n*na naturs lwste ok länktan Swa opta mä*n*niskia*n* atirkallas til sik siälffwa, mz the thinga*n*na äpth*i*rdöme, som ey haffwa skälik si*n*ne, ällir wndh*i*rstandilse, tha ware synligha 16 thinga tilsyne*n* en genstigh*e*r, at formatte ho*n* ey alt thz hon wäl wildhe, tho likowäl wilde hon ey thz som hä*n*ne ko*m*me til skadha,

At naturen är en ledh*i*rska til the thing, som Per. osynlikin äru, haffw*e*r ey sanctus paulus forteghat sighiandis, osynleghin gudz thing synas nar the wndh*i*rstandas j th*e*m thingho*m* som giordh äru, at hans äwi*n*nelika dygdh ok guddombir wardh*e*r kw*n*nogh*i*r, ok mä*n*niskia*n* haffw*e*r ey orsäkth,

Huru kan dödheligha mä*n*niskian wrsakas j Th. sino*m* affgang, mädhan hon wardh*e*r ä*m*wäl ältadh til sit eghit gangn, mz th*e*m creaturis, som ey haffwa si*n*ne, Jak bidh*e*r thik, at thu thak än ath*i*r jgen täxtin, hwilken opwäkkia maa blo*m*strande korn til gudz loff,

Thz som här äpth*i*rfolgh*i*r Komen alle til sama*n* Per. ok loffwin sanghen, ällir loffwidh, synis samwledh wara saath, som forra är sakt, f l o r e s f l o r e t e q u a s i l i l i u m, thz är, o blo*m*ster blo*m*stre*n*s swa

som lilionar Mädhan th*ä*t*t*a ordhit canticum lydh*i*r altidh loffwit, thog swa mz skäl, om thz görs j gudz nadh,

Th. Sa*n*nelika thz synis ok swa, nar wi giffwo*m* ällir idhko*m* wan sangh, ällir gudz loff, tho loffwo*m* wi gudh, ok loffwandhe siwngho*m* wi Huru loffwo*m* wi tha loffwet, ällir sanghin, mädhan siälfft loffwit är eth gudz loff, j hwilko wi loffwo*m* gudh siw*n*ghandis,

Per. Canticum th*ä*t*t*a ordhit fik na*m*pn aff thä*n*na ordheno cantando, hwilkit rättelika bekombir ällir tillydh*i*r gudz loffwi Mä*n*niskia*n* liffw*er* äpth*i*r thy hon loffwar Ey är loffwit fagh*e*rt j syndhare*n*s mu*n*ne For thy talom ok spörio*m* om thän sanghin, j hwilko*m* wi skulu*m* til sama*n* loffwa ok älskas skal j hälgha jo*m*frudo*m*sins loff, hwilkit the ensampne siw*n*gha, som fölghia lambeno ä hwart thz gar Thä*n*ne sangh*i*r är en ny sangh*i*r, hwilken engen mä*n*niskia maa ällir kan sighia, wthan the siäla som j fölghe äru mz lambeno, framgangande, ok ganga j hwito*m* klädho*m* For thy at the haffwa wnnith sigh*er*, j thy at thera likama äru hele, ällir okränkte Hwat är at loffwa siälffth loffwit, wthan at thakka gudhi, for sina gaffwo, ok glädhias aff thy at han wildhe them tholigha gaffwor giffwa Th*ä*r fore hano*m* loff sändande, Thy at thu haffw*er* th*ä*t*t*a loff, ällir sangh forskuldat, mz thino bliwgho liffw*i*r*n*e, aktha nw ok see, aff hwem thu haffw*er* thz thik giffwit ällir hwas gaffwa thz är Tha thu swa gör, tha haffw*er* thu loffwat loffwit, ällir sanghin Nw sigh*er* nakor swa, mädhan jak weth, at enghin kan liffwa ren-

ligha, wthan o thu gudh giffwer nadhena Tho-
likit witha, är wisdomsins gaffwa, Thy skalt thu
fore sanno witha, at the jomfrun som ey thänna
wisdom weth, at hänne bordhe witha hwars wis- 17
dom thz är, ällir hwadhan hon haffwer the gaff-
wona som hon haffwer Hon är räknaskolandis
j blanth the fawizska jomfrunar, oc ey kan hon
pröffwas thz loff mz andhrom loffwa,

Nw är nogh oppinbart, at höghfärdogh jom- Th.
fru weth aff thässo loff alz enkte Hon weth ey
hwem ällir huru hon skal loffwa, Ware thz swa
at hon kunne thakka gudhi, for thz godha hon
haffwer opbwrit, tha miste hon ey, swa som en
aff them fawizska jomfrummen, sinna olio fithma
Thätta här tillägx Et benedicite dominum in
omnibus operibus suis thz är, wälsignen här-
ran j allom hans gärningom Hwi sighx thätta en-
kannelika jomfrumen, mädhan allom bör loffwa
sin skapara,

Sannelika bwdhit är hwario eno creature, Per.
almennelika loffwa gudh, tha likawäl them yther-
mera, som ythermer äru mz nadhinne begaff-
wadhe, ok oplystha Större är ängillin j nadhinne
än människian Större människian hwario eno crea-
ture Hionalagx stadghin är godher, bätre änkio
stadghin, aldra bäst jomfru stadghin Thär mz bör
loffwit ökias, äpthir thy stadghin ökis Thy bör
jomfrunne owir alla, altidh loffwa gudh, ok ey
dagh ällir nath läthias j gudz loff Hionalagx
stadghin är en stor gärningh, af barnanna afffödho
Större gärningh är at jomfru könit mz sinom ren-
lek, for christi ihesu kärlek, owirgar naturenna

lagh, ok wardh*er* en ande mz hono*m* Hwilkin en som altidh är mz christo, han wardh*er* en ande mz christo, ok ma han j nakro matto synas här a jordhi*n*ne, hwilkin han wardha skal j komaskol-a*n*dhe wärldh J thässo ok j allo*m* creaturu*m*, gärni*n*gom ok domu*m*, är gudh wälsignande Thy at j allom thingo*m* storo*m* ok smam, hwilkin gudh haffw*er* skapath, synis än skaparans makt,

Th. Nogh ser iak hwat jo*m*fru*n* är pliktogh j gudz loff, Än thu synis röra ena spörslo om ängelin,

Per. Rätuise spörilse bör wärdogh swar, än ondhe ällir fafänghe ey thz som hon rättelika haffw*er* forskullat

Th. Hwat är thz thu j iadhans räknadhe mä*n*niskiona wärdoghare änglено*m*, thy at thu fore satthe mä*n*niskiona änglено*m*, än tha at wi withо*m* j apocalipsi, the boki*n*ne, at ängillin kalla sik människio*n*na sa*m*thiänara, ok mä*n*niskiona ängla*n*na sa*m*borgara, nar hon wilde tilbidhia sin öffra ok sik wärdoghare*n*

Per. Lästin löser knwthin, aat thi*n*ne spörilse, Wm thin hogh*ir* wakna op, hwilken som soffw*ir* j si*n*ne eghne glömsko Skriffwat är, j blandh qwi*n*no*n*na söner opstodh enghin större än iohannes baptista Än hwilkin mi*n*dhre är j himerike, han är större än han Swa som j blandh qwi*n*nona söner, är enghin större än iohannes baptista, tho är iohannes ängil, ällir helyas, han är swa sa*n*ne-

18 liga a nadhi*n*na ällir ämbitsins wäghna Sa*n*nelika tha war johannes mäktoghare*n* ällir större mä*n*niskio*m*, oppa jordhi*n*ne, tha ey thy sidh*er*, war

hono*m* större mi*n*zste ängilin j himerike Th*ä*r fore skal h*är*rans jo*m*fru wälsigna gudh, j allo*m* sino*m* gärni*n*go*m*, ok skal hon glädhias j kirkio*n*na skikkilsom, hwilka rätwislika aff gudhi skipadha äru O christi jo*m*fru, wakta at thu ey säth thik offw*i*r, ällir fra*m* fore änkiona, ok the som äkthan bondha haffw*er*, for thy tu haffw*er* ok hafft modh*er* gifftha Haffdhe thu hä*n*ne ey haffth, tha ware thu ey jo*m*fru Wthan mist haffdhe thu nadh*i*nna ledh*i*rsko Swa myklo diwpare*n* fallir thu, om thu nakot höghfärdhas aff the gaffwo, thu haffw*er*, som thin ordhe*n* ällir stadghe är höghtidhelikari*n* andro*m* stadgho*m*, ällir skikkilsom Sequitur in cantico Date nomini eius magnificenciam, giffwin hans na*m*pne ärlikhethena, thz är ärligha thinga, ällir gärni*n*ga fulkomnilse, Huru skulu*m* wi nw os haffwa, mädhan wi äru*m* äpth*i*r ware formagho swa lankt fram kompne,

War h*är*ra är stor, ok stor är hans dygdh, Th.
thy weth jak ey huru han skal göras stor, aff mä*n*niskio loff, mädhan hans obegriplige natur kan enkte tilläghias ällir franthakas, Hon är j sino äwi*n*nelikhetz liws owmskiptelike*n*, altidh then sami

Mädha*n* swa är, tha sighx thz fafänghlika Per.
om jo*m*fruna, hwilkin ow*i*rgangh*i*r alla jo*m*frur, Magnificat anima mea dominum Min siäl loffwar h*är*ran Dauid Magnificate dominum mecum Loffwen h*är*ran mz mik Th*ät*ta göra ok widh sa*m*ma matto manghe hälghe män sa loffwandhe gudh

Th. Sensum itaque proba huius magnificencie Pröffwa thä*nn*a ärlikhethi*nn*a si*nn*e ällir wndh*i*rstandh

Per. For sanno math thu witha, at gudh hwilkin stor är, wardh*e*r ey större aff thino loff, ey minzskas han ok aff thi*nn*e hädilse Wthan äpth*i*r thy siälin sik forbätra ällir forwärra, tilläggias toliighen skipilse guddomeno*m* Th*ä*nna trappor som kallas gradus relatiui maior et minor thz är större ok mi*n*dre, hwilke altidh sighias til nakot falla, beko*m*ma ekke j guddomsins natur, hwilkin owmskiptelikin är, wthan j os som wara födho skul*um* thaka j the hälghe scriffs miolk, haffwa the stadh Giordho the ey thz, tha ath*i*rlyktis j mang*um* stadhu*m* andhelikx wndh*i*rstandz door, j th*e*m som wanskelikit haffwa wndh*i*rstandhit Nar wi sighom gudh mz hälagho*m* hälaghan, mz franwändo*m* fra*n*wända*n*, menar thu ey at guddomi*n* wnflyr thä*nn*a omskiptilse, thy at th*e*m hälgha anda thäktis th*ätt*a tilläggia, hällir til mä*nn*iskio*nn*a gärni*n*ga, ällir sidh*i*r

[Th.] Huru skal tha th*ätt*a wndh*i*rstas, Date nomini eius magnificenciam

Per. Tha thu är skinande aff storo forskullilse skeen j h*är*rano*m* ekke wäxir han aff thik, wthan thu
19 j hono*m*, thz är swa nakraledhis wndh*i*rstan[dan]dhe, at siälin wägxir, sik öffwandis j andheliko*m* ok äwi*n*nelikom thingo*m* Än nar hä*nn*e wansmakar tholikit ärffwodhe, tha franwäxir hon hamfni*n*, thä*nn*e omskipteliki*n* wardh*e*r motu qualitatiuo non quantitatiuo thz är, siälin hon wträkkis ekke j längd ällir bredh, ällir samankrympis j nakro

thrangh, Wthan j liffw*ir*neno ällir ok äpth*i*rdömeno, sik mer ok mer forbätrandhe j gudhi, görs hon stoor Swa som gudz na*m*pn sighx hädhas j ondo*m*, samuledh j godho*m*, wthan sin omskiptilse görs thz storth Sequitur Confitemini illi in confessione labiorum vestrorum Widh*er*kä*n*ni[n]s hono*m* j idhra läpa röst, ällir liwdh j hiärtana, tros til rätwisona, än mz mu*n*neno*m* wardh*er* widh*er*kä*n*nilsen til helso*n*na Läpa*n*na röst nar hon wthgar aff reno hiärta, godho samwidh, ok tro*n*ne, the som ey är skrymteliken, tha framföris gudz loff mz sangeno*m* fulko*m*lika, thy at röstin, milla hiärtano fra*m*förandis, pröffwas stadhfästa loffsins forskullan Skrymtelikin thiänare hedhra h*är*ran mz ensampno*m* läpome*n*, än hiärtat är lankth bortho fran hono*m* Psalmus, the älskadho hono*m* j sino*m* mwn, ok mz thwngo*n*ne lwghu the for hono*m* For thä*n*na saak widh*er*kä*n*ni*n*s j h*är*rans loff, aff hälgho hiärta Läpane the som thz godha älska, thz idhka the ey mz skrymteliko loff Hwath ey haffw*er* thu aff osee, aff thässo*m* läpom swa sighiandis, j thino*m* böno*m* hwilka thu offra skal h*är*rano*m* bortkasta oiä*m*pnadhi*n*, thz är syndena, ok thak thz godha ok offrom wara läpa kalfua, dauid sigh*er* thz thäkkis h*är*ranom offra wngha kalfwi*n* framdraghande hornin ok klönar,

Jak spör thik sigh mik hwilke äru thä*n*na Th. läpa*n*na kalua, än tha at p*ro*phetane äru mz fulbordhogo*m* skälo*m* sa*n*nindi*n*na withne, ok swa som the mykit behändoghe äru j lönlikom thingom, swa äru the ok mykit wndh*i*rsami, j sino*m*

ordhom Huru koma thänna til saman, kaluane ok läpane, mz läpane äru en deel aff kroppenom, ok göra sit ämbite, skapandis älla framförandis ordhin, ginom mwnnen,

Per. Mädhan wi ganghom om the blomstrandha änghia, hälgha scriffs, opthaghom wi j wara samtalan til withnisbyrdh aff scriftinne, swa som blomstir läggiandis til blomstir, än thu gaar äpthir thy qwinno sidher är, for forwithi skuld, wilde thu äptras aff thy som böriat är, hällir än lönlika sinnith j thy withneno wthröna Wilt thu haffwa här til thänna foresagdha withnisbyrdhir, allegorias thz är thz som troskolandis är, at swa opta hindrins war enkannelika samtalan, som wi haffwom os foretakit, swa opta wi tilläggiom aff scrifftinne, Athwakta nw wäl läpanna kalffwa Swasom kalffwin war j gamblo laghomen öppirsta offridh, til thera syndha rensilse, som offradho Swa ok gudz loff, mz kalwenom wthteknadh, är os eth helsamlighit offir, at gudh, hwilkin wi haffwom
20 oblidhkath mz warom syndom, skuli mz thy blidhkas, ok j thy os en tilganghir redhas til honom Här aff sigher härran, loffsins offir skal hedhra mik, ok thädhan är wäghin, j hwilkom jak skal oppinbara honom gudz helara Ok tha skulu the läggia oppa sit altara kalffwana, thz är rätwisonna loff Mz kalwomen teknadh

Th. Thillägh nw huru kalffsins offir, hornin ok klönar framdraghandis thäkkis gudhi,

Per. Äst thu sannelika christi älskirska, tha äst thu mz them som äru tik like j christi äpthirdömom, beteknadh mz thässom kalwenom Swa som

j thä*n*na creatureno, ganga hörnen ok klönar fram ow*ir* köthit, swa ok the som äru sa*n*ne lambsins fölghe, hwilkit osmitthat är, än tha at the äru naturlika j kroppeno*m*, tho likawäl äru the offw*ir*ghangandhe kötzsins lastha ok astwndilse, mz dygdha*n*na krafftho*m* ok beskedhelikhet, thy at the fi*n*nas altidh sin hogh oplyptha, fran jordhi*n*ne til himlana, th*ä*r fore thäkkias the gudhi, ok thz the witha gudhi thäkkias, thz bruka the, Jak wil än tillägghia thz som är liwsligharen ok oppinbarlikare*n* Swa som hornin j kalweno*m* framga ow*ir* kötidh, swa oc thin jo*m*frulika skikilse laghlika gömdh, ow*ir*gar alla the hälgha kirkio ordines j wärdhelikhethi*n*ne

¶ Faam mä*n*niskiom är thz giffwit, at the skulu fölghia lambeno hwart thz gar, ok th*ä*r mz hafua the besyndh*ir*likin lön, fra*m* for them som ey formagha fölghia

¶ Wi wilio*m* ath*ir* ganga til thz wi haffwo*m* ow*ir*giffwit Sequitur in canticis labiorum et citharis thz är, j läpa*n*na sangh ok harpo*m* Seer thu til hwilka stora glädhi jo*m*fru*n*na koor wardh*e*r bwdhin, hwilkins gudhelikhet altidh wä*n*dis j thakkan, ällir nadhi*n*na görilsom, j hwario*m* stadh biwdhas th*e*m som fölghia lambit, loffwit mz glädhi, for thy the födha ekke likamliken barn, mz sorgh ällir wärk, hwilka en thidh äru fore ko*m*pna, aff osynlika brwdhgoma*n*s kärlek,

Hwilka äru thä*n*na sangara*n*na harpor, Th.

Thässin harpan är likamlika ath*ir*halsins lik- Per.
nilse äpth*ir*döme, thy at thu loffwar tha gudh mz sötho*m* ok lusteligho*m* sangh, nar thu dödghar

thik mz skäliko kötzsins ällir likamans athirhaldh, än tha at allom widhertörfft är, som gudh wilia finna athirhallit, enkannelika är christi jomfru som odödheliken wil wara, mz sinom äwinnelika ok sötha brwdhgoma, thz widhertörftoght, at hon maghi wardha en ande mz honom, här aff är scriffwat Preuenerunt principes coniuncti etc[ra]

Th. Jak bidher thik at thu sigh mik, hwa thänna wngha lekirskonar äru,

Per. Jomfruskarin ok menlösonna opnyadhir j döpilsomen, blomstrandis j renlekenom, törran haffwandis kroppin j athirhalleno J blandh hwilka
21 kirkionna höffdhingha äru mith j hopenom, nar the foresatthe äru christi jomfrum Hwilkom enkte är sötaren ällir lustelikaren, än thera brudhgomme Thy skal jomfrunna höffdhinge wara tilfögdhir them som wäl siwngha, thz är at han skal thän förste wara som rättelika liffwer ok gör Thy at thän mästaren gömir wäl christi hälagha ok osmittadha kaar, hwilkin for wiste göma sit eghit kaar til hälaghetinna, ey j skadhelike astwndilse, pinilse ok syndhinna samanfögdho astwndan Huru forekombir thän hälagha siäla wärdoghet mz äpthirdömith, ällir hwru dirffwis thän sik fram säthia fore hälgha siäla wärdoghet, mz äpthirdöme, mädhan han ey akthar sins eghins wilkors skikkilse, thz är at han satthir är nidhanfore sina eghna wärdoghet, ok thz sköthir han ey Hwilkin som sik haffwer wthan sidheligha ok moghna sidhanna näpst, han är likir them som liggir, thy kan han ey löpa framfore sin wndhirdan forelöpande,

Th.

Sathia tilsama*n* likth oliko, synis sik haffwa nakraledh orätthelika ällir wranghlika, thz är swa menth, at thz är gälnisko*n*ne näst, th*e*m anthwardha sit ligghiande fää, hwilkin sith eghit forsumar at göma,

Per.

rena hoghsins wäghare ok ey rödha skapnadzsins radhlös skodhare, thakir mz rättha hälgha thiänisti*n*na kaar j sina göma ok anthwardha*n* Hwilkin ekke som thän swikin är, sköth*i*r faghrth änlite, wthan hällir hälagha hoghin j io*m*fru*n*ne, hwilkin han siälffw*ir* mz renlikhethi*n*ne aff hälgho*m* kärlek loffwat haffw*er* Thän födh*i*r öghone*n* mz thräkkeno*m*, hwilkom yth*e*rmer thäkkis kropsins fäghrindh än siälli*n*na Th*ät*ta är en forba*n*nelikin gälniska O mi*n* dotth*e*r huru marghe höffdhinga mith j blandh haffwa warith mz th*än*na wngha lekirskom, ok th*ä*r aff haffwa the fore th*e*m ey gangit, som lärofädh*i*r ällir mödh*i*r mz näpst, thoktelikom ok gudheliko*m* sidhom, Wthan kastadho th*e*m borth mz thera siäla forsuman, ey aktandhe thera helso The haffdho öghoni*n* yppin ok sagho mz th*e*m enkte, fore thera krops lusta skuld,

¶ Jak thigh*e*r nw om the omildha twa gambla män, som radh giordho om susanne thwäfallan dödh Om hwilka ok thera lika äru nakor ärandhe sighiaskolande här äpth*i*r Nw thän starke judha*n*na kä*m*pe sampson kombir här wäl til eth exemplum ok äpth*i*rliknilse, hwilkin som kw*n*giordhe qwi*n*none sina starkasta krafta bandh Wakandis tha soff han, tho likawäl soff han ey, j thy at han hä*n*ne kwngiordhe, wthan wakadhe

¶ O theodora atwakta, enghin hälaghir man wardher gripin, thäntidh han wakar, trängdhir ällir
22 kwaldhir, Aff siälinna sömpn wardher han swa saktelika wunnin som bwndhin Sampson sidhan han war bwndhin, ok dödheligha bandhit tilkom honom som wnnen war, thy at han haffdhe glömth gudz nadh, huru opta han haffdhe wnnith sigher aff othalikom sinom owenom, ok olikom samangangh, thy at the waro marge ok han ensambir Hwat ey formatte the swikfulla qwinnan bindha mannen, som wakandhe war, nar hon mz swikliko änlite wtträkte forrädilsinna näth,

Th. Engaledhis thy at haffdhe sampson seth hänna snaru, fram fore sik, haffdhe han fortakit hänna omilda ärffwodhe,

Per. Fore thänna saak nw sagdha, war sampson sompt ämpnith, til at qwinnan fik wunnith, ok at mannin kwnne ällir formatte gripas aff qwinnonne, giordhe dylskan starka limmana swa som bundhna

¶ en fwl persona mz sit smikir gabbadhe fornwmstogha ok starka mannen, at thz ey formatte store härin j honom, thz giordhe qwinnonna swik Hwat mer ällir huru länghe bliffwa thänna bandhin, swa länghe thän starke soff Honom wakande oppinbaradis thz som lönthis nar han soff Thy at strax som han waknadhe sleth han banden Ey formatto hans owini gabba honom thäntidh han wakandis war Ok swa länge hans lwkkirska ällir swikirska ey wiste oppinbarlika hans lönligha starklek

¶ Swa är thz mz thik, at giffwir thu thin skäligha sinne wndhir thins köödz lusta, thik

nidherköffdhom aff hogsins sömpn, thu wnflyr ekke banden ok äpthir bandhin forskullar thu thinna fiandha gabbilse

Hwilkin äru thässin bandhin, Th.

gudz bandh, aff hwilkom dauid sigher Jak Per. är allir bwndhin omkringh mz syndhinna bandhom Funes ceciderunt michi in preclaris, bandhin ällir repen fiollo til min i the forklaradha Ok annars stadz, Ve är idher som draghin syndena j repom Är thz ok swa at thu kwngör thinne kathe wndhirdanirsko siw haar j thit hoffwodh, tha wardher thu flinskallotthir giordhir aff thinom fiandhe, ok thär mz wnflyr thu ey blindanna nath, thz är at thu mistir thin öghon,

Hwat är hoffwdhit thäntidh thz är näkth aff Th. sinne fägrindh,

Thin hoghir näktar ällir affröwadhir aff thäs Per. hälgha anda delaktoghet, om thu wndhirgiffwir thinne skörhet thina indra krafftha

¶ Sköthir thu hwath j scriffthinne standhir, tha findher thu hoffwdhsins haar, sath badhe j godho ok ondho märkilse, the biwdhas j somlikom wäxa, j somlikom aff skäras, j nazareis wäxa the, j leuitis biwdas the aff rakas Swa som harith prydhir hoffwdhit, swa prydhir dygdhinna fägrindh hoghin Wardher thänna fägrindh affskurin, hwat standhir tha fore, wthan at människian forfwlnat fallir j hoghsins blinde, ok löpir 23 om kringh swa som sampson j natta mörkrith, ällir mörka stwffwnna, ok draghir qwärnstenen

¶ Nar hoffwdh äran är bortho tho är enkte annath j wanom, them andra limmomen wthan

ska*m*men Hwat ey hördhe thu jeremiam ow*ir* th*ät*ta grata, mz wärdhzskyldogho*m* grath Wars hoffwdhz krona är nidh*e*rfallin, We är os for thz wi syndhat haffwo*m*,

Th. Hwat är th*ät*ta, hwat ey fingo the som gripne waro til babiloniam, hwar thera konu*n*gxlika krona Ney, wthan hällir sorgh ok dröffwilse, thy at th*ä*ntidh the haffdho mist sin eghin heem, wordho the j främadhe landh driffne som träla

Per. Märk eth annath sinne ällir wttydilse, hoffwdzsins krona fallir, nar wanhopit til takaskolandis löön for giorth ärffwodhe, skämmir hoghin naknan aff hälagho*m* forskyllilsom Ok at om hoghin forekomme*n* aff christi nadh, snarlika syndh*i*rslith*i*r dödzsins sömpn, ok ginstan th*ä*r äpt*ir* fordriffw*er* han wthan dwalu skörhetena nar hon aflas, ey forma ok en fulhändis ok manlikin hogh*ir* synda samptykkia mz langho*m* dwlska halla, hwilkom skälin hiälpa j dygdha*n*na ath*ir*hallilsom ällir idhkilse

Th. Äpt*ir* thz at thu säth*ir* om thz skäligha si*n*ne wndh*ir*giffno kötzsins lusta, finnas ma*n*ghe badhe qwi*n*nor ok män oathskililika haffwa fallith, ok th*ä*r mz sik haffwa kastadh hädaskolandhis j th*än*na synda bandh Sa*n*nelika thz är ey wndh*ir*, at the wordho aff sino*m* owino*m* gabbadhe, thy at nar the thz som j th*e*m war bäst, sattho the baak äpth*ir* thz som bätra war Thy wordho the strax ty*n*gdhe aff dödzsins sömpn, ok sik siälffwa armligha wroko j skörhethi*n*na snaru

Per. Hwat ey menar thu at iacob patriarcha soff at thässom sö*m*pn, hwilkin som wndh*ir* sith hoff-

wdh lagdhe en sten, ok saa himilslikin sacrame[n]th, Ällir samuel hwilkin gudz foresyn trem si*n*no*m* wäkte, ällir heliam hwilkom ängillin gaff mathin til kropsins widh*e*rqwekilse Hälghe män wisto aff tholigho*m* synda sömpn enkte, thy at the forewisto sik j qwi*n*no*n*na suiik, th*ä*r fore waro the fraghne j hiärtano Sömpnin th*ä*n som fullir är mz dödheliko*m* wadha, kwaffdhe ysboseth, blyghetinna ällir ska*m*mi*n*na man sysaram, ok holofernem borthkastadhe ok nidh*e*rtrykte Thä*n*ne twe höffdhingana wordho dräpne for annath märke ällir tekn skuld, aff qwi*n*no*m* mz dygdhi*n*na kärlek wängto*m*, for thy at the haffdho reth sik til at dräpa gudz almogha Ey wilde ok th*ä*n soffwa j thässom sömpneno*m*, thy at han formatte ekke, hwilkin som swa sagdhe Jak soffw*ir* ok mith hiärta wakar Ok brwdhin sigh*er* Min sömpn är mik söth*ir* 24

Jak spör thik huru sama*n* koma j christo Th.
sömpnin ok wakan, huru kw*n*no tima omskiptas j hono*m* hwilkin ey soffw*ir* ok ey söffwis

Hwat ey soff christus hänghia*n*dis oppa kors- Per.
eno for thina skuld, hwilkin som wakadhe j hiärtano Han soff j pino*n*ne ok wakadhe j frälsilse*n*ne ällir ath*ir*lösni*n*ne Han soff fore thik lidhande, ok wakadhe diäffla*n*na rike mz thera höffdhinga omkwlslaandis Sigh thy thino*m* brwdhgoma wakande ok aldrigh soffwandhe, oplys mi*n* öghon at jak ey nakon tidh skuli soffwa ow*ir* mik j dödheno*m*, ok at ey skuli mi*n* owen nakon tima sighia, jak haffw*er* hono*m* ow*ir* wu*n*nith Mädhan swa är at sakin war, at store ok ondhe

hoffdhinga fiöllo j dödhin aff qwinno handha wärkan, for thera sömpn skuld, huru skulu tha the wakta hogsins sömpn, hwilke som haffwa christi brwdhir, thz är thäs hälgha anda ligghiande faa j sinne gömo

¶ Opwäkkirskan ällir lwkkirskan til syndinna, thz är kroppin, kombir skälika sinnith samuledh som dalida sampsonem j syndhinna sömpn, ok for syndinna skuld kombir genstan äptir blindhinna pina, hädhandhe syndaren som gripin är

¶ Nu star j gen ythersta clausula aff warom sangh Sighin swa j idhra widherkännilse, alla gudz gärninga äru alzstins godha,

Th. Thänna widherkännilse maagh mz sakto jämwäl osköniogom rädhas, thy at thän sanlönlike gudz store propheta moyses tigdhe ekke thätta, hwilkin som til sik anamadhe at opräkna the gärninga, thär gudh giordhe aff wärldinna ophoffwe sighiandis Gudh saa all the thing som han skapadhe, ok the waro alstingx godh

Per. Hwat som hälzst thär gudh giordhe j thinganna creaturis, thedhe han j thera fulbordilse, creaturanna hôffdhinga wara fulbordoghan Swa stor är hans wisdombir j minsta thing som j största, alt är goth, thy at thz är j rätwisonne skikkat, hwat thz hällir är j likamlighom ällir andhelikom, j sinnelighom ällir osinnelikom creaturum, j allom them äru alla gudz gärninga alzstingx godha, Hwaria handha miskwnsamligha nadhin wil j godhom, ok hwat hon städhir j ondhom, är rätuis hämdh, alt är goth ok rätwist, hwilkin godhir är ok rätuis Mädhan swa är at alzs-

kona creatur haffwa sin opgangh ok nidh*er*gangh j tima*n*na öghnablek, alt är thz aff gudz skipan tilko*m*mith, äpth*ir* allo*m* hans wilia

¶ O dotth*er* wi nödhgoms j thässo mz thinga*n*na opböria*n* haffwa j atwakth scripthi*n*na opbörilse, thy at än tho at thz som gudh giordhe j säx dagha, war förra giort än scriffware*n* kom j wärldhena, tho likawäl j thy som giorth war ok scriffwaskolandis waar, war sa*n*ni*n*dhin orörliken, thy at thz som gudh giordhe ällir wilde at wardha skulde, haffdhe thz aldrigh wordhit scriffwat, tho likowäl haffdhe wärldhi*n*na fägrindh, 25 j thinga*n*na naturom, borith skapareno*m* witnisbyrdh, mz sanni*n*dhi*n*na stath For the sak kw*n*ne ey j tima*n*na atskilnat tinga*n*na sa*n*nindh som lönlik war ällir oppinbarlik, j nakra matto mi*n*skas hwlka gudz forskipan gaff som han wilde, ok hä*n*ne wilde gudh latha wndh*i*rstandas ok scriffwas mä*n*niski*n*na skälom Hwi är thz giorth som giorth är, thy at engin th*ä*n som thwäkar hwat gudh haffw*er* j scriffthi*n*ne kwngiorth mä*n*niskio*n*ne, mango*m* endels är lönlighit

¶ Jak wil th*ä*r fore nakot witha aff thässo Th. ärandhe aff thik, än tha at apostoli*n* sigh*er*, at alt thz scriffwat är, thz är fore the saak sc*ri*ffwat, at wi skulu*m* mz thulumodh ok sc*ri*ffthi*n*na hwgswalan haffwa warth hop Hwat thik nw synis om sc*ri*fthena a the ärandha*n*na wäghna, ok thinga*n*na som owantil äru, wil jak aff thik witha Thy war ey seen at fwlfölghia thz thu haffw*er* böriath,

Thz är nogh oppinbarlikit alla thinga, ok Per. sc*ri*ffthi*n*na omgangh wändas widh thwä*n*ne axil,

som är antiggia aff naturinna älla fornyilsenne En axillen math thu wndhirstanda alla creaturanna nathur aff gudhi skapadha Annan axillen math thu wndhirsta människionna athirlösn, j hwilkins frälsilse skikkan wändhis alla scrifftinna skikkan, hwath thz hällir är opräknande, the stora miskundh thär gudh giorth haffwer mz mankönit, ällir wthrykkiandhe stranga domen, ällir the wndhirsama gärninga ok tekn som giordh äru, ällir hans margskona godhgärninga j allom creaturum Han wtrykkir thy huru ällir hwat som skapat är, ok huru människian prelat är owir all creatur, the som synlighin äru skulde frälsas J andre röris thinganna nathur, j andro människio nathur Wari thy gudhelix ällir gudz loffs widherkännilse, hans gärninga betractadha storheth, hwar skälin kombir fram fore synena, a them som sigiandhe är, j thin wisdom haffwa, thy at aff thinganna betractan som synlikin äru, foregangir ällir forelöpir j rensadha hogxsins wndhirstandh thz som är komaskolande Än tha at jo[m]frun bliffwer standandis j sinom likama, aktar hon ey thy sidher j indhra hogxsins hörslo brudhgoman ropandhe.

Thu skalt ekke mera kallas owirghifwin oc thin jordh skal ey epthir mera kallas ödhelagdh Tha lärir människian först känna sina wsulhet ällir armodh, nar hon aktar hwat hon haffwer mist Jak sagdhe j mins hogx owirgang, jak är borth kastadhir aff thinna öghna asyn

Th. Hwi klaghrar christi jomfru sik swa som owirgiffna, mädhan hon aff sins ordens wärdoghet

omfämpnis hällir aff himerslika brwdhgommanom Hwa är the som sigher, hans winstra handh är 26 wndhir mith hoffwdh, ok hans höghra armbir omfämpnar mik,

Hwat ey synis thik jomfrudomen swa som Per. j nakra matto aff thy wara owirgiffwin, hwilkin än tha at jomfrun är fäst himerslika brwdhgommanom, tha likawäl är hon enkte withandhe aff the nadh, thär hionalagx stadghi ällir barnfänge haffwa, Aff alle the dyrkan ällir sääd som mankönith ökir, weth hon enkte, thy är hon alzstingx ofructsam j mankönsins ökilse, j blandh adams barn

¶ Haffwer thu forgäthit the grötelika klaghomal, som een aff them ofruc[t]sama qwinnom framfördhe, j gamblo lagomen, sighiande sik wara owirgiffna, ok thz klagandhe fore gudhi, at for thera qwidz ofructsamlikhet fik ey gudz almoghe sacramentum, thz är hälagth thingx tekn

¶ Hwat sagdhe sara sinom bonda, see härran haffwer mik samanlykt, oppa thz at jak ey skuli födha Ok star thz äpthir, härran sökte saram som han haffdhe loffwat, ok hon affladhe ok födde een son Ok aff rachel, härran mintis a rachel, han hördhe hänna bön, swa at han giordhe hänne fruc[t]sama Tholkit fins mykit j scriffthinne, j swa matto som här äpthir fölghir Hwar härran sighx the qwinnor som laghliga äru gipta, haffwa athirlykt, sökia ok a them minnas Hwat ey synas thänna j sinne ofruc[t]samlikhet förra j nakra matto wara swa som owirgiffna, än honom minnandis oppa them, ok them sökiande, wordho

the fruc[t]sama An mällan them ok wara jomfrur är ekke lithin atskilnadhir Thy at ofructsamlikhethin j warom jomfrum är mz friom ok godhom wilia, ok j hinom är hon hatzskoful Thy är thän hälaghir som säädh haffwer j israel Sannelika hwilkin som saar j thy som fordarwat ällir skämt är, aff tholko tha skär han, ok thän som saar j andanom han skär eth äwinnelighit liff,

Th. Thz thu sigher mz ordhomen, bewisa ällir pröwa thz mz withnisbyrdh, ok thz som saa wardher owirgiffwit aff härranom, äpthir thz sinne thu haffwer nw sakt, tha ökias the myklo meer Lat likawäl höras hwat här äpthir komber,

Per. än thu skalt kallas min wili ok thin jordh jnnebykt Sannelika j thässo jordh a folstirs wäghna, är hon owirgiffwin, thz är j hälgha jomfrudommin, gudz ensamen wili wakadhe, at swa som andhelika fästningen haffwer sik, swa ok himerslika fructen, skal hon formeras ällir skapas For thän skuld at ey thaka alle thätta ordhit, wthan hwilkom thz giffwit är, än mädhan swa är gudz wili, at thz skal giffwas christi jomfrum, oppa jordinne, tha bliffwer sammi wilin, at hälagha jomfrudomen skal kronas, framfore andra högtidheligaren j himerike Härranom thäktis haffwa sina warilse ällir hwilo j osmittadhom kroppom, thy innebyggis the jordhin j andhelighom gaffwom, marghfallelika j nadinne ökthom, ok at
27 enghom ända samanlykkiandis ällir samanlykkiaskolandis

Th. Som mik synis tha är thz ey wthan sak, hwi the jordhin kallas owirgiffwin ällir obrukath, hwil-

ken ey mz nakors manzs awärkan idhkas, mädha*n* thä*n*ne so*m* nw är swa som ow*ir*giffwi*n*, loffwas swa margfal fruct j komaskolande wärld, til andhelika gaffwor, är thy ey oskäl ällir oräth, at jordhin wtrönande wärldi*n*na barnfänge, äras aff si*n*ne fructsamlighet, än the prophetia thz är p*ro*phetans ordh, l e t a b i t u r d e s e r t a etc^{a} ödhelagh ok owäghat jordh skal glädhias, ok enlikhethin skal blomstras swa so*m* lilian, magh ey thä*n*na ordhin läggias til sama si*n*ne,

Per. Än tho at thä*tt*a sinne magh läggias til hedni*n*gana, hwilke for än war hä*rr*a som sa*n*ne akirma*n*nin är, ko*m* synlikin til jordhrikis, waro the mz engho*m* lästi*n*s plogbiil, thz är gudheliko*m* kä*n*nedo*m* brwkadhe, thär fore gaffwo the ey aff sik thro*n*na fruct Wisselika thz som enkte thakir sädhis kornith ällir frödh, som jo*m*frunar göra, hwilka utskildha ok ödhelagdhe äru aff allo hionalagx sälskap, ok for renlekxsins gömo, äru the aff ma*n*na omgango ok allo*m* mogha wtskilda Thä*n*na jordh glädz swa som lilio sidh*er* är, blo*m*stra*n*dis aff hälagha sa*m*withit, hwilkin ensambir plantar j jo*m*fru*n*ne gudz wisdom

¶ jtem sa*m*me propheta säghir glädz ofruc[t]sam, thu som ey födh*ir* Än tho at thä*n* hälghas mz gudz wälsignilsom, hwilki*n* som haffw*er* sädhena j israel Hälagare*n* är likawäl jo*m*frudome*n*, nw j nadhi*n*na tima ofruc[t]sa*m*bir, än hionalagx stadghe mz mangho*m* barno*m* Sa*n*nelika j hälgha jo*m*fru*n*ne aflas christus ok skapas J likamliko hionalaghi födhis barnidh wthan nadhin kombir til hiälp pliktogth til dödh ok fordömilse

¶ Kirkia*n* j hwilko jo*m*fruna taka til sin bästa looth ok öppirsta stadhi*n* j marie liknilse, hwilkin än tha at ho*n* altidh födh*i*r, tha likawäl är hon okränkth ok osmitta[d]h Sa*n*nelika hwat hällir jo*m*fru*n* är fribori*n* ällir ey, tha gör thz enghin athskilnat j renleksins forskulla*n* ällir löno*m*, om swa är at ödhmiwkti*n*na dygdh är jämlika j allo*m* Sa*m*maledh är om änkionar

Th. Jak kan aldrigh fulleligha wndra, hwi thä*n*ne sami propheta scriffwar ok sigh*e*r, at j th*e*m ädlasta stadheno*m*, hwilki*n* allir fullir är mz glädhi ok frögdh, skulu omganga wnge män ok wngha jo*m*frur til sama*n*, habitabit juuenis cum virgine et habitabunt in te filii tui Mädhan j thässo wärldhi*n*ne swa sama*n*bliffwa, är ekke lithin wadhe, wthan gudz rädoghe ok gudz kärlekir kombir här j mällan, aff hwilko mildelika tänkiande är nakot tholkit, j the rikena mistänkiandis, om swa ware at oröteligha ok ödödhelika natura*n*na blo*m*ster, optarmera owmskiptelikit, wil enkte ok enkte forma thz haffwa som fordarfflikit är ällir syndelikit

Per. Wakta nw ath theodora, mädha*n* apostolin
28 sigh*e*r, the hälgha kirkia som här är närwarandis, fästa eno*m* man, swa som ena rena jo*m*fru, ok sigh*e*r han, gudz mö*n*stir är hälaght hwilkit j ärin

¶ Jtem eth brödh ok en likame äru*m* wi manghe j christo Hwar en är annars limber, än tha at war ythre man skal rothna ok wändhas j iordh, likawäl förnyas indre ma*n*nen dagh fran dagh Ok kroppin som fornötis thynger siälena, ok jordhi*n*na jnbyggilse nidh*e*rtrykker si*n*nidh

mykit thänkiandis Huru myklo meer th*ä*n ärofulle stadhi*n*, war modh*i*r iherusalem, enkte haffw*er* j sik thz som skal fordarwas ällir lidha skal nakra omskiptelikhet ällir ostadhelikhet j si*n*na wngha ma*n*na ok jo*m*fru sama*n*warilse Hwar war dödhelike kroppir faar j odödhelikhetina, thz nw är rötelikit j thz som orötelikit är, tha fulko*m*nas thz som scrifwat standh*i*r Dödhin är opsupin mz sigh*er* O dödh*i*r hwar är thin sigh*er*, hwar är nw dödzsins stiwngh*i*r, hwilkin ath*i*rwändo haffw*er* j thä*n*na ma*n*na ok jo*m*fru saman warilse Th*ä*r är aw*är*dhelik tryghet, ok trygh äwi*n*nelikhet j allo*m* ok j alla matto Th*ä*r är mankönsins ok q*wi*nkönsi*n*s bäggias thera eth sken, th*ä*r blo*m*stras blo*m*stridh j blo*m*streno Allas thera samwith är j e*n*ne oforgengliko ok äwi*n*neliko fägri*n*dh Wngdome*n* är th*ä*r allas thera som th*ä*r äru, een jämpn hälaghet, een wili j th*e*m allo*m*, tha likawäl är th*ä*r adhskilnadh*i*r j äro*n*ne, th*ä*r äpth*i*r som athskilnadh*i*r är j forskullilsome*n*,

Th. Thu haffw*er* fagh*i*rligha swarat til th*ät*ta ärandhe Är thz swa at thä*n*ne himilslike stadhin magh ällir kan nakot thz j sik haffwa, aff hwilko j*n*nebyggiarene omakas ällir förtöffras, tha ware ekke war ath*i*rlösni*n*gx nadh fulko*mm*i*n* Än thz apostolin sigh*er*, dödhin wara opsupna*n* j sighreno*m* Sigh mik mz faam ordho*m* hwat th*än*ne sighren är,

Per. Thu synis mz öppnom ögho*m* enkte see Jak wilde ok at thu nakon tidh ware rageth ok ey mulwärpill, Annath creaturit hwässir syni*n*na na-

thur Annat naturligha blindan graffw*ir* nidh*er* j iordhena,

Th. Haffw*er* thu thik j nakro forsumat, tha böth*ir* thu thz j thy, at thu gör mik skäl oppa, thz jak thik sporth haffw*er*

Per. Hwilkin thä*n*na wi*n*ni*n*gh ällir sigh*er* är, thz math thu mz sakta wndh*i*rsta, om thu hafdhe takit til wara thz som apostolin förra sagdhe Han sagdhe swa Nar thä*n*ne dödhelike faar j odödhelikhetena, ok thz forgä*n*glika j oforgänglikit, tha wardh*er* thz ordhit som scrifwat är, opsupin är dödhin j sighreno*m*, som han wilde swa sighia Thä*n*tidh liffwit kombir, tha thagh*i*r dödhin ath*i*rwändo All thä*n*na äru swa som sama*n*hänghia*n*dis j os, mz dödheno*m* sorgh ok grath*i*r, ok thz som thässo är likt, aff hwilko dödhelika mä*n*niskia*n* ältat, bliffw*er* aldrigh j sama stadh, ok dödzsins stiwngh ok syndhi*n*na thwi*n*ghan, nödhgas hon altidh til thz wärra, än tha at hon faar äpth*i*r thy nyttoghare, andano*m* tilhiälpande Nar thä*tt*a onda är alt fornöth aff odödhelikhet*i*nne ok oforgänghlikheti*n*ne, ok liffwa*n*dis liffweno,
29 swa som mörkridh aff liwseno tha star fore äwi*n*nelikin sigh*er* j allo godho, ok glädhi wthan wansklikhet,

Th. Jak är een osääl mä*n*niskia, hwa frälsar mik aff thä*n*na dödzsins krop

Per. Gudz nadh mz waro*m* hä*r*ra ihesu christo, Wilt thu ekke thä*n*na wngha manzsins ok jo*m*fru*n*na lustelikasta samanwaru, ok blo*m*sterlikasta omgango höra, widh eth höghra ok hälagare si*n*ne

Th. Enkte är thz som jak gladhelikare*n* äpth*i*r bidhar,

Per. Sidhan p*r*ophetin haffw*er* talath om mangha äw*är*dhelika nadhi*nn*a gaffwor, sagdhe han wnge ma*nn*e*n* skal boo ok byggia mz jo*m*fru*n*ne, ok thine sönir skulu byggia j thik Ok brwdhgo*m*me*n* skal glädhias offw*i*r brwdhena, ok thin gudh skal glädhias ow*i*r thik Aff thässo som sakt är, math thu märkia j wnga ma*nn*eno*m* ok jo*m*fru*n*ne konu*n*gxlika omfä*m*pnan, brwdhgoma*ns* ok brwdhi*n*na christi ok the hälgha kirkio Tha hä*n*dh*i*r aldrigh j th*e*m äwi*n*nelika lustano*m* ok blo*m*stirlika stadh, at nokot thz kombir fran brwdhi*n*ne som mistäkkis brwdhgoma*ns* asyn, nar hon är begaffwat mz sacramentis, som mz aldra ärlighasta marghongaffwor, Wilt thu än bäth*i*r kä*n*na thä*n*na jo*m*fruna ok wngha ma*n*nen

¶ Ok sigh*er* apostolin, jak haffw*er* idh*er* fäst eno*m* man christo, thy skulin j idh*er* bewisa fore hono*m*, som ena rena ok höffwizska jo*m*fru Swa är nw thä*n*na wngha manzsins ok jo*m*fru*n*na sama*n*warilse eth storth ä*m*pne til äwi*n*nelikit goth Hwar brwdhin altidh seandhis brwdhgo*m*man, aff hwilko hon glädz sik altid liffwa Hwat ey haffw*er* thu thä*n*na wngha manzsins liwdh, swa lydhandis Jak war yngre ok th*ä*r fore äldradhis jak

Th. Thu kallar aff blo*m*streno til blo*m*stridh, aff andhelighο*m* thingo*m* til andhelike*n* thingh, at os skulde hä*n*da swa som saman bliffwa j midhio deleno*m*, for än the första sama*n*binde*ns* j th*e*m yth*er*sta For th*ä*n skuld at with*er*likit är brwdh-

gommanom, thätta om sik siälffwan haffwa sakt Jak spör huru thätta tilkombir, at aff them som owmskipteligen är, skal sighias yngre ok äldre, ok for thy at han är een ok altidh thän sami, hwi skal han ey wnfly människio aldirs trappor Hwar som wngdomenom äpthirkombir allirdomen, thär nidherfallir wngdomen aff sino blomstre, thy at thz som äldras är när sino fordärff Thätta är omöghelikit ok engaledhis troskolandis at guddommin röris ällir omskiptis, äpthir thy at timanna omskipte är, thy är thz nogh kwnnokt, at guddommen kan ällir forma aldrigh omskiptas,

Per. Som thu haffwer thz begripit, at kirkionna brwdhgomme gaar aff wngdom j allirdom, Swa läsom wi honom litlan för wara skuld, offwir alla dagha gamblan, ok tho likawäl än tha at thänna ordhin gangha thär oppa, at gudh skuli omskiptas mz timanna lop, tha är ey möghelikit, at han som skapadhe timana, maa hindras aff thänna omskiptilsom

Th. War ekke seen at wttrykkia, at thänna stadh-
30 in hwilkin oppa täxtins wäghna synis wikas aff tima til tima, än tho at han är owiklighin

Per. Gudh forbiwdhe thz, at wi skullom thz thänkia, än sigh mik, thror thu christum wara the hälgha kirkio krops hoffwdh,

Th. Thz höre them til som galin är, thätta twäka, mädhan thz är nogh liwslikit in canticis canticorum om thz engin stadz finnis j scrifftinne wthan thär,

Per. Huru är thz märkiandis at kirkian for första wars härra tilqwämdh war j sinom hälaghom

mä*nn*iskio*m* ällir li*m*mom, fran abel, hwilkin ekke j andre tro trodhe komaskolande, än wi nw framledhis

Aff thä*nn*e tro*nn*e sa*nn*elika haffw*er* iak ekke fallidh, Th.

Thak thy wan h*är*ra j sino*m* likama, thz är gambla forfädhra*nn*a, abel, noe, ok andra th*em* som här waro fore hans tilqwä*m*dh, j ma*n*domenom yngre, än äldre j waro*m* tima ok j os om hwilkit paulus sigh*er*, alth th*ät*ta händhe th*em* j liknilsom, än os är thz scriffwat til rättilse, j hwilko*m* wärlden thakir sin ändha Ällir math thu thä*nn*a wngdome*n* tileghna första kirkio*nn*e, j hwilke timane blo*m*stradhos, for thz ärligha liffw*ir*ne tha war nar christi likame haffwandis thäs hälgha anda främsta gaffwor j apostlome*n* warandis j stathin, thz är wngha liffsins mz tro*nn*e ok gudhelikheti*nn*e än allirdome*n* hans thak wärldi*nn*a ända, j hwilkom tilstwndar wadhafulla tima, nar som mä*nn*iskionar skulu älska sik siälffwa Hoghmodhoge, horkarla, olydoghe et citera nar fore gaar antechristi änlite hwngh*ir* ok syndhin flyth*ir* ow*ir* alla brädda, ok kärleken j blandh mangha kolnar, swa som blodhin plägar kolna j gamblo*m* krop, wngdomsins wärma borthflyddom Hwat är tho thz som kirkia*n* sokkandis, j bland thä*nn*a wärldi*nn*a dröffwilse astwndar, wthan forsta kirkio*nn*a blo*m*strande tima, so*m* thu math sighia j iob, thäs hälgha p*ro*pheta*ns* ordho*m* Hwilkin är th*än* som mik giffw*er* thz mik maghe koma, ok wardha äpth*ir* the förra ällir första manadhana, nar som gudz liws skeen offw*ir* mit hoffwdh, ok som jak Per.

war j mi*ns* w*n*gdoms dagho*m* et citera See här haffw*er* thu wngan ok gamblan, hwilkens wngdom jo*m*fruna the som wnga äru, mykit älska Swa som ok th*e*m aldrogha ey äru bortho xxiiii seniores

Th. Ekke see jak thz som fölgh*i*r j sama texteno*m*, thz är thä*tt*a Ey saa jak rätuisan ma*n* ow*ir*giffna*n*, ey hällir hans sääd letandhe äpth*i*r brödhena, mz swa är, at jak haffw*er* hörth mangha ey atenast lidhith hwngh*i*r, wthan wanskadz

Per. Hör mik lithit, brödhit är gudz ordh Ey liffw*i*r ok atenast mä*n*niskia*n* widh ensamith brödhit, wthan widh hwart thz ordh som fram gaar aff gudz mwn Hwar haffw*er* thu for thy nakon rätuisan seeth wanskadz j gudz ordho*m*, är thz saa at rätuisa mä*n*niskio tanke är j gudz laghu*m*, dagh ok nath, tha är thz omöghelikit at hon wanskaz for brödh skuld, om hon thz ey
31 haffw*er* Än for thy at war samtala*n* är wm hoffwdhit ok kroppin, thz är christus ok the hälgha kirkia, är nakot grwndogare*n* ällir diwparen tilläggia*n*de, j hwilki*ns* liknilse skuli thz som sakt är om wngdome*n* ok allirdome*n*, ok thik syntis wara nakot mörkt, nw wardha liwst

Th. Swa som j thäns ämbite är, som skal lära anna*n*, twäfalt ärffwodhe, thz är at lärdome*n* skal äpth*i*rfölghia manilse, saa skal ok han som nimma wil, taka eth for thz andra, äpth*i*r hans wilia som lärir ok manar Sigh thy hwat thik synis

Per. Th*ä*ntidh hä*rr*an thaladhe om liffwa*n*dis brödhit, thz är om sin likama, äthaskolandis, th*e*m höra*n*de th*ätt*a wrdo mykit wndrandhe ok

rädha*n*dis th*ätt*a ordhit, sagdhe han Händh*ir* thz at j fan see mä*n*niskio*n*na son, tith opfarande hwar han war för, thz är swa sakt, om j fingin see gudz son, thit opfara*n*de hwar han war for, tha ware thz saktelika wndh*ir*standhit Än nw, huru kan th*ätt*a wara at mä*n*niskio*n*na son war for j himerike, ok sidhan föddh*ir* aff modhri*n*ne jo*m*fru*n*ne, ok een ny man mz mä*n*niskio*m* böriadhe omganga Ok annars staz scriffwas Enghin opfaar til himbla, wthan thä*n* som nidh*er*for aff himblom Hwilkit alt th*ä*r til höre, at thu skalt wndh*ir*standa ena personam christum, gudh ok mä*n*niskia, christus är en, ordhit, siäl, likame*n* Ok swa aff thy at han war ok är en persona, th*ä*r fore war mä*n*niskio*n*na son j himblome*n*, th*ä*ntidh han här taladhe oppa jordhi*n*ne Huruledis gudz son war oppa jordhi*n*ne, thy war gudz son oppa jordi*n*ne, at han haffdhe takit likama*n*, ok mä*n*nisko*n*na son j himbleno*m* j e*n*ne persona, ällir j p*er*sono*n*na enhet

Gudz milda tilsyn til mä*n*niskio*n*na ow*ir*gangir mä*n*niskio wndh*ir*standz begripplikhet, ok th*ä*r mz hwat thz hällir är liwslikit ällir mörkt, som wi thako*m* aff gudz ordho*m*, alth synis thz wändas j wars frihedz ällir frälsilse axil Hoffwdhit ok hoffwdhzsins kropp*er* saman fögdhe äwi*n*nelika i kärleksins nadh Hwilko j mällan gangandhe, kan ey liff, ey dödh*ir*, ey mä*n*niskia, ey ängil atskilia, thz som gudh haffw*er* sama*n*fögdh, lägh thy til thz som thässo si*n*ne til höre, Th.

Hwat skal thz wara, Per.

The skulu wara thu j eno kythi, Th.

Per. Apostolin sigh*er* th*ät*ta är eth storth sacrame*n*t, thz sigh*er* jak j christo, ok j the hälgho kirkio,

Th. Thz är ey wtha*n* sak ällir forskyllilse at mark*i*nna blo*m*stir ok dala*n*na lilia sama*n*sankar til sik andra, aff eno*m* kirkio*n*na yrtagardh, at the skulin wara swa som en j eno*m*, fagre aff faghro*m*, äwi*n*nelike aff äwi*n*neliko*m*,

Per. Gango*m* nw ath*i*r til täxthin Sa*n*neligha til wan stadh wara modh*i*r, fwlle mz alle nadh ok hälaghet, ok offw*ir*flytandhe j alla fridzsins kön Hwar framdelis äwi*n*neligha skal wnge ma*n*ne*n* mz jo*m*fru*n*ne, män ok qwi*n*nor fornyadhe ok ath*i*rfödde, j the andre födzlo*n*ne, christus ok kirkia*n*, brwdhgo*m*me*n* mz brwdhi*n*ne, blo*m*stridh
32 j blo*m*streno, solin j soli*n*ne, fägrindh j fägrindh, en j eno*m*, christus aldrigh omskiptelikin j allo*m* sino*m* likama, th*ä*r far thu hädha*n* j fran j fädh*i*rnis rikeno, hwilkit thu hopas j thä*n*na ledosama liffweno, Th*ä*r är san tryglikhet, trygh rolikhet, rolikin glädhi, sääl äwi*n*nelikhet, äwinnelik sälikhet, blo*m*strande wngdombir, stadwgh nadh, san hwila, liws ällir klar warilse, fulbordogh*i*r kärlekir, engin räddoghe, gladh rörilse, ok een är allas jnbyggiara*n*na ande, om sins h*är*ra skodhan, ok sina odödhelikhetz tryglikhet Hwar ängla*n*na ok mä*n*niskio*n*na är endräktogh samanbliffwilse Th*ä*r är sabbatum sabbatorum, thz är hwila ow*ir*gangandhe alla hwilo, mz kärleko*m* altid oatskililigho*m*, th*ä*r är äwi*n*nelikin helsa, j kräselikasta lustilso*m* Sa*n*nindhin rägnerar th*ä*r Engin intagx th*ä*r wthan th*ä*n som hälagh*i*r är Engin wtlas thädhan

thän intakin är Th*ä*r opnyas ok forbätras thz som naturligha är ingiffuit mä*n*niskio*n*ne, ok aff faffwisko*n*ne lastu*m* fordärffwat Th*ä*r är wndh*i*rstandit wthan willo Mi*n*ne wtha*n* glömsko, kärlekir wthan omskiptilse, tankin stadwgh*i*r, ok ren kärlekir wtha*n* skrymptan, si*n*ne wtan motebroth, ällir stöta*n*, hwila wthan ärffwodhe, helsa wtha*n* sörgh, liws wthan sky, dagh*i*r wthan nath, liff wthan dödh, mätta wtha*n* ledho, wilians friheth wthan synda tilfälle, äwi*n*nelikheti*n*na stadh wthan omskiptelikhheti*n*na wanskilse

¶ West thu ey hwat alth th*ätt*a är, ok lithit aff myklo, ällir mykit mz faam ordho*m* opräknat,

Th. Wäl höre jak hwat thu sigh*e*r, än for wndh*i*r skuld wanskas iak,

Per. Th*ätt*a är thz fästni*n*ga fääd som the jo*m*fru*n* före, hwilkin fäst är eno*m* ma*n*ne, ok thz är wthan omskiptilse, ok wthan ända, th*ä*r wardh*e*r kw*n*nokt wärldi*n*na blo*m*ster, the wndh*i*rstandeno hwilkins hogir rensadh*i*r är, ok dala*n*na lilia hwilken aldrigh falnar, ok här j christi likama, äpth*i*r timans ok aldirsins omskiptilse, tilwäxth ok fra*n*wäxth omskiptis, thy at alth köth är som hööth, oc kötsins ära är so*m* höö blo*m*strid O blo*m*stir, o wndh*i*rsam blo*m*sters ok lilii kön, ällir fägrindh, hwilke*n*s fägrindh jo*m*fruligha blo*m*stren til see, ällir aff hwilke fägrindh jo*m*fruliga blo*m*stren taka sin hwgnath, serdelis the som wtmärkte äru mz renliffnadzsins tekn Th*ätt*a är ey wthan forskullilse, oc äy wtha*n* skäl at the haffwa swa stora*n* kärlek j sik, som fölghia lambeno, at the hällir wilia mistha liffwit, än renlekin See nar wi

gango*m* wt j scrifftin*n*a änghia, giordho*m* wi aff thy blo*m*stre som wi th*ä*r häntho*m*, jo*m*fru*n*ne besyndh*i*rlik prydilse, til sit hoffwdh, th*ä*r mz wiliandis prydha allan hä*n*na likama ok siäl, j allo*m* sino*m* li*m*mom, at tha ho*n* är wäl tilredh, skuli hon ropa til sin brwdhgoma Han haffw*er* mik förth j helso*n*na klädhe, ok mik haffw*er* han kringho*m* giffwit mz rätuiso*n*na klädhabonadh,

33 Eth lönlighit blo*m*strandis p*ar*adis är j gudz ordha skodhan, aff hwilko*m* the som häntha ällir wtletha j si*n*ne omskipteligh wttydilse, thz äru the som stwdhera ällir höra, ok fulko*m*pna j godho*m* gärni*n*go*m* Thz stwdentes ok p*re*dikara ok lärefädh*i*r lära, the faa th*ä*r aff äwärdhelika liffsins godha lwkt, ok söthan lusta til the gärni*n*ga, som wärdogha äru at lönas aff gudhi Swa som j alla thinga opbörian, mith j p*ar*adis sigx en källa wara opru*n*nen, ok at aff hä*n*ne framgingo fyra flodh*i*r starklika flytandhe Swa ok christus, alla wisdomsins kälda, ok diwpasta gru*n*din til alla the hälgha scriffth, läth han wt aff sik ri*n*na fira ewangelistas, swa som fira käldor, til wärldi*n*na behoff ok rättilse til oplysilse ok näpsilse blo*m*stir, at äpth*i*r blo*m*stridh skuli fructin koma, swa som aff liffsins trä til tro*n*na, ok trolika mä*n*niskio styrkilse Hwat ey haffw*er* thu om thä*n*na flodhenar p*ro*pheta*n*na ordh, hwar h*är*ran swa sigh*er*, jak skal opläta flodhenar j högho*m* wallo*m*, ok mith oppa marki*n*ne skal jak margfallelika wtwidha the flodhenar, jak skal wä*n*da ödhknena j stora sioa, ok j skulin ösa watnidh mz glädhi aff frälsarens käldo*m*, ok mykit tholkit finz j kirk-

io*n*na paradyso, ekke thy sidh*er*, mange äro the som wa*n*wordha gudz bwdhordh, som j the paradiso hwar adam ok ewa brutw, än tho at the äru kompne j gudz sons frihet, for midhlarans nadh afplanadho gambla träldo*m*sins forwarni*n*gh Sa*n*neligha j triggia handha matto ällir märkilse, math thu wndh*i*rstanda p*ar*adiis

¶ Först th*ätt*a som här är oppa jordhi*n*ne, j hwilko the försto som skapadhe waro, wordho satte, ok th*ä*r är alzskona lusteligha thinga kön, som är blo*m*ster lwkt aldra sötasta, fructin the bästha

¶ Th*ätt*a andra p*ar*adiis witho*m* wi wara thä*n*na närwarandis kirkia, j the första beteknada ällir märkta, ok wtskildh mz sino*m* wissom ok besyndh*i*rligho*m* skikkilsom, som är hionalagx stadghe*n*, kä*n*nefädhra*n*na ok thera som liffwa j renlek, ok prydde äru j omskipteligha dygdha fruct, hwar äpth*i*r sino*m* stadgha,

¶ Thridhia är himerikis rike, th*e*m som foreskikkadhe äru, ällir foresedhe til äwinnelikit liff, thera wissasta lön i thy p*ar*adis, far hwar en swa mangh fridhz ok äro prydilse, wthan ända so*m* han här j thä*n*na p*ar*adis bär dygdhi*n*na prydilse

¶ Hionalagx stadhgin hwilkin yth*e*rsta är j tre*m* stadhgo*m* far sin prydilse äpth*i*r si*n*ne forskullan

¶ Änkiostadghin hwilkin höghre är th*e*m första, ok läghre th*e*m yth*e*rsta, far sin loth äpth*i*r si*n*ne forskullan

¶ Jo*m*fru stadhgin hwilkin foregangir, ok yppirste är i stridi*n*ne, han gaar ok fore som

wärdoght är j lönomen, thz är j gaffwonna ökilsom, Nw än tho at j alle malningh ällir mästirskap skälin fore staa gärningenne, ok han är större som gör, än thz som han gör Jak wil tho likawäl giffwa tik wth eth andhelikit paradis mz malningh, hwilkit thu math säthia for thin öghon Hwar käldan mz sinom flodhom, fram ällir wtlöpandis,
34 i fyra skiftom wtghangandis Än hälghom jomfrum them som wndhirstandh haffwa, giffwa the drykkin, swa som andhrom duffwm sithiandum widher fullasta flytanda watn Hwilka thär aff drikka, hwat thz hällir är aff lästins källom, ällir androm the hälgha kirkio kännedom, som är atta hälaghethir, mz fira främsta ok ypirsta dygdhir, j hwilkom jnnelykkis all the skäl, som til höre andhelike näpsilse ällir liffwirne, them til hwghnadh som thz forsökia wilia, at nar the äru j himilslighom sidhom wälforsökte, magho the koma til thz himilsligha paradis mz thässo, j andhelighom ällir lönlighom skälom, wtteknadh oc oppo thz at thu maghe haffwa nyttho ok gangh aff thänna malningh, om thu är senaren til scriffthinna wndhirstandh.

JThänne figure ällir liknilse beskriffuan, westh ey thu hwath wi menom,

Th. Hwat annath än som aff thänna jordhinna paradis, käldan oprinnandis är skipt j fyra hoffwdh ällir opbyrilse Swa ok christus, mith j the hälgha kirkio, mz käldonne beteknadh opgangandhis ällir oprinnandis, fulbordadhe fyra ewangelistas mz fira kirkionna doctoribus ällir kännefädhir, mz hwilkom han gaff cristna manna liff-

w*i*rne ok sidhi, wttrykkiandhe hälaghet*i*nna skäl, kärleksins matto j th*e*m, som trona wilia wnfaa ok fulfölia mz liffwandis wathn ällir godho*m* gärni*n*go*m*, ok bwdhordha*n*na gömo Ok sidha*n* fi*n*na the wäghin aff eno p*ar*adis ok j annath, aff nadh ok j nadh, hälgha källo*n*na bölia altidh mällanga*n*gande Swa kallar christus alla sina

Per. Thu haffw*er* mykit snällelika märkt thz som thu haffw*er* här framfört, for thy at när hono*m* är liffsins källa, j hwilkins liws wi skulu*m* see liwsith, hwilkin som satte ödhknena j storth watn ällir sioa, ok jordhena wthan watn j watna*n*na wtganga Hwat ey sigh*er* han, j alle som thörsten ok drikka wilin, kome*n* til watnith

¶ Jtem hwilkin som törster komi til mik ok drikke, ok aff hans qwidh skulu flytha liffwandis watn Hwilkin kalkin wilt thu först aff thässo watne haffwa j läthna*n*, sigh siälff, at thu maghe drikka ok wäl liffwa,

Th. Än tho at j thä*n*na watna*n*na strömo*m* är alla mä*n*niskio alme*n*nelikit gangh, ällir th*e*m som sit gangh wil witha, är til syn til the hälgha scrifft, tha likawäl skänk nakot aff th*e*m drykkeno*m*, som rindh*i*r aff liffsins käldo, j hwilkins smak swa som grw*n*dhwalen wndh*i*r bygni*n*ginne oprisandis, wari liff ok dygdh, thäns so*m* törstande är,

Per. Thz är thy ömpnokt nakot aff myklo, wthan hwilkra smak jo*m*frudomsins forskullan, ällir andra dygds göma ällir fulko*m*pnilse, kan thu ey faa Han som tik skapadhe sigh*er* thy til thik, hwilkin thik wtmärkte mz öffra rikesins margho*n*gaffwo*m*

¶ Lären aff mik for thy jak är mildh*i*r ok ödhmiwkir j hiärtano, ok j skulin fi*n*na idhro*m* siälo*m* hwilona

¶ j thysto ok j hopeno skal wara idh*e*r störkir Ok ow*i*r hwem hwilas min ande, wthan ow*i*r thän som ödhmiwkir är ok rolighin, ok rädhandis min ordh Hwat kan th*ä*r fattas aff gudz nadh,
35 hwar h*är*rans ande hwilas Gudh är kärlekin, ok hwilkin som bliffw*er* j kärlekeno*m* han bliffw*er* j gudhi, ok gudh j hono*m*, j hwilko*m* gudh bliffw*er*, ok han j gudhi Hwat dygdz anbwdh kan han mistha Hwat sigh*er* apostolin här aff H*är*rans jo*m*fru thänkir the thing so*m* h*är*rano*m* til höra, at hon skal wara hälagh j kroppeno*m* ok andano*m* Hwat kan ok fattas j mä*n*niskio*n*ne a nadhi*n*na wäghna, mädhan christi jo*m*fru är hälagh badhe i krop ok siäl Än thä*n*na frukt wägxir aff rothi*n*ne som är ödhmiwkten Hwar en som sik ödhmiwkar skal ophöghias, ok th*ä*n sik ophogh*i*r skal ödhmiwkas Th*ät*ta är nw nogh sakt aff the hälgho scrifs diwplikhet, j hwilko swa som alla dygdha*n*na fins th*ä*r wara thryggasta göma*n* Swa är ok th*ä*r hälgha jo*m*fru*n*na prydilse all skinandhe Sa*n*nelika hälagh ödhmiwkt är thäs hälgha anda withnis byrdh j jo*m*fru*n*ne ok änkio*n*ne ok hustru*n*ne, är hon bortho tha bliffw*er* ok enghin dygdh j thä*n*no*m* ordinibus ällir skikkilsom, hwar thän hälghe ande ow*i*rgiffw*i*r sina gömo warilse ok standilse Oren är hwar een som sit hiärta ophögh*i*r,

Th. Jak wilde witha aff thik alla thä*n*na trapp-o*n*na adskilnadh hustru*n*nar, änkio*n*nar, ok jo*m*-

fru*nn*a, ok j närffwarande kä*nn*a, thy at wi haffw*m* thz ekke fore os swa takit, at tala om jo*m*frulika liffsins forskullan, at wi skulu*m* alzstingx tighia om änkio stadgha*n*, ällir hionalagx stadghan,

Om th*ä*nna tre stadhghana, här äpth*i*r komom wi beqwe*m*likare til at tala om th*e*m, hwat hwario trappo*n*ne tilhörir syndh*i*rlighin fruct, trätighiande, sextighio*n*de, ok hwndradha fall Hwar wi wilio*m* ok klarlikare wttrykka jordha*nn*a blo*m*stir, om hwilkit wi haffwo*m* för talath, huru wisdomsins ande är stadugh*i*r ok rörlikin, Wndh*i*rstansins ande smidogh*i*r ok reen, radhsins ande een ok längdhan foresighiandis, starkhetzsins ande wiss ok trygghi*r* Nidhra wisdomsins ande marghfallogh*i*r, ok wälthalandis ällir lustelika talandis, Milhethi*nn*a ande mildh*i*r ok söth*i*r, Räddogha*ns* ande hwas ok manlighin Per.

¶ Swa som wi thoko*m* wara ordha opbörian aff jordhi*nn*a blo*m*stir ällir blo*m*streno, som wäxir a marki*n*ne, saa j thäs li*m*mom sama*n* hänghiando*m*, wilio*m* wi haffwa nakor ordh ällir clausulam, j sama ärffwodhe

Th*ät*ta wthkräffw*i*r skälin at thz wi haffdho*m* böriath om blo*m*stridh, skulu*m* wi lykta j blo*m*streno ällir blo*m*stirsins frukt Loffware*n* är throliken, loffwane*n* är san Ey swikir han, ey kan han ok swikas, thy at wissa thro*nn*a sa*nn*i*n*dh ok troon tilfögh, ok samlydhande sa*nn*i[n]dhi*n*ne hiälpas aat Hwat thz wara kan som thu wilt nw fram föra ällir ok framdelis, thz är thwäklikheti*nn*a lössan [Th.]

Här standh*i*r nw j gen, at röra nakot om thz som for är rörth, ok nakot aff th*e*m stykkio*m* Per. 36

ällir ärandhe nyttelikhet, hwilkin förra waro swa som inbw*n*dhin

Här lyktas första delin aff paradysi blomstru*m*.

Här börias annar delin aff j*n*nelykkilsins nyttelikhet

[Per.] Thu äst komi*n* j lustelikhetin*n*a yrtagardh, christo tik ledhandhe Sidhan thu haffdhe färdhas j bredha alme*n*ni*n*gx wägheno*m*, wthwalde thu at wara i*n*nan j i*n*lykke mz renliffwis mä*n*niskio*m*, th*ä*r at bliffwa, tilbindandis thik mz sacramentis, hwar dörinne ath*i*rlukte, höfflikit är fadhren tilbidhia j hymlome*n*, hwar thu ok äpth*i*r thin ingangh haffw*er* smakat gudz ordha kä*n*no, j andhelikom omfämpnilso*m* Hwar fore wakta tik, at thu ey optarmera wth gak, ok wardh*i*r th*ä*r fore omskipth giorth mz thik, at swa som thu förra war brwdh Swa nw een annor, thy at aff fru*n*ne görs thu thiänista qwi*n*na, aff dotth*er* een fiande Likamans j*n*nelykkilse haffw*er* mz sik syndh*i*rlikin kärlekx tekn, mällan brwdhena ok brwdhgo*m*man, at nar thu äst swa som soffwandis j thä*n*na w*ä*rldi*n*na ärando*m*, ok thins hws fenstir äru ath*i*rlykt, at thin owen skuli ey faa inghang, ok thu seer thin brwdhgo*m*ma j rensadha hoghxsins wndh*i*rstandh, tha äst thu o christi jo*m*fru thz nw böriandhe, hwilkit thu wardha skalt j komaskolande wärld Sa*n*nelika dotth*i*r thz christi jo*m*frur i*n*neläsas mz wäluiliogho*m* inlykkilso*m* Först war thz stiktadh mz thäs hälgha anda skikkilse, at the

som wilia enka*n*nelika wara j christi omgango, haffwin ämpnith j hwilko the redobonaren skodha magha sa*n*ni*n*dena, ok milda christi jo*m*fru*n*na akth ok meni*n*gh, ohindradh a thä*n*na wärldi*n*na wäghna, j thy som hon rättelika haffw*er* fore sik thakit, maghi stadogh bliffwa

Huru är thz tha om hon som j*n*nelykt är, Th. haffw*er* ledho til klostirs stängil, hwilken orörlikin ällir obryteliken är, ok th*är* mz saghe hon gärna, at the som wakta skulu klostridh, waro alle borthgangne

Är thz swa at een nödhgadh thiänist wte- Per. lykkir hälgha frihethena aff hä*n*ne som j*n*ne är lykth, thz är at hon wilde hällir wara giffwi*n* sino*m* eghno*m* wilia, farandhe hwart hä*n*na thäktis, än swa wara bwndhi*n* Tha likowäl är thz bätra, at hon är j*n*neläst, ok faar ey främia thz onda som hon will, ok ondha hoghxsins opwäkkilse, hindras mz likamliko*m* bebindilsom, at hon ey skuli faa framgangh Thz är bätra at mä*n*niskia*n* frälsis nödogh, än äpth*i*r si*n*ne eghne frihet fordarffwas, Thwsanda thusandh män wardha dräpne j örlöge, hwilke dödhin matten wntfly om the haffdho sithit hema, ok gömth sik for owenome*n* O huru manga siäla wtghangande, ok mz skadhe- 37 liko*m* wthgangh, ow*i*rgangandhe si*n*na nathurs stadh äru fordö*m*dha Första jo*m*frunar j paradyso adam ok ewa wthgangande, forskullado the rötilse ok dödh

¶ Cain badh ok rädh sino*m* brodh*er* wtgaa oppa akrin, ok äpth*i*r wtgangin fööl han j mandrapit, ok sidhan wardh han landflyktogh*i*r, ey withande

hwart han skulde, thy at han war lathin j sin eghin wilia, ok aff sino*m* indhra stadh wthskutin, ällir wthe stängdh*i*r, fördhis han aff eno skadheliko lwp ällir färdh

¶ Hwilka noe ark haffdhe j sik j*n*nelykta bliffwo frälse, alle the som waro wthan arkena dronknadho j flodhi*n*ne Gudh haffdhe lathit ath*i*r om noe offwan til, ok samwledh oppa alla sidhor, annars haffdhe han fafänghlika ganghit th*ä*r in, ok haffdhe ekke h*är*ran täpth wäl ath*i*r om hono*m* Swa gömer ok nw h*är*ran j thä*n*na timano*m* sina thiänara, j sins änlitis lönligha rw*m*mom, hwar the frälsa äru aff ma*n*na dröffwilsom

¶ Esau warandis j si*n*ne jäkt, ok wand[r]andis miste sina primogenita, thz är the frihet som hono*m* bordhe haffwa, än iacob som hema bleff fornögdh*i*r at lönligho rw*m*me ällir stadh, warth stadhfästir mz fadh*i*rs wälsignilse Haffdhe ok ekke skadhelika foruitith wthsänth dinam, tho haffdhe hon ey bedröfft sina brödh*i*r mz twäfallo ondho,

Th. Hwilko twäfallo ondo,

Per. Hä*n*na blo*m*stirlika blyghelikhetz fortappilse, ok thz stora manslaghit Haffdhe dina bliffwidh rolighen hema j sith eghit heem, tha haffdhe hon ekke fallith j tholighen skadha til sin jo*m*frudhom, ok tho haffdhe hon ekke waridh tilfälle, at hä*n*na fadh*i*r likamsins älskare haffdhe dragidh swärdh mothe fiandin Hwat giordhe diäffwllin wtgangande aff h*är*rans asyn, wthan wandradhe gangandhe kringom jordhena, oppa thz at hans ondzska hwilkin lönlikin war j hono*m*, skulde fləro*m* wardha with*e*rlikin Omilde män the wandra j wm-

gangeno*m* Swa ok sampson, sidhan han haffdhe
misth sin förelek ok synena, wart han skipadh*i*r
til at dragha qwärnena,

Mik synis j thä*n*na wthgangeno*m* nakor gen- Th.
sängn ällir motsä*n*gn, thän sami som sagdhe the
omilda omkringh ganga, han nekadhe ekke sik
siälffwan omkringh ganga sighiandis, jak skal offra
j hans hws loffsins offir,

Swa som omildir skils lankt fran th*e*m rät- Per.
uisa Godh*i*r fran th*e*m onda, swa ok thä*n*ne om-
gangin wndh*i*rstars j omskipthelike si*n*ne Omildh-
*i*r omkring gar aff indra rörilse stath, rätuis
omkring gar loffwandis gudh, aff creatura*n*na
betrakta*n*, ällir hä*n*na wndh*i*rsamlika skodhan
Sk*r*iffwat standh*i*r ok aff eno*m*, illa wtgangande
aff bolstadheno*m*, ällir wndan tiällome*n* om lögh*i*r- 38
daghin, til at saman hänta wiidh, for hwilkit han
stenkadis til dödh Hwilkit enkte annat är, at
jak skal thina athspörilse forekoma, wthan at mä*n*-
niskia*n* tilfögdh andheligo*m*, opsupin j hoghenom
at thänkia thä*n*na ythra thingen, ok qwälias j
ythra mansins rörilsom, nar hon saman hänth*i*r
widhin, hödh ok stikkonar, thz är syndenar, for
hwilka hon skal pinas Hwat haffw*e*r thu j boki*n*ne
machabeorum, at omilde sönenar säghias wtgangne
aff sino*m* stadh, stadgande fridh mz sino*m* oweno*m*,
ok thz sälskapit som älskadhe gudz dyrkan kärande,

Jak findh*i*r enkte thz oärligare*n* är j blandh Th.
allan affgangh, än at offw*i*rwällis mä*n*niskio tryska
kastar aff sik laga*n*na ook, ok lägghir oppa sik
hedhni*n*ga*n*na wk, swa som mz eno fordömliko
loff,

Per. Menar thu at th*ätt*a händh*i*r ekke j war tima, at swa som fordom aff judome*n* kastandis trona, gudz na*m*pn häddis aff hedhni*n*gome*n* Swa ok aff th*e*m som wtgangne äru aff os, än the waro ekke aff os, ty bakdantas nw renliffnadhin j blandh wärdz mä*n*niskior,

Th. Hwat skal thän onde hoghin sik redha til wärn ällir orsäkt, om nakor finzs affgangir j renliffnadheno*m*, ok thz oppinbaras som skulde hallas tyst, ok han oppinbara thz wärdz folke, ey aktandhe sik siälffwan malas mz sin eghin liith,

Per. Sa*n*nelika thz är alla sa*n*nast, som thu haffw*er* nw sakt, hwilkin som fortala th*e*m aff hwilkra sälskap han är franskildh*i*r, han lath*i*r allo*m* höra sik haffwa j*n*wertis j sik eth smittadh sanwith, ok swa manga orätth*i*r han gör godho*m* mä*n*niskio*m*, swa mangha samanbindh*i*r han j sik ensa*m*nom, for sina härinslighet,

Th. O huru opta p*r*ophetane grätho thä*n*na mä*n*niskio*n*na wsla wtgangh, som jeremias gräth sighiandis, ok är wtganghin aff syons dottir hä*n*na fäghrindh, ok mykit annath hwilkit lankt är fram föra, j hwilko ostadwghx hogx wtgangh*i*r maa mz märkias,

[Per.] Athwakta nw granligha, huru christus war forradhin, ok han gik ekke wth, ok iudas genstan han haffdhe thakit brödhstykkit, gik han wth ok lagdhe onth til onth, thy at han forrädh han, som hono*m* haffdhe kallat Hwat skulu*m* wi märkia j thä*n*na forrädara*n*na skadhelika wthgang, som ey halla sina thro O christi thiänista qwi*n*na, wi mano*m* thik bliffwa j inlykkit, hwar fore haffw*er* thu thik i*n*nelykt, wthan for thy at thu skulde wara ohin-

drath aff wärldhinne ok kötzsins lusta, ok frögdhas j thins brwdhgoma kärlek Här haffwer thu thik gömth, hwilkit wi prisom

¶ Än hwar fan ängillin mariam jak bidher
tik at thu mik thz sighia wil, hwat ey ensamna
j sinom kamara, oppa thz at hon skulde ey synas
oppinbarlika framme, läth hon sik lidha til sinna
fränko, lönlighom j hänne warandhe affladhom 39
gudz son, Christus war j ödhknine firithigi dagha,
ok swa mangha nättir wthan mat Han reste ok
op pikona aff dödha, jnne j hwseno, swa som
heliseus piltana dörinne athirlykte Ok helias badh
sina bön oppa bärghena ensamin, thän döffwa
helaskolande skilde han wth fran almoghanom
Än at jak skulle mykit nw latha bliffwa orörth
Han fordömde them som astwnda helsas ok loffwas oppa gatwmen The thing som kostelikast göras, wardha ythirmera innantil än wthan, ok hwars ens thingx fägrindh, huru myklo meer hon skylis, swa myklo meer wärnas hon Hwat sigher ysaias om thänna lönligha äranden,

Sigh Th.

Han sigher gak min almoghe in j thin lönligha Per.
rwm ällir maak, ok lat athir om thik dörena, göm thik ena litla stwndh, til thäs wredhin owirgar See härran wtgar aff sinom hälgha stadh, at han skal sökia syndena, ok jordhin skal oppinbara sin blodh, ok skal hon ey optarmer hölia sina dräpna män Hwat annat är thätta, wthan tha människian kombir til sik j gen, tha oppinbara hon sina syndhir j scrifftamalom, mz hwilkom hon haffwer sik dräpit, ok synda bättringen

widh*e*rqwekir thz som döth war Hwat standh*i*r th*ä*r när sc*ri*ffwat, j th*e*m dagh skal h*är*ran sökia mz sino hardho ok storo swärdhe ok starko, ow*ir* gambla ormin diäffwllin, ok skal han dräpa hwalin j haffwena Th*ät*ta är een hötilse, än thog at hon nogh til ämpnas wärldi*n*na andha, nar hoffwdhit mz li*m*mome*n*, thz är diäffwllin mz allo*m* sino*m* krop, skal taka sina näpst Thz maa ok til ämpnas war tima j liknilsom, thy at os biwdz aff h*är*rano*m*, at wi skulu*m* inga j war lönligha mak, ok th*ä*r nakra litla stwndh os göma, ok h*är*rano*m* os sökiandhe, warth blodh ok wara dräpna män, thz är wara syndh*i*r, wan hog, wart samwith, skulu*m* wi hono*m* oppinbara j sc*ri*ptamalo*m*, mz hwilko*m* leuiatan omilde diäffwllin, ormi*n* thän gamble klokir omskipteligh*e*n, döri*n*na haki ok syndi*n*na dör, mothe nadi*n*na liws ath*i*rläsandis aldra mäst wardh*i*r dräpi*n*, ok wara synda törne ok tisla mz tolko opbrä*n*nas Sigh thy Mith lönligha wari mik, mit lönligha wari mik, thy the siäl som smakin haffw*e*r fanghit aff gudz hälgha nadz söthma j sacramentis, hon gith*e*r näpligha sik befwaradh mz andro*m* ärando*m* än andeligho*m*, aff hwilko*m* wndh*i*rstandit rensas,

Th. Än tho at war wthrönilse samtykkir p*ro*pheta*n*s ordh, tha likawäl hwat thu tilläggir mz lärdo*m* ällir manilsom, at renliffnadhi*n* maghe fulko*m*pnas ok fwnderas, ok koma til godhan stadhga, thz är storth ämpne ok starkt, til at älska j*n*nelykkit

Per. Thit j*n*nelykke o theodora, hwilkit thu haffw*e*r fore tik takith, for th*ä*n skuld, at thu wilt

fly wärldinna orolikhet, är eth margfallokt ämpne til gudhelikit ok sidherlikit liffwirne

¶ Fäm ythra sinnanna göma, jndra sinnanna forwarnigh, til at göma bliwghetinna tilfälle Skodhaskolandis sanni[n]dinna ingangh, j hwilke sannindh thu haffwer nw wnfanghit hälgha kärlekxsins kws, aff thinom brwdhgoma Han haffwer thik inleth j sin wii[n]källara, aff hwilkins wiin thu äst nw swa gladh wordhin, at thu äst lokkat ropandis, dragh mik äptir tik, löpom j thinna wällwktandis smörilse lwkt O dotthir tro mik at j thänna winkällarum ok j thännom lönligha tiällomen, sughas christi spena, hwilka margfalleligha owirgaa j sinom söthma wiin ok honagh, j christi bryst hwar swa som är all wisdoms fulkompnilse, ok altidh bliffwer jämligha fwlt, ä huru mykit aff thy wardhir swghit Swa thän som sughir wthan ledho födhir thz wndhirstandh, som fwlkomplikit är, än for thy at hälgha kärlekxsins samuidh lathir sik ekke nöghia aat sino eghno witnisbyrdh, wthan spör aff sinom älskeligha innelykta kärlekxsins krafth Swa talandis, kwngör mik hwar thu bethir, hwar thu äthir thina middaghx maltidh, at jak ey faar willeradha j thera hiordh, som j sälskap äru mz tik Sannelika thz hon war innelykt gladdhis hon, än thz hon ey skulde fara willeradha athirkalladhe hon Hwat ey nar wi seem blwttan täxtin innantil, tha finnom wi at brwdhgommen menar innelykkit, hwar han swa sigher, o thu faghir j blandh andra qwinnor, kännir thu tik ekke siälff, gak wth etc^ra^ Hwat ey är brwdhin the dwffwan, som plägha boo j steen

hwlw*n*ne, äll*i*r j hälla*n*na hulw, äll*i*r wingardz mwreno*m* Hwat ey är ho*n* ath*i*rlyktir yrtagardh*i*r, ok wthmärkt källa, hon manar brwdhgo*m*ma*n* at han skuli koma j thä*n*na yrtagardh, ok ätha aff hä*n*na äpla fruct, nar som brwdhi*n* thakir hwilo, wndh*i*rstwndo*m* j winkällareno*m*, nw j sömpn husit, nw j wingardome*n* äll*i*r j yrtagardhome*n*, tha teknar ho*n* wäluililekit inlykkis tekn, huru opta ho*n* sik redh*i*r sängha j thässo*m* stadho*m*, at ho*n* skuli taka sik hwilo til kroppi*n*, hiärtano waka*n*de, swa opta manar brwdhgo*m*me*n* döttrinar, at the ekke skulu hä*n*ne wäkkia, sik hwilande j hans sängh

¶ Ey wil ok ho*n* sina föth*i*r eentidh twaghna, äptirmer smitta mz wärldi*n*na gärni*n*gx mwld, äll*i*r ok kiortillin aflagdha*n* j gen taka oc Än tho at alt thä*tt*a är sama*n*hänt j e*n*ne liknilse ok fäghre äro, tho likowäl j andheliko wndh*i*rstandh, ok ä jw gladhelikast synis mik j winkällareno*m*, fagr*um* yrtagardo*m* ok wingardho*m*, j blandh roser ok lilior hwilas, stiödhias aff blo*m*strome*n*, omkring sätias mz äplom, j brwdhgoma*n*s kärlek thrana, ok j enghö thing aff thä*n*na lustelikhet ok fägrindh swikas Än thz gar mykit ow*i*r som
41 märkis j thä*n*na kräselikhet, hwar een säl ok hälagh siäl samfögdh christi kärlek, gödhis aff himerslik*o*m rätth*o*m for sith hälgha reglo lypte,

Th. Nw synis thä*tt*a wara nogh hwilkit thu thalath haffw*er*, om renlifwis i*n*nelykkis nyttelikhet, än apth*i*r thz at wtganghi*n* ok inganghi*n* j the hälgha sc*r*ipt säthias widh omskiptelikit moth Swa at wthgangin j godho, jnganghin j ondho

¶ Jak wndra hwi thu swa mykit späkir wtgangin, jngangin ok inlykkit tha sambordar thu ällir loffwar, at j thera märkilse synis thu göra enghin athskilnadh Scriffwat standhir, ihesus wthgangin wandradhe bort j the landz ända, hwar the städrene lagho sidon ok tyrus Ok thär war ihesus wtgangin owir forsin cedron Ok thz, min almoghe ganghin mith wtfran them, ok thz iherusalems dötthir ganghin wth, ok skodhin konunghin salamonem Ok ihesus wtgangin j thäs hälgha anda dygdh til galileam Ok om inlykkit är scriffwat j iob, om thu inlykkir nakon, tha är enghin thän som wplathir Han wplathir ok enghin lykkir athir Han athirlykker ok enghin lathir op, widh thässa matto fins mykit i the hälgha scripth

Per. Hwat ey är thz ganghit wt aff thinom mwnne, huru opta prophetane haffwa talath om twa portha, annan j nor ok annan j södhir, ginom hwilka gangha in ok wt oathskilelika ondhe ok godhe, ok är godhir ingangir onda människio, ok ondhir godha människio,

Th. Jak bidher thik at thu atskil thätta, som thu haffwer här fram sath, Hwat är thänna portana södhir ällir nor, inganghin ok wtgangin, ondher ällir godher,

Per. mädhan jak haffwer mykit talath for om thätta mz tik, hwat fattas tik Sannelika maa thz atskilias som kwnnogast är j manna wmgango Thak snarligha thz thu äpthir lethar Gönom mörka porthin ingar ok wtgaar, hwilkin som theer j gärninginne thz ondha som han haffwer j meninginne Än gönom södhra porthin gaar wth ok in, thän som godha ok rätta haffwer meningena ok bäthre gärningena Ok hwat ey magho twa

nature wndh*i*rstandas mz thä*n*na porthana, som är skälin j mä*n*niskio*n*ne ok ythre ma*n*ne*n* thz är sensualitas, j hwilko mä*n*niskia*n* mz oskäliko*m* diwrom liknas, swa som j indra ma*n*neno*m* änglome*n* Annor nature*n* är wndh*i*rgiffwi*n* kropsins si*n*nom, Annor wtskil thz hon haffw*er* fanghit, mz ythra si*n*nome*n*, än tho at siälff skälin som skal göra atskilnadhin mällan goth ok onth, liggir wndh*i*rstw*n*dom wndh*i*r the ondo, for onda samtykkio skuld, ällir lat*i*r sik wi*n*na aff thy som smäligharе*n* är, ok thz hä*n*dh*i*r aff thy at hon är ekke lydogh skapareno*m* Thässa likamligha si*n*na fulkompnilse, är at see, smaka, höra, taka, ok lwkta Skäli*n*na fulkompni[l]se är at göra atskilnadh ok dom, mällan thä*n*na kropsins si*n*ne mz skälome*n*, hwilkin ypparst är ok wärdogharin, til äwi*n*nelikit ok osynlikit Siäli*n*na luste ällir astwndilse, mz likamliko sy*n*neno, hwilkit mi*n*dra är ällir owärdoghare*n*, skipas ok styras thä*n*na wärdhi*n*na
42 nidhra thing, til öffra thinga*n*na skodhan, tarffwas ekke skälome*n* likamsins si*n*ne, än thwärt a moth kw*n*no thä*n*na likama*n*s si*n*ne enkte wthan skälin,

Th. Här synis j thä*n*na thwäggia natura*n*na skikkan, at södhre porthin wändhis oftha j skälome*n*, ok norre oppa likama*n*s si*n*na döra haka

Per. Thu wägh*i*r th*ät*ta ärandhe wäl, Paulus apostolus gik ath södhra porthin in, Judas gik aath norra porthin wth, th*ät*ta märk mz andhro*m* Åpth*i*r thz wi haffwo*m* nw talath om tith inlykke, ällir thä*n*na twa porthana, Wilt thu ekke haffwa här j blandh mz, aff nakors ingangh ällir wtgangh j ware samtalan, oppa norra sidhona, at

thu maghe spara thi*n*ne eghne blyghlikhet j ma*n*na asyn ok samtala*n*

Hwar skälin haffwa hiälp aff äpth*i*rliknilsom, Th. tha synis th*e*m enkte fattas som fraghne ällir idhkelike wilia wara, Sigh hwat tik synis,

Jeno klostre sighx haffwa warit nw*n*no sam- Per. qwä*m*dh, gudh rädhandis, ok äpth*i*r th*e*ra reghlo gudhelika sidhwänio, som th*e*ra lyffte wtkraffdhe, rätwisligha liffwandes Omsidhes widh th*e*m waro nakre klärka, a th*e*ra kost, for gudz thiäniste skuld, som the giordho, syndh*i*rlika widh*e*r altaridh Ok the klärkane skipto sik j mällan sit ämbite, swa at thän ene haffdhe for th*ä*n andra, nar som tarffwadis Än när som gudz söner ko*m*mo fram fore gudh, tha war ok diäffwllin j blandh th*e*m, ok nyghie ällir vnghe judas, ok antechristi litle green syntos th*ä*r j hopeno*m* j blandh christi discipulos En aff klärkome*n* wngh*i*r aat aldre, skämdh*i*r ällir fordarffwadh*i*r j hogxsins blindhe, hälgha blyghheti*n*na ok heffwikheti*n*na, aldhra mäst sins eghins ordo*n*s ällir skikkilse glömande Han kastadhe sina syn skä*m*melika ok oärligha til the nw*n*no*n*na, so*m* näst war styrande ok mäst mz klostirsins modh*i*r, ällir mz hä*n*ne som modh*i*r war j klostreno, ok ärffwodande th*ä*r om thz mästa han formatte, borth kastadho*m* allo*m* gudz räddogha, at han skulde koma j syndh mz hä*n*ne Thä*n*ne swikfulle speiare*n* ok skry*m*ptare*n* wtletadhe tima*n* ok stadhin, at han matte ko*m*ma j talan mz hä*n*ne, ok hä*n*ne oppinbara sin wilia, Aff tholiko wiste the hälgha jo*m*fru*n* enkte, thy at hä*n*na ande war een j

christo, swa at hon haffdhe hällir wilidh wara dödh, än skämdh til sin jomfrudom Hwat skal jak mera sighia, än j sinne thryskofulle ok optända gälniskio, jnnan thz ottosanghin sangx, ey kan jak sighia ällir witha, oppa hwilka sidhona ällir mz hwat konst han sik inkom, j christi jomfru sömpn hws, tha kom han mz harmfullom gangh farandis til foresagdha jomfrunna sängh, hwilka han oärlika älskadhe wthan mädföliara, ok lagdhe sik j hänna sängh, kwngöra wiliande sith ärandhe, ok thär om bidhiandhe, at han j thy matthe faa framgang, Än hans stora darskap ok ondha dirffwe näpste gudz hämpdh strax j sama stadh ok stwndh, thy at han warth antwardhadhir diäfflenom til kötzsins dödh, aff änglenom them onda, som honom optändhe til tolkin skämmelikin ok illaluktandhe kärlek köffdhir, opgaff han sin anda

¶ Nw thäntidh ottosanghin war wthe, ok christi jomfrur gingo j thera dormitorium, for thera kroppa hwilo, ok the som här om talas,
43 hwilkin näst war modhrinne j klostreno, ok mäst skulde sik latha wardha om reghlonna bestandh Hon saagh sik omkringh all rwm j kirkionne, som hänna plághsidher war, at alt skulde wara wäl, ok nar hon thätta haffdhe giorth mz sinne lykto, gik hon j dormitorium, oppa thz at hon wilde taka hwilo mz androm sinom samsystrom Tha fik hon see klärkin, hwilkin hon wäl kändhe Aff hwilkom hon warth mykit skälwandhe, ythermer gaff hon sik nar hon thz fan, at han war dödhir, ok fasadhis hänne widh thän dödha atol, än thär fore at hon ey skulde göra omak systromen, j

thera hwilo, gik hon borth owir ena sidho nakra stwndh, til thäs daghin kom, än först j daghninginne kalladhe hon til saman systrana, tith som dödha kroppin laa Tha wordho the mykit wndhrandhe oppa prästins dirffwe ok darskap, ok loffwadho the högxta domarens hämpdh, ok gladdos tha thär aff, at jomfrun bleff oskämpdh Ok toko thän oädhla atol, ok wroko honom wth aff thera jnlykke, ok foruaradho the sidhan at enghin thän manköns war, skulde faa ingangh j thera hemeligha inlykke Thär äpthir jordadhis thän blygdhenna fiende, än äpthir sinne willo forskuldan, ok ey äpthir thy prästa ämbitith wthkrafdhe Thänne syndoghe man war en warnagle allom hälghom nwnnom, ok än ey atenast them, wthan allo klärkrino, thy bleff han skildhir widh alla nadh gudz ok mänuiskio, som wäl wärdoght war, Han war wsal ok armbir, for thy at ekke kwnne hans eghin wanskelikhetz betraktan, ällir grymma domarans tilsyn, hwilken j allom tima ok rwmmom är närwarandis, honom rädha ällir aff tholigho fordröfdho gärningh aff radha ok afdragha,

Jdhkelighin manna omganga ällir tilganghir til qwinnor, kombir falaskan som dödh är j brännandhe lwgha, Th.

Om thätta haffwom wi oppinbara hälgha forfädhranna doom, at nar mannomen födhas ällir grönskas tyrne, ok hoghanna jnnarsta lönlikhet, sargha the swa som mz hwassasta swärdh, Än thätta är storth wndhir, hwi mwnka ok klärka lustas j jomfru samtalan, ällir hwi the wilia mz them haffwa nakor lönlik ärande ok hantheran Per

Hwat finnom wi thryggaren än älska gudh, hwat är sniällaren än rädhas gudh Hwat är sötaren än lustas j gudhi, altidh minnas oppa honom Dyrka honom ok hedhra j allom stadhom ok timom, Thz wi här haffwom wara samtalan, ok som nw sakt är, ärom wi wthan mistanka ok motebruth, ok haffwom nadhena ok hänna sötma

Th. Jak wilde witha, om the salugha människionne är helsonna hop j wanom, som fore sik haffwer takit en ondhan wilia, ok ey är kommin j gärningenna fulkompnilse,

Per. Hwa är thän som dirffwis ransaka gudz lönligha doma, hwo weth at mädhan gudh dömmir ekke twa resor samma gärningh, om swa händhir at dödzsins ofortänkte ällir bradher dombir wordhe afladhe syndanna rensilse, aff smitthonne, thz är, at smittadhe hogsins dödhir wordhe löstir aff
44 kropsins dödh, oppa thz at han ey skuli pinas mz äwinnelighom dödh Wthan twäkan thak aat tik thätta, at genwärdoghe hoghin, nar han thz fulfölghir ällir far, som han wranghlika astwndadhe, tha är han dödhenom aldra näst, for thäs onda fulkompnilse, ok thär mz hwar pinan närwarandhe foreganghir synda smittona Än ogiordha är gudz miskundhz withnisbyrdh, ok ey äwinnelika fordömilsinna opbörian Ey är ok thätta troskolandhe om alla, som jak menar, wthan atenast om them som äru miskunnenna kaar, hwilkra timeligha liff swa skipas, at the ey skulu gömas til äwärdhelika dödzsins forsmädilse, wthan hällir til äwärdhelikin hedhir Thz swa är, maghom wi liussligha see ok wndhirstandha j thännom dödha mannenom, thy

at the foresagdha hälgha jomfrun haffdhe warkunsamlikhet owir honom, for thy at han fordarffwadhir war for hänna skapnadz fäghrindh, ok ey for thy at han nakot haffdhe hänne smittath Ok aff store warkunnan, mz allom, systromen eth aar omkringh, j storo ärffwodhe ok syndaboth, badh hon til gudh for honom, at han matte wardha fräls Ok thz giordhe hon standandhe a sinom bara knäm hwan dagh Än thätta ärffwodhe war ey fafänght, thy at nar som aarith war wthe, tedhis thän som dödhir war, enne qwinno mykit hälaghe, ok sagdhe sik wara kommin til nadha, ok at han war lottakandhe j blandh cristna siäla, aff the godho som görs j the hälgha kirkio Thätta kwngiordhe han hänne mz store glädhi Han sagdhe at hwan dagh j besk[e]dhelikom tima om daghin, gik en persona siälff for hans frälsilse skuld til gudh, offrandis for honom en gwl almoso, thär fore minzskadis hans pina, dagh widh dagh, swa länghe högxta gudz höghra handh löste honom alzstingx aff hans pino, j hwilka han diwpth kastadhir war,

O hwat wndhirsamlighin gudz nadhz foresyn Th.
är owir adams barn, at han swa milleligha temprerar sinna doma lönlighet, at the hälgha kirkia standandis ok fallandis, skuli altidh känna j sinom barnom fadhren mz domarenom, at mänskionne skuli altidh widherfara ällir närwara miskundh mz pino, thy at näpligha ällir enghaledis kan nakor thätta timlika liff liffwa wthan smitto

O dotthir borth är takaskolandis alla falla Per.
tilfälle aff eno kranko samwith Enghom syndara

ällir orätwiso*m* giffwis tilfälle hädhaskolande Enghom giffwis ok tilfälle nakoth onth om tik tänkia Enkte fi*n*nis ok mz tik som motebryth*i*r nakors asyn Wakta at thins brodh*i*rs kranka sa*m*with findh*i*r enkte j thik thz so*m* hano*m* ka*n* dröfua Skodha susannan

Haffdhe hälgha qwi*n*nan bliffwith hema j sino hwse, ok th*ä*r twaghit sik mz si*n*na thiänista folkx hiälp, tha haffdhe hop ey giffwith sino*m* owenom rwm, sik swa oforrätta, ey haffdhe hon ok wordhit swa ältadh mz myklo*m* fasa ällir räddogha, om sins liffs wadha, for th*e*ra skuld som kärdho oppa hä*n*ne Än for thy at hä*n*na sa*m*with war renth, höffdhis här th*ät*ta tilsäthia Hwat ey 45 höffdhis thä*n*na ädhla israels dotth*e*r ganga j tholikin lustelikin stadh, for sins krops twätz skuld Thrägardha äru kräselikheti*n*na städh*i*r Qwi*n*nona nakna wndh*i*r baran hi*m*mil synas, thiänista möghianar fra*n* sik sända, ensa*m*pna fi*n*nas Dyr smörilse ok wälluktande wndh*i*r fä*n*gilsi*n*na wk opspöria Huru mykit wa*n*wordha th*ät*ta renliffwis män, tholkit haffwandhe j stora*n* stiwgh, ok ey atenast thä*n*na ädhla modhrin ok blygh Än tho at apostolin sigh*e*r om jo*m*fruna, huru hon lägghi*r* sik alla wiin om, at thäkkias christo, ok the som ma*n*ne är giffwi*n*, huru hon skal täkkias sino*m* bondha, ey tha likawäl är swa thäkkiaskolandis bo*n*dano*m*, at nakro*m* th*e*m som wanskelighin är, giffwis stötilse tilfälle, ok at gangha wth aff rätta wäghenom Hwat är nw sighiandis, skulo*m* wi straffa thä*n*na hälgha qwi*n*nona, for nakra käthe ällir affgangh, thz forbiwdhe gudh, th*ät*ta röris här j

idhre spörslo som apostolin sigher, j skulin fore see godh thing ok godha gärninga, ey atenast fore gudhi, wthan ämwäl fore människiom,

Wthan alla twäkan jakar jak thätta ok samtykkir, at haffdhe thänna hälgha qwinnan ey warit synth j trägardhenom, tho haffdhe ok ekke thänne syndoghe prästene latith see thera syndogha lusta, hwilkin the ey skullo fulkompna, än han kwnne ey dölias, mädhan han war jw oppinbaraskolandis Th.

Oppa thz at thz skulde wardha oppinbarth, hwilkit lönlighit war j the gamblo mannanna hiärta, aff gudz rätwisa tillath, war hon them giffwin for thera öghon, at thera onzska hwilkin lönlighin war, skulde ok warda allom kwnnogh, ok qwinnona menlösa skulde wardha pröffwat, ok thär äpthir forewar ythermera om sik, ok andra cristna människior aff hänne skulu taka j thera lönligha rwmmom widhersyn, haffwande sik warligha, ok j allom domom altidh göra gudhi loff ok äro, Per.

Thz är oppinbarlika witherlighit, at jomfrun skal granlika see sik omkringh, at hon ey smittas til sin jomfrudom, at alth hänna godha skal wara gudz kärlekir, ok thäs sama godha j iämcristins asyn forwarilse Th.

Wi haffwom böriath at tala om jomfrudoms äro ällir löön, Än mädhan ey fins nakor dygdh mera dwxe, j blandh them som stridha, ey ok lön större, j blandh them som haffwa wnnith sigher, tha likowäl aldrigh nakontidh faar jomfrun swa mykla äro, äpthir thz hon haffwer wnnith Per.

sigher, som hon for smälikhet, äpthir sith fal Witha skalt thu ok at jomfrudoms nadh, ok ämwäl alla jomfrunna ära, böriadhis j nadhinna tima, först aff jomfru mario gudz modher Wi läsom ok heliam heliseum, ok mangha andra prophetanna söner, haffwa gömt sin jomfrudom, än maria gudz modhir hon war rensadh aff alle smitto, badhe likamans ok andans, ok i hälaghetinne sik forbätrande, föddhe hon aff sik thän som hälaghir är, owir alla hälgha, siälffwa hälaghetena, siälffwa sannindhena, thy at sannindhen är oprwnnen aff jordhinne, athirleffwandhis äpthir sik sinom sönom ok dötthrum renliffwis liffwirne, til eth obrytheligit
46 ok okränkt arff Swa som maria är andhelika the hälghe almenneligha kirkio modhir, swa är hon christi modhir likamlika, j sama andanom, hwilkin som gudz modhir giordhe fructsamma, ällir haffwandhe, ok födhande ordhit, är the hälghe kirkio forekommin, christum altidh afflandis ok födhandis Paulus sigher, o min barn hwilkin jak födhir oppa nyth, swa länghe christus skapas j idher Mädhan swa är at christus skapas j the hälgha kirkio, mz kännefädhranna lärdom ok stadghom, thy födhis christus daghlika j kirkionne Thätta är eth wndhirsamlikit bythe, Maria är brwdhin modhir ok christi dotthir, ok the samma är christi kirkio modhir ok dotthir,

Th. Thydh thätta än liwslikaren,

Per. Maria är thy sannelika the hälgha kirkio modhir, at hon föddhe hänne brodhir, hwilkin som sagdhe, gaan ok kwngörin minom brödhrum Ok dauid sigher brodhren frälsar ekke Människ-

ia*n* frälsar Hon är ok the hälgha kirkio dott*ir*, thy at mz kirkio*nn*a modh*ir* är hon a*nn*ath sin andhelika födh, Än tha at maria är christi modh*ir*, tho ey thy mi*n*dhra tarffwadis hä*n*ne christi nadh Alle syndadho ok allo*m* tarffwadis gudz nadh ok ära, For thä*n*na sak tarffwadis hä*n*ne mz modhr*inn*e the hälgha kirkio almen*n*elika födzlo, j andhano*m* födandhis, a*nn*ath sin aff sonsins nadh For th*ä*n skuld hä*n*ne widh*e*rfor mere fordeel, aff thy at hon wardh andeligha en sa*m*limbir mz christo ok the hälgha kirkio, j th*e*m hälgha anda ok tro*n*ne, än aff thy at hon födde christum lika*m*lika Ok sigh*e*r augustinus, hälagharen är maria wnfangha*n*de christi tro, än aflandhe christi likama Th*ä*r fore waro hedhni*n*gane the som throdho j christum, christo närmbir a ko*m*pne, än christi frändh*ir*, the som ekke wildo witha at han war sandh*ir* gudh J thässo*m* gik thron fram fore skylskapin, j th*e*m andra blodzsins samfögilse, kw*n*ne ey sa*n*nelika kä*nn*a kärleksins lagh ällir räth Nw for thy at jo*m*fru*n* är j allo*m* sino*m* li*m*mom alme*n*neligh*in* modh*ir*, tho likowäl j likama*n*s okränklikhet ällir likameno*m* helom, aff ma*n*ne osmittadho*m*, är hon ekke alme*n*nelik*in* modh*ir* Hon födh*ir* tha likawäl jo*m*frur, swa som loffwaskolandis for thro*nn*a fulbordoghet, swa ok thäkka ällir nadzfulla aff jo*m*frudomsins äro,

Thz är wäl wärdoght at jo*m*fru*nn*a modh*ir* Th.
foresäthis allo*m* andro*m* badhe j apth*ir*döme ok löni*n*na krono, thy at enghin forma swa fölia lambith som hon, hwilkin lambit födde, ok bleff jo*m*fru

Per. Menar ey thu at hon haffdhe drwkkit aff the käldo, som wi för om taladho*m* Lären aff mik, thy at jak är mildh*er* ok ödhmiwker j hiärtano Hwar fore är nogh with*er*likit, hä*n*ne wara thäkka gudz syni, ok han wilde aff hä*n*ne födhas,

Th. Huru drak hon mädhan hon haffdhe ekke än seeth, ällir hört hono*m* som hon baar j qwidhenо*m*

Per. Hwi sagdhe hon sik thäkkias for sina ödh-
47 miwkt, mädhan hon haffdhe än enkte hörth aff ödhmiwkti*n*na dygdh

Th. Thu hallir mik swa som eth atlöghe, teknandis aff mik gäthan thu menar at jak weth enkte aff thäs hälgha anda makt., thy thykkir tik ey annath, än at jak far mz lek, som thz ware omöghelikit, at han formatte haffwa drwkkit aff p*ro*pheta*n*na käldo, hwilkin th*ät*ta sagdhe Offw*ir* hwilkin skal mi*n* ande hwilas, wthan offw*ir* ödhmiwkan ok rolighan, ok rädhandis mi*n* ordh Ällir th*ä*n hälghe ande kä*n*nefadhre*n* thä*n* osynlike, matte ey wara jo*m*fru*n*na hwilkin ok war hä*n*na jo*m*frudoms gömare, aff modhri*n*na qwidh Hwat ey haw*er* jak aff tik lärt, at sacrame*n*tin haffwa j sik twäfall skäl, synlikin ok osynlikin Annath som aff ensa*m*pno*m* th*e*m hälgha anda görandhe fulko*m*pnas Annath som mä*n*niskio ämbithe tho ey likowäl, wthan th*ä*n hälgha anda wardh*ir* giorth

Per. jeremias, johannes baptista, moyses, ok manghe andhre prophete ok patriarche, ok hälghe män wordho hälaghe j modh*er* liffwe, wthan yth*er*mera synlikin wälsignilse, ok fingo tho ey thy sidh*er* sacrame*n*ta*n*na fruct ok fulko*m*pnilse Huru

myklo meer haffw*er* hon forskuldat enka*n*nelika thäs hälgha anda smörilse, hwilkin aff sik födde alla sacrame*n*ta*n*na görara Hwat ey sigh*er* jak rätteligha, om jak tik som swa mykla säwiu haffw*er* ok stwdhera*n*, j the hälghe scrifft, at thu smakar nw thz j hogheno*m*, hwilkit thu skalt framdelis wardha Thu löpir nw framfore theodora, ok wändh*i*r alla thina syn j hono*m*, hwilkin thu enka*n*nelika älskar Enkte fi*n*nom wi j th*ät*ta liff sälare*n* ok bätra, än jo*m*fru*n*na snille, hwilkra renlikhet nar hon haffw*er* hiälpena aff gudz ordho*m*, tha oplysis th*e*ra hogh*i*r j gudhi, som cristallin aff soli*n*ne Ensame*n* ödhmiwkten j jo*m*fru*n*ne gömir alth thz owantil giffs til gaffwa Wakta thy mi*n* dotth*i*r, at thu ey högfärdhas ok äras aff thy, at thu haffw*er* jo*m*fru na*m*pn, wthan glädz aff thy at thu haffw*er* tik hono*m* offradh, hwilkin jo*m*fru är ok jo*m*frudomsins lön Thz thu äst jo*m*fru thz är ey alzstinges loffwande, wthan thz thu loffwadhe renlikheti*n*na lypthe, badhe til likama ok anda, hono*m* som är jo*m*fru*n*na son, ok alla jo*m*fru*n*nar brwdhgome Annars wordhe jo*m*fru skarano*m*, hwilkin wthan tal är, bidhande bryllops tima*n*, näplika nakoth hälaghetz tekn til löna, om ey skuldo the mz andhro*m* wtskilias aff giffthom hustru*m*, än j ensa*m*pno jo*m*fru na*m*pn O huru margha jo*m*frur for os haffwa warit, liffwandis j tholko ok loffliko liffw*i*rne, hwilka kiptha wordho bradhelika aff dödhin j*n*nan thera bryllöps dagh, ok fingo tho litith til löna, for thy the nw giptha waro j hogheno*m* ma*n*nome*n* th*e*m som skuldo haffwa wordhit th*e*ra böndhir,

Th. Som mik synis tha är ensambir jo*m*frudo*mm*e*n* th*ä*n loffwaskolandis, ok mz lōno*m* begaffwaskola*n*dis, hwilkin antwardadh*i*r ällir loffwadh*i*r är himilsligha brwdhgomano*m*, mz stadwgho lōfte, ok blyghliko ok hōffwisko liffw*i*rne, wthan skry*m*pth ällir twäflärdh

Per. Th*ätt*a sagdhe thu sa*n*neligha wthan skry*m*ptan
48 Skry*m*ptelike kärlekin lykkir wthe sa*n*na kärlekin Alth thz thu grwndar j andhro*m* kärlek, thz wndha*n*dragh*i*r thu gudhi

Th. Hwa twäkar th*ä*r om, at nw j waro*m* tima badhe j blandh män ok qwi*n*nor, är ey kristna mä*n*niskio lyfte ok thro mykit waffrandhe, thy at nar mä*n*niskia*n* aktar ekke, til hwat hon är skapath, ok slaar sik j sälskap ällir wenskap, mz andro the p*er*sone so*m* ey är fulko*m*pligha forsōkt ok fulbordhat j gudz räddogha, ok haffw*er* samtalan, skipth*i*r gaffwor, diärffwa opsyn tilsyn ok äpth*i*rsyn, aff hwilko thz onda som sik haffw*er* doolth j hiärtano, wardh*i*r nw oppinbarth

Per. Lägghi*r* thu eldin til stradh ällir stikko*n*na, hwat är nw wäntande, ey annath wthan at eldin gōr sina gärni*n*g j ämpneno, so*m* thōrt är Thak thy tik til wara, ok haff thz tik til warnagla, hwilkit tik mistäkkis j andro*m*, ok fly idhkelika samtala*n*, jw mz th*e*m som opsath haffwa ok meni*n*gh tik olikth, ok ämwäl mz th*e*m som tik äru enka*n*nelike themprera thin ärandhe ok samtala*n*, thy at thz hä*n*dh*i*r opta, at tolkin tilhäfdadh*i*r kärlekir, mz si*n*ne dälhet giffw*er* rwmpth loff, til the thing, som olofflik äru Sa*n*nelika synda astwndan är dōdheno*m* aldra näst Hwat ey haffw*er*

thu läsith, at watnidh holar stenana, ok jordhin forgars länteligha aff flodhi*n*ne Swa är thz ok mz olika p*er*sona idhkelika samtala*n*, at thera hiärta aff tholka talan, ok sälskap ok syndh*i*rlikin winskap, thakir optha ällir wndh*i*rstw*n*dom skadha Än th*ä*r fore at paulus widh*er*kä*n*nis sik ena jo*m*fru hafua samankallath aff mankōns ok qwinkōns barno*m* oc haffwa fäst eno*m* man, til alla sama*n* th*ä*nna jo*m*fruna thalar thä*n* hälghe ande alme*n*nelika ok enka*n*nelika sighiandis Dotth*i*r hōr ok see, än j th*ä*nna tiltalan bōrio*m* wi thässa andra book, os länteligha ath*i*rko*m*pno*m* til wara krafftth*i*r

Här lyktas annar delin ok börias thän tridhi om thäs hälgha anda samtala*n* til dotthri*n*na

Hōr dotth*i*r ok see, ok tilbōgh thin ōron, ok [Per.] forglōm thin almogha ok thins fadh*i*rs hws, ok konw*n*ghin astwndar thina fäghrindh Hōr thu the hälgha kirkio dott*i*r, eeno*m* man ihesu christo trogiffwi*n*, ren ok osmittath jo*m*fru ok wtteknadh Hōr thin brwdhgoma thik kallandhe, til äwärdhelika gaffwor See lōnen hwilkin han tik framfore teknar, fōlgh hono*m* foregangande Hōr aktandhe oppa gudz lagh, see athwaktelika aktande gudz laagh, ey for ow*i*rwälle ällir thrangh, wthan mz skälome*n*, wiliano*m*, ok kärlekeno*m*, hetelika hälghelika ok wäl gōrande Hōr hwat brwdhgome*n* biwdh*i*r See hwat han loffwar, oppa thz thu swa skuli

styras til bwdhin, at thu maghe thädhan komma, ok til thz loffwat är Christus spör ok lethar äpthir the öron, som höra skulu, thz är at han skuli bliffwa hwiil jnnantil, hwilkins liwdh höris wthan til, ok thz göra fruct til hogxsins skodhan, ällir öghat hwilkit draghit wardhir j gönom til synenna Hör dotthir ok see, atwakta thu som är een ensam brwdh Duffwa Systir ok wen Wilt thu witha ok känna, thu som äst thäns konungx dotthir,
49 hwilkin konunghir är owir alla konungha, ok thäns dotthir som alla thingha styrare är, thäns brwdh a thronna wäghna, som odödhelikin är Thu som syndherlikin är for kärlekin skuld, ok swa som een j hans kärlek, dwffwa j nadhinna enfalloghet, faghir for renlighetinna gaffwo Christi systir badhe j nadhinne ok naturinne Altidh wen for andhelika nadhinna samsäth ällir sonan Hör apostlanna dotthir Hör alla the hälgha kirkio kännefädhra barn, hwilke tik haffwa framfostrat mz tronne, inskikkat mz gärninghinne, tik lärandhe höffwiska ok faghra sidhir, the haffwa tik pryth mz dygdhinna kärlek, the haffwa tik kwngiorth thz lusteligharsta ok sötasta brwdhahusit, j ewinnelike fägrindh wara tik reth Tholikit haffwa the thik beffwist mz lärdom, at thu skuli bedhas athir til tith ophoff, ällir thina opbörilse mz dygdhanna gömo, thy at thu kom j första foräldromen wt j thänna wärldinna wsalhet, for thän skuld at the j sinne olydhno misto rätwisona Hwat är thz christus manar sina jomfru höra ällir see Waktha granligha hwat han sigher, glöm tith folk, ok thins fadhirs hws Sannelika thätta fölgis wäl aath, wthan dwalu glöma

tith fädhirnis hws ok sith fädhirnis rike Om swa händhir, at brwdhin faa höra sin älskelika tala, ällir om hon faa see honom fore sik ganga, thy at hon ropar äpthir honom j swa matto, som här sigx Min siäl är swa som all smält aff thy, at jak hördhe min älskeligha thala, dragh mik äpthir tik Swa höra ihesum jnwärthis j siälinne, är wtganga aff sino eghno wena ok frända hws, ok see honom, thz är letha äpthir honom Hoghin j them hälgha anda opthändhir, weth hwadzske fädhirne hws ällir andra människio hws, oppa jordhinne Thy at sidhan hon böria akta thz husit som ekke är giorth aff människio handom, hwilkit som är j himlomen, thänno forglömdo ok owirgiffno, som oppa jordhinne är bygdh, aff thänna jordzlika foräldromen, tha wardhir aff gamble ny, aff fwlo faghir, aff wanskiliko stark, tillägghiande fägrindh til fägrindh, thz är forsmadhom wärldinna ok kropsins syndogha lusta, for äwärdhelika thinganna kärlek öffro ällir föslo skälomen, nar christi jomfru böriar at fly thänna högfärdogha wärldinna högbälle ok falsklikhet, j samo stwndh böria hon at thäkkias gudhi himerikis konunge, aff thy at hon böria liffwa widh himilslighen lagh, thäkkis ok hon gudhi, tolkit j sinne jomfru betraktandhe, antiggia for thz han haffwer skapath j hänne, ällir for thz som han haffwer tillakth aff nadhinne Hwilkin är thänna fägrindhin j iomfrunne, mädhan hon är swa mykit högth sath, ok swa dyr räknadh aff konungsins asyn Hwilkin är thänna fägrindh som konungen girnas j iomfrunne, konunghin thän som skapadh haffwer himerike ok

jordherike Hwat fägrindh är the som konu*n*ghin wil haffwa j tik Wilt thu thz witha Rätuiso*n*na fägrindh, loffliks liffw*ir*ne skapilse, wndh*ir*standilse*n*na liws, himilslika näpsilse nadh, gudz kärlekir, wärldi*n*na haath, ällir om nakot händh*ir* enne skälike siäl, hwat thz hällir är aff dyghdi*n*na astwndilso*m*, ällir lasta*n*na haath,

Th. Wärdoghe fadh*ir* mik synis, at aff thä*n*na gudz kallan widh*er*far ekke litith gangn ällir bathan, hälghe jo*m*fru*n*ne, om ho*n* hörir thz som biwdz, ok skodha thz som loffwas Om hon lydh*ir* thy som hon haffw*er* hört, ok äpth*ir*följgh*ir* thz hon seer Än här om wndhrar mik, hwi thässins konu*n*gsins kärlekir skal th*ä*r aff thäs mera opuäkkias, om thä*n*na dotthri*n* glömir sino*m* foräldro*m* ok fädh*ir*nis landh, mädhan swa är at th*än*na fägrindh matte ok th*ä*r gömas, älla gömdh älskas

Per. Här är ekke stadh*ir* nw om th*ät*ta swara ällir göra, wthan tha th*ä*r til kombir, tha swaras ok här til nakot, at alme*n*nelighit liffw*ir*ne kan näpligha haffwas, wthan alme*n*nelika syndh*ir*, ok thän som sik wändh*ir* j mwlli*n*ne, han wardh*ir* gärna idhkeligha smittadh*ir* aff hä*n*na orenlikhet, Nw for thän skuld at wi äru*m* aff guddomsins nadh skapadhe, ath*ir*löste, älskadhe, ok kalladhe, är wäl wärdogoth dotth*ir*, at alt thz wi liffwo*m*, smakom, wndh*ir*stando*m*, ällir formagho*m*, sändho*m* alt sama*n* op j höghdena gudhi til loff hedh*ir* ok ära, at aff fra*m*härdinghi*n*ne prises ok loffwes, thz som synis haffwa skinande warith j os, aff opbörianinne godho ok lofliko Wisseligha hälgha gärni*n*ga fulko*m*pnilse prisar ok loffwar godha opbörilsi*n*na

frukt, ok lykthar mz thy at su*m*man aff lönomen
är äwärdhelikin helsa, äpth*ir* h*ärr*ans ordh swa
sighiandis Hwilkin som böriar eth goth ärandhe,
ok thz wäl lyktar, han skal wardha fräls Thu
synis badhe mz hogh ok ha*m*pn, helsamlika haffwa
widh*e*rsakt thä*n*na wärldi*n*na fula ok oloffligha
lwsta, ok thins jo*m*frudoms blo*m*stir haffwa mz
maria offradh gudhi, lambit ä hwarth thz gangh*ir*,
thakandhe til wara, ok mz thro*n*na sprang, haff-
w*er* thu ow*ir*sprungit thä*n*na thimeligha thingin,
for the äwi*n*nelika thinghin som j himerike äru
Hwat är nw göraskolandhe a*n*nath, än at thu for
mina bön skuld, stath stadwgh oppa the trappo*n*ne
som thu kome*n* är, ok lath tik nöghia, thy at hon
är hälagh Stath j thino*m* ordine, thz är j thino*m*
skikkilsom jo*m*fruligha blo*m*stirsins foresätilse, ällir
ow*ir*gang j hwndradhafallo*m* lönom, swa framth
at thu ey fallir, rördh aff nakro swikliko ällir
fafängliko äro*n*na wädh*ir* Ok wardh*ir* tha tith
fal swa myklo diwpare*n*, som thu syntis standha
höghra Swa myklo höghre trappan är, swa myklo
diwpare*n* ällir thyngre är fallith Mädha*n* tre äru
stadghane, hionalagx, änkio, ok jo*m*frunar, swa
som goth, bäthra, ok aldra bäst, om hwilkit här
äpth*ir* är sighiaskolandis Thin stadghe gaar ow*ir*
alla, thy at jo*m*fru*n* haffw*er* sik wthwalt ällir
tilwikt jo*m*fru*n*na son, än mz hionolagz thro, ok
änkiodo*m*sins ath*ir*hald, liffwa widh sin lagh Jo*m*-
frudo*m*sins okränklikhet haffw*er* om sik swa myklo
granligare*n* athwakt, ok gömo, ok thz mz strän- 51
ligho*m* andhelikо*m* näpsilsom, som han for andra
skyndh*ir* sik bäthra lön takaskolandis, Nydra

ällir lägre stadghans hälaghet takir lön j blandh almen*n*eligha hälgha ma*n*na hälaghet Än jo*m*fru*n*na stadghe ällir ordin skal krönas, äro tilfögdha äro, Thz är wäl wärdoght, at thz som timeligha ow*ir*gik j ath*i*rhaldit, stranglikhet ok ärffwodhe, skuli ok alla ow*ir*gaa j lönomen*n*, thz är äwärdhelika j hedhreno*m*

Th. Sa*n*nelika wärdoghe brodh*i*r, thä*n*na jo*m*frudomsins ärlikhet j christi kärlek dyrkaskolandis, radh*i*r thu allo*m*, än the äru faa som hittha th*ätt*a blo*m*stridh, ok behalla owisith älla oskadh, aff hwilko tolki*n* äro*n*na fruct skal wäxa J thä*n*na blo*m*streno synis hedh*i*rsins fägrindh, ok fägrindhi*n*na hedh*i*r Oppa ängla*n*na jordh är th*e*ra omgängilse, ok som mik synis th*e*ra framgangir är mykit ow*i*r naturam

Per. Hwat ey haffw*er* thu h*ärr*an hört tala om th*än*na fruktena, thz formaghe ekke alle thaka th*ät*ta ordhit, wthan hwilko*m* thz giffwit är Sa*n*nelika th*ät*ta är een enka*n*nelighin gaffwa, ok ey alme*n*nelighin Faam är hon giffwi*n*, än ey mz faam gaffwo*m* ath*i*rlönaskolandis For thän skuld at faa äru the som formagha fölia lambena hwart thz gar, swara löni*n*na dygdh ällir makthin taleno som mi*n*dra är, ok thz som mi*n*dra är j taleno, tagh*i*r sin fulnadh j löna*n*na storhet, thy opfyllir wälsignilsi*n*na nadh ok ömpnoghet thä*n*na enka*n*nelika stadgans wärdoghet, Ok th*än*na gör christus manghfallogha aff lönomen*n*, hwilka han faa giordhe j strangha wägeno*m*, thz är j reno*m* jo*m*frudom ok ath*i*rhaldh,

Th. Mädhan th*ätt*a blo*m*stridh skal gömas mz mykle atwakt, hwilkit swa wansamligha kan oplethas ällir fi*n*nas Jak bidh*er* tik for thz äwärdhelika blo*m*stridh, som swa sagdhe, jak är wärldi*n*na blo*m*stir ällir jordhi*n*na, ok dala*n*na lilia, om hwilkit wi haffwo*m* for nakot om talath, at j thäss(waro inbyrdis ällir ympse talan wili thu kwngöra huru thä*n*na blo*m*stirfullo jo*m*frudoms nadh skal opspörias, fi*n*nas ok gömas, th*är* mz bedhis jak with rätta skikkan, skäl, ok exempla, thz är äpth*i*rliknilse, sama*n*sankath j en hop, ok th*ätt*a säth framfore jo*m*frunar, enka*n*nelika for christi jo*m*frur, at the maghi*n* see hwilka the skulu framdelis wardha, ok swa maghin the betracta hwat the nw äru, ällir hwat the h*är* äpt*ir* skulo varda ok the th*är* aff lära mago atskilia mällan nattena ok daghin, ok mälla*n* thä*n*na närwarandis liffs skugga, ok thäs ko*m*maskolandis liffs liws, ok swa aff thässo liffweno til thz äwärdhelika, sik forbätra*n*de döma ok kwngöra androm

Per. Sa*n*nelika dotth*i*r th*ätt*a haffw*er* thu rättelika framfört, j thy at thu wilde bedhas spegil ällir reghlo, j hwilko thu skulde kä*n*na tik siälffwa, Nar mä*n*niskia*n* kä*n*nir sin eghin wanskilse, tha är hon kome*n* oppa ena stora ok första trappona j dygdhome*n*, ok tha hon th*är* näst grundar thä*n*na wärldhi*n*na wanskilse ok falsklik[h]et, tha är hon kome*n* j liwsith, j hwilko hon maa skodha sa*n*ni*n*dena som komaskolande är Än christo mik hiälpande, jak wil göra thz thu om bidh*er*, rörandhe 52 ällir sama*n*talandes mz tik, om renlekxsins äro, ok om sa*m*ma renleksins gömo, ok enskylda ällir

syndhirlika krono, äpthir wara formagho Ok thätta wil jak göra ey aff manna wisdoms lärdom ordhom, wthan wi wiliom fögha til saman likth widh likth Wi wiliom them faa ällir biwdha, som fulbordogaren äru stadwghan ok starkan math Them som klene äru miölkena, at äpthir thz hwar een haffwer wndhirstandhit til, skal han här faa mattona, huru han skal haffwa sik j sino liffwirne Apostolin sigher, synis nakor j blandh idher wiis, wardhe fawiskir, at han maghe wardha wiis, thy at thänna wärldinna wiisdombir är när gudhi enkte wthan fawiska

Th. Thätta thäkkis mik alzstingx enkannelika, som thu nw loffwar, wari siälfft lambit jomfrunna ledhare, j ware samtalan, sigh thy

Per. Mädhan swa är at margh äru badhe dygdhinna ok lastanna kön, aff hwilkom siälin opföris j högdhena, ällir nidherkastas j diwpit, jngin dygdh prisar swa ängla liffs liknilse, som blyghetinna fägrindh, jnghin lastir stridher moth naturinna fylsko, swa mykit som kötzsins kränkian ällir skörhet flyghandis j människionna siälswald ok frihet J the andre fordriffwas kötzsins skadhelika astwndilse, ok wardhir människian än tho at hon är här j likamanom sath andhelighin Ok j the andra kötsins lusta owirmäktoghom ok härrandom liggir andhen wunnin ok samaledis andhans krafthir, ok swa wardhir all människian likamlighen Om thz första sigher härran, the som wärdoghe äru at faa himerikis rike, the thaka ekke man älla takas aff manne, thz är at ey öffwas thär människio naturlikit samblandh, wthan the äru som

gudz ängla Än om thz andra är annar dombir Hwilkin som saar j thy som fordarffwat ällir rutith är ok krankt, han skär aff thy som fordarffwat är, än thän som saar j andhano*m* han skär eth äwi*n*nelikit liff Ok sigh*e*r paulus, liffwi*n* ok farin j andano*m* ok fulko*m*p[n]in ekke kötsins astwndilse, for thy at fulko*m*nin j kropsins lusta, äpth*i*r hans begärilse liffwa*n*de, tha ärin j döskolandis Än är thz swa at j j andano*m* dödghin kropsins gärni*n*ga, tha ärin j liffwaskolandis, ok all syndh är wthan kroppin etc[ra] Athwakta nw hwath thä*n*ne dyghdin är, ok mz hwat säffwiu hon är oplethaskolandis, hwilka siälffw*i*r renleksins höffdhw*n*ge christus prisar swa mykit, at han wilde likna renlekxsins älskara änglome*n*, hwilko*m* siälff naturen haffw*er* thz tilfögkt, som siälome*n* j thässom kroppeno*m* sattho*m*, haffw*er* nadhi*n*na sötme mz storo ärffwodhe ok store stridh, skift ällir giffwit ok giffw*i*r.

För thy at thu haffw*er* böriath, at wardha thins konu*n*gx brudh, bör tik altidh mi*n*nas oppa thin brwdhgo*m*ma, hans närwaru aktha ok skötha, hwilki*n* thik aldrigh är j fran ällir fiärran, j stadh ällir tima Hwilkit jak ey sighr at gudh all thing 53
omfämpna*n*dis, ällir omkringgan[gan]dis ällir warandis, kan inlykkias aff stadh ällir tima, for thän skuld at hwar en stadh*i*r är när hans stora wald ok makt, wakta thy at thu aldrigh haff twäfalt hiärta, ällir twäfalla syn til nakra mä*n*niskio, for thy at wthan twäkan mi*n*zskas j thik th*ä*r fore thins brudhgo*m*ma kärlek, ällir om thu wändh*i*r thit hiärta fran hono*m* ok til nakon a*n*nan Älska

alla j christo enkannelika christum, j hwilkins kärlek om thu fulkomligha bränna[n]dis är, tha nimbir thu wäl wndhirstanda, hwat dygdh ällir odygdh thänna wärldinna falska blomstir haffwer j sik, thz kan ekke wara at thu wardhir swikin aff falsklikhetinna skugga, om thu äst wäl grwndath j sanni[n]dhinna roth Hwat är thz christi jomfru skal bedhas af thänna wärldhinna rikedomom ällir höghbälle, mädhan hon är rikaren än wärdhin ok mäktogharen, hon är ok antwardhat in j gudz mönstir mz renleksins blomstir Hwar hon skal standa a gudz höghra handh, bidhiandhe til honom som skapat haffwer all thing, hwilkin hon ok bär j sik Thy är hon höghre än himillin, thär fore skal konungx dotthirs ära wara jnwärtis, thy at hon äghir honom jnnantil, hwilkin som gör alla hälgha ok äghir äwinneligha Swa som christus dolde ällir holde guddomen mz mandomsins wanskilse, som war pinlikhet ok dödhelikhet, ok gladdhis j fatighasta hampn ällir klädhabonadh, hwilkin fäghirst är owir alla människionna söner Swa är christi jomfru wthantil forsmadh aff wärldhinne, ok är innantil fwl aff skaparenom Within j ekke sigher sanctus paulus, at j ärin gudz mönstir, ok gudz ande bygghir j idher Hwilkin en som owirwälle gör j gudz mönstir, honom skal härran fordarffwa Gudz mönstir är hälaght hwilkit mönstir j ärin Hwat haffwer christi jomfru widhertorft oppa sik kasta silkiskládhe, hänghia oppa sik gwl ällir silff, j knöpom, spännom, gwlringom, dyrom stenom ok andhro tholiko, mädhan hon är innantil skinande mz andhelikom sacra-

mentis, hwilkra alla sw*m*ma är christus, sigh thy thino*m* h*är*ra, thino*m* äw*är*dhelika brwdhgo*m*ma Min siäl frögdhas j h*är*rano*m*, ok hon lustas j hans frälsara All min been sighia, o h*är*ra hwar fins thin like H*är*ran foreueth thera dagha som osmittade äru, ok thera arff skal wara äwi*n*nelikit Paulus sigh*er*, h*är*ran wtwalde os, for än wärldin skapadhis, at wi skullo*m* wara hälaghe ok osmitthade for hans asyn j kärlekeno*m*, kärlekin thän rene til christum, han rensar ämwäl th*e*m som orene äru, ok th*e*m som blyghe äru j kyteno gör han yth*e*rmera rena Än somligha jomfrur äru jo*m*frur nödogha ok ey aff godho*m* wilia, aff thy dömas the wara fawiska, at the hälgha kirkia synis inkthe meras ällir ökias aff th*e*m, än tho at the skuldo wara hä*n*na qwidz frukt Sa*n*nelika fafänglika j alle matto är swa dana ofructsamlikhetz fruct, större än kötzsins fructsamlikhet, nar blyghethin är bruthin ok ey hel, ällir borttho mz allo Th*ät*ta är mer andhelika födha ok afla 54 christum, än födha the barn likamlika som döö skula Swa opta wardh*i*r thu gudz modh*i*r, som thu opta til gör hans fadh*i*rs wilia, äpth*i*r hans eghin ordh Hwilkin som gör mi*n*s fadh*i*rs wilia, han är mi*n* brodh*i*r, systir ok modh*i*r Christi jo*m*frur the som ofructsa*m*ma äru likamligha, mz hälagho*m* ok godho*m* wilia, th*e*m wardh*i*r widh*er*lakt j andhelighe ok äwi*n*nelighe fructsamlikhet, j hwilke ok for thz, thu födh*i*r hono*m* swa som christum j godho*m* gärni*n*go*m*, liffwandis jo*m*fru, kallas thu modh*i*r, dotth*i*r, ok syst*i*r, for thä*n*na saak skalt thu granliga atwakta, hwat tik fattas j

thi*n*ne helso, ällir hälaghet, hwar sone*n* modhrena, fadhre*n* dotthrena, brodhri*n* systrena, omfämpnir en persona mz omskipteliko na*m*pn,

Th. O fadh*i*r th*ätt*a är eth stort wndh*i*r, ok eth stort ärande, at en son haffw*er* swa margha mödh*i*r, en brodh*i*r swa mangha systra, j sik sa*n*neligha owmskipteliken, j stadh ok tima, ok th*ä*r mz j allo*m* owmskiptir Mik synis at wi födho*m* swa christum, som wi alle haffwo*m* takit aff hans fulko*m*plikhet,

Per. Thu haffw*er* rätta meni*n*gh, än tha at christus war gudh ok war h*är*ra, förra är j si*n*ne äwärdhelikhet, än time*n* warth Wilde sik th*ä*r til wärdoghas, at han' wilde wardha mangha mödhra en son, ma*n*go*m* systro*m* een brodh*i*r, tha likowäl haffdhe enghin aflath ällir föth, wthan han haffdhe th*e*m alla forekomit mz si*n*ne nadh Han giffw*er* j sino ordhe matthona, huru han skal aflas Han giffw*er* ok fructena, huru han födhas skal mz godho*m* gärni*n*go*m*, Hör apostolin Mine söner hwilka jak ath*i*r födh*i*r, swa länghe christus skapas j idh*er* Thy took han hwilkin som en ok th*ä*n sa*m*me är, obegriplighin tima til wäxilse, a th*e*ra hiärta wäghna, som throdo a hono*m*, ok äpth*i*r thz at hwar en öffwar sik j th*e*m gärni*n*gho*m*, som tro*n*na lop beko*m*bir, j thy pröffwas christus skapas j hono*m* Mädha*n* swa är at allas thera samqwemdh, som tro j christum, äru christi hws ok heem, huru myklo mera jo*m*fru*n*na hiärta, thz som blygt ok ödhmiwkt är, skal wara hans enka*n*nelighit ok hälgath mönster Christus är en- aff modhri*n*ne jo*m*fru maria föddh*i*r li-

ån nw wardhir han altidh andelika bwrin ok föddhir aff hälgom jomfrum,

O thu jomfrudoms fägrindh, thik kan enkte liknas Hwat är lustelikare at see, än ena blomstrandhe siäl Hwat är fäghre än en ren ok osmittadhir likame Hwat är stenen aldra kostelikasta, jnnelyktir j reno gwlle, wthan en blygh siäl, j enom renom ok okränktom likama Hör christi jomfru, renleksins dygdh är hälaghetinna preuilegium ällir frihet, hälgha omgångilse spegil, the hälgho kirkio blomstirs fruct, andelikx liffs näpsilse ällir sidoghet, rätuisonna fägrindh, siddhanna prydilse, jomfrunna hampn, jomfrunna gwlbandh, dygdhanna göma, hälaghetinna insigle, gudz nadz withnisbyrdh, äwärdhelika fridzsins testament

¶ Sköra käthinna dödhir, fafänglikhetinna fordömilse, ängla liffs äpthirfölghirska, blomstrandis ällir skinandhis liffs fä[g]rindh, hälaghe 55
mildhetz blomstirful, hel ok fulbordogh gärning, ok alla höffwiskhetz ok renliffnadz tekn Renliffnadin j änglomen han är naturlighin, j människiommen swa som marghongaffwa ok enkannelikin nadh, j äwinnelikhetinne rolikin, j moghanom thryg, ok ey owirwnnen, j motegangenom orörlikin, j framgangenom ällir sälikhetinne jämlighin ok moghin, som marken hwilkin om wartima är fwl mz blomstir, swa är renliffnadhin fwllir mz alzskona dygdhom, ok aff them faghir ok lustelikin Sina dyrkara gör han wisdomsins mönstir, ok alla dygdha ok höffwiska sidha härbärghe Än tho at apostolin almenneligha sigher jomfruna wara alla the hälgha kirkio krop, j them ordhom jak haffwer idher thro-

giffwit eno*m* man, swa som ena rena ok osmittadha jo*m*fru, thz är christo, thy haffwin idh*e*r j hans asyn höffwislika ok trolika, enka*n*nelika the jo*m*frur som sa*n*na jo*m*frur äru, osmittadhe badhe til krop ok hogh, the äru the hälgho kirkio blomstir, äpth*i*r thz sa*m*me som apostolin sigh*e*r, h*ä*rrans jo*m*fru tänkir the thing som röra til h*ä*rrans hedh*i*r, at hon skuli wara hälagh j kropp ok anda Är thz swa at hogxsins fägrindh lidh*e*r ow*i*rwälle aff skadhelighe samtykkio, tha luthar gänstan äpth*i*r ok smittas jo*m*frudomsins stadghe, for thy är kropsins hälaghet okränklikhetin*n*a dygdh ällir osmittelikhetin*n*a, Andans hälaghet är hogxsins obesmittilse Annat aff thä*n*no nw sagdho, wthan thz andra söndh*i*rlöser jo*m*frulika blo*m*stirsins nadh, nar badhe är gömth tha är jo*m*fru*n* sannelika christi jo*m*fru, ok jo*m*frudomsins lön äru redho swa som j handho*m*.

Om christi jo*m*fru j blandh flere jo*m*frur är mykit toktogh ok höffwisk, mz syndh*i*rligho*m* naturin*n*a gaffwo*m* äradh aff gudhi, ällir begaffwat j fägrindh, konst, skapnadh, triffwin, j allo*m* ämbitho*m* atwaktol Än mz fafängho ällir lösheet swikin, ok jnwörtis j mangha dela manghaledis atskildh, äpth*i*r mangho*m* begärilsom, hoghenom löpandis ok lönligha syndogha*n* lustha älskande Hwat ey wilt thu thä*n*na kalla hela jo*m*fru, thz är osmittadha, swa at hon kan ok tilstädhis fölia lambeno hwart thz gar Hwat ey skal thä*n*na jo*m*fru wara j taal mz th*e*m som renligha äru j likameno*m* ok andano*m*, ok aff ödhmiwktin*n*a nadh Hwat ey skodhar gudh aldra mäst thz

innantil är j människionne, hwadanaff han gillar
ällir hallir gilth, ällir ok dömer ogilth, thz tha
wardhir tänkt ok giorth j hiärtano, serdelis
thera som trona haffwa loffwat Thror thu
härrans jomfru, at thän som ransakar alla
människiona innantil, j indra mannenom, at han
lethar ey atenast om kroppin är hel, thz är om
han är okränktir, wthan ämwäl skodhar han
hiärtans dygdh ok meningh Sannelika ythermera
thäkkis gudhi änkian som standhir ödhmiwkligha
j sinne syndabätringh, än een olydogh ok hög-
färdogh jomfru, Änkian hwilkin som wtrönt haff-
wer smittilsen, ödhmiwkar sik til forskwllilsinna
stadhgha, än jomfrun som wtpösis, thz är at hon
högfärdas til fallith For thy at hwar en som sik
ophöghir skal ödhmiwkas, ok thän sik ödhmiwkar 56
skal ophögias,

Ekke är än wäl liwslikit at wndhirstanda, Th.
huru kropsins jomfrudom kan mistas om hogxsins
stwpan nakot owirgar sinna hälaghetz lineam
Ällir hwi är thz ekke nogh, at thän ythre mannen
är heel j sinne gömo, om thän indre är skämdhir

Spöriom scriptena, j hänne fam vi snaran ok Per.
genlighen wtgang om thänna ärandhe Hwat sigher
hon, oren är hwar een, som ophöghir sit hiärta
Hiärtans ophögilse är alla renlikhetinna ok hälag-
hetinna fordarff ok forwitilse Högfärdoght hiärta
smittar kroppin, ok affskär jomfruligha blomstir-
sins fägrindh, at thz ey bär ällir forma at bära
hälgha lönanna fruct, ok at ey forma thänna
hälgha lönanna frukt fölia j lydhnonne blomstreno
Hwat ey west thu at orene andane kallas andhe-

likin härinslighet, ey kallas the for thy swa, at the syndadho j likama, hwilkin the aldrigh haffdho, wthan for thy at the mz si*n*ne forbolnoghet, oblidhkadho gudh, hwilka the aldrigh forwthan waro Ensami*n* högfärdhin gör th*e*m orena som hä*n*ne älska, hwilka naturen giordhe uthan likama Ey forladz ok th*ät*ta ondha nakraledis, hwilkit mz forba*n*nadha lop altidh ökis, ok ey mi*n*zskas Hwat ey haffw*er* thu läsith, at thä*n*na stora synden syons dötthra, at the mz opräkto*m* hals gingo, mistäktos swa mykit gudhi, at th*e*m swa wäl pryddom, ok th*ä*r mz hoghmodogho*m* hothade gudh näkthena ok fallith,

Th. Hwat syndadho syons dötth*i*r j thy, at the swa gingo mz opräkto*m* hals, ok haffdho tho likowäl ödhmiwktena j hiärtano

Per. Halsins wthräkkilse war hiärtans inbläsilse, aff hwilko the wtpöstos j högfärdi*n*ne, aff th*e*m gaffwo*m* som gudh haffdhe th*e*m giffwit, sik fafänglika ärandhe ok sik siälffwo*m* thäkkiandis, ok th*ä*r fore giordho the ey lithit mothe gudhi, thz fins j thy som th*e*m widh*e*rfor, the sa*m*ma som högfärdandes, gingo mykit wiith ow*i*r th*e*ra frihedz ok siälswaldz lineam, thz är wiith ow*i*r thz th*e*m bordhe Wordho the gripna ok fördha j främadha landh, ok aff th*e*ra högfärdh giordos the rooff ok fianda*n*na atlöghe Th*ät*ta fingo the for thz, at the ekke willo standa j ödhmiwkti*n*ne, ok wara äro*n*na krona Hör thy thu, som tik wilt forbätra j klostreno, j blandh hälgha jo*m*frur Christi jo*m*fru hon är swa som morgho*n* stiärnan, gli*m*mandis j himleno*m*, swasom rosen j paradyso Swa som

faghra oleo thräd j oleogardheno*m*, ok swa som winbära klasin j wingardheno*m* Hon gli*m*mar ällir skin mz gli*m*mande renleksins klarhet, swa som solin mz solgislomen Hon blo*m*stras ok wälloktar, sancte opinionis exemplo, thz är mz hälghe frägdhz äpth*i*rdöme, Hon framgiwth*i*r nadhi*n*na oleo, hwilka hon anamat haffw*er* mz dygdhi*n*na fructsamliket, hon prässar wth sötha smakin aff winbäraklasano*m*, thz är endräktogh ok ödhmiwk omganga Är thz swa at inkombir j jo*m*fruna swa lönligha ok länteligha the dirffwin, at hon reknar sik thä*n*na dygdh*i*r haffwa for sina eghna forskulla*n*, Ok [57] mi*n*dra thakkar hon gudhi än hä*n*ne bordhe, sik mera aff tholke nadh ophöghiandhe än ödhmiwkande Hä*n*na liws wändis j skwggan Rosen j tyrne Olio trädh j tyrnotizsla thaggin Winbäridh j willena winbäraqwista Hon wardh*i*r mykit styrta*n*dhe j sino*m* gärni*n*go*m*, hwar hon skulde wara roligh*en*, wardh*i*r hon gnasogh ok hwas j si*n*ne omgango, j hwilko hon skulde wara säff ok spak, menandhe ok räknande thz alt göras hä*n*ne til oräth, som ey ökir hä*n*na loff ok priis, ällir ok om hon knorrar a mothe th*e*m som hä*n*ne awitha fore hä*n*na brwth, tha' wardh*i*r hon opfylth mz swa margho*m* lastho*m*, som hon för war opfylt mz dygdha*n*na anbodho*m*, at borth takno*m* th*e*m andhelika prydilsome*n*, wardh*i*r hon nw fawisk, hwilkin förra war wiis ok sniäl Forsumwl som forra war triffwen til sit ok a*n*nars gangn Nw wtspillis gudz kärlekx oleo, aff hwilko lampan skulde bri*n*na oppinbarligha, ok wardh*i*r hon räknadh mz th*e*m fawiska jo*m*fru*m*me*n*, for sina eghna

lastir, ok for thy at hon haffw*er* wtsläkt mildhetinna liws

¶ Ok sigh*er* ysaias ondha lwktin skal wardha for sötha lwktena Fore gwlsnörith harrepith, for krylotta harith flinskallan, for halsdwkin harklädhit, göri thy jo*m*fru*n* mz ödhmiwko hiärta, ok ekke mz högfärdogho, loff ok hedh*i*r gudhi som gaff jo*m*frudome*n*, swa framt at hon ey mistir thz for högfärdh hwilkit hon forskulladhe mz ödhmiwktin*n*e Gudh standh*i*r mothe högfärdogho*m*, ok ödhmiwko*m* giffw*er* han nadhena Han är thä*n* som badhe gör j os wilia ok göra, oppa thz wi skulu*m* forskulla godhan wilia,

Th. O wärdoghe fadh*i*r, mädhan thu haffw*er* talat om th*ät*ta sörghelika ok grötelika prydilse skipte, Jak bidh*er* thik at thu wttydh mz fam ordho*m*, hwat sa*m*me p*r*o*phetin haffw*er* scriffwat ok sama*n*sath, ok huru th*ät*ta skal wndh*i*rstandas, om thä*n*na klädhabonadhzsins prydilse, ok at han foresagdhe syons dötth*er* mistaskola*n*dis wara th*ä*nna klädhabonadhin, äpth*i*r thz han sagdhe, som thu nw lithit til fore*n*na lärdhe, at for th*ä*n skuld at syons dött*er* waro mykit storhoghadha, ok gingo mz rakom hals, ok mz mykin ostadogh öghnaläte, ok andra ostadoghet, som the haffdho badhe j handho*m* ok fotho*m*, gangandis ok standandis, skal h*är*ran göra syons döttra jässa flinskallota*n*, ok h*är*ran skal taka aff th*e*m harith Et sequitur J th*e*m daghheno*m* skal h*är*ran taka aff th*e*m th*e*ra fotha prydilse, gwlbulor, halsbandh, gwlspan, ärmabonadh, hoffwdhbonadh, ärmasilffw*er*, silffkädhior, dyrsmörilse kar, örnaringana, ringana ällir

finghirgwllin, dyra stena, hänghiande j thera änlite, hälghadagx klädhin, lakanen, handhklädhin, ällir dwkana, speghlana, thera grannasta linklädhe, Mädhan thu menar säthia spegillin for wara asyn, tha läthias ekke, at giffwa os swa dana kännedom, likamlighin ok andhelikin, aff thänna spegil ok prydilse, at syons dötthrum, thz är christi jomfrum, maghe händha nakor thän wisdom, aff hwilkom the matthin sik forwara, at ey äpthir apostoli ordhom klädda finnens nakna, thz är swa wndhirstandandis, at the ey skulu finnas mindra 58 ärffwodha om the prydilse, hwilkin the thakit haffwa aff gudhi, ok omhwxande än widherbör

Per. For thy at thu synis mykit wara jdhin ok fraghin j the hälgha scripth, aldra mäst j thinom ryghelika hötilsom, thy äst thu j höxsto trapponne, aff hwilko thu for[m]enar thik sökia högdhena, thy mz engho ärffwodhe ällir stwdheran aftwas syndhinna fylska swa granligha, som mz scrifftinna idhkelika skodilse Mädhan christus är fadhirsins ordh, swa offtha bär thu christum j thino bryste, som thu lustas j liffsins ordh Hwar kan tha lasthanna stadhir wara, nar thu bär mz tik dygdhinna käldo Hwat är nw thätta, at syons döther gingo mz swa rakom hals, ällir ostadoghom öghnalatom, for hwilkit the forskulladho näktas aff allom sinom prydilsom, hör thätta mz faam ordhom, sidhan wiliom wi samanhäntha mz thinna böna tilhiälp, äpthir ware makt, ok mädhir tik owirtala ällir kwngöra om prydilsin Syon sigx wara swa mykit som speglan, hwilkins dötther äru hälgha siäla, serdelis jomfrunar thär til fore-

sedha, at the skulin aff hethasta kärlek spegla sik j sino*m* skapara, än nar the synas wara stora ok faghra j sino*m* eghno*m* öghō*m*, tha swikas the aff sins eghno willo stiigh Hwar ödhmiwktin är, th*ä*r är wisdome*n*, ok for än th*ä*tta sama*n*knosas, ophöghis mä*n*niskio*n*na hiärta, ok for än thz äras ödhmiwkas thz

Th. Huru räkkia the sin hals

Per. Swa som halseno*m* opräktom, opräkkis hoffwodit, swa ok j dygdhi*n*na formykla dirffwe, ok oskälike nadhi*n*na gaffwo*m*, fawiske hoghin oplypthis opta, tilläggiandis sino*m* forskulli[l]som, thz han haffw*er* aff gudz godhgärnigo*m*, thän som faar äpth*i*r nakro the som ow*i*rgar hans krafftir, han menar thz at all thing äru wndh*i*r hans wald, th*ä*r fore hwat han tänkir höra til hans staath, thz är hans faal Samuledh thz han menar wara sik til äro, thz är hans forbrytilse Enkte är wadhelikare*n* än äro*n*na girnilse ok rosn ok dygdhi*n*na hoghir ok eth forbolgit sa*m*wit

¶ Thän othrone konu*n*gin aff samaria achab, swa fullir aff lastome*n* som rikedomo*m*, for thz han j eno öghnablek ödhmiwkadhe sit hiärta, ok nidh*e*rbögdhe sit hoffwdh, blidhkadhe han domaren, hwilkin hono*m* wredh*i*r war Sa*n*nelika nabagodonosor halsenom ok armome*n* mothe gudhi wträkto*m*, wändis han j eth oskälikit diwr Ödhmiwkten forsonar syndare*n* mz gudhi, högfärdhin skapar aff mä*n*niskio*n*ne eeth oskälikit diwr,

Th. Här aff siongh*i*r psalmi*n* Mä*n*niskia*n* thä*n* tima hon war j hedhreno*m*, tha wndh*i*rstodh hon thz ekke, thy wart hon j nakra matto lik-

nadh them creaturum, som enkte haffwa wndhirstandit,

Här äpthir j syons dötthra öghnalatom ok Per. blighan, math thu wndhirstanda thwäfalt hiärta, ok ostadoght Hwar hoghin lathir genstan synas j kropsins rörilsom, thz som ey är höffligh, thz hon haffwer aff sinne onzsko afladh jnne j kroppenom

¶ Thz han sigher at the hafdho sik lösligha, mz sinom handhom ok moghnom staath thz lydhir 59 badhe til eth sinne, for thy at fawiska jomfrur, alt thz godha the ofwantil mz skälikom sinnom wnfaa, thz forskingradho the här nidhre j thera osidhom, hwilka the här haffdho wthan skäl ok godha skipan, thy forskulladho the at näktas, thy at the haffdho ey thär äpthir sith liffwirne, som the baro nampnith ok stathin Thro minom ordhom min dotthir, tässens prophetans ordh röra enkannelika oppa, ok moth them jomfrum, som loffwat haffwa renliffnadh, ok sik offradh j gudz thiänist, ok for thz hälgha lypte som the loffwat haffwa, haffwa the wnfath hälgha nwnno nampn, aff hwilkom somligha gudz räddogha borth kastadhom, ällir gudz kärlek, haffwa wänth fran gudhi sit änlite, ok fölghia diäfflenom äpthir, swa at the äru widh oändhelika matto argharen än the qwinnor, som liffwa j hionalagh Hionolagx tro hälghar bondans ok hustrunna skikkilse, jomfruligha liffsins lyfthe kränkt ällir smittat, owirgar alla synda fylsko, j sino owärdogo lupi, ällir gärning, hwadan aff jeremias sigher Hans jomfrur äru orena, the äru the som haffwa hälaghetinna nampn, än

mz thera skinande habitu ällir hampn them kostelighasta, halla the wärldinne sina tro Alment til hopa thiäna the gudhi, än sin hws säthia the widh klostren, j hwilkom nar the optändha wardha til skōran ok orenan lustha, gripa the ok dräpa swa mangha the kwnno lokka till sin snōdha ok forbannadha kärlek, J tholighom nwnnom hädhis gudz nampn For thy at mädhan thätta lypte forbiwdhir them ganga til äkta hionalagh, falla the j skōrhetena stiälandis, swa at thera snōdha liffwirne är alle the hälgho kirkio til skam ok blygdh, ok synda tilfälle Thänna syndogha nwnnonna onämpneligha afwändilse fran gudhi grathir samme prophetin j thässom ordhom, Stigh nidher ok säth tik j mwllena, ey är sighiandis allaledis, huru the sik ställa, wthan ällir ōnkandis ok gratandis Säla äru the christi jomfrur, hwilka omskiptom hampnenom ok hoghenom, sik mz friom ok godhom wilia haffwa jnnelykt, wtskilda fran manna asyn, thär mz fortakande diäfflenom hans bräskofulla tilfälle, sik siälffwa ällir andra for thera skuld at frestha

¶ Om prydilsenna wttydningh som thu bath, star nakoth än athir mz tik rōrande

Th. Thär om bidher jak j alla matto

Per. Oppa thän daghin skal härran bort taka fotanna prydilse etc[ra] Fōrst wil jak thätta wttydha som thz star j textenom, sidhan andhelika Thätta är qwinnonna käthe at hon prydhir sina fōther mz hōgfärdoghom skom, oppa thz hon thäs ythermera skuli täkkias them hon älskar, lunule äru bulor, giordha mz mästirskap aff gwl ällir

silff, ällir ok androm malm, liknandis mananom Torques är gwl kringom halsin, hwilkit the plägha mäst bära, som äru j östirlandom, Monilia äru all the prydilse som qwinnor bära annorledis Monile är ena handa prydilse hänghiande widh halsin, kosteligha giorth mz gwlkädiom ok dyrom stenom, Armille äru ärmanna prydilse aff gwl giordh, Mitra är hattir aff liin giordhir Discriminalia haffwa nampn thär aff fanghit, at mz 60 them atskils haridh for fägrindh skuld Perichelides är thz som qwinnor haffwa til laranna prydilse Swa som Armille armana Munerule strupans prydilse ok halsins, haffwande liknilse mz näghinöghon Olfactoriola qwinno kar for kostelik smörilse ällir lwkt Jnaures örna prydilse hänghiande Annulos sigher han wara gwlringa til fingranna prydilse Achus annorledis spinter sigx thz wara mz hwilko qwinnan fästir särkin wndhir strupanom, at brystith skuli ey synas barth Specula aff speglande sigx thz for thy, at j speglom plägha qwinnor skodha sin änlite ok hoffwdh prydilsen, hwilkit the ey kwnno annars göra Sindones linnen klädhabonadhir Witte kallas thz mz hwilko antiggia bindis harit ällir klädhin, at the ey skulin atskilias Teristra är linnen qwinno klädhe, om somaren leen ok gran fore hetan Fascia är thz hon bindhir brystith mz, at hon ey skuli synas stor for spenanna skuld, wthan hällir smaal

¶ Nu haffwer thu hört hwat täxtin märkir om thänna prydilsen, j hwilkom mera är fafängth än nyttokt,

Th. Thz är wäl skälighit at p*ro*phet*an*s ordh, badhe thz syons dötth*e*r skuldo wardha röffwadha aff tholighom ok swa mangha handa prydilso*m*, j hwilko*m* mera fins fafängan som thu sigh*e*r, än nyttan Thz är qwi*n*nona löshet, at hon pläghar mykit ow*ir*flödogth hänghia oppa sin krop Hon seer ekke äpth*ir* tarffwome*n* ällir skälomen

Per. Hwat ey sigh*e*r apostolin Ogifftha qwi*n*nan tänkir huru hon skal täkkias gudhi The som gift är thänkir oppa wärldena, ok huru hon skal täkkias sino*m* man Atskildh*ir* kärlekir bäggias th*e*ra gör atskilnadh mällan th*e*m badha

Th. Thz är santh, än lath nw höra hwat th*ätt*a haffw*er* inbära andhelika, som thu haffw*er* nw sagth

Per. Thä*n*ne prydni*n*gh andheligha wndh*ir*standin, äpth*ir* p*ro*phetans hötilse, beteknar andhelika juda kirkiona, hwilkin wndh*ir* gamblo*m* forfädro*m* blo*m*strandis, forskulladhe prydhas mz tolkom hampn, hwilkin badhe mz tro*n*ne, liffw*ir*ne ok renliffwe foregik th*e*m som dyrkado affgudhin, thz äru hedhni*n*gane Sa*n*nelika christo koma*n*de til iordherikis, blygdis ok skämdhis hon for sina otro ok synda mörkir, at hon näktis alzstingx th*e*m wärdogha ha*m*pneno*m*, hwilkins fulhet äpth*ir* naum prophet*an*s ordh, tedhis tha hedhni*n*gome*n* Alme*n*ligha p*ro*phetans ordh beteknar hwaria ena hälgha siäl, hwilkin äpth*ir* dygdhenar fallir ath*ir* j lastenar, ok mistir andhelika nadi*n*na fägrindh, ällir the fägrindh som naturlika skälin haffwa giffwit Seem nw thä*n*na lönligha wttydilse, ällir hälgha ok andhelika j*n*nelykta, j thäno*m* christi jo*m*fru brwdha prydilse äpth*ir* p*ro*phetans ordh Hwat är a*n*nadh

wndh*i*rstand[and]is mz skome*n*, wthan thz thu haffw*er* in canticis canticorum O huru fagh*i*r thin ganghir är, thu höffdinga*n*s dotth*i*r, j thino*m* skom Hwa är thä*n*na, wthan christi jo*m*fru, blygh badhe j krop ok siäl hwilkins gangh*i*r fagh*i*r är j skome*n*, 61 thz är at hä*n*na gärni*n*ga äru faghra aff forfädhra*n*na hälgho*m* äpth*i*rdömo*m* Swa som föthrene styrkias ok hölias aff the dödha creatura*n*na ski*n*nom, swa ok wara gärni*n*gha, wardha starka aff hälgha fädhra*n*na äpth*i*rdömo*m*, mz lasta*n*na dödhgan, lunule äru som nw sakth är, e*n*nahanda biläte teknandis mä*n*niskio skapnadh, aff lönligo*m* insiglo*m* fra*m*föris thä*n*na skapnadh, hwadha*n* aff jo*m*fruligha brystidh prydis, Til gudz biläthe ok liknilse är mä*n*niskia*n* giordh, til biläthit a wisdo*m*sins wäghna ok skäli*n*na, til liknilsit j sidha*n*na hälaghet ok rätuisilse Nar som jo*m*fru*n* liffw*er* äpth*i*r gudz wilia, tha bewara hon wäl ok rättel[i]gha sit bryst, j hwilko gudh hwilas mz thä*n*no*m* prydilsom Th*ät*ta haffw*er* thu j sancto paulo sighia*n*de, fornygins j idhars hogx anda, hwilkin skapadh*i*r är äpth*i*r gudhi, ällir swa som gudh j rätuiso*n*na ok sanni*n*dhi*n*na hälaghet,

Th. Mädhan th*ä*nna prydilse skal liknas widh manan, ok na*m*pn taka aff mananо*m*, hwat wndh*i*rstars här mz

Per. Hwat ey haffw*er* thu scriffwat om christi brwdh, at hon är fagh*er* swa so*m* manen, wtwaldh swa som solin Swa som mane*n* omskiptis j tilwäxtin ok affwäxteno*m*, swa ok een trolighin siäl synis omskiptas nw j si*n*ne forbätringh, nw j sino*m* wanskilsom Torques spör j salomone hwat

fadhre*n* loffw*ir* soneno*m*, som stwdhera j wisdomeno*m*, han sigh*er* swa Hör mi*n* son thins fadh*ir*s kä*n*nedom, giff ok ekke ow*ir* thi*n*na modh*ir*s lagh, at nadhin skuli tilföghias thino hoffdhe, ok gwlkädhia*n* thino*m* hals Swa som halsin fögh*ir* sama*n* hoffwodit ok kroppin, swa sama*n* fögh*ir* tron gudh ok mä*n*niskiona, the mä*n*niskiona som tilghanghin haffw*er* til gudh mz tro*n*ne Thz är omöghelit at nakor kan thäkkias gudhi, wthan trona, ok rätwis mä*n*niskia liffw*er* aff tro*n*ne Sa*n*nelika mz gwlleno math thu wndh*ir*standa wisdome*n*, nar thu gör hälghe tro*n*ne wärdogha gärni*n*ga Hwat är th*ätt*a annat, än at thu hängh*ir* om thin hals gwlkädhiona Swa som gwllit gli*m*mar j sik wisselika, yth*er*mera tho likowäl j mä*n*niskio*n*ne Swa ok thron hon är stor j sik, likowäl skiin hon mer j gärni*n*ge*n*ne

Th. Th*ätt*a är stor prydilse ok jo*m*fru*n*nas fägrindh, j hwilko gudh sama*n*föghis mä*n*niskio*n*ne, thz är at han ath*ir*forlikas, nar som tron wardh*ir* holpin aff gärni*n*gi*n*ne,

Per. Godha qwi*n*nona prydilse är ok stor j gwlspa*n*nome*n*, j hwilko*m* dyre stene*n* j*n*nelykkis, at bägghias th*er*a fäghrindh skuli skina aff th*e*m badho*m*

Th. Hwat märkir th*ätt*a

Per. Thä*n*tidh rena hogxsins sa*m*with idhkelika skiin j gudz wisdom, tha är swa som thu lagdhe een dyran sten j gwllith, ok at thu skuli thäkkias thino*m* äwi*n*neligha brwdgo*m*ma, fwlko*m*nar thu aldra dyrasta gwlspan Scriffwat standh*ir* jn
62 canticis canticorum Wi skulu*m* göra tik halsbandh aff gwl, prydh mz silffreffwo*m*, brystspa*n*neth

bindhis mz halzkädhio*n*ne, om halsin Thy at wisdome*n* ok renliffwit fulko*m*pna p*re*dikara mz scriffthi*n*ne Hwi äru the pryddhe mz silffwreno wthan for thy, at alth thz christi jo*m*fru thala, pröffwas at skina mz wisdomsins sken Mz gwllit skalt thu wndh*i*rstanda wisa mä*n*niskior, Mz silffwrit wisa mä*n*niskio wältala*n* J ringeno*m* teknas tro*n*na tekn, mz hwilko*m* christus fäste sina brwdh, ok sik mz nadhi*n*ne som mz e*n*ne midhlisko tilfögdhe J ringen läghx stene*n* j gwllit, oppa thz at eth aff the andro skuli giffwa sit skeen, ok aff fägrindhi*n*na sama*n*sätilse alme*n*nelegha prydilse*n* mattin ökias Hwat ey haffw*er* thu aff thä*n*no*m* ringeno*m*, j fadhreno*m* ok hans son, hwilkin alt sit fortärdhe mz ondho*m* qwi*n*no*m*, ok wildhe om sidhe ätha mz swinome*n* Hwar som scriffwas, thakin ok säthin ringh oppa hans handh

¶ Hwat är dyre stene*n* j gwlleno, wthan blyghe hoghin j eno*m* reno*m* likama Hwat är skinande stene*n* bwndhin i malmeno*m* wthan j gudz kärlekx anda jo*m*fru*n* haffwande sigh*er* wu*n*nith aff sino*m* krops lustha Sa*n*nelika j nali*n*ne math thu märkia dygdhi*n*na kärlek ok pino*n*na räddogha, aff hwilkom nar hoghin wardh*i*r opwäkth*i*r, ok mz idhroghano*m* stwnghin, sömar han ath*i*r om brystith, ok näktena, ok forwara han sik fore onyttoghom thanko*m* mz dygdhome*n*, aff hwilko*m* han sik skyler oppa alla sidhor, som mz andhro*m* klädhabonadh Thy kom ok h*är*ran nidh*er* til jorhrikis, for th*ä*n skuld at han wilde ath*i*rsöma thz som söndh*i*r war om os, th*ä*r fore wart

han for wara skuld stw*n*ghin, mz hardhasta ok hwassasta pino*n*na stiwngh, ok wdh,

Th. Fadh*i*r huru opta syno*m*s wi gangha gõno*m* thä*n*na nali*n*na änxlan äll*i*r sorgh, at wi mattho*m* wardha swa som thz farith, hwilkit draghit wardhr til slaktara hwsith, for christi kärlekx skuld, j waro omskipteliko ärffwodhe ok marghskona, hwilkit wi hwan dagh bäro*m*,

Per. Enghin kronas wtha*n* thän som manlika stridh*e*r Sa*n*neligha dotth*i*r är thz swa at thu astwndar kronas, tha tilbör at thu skalt först stridha, thy at krona*n* bidhar th*e*m som sigh*e*r haffwa wu*n*nith, ekke th*e*m som sik brwka ok forsökia til stridhena Än ware thz swa at thu saghe the jo*m*frunar, som waro thä*n*tidh the hälgha kirkia först böriadhis, tha skulde thu wäl see thina tima fwlla mz fridh Thu haffw*er* ekke än mothe standhit, til blodhz wtgiwtilse Thu haffw*er* ok ekke än forskullat christi kinpusta ok spoth Ok star än nw nakot j gen aff thä*n*no*m* prydilsom, som skulde sighias, tha spör thz op, for thy at wi wilio*m* här äpth*i*r nakot lithit sighia aff thwlumodheno Hwilkit mykit widh*e*rtörfftelikit är, j mildheti*n*na dyrkan, nar thu äst wäl fatadh ok styrkt ällir stadhfäst j
63 hä*n*ne, tha matthe thu dristelika gangha j kamp mz gambla drakano*m*, ok hono*m* thän sa*m*ma blama*n*ne*n* mz thino*m* hälo*m* spiärna nidh*e*r, mz sino ondzskofullo mörkir, ok ma*n*neligha stigha ällir gaa steghan, som oprestir är j himelin,

Th. Sigh nw hwat th*ä*n*n*a ordhin speculum mitra discriminalia betekna, at wi magho*m* faa thz gangnidh inwertis j os aff thä*n*no*m* prydilsom,

hwilkit qwinnonar haffwa wtwörtis oppa thera kroppom,

Apostolin sigher, wi sem nw mz speglenom Per. j mörkeno, tha thimen kombir änlite widh änlite, nar wi sem aktandhe the frihet, hwilka wi j ophoffweno haffdhom, for än adam bröth bwdhordhit, skapadhe til gudz biläte Hwat är thz annat wthan at wi skodhom wars födzslo änlite, swa som j enom speghil Gudz osynlighin thing the synas mz them wndhirstandilsom, som giordh äru, ok wi änliteno oppinbarado, speglandhe gudz äro skulwm wi omskiptas j sama biläte, aff klarhet ok j klarhet, ok swa som samme apostolin sigher, athiropnyens j idhars hoghx anda, ok faren j nygia mannen, hwilkin skapadhir är swa som gudh j rätuisonne ok sanni[n]dhinna hälaghet Om thänna linna hatthin talar prophetin Han haffwer sath oppa mik hatthin, som oppa een brwdhgomma Ok jeremias om kirkiona, the skulu säthia hatthin oppa thit hoffwdh, til awärdhelikin hedhir Aff thänno linno klädheno Vitta haffwer thu in canticis canticorum Thine läpa äru som eth röth klädhe Aff discriminalibus mz hwilko haridh binas, haffwer thu in genesi Är thz swa at thu offra räthelika, ok ekke rätthelika adhskil, tha syndhadhe thu Thänne hatthin hööl thit hoffwdh Hwiffwin saman bindhir harith Discriminale atskil Swa ok hoghin holdhir mz gudz räddogha ällir gudz kärlek, han atskil ok han samanbindhir thz som tänkt är, thy at han säthir laagh ok giffwer reghlo flythandhe ok flyghandhe thankom, hwilke wtspredhas j liknilsom widh haridh, at the ey

skulu owir matthona flytha Hwar godhir thanke foregaar ok hälaghir, thär följghir äpthir wthan thwäkan godha gärninga, Framdelis säthir härran armillam j job, ok jnaurem sighiande Hwat ey formath thu gönom bora beemoths kinben, mz armanna gwlprydilsom, thz är, formath thu ey aff guddomsins makt, all thing j sik saman lykkiandhe, owirwinna thän gambla owenen, hwilken slwpande är alth thz han kan owirkoma, Jnaurem thz är örnaprydilsen, fik thän hälghe mannen iob äpthir sin mothegangh aff sinom wenom

Th. Sigh mik hwat wndhirstand[and]e är mz armilla ällir jnaure

Per. Swa som ringana äru fingranna prydilse, swa ok armille armanna prydilse, thy som j armomen är starkhethin, swa ok j armaprydilsomen andhelika wndhirstandilsin, thz är gudz beskriffwilse, Alt thz thu starkligha gör ok wäl, thz skalt thu tileghna gudz makt ok wisdom, for thy är thz swa at thu thz tilläggir thino loff, thz thu for-
64 math göra, tha haffwer thu armin wthan arma prydilse, Mädh jnaure thz är örna prydilsomen, skalt thu märkia lydhnona for thy at swa som öradh här aff prydis, swa prydhis siälin ok oplyses aff lydhnonne som scriffwat är, Mz öranna hörls lydde han mik Om fascia mz hwilko jomfrunna spena bindas sigher prophetin, är thz swa at jomfrun githr glömpt sins bryst bindilse klädhe, swa glömer ok jak tik Hwat är annadh märkiande ällir biwdhz mäst tik ok them som tik äru lika, wthan at thu skalt mz christi kärlekx bandh thina tanka hwilka som wändas j thino bryst, mz

andhelik näpsilse jnsighle signera, ok wäl bevara, ällir mz sidhelikhet forwara äpthir thz scriffwat star Mz alle athwakt göm thit hiärta, at thz ey atskils margfalleleka til skörhethinna lusta, ok sänkir tik nidher j thz forbannelika skörhetinna mörkir, skiliande tik widh renleksins liws Hör thänna ordh ok gör äpthir them Thak mik ok lägh oppa thit hiärta, som eth enkannelikit tekn, oppa thin arm Swa som een koodh wärldhinna jomfru bindher starklika sina spena til saman, thäntidh the böria wäxa, mz brystins klädhe Swa skal ok en san christi jomfru, sanna brudhgomans brwdh, mz renleksins ok blyghetinna bandh saman binda sina indhra spena, at hon forekomen ällir omfämpnadh aff them hälgha anda, matthe ropa aff fulkomligho hiärta sighiandhe Min älskelighe skal hwilas mällan mina spena Märk här til thänna wttydilse ällir sinne, at boghin ok brystidh aff hwario the cr[e]ature, som offradis, skulle prästin haffwa sik til nyttho äpthir laghanna bwdh,

Jak bidher tik at thu thätta wttydh Th.

Warum högxste prästh hwilkin nw är ganghin Per. gönom himblana, offras brystidh ok boghin, nar honom wighis ällir ärnas godha gärningha, mz warom hälghom tankom, aff hwilkom wi haffwom alt goth Hwilkin kan ok wärdhelika wttrykkia, thz som här star j thännom prydilsom Olfactoria thätta äru som for sakth är ennahanda kaar til dyra lwkt ok smörilse, enkannelika giordh

Hwilkin äru thänna karen Th.

Wilt thu thz witha, thu skalt thz witha at Per. thz är christi jomfru rena hiärta ok hälgha, aff

hwilko*m* th*ä*n hälghe kärlekin fra*m*gaar som *a*nnar sweth lwktandis aldra sötelikast, swa som balsamus Hwada*n* aff mildheti*nn*a ok ath*i*rhalsins aromata, thz wällwktande kryddet dryper Hwar ok gudhelika böna*nn*a rökilse brindh*i*r, giffwande sina söta lwkt aff sik Hwar ok mirra är j lasta*nn*a dödhgha*n* Hwadha*n* aff ok gaar rätwiso*nn*a cinamomum Hwar ok är gutta ok galbanum himi[l]slighe kä*nn*edom ällir sidherlikhet, j thä*nn*a kostelika karo*m* lwktar oc wäl ödhmiwkti*nn*a viola Här andhar the gyllene rosen blyghethi*n* Här är hwitha lilia*nn*a renlekir Här är andeligha äpla*nn*a ow*ir*flytilse, Ciprus mz nardo ok nardus ok kro-
65 cus fistula ok cinamomum mz allo*m* th*e*m träm som wäxa j libano, mirra ok aloe mz allo*m* the*m* främsta smörilsom Th*ät*ta är alth j the jo*m*fru*nn*a hiärta, som aff hetha astwndan länktar til christum Th*är* fins ok alzskona grönska wälluktandhe, widh aldra handha dygdha kön Hwilkra röth*i*r äru hogsins ok kropsins renlek ok ödhmiwkt, fruktin hälgha kä[r]lekxsins sötme, j godha gärni*n*ga idhkan Nar christi jo*m*frur äru smordha mz thässo*m* smörilsom, ok wällwktande yrthom, tha magho the sighia mz apostleno*m* Wi äru*m* christi godha lwkt j dygdha*nn*a frägdh, ok rätwiso*nn*a fulko*mp*nilse, Ok thz, dragh mik äpth*i*r tik, ok löpo*m* j thi*nn*a smörilse lwkth Hwat är a*nn*adh sighiande om perichelides wthan thz apostolin sigh*e*r, rätthin op hä*n*drena som ath*i*rslaghna, ällir for läthi skuld slioa äru ok knän som lösligha haffwas, ok görin idhr*um* fotho*m* rättha*n* gangh, ok enghin aff idh*e*r for haltha*n* skuld fari wildh*i*r, wthan

hällir frälsins ok helins Thätta thak them til liknilse, som rätthelika ärffwodha Sannelika tha synis thu lagha om tik badhalakaneth, nar thu bedhis thäs hälgha anda omskygdh, mothe lastanna hetha, ok at thu ey skule brännas aff sköra lusthans hetha, Thakir thu oppa tik liffsins mantol, til hogxsins tryghet Thätta är nw ympnith sakth, om thänna prydilsen, j hwilkom hällir är aktande ok äpthirfölghiande andhelika wndhirstandit, än täxtin

Thänna prydilse andhelika wndhirstandilse Th.
opwäkkia them som gärna studhera, ok sith gangn wilia witha, ok mz ordhom ällir gärningom fafänghligha sin tima ey spilla, ällir forswmma til gudhelikit omgängilse ok hälaght äpthirdöme Swa böghia the nidher them som forsummandhe äru, thz äru the fawiska jomfrunnar, som hällir akta thz likamlika ok timeligha som täxtin lydher, Än thz andhelika som lönlikit är in j täxtin Än thätta wndhra mik hwi thu takir sindonem thz granna ok klenasta klädhit wndan, ok ey wttydher mz flerom prydilsom, hwilkit starka qwinnan wooff, ok mz twänne klädhabonadh klädde sit thiänista ällir innis folk, ok cananeo gaff hon bältidh

Thu synis wara mykit girogh til andhelika Per.
thinga wndhirstandh, än thu thakir ok thz fore, som ey är altinghx widhertorftokt Nw for thy at thz hälgha ok lönligha sinnith j the hälgho scrifft wäxir opta j höffwiska sidha frukt, ok hälagh omgängilse, hwilkit thu astwndar ok spör, thy är thz höffwislikit at spöria mz tik, thz som

thu spör, oppa thz at j thinne atspörilse bäggias gangn ok froma skuli wäxa Hwilkin är thänna qwinnan, som swa mykit loffwas for sina starkhet, wthan jomfrun the som engha haffwer rynkiana, thz är christi brwdh Modhren the hälgha kirkia, hwilkens starklek är christus, om hwilkin hon siwnghir j psalmenom Min starklek gömir jak tik, Jtem Min starklek ok mith loff är härran, hwario handa thz hälstz är som goth är, thz är alth aff honom, hwilkin maktena haffwer owir alt
66 thz som skapath är Hwa äru thänna hänna jnnis folk, andre än the som liffwa j rätta sannindh ok endräktoghom kärlek stadwghe j enne tro, hwilkom eth är hiärtath ok een siäl Bortho är willan twädräkt kättari, ok alt annath thz som mote tronne är ok godhom sidhom Här är enghin osämia, for thän skuld at gudz nadh lathir them bygghia mz enom sidh j huseno, thz är j the hälgho kirkio palacio, äru the alt aff eth j gudhi Alle äru ok jnhysis männene klädde mz twäfallom klädabonadh Hwilkin är thänne twäfalle klädabonadhin, wthan thera tro ok gärning, som loffwat haffwa trona, thz är at thz the rättelika tro, thz latha the ok see j gärninghinne, j hwilkra omgängilsom saman lydha tronna gärningh, ok gudz ok jämcristens kärlek Sannelika tron wthan gärningana är fafängh, ok thän klädhis ekke fulkomlika, hwilkin antiggia klädhis mz tronne wthan gärningena, ällir mz gärningenne wthan trona Lägh thy badhe saman tha thäkkis thu gudi aff badhe, som är thron ok gärningen Thän klädis ok prydis mz twänne klädhe, som ärffwodar om hogsins ok kropsins

renlek Hwat är thz ena wthan thz andra, sannelika enkte wthan skam ok blygdh, badhe j indra man ok ytra Skine thy thz ena aff thy andra, tha är bäggias thera prydilse almenligit ok kärlekit bythe Hwat ey wardhir siälin ren som äras aff kropsins renlek, at j bäggias thera twäfallom prydilsom skuli helsan ok rätuisan widherfara ok hända människionne, som frälst är aff thänna twäfalla klädhabonadh, glädhiandis sionghir the hälgha kirkia Min brwdhgomme han haffwer mik jförth helsonna klädhebonadh, ok haffwer han omkringh mik kastadh ällir giffwit, rätuisonna klädhabonadh, for thänna sakir wäxir thätta renleksins blomstir, til äwinnelikhetinna fruct, hwar hälgha män skulu j sinne jordh ägha alt twäfalth nar människionna nathur kombir til sin forsta skapnadh, huilkin hon haffdhe j menlösonne, ok kroppin faar sina fägrindh, omistelika ok gömir orörligha, siälin faar ok gömer owmskiptelika sina frihet äwärdhelika

Sannelika owir alla är the jomfrun wsul, ok Th.
mz alle sorgh ok hiärtans grath grathaskolandis, hwilkin swa dana blomstirs fägrindh ok swa dana prydilse skeen anamath aff äwärdhelika brwdgommanom glömer, forsmaandis, owirwnnen aff blygdhinne ok skammenne, takir oppa sik thän ruthna ok illalwktande säkkin, som är skörhetinna ok oblyglikhetinna

¶ Huru giorde thänna qwinnan thätta granna ok klena linna klädhit, ok huru saldhe hon thz, huru gaff hon cananeo bältidh Mädhan thu haffwer scriffwat prydilsen, lath nw höras the ärandhe,

som här wndhir skyles andhelika, at thänna qwinnan mz sinom dygdhom wardhe oppinbar

Per. Sindones äru som jak sagdhe, qwinnonna
67 linna klädhe giordh aff aldra klenasta tradh, ok sin hwitlek faa the ey wthan storth ärff[wo]dhe, ok thz the äru swa skinandhe ällir glimandhe Hwat ey woff ällir samansömadhe thänna starka qwinnan, thz är the hälgha kirkia aff aldra klenasta tradh, thz är aldra klenasta ok smidoghasta scrifftinna wttydilsom, een hälghan ok lönlighin mantil, mz hwilkom hon klädhir thera näkt som wändas til tronna, ok wnfaa thera tro som wände äro til gudh, for ordhanna kännedom, sääl hon sniälleligha thz som hon wisslegha haffwer wäffwit Thätta är en liuffligen ok godh köpslaghan, hwilkin ok fins j iob forespadh Hwar som sigx aff diäffwlsins krop Wenener skulu skära honom syndhir, ok köpmännene skulu skiffta han Tholika köpslaghan nytiadho apostlane, ok the som komo j sama ämbitit äpthir them, at nar the for sina predikan, fingo them til gudz thro som hördho, tha idhkadis een hälagh köpslaghan, ok swa wäffs ok säls ok köpis linna klädit Betracta nw huru hon gaff cananeo bältidh Swa som wi giordhom os wthan til, at war klädhe skulin sithia tilsaman, ok at wi ey skulum hindras aff them j warom gang, lop ällir ärffwodhe, wthan at wi skulum thäs beqwemmelikare kwnna göra thz som tarffwas Samuledis skulum wi tilsaman binda alt thz som flytandhe ällir owirflödoght är j warom hogh, ok j warom krop, mz gudz räddogha, at enkte olofflighit ällir ohöfflighit skuli finnas

mz os, wthan at wi hällir matthom finnas j gudz wäghom wäl färdoghe, ok ey hindradhe til thz som andhelike idhkan tilhöre, aff onda gärninga flytande ok lösom wäägh Swa opta thänna qwinnan athirkalla nakra the människio, som osidogh är, ok owirgangandhe mz sinom osidhom sinna eghna nathurs lopp, til wäghin ok liffwit Ok swa opta hon fornyar ok widherqwekir nakon thän, som wthan throna är, ok thronne är genstridoghir ok the hälgho kirkio laagh ok sidhom, mz ordhom ällir äpthirdömom, swa opta redhir hon cananeo bältidh Är thz swa at thu omwändhe ena omilla människio, j ondhom sidhom ok genwardoghom willefarande, til härran, hwat thz är antiggia mz manilsom ällir näffsilsom, tho giffwer thu cananeo bältidh Sannelika cananeus wttrykkis wara swa mykit som äghande ällir ägha Thy hwilkin som sik omkringgiordhar j gudz räddogha ällir gudz kärlek, thär fore at han wil göra godha gärninga han äghs aff gudhi, ok han äghir gudh See dotthir thänna jomfruligha hampnin thakaskolandis aff the siäl, som glömsk är, ok them giffwaskolandis som triffwin är, ok sit eghit gangn wil witha, oc haffwom wi äpthr ware formagho fulfölkt som prophetin honom saman wooff, thz höre nw tik til at wägha ok forsla, hwat gangnidh är meer j thinne atspörslo ällir ärffwodhit

Hwat som hälstz thu sath haffwer j thännom Th.
prydilsom, hwat thz är hällir til täxtin enfallelika, ällir til andhelighit wndhirstandh ok wttydningh, christi jomfrum haffwer thu wäl foreseth, 68
at the som standa ganghin warlika, ok the som

glömska äru waktin sik, at the ey aff sinne eghne glömsko thakin skam ok blygdh

Per. Ezechiel prophete tigdhe ok ekke mz hwat wärdoghom hampn äwärdhelikin gudh först kläddhe sina älskeligha siäl, hwilkin j fölgislagh mz honom war, mz rätuisonna sidhom ok gärningom Ok huru han hänne sidhan hon giordhe sälskap mz andhrom gudhom, stadde näktas ok göras til träl

Th. Jak weth thz for wisso at the prophetane taladho ey wthan sak om tholghin ärandhe, hwat som händhe moth ällir mz, j godho ällir ondho j blandh judana ok thz them händhe enkannelika, thz görs almenlika j hwario enne människio siäl, som standhir ällir fallir aff rätuisonna wägh

Per. enkte är sannare.

Meer är tho likowäl sörghiande om the siälinna faal, hwilkin trogiffwin är christo ok j hans blodh athirlöst, än the som ensampnom ordhom ällir teknom är komin j gudz känno Gudh haffwer storan kärlek til sina gärninga, hwilka han giorth haffwer, ällir skapadh Aldra mäst haffwer han älskadh ok älskar skälighit creatur, at thz skulde bliffwa swa som han thz giordhe, ok at thz skulde göma nadhena, hwilka han gaff Swa thalar gudh mz hwaria ena siäl, til judakirkionna fallandhe j gambla syndhir, äpthir thz hon är rätuis giordh, ok äpthir smakadhom gudz nadhz sötma, dronknar j lastanna fylsko sighiandis, Jak wträkte min klädhabonadh owir tik ok holde jak om tik ok gaff tik min eedh, ok gik jak j stridh mz tik, jag twadhe thik j wathneno ok rensadhe tik Jak smordhe tik mz oleonne Jak klädde tik

mz th*e*m klädho*m* som haffdhe omskiptelikin liith
Jak skoadhe tik mz jacincto Jak banth tik om-
kringh mz bisso the gra*n*nasta lärofteno Jak
fördhe tik j the klädhe som waro aldra klenast
ok kostelikast Jak pryddhe tik mz prydilse, Jak
fik arma*n*na prydilse j thina händh*i*r, ok gwl-
kädiona om thin hals, gwlringhi*n* ow*i*r thin mwn,
ok knöpa j thin öron, fägrindhi*n*na krona oppa
thit hoffwdh, ok thu äst prydh mz gwll ok silff
ok klädh mz bisso ok polimito, thz är klenasta
ok sidho*m* klädho*m*, aff mangskona liith Similam
thz är aldra gra*n*nasta miööl, honagh ok oleo
haffdhe thu til thina födho, ok thu äst skapath
ällir giordh mykit fagh*i*r Ok mykit tholikit aff
gudz gaffwo*m* ok wälgärni*n*go*m* wnth ok giffwit
the siäl som sik forbätrar, sama*n* satthe p*ro*phet*in*
j hwilko han oppinbarlika kwngiordhe, at j thy
är andhelighit wndh*i*rstandaskolandis Ok gaff han
wndh*i*rstanda huru mykit gudh älska the siälena,
som standh*i*r stadogh j sino*m* wärdoghetz stadhga
Än alt a*n*nadh som här äpth*i*rfölgh*i*r, huru hon
haffw*er* fallith ällir falla kan, aff tholghe wärdoghet,
ok huru hon borth kastar dygda*n*na prydilse, 69
huru hon är nidh*er*fallin j fordarffwit, thz är
syndi*n*na swalgh, thz är bäthra thia, for thy at
swa mykin äran war förra, swa är nw smälekin
forökth*i*r, at swa som warith haffw*er* wärdogheth-
i*n*na högdh, saa är nw faldsins wadhe,

O hwat th*ät*ta är eth forba*n*nath bythe, at Th.
dygdhi*n*na fru är nw wordhin lasta*n*na stiärtfi*n*na
Hon som war skaparan*s* brwdh, haffw*er* nw fangith
hörro na*m*pn, ok är wndh*i*r slema ok owärdogha

gärningx twangh, hwilkin för gladdis j frihetinna äro Ok alth thz fordom war hänne til äwä[r]dhelikin hedhir, nar hon stodh ok bleff j jomfrudoms blomstreno, är omwänth hänne til äwärdhelika skam

Per. Huru jeremias thän hälghe prophetin gräth thänna wsla skadhan Hwa är thän som thz forma wttrykkia, nar han sagh hänne giordha til träl, for sinom fiandhom, hwilkin förra tiänthe mz storom hedhir, fri ok fräls j gudz dyrkan Sigher thy at han gratandhe första jomfrunna fägrindh Hans jomfrur äru slemogha ok fortrykta aff beskanom, ok aff syons dotthir är wtganghin all hänna fägrindh Jomfrunne juda dotthir trodh han pärsin Ok thz, Mina jomfrur borth foro fanghna Huru haffwer hon hoolt mz mörkridh j sinne gälnisko syons dotthir Han haffwer kastadh israels ädla dotthir nidher aff himblomen Juda iomfru wärn tröst ok hiälp haffwer han kastadh nidher oppa jordhena, ok opfylte han j iuda dotthir honom ok hänne ödhmiwkat Syons dötther ok jude jomfrur haffwa kastadh asko j thera hoffwdh Moth hwem skal jak redha tik iherusalems dötther, ällir hwem skal jak tik likna Jnghin syndh kan finnas groffware än christi brwdhs syndh, om hon fallir Är thz swa at hon wardhir blindh giordh j sit eghit synda mörkir, ok mistir sin sanna brwdhgomma christum, tha mistir hon sina fägrindh the sanna, hon kastas j häktilse ok fängilse Hon kastas wt aff himblomen ok görs hon ödhmiwkat badhe j krop ok anda Hänna hoffwdh strös mz asko Jngin är thän hälaghir man hwil-

kom hon maa liknas, for hänna fwlhetz skuld Hwat är thz at thänne hälghe prophetin enkte ythermer gräth, än jomfrunar juda dötther Hwi, for thän skuld at enkte är swa sokkandhe ällir sörghiandhe, som thz at christi jomfru om hon fallir, äpthir thz hon haffwer opbwridh hans fästningha fää, thz är at hon haffwer giorth professionem ällir höghtidhelikit lyffthe For thy thz hon tha miste, faar hon aldrigh j gen

¶ O christi jomfru hör christi ordh, märk himilslika fästningha fäädh, ällir himilsligha bryllöpit ok andhelika prydilsen Wndra jblandh tholigha högtidh wara, betracta ok skodha diwpligha sacramentidh, j hwilko thu äst een jomfru, enom brwdhgomma the högxte jomfrunne christo, awärdhelika trogiffwin Thy haff tik warligha, tik siälffwa forsmande j wäluilioghe ödhmiwkth, göm thins jomfrudoms blomstir Göm athwaktelika jomfruligha blomstirsins hälaghet, thy at misthir thu thz, tha faar thu thz aldrigh meer j gen, hwilkit thu mist haffwer Thu fornyar aldrigh j 70
synda bätringhinne jomfrudoms blomster, hwilkit högfärdogha glömskan haffwer forkastadh ällir nidher kastadh, ok fordömeligha skämst

¶ Mädh syndabätringh math thu sannelika swa stort faal opprätta ok forbätra, än oppa the trappona stigher thu aldrigh mera, oppa hwilke thu stodh, thäntidh thu jomfru war Hwar een dygdh fortappadh aff äpthirkommandom lastom, magh forbätras ok fornyas mz syndabätringinne, än jomfrun äpthir sith faal wardhir aldrigh meer jomfru Aktha athuaktelika o christi jomfru, mz

hwat säwiu ok idka*n* thz skal gömas hwilkit ey ath*i*rko*m*bir, sidhan thz misth är, än tho at thz opsökis mz starke syndabätringh Thu äst synth ällir thu synis wara klädh mz omskipteliko*m* klädho*m*, som thu förra haffw*er* hörth aff prophetis Similam thz är aldra grannasta miöl, wiin, ok oleo haffw*er* thu takit mz mykit a*n*nadh goth, hwilkit lankt är opräkna, hwar enkte a*n*nadh kwngörs, wthan at mä*n*niskiona gärni*n*gh opwäkkis jä*m*wäl aff widh*er*torfftelikom wälgärni*n*go*m*, oppa thz at alth sama*n* hwat thz hällir wardh*i*r andhelika wndh*i*rstandit, ällir tilföght likamlika, alth skal thz thiäna till andelighin kä*n*nedom, hwat thz wara kan som framföris om frukt ällir fägrindh, j godha lika*m*ligha thinga ordho*m*

¶ Wilt thu witha sakena til thä*n*na näktena, om hwilka förra rörth är, hwi syons dötth*er* wardha röffwadha aff swa dyro*m* andheliko*m* prydilsom, Wilde thu th*ä*tta athwakta, tha haffdhe thu starka ok granligha gömo oppa, ok om thin prydilse hwilkin thu anamath haffw*er* aff gudhi

¶ The första ok öppirsta sak til th*ä*tta faal är högfärdhin, ällir girnilse til ma*n*na täknadh, hwilko äpth*i*rfölgh*i*r fawizskan, een aff högfärdhi*n*na sälskap, swa som högfärdhi*n*na eghin dotth*i*r, Näst hä*n*ne kombir glömskan, sidhan lusthin ällir girnilsen Tha thä*n*na äru ingangna, tha wardh*i*r jo*m*fru*n* fawisk ok forradhin Olean thz är the andhelika gudhelika ok höffwizska sidh*i*r, hon skulde haffwa törkas borth Thär näst wtsläkkis hälgha gärni*n*ga lampa, hwilkin nakra stwnd haffw*er* syns at bri*n*na

¶ Alle äpth*i*r apostoli ordh haffwm wi gudz wisdom Wisdomi*n* hoghmodhar ällir wtpöser, kärlekin botar ällir byggir Thän sik menar nakot kw*n*na, han lärdhe ekke än huru hono*m* bordhe at kw*n*na ällir wardha,

Thz är nogh kw*n*nokt at högfärdhin är dödzsins ämpne, hwilkin sina dödheligha krapth*i*r brwkande, fordarffwar skälegha kreatura*n*na opbörilse Swa bewiste hon sik oppa första ängillin j himerike, ok första ma*n*ne*n* j paradyso Hon dreff thän ena aff öffra p*ar*adys, thä*n* andra aff the nidhra, th*ä*r mz kom hon wndh*i*r sik alla wärldena, huru kw*n*ne hon spara th*e*m som enkte waro wtha*n* aska ok mwl, ok än äru, mädhan hon dirffdhis taka at th*e*m, som swa waro högtidhelike ok ärlike Th.

¶ O käriste fadh*i*r redh nakon läkedom moth thä*n*ne sotthi*n*na ondzsko ällir skadha, at alle matto sik kw*n*na forwara for hä*n*ne, at ey skuli dödhi*n* aff hä*n*ne faa sin framgang, hwilkit wthan 71 twäkan skeer, om th*ä*n tystnar som forswara skal

¶ Thu haffw*er* nw fangith jo*m*frume*n* thz är christi jo*m*fru*m* spegillin, hwar the magha see hwat som göraskolande är ällir lathaskolande,

Thz synis widh*er*torftokt wara, som thu bidh*er* giffwa christi jo*m*fru*m* framfore thera änlite, synligha ena matto ällir ok formam, aff ödhmiwkti*n*na frukt ok högfärdi*n*ne, mz th*e*ra fulko*m*pnilsom ok makt, at the maghin witha aff fructi*n*ne, hwat löön the skulu hopas aff the*m* badho*m*, kötzsins fruct är höghfärdhin, hon är ok rothin Andans frukt är ödhmiwktin Thä*n*na fruct- Per.

a*n*na röth*i*r hwilka mykit atskilias, kwngöra mz oppinbaro*m* tekno*m*, hwilkin fructhin skal wthwälias, mädha*n* swa är at liffwidh ok dödhin ganga wth aff trä*n*na frukt, thy täktis mik här säthia bäggias th*e*ra skapnadh, at nar thz som wärre är betraktas, synis thäs klarlighare thäs nadh ällir dygdh, som bätra är Gambla adam skodha sithia*n*de oppe j toppeno*m*, a the lasteliko träno Nya adam skodha styrslo ok waldit haffwa offw*i*r andhelika sälhet ok andhelika prouento, är thz ok swa at thu blandar saman goth ok onth, hwilkit th*e*ra ow*i*rgar thz andra, thz wndh*i*rstar thu snarligha, thy hwar thu ge*n*wardogh koma til hopa, thz som bätra är fins liwseno klarare*n*, aff thy so*m* thz skattath wardh*i*r ällir mätiadh aff siälffwo wndh*i*rsta*n*deno,

Här lyktas tridhia delin ok thä*n* f[i]ärdhe börias aff ödhmiwkti*n*ne ok högfärdi*n*ne

[Per.] Jthä*n*na trä*n*na ällir fructz atskilnadh ow*i*rwägh omildhetin*n*a ok rätuiso*n*na, Wisdo*m*psins ok fauiskona, ödhmiwkti*n*na ok högfärdi*n*na, dödzsins ok liffsins atskilnath See ok akta atskilnadin mällan kötzsins fruct ok andans, lasta*n*na ok dygda*n*na, onth ok goth, thz som hälaght är oc hedhit, tyrnith ok oleo trädh, fiko*n* ok tistillen, tyrnith ok klara balsamum Nw at jak maghe koma til uttydilsi*n* betrakta atskilnadin mälla*n* christum ok diäffwllin, j eno*m* th*e*ra är alla dygdha fulko*m*pnilse, j th*e*m andra är alla lasta fruct ok rooth

¶ Paulus lärande christi limma ok christi jomfrur framsatte han, aff bäggias thänna fulkompnilse, thz ena foruarande thz andra begärande, han motesatte genwärdogth genwärdogho, här dödzsins prouento, thär liffsins ämpne, skikkande ällir skipande Oppinbara äru kötzsins gärninga, hwilka swa kallas, skörhet, orenlikhet, skörliffnadhir, ällir owirflödoghet, forgiftilse, osämmia, kiff ok trätta, ok the lasta som thännom nw rördhom äru liik, hwilka jak idher foresigher som jak förra foresakt haffwer, at the som toligha ogärninga öffwa, skulu ekke wnfaa himerike ällir gudz rike Sanneligha, andans fruct är kärlekin, glädhi, fridh, thulumodh, langdräktoghet, godhet, mildhet, säffheth, samanhallilse, ällir athirhaldh ok renlekir Bedhis thu dotthir spegillin här haffwer thu honom See til huru mykit thu forbätra tik, ok huru mykit thu forargha tik, thz math thu här finna j thiinna twäskona fructhinne, är thz swa at thu här 72 lethar äpthir tik, här findher thu tik Thz skulde ey kallas spegil ok ey kan thz ok, wthan thz lathir synas j sik thäns biläte som seer j honom For thänna sak haff thin radh mz the hälghe scriffth, thär findher thu nakor the fotspor som fästa äru j thina samwith, antiggia dygdanna ällir lastanna,

Thänna kötzsins syndhir hwilka thu haffwer Th. sath, kan jak ey wndhirsta, huru the kwnno finnas, ey sigher jak atenast om jomfrunar, wthan j blandh alla cristna änniskio samqwemdh, som är afgudha dyrkan, forgiftilse, owirflödoghet, drykkinskapir, ok swa dana flere, hwilka tilläggias skulu, hällir gudz owinom än wenom

Per. Afgudha dyrkan synis wara stor wadhe ok stor skadhi

Th. Wissan är thz, at hwilkin som dyrkar afgudh, han böria nw til at wardha enkte, thy at affgudhit är enkte

Per. Sigh mik widh hwath onth liknadhe apostolin afgudha dyrkan,

Th. skörheti*n*ne

Per. Menar thu at th*ät*ta forsatith kombir sik ekke länteligha, ällir swikligha in j th*e*ra samqwe*m*dh, som trona haffwa loffwat gudhi, at hoghin glömir wndh*i*rstwndo*m* gudz laagh, ok wändh*i*r hiärtans kärlek til nakot a*n*nadh, än til gudh

Th. Jak tror thz fulko*m*pligha, at marghe fi*n*nas the som stor thing haffwa ow*ir*giffwit for christi kärlek, ok lustas tho ey thy sidh*e*r j th*e*m thingo*m*, som slemasth äru,

Per. Th*ä*r görs afgudheno thiänist, hwar siäli*n*na kärlek böghis ällir wändis fran gudhi, än tha at thz är lithin tima Swa math thu ok wndh*i*rstaa om alt a*n*nath tolkith Hör dotth*i*r aktha ok ath, atwaktelika, huru apostolin wthtydh*e*r thä*n*na lastana fulko*m*pnilse, som foresagdhe äru, swa sighia*n*dis Hwilke tolka gärni*n*ga göra, the skulu ekke wnfa gudz rike, at hwar en aff thä*n*no*m* lastom ok andre th*e*m like, än tho at han händh*i*r aff naturi*n*na omskiptelikhet, skeel fra*n* gudhi, wthan syndabätringe*n* kombir til hiälp, for thy skulu lastana wa*n*wördas ok hallas forba*n*nadha j alla matto, ok dygdhenar dyrkas Th*e*ra kärlekir som är lasta*n*na, är wisse dödhin Liffwith är thässa swa som dygda*n*na dyrkan Tillägh mi*n*

dotth*i*r likt til likt, ok dela*nn*a jä*m*pnadh*i*r fortakir bäggias th*e*ra ow*ir*gang, läggir thu tilhopa the thing som olik äru, tha synis snarare*n* aff the andhra, thäs andra atskilnadh*i*r Swa ok oiä*m*pna thinga samfögilse öökir hwars th*e*ra atskilnadh j delome*n*, ok omskiptelikin ällir atskililekin skapilse synis oppa badha sidhor wäxa ällir ökias, hwart aff andro Läg hwith til swarth, thä*n* wisa til thän fawizska, högfärdogha*n* til ödhmiwkan, ok aff thä*nn*o*m* atskilnadho*m* sik inbyrdis ge*n*wärdogho*m*, synis siälffwa natura*nn*a ökilse sökia ällir ganga til thz som hä*nn*a är, ok aff hwilko hon ko*m*mi*n* är Swa betrakta om thä*nn*a foresagdha fructz trä, tha faar thu saktelika see, hwat högfärdhi*nn*a rooth haffw*er* j sik mz si*nn*e afföodho, ok hälgha ödhmiwkti*nn*a mz si*nn*e 73

O fadh*i*r thz är j marghom thingo*m* wthrönt, Th. at th*ä*n är aldra näst falleno, hwilkin sik antwardar högfärdhi*nn*e, än hwat ända takir th*ätt*a mz th*e*m, som thä*nn*a dödzsins twngha haffwa oppa sik, for swa myklo ondho, ällir lisa

Wände sin öghon til christum, oc byrdena Per. som trängir kaste aff sik, skipte dödhin j liffwit, ok tho är thz nw ekke som war, nar hon säth*i*r dygdhenar op mothe lastome*n*, ok rätth*i*r thz wilth faar Är thz swa dotth*i*r, at thu lasta*nn*a glömsko wilth moth stridha, mz dygdha*nn*a mothsätilsom, tho läthias ekke at wthletha ok ranzsaka granlika th*e*ra natur, hwilka the äru Nar thu th*ätt*a haffw*er* giorth, tha findh*i*r thu at all th*e*ra makth skal betraktas aff th*e*ra sigh*er* Thy äpt*ir* foresagdhe matto, tha kringo*m*gifs ödhmiwktin,

hwilkin grwndwalen är til alla dygdhir, mz siwfallo dygdinna krono, thz är mz tronne, hopeno, kärlekenom, rätuisonne, starkhetinne, tempringinne, aff hwilkom andra dygdhir wtgangna, swa som aff enne käldo, giffwa sinom älskarom, thz är them som haffwa ällir öffwa sik j them, ena fwlbordhan, ok tekna the thär mz stikko malith ällir märkit, hwilkit them loffwas som strida, ok them giffs som sigher haffwa wnnith Här thwärt amothe, lastanna swmma sik framteande mz siw sinom wanskapilsom, them som j blandh lastir äru öppirsta, thz är högfärdhin, skörhet, swalghit, girin, ängxla, wredhe, affwndh, fafängh ära, mz flerom lastom, som thänno äru lika j sino ondo sälskap, teer hon dödzsins ämpne, ok sinom äpthirfölgiarom wissa fallith Sannelika, ödhmiwktin är swa som hakin, oppa hwilkom dörin gaar athir ok fram, swa ganga alla dygdhir oppa ödhmiwktinne, for the sak at hwar een som sik ödhmiwkar, skal ophöghias, ok thän som sik ophöghir, skal ödhmiwkas, ok allom them som fatighe äru j andanom himerike oplätas Första dygdhin j blandh andra dygdhir, som näst gaar ödhmiwktinne är tron, for thy at wthan trona är omöghelikit thäkkias gudhi, ok rätwis människia liffwir aff tronne Än hwat gangn kanth thu tik göra mz tronne, om thu ey haffwer akt oppa hopit, ok om thu ey lethar ällir spör äpthir thy, som thu skalt samanbinda mz tronne Thz wi seem ekke thz hopoms wi, ok hopith thz swikir ekke, for thän skuld wi hopandhes, älskom thz wi nw haffwom mz tronne ällir hallom, kärlekin äpthirfölghir tronne,

ok swa haffw*er* troon rätthan framgang, hwilkin sina gärni*n*ga fwlko*m*pnar mz kärlekeno*m* Huru thä*nn*a tre dygdh*i*r skulu atskilias ok hallas, thz lärir snillen, rätwisan lärir ok fwlbordar, starkhetin styrkir, ok at the ey skulu löpa bort aff rätta wäghin, ok tith som owägadh är, ällir ok at the skulu i*n*nan thera längdh ällir rwm, ohöffwelika twingas, skal te*m*ppringen ok mattelikhetin matta ok atskilia Hwat hällir thu läggir thä*nn*a 74 fyra dygdh*i*r til tre, ällir thu tagh*i*r tre ok läggh*i*r til fira, tha giffwa ämwäl ok forwärfwa thä*nn*a siw dygdha*nn*a taal, th*e*m som sik öffwa j th*e*m, siw thäs hälgha anda nadhz fulko*m*pnilse, mz hwilko lasta*nn*a sama*n*fögdh, mz sino*m* siw ondzsko*m* ällir härinslikhet, söndh*i*rslitz diäffwlsins kroppir ok ow*i*rwinz, ok alla dygdha källa ok opri*n*nilse, til sama*n* om rätuiso*n*na genstigh tilföghis

¶ See dotth*i*r här haffw*er* thu thz tik skal göra hwgnadh ok glädhi, om thu wilt thaka ok smaka aff bätre fructi*n*ne, ok om thu wilt offw*i*rgiffwa thz som wärre är, j liknilsom widh thz som bätra är, aff hwilko thu haffw*er* enkte wäntha, wthan thz tik kombir til sorgh Thy sörgh ok swkka om tik wardh*i*r inblästh aff högfärdhi*n*ne, ok tu th*ä*r mz forkastar ällir forwärkar thz godha, thu haffw*er* forwärwat

¶ J thässe twäfallo fruct nw foresagdho, j andre skodha liffsins wadha, ok alt thz som onth är ok wsalt, j andre helsona ok nadhena mz omskipteliighom ok manghskona dygdha*nn*a gaffwm

Th. Thu som mz thässo*m* twem träm, ok th*e*ra skapilsom ok kön, haffw*er* klarligha dygdha*n*na ällir lasta*n*na framlop til matto skikkat, tilbör at thu nw th*e*ra äglikhet ok ganglikhet, ok hwilkin the j sik äru, mz gra*n*ne ok mästirlike wttydhni*n*gh, gör for wara asyn nakraledhis synleghe*n*, at th*e*ra kraptho*m* kwngiordho*m*, dygdha*n*na höffdhinga forelöpande, magho*m* wi thäs starkare ok sakteligare wnfly ondzsko*n*na snaror,

Per. Thu hallir thin gambla wana, haffdhe thu opdrukkit alla scripti*n*na käldo, tha lethadhe thu än j kärrome*n*, om thu fwnne th*ä*r nakon drwpa Än for thy at wi syno*m*s badhin spöria, är thz swa at wi haffwo*m* os nakot forbrwtith, ällir kw*n*no*m* forbryta j ordhome*n*, tha tagho*m* jämpna näpst

Th. Som thu wilt

Per. Thy wilio*m* wi först giffwa nakra wttydhni*n*gh, äpth*i*r the nadh wi haffwo*m*, aff lastome*n*, sidhan aff dygdhome*n*

Superbia est Högfärdin är en blindh astwndan, ow*i*r alla andra, til syndirlighin ällir ensi*n*nadh ophögilse Luxuria est Skörhet är kötzsins ok hogxsins, haal ok oskälighin ällir otham stupan, aff oreno*m* astwndilso*m* komande Woluptas Lustin är oloffligha hogxsins ok skä*m*meligha mz skörо*m* sötma, til thz som olofflikit är een tilbögilse, ¶ Petulancia är kropsins diwrliken ällir oskäliken j allo*m* li*m*mo*m* mädfärd, kome*n* aff kötlika tanka affling, ¶ Lasciuia är een ohöfligin rörilse, forekoma*n*de th*e*m som löslatogh*i*r är, ok gaar thä*n*ne lastir wt aff likama*n*s otempre[r]ingh, ¶ Titubacio är hala kötlik-

heti*n*na ostadwghet, wthkome*n* aff hogxsins wans[k]likhet, ¶ Jgnauia är en tranande ok fwl ytra ok indra manzsins, aff dygdha*n*na idhkanz bortkastan Delicie äru kräsllige*n* redilse mz ow*ir*flödoghet til kropsins tarff ¶ Blandicie äru mz eno*m* lastafulla lustilsa sötma, ytra mansins tubba*n* Wentris inglu[u]ies är een omatteligen gyrnilse*n*na nöian j allahanda maath ¶ Ebrietas är mz hwilko hoghin fallir j sina eghna glömsko, fore matto*n*na ow*ir*gangh j math ok dryk Gula är en slemogh*ir* ok skadhe- 75 likin matha luste, for ensams kropsins skuld, Mentis ebetudo är koma*n*de aff otemprelikhet som oppa kroppin lägx, mz idhkelike ömpnoghet, ällir är thz eth slemlikit liffw*ir*ne Crapula är söfdha ällir dwffna hiärta*n*s fortyngilse, kome*n* aff kötzsins ow*ir*flödoghet Langor är kranka hogxsins ok kropsins läti, indraghin mz swalgxsins lasth Obliuio är mz hwilko faldsins ämpne giffs hogeno*m*, th*e*m som wpsupin är aff kötzsins lastom, Auaricia är äro*n*na ällir andra thinga, hwilka hälstz the wara kw*n*no, en omäteligbin girnilse Philargiria är mz hwilko oskälikin ok ensamligen päni*n*ga astwndan samansa*n*kas ällir fwlko*m*pnas Fraus är mz hwilko foresis behagit ällir mäniskio bestandh, lönligha for fatikdo*m*s skuld ällir aff rätte ondzsko Wiolencia är mz hwilko orättin ällir ondzskan brukas oppa th*e*m som mi*n*dra forma Periurium är sa*n*ni*n*di*n*na swiklika nekan, for sith eghit ällir a*n*nars gangn Wsura är twäfal opbyrdh for enfalla wtgifft, til fwla afling Fallacia är mz hwilko sa*n*ni*n*dhin skylis mz swikliko*m* ordho*m*, for haath ällir enka*n*nelikin wenskap skuld Rapina är andra

människio thinga borthdragilse, aff forgiroghom hogx bräska Tristicia är dröfs hogx änxla j mothegang, lyfteno omskipto Rancor är mz hwilko beska hogxsins ällir betirlika hoxsins atirlykta beska, tees j änlitzsins mädhfärdom Desperacio är til liffsins stath ällir dygdhanna athirkomma, hopsins bruthna styrlssa Pussillanimitas är en fawisk ok obetänkt hogxsins nidherkastilse, komen aff genwärdogha thinga ledosamlikhet Torpor är kropsins twnge j allom limmom, athirsänth aff tranande hogxsins läthi Querela är mz hwilko hiärtans ängxla betees, gratande aff othwlugho människio lasth Accidia är änxlegha hogxsins fafäng orolikhet, komen aff oskäliko leesnanna lasth Timor är mz hwilkom twäkande änxla födhis j hogenom, aff genwärdoghetz bidhan Jra är sträfuoge opwäkta hoxsins gälniska, brinnandis j lustans hämpd Blasphemia är nar som bannan kastadh oppa en annan, ällir skuthin mz straffan ok smälikhet, betalar hämdhena Clamor är giordha synda oppinbara ok oblyghlika rosningh ällir prisningh Contumelia är dröffdha hogxsins samanknosilse, mz sörghinna, awndinna, ok beskans obrygdilse Luctus är hoghenom rethadhom til onth, at thz han kan ey främia moth sin owirman mz hämpd, thz gör han mz graath Temeritas är skälinna lootlös näsodiärfs hogxsins osidhelika wtlop Furor är gramska ok obedsladh idhkelikin framkastan, the indra dröffwilsinna som aff motegangh afladh är Jndignacio är teknadh forsmädilse aff bedröffdho ok osidogho ondzsko, mothe wndhirdanin Jnuidia är hwilkin som gör hoghin brännande j sorghinne,

aff thäns hedhir som owärdoghir är til honom, hwilkin thu ekke wilde astwnda Affliccio in prosperis är hatande hoxsins plagha, aff thäs sälhet 76 framgangande som mistäkkis Exultacio in aduersis är een dimbogh ok mörk hwgswalilse, aff annars faal fore haath skuld Detraccio är een betrande kära fore andrum, mothe them hwilkins äro ällir hedhir han astwndar at minzska, som kärer Malicia är annars skadha akältande aff argasta wilia, hadzskofullir wtganghir ällir wtlopp Susurracio är mz hwilko haath opwäkkis mällan them som satte skullo wara, antiggia for hadzskofullo öglan ällir neso skuld Amaritudo är een hoxsins j manga mattho bortkiptom, omhoxan ok lotlösom j andelika glädhi Odium är thz som langsamligha hööl wredha hogxsins rörilse, oppa thz han skal hämpnas Wana gloria är een ohöfligin jndhra ok ytra manzsins ältan, at täkkias androm Ypocrisis är kyndeligha skyla jnnelyktan lasth wndhir dygdhanna skrymtningh, Jnobediencia är ilhärdogha hoxsins hardhet, ey sik lagha wiliande äpthir formanzsins bwdh, Nouitatum presumpcio är moth sins ordins skipan ok reglo, nakot nyth for höghfärdh widherfresta Jactancia är aff hoxsins höghfärdh, loffwa om tik störra än thu ästh Arrogancia är äras aff thy som thu ey takit haffwer, for thy thu lustas at thäkkias androm Pertinacia är aff oskäligho ok obögheliko hoxsins ilhärdzsko, ey wilia wägia them bätra delenom Loquasitas är mz enne fläthio ok fawizsko ordha owirflödoghet, oplata hiärtans lööshet

O Theodora här haffw*er* thu nw hört the öppirsta lasta*n*na sälskap Än waktha nw ath hwilkit christi sälskap är, hwilkin här om sidhe äru all blomstrande

Th. Sa*n*nelika thä*n* häri*n* är aff hwilko*m* sakt är, onä*m*pnelikin mz sino*m* höfwisma*n*no*m*, ey oliko*m* Än thä*tt*a lwpit naturi*n*ne samfölgia*n*de, är jämpka fructena mz si*n*ne rooth

Per. Swa synis thz, än thako*m* oppa manligha Humilitas är aff si*n*ne eghne naturs ok stadgha skodhan ok grwnda*n*, ällir skapara*n*s, hoxsins wililigh nidbögilse Caritas är hogsins astwnda*n* til gudh ok jä*m*cristin, äpth*i*r lagha*n*na bwdh hethelika ok beskedelika framräkt Gracia är j hwilko wtteknas wäluilileghin ok astwndelighin kärlekhetz dyrkan, inbyrdis hwar mz th*e*m andra Pax är en wälskikkat hogha*n*na rolikhet, dragha*n*de ow*i*r eth j thy som goth är Pietas är astwnda*n*, hwilkin som är een hiälpirska aff milda hoxsins sötma, widh alla Liberalitas är mz hwilko frie hoghin skipth*i*r thz han ägh*i*r, ok märkis j engha mattho halfastir Misericordia är een mildh ok jämlighe*n* wördni*n*gh til alla, ok til th*e*m som dröffdhe äru warkw*n*samlikx hox tilbögilse Mansuetudo är mz hwilko sidogx hogx rolikheth, aff engo the som dröffwa kan, oroas ällir älthas Compassio är mz hwilko aff jä*m*cristins mothegang
77 födhis een plagha j thä*n*s hogh, som warkw*n*sambir är Jndulgencia är a*n*nars brudz forlatilse, aff si*n*ne eghne betracta*n* instiga*n*de ällir koma*n*de Benignitas är mz sidha*n*na hetho*m* söthma, älska*n*dhe hogx sama*n*ströilse ällir sama*n*stänkilse Concordia

är een oslitelikin ok samanfögdh skikkan, j them hoghom som samankomande äru j thy som räth är Fides är hoghin haffwa hänghiande j hälgho ärffwodhe, aff loffwadha thinga sannindh draghandhe, til the thing som ofinleghin äru, Religio är mz hwilko gudhelik dyrkan ällir gudz thiänist ok gudz ämbite, mz hedhirsamme thiänist idhkas ok görs, Mundicia är mz hwilke bäggia manzsins indra ok ytra hälaghet, ällir osmittelikhet gömis fore gudz kärlek skuld Obediencia är fore the lön som hopas eghins wilia nekan, ällir afsägilse hälagho ok godho ärffwodhe altidh tilfögdh Castitas är kropsins wälskapilse reen ok höffwisk, mz lastanna tamdha gälnisko Continencia är mz hwilko likamlika girnilse bräska haldz, the ryggia mz radzsins mattho ok styrlso Reuerencia är mz hwilko gudz ok renliffnadzsins dyrkan görs gudhi älskelighin Affectus är thiänistaktog kärlekx idhkan, legdh antiggia mz forskullilsom ällir naturinna lönom Spes är hogxsins rörilse oppe hängiande orörlighin, när them thingom som äru takaskolandes ok thz han astwndar Contemplacio är mz oplöfto hogxsins frögdh ok glädhi, oc likamlika astwndanna dödhir Modestia är blygh ok höffwisk mädhfärdh, mz the blyghet som wärdh är at loffwas Gaudium är hogxsins andhelika glädhi, wtgangandhe aff nä[r]uarandhe thinga forsmädilse Confessio är mz hwilko siälinna lönlega soth opladz, j thy hon hopas faa nadh Paciencia är for äwärdhelighin hedhir, wälwililighin ok owirganglighin alla genwärdogha thinga lidilse Compunccio är sukkandhe siäls bool,

föth aff räddoghanom, antiggia äwärdheligha godho ällir ondha thinga Longanimitas är oträttelikin mödho lidilse, for sina astwndans fulkompnilse, Prudencia är godha thinga ok ondha hälaghir ok forewis wisdombir Timor domini är gudz bwdhordha wakande göma, mz tronne ok godhom sidhom Consilium är hoxsins forewis fornompstoghet, til at ranzsaka ok skipa all thing, sakir ok ärande, Memoria är komaskolande thinga andhelikin foremärkilse, ällir presenteran äptir hoxsins tilsyn Jntelligencia är nä[r]warande thinga staath ok skipilse owirwägha mz sniälle lifaktoghet Prudencia är mz hwilke komaskolande thing fornomsteligha ok beskedheligha wägas ok skikkas Tractabilitas är hoxsins beskedhelikhet, mz forskullilsinna ranzsakan, ärandhe ok sakir owirwägha Sagacitas är före owirlöpa mz wise ok kloke säfwiu, ok til räth moth ok skikkan all thing böia Temperancia är skälinna stadogh ok beskedheligin wald ok styrsla, owir hogxsins oloffligha brädzsko Discrecio är människio rörilse een forewis mattirska äpthir rätta skälinna doom Moralitas är gömdho thinne eghne dygdh, tik temprera j dygdhom mz
78 allom androm, ¶ Taciturnitas är mz hwgxsins fructsamme hwilo, ämwäl aff nyttoghom ordhom temprera Jeiunium är i indra wakwnna beskedeligx sparhedz göma Sobrietas är indhra manzsins ok ythra, aff oloffligom kötzsins lusta tempringh Contemptus seculi är aff forganglika thinga forsyn, indraghin mz skälomen äwärdhelika thinganna kärlekir Carnis affliccio är mz hwilko likamlighin käthe fordriffs ällir fortagx, mz nakra handha

kropsins näpst, ä hwilkin hon wara kan Justicia är mz hwilke hwariom enom giffs sin eghin wärdoghet ok almennelikit gangn, ällir nyttha ey forsumas Lex är bwdhordhanna skikkat ok beske[de]ligen regla, mz hwilke göraskolande thing biwdhas ok flyskolande forbiwdas Equitas är wärdoghasta forskwllilsenna athirgääl, wäghin oppa rätuisonna skaal Seueritas är mz hwilka domaranna hämpd stranglika brwkas, moth honom som syndar Correpcio är mz hwilko infödda willan ällir giordh mz wananom, fortakx mz skälinna twangh, Jusiurandi obseruancia är the som näpsir scriffna lagha diärffwan affgangh, hwilkin oppinbarlika kwngiordh äru almoghanom Judicium är thz som giffwer wärdogha näpsth ällir lön, for forskullilsinna ranzsakan Weritas är mz hwilke nakot thz som sakt är ällir giorth, framföris mz owmskiptelikom skälom Fortitudo är j blandh hoxsins ärffwodhe ok wadha, een orörlikin wnfangilse Magnificencia är en ärofwl hogxsins klarhet, stor thing ok högh faghirligha forestandande Confidencia är aff dygdhanna samwith, hoghin orördhan innan dröffwilsin bliffwa Tolerancia är daghligin lidilse, hwilka the wthröna som omganga daghliga mz fordömilsanna barnom Requies är mz hwilko hoghenom tillägx thryghetin, for thy at ostadwgha wanskelikhetin forsinas Stabilitas städhir ekke them hogh som stadoghir är, for timan ällir stadhins omskipte, taka til sik nakor omskiptilse Constancia är j mällan störmande saaker ok personas, bliffwa wthan hogxsins rädde stadoghom Perseuerancia är the som fulkompnar hoghin sik

forbätrandhe mz enne fwlbordhan for lidhesamlikhetena, Alla dygdha grwndhwal som sakt är, är ödhmiwktin, See theodora thz thu spordhe, haffwer thu äpthir ware formagho fwnnidh Hwar ok huru mykin rothanna omskiptilse är, ällir atskilnadhir, saa olikir är fructanna prouentus, ällir framganghir, at hwilkin een som smakar aff wenstra rothinna fruct, maa han wäl forskulleligha höra thz prophetin sagdhe, thän som äthir thän swra winbära klasan, ällir omoghna, hans tändhir sliona

Th. Wisselika fadhir thu säghir at tyrnanna fruct skal wanwördas, thy at hwilkin som smakar hänne, är ämwäl skadha takandhe til dödz, som han stwnghin ware aff grenenom, hwilken ekke opwäkkia thänna ordhin, til sina eghna gömo, hwat kan honom främia j christi stridh, loffwat lydhna

Per. Hör dotthir ok see at all the hälgha scriffs
79 meningh wändhis oppa thänna hakanom, at hon forswara människiona, ok at människian skal göra gudhi loff, for thz godha hon aff honom haffwer Hwilken som loffwit offra op j höghdena Hwat ey lägghir han sin grwndhual, ällir hwat ey säthir han sätith j grwndhualenom christo Sanneligha hwilkin sik är ömpnoghir, menande sig ey hiälp aff androm tarffwas, han är näst första ok främsta fallith, än for hwat saak dwälioms wi saa länghe j thässo afradhande högfärdhinna dödh, radhande til wndhirstansins liws, ödhmiwktena, wthan for thy at j the andhre är spitälskan ärfueligin ällir gangande som annadh arff, ok fallit nyth ok gamalt, ällir gamalt ok färst, J the andhre liffsins ämpne, ok j the andhre tilsynin

O gamalt ok nyth onth, hwilkit swa mykit onth haffwer giorth j mankyneno, at sidhan thz sarghat war af rotinne, haffdhe fructin all saman forgangit, ok haffdhe ey christi ödhmiwkt kommit til hiälp Nw wändhir jak mina talan til tik, hwilkin som äras j tik Hwem höre thz til som tu äst Hwat skalt thu wardha, thätta är alzstingx gangit aff thinom hogh Thin ära är komen fram aff mwllinne Sägh thy, hwat är högfärdhogh människia ok inblästh, wthan qwiddhen fullir mz wädhir Hwat är högfärdoghir wthan een högh aska ällir mwll hopir, sat j höghre stadh, til hwilkin när wädhirflaghan kombir, sökiande honom tha wardhir oppinbarligit hwat makt thänne mwlhöghin haffwer Swa ranzsakar ok försökir frestilsinna bölia the människio som sik lathir wara wärdha nakot, ok hwat hon doghir thz gör hon witherlikit Watnidh j kareno är människian j gudz sköőth ällir wärn Swa som om karith fallir ok gar syndhir, tha gör watnidh sina natur thz flyther borth, samaledhis människian nar hon wthan gudz hiälp är, tha findher hon hwat hon är j sik Betracta thy människia thin skapara, ok hans waldh, at thu omskär thz wädhirfulla tith hogmodogha hiärta Högfärdhin är största willo ande, lägghir thu sälskap mz hänne, thu wntflyr ekke styrtakulona Hon oplyftir människiona oppa thz, at hon skal illa falla ok knosas all söndhir, hon wtbläsir, at hon skal riffna Akta än bäthir, at ey är waldhit j människionna wiliande ällir löpande, wthan j gudhi miskundh görande We är the människionne som sin widherquekilse thakir

aff thässo wädhre Wisselika om skyrdis tima*n* nar alle faa nogh, skal hon böria tiggia Sigh mä*n*niskia hwilkit är thz twngha ällir stora, som thin styrare kräffw*ir* aff thik, wthan at thu skuli wara swa som thin nathur dikthar, thz är at thu skalt mz skäleghe dygdha*n*na dyrkan swara thi*n*ne skälikhet, hä*n*ne lydha*n*de, ok afläggia alla räddena ok ostadoghetz wanskapilse Sa*n*neligha swa margh wanskapilse dyrkar thu, som thu haffw*er* laster Swa mangho*m* h*är*rom thiänar thu, aff swa mangho*m* gälniskom althis thu, som thu wndh*ir*giffw*er* thina nathurs fordeel ällir friheth lasta*n*na fylsko Th*ätt*a är sannelika een sleem thiänist, ok samwledhis een fwl makt, ok een stor darskapir, at thä*n* wäghin som oreen är, ok fullir mz styrtegraffwo*m* thäkkis tik O mä*n*niskia hwi wilt thu hällir säthia tik j liffs wadha, ok falla for äwärdhelika dödheno*m*, än thaka ödhmiwkti*n*na wägh, ok hono*m* stadhelika halda ok äpth*ir*fölghia, thz är christum hwilkin allir är fullir mz liff fridh, ok allo thy som lystelikit är Hwar är th*ä*n som nakon tidh gaff ällir räkte högfärdi*n*ne handena ok hafdhe fridh Hwilkin war th*ä*n som sin hals lagdhe w*n*dh*ir* hä*n*na waldh, ok wnflydhe styrtograffwena Hoo war ok thä*n* som wthwalde at wara som eth äle ok forsmadh*ir* j gudz hws, ok ey forskulladhe ophöghias äwärdhelika Huru bäär th*ätt*a til hopa, liwse daghin, ok mörka natthin Ällir huru koma the til saman, christus ok belial Ällir j hwario liknas christus fatigh*er* mz högfärdoge babilonis dotth*er*, Christus är war forma, han är rätuiso*n*na wäghi*r*, fridhin, wärldi*n*ne störma*n*de ok bulrande,

hwilan j siälfwe härianenne, ok owenanna twangh ok dröffwilsom Jak bidher tik sigh nw hwat fridh kwnno the haffwa, ok seem til högfärdhinna lasta, samanhänghiande, huru högfärdhin oplyptir ok nidherkastar Skörhethin smittar ok skämmir, lusthin lenar ok lwkkar, käthin ok gilian ällir skörhethin aff kropsins mädhfärdhom, teknar människiona omwändha j eth oskälikit diwr, käthin omskipthir ok söndhir lösir Thwäkan gör mannen qwinslikin ok skämmer, läthin ällir darhet fordriffwer ok wanwördher, lisman swika j thy mz hwilko the gilia ällir lokka Kräselikhetin gör aff hogenom them som manlighin ok fulhändis är til goth ena qwinno Hwat dygdha rwm kan thz wara, hwar bwkfyllan nidherslar ok fordarffwa iherusalems mwra Drykkinskapin nidherslar hogxsins krapthir Swalghit dyrkar ensampnan kroppin Hogsins sliohet borth kastar wisdomsins sinne Tranan gör hoghin wanskelighin Frazsan wtsläkker hiärtans liws, ok fortwngar, Glömskan gör sinnith blinth J hwat hwilo glädz en wsal hoghir, hwar girin häriar ok fordarffwar hoghin, mz thänna forganglika thinga girnilse, ok päninga lusthin fyllir ok thynghir pwnghin, ällir giordhinghin mz glimande malm Hwar menedhin fore säthis fore eghit gangd, oc sannindhin är forsmod Owirwällit brwkar sina ondzsko j them som mindra formar Hwar fula afflinghin ökir okridh, falslikhethin lönligha giordh stäkkir ällir minzskar Hwar roffwit wthan alla widhersyn röffwar annars Swikit lönto sannindhene eghnom thingom fore seer, Kan thu än aktha o wärldinna dyrkare, högfärdinna hänghiande sötha

81 frukt Höghfärdhin gar aldrigh fram oppinbarligha ensamin Hon haffwer sina tärnor ok hörror mangha mz sik, wthan taal Hwilka sinna fru krona harth bwndhna, ey städhia aff thaka mz enne hast Hon haffwer babilonie afgudh ällir wanskapilse synda wakn, ok [o]rätuisonna Seem än mer Hwat ey fornöthis thär swa som j hetasta wärma, dygdhanna ämpne Hwar ängxlan sarghar illa wredhan ällir siwka hoghin, hwar bitherligha hoxsins wredhe skyler Wanhopit hädhir thän hälgha anda, hwar hwgräddin standhir ekke stadwgh j motgangenom Dylskan aff läthi atskil hoghin, hwar käromalen giffwer othuleno witnisbyrdh, räddhin bangandis samansäthir onth komaskolande Läthin ey ärffwodar hon, ey haffwer hon ok hwilo Sigh mik thu som sälskap haffwer mz högfärdhinne, j hwat konungx paladz findher thu fridh, nar wredhin mz sinne gramsko bedröffwir thin hogh, ropith predikar sina ondzsko, swa som sodoma Hädilsen gör marghfalleligha forbannilsen Smälekin söndhirknosa hoghin, mz ordhom oc gärningom ok mödhö Hwar grathin j indhra mannenom kwngör mz taromen, sörgena wara oskäligha, näsadyrffwen owirlöpir rätta skikkilsinna lineam, ällir längd, hwar grymlikhethin wthälthir thän som hwas ok hastoghir är, mistykkian ok miswyrdhningin for ondzskofulla forsmädilse skuld, oppinbara thz for räddogha som lönligha war sakt Jak bidher thik at thu sigh mik hwat glädhi ällir enkannelikin frögdh kan thär wara, hwar affwndin banghas wthan järn, the sama haffwer ok ärffwodhe nar andhrom gar wäl, hon

glädhz aff annars mothegangh, hwar bakdanth bär saman kötith, äthaskolandis Thwädräkthin söndhirslither saman fögdha hoghana, ok atskil äpthir apostoli ordhom, om swa är at j inbyrdis bithins ok äthin hwar idhra thän andra, fornöthins j ok hwar aff them andhra Hwar hathit styrkir ok wäknar til hämpdh Hwar ondzskan hälghar sina eghna pino, beskan wthsläkker hälgha kärlekesins liws, Wthan twäkan thär är hoxsins mykin söthme, hwar fafänga äran framföre ok framgiuthir hwat hon sik findher ägha Skrymptan hööl om sin innelykta lasth Olydhnan swarar afwändom först skapadha mannenom Siälsyna ok nymäris sidha optakilse Dyrwis mera fore sik taka än makthin til säghir j limmomen, hwar wtkastilsen loffwar ok sigher om sigh stor thing Hwar högfärdhin arrogancia lägghir annars godhgärninga til sik, for syndokt loff skuld Hwar ilhärdzskan wäär oskäligha sit sinne, ok sina meningh See rothinna frukt, aff hwilko the människian liffwer, som kallas animalis, thz är thän som alth wil skikka ok skipa aff blwtta naturinne, wthan nadhinna liws, ok han är swa som wthan skäl, thy faar han ekke witha the thing, som gaa aff gudhi, Mangh talan wthan moglikhet wtgiwthir aff sik fafängona,

O thu högfärdhinna osynlighin roth, aff hwilko Th.
tholikin fruct oprindher, aff hwilkra smak förste 82
mannen war swikin, ok swa manghe som nw aff hänne thaka sin math ok dryk, skulu hopas samma domen for sina dyrkan, ok skulu tha ärffwa widh jämpna wikt, sinna gälnisko ällir darskaps willo,

Per. ¶ Hör dotth*i*r ok see hedh*i*rgirogh*i*r ok högfärdogh*i*r hogh*i*r, widh twäggia handa matto ok sidh*er*, wardh*i*r fordarffwadh*i*r ällir häriadh*i*r, mz orolikhethi*n*ne ok affwndhi*n*ne, aff hwilko*m* a*n*nath opresir girnilsen, a*n*nadh ondzskan The ena tilhöre thingena som afflath är Andhra höre til persone Sa*n*nelika thän första högfärdogha mä*n*niskio*n*na lastir är, at th*e*m blygis rättas ok näpsas aff thera faal Annath aff thässo synis wara en oskälikin dirffwe Annath eth dödlikx trana*n*s tekn, thy är j andra th*e*ra syndi*n*na pina thä*n*s andra, for thy at the ekke wilia straffas for syndena, kw*n*na the ekke ath*i*rhopas til nadhi*n*na

¶ En ödhmiwkir hogh*i*r altidh j godho*m* wilia Än thän fra*n*wände hoghin är altidh wänktir mz ondho*m* wilia, äll*i*r styrktir, Swa som ondha änglen*o*m ok ma*n*neno*m* smakandhe högfärdhelika, är synda sakin giordh, ok altidh meer ilth wilia än formagha syndi*n*na pina Swa hälaghe siäli*n*ne är helso*n*na ok nadhi*n*na j ödhmiwko hiärta, altidh mera goth wilia än formagha, for thä*n*na sak badhe thä*n* godhe ok thän ondhe, än tha at the ey formagha fulfölia thz som the wilia, tha likawäl wardh*i*r th*e*ra wili wäghin j ath*i*rgällit, pino*n*ne ällir lönome*n*

¶ Wi wilio*m* nw ow*i*rgiffwa the winstra, ok tagha fore the höghra, ok bytho*m* affgangsins bol for liffsins trä, gangho*m* in j paradisit, hwilkit j sine lustelikhet ow*i*rgangh*i*r alt thz thä*n*na wärldh haffw*er* j sik Hwar winträdh mz si*n*ne fruct Balsamus, Thus, Mirra, ok aromata, mz alzskona sötasta lwkt Hwar rose, purpure Hwar

lilia, saffran, ok wiola wtgiwta aff sik söthan andha Hwar alt är blomstrandhe ok fwlt mz fägrindh Hwar alth thz som rothin giffw*er*, är hälagh fruct, Hwar thu skalt ösa j allo*m* thino*m* si*n*no*m* swa mykla kräselikhet, at thu gladheligha opfylth aff the sötha lwkthi*n*ne, skalt ropa til thin h*ärr*a offwantil sithiandhe swa sighiandhe Dragh mik äpth*i*r thik, löpo*m* j thi*n*na sötha smörilsa lwkt,

¶ O h*ärr*a gudh giffwi at jak ey skuli aten- Th.
asta see thä*n*na yrthagardhin, hwilkin saa fwllir är mz alle lustelikhet, j alzskona köön, wthan ganga in j hono*m* Jak menar at thu märkir mz thässins yrtagar[d]sins blo*m*stir ok fruct höra träno til, hwilkins rooth grwndath är j ödhmiwkti*n*ne, ok skathin ällir högdhin fwlkompnadh j ewi*n*neligho blo*m*streno, thz är j nyo adam allo*m* foresithia*n*de,

Swa är thz, än sa*n*nelika som mik tykkir, Per.
tho är thä*n*ne yrthagardhin, hwilkin swa lustelighin är j blo*m*stir ok fruct, j hwilko dygdhinar wndh*i*rstandas, for hwilkit han kallas yrtagardh*i*r, 83
wthan ämwäl alle dygdha dyrkara, magha sighias thä*n*ne kräselike yrtagardhin, hwar all planteran, hwilka himelslike fadhrin haffw*er* plantadh, wathnas mz andhelika nadhi*n*na räghn Ey kan thz ok rasklegha ällir mz sakta wisna, hwilkit thä*n*na wädzsko fins haffwa fangit til rothi*n*na

¶ Mädh th*ätt*a p*ar*adis som nw är om talat, är renlifwis mä*n*niskio liffw*ir*ne regla, märkia*n*dhe yrthagardhin Thä*n*na äru the hälgha jo*m*frur, som endräkteligha j christo tilsa*m*ma*n* bliffwa, j

blandh hwilka thz winträdh blomstras, hwilkit swa sagdhe Hwar twa ällir tre äru sammankompne j mino nampne, tha är jak mith j mällan them Ok är jak mz idhr til wärldz ända, aff hwilko winträ himilsligha fructhin, thz är thäs hälgha anda kännedombir, owirflytande wäxir Aff hwilko andhelix wndhirstans blomstir athirkombir Aff hwilkom framdelis winbäraklasin mz storo widhwndhir wardhir athirborin aff speyaromen, ok them som kärasthe äru, ok badhe j blandh thässins himelsligha fadhirsins barn wtpärsadhir j wiin, them til hwgnadh j thera dryk, aff hwilkom the som litle ok ofwlbordoghe äru, wardha store ok fwlbordoghe Wndhir thässens winträsins skugga, thakir siälin hwilo aff lastanna hetha, optändh j sins brudhgoma astwndan, j swa manghom ok margfalleligbom lustilsom flytandhe, som hon kringaren ok fraghnaren är j himersilghom ärandhom ok gärningom Ok aff thäne hälghe fructhinna fructsamlikhet, sik mättandhe äpthir thz ythirsta maktin kräffwir j lustanom J thänna yrthagardhenom rinna ällir wtgiwta the klena ok spädhe kwistane balsama, thäntidh the hälaghe hoghane j wanskeligha kroppenom äru flythandhe, öffra dagghinna nadh Hwar rosin är wäl lwktandhe mz lilionne, thz är thulumodhit j renom krop, mz saffranith, wiola, thz är kärlekin j ödhmiwktinna nadh Hwar ok finnas aldra handa blomstra köön Alla andhelika sidha lärdoms ok näpsilse wäl lwktan For thänna sakir sigher jak christi jomfru almennelikit liffwirne wara ortum deliciarum thz är thän yrthagardh j hwilkom alt är lusteligit ok kräse-

ligit Hwar hälaghe hoghane drikka thz in j sik, hwilkit the fwlko*m*pligare sidha*n* skulu ägha, ok j likamlighe hwilo foresmaka, nw j indhra söthmano*m*, hwilkit th*e*m forwärfwar äwärdhelikhetz fruct, mz. dygdha*n*na fwlkomlikhet Nw for th*ä*n skuld at wi haffwo*m* sath frame j boki*n*ne nakot enka*n*nelikit om dödzsins green Akto*m* thy nw hwat liffsins trä haffw*er* inbära, ok hwat frukt thz aff ödhmiwkti*n*na roth giffw*er* aff sik,

Thz bedhis jak aff tik käre fadh*i*r, aff allo Th. hiärta, at thz som bätra är wäghe mer än thz ondha, ok thz godha wtthöme mz dygdha*n*na äro, thz som wärra är,

Thak thy som gudh thaladhe j sino*m* hälaga Per. propheta Offw*i*r hwilkin skal mi*n* anda hwilas, wthan ow*i*r thä*n* ödhmiwka ok roligha, ok mi*n* 84 ordh rädhandis Hwat kan fi*n*nas the hiärtano rolighare ällir hälaghare, hwar ödhmiwktin ok wärldi*n*na forsmädilse aktar naturena ok nadhena Hwar kärlekin fra*m*giwth*i*r sik skikkeligha, til sin gudh ok jämcr*i*stin Hwar nadhin mz hälaghe delactoghet skiptir hwat goth han ägh*i*r mz andro*m* Fridhin bindh*er* tilsama*n* mz rolikheti*n*na bandhe, hoghana j een knwth Hwar mildhetin sik wträkkir mz si*n*ne hiälp, j th*e*m som än äru ofödde Frihetin ällir rifhetin lioflika giffw*er* aff sino Hwar miskun*n*en böghis til th*e*m som dröffdhe äru Säfhethin kastas ekke borth aff genuardoghom thingo*m*, j nakra omskiptelikhet Hwar warkw*n*nen sargas aff thä*n*s saar, som sarghadh*i*r är ok sörghiandis Forlatilsen ällir tilgiftin löser thz som skyllokt är Lioffhetin mz brä*n*nande söthma,

sik ingiwth*i*r j iä*m*cristna*n* Endräkthin bindh*e*r tilsama*n* hoghana, hwilke atskilde haffwa warit Hör dotth*i*r ok see atwaktha granlika, här är war antitechon, thz är hwar ge*n*wärdogth säts moth ge*n*wärdogho Hwat gör liffsins fruct mothe willo*n*na frukt Liws moth skugghan Frihetin mothe träldomeno*m* Hwat fattas th*ä*r dygdha*n*na dyrkara, hwar hälagha throon födh*i*r hoghin mz osynliko*m* thingo*m* Renl[i]ffwidh giffw*er* sik wndh*i*r gudz dyrkan Hwar renlekin rensar kroppin ok siälena Lydhnan bögh*i*r hoffwdhit wndh*i*r a*n*nars bwdh Hwar renlekin redh*i*r ällir giffw*i*r gudhi rwm Ath*i*rhällit mothesigh*e*r allo thy som skadhelikit är Hoghin widh*e*rlodha*n*de äwi*n*nelicheti*n*na klarhet, oplyptis mz hopheno ok frögdhas j andhelike glädhi Mädh andhelike skodhan säth*i*r han ok biwdh*i*r kötzsins si*n*no*m*, kropsins gömo, thz är at ytra si*n*nen skulu sik warlika haffwa Mattelikhetin sama*n*hallir sidhena Scriptomale*n* driffw*er* wt owine*n* sik lönande Thulumodhit haffw*er* wisth thz som thz älskar, ydhroghin dräpir the rörilsin som dragh*i*r til käte Langhdräktoghetin skipar ok skikkar mz hälgho*m* forskullilsom, sina wärn Th*ä*r mz är ödhmiwktin snilli*n*na withne, hwilkin sik til eghnar godha ok ondha thinga wisdom, ok hono*m* kwngör gudz räddoghe mz ordho*m* ok gärni*n*go*m* Radhit fwlbordhar Mi*n*nith stadfästir ok hiälpir Wndh*i*rstandit bewara at ey skuli fawidzskan h*ä*rras Foresyne*n* hon foreseer alt thz hä*n*da kan Forno*m*stoghhetin ällir klokskapin, han foreser sino*m* deel batan ok froma*n* Hwat är thz som ow*i*rgangir j ödhmiwko hiärta, ok sniällo, sith mooth hwar tä*m*p-

ringin ey formykit wtsäthir sina akt Beske[de]likhetin skipar all thing mz skålome*n*, hwar sidoghetin radh*ir* Thystan lägghir sik största win om, at göma j*n*narsta hwilona Fasthan näpsir gambla adam Frahetin mz sino*m* reglo*m* ok lagho*m*, fortagh*ir* alt thz som gar ow*ir* mattona Hwar wärldz forsmädilse opsätz ok forhaldz for thz som äwi*n*nelikit är, ok kötzsins näpst h*är*ras ow*ir* the rörilse, som wthan helso ok sälikhet äru,

O siälli*n*na sääl hwila, mz hwilke rätwisan 85
beqwä*m*melika, ällir jämlika skipth*ir* hwario eeno thing, thz som thy tilhöre Laghin forbiwdha bwdhordha*n*na affgang Jämpnadhin framsätir skalawikti*n*na til at wägha hwars ens forskullan Grymlikhetin dömer strangligha, thz som olofflikit är Rättilsen forbätra willo*n*na affgang Laghsins gömahallir mattona, ok skikkilsin obrutlik Dome*n* atskil forskullilsen Sa*n*ni*n*dhin wtelykkir alla falskheti*n*na mörkir Swa o alla dygdha dyrkara ok gömara, hwat är thässo säteno tryggare*n*, hwar starkheti*n* gabbar ok forsmar wärldzslika ondzsko*n*na ostadwghet Skina*n*dhe ärlikhet for ärligha thinga fwlbordhan, forskullar loff ok äro Hwar tröstin j mällan ge*n*wardogh thing bliffw*er* widh sik Thulumodhit h*är*ras likaeens ällir jämligha, ow*ir* kropsins genstridh, hwar hoghin hallir hälagth, tryggir om sina hwilo, Stadoghetin stadhfästis Framhärdhni*n*gin äras j dygdhi*n*na fwlkompnan,

See o christi jo*m*fru, fridzsins stadh haffuo*m* wi fu*n*nit milheti*n*na grwndh, j hwilko*m* sa*n*nom salomoni byggis mönstridh, beqwä*m*melikit til hälagha offra offri*n*gh, fore hwilko häluitis porta

ath*i*rlykkias, ok all riddara makt aff babilonia wardh*i*r nidh*e*rslaghin, ok all th*e*ra tröst

Th. Mik synis j thä*n*na dygdha ok lasta wttydilse, at aff swa margfallo gälnisko älthis een wswl siäl, som hon haffw*er* oren astwndilsen, ok th*ä*r amothe lyptis hon op j högdhena, ath swa mango*m* trappom som hon reses j millo*m* ok gudheliko*m* astwndilsom,

Per. Thz är aldra sa*n*nast, hör dotth*i*r äwärdhelika thinga beskodilse är onda samwidzsins dödh*i*r, fran hwilko swa myklo meer skälige hoghin dragh*i*r sik, swa myklo mera wndh*i*rstandh*i*r hon, hwart wt likamligha orena fylskan wil, än äpth*i*r thz at naturin är olik mz sakto, j jämpno*m* ällir likom lusta, tildragh*i*r hon ekke forbätringhena äwärdhelikheti*n*ne beko*m*ma*n*de,

Th. Hwi

Per. For thy at köthit ok andhin opwäkkias aff oliko*m* rörilsom, thän ene wil nidh*e*r, thän andre op j högdhena, än thog at förra är taladh ok sakt, nogh liwslika, aff hwilko ödhmiwkir ok högfärdogh*i*r magho atskilias, tha likowäl at ey skule warghin j lamba ha*m*pn, äll*i*r wndh*i*r lamba wlli*n*ne skylas for tik ällir lambit wndh*i*r wlffwa ha*m*pni*n*, betracta thä*n*na atskilnath j thässom badho*m*,

Th. Fadh*i*r gör thä*n*na atskilnadh, jak bidh*e*r tik först widh ena sw*m*mo, ok swa eghlika ällir enkannelika

Per. Thak til wara högfärdhin är dygdhi*n*na dödh*i*r, lasta*n*na opri*n*nilse, ska*m*mi*n*na smitta, fläkkir ällir tekn, willo*n*na modh*i*r, mästirskapsins glömska, ällir forgätilse, lärdomsins ällir näpsilsi*n*na forsmädilse,

dirffwinna bräska, til them som mindra äru räknadhe forsmädilse Astwndan owir them som höghra äru satthe, moth them som j iämpnom stadh äru lönliken 86 affwndh, ok thäs likes moth wenom, moth owenom, äpthir beska hatidh dödzsins tekn ällir teilse, ällir wisseligha dödzsins doom, j högfärdogom är blindhan for doom sitiandhe, j näpstinne grymhet Ohöflighin hogsins rörilse, kropsins slema mädhfärder, gangande, ok standande, talande ok görandhe, hälgha kärleksins ethir Affwndin ondzskonna withnisbyrdh, j talande, ropandhe liwdith bethirligha wredhin j tystonne Hoghin osidoghir ok ilhärdoghir, omögelika thinga owärdoghet, ällir dirffwe Otroliga thinga frestilse Aldra människio thinga tilhäfdh, wthan räth ok owir naturanna framgangilse Sins eghins kärlek, jämcristins ledznan ällir änxlan, nymäris länktan ällir girnilse, gambla thinga ok äranda ällir sidha ledha, endräktinna ällir kärleksins söndhirslitilse, aff wtskildom ok syndhirlighom garningom ärilse, menighetinna afwändilse Sina storhet j annars mwnne wägha Sina owirmän mz forbolno högfärdh fornidhra, ällir til enkte göra, wthan beskedelikhet starkhet, j wredhinna gälniska ok hädilse j miswörning, j them jnne är obegriplikin wisdomsins ande Lönlika thinga klokir wtspeiare, j the glädhi som forsmaskolandis är söndhirlösilse, j änxlinne wanhopit Räddoghin j thera forbätringh ällir forhögilse, som mindre ällir yngre äru, ränliffnadzsins haad, jomfrudomsins ledha Annars dygdhz wanwyrdningh, sina eghna blindho wndhirsamlikhet Fawisk akältan moth formannin,

ällir androm them som mäktoghare äro oc affwndhin är daghlikin, ytirmer Högfärdoghir är snar ok raskir til at straffa Hwas j näpstinne Seen j sinne eghne bätringh, han är oskikkelikin i sinom hogh, j sidomen fullir mz gälnisko, diärffwir bidhiare Winnas ey withandis, näplighan aff skälomen owirwnnin ällir tilfögdhir Fwl j sinne bräzskofulle darhet Atskildhir j margha dela for mistanka skuld Orolighin jnblästir mz hogmodh Änxloghir for hedhirgiri, snar til at loffwa, seen at bettala, bradhräddir om sina främian, gladhir ath sino loff, sina lastir räknandhis for dygdhir Sik for alla foresäthiande, ok forewäghande Sannindhinne genwärdoghir Fafängonne nästir, otemprelikhetinne framguthin

¶ Min dotthir thätta är malninghin om thän högfärdogha,

Sanneligha ödhmiwktin är dygdhinna drotningh, lastanna dödhir, rätwisonna anbwdh Siddoghetinna idhkelighin födhirska, hälaghetinna raadh Hälagha renliffnasins krapt, sinnogs hiärtans tekn, thz han är wäl sinnadhir, thäns hälgha anda withne Sidhanna waka, sinna eghna naturs wndhirstandilse Throlighin dygdhagöma, gudhelika kärleksins härbärghe Oskrymptelikin astwndan Hälaghe renliffwis skikkan ällir ordon Frihet j wadhanom, räddoghe j sälhetinne Moghin ok stadogh sinne Matthan j ordhom Forbätringhinna mästirska, ok mz äpthirdömith tyst kännirska, Stora thinga forsmädirska Höffwizsk liffs astwndilse,
87 ödhmiwkir hoghir haffwer sina akt widher the hälgha lagx kännedom Sina gärninga matthar han jäm-

ligha, Thz omykit är wanwyrdhir han Han säthir sinne stwdheran ällir samwith matthona, Han oplathir gudhelika hogxsins aflingh ällir meningh, at lära fwlhogha ok giroghir Sötir j lärdom, j dömaskolande räddhir Til nakon straffa wansambir, ällir seen ok oböghelikin Til at forlatha brwth snarlikin Orörlighin j mothegang, j mädhgang jämsambir, j orättenom trygghir, om fridhin omhogxande, j wenskapenom warlighin, j thiänistinne idhkelikin Rolikhetinna ween, j prelatz ämbite blygh Redoboghin hällir thiäna än biwdha Stora thinga stor forsmädhirska, thy them thingom som sannelika äru stoor, hallir hoon sins hiärta jnnersta altidh öpith, them til sin thakandhe Ödhmiwkom är inne ödhmiwkir wani ällir hampn, ok jämpn, stadwghir ganghir, twnkt änlite, stadoghet till samma foretakit Snillinna taklikin ällir begriplikin Andans hops glädhi Skörligha käthe haath, fägrindh j dygdhinne, tröst j räddhinne Aff sinne forbätringh j högho gudz loff Aff sinom eghnom forskullilsom enghin dristhet nakon tidh

¶ See dotthir nw math thu witha ok wndhirstanda, til hwat ända badha thänna fruktenar wilia,

Th.

Jak aktar wisseligha at thässo oliko samansattho, hwart eeth helbrigdogh wndhirstandh faar här stoor opwäkkilse, swa som en spegil, j hwilkom hwar een maa sik skodha, än hwar fins thän som här är beqwämmelikin til Hwat är gambla hwgormenom starkare j ondzskonna, ok kyndoghetinne snidoghare, hwilkom alla thänna forescriffna gälniskor äru widherhängiande, hwilka alla owir-

winna, tilhöre enka*nn*elika th*e*m som manlighe ok fwlhä*n*dis äro oc j hogheno*m* oplyste, ok styrkte j gudz wisdom

Per. Menar thu at jak wil ow*ir*giffwa the mangha qwi*nn*onar, hwilka wndh*ir* laghin, ällir wndh*ir* nadhi*nn*e offw*ir*wnno si*nn*a fionda makt Hwat wilio*m* wi säghia om judith j holofärne, hwilkin wi magho*m* kalla alla*n*, ällir alth häluite, som thän enkte haffw*er* j högdhi*nn*e, thz är j himerike Hwat är jael j sisara madianitarum höffdhinga, thy är thässins wansklikare könsins dogha*n* doxe, ällir mi*n*dre makt, enkte annath wthan at ödhmiwktin altidh forgaar högfärdhi*nn*e, j hwaria e*nn*e hälgha ma*nn*a professione, thz är wisdo*m* ällir widh*er*kä*nn*ilse,

Huru manga jblandh hedh[n]ingana haffwa the qwi*nn*or warith, som haffwa hafth ma*nn*a dristho, ok mz örlöghe wndh*ir* sik wnnith mangh rike, ok sina fiondha fordriffwit ällir nidh*er*trykth, ok th*e*m til hedh*ir*s ällir loffs tekn, for th*ä*n sigh*er* the wnno, haffwa the sina frägdh ok priis alle si*nn*e afflödho ath*ir*leffwat aff hwilko*m* än tha at nakra a hionalagxsins wäghna, waro orönta könith, tha likowäl doldo the mz hogxsins ädhla ällir
88 ärlikhet, ok for thy at the ey haffdho hwgnadh, ällir hwgswalan, aff sino*m* bondho*m*, hwilke dödhe waro, thoko the sik hwgswala*n* aff th*e*m lagho*m*, som the sik siälffwa giordho, Aff hwilko*m* nakra äru säthia*n*de, ekke oppa thz, at jak wil giffwa the qwi*nn*onar ondzsko til äpth*ir*döme wthan hwru thz wanskeligare könith offw*ir*wan thz stark-are*n* wil jak kwngöra

Semiramis drotni*n*gh j babilonia, hä*n*na bondha nino dödho*m*, ärfdhe hon rikit, ällir äpth*i*r hono*m* kom j rikit, ok än tha at hon war j ha*m*pneno*m* ok kyneno qwi*n*na, tha likowäl war hon man j hogheno*m*, ok tw aar ok firitighi styrdhe hon ow*i*r hedhni*n*gana, ok wan mz stridh ok örlögh mangh rike ok landh wndh*i*r babilonia Nw for thy at hon war hedhnisk, ok j sino siälswald, hwat hä*n*ne thäktis aff thy, hon räddhis ey gudh, enkte wiste hon ok aff hono*m*, war hä*n*ne alth onth loflikith, hwilkit hon giordhe sik lofflighit,

Thamiris drotni*n*gh offw*i*r scitas, äpth*i*r sins bonda dödh, ok sins sons dödh, hwilkin forradhin war mz konu*n*gh ciri falska listh Thä*n*ne tyrannus, thz är omilde ällir gry*m*me höffdhingin, haffdhe fylth sina bodh*i*r th*ä*r han laa mz sith folk, mz wiin ok maath, hwadhan han skrymptelika flydhe, th*ä*r oppa at drotni*n*ghi*n*na son mz sith folk skulde th*ä*r diärfflika tilsökia, hwilkit han ok giordhe, th*ä*r fore wart han ok the mz hono*m* waro, alle slaghne Th*ä*ntidh th*ätt*a war giorth, ok drothni*n*gi*n* spordhe sin son dödhan, tha reddhe hon sik ekke mz tarom, wthan mz blodz wtgiwtilse at hämpnas Än aff thä*n*na skadhan som hon haffdhe fanghit, läth hon som hon haffdhe sik alzstingx offw*i*rgiffwit, for thy hon togh swa skrymptelika om kringh, ok sampnadhe sin almogha, ok lagdhe hono*m* j forsath, in j mällan thu bärgh, ok th*ä*r slogh hon til hono*m*, sik enkte aff qwi*n*no*n*na snidh forewithande, ok drap hono*m* ok thu twsandh mz hono*m* aff persis, j enom thrango*m* daal, ok höffdhingans hoffwdh läth hon affhwgga, ok thz

kastha j ena flasko fulla mz blodh, sighiandes, mättha thik än aff manna blodh, hwilkin thu haffw*er* j trätighi aar törstadh, ok än äst thu ekke mätth*ir*,

Hwath om jak framsäth*ir* amazones thz qwi*n*noslaghit, tik til thina läthi exemplum, ällir äpth*ir*liknilse, hwilkra manligha hogh*ir* ow*ir*gik th*e*ra wanskligha kööns natur, swa mykit at aff sino fädh*ir*nis landh wtgingo the, swa som landhflyktogha, ok in j europam ok asiam, ok mz storo*m* ok starko*m* sigh*e*r wnno the starkasta delana aff wärldi*n*ne, ok swa bliffwo the j hwndradha aar örlöghandis, ok nidh*e*rslaandis starkasta örlöghis städh*ir*, ok andra nya städh*ir* opbygdho the j sa*m*ma stadhin, ok th*e*m behöllo the wndh*ir* th*e*ra waldh Thä*n*na
89 qwi*n*nor kändo män, haffwande sambla*n*dh mz th*e*m for the e*n*sampna sak, at th*e*ra släkth*ir* skuldo wtuidhas, än alth thz manköns war thz drapo the Thz qwinköns war föddho the ok fra*m*fostradho mz gra*n*ne athwakt, tho likowäl brändho the ytra spenana aff barnome*n*, at the skuldo ekke hindras strida*n*dhis Hwadhan aff the kalladhe äru amazones Thwa drothni*n*ga ath na*m*pne marpesia ok lampheto, styrdho rikeno, sina wndh*ir*daniskor haffwandhe widh starkan agha Hwilka, skarano*m* skiptho*m* j twa dela, ällir twa hära, aktadho örlögsins skikkan ok hwsins gömo Än th*ä*ntidh marpesia haffdhe wissadh stridh mz sino*m* fiondho*m*, misthe hon badhe rike ok liff, sidhan hon mz rikesins deel haffdhe thwingat wndh*ir* sik storan deel europe ällir späkt, ok stora ok mangha städh*ir* Asie haffdhe ho*n* komith wndh*ir*

sit waldh Thy kom marpesie dotthir som nw dräpin war äpthir thz nw sak[t] är widh nampn sinape til rikit, ok wart styrande äpthir modhrena, sik forökiandhe mz äwärdhelikom jomfrudom, syndhirligha dygdhinna äro Hänna fase ok rädzla gik owir all the landh, som lagho om sidhe mz hänna landh ok rike, swa at härcules sendhir mothe hänne, än tho at han war badhe wnghir ok ärlighin, ok mykit wthualdhir Wanströste sinom krapthom, til at halda stridh mz hänne, thy wilde han komma owir hänna makt mz forsath, hallandhe thz ey mindra än stridh ok örlöghe Än könith hwilkit i sik war wanskelikit, ok honom faselikin, som syntis wara ooffwirwinnelighin, wthan hon haffdhe swikin wordhit, mz swik ok konst, häriaren j segrenom haffdhe giorth fafänga reso

Mädhan swa är at qwinnor wanskeliga ok afgudha dyrkirskor lidho swa mykit ilth fore frägdh Hwat skal tha christi jomfru lidha for äwinneligha äro ok krono Bätra helsamligharen ok rättelikaren sigx tik, än amazonibus, nathurinna högfärdoghom winnirskom Hwilkin är thänna som opfar om ödhknena, swa som daghrandin opgangandis, faghir som manen, wthwaldh som solin, faselighin som en skikkadhir här til stridh Än jak skal läggia mera til thz som scriffwat är, oppa thz at thu ey skuli wrsaka tik, mz nakre swepesak, mädhan thu for himerikis rike skuld, synis forsmath haffwa alla wärldhena, ok for himilsliga konunghin,

Thu haffwer framgangit widh täkkeligasta Th.
matto ok lop, mik mykit wälkompno, j thy at

thu tillägghir manligha hogxsins styrk, qwinslighom hiärtom, badhe j ordhom ok äpthirdömom

[Per.] Än konungsins hwstru persarum war aldra hetast ok girogast til at wnfaa cristna människio tro Thär mz giordhe hon flyktina, takandhe mz sik sälskap, swa som trakteraskolandis om rikesins bestandh, ok flydhe hon lönligha til constantinopolim, hoffwdhstadhin j grecia landh, wiliande göra fwlt ok lika, for sith lypte, thy gik hon fram fore patriarcham, hwilkom hon opläth sin hogh Än han kärleka wnfangandis hälgha qwinnonna akt ok meningh, tok han widh hänne mz store wyrdhningh, swa som bordhe taka mothe enne drotningh, ok böriadhe hänne lära, ok hänna hoogh mz tronna kännedom ok sannindh oplysa Thy at hon foor thär mykit hetheligha äpthir, ok äpthir rätwisonna wndhirstandilse

¶ Konunghin wart här aff swa nakraledis mistänkthir, at hans hustru swa foor Haffdhe han sin sändebwdh kringom j wärldinna hörne, hänne op speyaskolande Thäntidh han spordhe hwar hon war, ok haffdhe hört sakena hwi hon swa foor, for han genast mz siwtighi twsanth folk äpthir hänne Ok oppa thz hon skulde honom heem fölia, badhe badh han ok trwghadhe Drothningin sagdhe moth hionalagx lagomen, ok twärt nekadhe athirkomona wthan at konunghin widhersagdhe affgudha dyrkan, ok mz hänne sanna gudz dyrkan loffwadhe ok fulko[m]pnadhe Hwat mera Höffdinghin aff babilonia wnnin, ok oplysthir aff sanindhinna skälom, ok ämwäl aff hustrunna kärlek mykit draghin, bögdhe nidher sith hoffwdh

fore waro*m* crucifixo, ok thok christi tro, omskiptande sina dyrkan, ok wälsignilse aff biscoppeno*m* wnfangno, ath*i*rfördhe til babiloniam hälgha tro*n*na hälgha tekn mz hustru*n*ne See at mz qwi*n*no*n*ne som trodhe gudhi, hälghadis ma*n*nen som otrolikin war, ok th*ä*r som formykit war ow*ir*flytande lastin, mz eue affgangh, war nw ow*ir*flytandhe nadhin mz qwi*n*no*n*na forbätri*n*gh, j christi kärlek smakande ok stadhfäste

¶ Huru myklo äro, dygdh ok fornompstoghet, drotni*n*ghin saba styrdhe östra riken, thz synis aff thy, at strax hon aff frägdi*n*ne hördhe salomonis wisdo*m*, kom ho*n* mz storo bälle ok höghtidh, ok mz fölghe, mz mangho*m* gwlkarom, dyro*m* steno*m*, aromatibus, tholigho*m* wälluktande yrto*m*, ok mz mangha handa omskipteliko liggiande faa til iherusalem, wtlethaskolande sa*n*ni*n*dena Äpth*i*r thz hon haffdhe mykit takit ok mykit giffwit, ok wndantakno andhelika wttydhni*n*gi*n*na skäl, är ey troandhe, at sidhan th*ätt*a war giorth, bögdhe hon sin hogh nidh*e*r for the hedhne afgudha dyrkan, hwilkin sik haffdhe mööth swa langan wägh, at hon matte faa drikka aff sanna wisdoms källo*n*ne

¶ Läg än här til the ädhla cristeligha fructi*n*na rooth, helenam constantini modh*i*r, mz hwat snille ok forno*m*pstoghet, hon fan the hälgho kirkio omätelika liggiande faa, thz är thz hälgha christi kors, huru hon twingadhe the hedhno, ok syndogha owenenar, graffwa j stadheno*m* caluarie Ok huru hon wtdrogh spikana ok trädh, mz hwilko*m* hälghe likame*n* haffdhe warith sama*n*

nägldhir Huru mangha hon mz äptirdömum kom til tronna Huru hon judam them första forradarenom bätre ok sälaren loffwadhan, for hälgha träsins oppinbarilse, skipadhe biscops ämbite j
91 iherusalem, ok thär äpthir at hon haffdhe skipadh sin thing skälika, foor hon athir til room, hwar hon war sath j mällan the hälgha kirkio wärnara, ok christi owener, mz sinom son, ok sidhan hon badha delanna skäl, hwilkin genwardogh waro, haffdhe hört, thok hon wndhirstandilsinna liws mz fwlbordoghe tro Ok swa j wanskeliko kyni, j wärdzlika thinga ok ärande skipan, ok andhelika foresaa gudh thänna hälgha qwinnona the hälgho kirkio til eth stort liws ok stora frägdh, mz mangskona dygdha ökilse

¶ Hwat skal jak ok sighia aff eudoxia romara kesarinno, hwilkin mz manzsligho hogx waldh, härradis offwir alla wärdhena, ok swa enkanneligha säwinno haffdhe til the hälgha christi dyrkan, at thz apostlana, ok the som apostla liffwirne ok makt haffdhe äpthir them, ekke formatto, thz främiadhe hon mz sniällom ordhom ok gärningom, thz är en affgudha sidh ok dyrkan, hwilkin hedhningane plägadho til thäs christi laagh komo, them omskipte hon mz nyghiom lagom, fran them dödha mannenom, ok til gudz hedhir, mz stadheligho testamento

¶ Delbora prophetes sitiandhe wndhir palmträno, styrdhe mz mykle dygdh ok styrk israel, ok til sin kalladom barach stridhaskolande, framgik hon til örlöghit, Ok äroful giordh aff sighrenom, som hon wan, gaff hon the hälgho kirkio

stor prydilse, ok märkeligha ok ärligha fägrindh, aff loffsangeno*m*

¶ Än tha at jak formatte oändhelika fra*m*fara ok swa fra*m*ganga, thä*n*na wanskeligha qwinkö*n*s wa*n*makt prisandhe, begaffwadha mz myklo*m* styrk ok stadwghet Westh thu ekke hwi jak haffw*er* saath th*ä*t*t*a litla talith

Th. Som jak menar tho gör thu thz for th*ä*n skuld, at thz är ey moth skälo*m*, ällir mothe dygdho*m*, at th*ä*n som starkare är ok krafftoghare, wardh*i*r ow*ir*wnne*n* aff th*e*m som mi*n*dra formaa Ok hälghe ödhmiwkti*n*ne skuli inblästa högfärdhin göra wägxlo

Per. Alt thz som tilhöre the första, haffw*er* thu märkt Hwilkin som alt högth ok högtidelikit seer, ok är konu*n*gh ow*ir* alla högfärdha*n*na söner, opta wardh*i*r han skämdh*i*r j sino*m* li*m*mo*m* aff ödhmiwks ok gudhelikx hogx skälo*m*,

Th. Wisselika wndh*i*rstwndo*m* skingras margfalleligha aff thä*n*na fordömeliko högfärdhi*n*na soth alt goth som synis formagha forwäruas aff ödhmiwkti*n*na nadh Jak bidh*er* tik at thu lägh til än, hwilkin afflyktin, ok hwilkin tilflyktin är aff hä*n*ne, oppa thz at j the andhro flyis dödzsins faal, ok j andhro stadhfästis dygdhi*n*na staath

¶ Spegillin haffw*er* thu framsath christi jo*m*fru*m*, j hwilko*m* the magho see hwat the skulu fly, ok hwat the skulu äpth*i*r fölia

Per. Spegilsins nathur är i*n*ne j sik lykkia thä*n*s änlite som sik speglar, ok likamlika thinga skapilse aff si*n*ne klarhet atä*n*kelika betekna, at be-

traktandis tilsyne*n*, maa th*är* fi*n*na thz som nathuri*n*
92 j sik forma ey see ällir skodha Spegillin är sa*n*nelika the hälgha scrift ok gudz ordha fulbordilse, hwilkra rena sa*n*indhi*n*na klarhet j sino*m* diwpo*m* skälo*m* swa oplyser the hogha, som idhkeligha stwdera, at the th*är* magha sik widh*er*kä*n*na, hwar the ey formatto sik see j sik siälffwo*m* Aktar thu the hälgha scrifth, tha findh*er* thu tik swa som thu skodadhe tik j speglено*m*, ok j hä*n*ne faar thu witha ok wndh*i*rstanda, hwat göraskolande är Seem wi sigh*er* apostolen, nw göno*m* spegillin, ok swa som j mörkit, än tha waro*m* h*är*ra täkkis, skulu*m* wi hono*m* see änlite widh änlite Th*är* haffw*er* thu rätuiso*n*na grwndhual, sidha*n*na ok näpsilsi*n*na reglo Mattho huru thu skalt haffwa thin wmgängilse Ordinem ällir skikkilsin, til thi*n*na forbätringh Andheligha wndh*i*rstandilsa makt Ewi*n*nelika wisdo*m*sins liws, äwärdhelika thinga kärlek, wndh*i*rstandheligha liffsins smakir, timligha thinga forsmädilse, dygdha*n*na opwäkkilse, lastana wa*n*wördhaskola*n*de Nw for thy at blygha siäli*n*na brwdhgome är gudz ordh, sig dotth*i*r thino*m* brudhgo*m*ma Thit ordh är mino*m* fotho*m* lyktha*n*, ok liwsit mino*m* genstigho*m*, for thy at när tik är liffsins källa, ok j thino liwse skulu*m* wi see liwsit, hwilkit oplyser hwaria ena mä*n*niskio, ko*m*mande j thä*n*na wärldena Thu som äst sa*n*na liwsit, ällir rätwiso*n*na sool, ok äw*är*dhelika wisdomsins källa, giff mik wndh*i*rsta*n*dilse*n*na liws, mz hwilko jak maghe faa himilsligha kä*n*nedoms fruct, j hwilko*m* swa sighx Lärin aff mik, for thy iak är mildh*i*r

ok ödhmiwkir j hiärtano, ok j skulin finna idhrom siälom hwilona Sanneligha härra the troligha siälin findher liffsins hwilo, hwilkin betractandhe sinna nathurs wanskelikhet, böghir nidher fore thin kärlek sins hiärtans jässa O härra hwat falsk gälniska, ällir galin falskhet är thz, som wträkkir syons döttra halsa, til styrtofallith, mädhan guddomsins ära sik nidhersatte, warkwnnande os, j thy at han hiith nidherfor, fore wara skuld, til diwpasta ödhmiwktinna, ok mz sinne wanskelighet, os swa mykit styrkte ok främiadhe, at thu mz thinne nadh giordhe os til thina sönir Wredhinna sönir mz nathurinne ällir mz syndhinne, giordhe thu tik samarfwa, hwilke aff ormsins ondzsko biltoghe warom j warth eghit fädhirnis landh, ok wsla innebyggiara j thänna wärldinna orena staal, Thu äst liwsit obegriplikit ok otilganglikit, ok sannindhin alth owirgangandhe, thy äst thu offwan all thing, jnnarst ok ytarst om all thing, ällir wthan om all thing Thu som ey kan häktas ällir jnnelykkias, aff jordhinne ok himlenom, thu gör tik hws til hwilo ödhmiwkt hiärta Thänna äru tith palacium ok bliffwilse, the som wanwördhe äru aff högfärdogha wärldinna personis, swa som wärldinna orenlikhet Thinne nadh altidh före gongande skipar thu ok skikkar, ok hällir täkkis 93
tik j thinom öghom thin fatigha ödhmiwk j enom harsäk, än drotninghin klädh j purpura, ok prydh mz gwl ok dyrom stenom, Sigh christi jomfru, thinom konungh jomfrunna höffdhinga O renlifwis älskare härra gudh, giff os thz thu

älskar j os, ok han skal ey wara, som os skal thz aff taka, som thu os giffwer, om swa är at nadhen komande fore gaffuona, äpthirfölghir hänne gömande Thin kärlekir är gudhelika gaffwona gömara j thänno liffwe, at swa store gaffwo ällir gömo skuli äpthir fölghia äwinnelighin friheth Mädh tholkom tiltalilsom skulin j hälgha jomfrur, blidhka brwdhgomman, ok wth gönom thänna wärldinna ödhkn, swasom rökin gangande aff sötasta yrthom, j strängia liknilsom, mz brännande gudz kärlek, Farin op til honom Altidh glädhins aff gaffwonne, hwilka j haffwin opburit, ok rädhins at j ey thz misten, som j haffwen anamadh, ok sörghin wardhir swa stor nw mistande, som glädhin forra war haffwande J haffwin christum j idher reghnerande, J haffwin jomfrunna höfdhinga ällir forstinno mariam, idher foregangande Warin trygga soffwande, wakande warin omhogxande, thy at idher gnaghir ekke hustrunnar säffwin ok ärffwodhe, som j hionalagh är, ey laggifta bondans sänga wadhe, ey barnen ällir thera kärlek, skilia idher fran idhan konungh Hwar olik ällir ojämpn thing samanläggias, thäs bätra är thänne wrättin, at thz nidher til grwndhin fallir snarlika, ok op j högdhena är trappan senaren For thy at hionolagx stadhgin, ok boskapin haffwer mykit skötha, swa at hoghin kan ey wäl allo sniälleligha forestanda

Th. Sanneligha thz är nogh oppinbarligit, at thänna nidhra thinganna kärlekir är the öffra thinganna dödhir

Per. Hör thy apostolin sighiandhe [illegible] fru thänkhir thz som härran [illegible]

fru forekomen aff gudz anda, haffwer hwilo j gudz kärlek, hwilkom hon enkte foresäthir, ok om honom tänkir hon altidh, thy at hon tänkir altidh hwat han biwdhir oppa, thär läggir hon aa alla sina akth, Oppa hwem hwilas min ande, wthan oppa them som ödhmiwkir ok rolighin är, ok rädhis min ordh Thänna härrans ordh j hans tiänista möö skulu sik swa forkofra ällir forhöghia, at hälga ödhmiwktinna, rolikhetinna, ok räddoghans ärligha tekn skulu giffwa witnisbyrdh them hälgha anda, j hänne bliffwande For thänna sakir christi jomfru slaar sik ekke mz sakto j löslat, ällir käthe Hon lustas ekke j högfärdoghom klädabonadh Hon är stadhfäst mz sidhanna thwnghet ok moghlikhet, himilslighom kännedom oplyptilsom, ok näpsilsom är hon altidh widherlodhandis Hon lathir sik nöghia at midhilmatto thingom Hon lathir sik ok nöghia ath widhertorfthinne Hon städhir mz sik engha owirflödoghet Hon sääl ekke träkkin, astwndandis täkkias människio öghom aff kropsins fägrindh 94 Thz är höfflikit at christi jomfru haffwer hogsins stadoghet, sidhanna moglikhet j sinne gärningh, höffwislikhetina j ordhom, j hampnenom blyghetina, j gärninginne mattona, jämpnan gangh, ok wärldinna haat, sins gudz brinnande kärlek Hon skal wara girogh at höra gudz ordh Altidh j gudhelikom bönom, for thy at hwilkin som sik forsumar at bidhia, sannelika han weet ekke hwilkin himilslike kärlekin är Hon skal ekke mera astwnda witha, än loffilighit ällir widhertörftelikit är, j blandh andhra systra skal hon

ekke wara eensi*nn*a, at hon ey skuli wara allo*m* til haath, ey skal hon oc wara formykit alme*nn*elikin, oppa thz at hon ey skuli wardha andhro*m* leedh, ok andhro*m* tilfälle til löshet, ok somligho*m* löshet*inn*a smitta Nar christi jo*m*fru är j blandh andhra systra the yppirsta, antiggia for mästirskap skuld, ällir konst, ällir for byrdh skuld, ällir for thy at hon haffw*er* mera nadh, än andra, wari tha likowäl the minzsta, ow*ir* alla j hogeno*m*, wari hon alla andra systra thiänista möö J sino*m* eghno*m* ögho*m* wari hon swa som enkte räknande, Ånglo*m* ok mä*nn*iskio*m* wari lioff ok täk, j sino*m* ythra ha*m*pn fatigho*m* ok stygghelik*om*, skyle hon ok klädhe christum, ok i*n*wärthis göme hono*m* Ok skal hon tha sa*nn*eligha witha sik wara christi jo*m*fru, nar hon wil mera goth än hon formaa, Hwat goth fatthas th*är* j gärni*n*gi*n*ne, hwar hiärta*n*s meni*n*gh wändhis j hälgha wiliano*m*, swa som dörin oppa hakano*m* All konu*n*ga dottri*nn*a ära är inwörtis Huru, j gyllene fallome*n*, j kä*nn*efädhra*nn*a wttydhni*n*gh, begaffwado*m* mz wisdo*m*sins skeen Thä*nn*a konu*n*gx dott*ir* haffw*er* sin wisdom, ey atenast aff täxteno*m*, äpth*ir* thz at gärni*n*gin är enfalleligha giordh, j framlidhno*m* tima, wtha*n* aff thy som lönligha skylis j täxteno*m*, ok ko*m*maskolande är, tha wthdragh*ir* hon dygdha*nn*a wndh*ir*standilse ok främian, thy at hon bär j sino bryst gudz ordh, blygha siäli*nn*a brwdhgoma Wisdo*m*me*n* wardh*ir* fwnnen aff th*em*, som spöria äpth*ir* hono*m*, han forhindra th*em* som girnas hono*m*, at ha*n* skal latha th*em* see sik ko*m*ma, for än th*em* Thä*n* som j första lysni*n*gh wakir,

til hänna skal han ey ärffuodha, ällir torff ärffwodha, for thy han findher hänne sithiande j sinom dörom Thänkia om thänna wisdommen wardhir sinneth fulbordhat, ok hwilkin som wakir til hänna, han wardhir snarligha trygghir,

Hwa är thän som forma fara willir, wt aff Th. sannindhinna wägh, hwilkin som styris aff christo, sins eghins hiärta styrara ok forstandara Än äptir thz prydilsin haffwa sik, hwat the hällir äru j gwlfallom ällir j them prydilsom, om hwilkin förra är rörth, maghom wi gissa all kännelikin, hällir ok saa, all the creathur som sinne 95 haffwa, ok the som wthan sinne äru, hwilkin människian nythiar, swa som the äru hänne skapadh, thär fore at hon skal them nythia, swa äru the ok hänne skapadh for thän skuld, at hon skal taka sik rättilse aff them ok äpthirliknilse, oppa thz at hon skuli läras aff them thingom, som hon haffwer fore öghomen, huru hon skal finna the thing, som hon ey än seer

Thu möthir mz nogh fulkomlighin wndhir- Per. standilse, thy som förra är sakt, haff ok här engha twäkan, wthan thz for allo stadhelikast ok wissast, at alt thz skapadh är, j högxsta ok nidhersta kreaturum, thz är antiggia människio nathurs wttydhning ok bescriffwilse, hällir thz är ok hänna skipilse wthmärkilse, aff hwilkins owiruägilse nytian ällir äpthirliknilse, osynligha thinga dygdh skuli kwnnoghas, aff them thingom som synlighin äru, ok mänskionne matte tilradhas, swa at hon matte faa kärlek til skaparan, aff creaturanna synlikhet Mädhan thz kwnno ey skälin

göra j första ma*nn*eno*m*, hwilkin hono*m* klar waro giffwi*n* aff gudhi, j första skapnadheno*m*

Th. Jak wilde thz haffwa aff tik, at thu wilde latha mik see j nakre äpth*i*rliknilse, huru thä*nn*a likamligha skapadha creature*n* äru skapadh mä*n*niskio*n*ne til eth äpth*i*rliknilse, som skapadh är, Thako*m* aff myklo litidh, ok talom os j mällan Hör siälffwa*n* h*är*ran, liknande himerike widh sleem thing, ok swa sighiande Widh hwat thi*n*g skulu*m* wii likna gudz rike Swa som sinaps kornith, nar thz är saath Swa är gudz rike, swa som ma*nn*e*n* kastadhe sädiskornith j iordena, ok sidha*n* soffw*i*r ok opstandh*i*r aff sömpneno*m*, nath ok dagh, ok sädhin grönskas til wäxtin, th*ä*ntidh han weeth th*ä*r enkte aff Siälffwiliandis gör hon fruct, först gräsit, th*ä*r näst axith, sidhan fulla kornith j axeno

¶ Ok aff lilio*n*ne satthe mothe salomonis äro Aff fikona träno, ok aff allo*m* träm somarreno*m* nalka*n*des, fruct bärande Aff foghlome*n* ok andhro*m* creathuru*m*, j köneno atskildho*m*, findh*e*r thu mykit j the hälgho scrifft, til th*ät*ta si*n*ne tilhörande, hwilkit skapadh är mä*n*niskio*n*ne til ena äpt*ir*syn, ämwäl som til hä*n*na widh*er*torfft

Per. Om gwlfallonar ok annor prydilse, som för är om rörth, haffw*er* thu giorth mino*m* atspörilsom fulko*m*plighin swar til mina nöghio, än gak bäth*i*r fra*m* Wilt thu ekke witha til hwat ända, thä*nn*a prydilsen nämpnas älla säthias, j the hälgha scrifft Thä*nn*a ändhe är sa*m*man lyktir j lönligho ok andheliko wndh*i*rstandh

Mik är enkte swa söth ällir täkt at höra Th.
som thz

Hwat ey haffw*er* thu thz j apostlenom Swa Per.
manghe som döpte ärin j christo, j haffwi*n* fridh
j christum Thä*n*na klädhi*n* wäffwas ok saman-
sömas, aff källo*n*na nadh, at mä*n*niskia*n* borth-
tapadho*m* första me*n*löso*n*na klädho*m*, pryddhis
adam j th*em* andhra ha*m*pneno*m*, mz större
höfflikhet,

Jak wndhra huru christi jo*m*fru kan klädhas Th.
in j christo, ok huru christus kan sik swa lagha 96
wthan om wara li*m*ma, som a*n*nor klädhe,

Thä*n*na kiortillin skalt thu skodha andheligha, Per.
thy at swa som han wardh*i*r fanghin osynligha,
swa tagx han ok osynligha,

Sigh thy huru Th.

Hwat ey är christus liwsit, rätwisan, godhetin, Per.
hälaghetin, milhetin, ok alt tolghit goth hwilkit
tänkias ällir nä*m*pnas kan

Thz är santh Th.

See nw at thu klädhis j prydilsom, nar thu Per.
gör j ängla ha*m*pn ok hälgho*m* omgängilsom,
liwsins rätwiso*n*na, godheti*n*na, gärni*n*gi*n*na Hwat
ey faar thu j hono*m*, aff hwilko*m* thz är, hwilkit
thu äst ok thz godha thu forma Aff nadhi*n*ne
ärin j frälste mz tro*n*ne, ok thz är ekke aff idh*er*,
gudz gaffwa är thz, ok ey aff idhr*um* gärni*n*go*m*,
at enghin skulde äras aff sik, hwat ey är th*än*ne
kiortillin oforgänglikin, owmskipteliki*n*, oskärlighin,
stadogh*i*r, äwi*n*nelighin Än thz är aff hono*m*
som byggir j the liwseno, til hwilkit engho*m* är
möghelikit at nalkas, hwilkin odödhelighin, ow*m*-

skiptelighin, ok äwärdhelikin är Wisdomen gör thänna kiortillin, thy at han köpis mz kärlekenom, hwilkin starkir är som dödhin Swa mykit älskadhe gudh tik, at han ledh dödhin for thina skuld, ällir smakadhe Swara thy til tölghin storan kärlek, älska thän tik älska Fölgh thän fore tik ganghir Akta honom som tik kallar Skikka thin kärlek til alla, haffwande ensampna laghin ok prophetanna, mz thännom kärlekenom hälgha dygdhinna kiortil, gömis oskaddhir, ä mädhan thu haffwer thänna kiortillin, tha är thin hoghir aldrigh nakin Hwat är thz annath som apostolin sigher, j kärlekenom rothadhe ok grwndadhe Hwat är, ällir hwilkin är thänna kärlekx rothen, wilt thu thz witha,

Th. J alla matto gärna

Per. Kärleksins roth är äwinnelikhetinna blomstir ok fruct, Menlösonna grwnwal, fwlbordogha wndhirstandilsinna liws, andhelika näpsilsinna fägrindh ok regla Hälgha manna almännelighin ärilse, thy at hon är alla dygdhanna tekn Hon är ophoff til alla wälsignilse, ok hälaghetinna fwlkompnan Thänna kärlekx roth är altidh ingwthin, aff thäs hälgha anda dagh, swa som hon gömer altidh sins blomstirs fägrindh, oskadh ällir orörlighit, saa haffwer hon fructena the som ey wanskas, aff hwilke fruct hälgha manna hiärta, j äwinnelikhetinna lusteligha girnilsom, blomstrande foresmaka Nw at kärlekin hwilkin gudh är, här äpthir skal mz offwirflytande söthma thiäna Hälagh är thy the siäl, som for the saak at swa stor dygdh skuli wara bewarath ok gömdh, haffwer ödhmiwktena til grwndhwalin, thy at wthan ödhmiwktena,

the som san är, kombir hon aldrigh til fwlkomplighin kärlek Swa som ödhmiwktin är kärleksins grw*n*dhwal, saa är kärlekin fulko*m*plighin ödhmiwktin*n*a löön J the andhre är siäli*n*na hwila, äpth*i*r thz som hä*rr*an sigh*e*r, lärin aff mik, thy at jak 97 är mildh*i*r ok ödhmiwkir j hiärtano ok j skulin fi*n*na idhro*m* siälu*m* hwilona J the andro är syndi*n*na forlatilse, äpth*i*r thy scriffwat är, kärlekin hööl manga syndhe See dotth*i*r thu som anthwardhat äst in j christi brwdahws, än haffw*e*r thu här een kiortil, hwilkin wäl hööl hwaria*n* en syndara

¶ Gudh är kärlekin, ok hwilkin som bliffw*e*r j kärlekeno*m* han bliffw*e*r j gudhi, ok gudh j hono*m* Hwilkin j swa matto faar j gudh hwat köld ä̈lla blygdh törff han rädhas

O thu äst eth kosteligit klädhe, thu äst the klarasta fägrindha kiortil, thu äst ekke wäffwi*n* ällir sömadh*i*r aff mä*n*niskio konst ällir säwiu, wthan aff eno*m* millo*m* ok äwä*r*deliko*m* wilia, til at hiälpa mansins näkt, som biltlagdh*i*r är, ällir sa*n*nelika redoboghi*n* at hölia om groffwa syndi*n*na skam Th.

Hör dotth*i*r thä*tt*a klädhit haffw*e*r ekke wärdz Per. högfärdh ok klokhet sama*n* sömath, ällir wäffwit, ey är thz ok litadh mz nakre glizsan ällir glindran, aff hwilko the öghone*n* wardha gabbadh, hwilkin snarligha lydha lynghni*n*ne, wthan som thu sigh*e*r tha findz thz swa wara sama*n* wäffwit aff thäs hälgha anda wilia ok makt, at twäfal nathure*n* j the sama*n*fögdh j fara skulle ok sama*n* bindhas mz äwärdheliko*m* hedh*i*r ok fägrindh, christus

gudh ok man är sa*n*nelika aff twäfalle nathur, ok en persona For thän skuld O christi io*m*fru, hwilkin thu hältz wara kan, som sath ok skikkath äst j swa stora*n* hedh*i*r, ropa aff i*n*narsta hiärta sighiandis, glädhiandis Jak glädz j h*är*rano*m*, ok skal mi*n* siäl frögdhas j mino*m* gudhi, thy at han haffw*er* mik j förth helso*n*na klädhe

Här lyktas fiärdhe bokin ok börias the fämte aff h*är*rans modh*er* mariam

[Per.] JOmfru marie himilslika ha*m*pn är allo*m* serdelis jo*m*fru*m*, eet enka*n*nelighit exemplum, thz är äpth*i*rdömilse Akta thy h*är*rans modh*er*, hälgha fägri*n*di*n*na prydilse, hälgha jo*m*frudo*m*sins spegil, j hwilko*m* thä*n*na dygdha prydilse, thz är ödhmiwktin ok jo*m*frudo*m*me*n*, altidh fi*n*nas Hon war wärdogh at affla hono*m*, hwilkin himil ok jordh ey forma taka, hono*m* j*n*nelykte hon j sino*m* hälgha qwidh Ordhit wthan opböria*n*, aff fadhreno*m* framföth, ok for alla mä*n*niskio helso wthgik Thässen är modhre*n*, thässin är jo*m*fru*n*, modh*i*r ow*i*r alla mödh*i*r, jo*m*fru ow*i*r alla jo*m*frur Swa som hon ekke fiöll j blygdhi*n*na skadha födhandis, swa ok äpth*i*r födzslona bleff hon stadogh j helikheti*n*ne, ällir osmittelikheti*n*ne, framhallandis thz hon loffwat haffdhe, Maria är äwärdhelika blo*m*stirs rooth, ok äwi*n*nelika wälsignilsa fruct Thä*n*na jo*m*fru*n*na forsti*n*na, thu som äst christi jo*m*fru, äpth*i*rfölgh swa som thin makt tilsigh*er*,

ok tik är möghelikit, ok thu skal see mz maria 98 gudz son andelika födhas

Th. Mädhan thu älskelike fadh*i*r framsäth*i*r jo*m*fru*n*na försti*n*no, ok himilsligha dygdha*n*na drotni*n*gh, at alle ok enka*n*nelika jo*m*frunar, skulu hä*n*ne äpth*i*rfölia Jak bidh*e*r tik at thu wili dwälias nakra stwndh j hä*n*na loff, thz kan ey wara mögheligit, at tholika forsti*n*no thiänista möö fara willeradha, hwar the aff foregangandis fru*n*na loff, see sa*n*ni*n*dhi*n*na wägh, th*e*m oppinbarlighi*n*, ok renlighetena som äpth*i*rfölia

Per. Thz som thu bedhis är ow*i*r wara makt, ok wndh*i*r thä*n*na byrdhe nidh*e*rtrykkio*m*s wi, om wi dirffwo*m*s äpth*i*r thz thu bedhis, lypta ordhsins byrdhe om hä*n*ne, langhsa*m*ligha ällir mz lango dwalu, os fresta at tala nakot aff h*är*rans modh*i*r, är hällir dirffwi*n*na ok fawidzsko*n*na än lärilsi*n*na The nadhin som jo*m*fru marie giffwi*n* war aff gudhi, är swa wthwidh, at hon ow*ir*gaar wara ordha makt Sa*n*nelika hon som foresedh ok foreskikkat war, at afla äwärdheligha ordhit, for än hon föddis, fulko*m*nadis hon sidhan hon födh war, mz alzskona wälsignilse ok fulbordilse Nw än tha at scriffwat är, at thu skalt ey faara äpth*i*r thy som ow*i*r tik ok thin si*n*ne gangh*i*r, ok thz som starkare är än thu, thz ranzsaka ekke, wthan thz gudh haffw*er* tik bwdhit thz tänk altidh, ok j flero*m* hans gärnigo*m*, war ekke forwithin, tha likawäl skal jak ekke wara tik j fran j thi*n*ne spörslo, gudz nadh wan stiil styrande, litidh wilio*m* wi thy om swa stora ok mäktogha patrona os j mälla*n* samtala, mz wi formagho*m*

mz enghin skäl swa om hä*n*ne tala som wärdogth är,

Th. Th*ätt*a thakir jak täkkelika fadh*i*r, thy at swa mäktogha ok milla jo*m*fru mi*n*ne ällir ami*n*ne, är jo*m*frume*n* hwilke j hä*n*na sälskap äru, wäghin ok liffwidh

Per. Mädh th*ä*n*n*a jo*m*fru*n*ne om hwilka thu spör, äru guddo*m*sins misku*n*samligha sacramenta, thz är lönligha thinga tekn fulko*m*pnadh, for hä[n]na skuld nidh*e*rbögdho sik himlana Watnkällonar öpnadhos ok syntos, jordhi*n*na ällir wärldi*n*na grw*n*wala äru oppinbarada, thz är christo aff hä*n*ne födhandis, wordho apostlane walde, mz hwilko*m* wärldin swaso*m* mz andhro*m* källo*m*, otömeliko*m* ällir jämfullo*m* baars, ok p*ro*phesia thz är the thinga*n*na oppinbarilse, som lönlighin waro oppinbara*n*dho*m*, wärldin til tro*n*na komaskolandis ällir ledhaskolandis, mz eno*m* stadogho*m* grwndhual ok orörligho*m* stadhfästir Thä*n*na är äwi*n*neligha konu*n*gsins brwdh, hon är modh*e*r ok jo*m*fru, dotth*e*r, dwffwa, syster ok wen, ensams gudz ensame*n* modh*i*r, j himlome*n* gudz sons
99 modh*i*r, foreskipadh förra än hon war födh Hon är ängla*n*na glädhi ok ära, for thy at mälla*n* thz högxsta ok diwpasta, är hon en fridzsam midhliska Hon är daghrande*n*, solin, mane*n*, ok stiärna Daghrandin är hon wisselika foregangandis, j opgangeno*m* rätwiso*n*na sool Solin j hwilke han liknas, tabernaculum i hwilko han hwiltis som pröffwas wara war skapare, ok wthan twäkan är, ok swa som brwdhgo*m*me aff sino brwdhahws framgangin Hon är ok mane*n* skinande aff sins

skapara skeen, owmskiptelikin j thässo liffwe, a födzlonna wäghna, mädhan hon här dödhelighin war Hon är ok haffsins stiärna, thy at hon är wäghin, hampn, ok liffwit, allom them som sighlande äru j thänna wärldinna mörkir Hon är ok opfwnnen j paradyso, blomstridh ok fructin, balsamus, ällir opobalsama, thäns barkins laghir Hon är grönskan alla aromatum the yrtanna, som bäst äru lwktande Hon är ok patriarchis rothin ok bolin, aff hwilko framgik äwärdhelika wälsignilsin, sädhin ok blomstridh allom til äwinnelikit liff, som foresedhe äru Äpthir thz hon är modhir ok jomfru, wtteknas hon i the hälgha figura, ällir liknilse j buskanom loghandhe, ok tha likawäl oskaddhom ok obrändom Hon är tabernaculum moysi, hwilkit swa faghirligha ok konstelika, ok badhe j ämpnomen ok konstinne war thz giorth äpthir gudz bwdh Hon war ok är the högxste j arons qwisth, ok gwlämbarith j qwistenom, sannelika hwilkin j blandh andhra wisna qwistha wisin blomstradis, är hon allo mankönino, hwilkit wisith war j syndomen, j blomstreno ok fructinne forekommandis, ok wthan rooth ällir mans samfögilse wäzsko, wtgangandis j notthanna söthma, thz är christum, gudz dygdh ok gudz wisdom födhande Än j gwlämbareno hwilkit j sik gömdhe ängla brödhit, teknar hänna renlek, badhe j hoogh ok likama, j gwlleno ok ängla brödheno gudz ordh, allom cristnom människiom, swa som ängla math giffwande Seer thu, at alt thz wndhirsamligha som ändadhis j tabernaculo, ok them kostelika redzskapenom, gwlleno silffweno, purpura,

bisso, thz är the klenasta lärofteno, ok alzskona dyro*m* steno*m*, ok cocco bis tincto the rödbruno Thä*nn*a fira beskodadha sama*n*, tabernaculum, archena, gwlämbarit, ok arons qwisth*er*, j hwilko*m* enka*nn*elikast skylthus modhri*nn*a ok sonsins sacramenta, thz är hälgha thinga tekn j komaskolande wärldh, Tabernaculum är judakirkia*n*, arken är ecclesia, the hälgha kirkia, gwlämbarit är jo*m*fru maria, ma*nn*a änglabrödhit är christus gudz ordh Blo*m*stra*n*de qwistin är maria, hwilkin all holdh äru mz hälgho*m* figuris, annadh j liwseno ok annadh [j] thingeno ällir märkilseno, komaskola*n*de tekna*n*de Än nw j waro*m* tima äru the oppinbaradh swa klarleka, 100 aff himilsligha godhgärni*n*go*m* ällir wälgärni*n*go*m*, at enkte liws kan th*e*m wara klarare*n* Hwat är thz som gli*m*mar yth*e*rmera än gwllith, ok hwat är j wärldi*nn*e kostelighare*n* än gwllit, ey aff nathuri*nn*a wäghna, wthan j taleno ok wikti*nn*e Hwat är the*m* hogho*m* söthare*n* som trona haffwa, ällir täkkare*n* j figura ällir ok j födo*nn*e Hwat är modhri*nn*a ok jo*m*fru*nn*a fructsamlikhet fäghra, ok hwat är thz som mera sken giffw*er* aff sik, än renlekin, hwat är helsamlighare*n* än christi likame, j hwilko*m* wi tako*m* wara födho, enkte är lustelighare*n* än han, gwlämbarith gömde fordho*m* änglabrödhit, sama*n*sankadh j th*e*m tha waro, ok th*era* afffödho sände thz andhelikin lärdho*m*, swa som eth atänkelikit, Maria foresaa the hälgho kirkio gudz ordh, ihesum christum afladhan ok föddhan, aff hwilko*m* hon skulde taka sina födho Sa*nn*eligha blo*m*stridh ok fructin wiisna qwisthi*n*s,

är the wndhirsamlika jomfrunna födzsla ällir fostir, alle wärldinne siälsyn

Sannelika thätta är wäl wärdoght, ok enkanne- Th.
likit ärande, at the ädhlara ok diwpara sacrame[n]th, gambla forfädhromen foregiffwin ok wnth, beteknin marie the ärlighasta jomfrunna fägrindh, aff hwilke rätwisonna fägrindh framgik synlega, j hwilke jnneboor likamligha all guddomsins fulkompnilse,

Mariam findher thu j blandh domara, först j Per.
törra wllafättenom Sidhan j flytande daghinne Thu findher ok hänne j konungha släktinne, sik döliande j mangh sacramenth, j hälgha thinga teknom wtteknadha, j manghom prophetis aff hwilkom ysaias sigher jomfruna wara födhaskolande Ezechiel athirlykta portin, ok enghom wthan höffdhinganom oplataskolande, Daniel sigher stenen wara aff bärgeno brwtnan wthan händhir, Jeremias, härran skal göra wndhir oppa jordhinne Qwinnan skal omkrin[g]giffwa mannen Ok mykit hwat thz hällir är j prophethanna scripth ällir järteknom, findher thu all ropande härrans modher ok hänne withne bärande, ware thz swa at wi thz alth wtletha ok ranzsaka kwnnom, tha pröffwadis war samtalan owirganga mattona Hwat ordhom kwnno hänne innelykkia j sik, hwilka gudz son fore wärldinna opbörian sik foresaa til sith mönstir Om hwilka j wärldinna opbörian war mällan gudh ok mannen en thungh spörsla rördh, hwilkin gömd war människionne frälsaskolandis Wilt thy thu opspöria mariam mz granno ok klaro wndhirstandh, tha findher thu hänne j himlomen, for än nakot creatur war skapath Thu math see hänne

j paradyso, j noe ark wndhir flodhinne, j blandh patriarchis ok mz gudz almogha wandrandhe j ödhkninne, j blandh konunga ok domara Aff konunga släkte framkompna j wärldena Aff jomfrumen math thu see hänne wtgangna, som rosin wtgaar aff tyrnith Thu mat wndhra hänne j wärldinne, opnyaskolande
101 mz änglomen haffwa sina samtalan ok at himerikis drotningh thiänte elizabet Wndhir härrans krobbo mz wndhirsamlikom hogh hwilande Ok sidhan gaff-wir aff the hälgha tre konunga mz barneno takande, ok j söthom anda frögdandhe aff barneno, hwilkit hon haffdhe j sinom fampn, sighiandis thz som scriffwat är Min älskelike kysse mik mz sins muns kws Min älskelike är mik swa som mirre kärfwin, j mällan mina spena skal han haffwa sina hwilo See thu min älskelige, thu äst faghir swa som masthin j blandh annor skogx trä Swa är min älskelige j blandh dötthrina Min älskelige är mik ok jak honom Ok thz, jak fan thän som min siäl älskar Jak hiölt honom Jak giffwer honom ekke owir, for än jak haffwer honom inleth j minna modhirs hws, ok j minna födhirsko mak Jak är murin, ok mine spena äru swa som tornith Ok fran thy jak skapat war, är jak fore honom, swa som fredhin finnandis Thu findher ok hänne mz sinom son, fran thy han föddhir war, ok til hans pino, bliffwande widh korset standande, ok aff sins sons pino, hwilkin hänne aldra sötaster war, mykit sörgiande, ok war hon swa ful mz sorgh, som swärdhit haffdhe gangit gönom hänna hiärta Äpthir hans opfärdh j them timanom, j hwilkom hänna son täktis, wart hon optakin j himlana,

Th. Sa*n*neliga ho*n* är wälsignadh j bla*n*dh alla q*w*i*n*nor, hwilki*n* aff wärldi*n*na ophoff ok til hä*n*na ända, drogh ok sände sina wälsignilse Än thz thu sigh*e*r hä*n*ne wara afladha for wärdi*n*na ophoff, ok bliffwa*n*de j himlome*n*, thz wndh*i*rsta*n*dh*i*r jak ekke, äll*i*r hwilki*n* ho*n* war j wärldi*n*na opbörian, ok som spörslan giordh war, om hä*n*ne j paradiso,

Per. Hon sware tik for mik, hwilki*n* honom baar so*m* all thi*n*g haffw*e*r skapadh Hon tale for mik, hwilki*n* for wärdz opböria*n* pröffwas modh*i*r, hä*n*ne siälffwe sighiande Härra*n* atthe mik j si*n*na wäga opböria*n*, för än han nakot giordhe, aff ophoffueno Aff äw*är*dheliko är jak skikkat, ok aff th*e*m aldrogha for än jordhe*n* wardh, ey waro än tha diwpin, ok jak war nw aflath

Th. Wttydh th*ä*tta, huru thz är wndh*i*rsta*n*daskola*n*de, j hä*n*na persona

Per. Gudz foresyn, j hwilke alle öffra ok nidhra thinga*n*na ligia*n*defää äru holdh, sama*n*halla*n*dis omkringh ganga*n*dis ok styra*n*dis, begripir all thi*n*g til lika, äll*i*r tilsama*n*, fra*m*lidin, närfwara*n*dis, ok komaskola*n*de Än enka*n*nelika th*e*m, hwilkra skäl äll*i*r natur, swa so*m* är mä*n*niskiona, hwilki*n* skapadh är til äw*är*delik[he]ti*n*na, th*e*m opförir hon mz si*n*ne gaffwo, ofw*i*r sina eghna naturs ostadoghet, äll*i*r ow*i*r alla tima*n*s ostadoghet Nar som j gudz ordz wisdo*m* waro al thi*n*g, hwilki*n*, huru, nar, j mattit, j skikkilset, hwart fra*n* the andra atskililikit, widh sina natur, huru kw*n*ne thz wara, at ey war modhri*n* mz soneno*m*, 102
j hwilki*n*s afling ok födzslo wä*n*dis alla skälika

creatura hälgha samanfögilse, swa som dörin a hakanom, j hwilko tilredis äwärdelika bygninginna grwndwal, thz är himilslika iherusalem äwinnelika skipilse Hwat ey framgik j skapnadenom all synlikin creatur for människionna skuld, ok skapaskolande foregik, at hon skulde mz samhöflige skikkan naturinne ällir wärdoghetinne människionne tiäna, for hwilkit hon ensammen war skapadh Huru kwnne thy thz swa wara, at ey war modhrin mz sonenom wthan ophoff, foreskikkat ok foreseth j sacramentis enhet, thz är j samma hälgha thinganna teknom mz sonenom, j hwilkom skyltis lönligha ok osynlegha yppirsta ok främsta oprinnilsin, ok äwärdelika wilians ok högxsta mildhetinna, j forelagdhom tima oppinbaraskolandis opfyllilse Scriptin sigher at gudh giordhe the thing, som äru komaskolande, j thässo kwngörande hans wilia wara owmskiptelikin, ok tädhan aff gärninginna fwlbordhan, thz tilhöre gudhelika skälinna fulwordoghet, haffwa tilsaman ok tillika thz som giorth är, ok thz som är göraskolande Enkte kan atskilia hans wilia ok hans möghelikhet, ey time ällir annat, honom wnfaar enkte framlidhit, honom händhir ok ey komaskolande Än thz hon war waldh modhir, thz christus war afladhir, föddhir, opstodh aff dödha, opfor til himla Thätta alt skapadis for än nakot creatur wart, ok alt thz komaskolande war i them timanom, j hwilkom han här war likamlegha, thz haffdhe j sik tilsaman gudhelika wisdomen wthan ophoff Sakin hwi människian ok all annor thing wordho skapadh Hon är for all thing ok owir all thing, the som

j timano*m* skapadh äru, ok waro skikkadh fore tima*n* Mädha*n* gudh haffw*er* all thi*n*g skapadh for mä*n*niskio*n*na skuld, thy är mä*n*niskia*n* alla timlega thi*n*ga sak, än thz for hwilkit mä*n*niskia*n* war skapadh, är mykit la*n*kth fore all thi*n*g, hwilkra sak mä*n*niskia*n* är första

Th*ät*ta är mykit diwpt ok mörkt, ok thz gaar owi*r* alla wara krafth*i*r ok wndh*i*rstandh Än jak bidh*er* tik at thu swara här til hwat tik synis, ok huru th*ät*ta skal wndh*i*rstandas, at nakor the thing so*m* magha sighias om gudz son enka*n*nelika, maghi*n* ok tilläggias gudz modh*i*r, äll*i*r ok sa*n*nelika hwarie e*n*ne rätwise siäl, äll*i*r ok alme*n*nelika alle the hälghe kirkio, Th.

Gudz ordh the te*m*prera sik äpt*i*r thz som wi haffw*m* nämith til, swa at the sik äpt*i*r waro*m* wanskilso*m* lagha*n*de, wndh*i*rstwndu*m* sama*n*gripa the modhrena mz soneno*m* Nw sina brwdh the hälgho kirkio, wndh*i*rstw*n*du*m* huaria ena rätuisa siäl j sac*ra*me*n*tis enhet, äll*i*r ensa*m*likhet, ok sama*n*lykkia the swa at hwat som sigx aff eno 103 äll*i*r hwario eno thing serdelis, thz synis magha sighias om all thi*n*g Än thogh at margha handa ok othalighi*n* sigias aff soneno*m*, hwilkin ha*n* enka*n*nelika haffw*er* aff fadhreno*m* a naturi*n*na wäghna, tho likawäl at loffwaskola*n*de enheti*n*na äll*i*r endräktoghheti*n*na sacramentum, skipth*i*r ha*n* mz the hälgho kirkio alme*n*neligha mz nadhi*n*ne Swa mykit at ha*n* sigh*er* sik äll*i*r kallar brwdh ok brwdhgo*m*me Thä*n*na brwdh ok brwdhgo*m*me, at swa som hoffwdhit ok kroppin the sama*n*fōghias, swa skal ok wara j badho*m*ällir oppa Per.

bägghia sidho, nadhi*n*ne foreko*m*ma*n*dhe een ande som scriffwat standh*i*r, Hwilki*n* so*m* widh*e*rlodh*i*r h*ä*rrano*m*, han är en ande mz hono*m*, hwilka enhetz äll*i*r tillydilse trappo enkte kan höras äll*i*r sighias stadoghare*n* ok hälghare*n*, ok ey thiäkkias, thy at kreatura*n*na skapare for th*ät*ta sac*ra*me*n*tit skuld, äw*är*delika fwlko*m*naskolandis, skapadhe ha*n* all thi*n*g Atwakta scriptena For thz sigh*er* ha*n*, skal ma*n*ne*n* ow*ir*giffwa fadh*er* ok modh*er*, ok bliffwa när si*n*ne qwi*n*no, ok skulu the thu wara j eno kythi Th*ät*ta sacrame*n*tit sigh*e*r apostolin är stort, än jak sigh*e*r j christo, ok j the hälgo kirkio, hwilki*n* som dirffwis inga*n*ga, äll*i*r o*m*kringh wändha gudhelika skipadha diwphet, äll*i*r grwndoghet, syndh*i*rlika mädha*n* gudh haffw*er* sath mörkrith til sith skiwl, ok näplika forma wars wndh*i*rstandz gnistha thz begripa, at gudh är obegriplikin Maria war ä sa*n*nelika aff äwärdhelikheti*n*ne skikkat mz soneno*m*, ekke aff tima*n*s hwilkelikhet ällir j hwilko*m* tima, wtha*n* j gudz forewitandis skälo*m* ok foresyn, ekke mz likamlighe nathurs formo, äll*i*r skapnadh, wthan mz eno nathurs biläte p*re*senterа*n*de j sino*m* tima, th*e*m so*m* foreskikkadhe waro aff wärldhi*n*ne til tholga äro

Th. Thu haffw*er* mik giffwit swar til nöghio, äpth*i*r thz jak sporth haffw*er* j alla mattho, än här star nakot j gen j sa*m*ma läxe*n*ne omspöriande

Per. Sigh hwat thu wilth

Th. Hwi kan th*ät*ta som scriffwat är H*är*ran atthe mik j si*n*na wägha opböria*n*, for än han nakra handha giordhe, aff opböriane*n*ne sighias

ällir tileghnas marie, ok samuledis om äw*är*dhelika wisdom Hwilke äru thä*n*na wägha*n*na lönlegha märkilse, j hwario th*e*ra thz är j th*e*m inbyrdis, swa som är gudz wisdom, äll*i*r marie Jak bidh*er* tik at thu laagh än nakot til, thz so*m* förra är scriffwat, at thz maghe klarlegha kw*n*na wndh*i*rsta*n*das

Gudz ordh redh*i*r thu thino*m* sena fotho*m* til ena lyktho, mädha*n* thu swa forno*m*pstelika dwäls j thä*n*na wägha*n*na opböria*n* Spörio*m* thy badhe*n* christo oplysande warth mörkir, at thu matthe faa witha thz som thu äpth*i*r faar Per.

Gudh är äwi*n*nelikin, obegriplikin j sino waldh, omätelikin j guddomeno*m* Han war aldrigh wthan sone*n*, ha*n* war aldrigh wtha*n* sin wisdo*m*, hwilkit alt är eth, hwilka wägha opböria*n* war til thä*n*na synligha ällir osynlika, himilsligha ok wärdzligha, omskipteligha ok rörligha skapaskolande, een owmskiptelighin ok osynligh*i*n fra*m*gangilse, mz sino*m* ordho*m* ok gärni*n*go*m*, j tima*n*s rörilse fra*m*ko*m*ma*n*de, skäliko kreatureno sins eghins kw*n*görilse äll*i*r theilse Sa*n*nelika gudz dygdh ok storhet kä*n*dhe aldrigh nakontidh mä*n*niskia*n*, wtha*n* gudh mä*n*niskio*n*na skapare, kw*n*giordhe sik mä*n*niskio*n*ne mz creatureno Thy at gudz osynlighin thi*n*g wndh*i*rstandi*n* mz th*e*m thi*n*go*m*, som giordh äru synas, ok mz kreaturit kä*n*nis skaparin Swa som salamon sigh*er* Mädha*n* swa är at wisdo*m*me*n* är een, tha formaa ha*n* alt ok j sik stadogth bliffwa*n*dhe, opnyar all thi*n*g, ok mz födzlome*n* ow*i*rförir ha*n* sik j hälgha siäla, tha likowäl orörligha qwarth hallandhe, thz som ha*n* 104

är, han gör siälana beqwämma, at wnfaa gudz wndhirstandilse, fran ända ok j ända, tiltaghandhe starklika ok all thing sötelika skipande Swa wilde ok gudh altidh j sinne äwärdhelige godhet, ok j sinom äwärdelika wisdom skipade, hwilkit han nakontidh giordhe j sine äwinnelige makt, ok waro godhetin, wisdommen ok maktin saman, ey formatto ok the skilias aath, ällir j timanom eth thera skilias fran the andhro, hwilkin altidh naturligha waro thz sama Mädhan thänna try j gudhi, wilin, wisdomen, ok maktin, äru första ok främsta sakir, ok aff gudz wilia framfarande, ok mz wisdommenom styras the, ok mz maktinne wardha the framleddha Wilin rörir, wisdomen skipar, maktin wtfallar ällir wttrykkir Thänna äru alla sakanna äwinnelika grw[n]dhwala, ok första opbörianen, ok the äru hwario eno kreature osiglikin ok obegriplikin Än tha at thänna try äru j gudhi, maktin, wisdomen, ok wilin, gudhi äru tha likowäl thänna try, formagha, witha, ok wilia, eth, Skälin atskil them, nathurin hon atskil ekke Thätta är aff osynliga gudz wägha opbörian, hwilka wägha han nakraledis wandradhe, nar som gudz son framkom osynlikin ok owmskipteligh in, ok osigelika til at skapa alt thz som skapaskolande war Än huru wäghanna opbörian skulu tileghnas härrans modhir, om hwilka här trakteras, thz skal nw kwngöras, ok huru nya kreaturanna oprinnilse böriadhe mz hänne betracta ok owirwägha

Th. Thätta innebwndhna bidher jak oplathas, at thz maghe wardha kwnnokt, thz wtkräffwir

ok thänna lönligha thinganna skäl, som äptirfölia •

Laas thu j psalmenom om gudz son Han Per.
frögdadhe sik som en kämpe at löpaskolande 105
waghin Ok thz han skal drikka j wäghenom aff strömenom

Jak haffwer läsit thz ok mykit tolikt samma, Th.

Thy äru gudz sons wägha j thännom stadh, Per.
mandomsins midhlan, födzlonna oprinnilse, j blandh människionar, omgängilsinna, pinilsinna, opstandilsinna, opfärdhinna til himbla, hwilkra wägha härrans modhir war öppirsta ämpnit Swa at thu skalt witha hänne wara attha, fore thässa wäghana For thy at haffdhe gudz son ekke lathit sik födha aff hänne, tha haffdhe han aldrigh ingangit j thänna wägana, thy atthe gudz son mariam, fore thänna wäghanna opbörian, swa at han wtwalde hänne til sinna modhir, thär fore at han wille födhas aff hänne

Huru kan thätta sighias om hänne, for än Th.
han giordhe nakot aff opbörianinne,

Swa som gudh osynligha bliffwande j sonenom, Per.
himil ok jordh ok all thing, som j them äru, skapadhe han entidh tillika Swa ok j wärldinna ända i sinom son, mz mandomenom wnfanghnom synandis, fornyadhe han thz han skapadh haffdhe, for thy thz war fordarffwat, thäntidh han tok likama ok siäl, for människionna opnyilse, tha skapadhe han j nakra matto himil ok jordh ok badhen ny, thz är mykit owirgangande mz ordzsins afling ok födzlo aff jomfrunne, fortappada mannin fore hwilkin all thing waro skapadh for-

nya, komandhe honom j sin stadh j gen, än haffwa skapadh wärldena Hwat kwnne wärldhin mz sinom tillaghum haffwa giorth, än tha at hon haffdhe warit skapadh, om ey haffdhe människian, fore hwilka hon skapadh war, ey haffdhe wordhit frälst Swa som j adam döö alle, swa ok j christo skullo alle faa liff Thy at hwar dödhin är thär är creaturanna afskrapilse, thär forgar thz som haffdhe warit, thär athiruändhir thz at liffwa hwilkit liffwit haffwer, än nar som liffwit kombir äpthir dödhin, tha forgars dödhin, ok wardhir thz alztingx nyth, hwilkit förra war gamalt, ällir wisselika aff dödzsins aldhir fordriffwit For thänna sakir tha atthe gudz son mariam, sina modher synlegha, for än han nakot giordhe aff opbörianenne Thy at for än han opreste människiona, thz är the mindhra wärldena, hwilkin fallin war ok fortappat mz himilsligho sacramentis, mz sinne pino ok dödz tro, ok thär fore j nakre matto skapadhe han thänna skapilsinna opbörian, thz är at j thy at gudh är giordhir människia, thz thok han aff hänne See sigher han, jak skapar nya himbla ok nya jordh Ok psalmin, wthan twäkan himblane äru giordhe ok stadhfäste nye aff härrans ordh, ok all thera dygdh ok makt aff hans mwnz anda Härrans ande prydde himblana Thwsanda tholika auctoritates findher thu j the
106 hälgha scripth hwar thu maghe see the gamblo ärandhin framlidhin, ok all the nya giordh aff christo föddhom, mat thu them wndhra Huru opta mintis paulus oppa thätta nya kreaturit, swa som thz, Farin j nya mannin, ok om thz gambla testamentit affplanath thalande, thz som äldras ok

gamalt wardhir, thz är fordärffwit, ok johannes j apocalipsi, om honom som sath oppa domsätith See jak gör all thing ny Oc j iob Hwar wtlethas ällir ranzsakas hans wisdhom, ällir hwar war han thäntidh hörnstenen war bortkastadhir ällir forsmadhir Thäntidh jordhanna grwndhuala wordho lagdha ällir sattha, ok om hänna matto, ok oppa hwat äru hänna stwdhaföthir grwndadha, ok som äptirfölghir, j hwilkom ok j manghom andhrom the hälgho scrips stadhom, samansädz the hälgho kirkio skikkilse ok oprinnilse, födandis per sensum allegoricum, j hwilko annat lydha ordhin ok annat äru the j märkilsit, ok fore alth christum mariam äghandis, ällir thz hon bewisas ok pröffwas äghas aff honom,

Thänna wäghanna opbörian haffwer thu swa wttyth mz twäfallo sinne, at thär aff j warom wndhirstandilsom är enghin twäkan j gen Jak wilde nw witha aff tik, huru jak skal wndhirstanda thz som fölghir j samma läxinne j andheliko wndhirstandh, at aff them tilfällomen som gifs aff modhrinna ok jomfrunna aminne, motte ökias j os andelika wndhirstansins liws Th.

Ekke war thz mik forelakt ällir framsath, mz them scriptinna sinnom, j hwilkom annadh lydha ordhen ok annadh betekna the The waro mik antwardath ranzsaka, än thu wilt forlänghia wart ärffwodhe christi jomfrum til hogxswalilse, thy christo tilhiälpande, jak wil göra thz thu bedhis J samma läxinne äru nakor the ordh, som j andeliko wndhirstandh ytherligharin betekna sonen, thz är gudz ordh än modhrena, nakor äru ok the som them bekomma Per.

badhom, tha likowäl atskililigha, for lönlighin wndhirstandh skuld, som j them äru Somlighin creature tilfögdhe delomen, lykkia i sik andhelikin sinne Thu haffwer thär bärgh ok högdhir, diwp ok källor, jordhinna flodhir ok wärdhinna ända Thu haffwer thär himblana hänghiandhe owir haffsins ända, ok jordhinna grwndhuala, hwilkra alla wndhirstandh maa saktelika finnas aff andhra scriptinna stadhom, än ey är nw time thätta alt opsökia, hwart serdelis Mädhan widh bärgx nampnit Nw härran, nw kirkian, wndhirstundom owinen thän gamble, wndhirstwndom gudz testament, ällir hwar en kättare Bärghin kallas ok prophetana ok apostlana wndhirstwndom ok wärdzlikit wald Aff diwpsins nampn, nya ok gambla testamentith människionna hiärta ok strange domen Hwar
107 fins thän som alt thz kan omkringh wända ällir athirwända, som här sigx j thänne läxenne Akta hällir modhrinna ok jomfrunna manilse, til dygdhanna opwäkkilse, än thu hindhra thin hog mz thänna läxinna mörkom argumentis, thz är bewisningom Hör hwat hon sigher Hörin mik nw mine sönir, hälghe äru the som göma mina wägha Hörin kännedomen ok j skulin wardha wise O j christi jomfrur hälaghir är thän, som dagligha wakir fore minom dörom, ok hallir wakt oppa minna döra lönlika inganga Hwilkin mik findher han findher liffwit, ok öser helsona aff härranom Halt thz stadhelika dotthir, at helsan ok liffwit j tronne ok renlekenom äru fwnnen mz maria Hwilke äru thänne wägha wthan gudhelika ödhmiwktin, ok en sannelika blyghetinna jomfrudom, swa som

alla andra dygdha*n*na döra järn, j hwilko*m* the dörin wändhis aff hwilko här äpth*i*r sigx Hwilkin en so*m* lärir wandhra om marie wägha, ha*n* faar aldrigh wildir Hälgha ödhmiwktin gömir jo*m*frudo*m*me*n* Rena jo*m*frudome*n* prydh*i*r ödhmiwktena, ho*n* bortdriffw*er* lastana, hwilke orene äru, Hälaghetin är jo*m*frudo*m*sins wen, äll*i*r amica, än ödhmiwktin sätir jo*m*fruliga äro*n*na thryghet, Sa*n*nelika kä*n*nedo*m*bir ok wisdo*m*bir äru thäs hälgha anda witnisbyrdh, aff hwilko*m* the första fortakir siäli*n*na skadhelika ow*ir*lop äll*i*r affgang, j christi räddogha The andra gömer ok ökir j andeliko*m* stwdiis, thz är j gudhelike idhka*n*, thz ho*n* haffw*er* takit j christi gaffwo*m* Hwat är thässin dörin a*n*nat, wthan th*ä*n hälghaste hirdhin, hwilki*n* so*m* sagdhe Jak är döri*n* Göno*m* thä*n*na dörena ganga in j christi farahws enfalloghe, me*n*löse, ok ödhmiwke, hwilke om swa är, at the ey kw*n*no alle wara mz maria jo*m*frur, the wardha tha likowäl j tro*n*ne gudhelikheti*n*na äpt*ir*föliara Thä*n*na döre*n* j the himilsligo wirkeno äll*i*r bygni*n*gi*n*ne, opfw*n*nen Maria fan hä*n*ne första sin, ho*n* läth hä*n*ne första sin op, j the hälgha kirkio, ok j hwilko th*ä*n blindhe stötte sik om middax tima, th*ä*n so*m* synena haffw*er*, gik in mz tro*n*na skee*n* Herdin ok magus th*ä*tta äru the hirdana, so*m* först sökto wan h*ä*rra föddan, ok the hälgha tre konu*n*ga judome*n* bliffwande j si*n*ne blinde Thässins hwsins ok dörna triskwl ow*ir*stigha thwsanda christi jo*m*frur, foregangande jo*m*fru*n*nar forsti*n*no maria, j hwilkins opri*n*nilse ällir afflingh, ok födzlo, wndh*i*rsamlika händh*i*r alla mä*n*niskio helso ok liff,

Th. Huru är thä*n*na hälgha jo*m*fru*n* skikkat, aff ophoffweno

¶ Äpt*ir* thz fadh*ir* at thu äpt*ir* thi*n*ne formagho, thokt nakot oppa, mz nakre spörslo, huru om hä*n*ne war j paradyso, lägh thy mera til, thz som scriffwat är, swa som tu loffwat haffw*er*

Per. Hwat ey haffw*er* thu läsith, thz gudh sagdhe til orme*n*, jak skal säthia owinskap j mällan tik ok qwi*n*no*n*na, thz är nogh with*er*likit, at th*ä*n 108 winskapin som ormi*n* ok qwi*n*na*n* haffdho sik j mälla*n*, war stiwggh*ir* ok fwl, ok illa lwktande, wtha*n* alla godha skikka*n*, mz hwilko the nogh pröffwas haffwa skämpt alla wärldena, th*e*m äpt*ir*föliande Owene*n* gaff radhit, ho*n* samtykte, ma*n*ne*n* so*m* förstt war skapadh*ir*, tilfögdis swa j syndi*n*ne, mit j mälla*n*, so*m* ha*n* sidha*n* wtrönthe j dödzsins wandha ok storo*m* skadha Äggiane*n* ok samtykkia*n* bwndo tilsama*n* orme*n* ok qwi*n*nona, ok j nathuri*n*ne mykit atskildh Hädha*n* aff gik glömska*n*, thädha*n* aff dödhin Affwndin giordhe sonane*n*, til hwilkin fridz stadhga söndh*ir*slitaskola*n*de maria framredis, ok ho*n* ensa*m*men mothe säthis th*e*m badho*m*, swa the*m* som forrädh, so*m* th*e*m so*m* förradhi*n* war Ho*n* tra*m*par ok nidh*er*trodh*ir* owene*n* affwndzfulla*n*, ok hä*n*ne som fiöl hiälpir hon Hono*m* syndh*ir*knosar ho*n* ok dräpir Hä*n*ne so*m* swikin war ko*m* ho*n* til hiälp, hwilkins marie makt j alla creatura opböria*n*, hälgadis aff gudz ordhe, ok til owensins ondzsko affstridhaskola*n*dis, hötir gudh ormeno*m* mz qwinköneno Nw plantadis rosi*n*na roth, wärldi*n*ne födhaskola*n*dis j paradyso, ok foresas äwi*n*nelika frwctin, ok loffwas

aff maria til at fordrifwa ok fordarffwa thz tyrnith, som skämde ällir afslogh första qwinnona blomster Thänna jomfrulika tilgangin mz owenenom them gambla, mällan gangande guddomsins makt, söndhirknosadhe owinsins hoffwdh, thy at hans högfärdogha ondzska, ok hans ondzskofulla högfärdh, j hwilko ok aff hwilko alla synda opbörian, mz sins sons ödhmiwkt, giordhe hon, thz är the ädlasta jomfrun til enkte Mädh ormsins hoffwdh, märk alla synda op[b]örian, mz hwilko högfärdoghe ok wsle skogx ormin Diäffwllin omkwl slo them som ny skapath waro, ok wtdreff them höxsta bodsins brytara, aff the blomstrandhe fädhirnislandeno, ok in j thänna tyrna ok tydzsla ödhknena, thän ondzskofulle röffwarin fordarffwade nya wärldinna framstank, mz sinom äggilsom, swa som oprättandis lönta ethirsins hoffwdh, mz sino ethirligho ingiwtilse, Än fructsama jomfrun syndhirknosadhe thz mz sino fostir, sonenom tilhiälpandhe Gudh satte owenskap for thän skuld j mällan jomfruna ok owenen, söndhirslitande grymma fridzstadhgans wenskap, hwilkin bwndhin war mz oskäliko dirffwe ok ondzskofulle, widh träsins rooth, som forbwdit war, swa fins maria j himerike,

Maria äwinnelika liwsins owirskinande portir, himilsligha palacii ära, opläsaskolandis paradysi nykil, opnyaskolandis wärdz ämpne, enkannelikit thäs hälgha anda hws, äwärdelika solinna tabernaculum Hon är kärlekin, jomfrunna fägrindh ok forma, alla the hälgha kirkio j sik samanhallandis sacramentum, oprunna qwistin aff 109

jesse roth, oppa jordhinne, for alla tima wtteknadh christi modhir j himblom Syon ok iherusalem dotthir födh aff konungxligo släkte, christi thiänista qwinna Modhir ok fru allas thera, som tro a gudh Himerikis härskaps drotningh, wärldinna forsonirska, thäs hälgha anda kar Domarens ok brwdgomans domsäte ok fatabur, ällir lönligx radz rwm, barnsins ok härrans jomfruligha barnsöll, ällir barnsfödilse, konungxsins palacium, hwilkin konungir är owir alla konungha, jomfrunar blomstridh ok fruct Qwinnonna blomstrande fruct, hon är forma blomstrande blyghetinna Hon är klara ällir blomstrande renlekxsins insigle, Maria är morgonstiärnan owirgangande sool ok mana, j sinne klarhet Änglomen är hon maktogharen, klaro skymen är hon klararin, dygdhinna görirska, Mankönsins älskirska, fortapadha wärldinna athiroprätthirska, foresedh j patriarchis, lönlighin aff prophetomen, kungiordh j iudakirkionne, blomstirsins roth j the hälgho kirkio, rothinne frukt j andheliko skodhan, är hon swa som ophögdha träth cedrus Swa som palma blomstrandis, ok oleoträdh frukt bärande Hon är sniällum jomfrum j oleonne ällir lamponne, alz jomfruligha liffs oändelikit ällir owanskelikit liws, j asynenne faghir, j krop ok hogh höffwislikast Them som fallit haffwa nadhelikin hiälp, rätuisom at the ey skulu falla wärn ok beskirmilse, himerikis ok jordhrikis spegil Ok at jak snarlika thätta samanlykkia ok fulkomplika ända maghe, är hon alt mankönsins summa helsamlighin sak, ok äwinneliko wälsignilsenna ära Hwat sagdhom wi Wiliom

wi langsamligaren bliffwa ällir dwälias j marie loff, som thu bidher, tho om swa är at wi omwändom ok athirwändom wärldinna opbörian, ok alla scriptinna skikkilse, tha finnom wi mariam j alla the hälgha manna linea, ällir släkte, som waro fore christum, ok them som äptir honom komo, sidhan han likamlika föddhir war O himilsliga ordzsins ällir skikkilsa fägrindh, mz jomfrunna korin mariam, ok lambit foregangande ok äptirfölgiande, ok nya sanghin mz högtidhelike frögdh siwngande Tholikin sangh formaa enghin siwnga, ey ok lambeno fölgia, wthan han sik tilföghir marie, hänne äptirfölghiande hwilkin hoffwdh är til alla jomfrur

Th. Jak bidher tik fadhir, at thu dwäls än nakra stwndh j thännom stykkiom, som nw äru rördh, thy at jak är ekke litith rördh j them Sigh thy hwat som sighiandis är

Per. Hwat är thz som thu wilt witha,

Th. Jak weth thz for wisso, at enghin sanghir kan kallas ny, wthan j liknilsom widher thän gambla sanghin, lat thy höra, hwat atskilnadh är j mällan thänna nya ok gambla sanghin,

Per. For thy at thu bedhis swar mz faam ordhom, tha math thu witha, at thänne gamble sanghin är äptir kytheno, smaka nya sanghin, äptir andanom 110 Eua är the som först sangh gambla sanghin, samtykkiande diäfflenom ok kytheno Än maria aff them hälga anda forekomen, ok änglenom troandis, mz sinom dötthrom christo mällangangandis, gladdis j nya sangenom

Th. Sigh thy hwat thz är thä*n*ne nye sanghi*n*, at wi matto*m* glöma th*ä*n gambla sanghi*n*, ok glädhias j th*e*m nya,

Per. Aktha atwaktelika til thz som sigx Thä*n*ne nye sangin är jo*m*frudo*m*sins ära, renleksins krona, helheti*n*na fägrind, osmittelikheti*n*na blo*m*stir, j hwilko swa som nw atskilias j thä*n*na wärldi*n*ne jo*m*frunar, ok the som j köteno äru wtrönte Saa wäghas ok lönen j komaskola*n*de wärld, oppa badha sidhor, hwario*m* äpth*i*r si*n*ne loffwa*n* Jo*m*frume*n* widh*e*rfaar äwärdheliki*n* tilsyn til lambit, ok äpth*i*rfölia hono*m* hwart ha*n* gar, ekke är th*ät*ta swa wndh*i*rstanda*n*dis, at thä*n*ne hwilki*n* som himil ok jordh ey formago taka, faar swa wafrande hiith ok tiith, ok hono*m* samoledis fölia jo*m*frunar atskililiga j th*e*ra twsanda tal, wthan jo*m*frwdo*m*sins dygdh, osmittelikheti*n*na gömda staath, Osmitthado, the helheti*n*na blo*m*stir Swa j bäggia matto forena the sik Saa hwart th*e*ra j the andro, mz enka*n*neliko sken, ey oliklika synas Swa sama*n*fögh*i*r thä*n*ne nye sanghin la*m*bsins äro ok jo*m*fru*n*na, att thz som lambit haffdhe j jo*m*frudo*m*sins äro, mz makti*n*ne ok naturi*n*ne, thz skulu äpt*ir*fölghia*n*de jo*m*frunar mz nadhi*n*ne haffwa

¶ Härre*n* sigh*e*r thz taka ekke alle th*ät*ta ordhit, wtha*n* hwilko*m* thz giffwit är, än th*e*m so*m* köthit haffwa wtrönth, är thz ok swa, at th*e*m wardh*i*r wnth ok giffwit äwi*n*nelike odödhelikheti*n*na staath, osmittelikheti*n*na fägrind, ok alme*n*nelikheti*n*na hälaghet, fölghia tho likowäl lambeno hwart thz gaar, gifs th*e*m ekke, thy at jo*m*frudo*m*sins helhet äll*i*r obrutlikhet war ekke förra giffwi*n*

th*e*m, ey siongha ok the mz jo*m*frume*n* nya sanghin, thy at the haffwa ekke frambära sina gömda helhetz witnisbyrdh, fore lambit ¶ Wilt thu witha thä*n*na nya sangxsins reglo ok matto, j thässo liffweno, tha see om tu äst osmittat j thit liffw*ir*ne

Mädh huru myklo astwnda*n* om swa ware, at Th. sa*m*witith folde wiliano*m*, ok holpe hono*m*, ok makt gaffwis äpt*ir*fölia, thz som jättas älla loffwas Om jak formatte thz jak älskar, ok jak ekke wanskadis älskande, kärlekxsins wanskilse är jo*m*fruligo blo*m*stirsins fordarff,

Thz haff for fulla sa*n*ni*n*dh, at nye sanghin Per. j thä*n*no*m* wanskeliga kroppeno*m* är hoghin ok eth blygth liffw*ir*ne Hälgha blyghetena mz hogxsins ödhmiwkt, wakandis göma, hio[na]lagxsins omgango ok mädhfärdh*ir*, enkte witha, barn födhaskola*n*dis hop alzstingx affloffwa ok wa*n*wördha, nathurlika wndh*ir*standilsa liws, ey mz mangho*m* 111 främa*n*de wärdzsliko*m* ärando*m* Ok at jak skuli th*ät*ta mz faam ordho*m* sama*n*bindha, til at tränghiaskola*n*de dödzsins opwäkkirskor äll*ir* smikirskor, thz är skadhelika*n* lusta, fäm atskild si*n*ne altidh mz gudz kärlekx nykle ath*ir*läsa Swa följgh*ir* thu lambeno badhe j thässo liffweno hwar thit hiärta hängir til äwi*n*nelika liffwit ok j thä*n*no*m* wäghenо*m*,

Mik synis fadh*ir* at j thä*n*no*m* jo*m*fruskar- Th. ano*m* är trangasta stighe*n*, liggiande til himerikes, hwar widh*e*rlägx swa stor äro*n*na krona, hwilko giffwit är aff enka*n*nelike nadh, enkte witha äll*ir* kä*n*na aff thä*n*na orena wärldi*n*ne, at the skulin fölgia mz forskulla*n* lambeno, badhe j aflingh,

födzlo ok liff, sannelika osmittath, ok alla wärldena resande Thänna wärldhin göör them som aff naturanna äru, ok maktenne rene, mz offwirwald orena, tädhan wäiande, här allir thässom, thz är os mz makt ok sinne dygdh opresande

Per. For thänna for rördha sakir, tha fölghir hälaghe jomfrudomen jomfrunne, lambeno foregangande j osighelikom trappom ok mattom, thy at han pröffwas smittonna dröffwilse haffwa wnflyt, ok thän rätwisa ganghin hindrande, j swa matto opresas jomfrunar, thy at the taka aff lambsins osmittadha liknilse, alt thz nyth the haffwa siwnga, j thera sötha sangh, än westh thu hwadhan aff lambit sigx

Th. Jak menar at thz sigx aff agnoscendo, thz är kännaskolande, thy at fisico, thz är naturlika mästarenom, withnande haffwa farith, hwilkit modhrin är ok lambit, swa dana känno sik j mällan naturlika, at komma the j blandh twsandha, aff samma kön mz samma lith, tha känna the likowäl hwart thera thz andra, ok kwnna ey the j nakra matto wardha swikin

Per. Thz är nogh oppinbart ok wiisth, aff försökta thinganna nathur, ey är här widhertorftokt nathurinna skäl, til at witha thätta, mädhan siälff nathurinna sidhwänia haffwer thätta lärth, Huru, thy war wart lambit känt aff modhrinne Modhrin känne sonen Sonen känner modhrena Maria christum, christus jomfruna, thy at sonen är wtwaldhir aff twsandom, ok modhrin wälsignath owir alla qwinnor, thz är nogh klarlikit ok hwario liwse liwsaren, ok thänna känna sik inbyrdis

wäxte aff enkannelike wärdoghetz frihet, hwilka the owir alla offuan ok haffdhen, lambit kände modhrena swa som gudh hwaria ena människio, thz gilt hallande j hänne, hwilkit han skapande haffdhe giorth, ok thz godha han haffdhe hänne giffwit Födhirskan kände sonen föddan, aff them hälgha anda oppinbaradhan, ok kärlekin wäxte aff wisdomen, giffwande dygdhanna ökilse ok tilwägxt, aff hogxsins wndhirstandh Kän ok thu christi jomfru mz lambëno wthan athirwendo 112 modhrena ok lambit, thz thu gör modhrenne til loff ok hedhir, thz är bar[n]sins loff, thz thu gör barneno thz är modhrinna ära Än sigh mik nar thu wndhrar oppa nakot, thz som kostelika är giorth, thy at thz är alzstingx faghirt, hwat hällir dömer thu gärningena wara wärdha loffwit, ällir thän som hänne giordhe, konstena ällir thän som toligha konst kwnne göra

Th. Sannelika badhe, tha likowäl ythermera mästaren ällir mästirmannen,

Per. Alzstingx rättelika är swarath, honom bör alth thz som faghirliga ok höfflika är giort, ok synis j konstinne Än maria hon är fulkomplikit giort thing ok fulbordhat gärning, ok hel thäns högxtha mästarins

Th. Swa synis thz ok sannelika

Per. Thy är hon allo loffwe wärdogast, hwilkin som är änglanna fru, människionna helsa, ok jomfrunnar prydilse Thy är wäl wärdogth, at alle the som dyrka christum loffwa ok ära skulu jomfrunar the som hälgha äru, ok sinna glädhi tilfälle ok saak haffwa takit, j förstinnone jomfru

maria, j hwilko the frälsta aff gamblo faldsins smitto, j hwilko the ok fingo ath*i*r odödhelikhet-i*nn*a kiortil, ok rätuiso*nn*a ha*m*pn Th*ätt*a gaff the som jo*m*fru är ow*ir* alla jo*m*frur Ok forwärffwade jo*m*fru maria haffwa*n*de ok födha*n*de j th*e*m hälgha anda, hwilkit förste ma*n*nin ow*ir*-w*n*nen, aff likamligo sälskap ok sama*n*bindilse forwärkadhe

¶ Eua alla mä*n*niskio modh*i*r tilbögdhis til syndi*nn*a aff hwiskan smekiando*m* Än maria alla dygdha drotni*n*gh, aff ängilsins tiltalan oprestis til nadhi*nn*a The andra thz är eua, ho*n* är alle afffödho*n*ne dödzsins ingangir The andra thz är maria, hon är liffsins ä*m*pne, hwarie e*n*ne siäl, ath*i*rko*m*ma wiliande mz rätwiso*nn*a wägho*m*, til si*nn*a opböria*n* The första sins skikkilse lineam ow*ir*gangande, fore guddo*m*sins girnilse skuld, dreff os fran wart arff, ok giordhe os swa som biltogha The andra nidha*n* fore sins hälaghetz ok ärlikhetz skikkan, sik ödhmiwkande forskuladhe ägha gudh, alt mä*n*niskio*n*na kön til si*n*na opri*n*nilse, ath*ir*-kallande The andra före paradysi blo*m*stir ok fruct, hwilkit ho*n* nidh*e*rtrodde mz sino*m* affgang, tok ho*n* öghna*n*na tyrne Ok thässin thz är maria, opreste thz som nidh*e*r war trampath, ok klädde thz mz blyghet*inn*a klädho*m*, äll*i*r blo*m*stirs, ok tok thz sidha*n* op fran jordhi*n*ne, til himblana Här är blo*m*stra*n*de sädhin, aff gudz ordha ströilse, ok wäxande j bland hälgha jo*m*frur, swa som p*ar*adys, ok the mark som full är aff alzskona roser, lilior, ok andra omskiptelika yrth*i*r Huru mykit hälgha jo*m*fru*n* är prisande ok loffwande,

ok huru enka*n*nelika ho*n* kronas, ok ämwäl ren-
lekin thz withnar ysaias Mino*m* eunuchis, thz är
th*e*m som ath*i*rhaldh haffwa aff likamligo sam-
blandh Ok sigh*e*r h*ä*rran, jak skal giffwa j mino 113
huse, ok j mino*m* mwro*m* stadh ok bätra na*m*pn,
än andro*m* minom sõno*m* ok dõtthr*um* Ok sigh*e*r
sanctus iohannes ewangelista, j apochalipsi, aff
thässo samo Thä*n*ne äru the som ey äru mz
qwi*n*no*m* smittadhe, thy at the äru jo*m*frur, the
fõlghia lambeno ä hwart thz gaar Jbland thä*n*na
jo*m*frur ok th*e*m som ath*i*rhald haffwa, aff kõtzsins
sambland, taka hõgre ok ärlikaren lõn, thz äru
the som sik haffwa loffwat halda äwärdheliki*n*
renlek, for christi kärlek Tho haffwa här christi
jo*m*frur j lambeno hwilki*n* iohannes tedhe j modhr-
i*n*ne, aff hwilko lambit framgik, j iohanne
hwilkin forsmadhe bryllõpeno, folde jo*m*fru*n*
lambeno j iohanne, aff hwilko*m* siälff lambit
took dõpilse, swa som en wagn kostelighа*n*, mz
allo the som faghirt är, j hwilki*n* jo*m*frunar in-
satta draghas til brwdhahwsit, hwilkit pryth är
mz äw*är*deliko blo*m*stir, hwilkit aldrigh falnar
Th*ä*r är rosin altidh rõdh, lilia*n* skinandis, balsama
swetandis, hwilkis waghns forma ok skapilse äll*i*r
äpth*i*rliknilse, är altidh redho th*e*m som fõras wilia,

Här lyktas fiärdha bokin ok börias the fämpte

Sa*n*nelika the siäla äru säla, som mz thä*n*na [Per.]
waghnsins äpth*i*rliknilso*m* fõras op fran jordh-
i*n*ne, ok säthias j brwdhahwsit, hwilkit swa

osighelika blomstradh är, ok i bland änglana Ämwäl äru the jomfrunar säla, hwilka som draghas aff thänna blomstranna sötha lwkt Ok thänna hiwlin äptirfölgia swa som möghelikit är,

Th. Thu haffwer faghirligha tilfoghat thänna hiwlin, baptistam oc ewangelistam, jomfrunne modhrinne ok lambeno foregangandom, hwilkra renliffnadz äpthirliknilse kwnne thu ey större ällir bätre doxe finna

Per. Thz är sannast, annar thera är aff prophetomin föddhir, ok aff modhrinna qwidh hälghadhir, ok oppa thz at hans menlösa skulde ey smittas aff nakre syndh, flydde han bort j ödhknena, hwar han ekke saa ällir hördhe thz honom hindhra kwnne, j hans andelike skodhan, ok hälgha liffwirne, aff hwilko hans konunghir haffdhe wordhit oblidhkadhir Thän andre j blandh christi discipulos, mera aff christo älskadhir Wändhe bakin til bryllöpit, oppa thz at han ey skulde mista blygha helhetinna blomstir, thz är jomfrudomen Thän första som är johannes baptista, forlät dyra drykkia, som war wiin ok kirssedrank, ok allo thy som orent war at ätha, ok liffdhe widher skogx honagh ok sma madhka, som kallas locuste Thänne haffdhe athirhaldh aff allom syndhom ok lastom Han bögdhe sik nidher til christi bryst, til at swgha gudz ordha söthma, baptista war hans ropandis rösth j ödhkninne, ok fore lop han ordhit, thz är gudz son, mz predikanna liwdh,
114 hwilkit j sinne äwärdhelikhet är altidh owmskiptelikit, thz foregik alla tima, ok thätta teknadhe han mz sinom fingher, haffwa takit människio

nathur Han är annar helias, for timans atskililse ällir for thän brännande kärlekin, som han haffdhe, til at straffa syndara for thera glömsko Han war som een hofriddare, bärande bodzskap mällan brwdhgoman ok brwdhena, ok frögdhadis han aff them bodhom, ok gudz sone thäntidh han honom döpte Han war alla rätuisonne en fulkomplikin tiänare, Ewangelista haffwande sin wndhirstandh j högdhinne, ordhit som är j opbörianenne saa han holth, ällir kläth, thz är mz mandomenom Han tok thz aff fadhirsins sköôt, ok lagdhe thz j modhrinna fampn, ropande thz altidh wara wthan tima, hwilkit sik wärdoghadis framganga j timanom For wara skuld takande likama, j syndhirlikom kärlek kom fram fore alla, hwilke jomfru jomfrum andhwardadis, gudz ordhz kännedom wtgöth, swa som paradysi flodhir, ok wärldinne, hwilkin tha war wordhin fwl mz blomstrande kännedom, kwngiorde han ythermera än nakor annar aff ewangelistis, gudz enda sons äro Baptista omhoxande blyghetinna klara gömo j wisdomsins liws oplysther, hwsins akt ällir atskötna ok hionanna, thera enkannelikhet som tholkit älska ok sina eghna foräldhra Thätta alt widhersagdhe han ok forsmadhe, fore thz wtwäliande enlikhetinne lönlikhet, j hwilke han ärffwodadhe fore sik ok fore andhrom, mz ordhom ok gärningom ok äpthirdömom, til äwinnelikhetinna fruct Störste prophetin ok ärmetin j maath, klädhe ok j döpilsom, han fwlko[m]pnade gudz wilia, aff alle sinne makt Ok thär mz ändadhe han sin likamlika tima, at han fwlkomplikin j allom dygdhom,

giordhe sith testamenth mz martirio, ok for til limbum, th*ä*r bidhande th*ä*n som ha*n* enka*nn*elikast älskadhe, christum Än ewangelista oatskililikin sanni*n*di*n*na kompa*n*, christo tilbwndhin, sik siälffwa*n*, alt sit, ok lena hwstru*n*na bryst forsmadhe ha*n* Mädh enka*nn*eligho kärleksins preuilegio ok frihet, bliffwandis mz christo Fore tro*n*na sa*n*na withnisbyrdh, war han forgiffwin mz eth*i*r, oppa thz at ha*n* skulde bliffwa fordarffwadh*i*r ok dräpin, än ha*n* ändadhe sit liff mz rolikhet ok fridh, gangande wth aff ysalheti*n*ne til sin konu*n*gh, mz kärleksins insigle, mz hono*m* äw*är*delika styraskolande,

Th. Thä*n*ne waghni*n* föris mz faghro lop, j hwilko*m* lambit är foresitiandis Hwar waghni*n* ok forekarllin äru alt thz sama Hwart lupo tha th*ä*nna hiwlin, om ey foreginge swa dana förekarll, äll*i*r äpt*i*rfolde, ok aff th*e*ra beqwe*m*melikhet ok snarhet, ey hedhradis th*ä*n som styrandis är

Per. Thu haffw*e*r goth wndh*i*rstandh

Christi jo*m*frur thä*n*na lismandhe wärldi*n*na eth*i*r
115 ok forgiptilse ok huru margfallogth thz är, ow*i*rw*n*no the aldrigh, om saa ware at lambith hwilkit wärldina haffw*e*r ow*i*rw*n*net, ware ekke när th*e*m som stridha, giffwandhe sino*m* blo*m*stirfullo*m* stridzma*n*no*m* thz aff nadhi*n*ne, hwilkit han siälffw*i*r haffdhe aff nathuri*n*ne Han syntis j synda kötzsins liknilse, thog likowäl war han ey syndogh*i*r Han stadde hwem hono*m* thäkkis aff ensampne makt, rätuiso*n*na lopp, ok ow*i*rganga nathuri*n*na lagh

¶ Thy hwat goth maria giorde j jomfrudomsins blomstir, thz gaff gudh, ok thz formatte ok människian, hwilkit gudh wilde Thz maria äwinnelikhetinna blomstir, ok baptista ok ewangelista lwpu wäl, hwilke som kallas äwärdelikhetinna blomstir, thz thoko the aff christo osmittadha lambeno, ok haffdhe allas thera hiwl wtgangit aff hälgha meninginna matto, wthan thän som styrdhe waghnin haffdhe warit owantil mz them j nadhinne, laghande thera färdh j thänna wärld

¶ Hwat är thz thu haffwer dotthir, hwilkit thu ey haffwer thakit aff androm Mädhan thu haffwer thz takit, j hwario tho äras thu swa som thu thz ey haffdhe fangit aff andhrom Thz thu äst skapadh, thz thu äst jomfru, ok thu thz älskande gömer, thänna gaffwona tileghna honom som gaff, oppa thz at thu maghe äptirfölgia thänna waghnenom, j thoktoghom ok höffwizskom sidhom Lambit hwilkit wthan smitto är, skipther thänna nadhena mz hälghom jomfrum, at gudz hws skuli wara blomstrande j renlekenom, swa som een ängh Thänna renlekin forekombir, ok nadhin mz wilianom, giffwande them som sik wil forbätra möghlikhetena, honom haffwa ok göma Hwadhan aff scriffwat är, johannes kallas gudz nadhällir j hwilkom gudz nadh är, at j thänna grwndhwal thz är j iomfrudomsins skeen, skuli hwar en wäluililegha byggia, swa som oppa enom dyrom steen, thy giffs här mästirmansins säwin, hwariom enom sik at öffwa

¶ O j alla christi iomfrur, hwilka som anamath haffwin thässa lambsins, idhars brudhgomma

fästni*n*ga fää, ok fore jo*m*fruligha blo*m*stirsins lypthe astwnda*n* haffwi*n* til äwi*n*nelikheti*n*na fruct, j skulin ekke atenast aktha hwarth so*m* hälst lambit gaar, wthan hwru thz foregaar, saa haffwa the jo*m*frur giorth som thy haffwa äpt*ir*fölgth Är thz swa at wi thz skodho*m*, huru wärldi*n* tok moot hono*m*, huru beskligha, mz hwat grymhet, mz hwat oräth, the hono*m* plaghado, som tho waro, nar han ko*m* först likamligha in j wärldena, ok enkte haffdhe hono*m* fö̈or känt Tha finno*m* wi wääl snarlika, huru lambit är äpt*ir*fölgiandis The swepto th*ä*n so*m* konu*n*gh*i*r är ow*ir* alla konu*n*ga j fatigh klädhe, Oskäligh creathur the fi*n*na hono*m*, sik döliande j krwbbo*n*ne Spädha li*m*mana twingha hardha trädh, hono*m* flyande
116 wnfik egiptus ok ath*i*r fran sik sände J thrätighi aar war h*är*ran wndh*i*rgiffwi*n* träldome*n*, ok träldo*m*sins laghu*m*, til thz yth*i*rsta wart han flängdh*i*r, spwttadh*i*r, spikadh*i*r widh korsit, th*ä*r näst dräpin For thä*n*na sak o christi jo*m*fru, följgh först h*är*rano*m* j smälekeno*m*, ok sidhan hwart lambit färdhas dödheno*m* ow*ir*wnom, skalt thu följghia, ok thaka thina krono, är thz swa at wi haffwo*m* tilsama*n* warkw*n*nan, tha skulu*m* wi ok haffwa rike tilsaman Thins konu*n*gxrike war ekke aff thä*n*ne wärldi*n*ne, thy ärffwodadhe han här som een pelegrim, Hwat är h*är*rans modh*i*r, huru är hon fölghiaskolandis, huru liffdhe ho*n*, Swasom een spegil är ho*n* lambsins fölghe, j hwilko*m* the magho see si*n*na försti*n*no wägha, foregangа*n*dis, ok th*e*m lära, at the ey skulu wille fara

¶ Än ma wäl skee, hon liffdhe j mykle kräselikhet, mädhan hon war konungxsins modhir, hwilkin konunghir är owir alla konungha, ok laa j blöthe ok kräselike sängh, thär mädhir widherqwekiande sina limma, hwilke spädhe waro, maske hon haffdhe sik löslika j sinom gangh, j barna käthe, blyghetinne forsmaddo, lopp hon kringh om gatunar, ney, Hwat tha, Aff första barndommenom nar hon laa j waggonne, war hon forekomen aff thäs hälgha anda gaffwom, han tillredde hänne höxsta höffdhinganom, mz himilslikom sidhom, hwilkin som war födhaskolandis aff hänne til hans mönstir, thy at hon wndhirgaff skälomen ok wisdomenom, hwat hon faan oskikelighit wara, hänne tilkomith aff owinsins anda Ok swa som hon älskande lönlikin rwm, til sinna gudhelika skodhan, war hon ey wankande j nakre ostadoghet, j gathum ällir gathomotum Saa nythiadhe hon sin fäm sinne, ey til käthe ällir skörhet, ällir til andra kötzsins fafängo, wthan til thz som widhertorfftokt war

¶ Än hwat skal jak sighia aff hänna dygdhom, mädhan the äru wthan taal, ok swa for thy at hon mz ensampne ödhmiwktinne forskulladhe alla födzlonna wälsignilse, badhe til likama ok siäl warilse j bland änglana, ok ophöghias j alzskona dygdha trappom,

¶ Nw giordh nyth kreathur Thän som alt är skapande, alt opnyande, alt styrande, hon tok j sik himerikis konungh ok änniskionna konungh, Wilt thu hänne äpthirfölghia, tha wardhir thu j andhelike afflingh ok födzlo christi modhir, j iomfrunne baptista, hwilkom enghin är större,

j bland alla qwinno barn Hwat skal jak faa älla framsäthia christi jomfrum, hwilkit the maghin äptirfölghia, wthan at the alzstingx flyn wärdzligha manna omgango, mz hwasso liffwirne, j klädhe ok födho, hälghin döpilsins sacramentum, ok swa beffwara ok fulbordha sinna jomfruligha meningx
117 prydilse, hwat hälghan man finnom wi nakors stadz ällir tima, haffwa gangit j slemaren hampn, än johannem baptistam, ällir haffwa liffwat swa sparlika, ok hwasligha til sins krops födho, ok nathurlighit oppehälle, thär mz sina nathur swa mykit thwingande Hwilkin j math, dryk, ödhmiwkt, swa gömde nadhinna blomstir, giffna aff modhrinna qwidh Johannes wardh hallin thär fore, at han war christus, for sina enkannelika hälaghet Huru christus ingik j wärldena, om swa ware at han thz nekadhe sik witha fore ödhmiwktinna gömo, tha kwnnogadis thz kringom all judha landhin, ok aff allom judomen dyrkadhis, almoghanom sökiandis til hans döpilse Han widherkänis wara propheta aff judhomen, än han nekadhe sik, thär mz kwngörande forekoma christi sanna döpilsen, ok sin enkte annat wara, wthan een redilse Han liffdhe widh skoghsins söthma ok thz som flyghande waar, ekke for thy at han wilde thär fore hallas thäs hälgaren, ällir synas aff andhrom, wthan for thy at mz siälsynom ok ödhmiwkom maat, wilde han göma dygdhinna ok hälaghetinna nampn Alt thz han offwan aath fik aff gudhi, offradhe han j gudz loff, at wärdzskylloghir hedhir skulde äptirfölghia ärffwodhit, thy at wäluilileghit ärffwodhe forekom hedhrin, j dygdhinna dyrkan

Hwat hände hono*m* sidhan Han togx mz ow*ir*wälle, häkthadis j mörkastwffw ällir torne Säls äll*ir* wardh*ir* saldh*ir*, hörrö*n*na sprangh äll*ir* danzsan Mädh iärneno bort thakx han aff dödhelikheti*n*ne Th*ätt*a är p*ro*pheta*n*s lopp, hwilk*i*n störstir är ow*ir* andra p*ro*pheta, ok studium, thz är idhkan, Första ärmeta*n*s, jo*m*fru*n*na ok martirsins, hwilko*m* alt thz so*m* ey war christus, thz war hono*m* fwlt ok stiwghlikit, äll*ir* thz som enghin fordeel äll*ir* gangn haffdhe j christi tro Akte thy christi jo*m*fru thä*n*na stora p*ro*pheta*n*s strangha liffw*ir*ne, ok aldra största skinande blyghetin*n*a gömare Ok wil hon wardha delaktogh j lönome*n* ok hedhreno*m*, smake nw foreath stridh*i*nna dygdh,

Thä*n*ne christi store forelopare haffdhe takit Th. stora gaffwo, hwilka han gömde mz storo*m* wärdzlika thinga forsmädilso*m* Än oppa thz at ha*n* matte thz so*m* ha*n* wilde, tok ha*n* aff hono*m* som alt formatte,

Hörin christi jo*m*frur, hwilko*m* giffwi*n* äll*ir* Per. giffwaskola*n*dis äru stora christi gaffw*er* Hälghe mä*n* som före os haffwa warit j wärldi*n*ne, the gömdho mz gra*n*ne athwakt thä*n*na jo*m*frudo*m*sins liggiande fää, at the ey entidh skullo wranglika tappa hono*m*, ok aldrigh mera ath*i*rfaa äll*ir* kw*n*na forbätra, ok fornya Nar mä*n*niskia*n* thappar ok mister thz godha, so*m* ho*n* ey kan offth*er*mera ath*i*rfaa, thz är jo*m*frudo*m*sins gaffwa, hwilkin hälagh*ir* är Swa mykit är thä*n*ne sörghiande om sina forsumada gömo, som thz haffw*er* mist, blygha blo*m*stirsins nadh, hwilka ho*n* sniälleligha 118

matthe haffwa behaldhit, om glömskan haffdhe ekke sik swa lönligha instwngit Nw nödhgas for thy fafänglika äpth*i*rleta ok äpth*i*rspöria Thä*n* som ekke wilde göma thz han wäl atthe, ve ve, th*ät*ta är thz onda som obotelikit är, Renleksins dygdh maa jo*m*fru*n* hwilkin fallin är forwärffwa, än thz jo*m*fru*n* war, faar ho*n* aldrigh mer Stath thy fraghin o jo*m*fru, thu so*m* jo*m*fru äst badhe j köteno ok andhano*m*, offw*ir* thi*n*a gömo, thu bäär skina*n*de finopärlona äll*i*r dyra stene*n*, j eno gwthno kaar, är thz swa at thu ey gömer th*ät*ta liggiande fää, j blandh thi*n*a owener tappadh findh*e*r thu ekke mer, thine owener äru twäskona

Th. Jak bidh*e*r tik, sigh hwilke thä*n*ne twäskona owener äru, äll*i*r twäfalle os swa wadhelike ok swa giroghe, til warth fordarff ok fortappilse,

Per. Thä*n* wärsthe ok skä*m*melikasta siäli*n*na ok kropsins kränkiara Sköra kropsins fwla lustha älskara, hwilko*m* kötzsins snödha ok ondha lwkt är lusteliki*n*, hwilko*m* enghin andeliki*n* nadh kan koma til oplysilse, hwilke lukkadhe aff faghro*m* kroppo*m* ok wälskapadho*m*, ok forraddo*m* aff blinda lusta*n*s ällir girnilsi*n*na mörka skugga, styrtha j dödzsins graff, thy at the wetha enkte aff guddo*m*sins faghra biläthe, hwilkit os osynlikit är Oppa thz at thä*n*ne kostelike thesaurus, thz är jo*m*frudo*m*sins fägrindh, skuli osmittadh*ir* bliffwa gömdh*ir*, kötzsins älskare anda*n*s fionde, j christi jo*m*fru, skal affbläsas, thz är aff wisas mz smälek som wärdogt är Thä*n* andre fionde*n* ha*n* stridh*e*r i*n*nantil lönligha, j fäm sa*m*withi*n* sik döliande,

thy at wi sem annor laagh j warom limmom, stridhande mote wars hogx laghom, ok gripande ok bindandhe os, ok ledhande j syndhanna lagh, hwilkin j warom limmom äru Hwilkin owen opta wardhir opwäktir aff warom eghnom lastom, nar käthinna, offwirflödoghetinna, ok kräselikhetinna besldh, thz är samtykkian losas, tha resas the op som förra haffwa sik lönth, thz äru kötzsins stiwnga Hwi fortok gudz ordh thänna hälgha mannenom, om hwilkin war talan är, vin ok allan annan thän dryk, som nakon formaa göra drwknan Aktadhe thu thz huru stor wadhe thz är, tholkit drikka, än thu math thz saktelika see, j them som j dryk slaar sik lösan,

Gudz ordh sighia, alt är renth them som rene Th. äru, thy wndhrar mik hwi thätta ällir nakot annat, thz som skapat är människionne nyttoght ok widhertorfftogth, skal wara forbwdhit hälghom människiom, än tha at apostolin sigher, drikkin idher ekke drwkna aff vineno, j hwilko skörliffnadhin är, Jak tror ekke, at j vinsins nathur är nakor tholighin lastir, wthan aff thäns offwir- 119 flödoghet, som mera takir, wardhir winith skadhelikit,

Thz är aldhra sannast, Nathuren hwilkin Per. som lifaktoghetena gör, hon synis göra sina makt, äpthir thäns skipilse, som hänne thakir, ey skal ok forbrodz ällir forekastas nathurinne, som takin är, wthan hans fawisdzsko som hänne wannythiadhe Thänna lagxsins athirhaldh ällir ok bäthir, thässins athirhalsins lagh är opthaghin ok hallin aff manghom hälghom mannom, ey thy at kreatureno til människionna nytto hälgadho, skuli nakor hädilse, ällir

bakdanth forekastas, wthan for thy at människionna wanskilse skuli ey hindhras wth aff gudz thiänist,

Th. Giff här aff nakor skäl

Per. West thu ekke at vinit gör them som wise äru, willa, ok som prophetin sigher Swa som högfärdhin stöthir ena gabbadha människio til fallit, swa ok winith thz swikir thän som drikkir, ok thän som älskar winith, ok thz som feth är, han wardhir ekke rikir Mykit findher thu j thässa matto, hwilkit skadhelikit är, them som lustas j kostelikom drykkiom, ok j owirflödoghet, thy at the wannyttia nathurena Viin ok alzskona drykkir, som gör folk drukkit, är thz swa at thäns giroghet, som takir, är owirflödoght, tha skämmer thz hans sinne, ok hoghin skadhelika optändis, oplatas stiwngana, som sik dölia wndhir skiwlidh Nathurligha lastanna widherquekilse opwäkkias ok födhas, Aff hwilko ondha siälin gabbat, ok sik siälffwa owirgangande j oskälikom rörilsom haffwer hon wndhirstandit vinsins owirwälle, swa at glömth är, thz som warith haffwer j them stadh, som gudhelikin ok höffwidzskir war, ok fallit lärir hwat makt vineth haffwer Hör scriptena, vinit är eth skörofulth thing, ok drykkinskapin är fullir mz bangh ok rop Hwilkin j thässo haffwer sina lusth, han wardhir ekke wiis Ok thz wakta, at thu ekke är j drinkkara gilleno, ok ekke j thera kompanskapi, som kötith bära tilsaman äthaskolandis, See ok ekke oppa vinit, tha som thz standhir j sinom gola ok rödha lith, ty nar som liithin skiin klar j glaseno, tho ingaar thz lismande, än widh ändan bither thz, swa som hwghormin

Är thz swa at vineth omattelika takit, wändhir thän wiis är, til thz onda, fran the godho, huru myklo mer gabbar thz the siälena, som wanskelikin ok fawisk är O huru margha the människior äru, badhe män ok qwinnor, komin till höghan stadh, ok sik fylla, ekke til sanna widhertörfft, wthan oskälika äpthir sinom wilia, swa at nw optändis badhe hoghin ok andhin til syndhelikin hetha, ok ämwäl, ok aldhra mäst kroppin, swa at bortganga alla the mädhfärdhir, som skäligha skullo wara, ok j sidhogom ok höffwiskom människ- 120 iom syndhirlika älskas, ytra mansins ostadoghet oppinbara thz som lönlighit är j indhra mannenom, hwilkit alt fins löslatoght ok osidoght Hwat är nw sighiande, thz som gudh haffwer skapadh sinom tiänarom til nytto ok oppehälle, thz forbiwdhom wi, Ney, wthan mattona radhom wi

Th. Wi withom thz for sanno, at alt thz som gaar owir sina matto, thz faar aldrigh godhan wtgangh,

Per. Thz är rätteligha swaradh, for thy haffdhe brwdgomans store wen athirhallit aff allo the som skadha kwnne renlekenom, Athirhallit aff thy som olofflikit är ok skadhelikit kan wara, är störste fordel ok ganghn, them som wiis är

Th. Thz är nogh kwnnogt ok wist, at thänna hälgha mannen mykit haffwer plaghat sin likama, mz siälsynom hampn ok födho, än manghe twäka thär om, huru han wilde ällir kwnne sik födha mz them madhkomen, hwilkra rörilse är badhe j flykt ok sprangh, the sighia at een tholkin stor härre aff tholkom mat wart mera smittadhir än mätthir

Per. Hwat haffw*er* thu glömt thz h*är*rans ordh, ekke thz som gaar in j mw*n*nen smittar mä*n*niskiona, wthan thz som gaar wth aff hiärtano Hwi kw*n*ne thä*n*ne madhkin takin til maat, smitta johannem, mädhan thz kötidh so*m* korpin fördhe helye, mi*n*skadhe ekke hans hälaghet, badhe waro the j timano*m* atskilde, j andano*m* samanfögdhe, aatskilelighe j personis, ekke atskilde j rätuiso*n*ne, j hwilko än tho at nakor enka*n*nelikin forskulla*n*, ok h*är*rans withne, foresatte iohannem helye, tha likowäl bäggias christi tilqwemdhs, thä*n*s första ok thä*n*s andra forelops saak, begaffwadhe th*e*m badha mz hälagheti*n*ne Augustinus sigh*er*, ey war iohannes ok helye hälaghet thäs mindre, at the atho köthit Th*ät*ta kreaturit äll*ir* th*ät*ta diwrit är fingirslankt, hwilkit fran nästa haffweno kombir oppa markena mz wädhreno, ok th*är* wardh*ir* thz ophänt, aff pelagrimome*n*, ok the siwdha thz j oleo, görande aff th*e*m godhan ok wälsmakande math,

Th. Jak bidh*er* tik at thu ey läthias än yth*er*ligharin wtthrykkia, om thä*n*na madhkin äll*ir* diwrit, om nakot lönlighit skylis ällir lönis j thy, thz som andelikit är, jak gith*er* ekke troth, at swa stor en p*ro*phete aath thz fafänghlika, ok wthan syndh*ir*likit märkilse ok saak

Per. Thz är th*e*ra sidh so*m* sik äru like, thz äru the so*m* bära christum wärldhi*n*ne, ällr jordhi*n*na blo*m*stir, ok diwpa dala*n*na lilia j sino bryste, at the wilia haffwa sina losth j scripti*n*na blo*m*stir, hwilkra lwkt är sa*n*ni*n*di*n*na kä*n*na, ok helso*n*na inganghi*r* Hör thy, locuste thä*n*na diwrin swa

hethande, warande widh*er* haffsins klippo, oplypt 121
aff wädhreno, ok kastadh in j iudeam, betekna hedhi*n*dome*n*, hwilkin först war sithiandis widh*er* thä*n*na wärldi*n*na lastafulla bölior, ok opfördhis aff thäs hälgha anda wädh*i*r, in j judeam, thz är, at han fik judha kirkiona stadh, hwar ho*n* opfw*n*nen war oppa marki*n*ne, thz är, j the hälgha scripts wnfangilse, ok sama*n*sankadis aff thäs hälgha anda nadh, ok mz gudz miskw*n*samlika oleo stekth*i*r j pino*n*na eldh, ok christo waro*m* h*ä*rra, hwilkin pelagrim fore wara skuld war, giordhis här aff sötaste math*i*r H*är*ran sigh*er* Min math*i*r är at jak skal göra mi*n*s fadh*i*rs wilia Swa som christi math*i*r är lydha gudz fadh*i*rs wilia Swa är ok hans math*i*r, hwilkra lydhna wändhis j christi bwdhordho*m* Seer thu huru war hoffriddare, mz hwat warlikhet han gömdhe thz han offwan aath fik, ok j alla matto forswaradhe sik fore syndhi*n*ne, ok syndi*n*na tilfällo*m* Thak j johanne formam ok äpth*i*rliknilsen, huru thu skalt göma blyghetena Skodha hans math, ha*n*s klädhe, hans stranghet, ok krapt, so*m* han haffdhe j hogeno*m* Haffdhe han entidh läthias ok ow*ir*giffwit thz ha*n* haffdhe böriadh, hwat ganghn haffdhe ha*n* hafft aff allo thy, so*m* ha*n* nw lwpit haffdhe Thz är nw nogh saakt, aff sancto johanne baptista h*är*rans döpefadh*er* Hwat ey dömer thu hono*m* wara äpth*i*rföliandis, hwilko*m* enka*n*nelika christi kärlekxfulla nadh swa syndh*i*rlika oppinbarade sins guddo*m*s lönlikhet, at han thz ensambir saa, hwilkit hono*m* kwngörande fandz enghin hans like, förällir sidhan Lysth*i*r

thy tik äpt*ir*fölghia johannem, tha skynda tik hono*m* til liknas, j ärffwodhe ok forskullan, for thy at om thu ow*ir*giffw*er* dygda*nn*a idhkan, ok ärffwodhe, til at wnfaa höghra trappo j dygdome*n*, tha wndhra thu fafänghlika j andro*m*, thz thu ey findh*er* j tik siälffwe, Johannis ärffwodis fruct ok forskulla*n* liknas palme ok cedro, th*e*m träme*n* margfallogho*m*, som scriffwat är Rätwis mä*nn*iskia skal blo*m*stras, swa som palm, ok skal hon margfaldogh göras, swa som cedrus Aff hwilko*m* thz första thz är palma, j sino*m* första aaro*m*, är osy*n*likit äll*i*r stiwghlikit, til at see j sino*m* bool, ok är thz knwtogth ok mykit oliikt, at thz skal nakon tidh wardha fruktsamlikit, än tha nakor time lidh*er* fram, tha faar thz löff, blo*m*stir ok fruct, mz mykle fägrindh Cedrus aff si*n*ne nathurliko högdh, opräkkis thz j högdhena, ok mz alla bäzsta ok lustelikasta fruct tyngis ok opfyllis Saa wndh*i*rstath aff johanne, först war ha*n* judha kirkio*n*na son, j omskyrdi*n*ne wndh*i*r lagome*n* satth*i*r, war ha*n* ok en kleen fiskare, j äghodelome*n* fatigh*er*, ok forskullilsom th*e*m til haadh som rike waro ok högfärdoghe, än wthualdh*i*r j nadhi*n*ne,
122 christo hono*m* kallandhe J huru myklo himilsliko kä*n*nedo*m*s fruct, tro, ok gärni*n*g, han sidha*n* framgik, thz withnar nw ekke en wra, äll*i*r een deel aff judha landome*n*, wthan alla wärldi*n*na wiidh Hwilkin aff allo*m* hälgho*m* ma*n*nom fik swa mykit wndh*i*rstandi*n*na liws, j gamblo ok nya testamento, at han formatte nalkas tll ordhzsins äwi*n*nelikhet, til liwsit otilganglikit, tiith dragha sins hogx nathurligha liws, hwilkin kä*n*ne äll*i*r

begripa formagha, är ekke litin ällir lagh trappa, j waro wndhirstandh Sannelika äptir gudz äwärdhelikhetz opbörian ok ändilse, hwilkin är fore all thing, hwilkin owirgaar all thing, som äru komaskolande, om hwilka han talar, om hwilkin wi talom sighiandis Jak är alpha ok o, thän förste ok äpthirste, nar hogxsins hwashet sik wträkkir, ekke findher han gudz ords opbörilse diwphet, j hwilko han sik fästa kan ällir ända, hwilkin enghin är, wil han löpa fram före honom, tha gaar han til ryggia mz sinne fafängho syn, ok formaa han enkte främbirmera koma Hwat hälaghir man war swa glimmande, mz hogsins brona, ok mz swa storom gudz kärlek lärdhe ok prädikadhe, ok swa storan kärlek optände j the hälgha kirkio, ällir sannelika sighiande Han lagdhe ällir satthe gudh j människionna hiärta, ok mz wndhirsamligo omskipte satte athir människiona in j gudh, sighiande, gudh är kärlekin, ok hwilkin som bliffwer j kärlekenom, han bliffwer j gudhi, ok gudh j honom Wthan han haffdhe warit fwllir aff gudhi, huru kwnne han haffwa tholgit ok swa mykit mz pänna scriffwat, aff gudz opfyllilsom ällir fulkompnilsom, thy sögh han aff christi bryst alt thz han taladhe om christi kärlek, thz han taladhe om fadhirsins ok sonsins oatskililegha nathur, thz han sagdhe aff öfra mildhetinna lioffwa ok thäkkelike wärdoghet, hwilkra alla högxsta helsa ok människio forbätringh ällir mankönsins är, ok til första foräldranna stath adam ok ewe, thera ethir borth kastadho opnyilse For thänna sakir hogsins öghom aff guddomsins klara sken

mothe, äll*i*r j gen slaghno, liwsit wnfangit, ok om the gudz äwärdhelikhet kwngiordhe ha*n* mz si*n*ne script mankôneno hwilkit tha war j myklo mörkir, ok tha likawäl äpth*i*r thz the tha formatto j th*e*ra indhra wndh*i*rstandh, gaffwo the sken th*ä*r amoth sino eghno hiärta, än nakor aff hans ordh til kärleksins opwäkkilse wilio*m* wi säthia äptirliknilse, oppa thz at aff hans scriffna boka fulko*m*pnilse oppinbaras hans ok allas fulko*m*pna kärlekx bewisni*n*gh Sigh*e*r thy ha*n*, haffwin ey wilia til at älska wärldena, ey häll*i*r thz som är j wärldi*n*ne, 123 for thy hwilkin som älskar wärldena, ey är fadh*i*rsins kärlekir j hono*m* Hwi ey, for thy at alt thz j wärldi*n*ne är, thz är antiggia til kötzsins girnilse, äll*i*r öghna*n*na oc liffsins högfärdh, ok fölgh*i*r th*ä*r äpth*i*r j sa*m*ma ordho*m* Wärldhin forgars ok häna girnilse, än hwilkin som gör fadh*i*rsins wilia, han bliffw*e*r wthan ända, äll*i*r äwärdhelika Swa ok thä*n*na wärldi*n*na äll*i*r thä*n*na näruarandis liffs kärlekir wthelykkir äwi*n*nelikheti*n*na kärlek, ok sonen for onda kärlekxsins willo, städh*i*r ha*n* ekke til sik sins fadhrs fulwordoghet, for thy ha*n* haffw*e*r swa foretakit th*ätt*a äll*i*r annor ärandhe, at han ey wil opfylla gudz fadh*i*rs wilia Ondh girnilse ok högfärdh, the skipta sin j mällan aff jämpno*m* matto*m* ok gentalan, for thy at hwilkin som synis älska thä*n*na forganglika thingin, äll*i*r nakot annat än gudh, han synis girnas, han pröffwas högfärdhas mothe gudhi, hwilki*n* som högfärdhas, han girnas nakot thz som är offw*i*r hans ordinem, thz är ow*i*r thz hans stadhga är höfflikit äll*i*r lofflikit

Thy hwilkins kärlekir nw fästis j wärldinne, hwar skal han tha standa, nar wärldin bort gangir,

Thz skal ä wara wthan twäkan, at the bygningin standhir til fallith, hwilkins grwndhual synis söndhir krosas, j nakrom rörilsom Swa ok nar thz forgars ällir forfars, hwilkit swikne hoghin haffwer älskadh, tha är ekke rwm ällir stadhir til thän kärlekin meer, thy at thz som forgangit är war willonna kärlekir Th.

Thy älskar thän rättelika, hwilkin ekke säthir the thingen fram fore gudh, hwilkin han nythiar j thässo liflweno Hwar fore scriffwar sanctus iohannes, käraste wener, älskadhe gudh swa mykit os, at han wilde giffwa sin endha son for wara skuld, ok wi seem inbyrdhis älska os Gudh saa enghin människia nakontidh, älskom wi os inbyrdis, tha bliffwer gudh j os, ok hans kärlekir är fulkompligbin j os Här akta hwat thz är störra, ällir ey at see gudh j thässo liffweno, än honom haffwa j hiärtano, innantil ägha honom, ällir wthan til nalkas honom Annat aff thässo är omöghelikit människionne j likamanom liffwande, Annat är mögelikit j kommande liff ok näruarande Swa ok om thu älskar thän tik älskar, ensam älskelikhetin sampnar til tik gudh thinna siäla äghara, at thän som thu ekke formatte naturinne thz fortagande, at see honom, math thu nw kärlekenom mällangangande ägha tik äghandis Sannelika wthan gudh, tha älskar thu ekke gudh Swa ok wthan honom tilhiälpande, kant thu ekke göma liffsins bwdordh, thy at aff hans nadhz käldo skänkis thz människian wil wäl, Per.

ok at hon gör rättelika ok liffw*er* Wärldi*nn*a haath opwäkkir gudz kärlek Gör gudz wilia ok bliff wtha*n* ända, thy at th*e*m thingome*n* ganga*n*do*m*, som synas mildheti*nn*a dyrkara, äll*i*r hälagheti*nn*a 124 han wardh*i*r til the thing fördh*i*r hwilkin ekke synas Seer mä*nn*iskia*n* thz ho*n* wil, äpth*i*r hwario tharffwas hä*nn*e hopas thz, Alt thz som föth är aff gudhi, windh*e*r wärldena, ok thä*nn*e är sighrin som windh*e*r w*är*dena, war tro Wilt thu witha huru tron windh*er*

Th. swaradhe, gärna

Per. Är thz swa at christus bor j thi*n*a hiärta mz tro*nn*e, tik thiande kä*nn*ir thu hono*m*, j thik stridhande moth wärldi*nn*e, ok tik kronande fore thin sigh*er* Hwilkin är th*ä*n som wantröstir om sighrin, j twäggia kämpa stridh äll*i*r kamp, nar christus hwilkin görarin är, ok sakin i stridi*nn*e stridh*er* mothe fianda*nn*a grymhet Thä*nn*a wärldi*nn*a genstridh ok mothstandh, ok wärdzslika höfdi[n]gi*nn*a makt, skalt thu ekke rädhas, om thu haffw*er* nakon h*är*ra O christi jo*m*fru mi*n*s oppa, bliff stadogh, när thino*m* h*är*ra, ok skalt thu witha, at all*i*r wärdzlikin räddoghe äll*i*r lasta*nn*a, skal synas swasom a*nn*ath spi*nn*illa näth, än wändh*i*r thu thin öghon fran hono*m*, for nakon ondan räddogha, tha mistir thu thin rättha stath Mädh hwat storo*m* kärlek sagdhe johannes th*ätt*a, thz kwngör gudz ande j hono*m* bliffwande Mä*nn*iskio nathur ällr mä*nn*iskio hogha nathur, haffw*er* thz swa som eghelikit, at oplätha antiggia mz twngo*nn*e äll*i*r mz andro*m* kropsins mädhfärdo*m*, aff hwilko äll*i*r hwaria handa ha*n* röris j

indhra mannenom Nw for thän skuld at waar theologus johannes, theologus kallas thän som betracta ok tala om gudhelik thing, ok the hälgha script, hwilka johannes öste wt aff guddomenom, ok thärfore smakande wtrönte han kärleksins smak, annars haffdhe han ey format at tala annorledis, än som han haffdhe inwärtes, j hoghenom haffdhe han draghit pännan Thy wttydde thän hälghe ande ämbitidh Thry thing är j johanne betraktaskolandis, andelika skodilsa dygdh, fwlkomlika kärlekxsins loghe, hälgha renleksins forma ok skapnadh, hwilkin sin skikkilse gömandom orörlikin, alt thz som likamligha liffdhe honom, andanom radhande haffdhe han dödgadh Hwat sigher apostolin J ärin dödhe ok idharth liff är gömt mz christo j gudhi, hogxsins renlekir är beqwembir at wnfaa gudhelik skodilse, ok j andelike skodhan wändis gudz kärlekir, swa som dörin oppa hakomen

Jak bidher tik at thu thätta wttydh än Th. liwslikaren,

Vest thu ekke at äwärdhelika liffsins lusthe Per. ok astwndilse är thänna wärldinna ok wärdzlika thingha girnilsa dödhir, än en trappa til gudz kärlekx eldh är thänna wärldz giri dödir Gudh är kärlekin, til hwilkins kärlek om thu böriar astwnda, all thin astwndan ok gärningh brindher altidh j kärlekenom Sannelika gudhelika liwsins stadhir är thär, hwar gudz ok jämcristins kärlekir är, än til skiptis skämmis hoghin aff mörkreno, hwar ekke athirleffwis kärleksins stadh ok rwm, thy sigher han Hwilkin som älskar sin brodher 125

han bliffwer j liwseno, ok skammen ällir synda tilfälle finnas ey j honom, än thän som hathar sin brodher, han är j mörkreno, ok liffwer wandhrande j mörkreno, ok han weth ey hwart han gar, for thy mörkridh haffwer giorth hans öghon blind Thro dotthir, at j hwario handha thingha kärlek, ällir hedhir gyri, thin hoghir fästhir sik wthan gudh Wthan twäkan indhra liwsith hwilkit sanna kärleksins withne är ok witnisbyrdh, minskadz j tik Gudh är liwsit, ok enkte mörkir är j honom Är thz swa at wi sighiom os haffwa sälskap mz honom, ok liffwom tha likowäl ok wandhrom j morkreno, liwghom wi altidh Hans sons blodh skal os rensa aff alle syndh Seer thu at kärleksins fwlkompnilse är syndanna rensilse, ok liwsins kärlekir j christo Thäns indhra liwsins är opr[in]nilsin i christo Sannelika säl är the människian som forskullar äwärdhelika skensins klara stränghia, aff twäfalle kärlekx dygdh, haffwande gudh lyktan j sik, hwilkin all thing opfyllir ok omkringh ganghir j guddomenom Thz sigx thy ekke fafänghlika, honom haffwa takit hwilo j natwardhenom oppa härrans bryste, hwilkin swa mykit aff kärlekenom, hwilkin gudh är, pröffwas haffwa prädikath, wthan hwilkin hwar en som astwndar finna gudh, kan sik enkte främia ällir forbätra

Th. Än tha at thänne stadhin j hwilkom gudz thiänare hwiltis oppa gudz bryst, är fullir mz allo thy som lustelikit är, wndhrar jak om här skylis enkte lönlighit wndhir, thz som andhelikit är,

Per Sannelika här är mykin andelikin märkilse, for thy at j thänna hwilona beteknas fulkomplighin

gladhi, hwilka brwdhin mz brwdhgomano*m*, kirkia*n*
mz christo, skal glädhias mz christo, j äwi*n*nelikom
sötma

Fadh*i*r war ekke sen j christi kärlek, fram- Th.
föra thz alzstingx mykit kw*n*noght är ganghna
christi jo*m*fru*m*, om the thz wisto

Swa som johannes är j thässo*m* stadheno*m* Per.
figura, thz är een liknilse, the hälgho kirkio, nw
styrande mz christo, ok högtidh hallande wthan
twangh ok dröffwilse Swa är ok nogh with*er*-
likit hono*m* wara eth äpth*i*rdöme, äll*i*r liknilse,
sa*m*ma kirkio mz krop ok anda, wthan ända
styraskolande mz christo, j th*e*m nathwardheno*m*
j hwilko*m* johannes hwiltis oppa sins kära mästara
brysth, mz brödh ok viin, thz är j christi köth
ok blodh, idhkadhis mä*n*niskio*n*na ath*i*rlösn, j th*e*m
yth*e*rsta opstandilse*n*na natwardh, ok hälgha ma*n*na
ärilse, christi brwdh mz johanne teknadh, skal
hwilas oppa sins h*är*ra brysth j äw*är*dhelighe
rätuiso*n*na hwilo, drikkande aff sins h*är*ra brysth,
äpth*i*r sina matto, fulko*m*plika guddo*m*sins känno,
ok indhra kärleksins sötma, thz som j första
natwardeno*m*, äll*i*r om wars h*är*ra pino sacramen-
tum giordhis, thz skal göras j th*e*m andhra, mz
opstandilse*n*na fulko*m*pnan j allo*m* hälgho*m* ma*n*- 126
no*m*, nar alle hälghe män ok wthwalde kalladhe,
böghia hoffwodit til christi bryst, thz är hoghin
tilföghiandhe, guddomeno*m* anamaskolandis, äth-
andhe guddomsins diwpa wndh*i*rstandilse, swghande
aff christi bryst, hälgha äwi*n*nelikheti*n*na käldo,
ok äw*är*dhelika hälaghetzsins lönlikhet, drikkande
aff gamblo wärldi*n*ne, thz är, j langho*m* fram-

lidhno*m* tima mildheti*n*na ok tro*n*na dyrkaro*m* ath*i*rloffwat Swa som han foresagdhe, hwilkin th*ät*ta alth loffwadhe wardha fwlko*m*pnaskolande, swa sighiandis J ärin the som stadoghe bliffwin mz mik j mino*m* ffrestilsom, thy skal jak skipa idh*er* swa som mi*n* fadh*ir* skipadhe mik, at j skulin ätha ok drikka ow*ir* mith bordh j mino rike Ok sigh*er* paulus, nar thz ko*m*bir som fwlko*m*plikit är, tha skal thz wttömas som widh*er* nakon syndh*ir*likin deel är Wi seem nw swa som j speglено*m* ok j mörko*m* liknilso*m*, tha änlithe widh änlite Nw kä*n*ner jak endels, tha skal jak kä*n*na, swa som jak är kändh*ir* Ok thän war theologus johannes ewangelista sighr, käraste veni[r] Alle äru*m* wi gudz söner, än tha är ey ko*n*nugt, hwat wi skulu*m* än wardha, vi witho*m* at nar thz wardh*ir* with*er*likit, tha wardho*m* wi hono*m* like For thy wi skulu*m* see hono*m* tholighin som han är

¶ See dotth*ir* formona ällir skapnadhin, til thä*n*na waghni*n* haffw*er* thu, opp j hwilkin thu math stigha, j lambeno, j maria, j baptista, j ewangelista, j hwilkra äpth*ir*liknilso*m* thu maat thik forbätra, Bedz thy aff th*em* mz hetasta bö͡on, gudz hiälp Hwar thu ath*ir*uändh*ir* at bidhia, th*är* ath*ir*wändh*ir* jo*m*fru*n*na forskullan, ok jo*m*frudo*m*sins fruct ok dygdh, kärlekin komb*ir* tik til at bidhia, ok bönin gör j tik christi kärlek wakande,

Th. Wärdoghe fadh*ir* thu loffwar thässo*m* hälgha jo*m*frudomeno*m* wndh*ir*sama samtykkio wara matto mykit olikom, hwilkins blindhe om swa ware, at ympnoghetin ok siälffwallit gaffwis, trodhe jak

här äpte wara seenth kw*n*na ällir formagha th*ät*ta atwakta ok akta, serdelis th*e*m som senth kombir, som nw jak

Jak wil tilläggia andra jo*m*fru äpth*i*rliknilse Per. aff sama taal, än olika j forskullilsome*n*, hwilka ey nw blo*m*strande ok klara blyghet*in*na skeen, wtha*n* jämwäl ädhla hogxsins ok stadogha prydilsen, göra th*e*m beque*m*ma at äpth*i*rfölgia Luciam sigh*er* jak agnam, thz är lambit, ceciliam oc agatam, hwilka offw*ir*uo*n*no thä*n*na orena wärldena, mz rena hogeno*m*, ok bortkastadho*m* ok offw*ir*-wo*n*no*m* kötliko*m* brwdhgomo*m*, omildo*m* ok gry*m*-mo*m*, äpth*i*rfölgdo the liffsins lamb förelöpande, aff hwilko*m* the första j barndomeno*m*, gaff hon sik til at lära bokligha konstir, Än hä*n*na fägr-indh, wthan hä*n*na withu opwäkte een wanske-lighin ok salogha*n* man h*än*na fiondha j h*än*na 127 kärlek, än hon forstyrdhe thä*n*na oskälika ok fawidzska dirffwena, oblyglikhetena j sino*m* owen, hono*m* ow*ir*wi*n*nande ok nidh*er*thrykkia*n*de, ok hörrohuseno wmwändo j bönahws, thä*n* sa*m*ma sin fiondha mz sa*n*na brwdhgomas hiälp, ant-wardhadhe ho*n* ath*ir* j gen liffweno, ok aff böna*n*na makt aff eldeno*m* oskadh wtkome*n*, ok aff järn wakno*m* äll*i*r anbudho*m* göno*m* slaghin, swa som rosen thakin aff tyrneno, foor ho*n* ren wärdhi*n*na wi*n*nirska, ällir sigher wnnen, in j äwärdhelika sötma*n*s lukt

Sa*n*nelika th*än*na pikan haffdhe manz stadoghet, Th. ok manz hiärta, hwilken mz twäfalle dygdhz sigh*er* fulskämde sin owen Skämdha*n* nidh*er*slogh, nidh*er*-slaghna*n* aff mildho*m* hogh opresthe

Per. Hör dotthir, människionne skulde enkte synas stort wara wthan gudh Thy thän som enkte haffwer wthan gudh owir sik, han är större än nakor ällir all creathur Storan hogh skuli alt j forsmädilsom wara, thz j kreaturomen är nidhan honom, thz ekke är swa wärdoght som han Thy dotthir älska thin skapara, ok alt thz som nidhan fore honom är, swa som thin fionda, thz är hällir thinna dygdz witnisbyrdh, än falsins bewisnigh

¶ Annor thera är lucia, hwilkin äpthir grymma höffdhingans bodh, wardh draghin thit som hon skulde lidha hädilse mz margom paar oxa, än the formatto hänne ekke röra, thy är hon en widhwndhirsyn, ey atenast närwarandom, wtan framlidhnom, ok kommaskolandom, Jomfrunna stadoghet droog margfalleligha grymma höffdhingans jnälffwe pinande, hon wtthande marghaledis hans hogh brinnandhe j wredhinna gälnisko Tha hon war kastadh j hetha oleo, ok bränandhe tiäru, bleff hon oskadh, sin anda antwardadhe hon gudhi Järneno gangande ginom hänna inälffwe Hwat skal iak sighia om the tridhia, cecilia hon war san christi fölgislaghi Jdhkelikin fatigha människio tiänirska, hwilkra ordha bewisningha, fwl, radhelikin, ok san, wndhirbughadhe hänna brwdgomme ok hans brodhir christi tro Hwilkins swar mz sanna wisdommenom, ok stadoghethenne, hedhniska owinen almachium, owiruan hon Widh hänne taladhe änglane, ok the fördho aff himerike blomstrande kronor, christi blomstrande nyia riddarom Swa länghe at mz fastho, waku, ok athirhaldh, mz hälgha kännedoms frukt, ok äpthir-

dömom, hwilkit hon alt här äpthir sik leffdhe jomfrumen, hwariom widh sin tima, komnom aff modherliffwe, j wärldena christum spöriande ok äpthirletandhe, ok lambit wthan hindher föliande, Oc slaghin mz swärdheno ok dräpin, hälghadhe hon sin jomfrudom gudhi ällir sith jomfrulika 128 blomster härranom, ok sidhan for hon gönom himblana, mz christo äwärdhelika styraskolande Hwar är nw thän som mz wärdogho loff kan framföra hälgha jomfrunna agate martirs wtgangh, hwilka langsamlikarin pina, hwilka hon haffdhe for gudz hedhir, hänne athirgalt gladhelikin gästabudh, hänne mykit liwflika komen, hänna limma wanskilse giordho hänna anda, hwilkin wakin ok frain war, mykin styrk, Hon wttandis in eculeo the pino köneno saa kalladho, häktadh j mörka stwffw ällir torne, sargadhis aff järnspikom, wändis hon j them hwassom wddom som j blandh thz giwtare ok smidher hantera bortkastas Hänna spena affskornom, forskulladhe hon apostolins läkedom Swa thär äpthir at hon haffdhe lidhit pino ok dödh, skämde hon sin plaghomästara, hwilkin blasare war til hänna brännande pino, gönom watnidh til häluitis pino Än tha at thänna war ädhla j köneno, tha likowäl thogh hon tiänista qwinno ämbite til sin mz gudhelike ödhmiwkt, For thy hon bran all j sins konungx kärlek Thännom jomfrumen tillägh äwärdelika til witnisbyrdh, swa länge wärlden standhir, älloffwo twsand jomfrur mz älloffwo thera höffdhingom, likamligha brwdhgommanom gabbadhom, ok thär mz forsmadhom Himilsligha brwdhahuseno anam-

adho, ok th*e*m hälgha anda ledsagharenom*,* thoko the himerike mz storo*m* sigh*e*r, mz si*n*ne sighlingh, j hwilke the sik forsökto for än the gingo til stridz, the gabba wärldi*n*na älskara, th*e*ra owina häre wnflydho the, th*ä*ntidh the haffdho sit lopp ful-ko*m*pnat, fiollo the swa som lamb mz hwitasta wl j wlffwa*n*na mw*n*, hwilke mz störsto ok omildasta grymhet sarghadho th*e*m, th*ä*r äpth*i*r opforo the gino*m* himlana, thakaskolande lön ok äw*är*delika krono, for sin sigh*e*r, swa som blo*m*stir blo*m*strome*n* tilföghiaskolande Nw thz wi fast willo*m* jo*m*fru*n*nar äpth*i*rdöme, hälgho*m* jo*m*fru*m* framfore säthia, swa som en spegil fore th*e*m, thz kw*n*no*m* wi allir formago*m* ekke allaledis swa göra, som the sik haffdho, badhe j th*e*m timanom nar laghin höllos, ok swa j nadhi*n*na tima, hwilkin nw är Somlika aff th*e*m lwpu före lambeno ok somlika fölia äpth*i*r, badhe qwinköns ok manködns Til at wttrykkia th*ät*ta alt, formaa näpligha thän som är aldra bästh tala*n*de J bland hwilka somligha pryddo sit hoffwdh mz skinande lilior, somlika mz rosis purpureis, thz är purpura lith, pryddo the sina högra ok vinstra ok jässa

Th. Hwi gör thu thä*n*na atskilnadhin j mällan
thä*n*na rosenar, om thu th*ät*ta gör tilläggia*n*de
129 atskililikit kön, til atskiligha forskullan, thz är
än mörkt at wndh*i*rstanda

Per. Lilionar j fridheno*m* liknas pura reno*m* jo*m*frudomeno*m* Rosenar pino*n*ne, hwilka tha likawäl saa omfämpnas the sik j mällan, allir snärias hwar thera om the andra, at thu matte wäl haffwa j the hälgho kirkio fridh, rosas wthan

blodz wtgiwtilse, rödha j dröffwilsom ok mothegang Lilia j christi fridh skina*n*de Här om sigh*er* h*ärr*an, j wärldi*n*ne skulin j haffwa twang mz dröffwilsom Fridhin haffwin j mik, for thy j blodzsins wtgiwtilse pryddis christi jo*m*fru wthantil mz rosen krono Jnna*n*til j hogxsins fridh mz liliis, til skiptis händh*i*r th*ätt*a, wthan swärdeno häriande, äll*i*r ältande, är thz swa at orlöghit läggir sik äll*i*r säth*i*r mothe brystidh, ok ey windh*er*, tha bör hoghenо*m* haffwa rosena, ok fore renlikhetena bör kroppeno*m* haffwa lilium, äll*i*r liliona Nar som siälin frestas aff syndoga skörheti*n*na eldh, äll*i*r aff nakro*m* adhro*m* last, ok ey samtykkir kytheno til thz som olofflighit är, gömande kroppin osmittadhan, tha gör hon gudhi alt saman yrtaghardh, roser ok lilior Mädhan swa är at aff wors kötz jordh, hwilkin plägha bära lasta*n*na tyrne, ok tholika fruct aff sik födha, hwilkin skadheligin är, thy fordriffwa the ok fordarffwa renleksins fruct, wthan atwaktidh är granth ok wäl fragith, th*ä*r wtspri*n*gh*er* ok renleksins fruct äll*i*r blo*m*stir, hwit ok röth, aff hwilko waro höxsto hoffdhe görs krona, än wil thu at jak skal sama*n* bindha tik ena krono, mz fam ordho*m*

Mädh hwath blo*m*stir Th.

Liliis, rosis, violis, thz är renlekeno*m*, Per. kärlekeno*m*, ok ödhmiwkti*n*ne, är eth aff thä*n*na triggia handha blo*m*stra kön bortho, tha forgaar krona*n*, hwilkin saman bwndin är, ok wardh*i*r om enkte mz si*n*ne fägrindh Thak borth fran renlekeno*m* kärlekin, äll*i*r ödhmiwktena fran th*em*

bad*h*o*m*, thak ok th*e*m badhe*n* kärlekin ok renlekin
fran ödhmiwkti*n*ne, tha wisna the all sama*n*,
hwilkin som syntos wara fagh*i*r mz mykle
enka*n*nelikhet Hwat är fäghre än renlekin, hwilkin
mä*n*niskiona som wanskelighin är, gör til eth
renth kaar, aff orene sädh affladha, aff owenenom
hemelikin, swa som j sama hwse byggiandis, aff
mä*n*niskio*n*ne nakraledis gör ho*n* ängil Änglenom
är renleksins dygdh nathurlighi*n*, Mä*n*niskio*n*ne
dygdhi*n*na saak ok blo*m*stirsins nadh, swarande
äro*n*ne som äpth*i*rföliande är Ok sigh*e*r apostolin,
th*ät*ta är idhar hälgilse, at j skulin haffwa ath*i*r-
130 haldh aff skörliffnadh, swa at hwar en idhra weth
ägha sit kaar j hälgilse ok hedh*i*r, ekke j astwndils-
i*n*na pino, swa som hedhnigana hwilke enkte
witha aff gudhi Wisselika wthan thu älskar, tho
haffw*e*r thin renlekir hwadzske wärd äll*i*r forskull-
ilse Hwat goth haffw*e*r blyghlikhetin, om ho*n* ekke
wardh*i*r hwlpin mz eno*m* fwlbordogho*m* kärlek,
Renlekin wthan kärlekin är swa som lampan
wthan oleo, thak borth oliona ok lampan sluknar
Än christi jo*m*fru skal sik wi*n*dh om läggia, at
hä*n*na renlekir bliffw*e*r osmittadh*i*r, at j hä*n*ne
finnis the lampo*n*na skeen, som brä*n*nande är, ok
at ho*n* lathe see j sik, at ho*n* kä*n*ner sin brwdh-
go*m*ma fore alla kärlegha älska, ok all annor
creathur j hono*m*, th*e*m ho*n* älskar

Th. O jo*m*fruligha kronona fägrindh, ow*i*rgangande
alla konu*n*gxlika w*är*doghet,

Per. Hör dotth*i*r eth blyghelikit liffw*i*rne, j blandh
frestilsi*n*na tagga ok stio*n*ga, j allo*m* tima äll*i*r
hwario*m* tima, haffw*e*r thz rosa ok lilia kräselikhet,

Ware thz ok saa at jomfrunna äptirliknilse kwnne tik ekke wara ömpnogh opwäkkilse, til tith gangn, tha math thu taka twsanda ällir othalika hälgha änkior, ok hionalagh, ok skodha granligha thera liffwirne, huru ärligha the liffdho j osmittadho sängh, oppa thz at the wille lambeno äptirfölghia, ok thz skal tik thwinga til thz sama Ok oppa thz at [aff] allom them skuli jak framsäthia twa, thino skikkilse ällir ordhin, hwilkin wärdogharen är än thera, tha koma mik j tanka judith ok susanna, aff hwilkom annor thera blygh winnirska, drap omilla höffdhingan, hwilkin som syntis wara owinnelighin, mz sinom ällir hans eghnom kniff, renleksins fionde, guddomsins genstridara ok genwärdoghom, skörofulla horkarlenom The andra borth blästhe oblygha prästena, wndhir lamba wllinne sik skylande Dödhin hällir wtwäliande, renlekenom gömdom ok beffwaradhom, än sik siälffwa ok gudz räddogha glömande Haffdhe thz saa warit, at thänna hälgha qwinnan oblyghetinna winnirska, haffdhe mz hordomsins fylsko giort owiruälle j hionalagxsins troligho sacrament, ok smittadh sina brwdhasängh, ok om hon for räddogha skuld, haffdhe sik latith swika aff them orätuisa domaromen, tha haffdhe hon fallith j dödzsins syndh, giffwande sik wndhir främadhan ok annars lwstha Ok thär mz hafde hon misth äwärdhelikx priis ok sigirs loff, ey haffdhe ok hon tha oppinbarath israels owinir, hwilke sik rättelika haffdho forbrwthit, gaa wndhir dödzsins dom

Thänne stadhin är christi jomfrum mykit rädha- 131
skolandis Sannelika thänna wädhirflaghan är

paradysi blo*m*stir aldra wadhelikasta, at ey wardha christi hirdha, thz är the som skulu wara siälla*n*na gömara, christi ancillis til fordarff Swa at j th*e*m fwlko*m*pnas thz som scriffwas om riffwande warghana siäla draparana, hwilka the dräpa mz löshetin*n*na ok skörhetin*n*na swärdho*m*, än tho at the synas födha th*e*m mz sa*n*nin*d*hin*n*a ordho*m* Hwat onth äll*i*r hwat lastirlighit ok saa storo ondho kan nakon tidh liknas Hwat dödh*i*r kan thässo*m* dödheno*m* liknas, hwar christi jo*m*fru mästare, äwärdelika kara*n*na gömare Syons dötthra doctor ok lärofadh*i*r, ok himilslika brwda*n*na, haffw*er* saa glömt gudz räddogha ok gudz kärlek, ok är swa blindh*er* wordhin, aff sköra lusta*n*s skugga, at han skodhar sina eghna dotth*er* mz olofflikо*m* kärlek, for hwilki*n*s blygdh gömaskolandis ok beffwaraskola*n*dis Han skulde altidh redho wara, at gaa j dödhi*n* Hwat kan nw höras ällir sighias slemare, än at senior thän äldre j kirkio*n*ne, the hälgho kirkio brudgo*m*me, christi vicarius ällir capella*n*, slar sik lösan, farande mz barnalatho*m*, käthe ok löshet, borthgangande aff rätwiso*n*na ok sa*n*nin*d*i*n*ne, ok in j kötzsins skamlika lustha ok illaluktande Här är wisselika canaans südh, ok ey juda, hwilkin fägrindhin swek, ok wiskipligha willan thä*n*s olofflika ok ohöffligha skörheti*n*na hithi, hwilkin som bögh*i*r til falsa gälnisko, at thz skulle fwlko*m*pnas som h*är*ran thalar om gambla owene*n* til job, han kastar fore sik gwllit swa som anna*n* träk, ok thz, tha falla stiärnonar aff himbleno*m*, ok thz, solin är wordhin swa som een haarsäkker, ok mykit thä*n*no likt, j hwilko otro-

likom ok slemom mästarom, oc kännefädhrom bewisas ok wtmärkis thera eghin smittha, hwilka the haffwa aff sinna synda fylsko ok fwlhet, aff hwilke synda tilfälle oprindher

Aff gwlleno j träkkin wmuändo, aff stiärno Th. falleno ällir solinne omskiptho, än tha at thänna olika thinga tal ällir samfögilse lärir nogh warth wndhirstand Jak bidher tik tha likawäl at thz maghe än wardha liwslighare j the wttydhningenne som kallas j the hälgho scrifft allegoria

Gwllit wändis j träkkin nar som känne- Per. fadhirsins wndhirstand ok wisdom böghis til slema ok illaluktande kötzsins kärlek Stiärnonar falla nar hans dygdha liws mörkis aff lastanna skwgga 132 Sannelika tha ther han harsäksins skapnadh, thäntidh siälin skinande i tronne ok gärningenne görs blindh aff frestilsinna skyym, ok smittas aff dödheliko syndinna slem, mistande gudz kärlekx solgisl, ällir hetha, Mange pröffwas wara hälgha jomfrunnar mästara, swa som fore lärdom skuld, än ekke fore nakra gömo skuld, äpthir apostolins ordh Ware thz swa at j haffdhen tio twsandh mästara, än ekke margha fädhrena Han älskadhe alla them som han födde i christo We är mik wslom, o huru mangh jomfru klostir j warom tima synas swa som darrande, aff thänna sottinne, thy at the ondo domarene ok prästene, som fordhom waro, oppinbaras nw j them som franwände äru gudhi, ok allo godho, til thän skämmelika ok fula skörhetinna lusta, aff hwilkom swa nw som tha, gabbas ok skämmis hälgha jomfrur, ok fore thera skuld forskulla the äwärdheliga blygdh ok

pino, aff hwilkra kä*n*nedom ok äpt*ir*döme, äll*ir* hälgho*m* manilso*m*, skuldo the at hopas liwsins nadh ok äro Nw for th*ä*n skuld at jämlikir skadhelikin kärlekir, j omskipteliko kyni är, thy twingar dödhin th*e*m badhe mz eno fördarff äll*ir* syndh*ir*knosan O hwat th*ätt*a fallit är mykit storlika sörghiande, aff the hälgho kirkio, thz är allo*m* cristno*m* mä*n*niskio*m*, hwar jbland alla kirkio*n*na status ok gradus, the högxta störtha oppa nidh*e*rsta diwpit, Wnge ok gamble stötha sik aff tholko skä*m*melike wanfrägdh Gudz na*m*pn hädhis, ok allir the hälgho kirkio kroppir söndh*ir*-knosas mz sörgelikasta faal, ve är tholko*m* blindom mästaro*m* ok hedhnisko*m*, for hwilkins skuld tholikin skam händh*ir*, bäth*ir* ware thz hono*m*, at ha*n* haffdhe aldrigh warit föddh*ir* Ängelin standh*ir* redho at hwgga hono*m* aff j middhio, ey finnis ha*n* j th*e*ra kirkio, som wtwalde äru ey j bland synagogam judeorum, ey ok j th*e*ra som kompne äru aff hedhni*n*gome*n*, ey faar ha*n* stadh j bland hälagh hionalagh, ey häll*ir* j sälskap mz th*e*m som nw liffwa j ath*ir*hald Hans dagha j thä*n*no*m* last wardha ey mange, hans biscops ämbite ok prelati ämbite skal en annar tagha Hwi, for th*ä*n skuld at han haffw*er* giorth ow*ir*uälle oppa gudz mönstir, hono*m* skal gudh fordarffwa ok fordriffwa Apostolin sigh*er*, flyn skörliffnadhin, hwaria handa synd mäniskia*n* gör, tha är ho*n* wtha*n* om kroppin, än th*ä*n som liffw*er* skörligha, han syndar in j kroppeno*m* Ällir withi*n* j ekke at idhre li*m*ma äru thäns hälgha anda mönster,
133 hwilkin j idh*er* är, hwilkin j haffwin aff gudhi,

ok j ärin ekke idhre eghne Hwat ey är han een ande mz gudhi, som widherludhir gudhi Thag nw til wara thu som kallas härrans kaara gömare thu som standhir j hirda stadh, oc äst wordhin christi jomfrum willonna mästare, Nar som mäniskian libbar ällir skämmer sinne owirnathurs statum mz ondom lustha, strax gudz bwdhords glömska, hwilkit skälikin siäl skulde älska, gör all sinnen oskäleghin, at the äru swa som athskild enkte fölghir the andro Swa glömdo rätuisonne födhis girin, ällir rätuisonna glömska födhir gyrina, ok hänna synda gnisto, girinna ondzska tildraghir fallit ok dödhin Thera jordh födde frödena, j thera konunga lönligha rummom, thz är the som skuldo andra lära ok styra til renlekin, the äro slemandis jnwertis j orenlikhetinne, hwilke mz frödomen wndhirstandas, ve ve fore toligha skäligx creaturis styggelika blinde, ällir omskygt ok betäkth mz mörkom skugga Thu öser saa wt äwärdelika wisdomsins liws, mz thins sköra lustha mörkir, ok alt thz som j tik är mz miskundh giorth, wändhis tik til hämpd Thätta är en slemasta wtkastningh ok störste skadhi, at thu siälffwir thz gör hwilkit thu forbiwdhir, straffar ok fordömer j thinne eghne gärningh, thz som thu biudhir Ällir west thu ekke, Jak sigher tik som gömer kirkionna kaar, at kötzsins wanskilse är saa andanom saak til sighrin, som til stridhinne Aldrigh är wäghiande kroppenom, for thy han är swa lastanna modhir som madhkanna Hör thu gudz thiänare, huru mykin är skäligha siälinna wärdoghet ok ära, tha är siälin wäl jnwärtis

wndh*i*rstandande, om ho*n* rensadh är aff lastome*n*.
ok sidhan om ho*n* mi*n*nis oppa hwat ho*n* skal
wardha j kropsins afläggni*n*gh äll*i*r j dödheno*m*,
ok hwilkin ho*n* war för än ho*n* gik in j kroppin
Alth thz ämbite som är görande mz thä*n*no*m*
kroppeno*m*, tha skipas thz wäl ok rättelika, om
foreskodhas hans frihetz ära, antiggia framlidhin
äll*i*r komaskolande Sa*n*nelika swa som eth rutidh
trä ok gamalt är onyttoght til alzskona bygni*n*gh
Swa ok een skörliffnadz hogh*i*r til rätwiso*n*na
gärni*n*ga Thä*n*na madhkin fornöth*i*r j*n*uertis alla
the godha gärni*n*ga, som säfwi*n*ne*n* kan sama*n*
ko*m*ma, thy hwilkin som mz oreno liffw*i*r*n*e
smittar sina siäl, ha*n* gör swa som thän som
jordhar nidh*e*r j träkkin en dyran sten Siäli*n*na
skälikhet kastas ekke snarlika aff omskipteliko*m*
pino*m* Skälin ok pinilsin äru sik inbyrdis gen-
wärdogh, thy fortakir skälin e*n*na wisa mä*n*niskio
rörilse, a hogxsins wägna, at ho*n* ey meer skuli
sik giffwa wt j sin syndogha begerilse, ok at ho*n*
j*n*uärtis skuli bliffwa wthan ängxla Hör thu som
134 gömare äst til th*ätt*a himilslika liggiande fää,
tha thu ow*i*rlägghi*r* thänkiande at thu wilt synda
Först thänk ok aktha, hwat thu forskullar om
thu syndar, tryggare är fore sarid thänkia oppa
helbri[g]dhelighet*i*nna äw*är*delikhet, än äpt*i*r saridh
disputera om läkedo*m*sins plastir Annath th*e*ra
är helso*n*na foresyn Annath th*e*ra dödzsins wadhe

¶ J engho*m* stadh ok j engho*m* tima är loff-
likit at synda, for thy gudh är allastadz, äll*i*r
gudhi är hwar en stadh*i*r näruarande For thy
swa som ha*n* är domare til alla syndh*i*r, saa är

han hämpnare owir alla syndhir, thy skalt thu christi riddare, aff christi kärlekx logha, standa orörlighin widh eldin Stath omskygdhir aff them hälgha anda, altidh redho moth brinnande skothom stridhande Aktha thins stadz wärdoghet, huru ädla en limbir thu äst aff thins hoffwdz nadh, j alle the hälghe kirkio Hwilkin kan bliffwa standande aff them mindra, ällir aff them som wndhirdana äru Om machabeus fallir j stridhinne, om baswnan giffwer owisth liwdh, haa kan sik redha til stridhinna, om banersmästaren giffwer flyktena fore fiondhin, hwat ey wardhir them som äptirfölia banerit ensampt hopith j flyktinne Stath thy thu som skal ledha hälgha härskapit stadeligha Stath styrktir aff himilslikom kännedom, ok sidhom Hör christi tiänare, thz är ekke stor syndh, nar een stiäl nakot, for thy han stiäl for the saak, at han wil mätta thän som hwnghroghir är, ällir hwngrande siäl, än hwilkin horkarl är for hiärtans fatighdom, han tappar sina siäl Thu christi ögha, lysande thinom jämcristnom, ok läpana mz helsonna kännedom Thu äst näsan aatskiliande onth ok goth Thu örath, atwaktelika hörande mz lydhnonne gudz wilia, thu christi thaan twggande ok fortärande, j them som onde äru, thz the äru ondhe, at the maghin lära wardha thz som the haffwa warith Thu handhin mothe owenomen stridhande, rättelika görande, christi blodh ok likama wighiande, thith ämbite säthis fram fore alla them, som dödhelike äru, ok ämwäl fram fore änglana Sannelika thu oplathir himblana, ok athirlykkir oplatande mz döpilsomen, ok syndabätringenna

sacramentis, ok scriptamalomen, them som them sannelika thaka Thu mättar them som hwngrogho äru, mz altarins brödh, them som fallit haffwa opreser thu mz himilsliko ordheno Thu äst allom giordhir allir, ällir all thing äst thu allom människiom For hans skuld, hwilkin for wara skuld war korsfästir Alla människio helso skalt thu hethelika girnas, ok thär mz wil jak thätta swa snarlika ända, menandis ok fwlkomplika troandis, at thu äst een midlare mällan himilslighin
135 ok jordzlikin thing, gudh mz andeliko offreno, for hans ällir om hans owener blidhkande, thz är, at thu forwärwa syndarom aff gudhi wenskap, ok strangha domarans grymhet wmwändhir thu, mz sacramentis ok bönom Hwat ey spordhe gudh äpthir them man, som skulde j mällan säthia gärdhisgardhin honom ok mankönith, ok standa skulde moth honom, at han skulde ey slaa honom nidher ok fordarffwa honom, ok nw haffwer han tik fwnnith, Fallir thy nw thu, hwat ey aff ensampno hirdhans faal skämmis all hiordhin, ok thär äpthir thakx borth gärdisgardhin, Hwat händhir sidhan, enkte wthan wingardhin nidhertrotz aff oskälikom diwrom Ve är israels hirdhom sigher härren, hwilke sik siälffwe foresee j thy som them täkkis, them siälffwa födhandis, the ätha miolkena, wllena slitha the, thz siwka kasta the borth, thz brwthna bindha the ekke saman, thz som wilt far kalla the ekke j geen, thz borth tappath är spöria the ekke opp, är thz saa at hirdhin kastar borth gudz räddogha, hwat hop är tha ythermera ällir framdelis til hiordhinna gömo Hwat är thy for

tholika saker göraskolande, hwat wilt thu annadh, wthan fortaak all synda tilfälle thinom fiondha maledicti gracia, thy at eth litidh stykke swrdegh gör allan deghen swran, ok thän som forsmar litidh, borthflyther saa läntelika, ok mädhan thu wndhirstandhir liffsins gaffwo, hwilka thu haffwer aff gudhi Sigh mz prophetanom, sidhan thu omwändhe mik, giordhe jak mina syndabätringh, sidhan thu teddhe mik, slo jak mina ländh Hwat ey tharffwas allom människionna liffs tima, syndanna bätringh, syndhirligha for thy, at eth nattagamalt barn är ekke rent j gudz asyn, ok sannelika ey än stiärnonar, ok ysaias thän fwlkomplighe prophetin j alle rätwiso sigher härranom, alla wara rätuisor j thinne asyn äru swa som qwinnona smittadha klädhe, thy at ekke är the som ey syndar, ok ey skal rätuisas j thinne asyn hwar een som liffwande är Hwat är thz, jak sloo mina ländh, som thu tedhe, wthan sidhan jak fik thina andhelika gaffwor, twingadhe jak kötzsins syndeligha girnilse, ok kötzsins lagh, ällir ytra mansins wndhir hogxsins lagh, ok sidhan jak j wndhirstansins liws foresmakadhe thz godha som är komaskolande thinom hälghom mannom Thak for thänna saak, o thu gudz thiänare, til tik swärdhit, ok binth widh thina ländh, aldra starklighast, thz är, mz gudz ordhom dräp alt thz som illa liffwer j thik, ok thz gör alwarligha, mz alle makt, at thu maghe sighia mz apostlenom, jak liffwer, än ekke jak, wthan christus liffwer j mik O thu gudz wen, wakta at thu ey for skörlikit liffwirne wardhir gudz owen, ok hatlikin badhe

änglo*m* ok människio*m*, wa*n*uördh*i*r, forsmadh*i*r, ok bortkastadh*i*r, wakta at tu ey aff tik lath*i*r
136 röffwa blyghet*in*na blo*m*stir, for lithin tima*ns* frestilse, ok thu som föra skalt h*är*rans örloogh, wänth ekke bakin til owenenar J första spezsin äll*i*r tilgangin, nar the mäst atlägghia Saa mangha kronor skalt thu haffwa j himblome*n*, huru margha marias ihesu mödh*e*r thu mz ihesu wäl gömer, hör scriftena Thu haffw*er* dötth*e*r, göm th*e*ra kropp, laat th*e*m ekke see tith änlithe blith, thz är, giff ekke the köneno som wanskeligharin är, tilfälle til nakra käthe, wtha*n* tith änlithe j tik skal wara the siäli*n*na lärdom, som wanskeligare*n* är Ok thz, Se ekke til qwi*n*no*n*na fägrindh, ok ey girnas see qwi*n*no for fägrindh skuld, göm granligha gambla owensins hwisk, ok j örlögeno forsökktho*m*, war atwaktol om tik, for thy at lath*i*r thu aff at stridha, tha läthias tik, äll*i*r tik wardh*i*r ledhosa*m*bir thä*n*ne ondho fridhi*n*, nar thin owen glädz sik haffwa w*n*nith sigh*e*r Thu haffw*er* h*är*rans kar at bära, ok wtwalt walsins kar, j hwilko*m* thz liggiande fää, hwilko enkte aff the här är kan liknas, fore hwilkit köpaskolandis all thing sälias, som äghas, thz är siälffw*i*r kirkio*n*na brwdhgo*m*me, hwilkin swa som ow*i*rgiffwande fadh*e*r ok modh*e*r, köpthe han sina brwdh mz sins blodz wtgiwtilse, som scriffwat standh*i*r For thän skuld skal ma*n*nen ow*i*rgiffwa fadh*e*r ok modh*e*r, ok bliffwa widh sina hustru, ok skulu the badhen wara j eno kythi, th*ät*ta sacrame*n*tith, sigh*e*r apostolin, är stort, än jak sigh*e*r thz j christo ok j kirkio*n*ne, thu haffw*er* thakit til tik

som annadh gömogodz, alzskona lustha ok kräselikasta yrtagardh, dyrkaskolandis, hwar j bland lilia födhis christus, thär til daghin gaar op, ok skuggane böghias nidher Wilt thu witha huru christus födhis j bland lilia

Jak bidher tik lath höra Th.

Hwar renliffnadhin ällir renlekiu thän hälghe Per. styrir j them som andhra skulu styra, ok j them blomstras, ok wndhirdanane thz äru jomfrunar, swara mz sama dygdhanna blomstir, hwat ey christus satthir mit j mällan, swa som blomstir, tilleer ällir lioffligha tilseer blomstromen, oppa alla sidhor, mz blyghetinne takir ok biwdhir, ällir giffwer han liliommen almenneligin gästabwdh, aldra bästluktande Wari thy jomfrunnar forstandare johannes, marie gömare, ok tilskikkadhir tiänare Wari ok christi jomfrur maria johanni antwardadha, blyghetinna marghongaffwor, panth ok fägrindh, ware jämpnhithi j badhom, thz är j ordheno, j bwdheno, ok lydhnonna dygdh Rosenna tilsyn haffwi hwar thera til thän andra, almennelikin, swa som nakor sik j mällan, withnen sin lönlikin ärandhe Saa ok magho the likan stadh wardha lutthakandhe äpthir sinne forskullan, them 137 som j himblomen äru ey olikom Mästarin ok discipula, fadhren ok dotthrin, hwilken högxsta fadhrens ok mästarans räddoghan ok kärlekin skipte sik j mällan, aff renasta hogh Flyghandhe fogla komma tilsaman mz them som thera lika äru, ok sannindhin athirkombir til them, som hänne göra, kärlek ok gudz räddogha, mällan mästaran ok discipulam äru stor sannindhinna withne,

Th. Thu stänghir ällir läser athir, mz wäl samwärdoghom laasom Owinsins tilgang ok domarins gömo Om andeligha stadzsins faar, at klostirliffwärnith j sinne forfwärningh hänghir alt saman oppa beskedhelikx mästara wisdom, kännedom ällir näpst Thy wore thz saa, at stadhin som bär allan twnghan j huseno, rördhis j eth öghnablik, huru kwnne thz bliffwa standande, som starkligha är fästh widh stwdhena

Per. Fwlt wäl, for thy thz loffwer jugha stadoghet, hwaria handa thz kan hälstz wara, som fallir aff sinom statu ok stadgha, thär fore äru foresätiandhe milicie christi, thz äru them personis, som christi liffwerne, hwilkit han här oppa jordhinne dödelighin haffde, wtwälia the mästara ok formän, som haffwa hälaght ok osmittadh liffwerne, ok mykit äru foregangande androm, til at wnfaa hälaght liffwerne, them sinnomen athirlyktom som likamlikin äru, til tolkit liffwerne Ok äru swa som satthe bortho wthan wm wärldhena, ok sit eghit köth, thz är thän ondhe lusthen j kytino är, ok omwände til sina opbörian, the som äru allom synlighom thingom höghre, alla sina jndhra krapta tilföghia ällir tilqwämma himilslika wisdomsins ok andelika wndhirstansins sinnom, ok afskuthnom ällir bortkastadhom alla wärdzliga säwin, ok thy som fafängt är Betrakta ok skodha gudz bilätis spegil j sik, idhkadhe ok forsökte j himilslighom skapilsom ok fägrind, komaskolande wärldena, nakra handa skola rädhas the thing som ey äru kommin fore människio öron, ällir ohörlikin äru, ok näplika foresmakat aff renasta hiärta

Saa fästa the ok sin omgängilse mz apostlenom, ok sätia j himblenom, at thera fäm sinnom alzstingx oplystom, näplika j thera persona, stadh ok tima omskiptas the, j nakrom atskildom gärningom, ok at jak skuli thia om the gärning, som oskälighin är The samanläggia ey ällir affla,.ällir wilia nakot thz som sik inkombir mz them, hwat thz hällir är mz thera opsath, at thz kombir, ällir lönligha, hällir oppinbarlika For thy forsökta ok pröffwada dygdhin näpsir them som owise äru, ok for thy wisdommen gar ekke in j ena ondzskofulla siäl, ey innebygghir ok han j them krop, som syndinna träl är, älla sik haffwer giffwit wndhir syndena, thän hälghe ande flyr allan thän lärdom 138 ok kännedom, som skrymtelikin är, ok han draghir sik wndan them tankom, som äru wthan wndhirstandh, han fordriffs ok aff syndinne offwan oppa komande Tholike äpthir apostoli ordhom, skulu hallas j wärdoghom hedhir Wi bidhiom idher, at j kännin them, ok haffwin atanka oppa them, som ärffwoda j bland idher, ok idher äru foresatte j härranom, ok idher mana at j skulin haffwa them j ythermer kärlek, for thera ärffwodhe

¶ Hör dotthir swa som skinande finapärla, ällir andra dyra stena skinande, solinna solgislom lysande oppa them, ok skinande, ökis thera skeen, at the som förra skino aff thera nathurligo sken, skina nw meer aff solinna öktha klarhet Saa ok människionna siäl, klar aff skälanna liws, nar hänne tilfögis hälgha äwärdelikhetinna liws, thz är annadh människiona wara, ok annadh godhan vara, är thz swa, at thu lägghir dyra stenen j

orenlikhetena, tha forökir thu honom thär mz enkte liws, thy at hans nathurlika liws fortagx aff träkkenom, swa at thz kan ekke synas Siälin nidhertrykt for thänna wärdzlika thinganna orena omsorgh ok kärlek skuld, huru kan hon lysa j äwärdelikom wisdom Thak thy thz nathurligha godha, som thu haffwer aff gudhi, ok tillägh thz guddomsins liws, tik nalkande gudhi, ok gör thz ekke mörkt, hwilkit nathuren diktadhe, tik fran honom gangandhe

Th. Äpthir thz jak gissar aff thinom ordhom, j bland män ok qwinnor, j iämpliko lypte, mildhetinna dyrkan idhkandis, är widhrtorftogh[t] granligha gudz näruarilse känna, hwilko aff hoghenom thera borttakno, som tilsamman omganga, strax forgars thera klostirligha ok gudhelika liffs mästirska oc alt saman thz reglo gömo arörir

Per. Enkte kan nakon tidh sannare sighias, hwar swa som twäskona kön, än tha at the äru tilwigdh ok tilteknath hälaghetinne som är män ok qwinnor, ok en wägh atskileligha samanlykker them, än tha at bäggias thera hälaghet mz thera järteknom sloo bärgen swa som annar lyngeld, ok mz tronne ok bönenna starka wald ok makt röra bärgith, tha likawäl wthan gudz räddoge ok gudz kärlekir kombir thär til, them j mällan, tha oppinbara owenanna swepesaak sik snart Hwat ey westh thu at törth ämpne, liggiandhe harth widher eldhin, brindher snarlika Saa ok wanskelike hoghin, nar tilfällin äru giffwin, snarligha samanknosas, swa som aska wardhande Thak thy bort tilfällin, tha bliffwer oppa badha sidhor alt oskath ok osarghat,

thz thu förra sagdhe, christum wan konung Th. födhas j blandh lilia, swa länge daghin oprindher, ok skuggana nidherböghias, thätta kan jak ekke see ällir wndhirstanda, mädhan thänna äthanin synis ändas, ok at thz mz ändanom samanlykis, pröffwas 139 wara omskiptelikit

Thin spörsla är rätwis, alt thz som äldras Per. ok wardhir gamalt, thz nalkas fordarfweno ok forgängilse Hör brwdhgommen födhis j blandh lilia, thy at christus lustas j hälgha siäla renlek, hwilkra kroppir blomstrande är, mz ythra sinnanna renlek, ok siälin mz hälgha tankanom oplypthis til at skodha äwinnelika thinganna hälaghet, än swa länge brwdhgomen swa födhis här, thz är j thässo liffweno, tha plantar han wara lilior, at han skuli j them födhas thimeligha, än thätta lilio blomstir hörir ällir tillydher til äwärdelika godho blomstir J hwilkins sötastha lwkt brwdhgommen skal lustas äwärdelika Thän daghin gör thässa nattena til enkte, liffwit bedröffwir dödhin ok fordriffwer, ok här äptir ällir thär j fran, skal enkte wara wthan liws ok liff, for thy thz takir tha sakin theraända ällir skugga Än här til aff susanna ok them orätuiso domarom haffwa framgangit, wari ekke osköniokt ällir otäkt, hwilke renliffwis qwinnona wildo haffwa fordarffwat mz twäfallom dödh, än thäntidh the waro wtletadhe ok ranzsakadhe, offwirwnne ok skämde, äpthir thera forskullan For hänna skuld wordho the, hwilke som hardhe waro som stenen, mz stenom fordarffwade Än thu o christi tiänista qwinna, om saa hända kan, at sibilus serpentis, thz är

thä*n*s ormsins hwisk, äll*i*r sirenarum the orma*n*na, som flyghande äru mz th*e*ra eth*i*r, lisma fore tik, thz är at om nakor persona wil tik wika, äll*i*r lwkka til thz som ohöffwelikit är, ok aff skörfullo*m* hogh wändh*i*r sin slema ok fula ögho*n* til tik, tha ropa högth mz susanna Sighian[di]s, är thz swa at jak gör thz, tha star mik enkte fore wtha*n* dödhi*n*, gör jak ok ey äpt*i*r idhr*um* wilia, christo mik hälpande, tha wnflyr jak idhra händh*i*r, j h*är*rans asyn ekke synda*n*de For thy som apostolin sigh*er* Tholike falske apostla, liomske ärffwodis män, sik omskiptande j christi apostolos, ok thz är ey wndh*i*r, thy at diäffwllin omskipth*i*r sik j liwsins ängil O christi jo*m*fru ropa thy, nar thu wardh*i*r lwkkat aff ondha andano*m*, boandis j horkarleno*m*, ok sigh gak fran mik synda*n*na gnistha, lastins födha, dödzsins math*i*r, gak bort diwpasta orätuiso*n*na östir, alzskona skam ok blygdh, ok saak til alla sörgh, for thy jak är aff andro*m* älskare forekome*n* Mith hiärta ok mi*n* likame, the haffwa wthualt sina glädhi j liffwandis gudh, är thz saa at annadh th*e*ra aff thä*n*na nw sagdho wäigh*i*r, tha ath*i*rwändh*i*r äran renlekeno*m* enka*n*nelika gömdh, ey är ok hopit hono*m* kw*n*na ath*i*r opth*er*mera forwärffwa, hwilkin forwärkkadh*i*r är,
140 wndh*i*rgiffwi*n* eno öghnablikx fortappilse, Thin hirdhe hwilkin ekke är skrymptelikin, hono*m* skalt thu älska j christo, th*ä*n so*m* legdh*i*r är, skalt thu lidha Röffware*n* är waktaskola*n*des, j höxsta herdha*ns* kärlek, atskil sa*n*na ok falska herdha,

Th. Mädha*n* scripti*n*na kä*n*nedo*m*bir är margfalloghi*r*, til at prisa ok loffwa jo*m*frudome*n*,

än the thinga*nn*a äpth*i*rliknilse som si*nn*e haffwa, äll*i*r ok ey haffwa si*nn*e, so*m* är blo*m*stir, lamb, dufua, äru ekke borto, aff hwilko*m* jo*m*fruligha liffw*er*nit magh wpwäkkias til sina eghna gömo, thz synis tha likawäl at h*är*ran mena mz thässo paradigmate, thz är thässo liknilse, the fäm sniällo jo*m*frunar, ok fäm fawitzska, aff hwilko*m* somligha äru lysande aff oleo*nn*a fithma, ok th*är* före föghias the til brwdhgoma*ns* brwdhahws, Än nar olean fattas the hälgha, tha fordömas the fawizska jo*m*frunar, Oppa thz at här aff matte widh*er*fara christi jo*m*fru*m* wisdo*m*me[n], forwarilsi*nn*a fölgislaghi, ok forwarni*n*gin wisdo*m*sins kompan Bidh*er* jak tik at thu omwänth stilum, thz är scriptena, äll*i*r nämith, ok wttryk th*ät*ta liwslika

Per.
Hwilka äru thä*nn*a sniälla, ok hwilka the fawiska, hwilka karen, hwilka lamponar, hwilkin brwdhgoma*ns* dwalu Hwat är allas th*e*ra rösth älla liwdh, Hwat är olean äll*i*r the hä*nn*e sälia, Th*ät*ta wil haffwa idhkelika hörara,

Th.
Lägh th*ät*ta til thz som för är sakt, hwar th*e*m som atwaktil wilia wara, ok aff thä*nn*a läxi*nn*e wilia göra sith gangn, maghin the faa aff th*e*ra faal, som fawizske waro, saa mykin räddogha, so*m* kärlekxsins äro aff th*e*m som ingingo

Per.
Thu bedhis thz som fwlt är aff hälgho*m* betraktilso*m*, hwilko*m* ey atenasth synas jo*m*frunar, wthan jä*m*wäl all the hälgha kirkio, wändhis som j eno*m* döra haka, for thy at godhe ok ondhe satte in j the hälgha kirkio, the sama*n*gripas j thä*nn*a läxi*nn*e, godhe hwar fore standa the här, for thy at the ath*i*rsände äll*i*r fingo gudz nadh,

thz som the haffdhe anamadh aff hä*n*ne offwanath, än ondhe for thy at the antiggia forsumadho thz godha, the haffdho j siälffwe nathurine, ällar thz th*e*m war giffwit til nathuri*n*na godhet, ware thz saa at thu kw*n*ne wndh*i*rstanda, at thu äst aff gudhi, ok thz thu ekke haffw*er* aff gudhi, ok thu th*ätt*a ow*ir*uoghe ödhmiwkliga, loffwande ok takkande gudhi for sina gaffwo, tha äst thu the sniälla jo*m*fru*n*, bärande oleona j kareno, thz är j lysande lampo*n*ne, än är thz saa at thu oplyptis, äll*i*r hoghmodas aff th*e*m gaffw*m*, hwilka tik giffna äru, tha forfars äll*i*r wanskas thä*n*s hälgha anda fithme, ok lampa*n* j gärni*n*gi*n*ne skiin fafänglika, snarlika äll*i*r nakontidh wtsläkkiaskola*n*dis Swara thy til thä*n*na opböria*n* aff the so*m* thu äst, ok
141 thz thu haffw*er* ok tha wardh*i*r tith liws stadogth, ok liwsins hogha, ok thz thu spör aff thä*n*no capitulo, är nakot säthiaskolandis, swa so*m* wi haffwo*m* aff mangho*m* hört ok takit, thog litith aff myklo, wil jak tha likawäl ena figuram, thz är, ena naturlika liknilse, först sighia, at thina samsystra hwilka ekke kw*n*na wndh*i*rsta thz so*m* the läsa, at the maghi*n* tha göra sit gangn, aff thy so*m* star wtteknadh groflika, j ena formo äll*i*r skapilse Thy sc*r*iptena ey wndh*i*rstande, är malni*n*gin sc*r*ipt, ok af äpt*i*rliknilso*m* opwäkkis th*än* til sit gangn äll*i*r forbätring, hwilko*m* sc*r*iptin ökir enkte wndh*i*rsta*n*dh,

Här lyktas v bokin ok börias the siätte

Lästins ordh sigher, himerikis rike är likt tio [Per. jomfrum, hwilka takande sina lampor, J thännom stadhenom himerike kallas ok är the hälgha kirkia wärldinna tima, j oiämpno skikkan framlöpandis, thz är hwar godhe ok onde äru, godhe sannelika fore nadhena, wthan syndabätringena kallande, rätuisa görande them som äro kallade, them som rätuise äru wordhne ärande Än the ondho for thy, at the standa j wägamoteno, haffwande frith wilkor, the wildo ekke wndhirstanda sama nadhena, kallande them ok biwdande ok krönande, wthan täkkiandis sik siälffwom, alt thz godha the giordho, tilscriffw the sinom eghnom forskullilsom, thy äru ondhe mz godhom himerikis rike, for döpilsins sacrament, for trona, for hälgha tronna gärninga, for the hälgho scrips kännedom, for andra hälgha näpsilse, kännedoms ok lärdoms anbudh, fasto, waku, athirhaldh, starkt ok stadoght, ok annadh tässo likt Ondhe äru thy ondhe, ok ekke godhe, at j thy at nar the nakot got giordho, tha aktadho the ekke alla godha thinga giffwara, ey är ok for thänna saak dygdanna lop olika Thänna ondha görande himlanna rike, til nakon litlan tima, mz godhom, wthan ondzskonna olika aktin, gör them som onde äru, ok thz fordömelikit, Märkit j hwilko the äru wtteknadhe, fran them som godhe äru Än hwi tilscriffwas thätta talith fäm, saa enkannelika the hälgho kirkio,

hwilkin sit lop haffw*er* widh almä*n*nelikit, wtha*n* for thy at mä*n*niskio nathur är beteknadh ok begaffwat, aff fäm si*n*no*m* twäfalleligha, so*m* är jndhra ok ythra si*n*ne*n* Swa so*m* fäm äru kropsins ythra si*n*ne, saa ok siäli*n*na j*n*dhra si*n*ne äru ok fäm Ok äru the si*n*ne*n* ytra, swa so*m* the indhra si*n*na*n*na ledhsagara, ok the jndhra äru ath*i*r th*ä*r a moth swa so*m* domara ok konu*n*ga ow*i*r the ythra Hwat wilde thu atskilia j thinga*n*na lith, smak, lwkt, hwilkaledis, äll*i*r huru margfollelikit thz är, huru skulde tu döma, hwilkin en hwith*e*r är älla rödh*i*r, äll*i*r huru stor äll*i*r lithi*n*, ok j liwdeno, hwilkit alt är wndh*i*rgiffwit, ok händh*i*r fäm si*n*nome*n*, wtha*n* thu fw*n*ne thä*n*na 142 fäm si*n*na*n*na windöghon öpin, göno*m* hwilkin ok mz hwilko*m* thu atskilde, äll*i*r skuli atskilia, äpth*i*r thz thu tha findh*e*r, hwart wndh*i*rgiffwit nathuri*n*na skälo*m* Huru kw*n*ne thu nako*n*tidh pynta äll*i*r ow*i*ruägha hwit ok swart, huru the thing so*m* när ok fiärra*n* äru, hwilkin the äru, ok til hwars the dogha Samuledis är thz om smakin, ok thz blöt äll*i*r hart är, ok alt a*n*nat hwilkit ytra sy*n*nen taka til sin, ok fra*m*delis thz föra til jndra si*n*ne*n* Hwat goth kw*n*ne the ytra si*n*ne*n* göra, än thog at the altidh wari*n* öpin, om the ekke haffdo j indra ma*n*neno*m* sina fulko*m*pnilse Thä*n*na sama*n*fögda naturlighi*n* atskilnadh*i*r, äll*i*r atskilna naturi*n*na samfögilse, idhkas nw sik j mälla*n* inbyrdis, j sino*m* ämbito*m*, j thä*n*no närfwara[n]de liffwe, swa at en nature*n* takir hiälp aff the andre, än thog at myki*n* langh*i*r atskilnadh*i*r är th*e*m j mällan, j fulko*m*plikheti*n*ne

Ån aff thänna indra ok ytra sinnanna makt ok krapt, äru qwinnor ok män wndhir samma lagh begaffwat Thy sigher gudz ordh himlanna rike wara likt christi jomfrum, hwilka sina lampor toko, wtgangande mote brwdhgommanom, ok brwdhin j hwilke os bör nakra stwndh at dwälias Mädhan saa är at mz christi jomfrum, sniällom ok fauidzskom, wndhirstandis almännelika the hälgha kirkia, framgangandis mot brudhgomanom Hwadhan aff haffwom wi thänna brwdena, hwilkin som tilfögdh är brudhgommanom, ok här nämpnis koma til möthis mz brwdhinne

Fadhir thänna twäkanin hindhra mykit ok idhkelika wara glömsko ok hänne oroar, serdelis for thy at mädhan een är dwffwan, fulkomplikin, een sinna modhirs, wtwalda sinna födhirska, hwadhan aff for thy mz annor brwdhin, är om een, ok j enom en brwdh, ok ensam Th.

Thänna twäkan math thu mz sakto owiruinna, är thz saa at thu seer wäl atwaktelika, j thänno motlopeno, hoffwdhit ok kroppin The hälgha script talar opta om härran ok hans krop, thz är om hoffwdhit ok limmana, om brwdhena ok brwdhgomman, om christum ok kirkiona Samanbindher hon swa som twa ok ena persona, ok gör hon thär aff enhetinna ok nadhinna sacramento, ok wara nathur til sinna guddoms takilse, ekke guddomsins atskililse, aff mandomenom tiltaknom Swa som brwdhgome satte hon oppa mik lwffwona, ok swa som brwdh prydde hon mik mz klädhen See här brwdhgoman ok brwdhena j enne persona, ok tha likawäl hwat som hälstz Per.

tilsc*ri*ffwadh är hoffdheno, hwat kroppeno*m*
143 tilläggia*n*de, thz tilbör wndh*i*rstandas, siälfw*ir* brwdhgome*n*, siälff brwdhi*n*, brudhgome*n* j hoffdheno, brwdhi*n* j kroppeno*m*,

Th. Hwilka äru thä*n*na lampona, hwilka alla thä*n*na, thz är fawidzska mz sniällom taka, Än j thä*n* fawidzska jo*m*fru*n*na kor, for thy olea*n* fattadis, misto the liwsit, äll*i*r wanskados the aff th*e*ra liws,

Per. Mz la*m*pome*n* skalt thu wndh*i*rsta*n*da godha gärni*n*ga, for thy at swa som la*m*pan om nattena förtakir mörkir, saa ok godha gärni*n*ga äpth*i*rdöme dragh*i*r wara jä*m*cristna til dygdha*n*na liws, ok thä*n*na fäm si*n*na*n*na, swa som fäm gömo, loffw*er* ok prisar j hwario*m* eno*m* serdelis jo*m*frudome*n*, ok hans lön for thy at aff siälffwe gärni*n*gi*n*ne, the som godh är, pröffwas the liwsa Mädha*n* the bewara jndhra si*n*nen, at the ey skulu wardha skämd aff th*e*m ythra si*n*nome*n* Aff thä*n*na helheti*n*ne haffwa jo*m*frunar jo*m*fru na*m*pn, ok ekke aff gärni*n*gi*n*na ofructsa*m*likhet, thz kan ekke fawidzska*n* atskilia, for thy the fawiska jo*m*fru*n* aktar ekke, til hwat ända ho*n* gör sina gärni*n*g, the sniälla ho*n* seer lankt fra*m*for sik, thy sigx ho*n* swaso*m* lankt bortho, sighia*n*dis, for thä*n*na saak hwilkin een so*m* foresyne*n* ledh*i*r äll*i*r styrir, til at wakta sik fore ondho*m* thingo*m*, th*e*m so*m* komaskola*n*de äru Ha*n* maa wäl forskullelika bliffwa standande widh wisa manz na*m*pn, än thä*n* är fawidzskir som wäl haffw*er* tilfällin, at smaka äll*i*r wndh*i*rstanda, om ha*n* wille läggia sik win om sa*n*na wisdome*n* Än ha*n* wil thz

ekke idhkelika wändha j sinom hogh, hwat j framlidhnom tima han aff gudz nadh haffwer goth opburit, ällir hwat hämd han fik fore sina onda gärninga, ey owiruäghir ok han hwat komaskolandis är, onth ok goth, hwadhan aff scriffwat star, the människio franwändilse, som lithin är j wndhirstandit ällir nadhinne, fore syndinna skuld, dräpir hänne, ok fawiska människio sälhet fortapar them,

Jak bidher tik at thu wttydh thätta samma Th.

Fawidzska manna sälighet är the nadhinna Per.
gaffwer, thär gudh giffwer, ok täknadhin them öglande, hwilka gaffwer nar människian swa som sinom eghnom forskullilsom tilscriffwar, tha wnflyr hon ekke fawidzskonna smitto ok nampn, thän fawiske ok thän som enkte weth, badhe wardha the fordarfwade Annar thera är seen til at betracta, thz som framlidhit är, thän andhre dölskor ok forsumul, at owiruägha thz som komaskolande är, ey äru the aff thässo taleno som wanskade äru j sinnomen, wthan the som aff enne glömsko ekke wilia skodha, hwat the äru ällir til hwat the äru skapade Thy nar thänna fawiska, taknom lampomen, toko the ekke oleona mz sik Än the aniällo toko oleona j sin kaar, mz lampomen

Jak bidher tik at thu mik sigh hwat kaar Th.
thätta är,

Karen j hwilkom oleonna fithme wardhir j Per.
lathen, äru war hiärta, hwilka människior op- 144
fyllas mz andelika nadhinna fithma, ällir smörilse, thz är tronna, hopsins, kärlekxsins, ok adhra dygdha, ok thera lwkt aff hwilkom paulus sigher

Wi haffwom thätta liggiande fää j guthnom karom Aff thässom kaarom, thz är aff idhrom hiärtom, redhis godha gärninga liws, swa som lamponna prydilse, ok for thy at meningin är omskiptelikin, framgangir samma liwsit mz omskipteligheful kompnan, sina klarhet j siälffwo liwseno skikkande Somlika aff thy at the lysa mz godha gärninga äptirdöme The glädhias aff ensampna samwidzsins witnisbyrdh, honom takkande som gaff, ok hanom wilia the thz som goth är, ok the formagha, äptir thy som scriffwat staar Saa lysee idharth liws j människio asyn, at the seen idhra gärninga wara godha Somlike fortapa sit liws, j hwilko the skina, badhe j gärningom ok äpthirdömom, for thz syndogha loffsins astwndan, äpthir hwilko the fara, Här taka the all sin lön for sit ärffwodhe, hwilkin the skullo haffwa hopas j andhre wärld Swa sigher härran, the toko sin lön, säliande fore täknadh skuld rätuisona, j hwilke the skino, Wilt thu ekke höra j faam ordhom, huru äptir apostolins ordhom Thänna sniälla ok fawidzska jomfrunnar forskullan synis ällir skal wndhirstandas

Th. O fulgärna, lath thz ekke wardha senth, mädhan aff thy gangir saa godh fructh

Per. Apostolin sigher swa, hwilka människior som lata see laghanna gärning j sino hiärta, samwiteno giffwande them witnisbyrdh, ok tankomen sik inbyrdis akärandom, ällir wärnandom ok forswarandom, oppa them daghenom, j hwilkom härran skal döma människionna lönlighet, ok thänna äru the bökrena af hwilkom scriffwat standhir, bökrena äru öpna, thy at nar christus kombir til domen,

tha läs sniälla jo*m*fru*n* ok fawidzska j sino eghno sa*m*with, hwath ho*n* är wärdogh at taka aff höxta domareno*m* til löna Swa so*m* nw sakt är, thässa lampor hwilka sniälla ok fawiska jo*m*frur bära, aff oleo*n*na matto, thz är, aff omskiptelike meni*n*gh, tho loffwa the antiggia at liwsit bliffw*er* stadogt, äll*i*r thz sloknar, nar som th*ä*n thakir aff höxsta ath*i*rlewareno*m* sin lön fore the godha gärni*n*ga, so*m* ha*n* giort haffw*er*, j th*e*m tima so*m* gudh haffw*er* forelakt Märk granliga hwat olean j kareno betekna Ok swaso*m* th*ä*n sagdhe, jak formaa ekke wara wiis, wthan gudh giffw*er* thz, ok th*ät*ta är rättelika wisdo*m*sins eghit, at witha haa hono*m* giffw*er*, ok hwars gaffwa thz är, thy är olean j kareno thä*n*s nadh so*m* war frälsare är, ok wndh*i*rstandilse äll*i*r frälsarins nadz wndh*i*rstandilse, thz är mä*n*niskia*n* skuli wndh*i*rsta hwadha*n*
ho*n* forskulladhe the nadhena so*m* är renleki*n* 145
Mädha*n* ho*n* haffw*er* enkte, wthan thz ho*n* haffw*er* takit aff andhro*m*, Apostolin sigh*er*, hwat är thz thu haffw*er*, som thu ey fanghit haffw*er* aff andhro*m*, haffw*er* thu takit aff andhro*m*, j hwario tha äras thu, swa som thu ekke haffdhe thakit thz

Mik synis at thä*n* w*är*sin kombir wäl til th*ät*ta Th.
si*n*nith Hälagh*i*r är thä*n* man, hwilki*n*s hop är h*är*rans na*m*pn, ok ey saa äpth*i*r fafängo*n*ne, hwilken toom är aff allo godho, ok ey saa äpth*i*r gälnisko*n*ne the so*m* falsk är Sa*n*nelika thz är en falsk gälniska, at fawiske hoghin lath*i*r sik swa mykit wi*n*na aff ondha täknadhi*n*s girnilso*m*, at ha*n* glömer sino*m* konu*n*gh, hwilkin all thing

skodhar, aff hwilko*m* ha*n* är, ok aff hwilko*m* ha*n* haffw*er* alt goth, at ha*n* kan ekke hopas aff gärni*n*g-i*n*ne, thz rätuiso*m* stath är for sin lön

Per. Th*ät*ta är nw thä*n*s lop so*m* fawiskir är, äpth*ir* thy sakt är, at han säl här annars ögho*m* ok loff alt thz ha*n* aflat hafuir aff andhelika nadhi*n*na forbätringh ok gärni*n*gh, O thu fakw*n*nogh jo*m*fru, widh hwath jak skal likna thina gärni*n*ga, ok thz thu här sama*n*sankar j thino liffw*er*ne, äll*ir* hwat liknilse jak skal dragha til thina gärni*n*ga, weth jak ey Än maa jak likna tik widh spi*n*nillin, ok ha*n*s nät, hwilkin aff allo*m* sino*m* jnälffwo*m*, mz hwilko*m* ha*n* giorth haffw*er* sin nät, findh*er* sik for alt sith ärffwodhe toma*n*, ok alt fafängth, thz so*m* giorth är, Samuledis maa jak likna tik widh*er* thz trä, som fwlt är badhe mz blo*m*stir ok löff, ok haffw*er* tha likawäl engha rothena Nar äll*ir* huru kan j thä*n*no träno fructhin fölghia äro*n*na blo*m*stir, hwilki*n* so*m* fins wara wthan rothi*n*na makt Huru wilt thu j komaskolande wärld hopas fruct aff thino ärffwodhe, hwilki*n* swa so*m* sik siälffwe täkkiandis, afhögth hälgha meni*n*gi*n*na rooth, mz thi*n*ne idhkan faar thu äpth*ir* skuggano*m*, hono*m* faar thu ok, nar thu gaar wt aff thässo liffweno, j tätto ok stadogho naturliko liknilse Sa*n*neligha en fawiskir hogh*ir* wtgiwth*ir* j sama snarlikheti*n*ne godha forskullan, j hwilke ha*n* ingiwth*ir* For thy ha*n* wägh*ir* ekke hwat han haffw*er* opburit, hono*m* anghrar ok ekke thz ha*n* mistir, th*är* mz maa thz pröffwas, at ha*n* aldrigh wndh*ir*stodh, hwat äw*är*delikin hedh*ir* är, For thy han synis haffwa

giorth köpslaghan, thakande loff ok lisman for sina godha gärninga

Hwilkin thz wil synas som han ekke är, Th. wthan twäkan han är likir thy biläte, som malath är

Än thu sniäll jomfru, thak til thina gärninga Per. ledhirsko foresynena, ok til alla thina andelika säfwin, for modhrena wisdommen, christum aktha ensampnan, ok äpthir honom spör j thinne gärning, ok aff thinna oleo fetma wardhir thit liws owtsläkkelikit Nar wädhrit bläsir, tha sloknar thz liwsit snarlika som litith är, än lamponna store eldhir, swa myklo mer thz bläser, saa myklo mer tändhis han, ok wtuidhis Saa ok hoghin, hwilkin giroghir är j thy som andelikit är, swa myklo 146 mer tha brindher han j christo, antiggia i thronne, ällir kärlekenom, som han hindhras ällir omakas aff människio twngo täknadh, sit liws tileghnandhis honom, aff hwilkom hon thz haffwer, thän som j sik siälffwan tröstir, han tilskyndar sik mörkrit, fore liwsit Nar som gudz brwdh thz är blygh siäl, takir j sik gudz ordh, aff them hälgha anda forekommen, hon födhir ekke dödha fruct aff sik, for thy at sädhin thz är gudz ordh, mz tronne j öronen takith, framgar til hälgha gärninga fruct Än siälin the som öffwir sik j hordomenom, hon höre ostadhelika gudz ordh, ok tha hon haffwer thz hörth dräpir hon thz, swa myklo snarligaren, som hon ekke wtskil timan til räth skikkilse j sine gärning, thz hon gör är alt for thänna närwarandis thinga ok loffs kärlek, ey aktandis komaskolandis ok äwärdhelikhetinna matto Hwat är

thz apostolin sigher, thän som sik räknar nakot wara, än thog han är enkte, han swikir sik siälffwan Försöke thy hwar en sina gärninga, ok tha faar han alla enast j sik siälffwom ärona, ok ekke j andhrom Thätta är bära oleona mz sik, ok ekke hänne oppa annars loff hänghia, ok thän som äras äris j gudhi Spör thy thu o christi jomfru, ok opletha j stakkottom tima sniälleligha, hwilkit thu maghe behalla ok ägha, wthan ända Säth tik ekke j människio mwn, thit loff bärandhis ok withnandis, inblästom kinbenom, wthan hällir säth honom til thit withne, hwilkin löna skal thina gärninga, oc thin indhra man allaledhis altidh seer, ok weth thz for sanno, at kropsins jomfrudombir doghir enkte, wthan han haffwer mz sik hogxsins helhet ällir fulkomplikhet, ok annath wthan thz andhra är antiggia litith ällir enkte Apostolin sigher, jak haffwer idher fäst ällir troloffwat enom manne, at j skulin idher honom halla til handha som ena rena jomfru, thz är christo, här mz märkkiandis badhe qwinnor ok män, kwnnom wi thätta ekke wara, mz thz är spilth ok forwärkat, som är at wara jomfrur j kroppenom helom ok osmittadhom Warom tha at minzsta j hogenom, mz wärdoghe syndabätringh, hwilkin aldhra bästir är for idhroghan aff gudhi giffwin, thän som badhe äghir glädhis j hälghe frihetinna samwith, ok göme sina oleo j hälgha ödhmiwktinna kaar, ödhmiwkten är kärlekxsins modhir, hwilkin mz oleonne wndhirstars, än kärleken är hälgha ödhmiwktinna ära ällir lön,

Mädhan thu litit for satthe oleona wara hälgha Th.
meningenna liknilse, wndhirstar jak ey hwi thu
säthir hänne här kärlekxsins liknilse,

Jak bidher tik at thu swara mik, thz som Per.
jak spör, hwilkin som älskar gudh fwlkompliga,
hwat ey haffwer han nakon annan j sinne meningh, 147
ällir gärningh, wthan gudh, aff hwilkom han
wndhirstandhir sik haffwa rätthan wilia,

Ware thz swa at han haffdhe j sinne gärning Th.
nakra adhra meningh än til gudh, wthan twäkan
han älskadhe ekke fwlkomlika gudh,

For thän skuld oatskeleligha eth taka for Per.
thz andhra, wardhir kärlekxsins ällir akthinna een
j oleonna märkilse,

Kom athir til skikkilsin Th.

Brwdhgomanom görandhe dwaluna, ällir sik Per.
senkandhe, böriadho the til at soffwa, ok
soffwo sidhan alla,

Hwat dwala är thätta Th.

Allir thän timen som är aff wärldinna op- Per.
börian, ok til hänna ända, aff första adam ok
til thäns andra adams andhra tilqwämd J thänna
timans langha rwm ällir längdh, ok j thässa
liffsins wägh lwpu ok forsökto sik onde ok godhe,
fawidzske ok wise, trolike ok otrolike, ok domar-
enom sentkomande, böriadho the til at soffwa ok
alle soffw the, alt til thässo, än war talan är om
cristna människior, hwilkra siäla christi blodhir
fäste ok troloffwadhe, ok mz enkannelike margon-
gaffwo, hänghiande oppa the hälgho korse, sik
sammanfögde ällir tilfögdhe

Th. Jak bidher tik stath litith For thänna sak tha skulde räknas alt til hopa, j bland sniälla ok fawidzska jomfrur, alle christi hälgha män, hans tilqwämdh foregangande, ällir sannelika the som j them timanom haffdho trona, ok waro sniälle, ok jämwäl the fawidzske ällir the som glömske waro, mädhan christus war ekke än tha synthir, mz hwilkom sanna fästningin är giordh, j kirkionna sacramentis, döpande, lärande, ok dödhin lidhande,

Per. Thak swar snarlika Alle the som trona haffdho, ok foregingo christum, ällr förra komo til wärldinna än christus, the waro christi kirkia, ok the haffdho oleo ok lampor, hwilke j tronne ok sidhomen hedhradho honom, j hwilkom the trodho, än them wanskadhis gudz kärlekx olea, hwilkom akthin til at spöria ok förwärffua, thz oändhelikit är, war kleen ok siwk, ey skalt ok thu alla enast them räkna fawidzska, ällir mena wara fawidzska jomfrur, som loff astwndadho aff mäniskiom, wthan jämwäl them som gingo bort aff dygdhomen, wt j lastin, än tha at the bliffw standandis j enne dygdh Än thz jomfrunar tilhöra tronne, ok the fawidzsko glömskonne Haa är thän som nakontidh haffdhe gudz tro, hwilkens dygdha lampa ey gaff sinom jämcristne liwsit Än
148 genwärdogha ällir franwända, akthin giordhe them fawidzskor, ällr tronna siälffs gärningin bleff ekke stadogh j them til ändan

Th. Aff rätte forskullan kalladhos the fawidzska, som liffdho genwärdhelika, ok twärt a mothe sinne eghne helso, än jak wndhra storlika, hwi j gambla laghomen sniälla ok fawidzska jomfrur äru ok fwnna

Per. Juda*n*na kä*n*nefädh*i*r giordho rwto ok mi*n*tho til tiondha, ok forsumadho rätuisona, the badho langha böner, äätandhis änkio*n*na sama*n*draghit gooz, äll*i*r thera hws, The wtwiddho sin laghabreff, j iudhakirkio*m*me*n* älskadho the främsta säthin, oppa torgheno helsas [mz] nigha*n* ok wördhni*n*gh, ok aff mä*n*niskio*m* kallas raby, thz är mästare Mädh hälgho prädikani*n*ne giordho the procelitos, thz äru the so*m* wmuändos til iudhalaghin, the siladho harkranki*n*, ok swolgho camelin, the wt twinadho sit änlite, oppa thz at the skuldo synas hälaghe, the rensadho alth wthantil, at alt skulde wara skina*n*de Fath, ok griffth*e*r, ok wäggiana skuldo wara hwitha Waro thä*n*na ekke fawidzska jo*m*frunar hwilkra lampor, thz är th*ätt*a foresagdha, goth synthis wthantil, j mä*n*niskio asyn, än thz behölth ekke sit sken äll*i*r liws, for th*ä*n skuld the haffdho ekke gudhelika sötmans ok kärlekxsins i*n*wörtis, the sa*n*waraktogha oleona

Th. Thu haffw*e*r mik swaradh til nöghia, for thy so*m* thu sigh*e*r aff wärdi*n*na opböria*n*, ok til hä*n*na ända, the so*m* trodho j gudh, ok wildo haffwa loff for sina godha gärni*n*ga, äll*i*r än wilia, the äru delaktoghe j the fawidzska jo*m*fru*n*na fakwn*n*oghet, än thog likawäl menar jak thä*n*na bryllöpin haffwa thakit ophoff, aldra mäst j nya laghome*n*, hwar h*ä*r*r*an sighx wara fra*m*gangin, swa som brwdhgo*m*me, aff sino brwdhahwse

Per. Thz är saa Fran th*e*m timano*m* j hwilko*m* gudz fadh*i*rs endhe son framgik, tha offradhe brwdhgome*n* brwdhi*n*ne sins mwns kws, j största hälaghet, ok oppinbaradhe brwdhi*n*ne, thz är the

hälgho kirkio sacramenta, aff framlidhnom langhom timom athirlykt ok okwnnogh Än brwdhgommanom dwaluna görande, böriadho alle til at soffwa The tilböriadho at soffwa ok soffwa, än apthir wara tima skulu the böria til at soffwa, tha skulu the soffwa For thy brwdhgomanom senth komande, ok honom domare warande, swa länge hedhninganna opfyllilse är inganghin, ok ewangelium är kwngiort kringhom alla wärdena, ok alt mankönit haffwer bethaladh sina eghna skuld, hwilka thz är nathurlika gälskylogth, hwat thz hällir är j thera taal som fawidzska äru, ällir j thera som snälla äru Thy är thänne sömpnin kropsins dödhir, än sömpnins tilbörgilse är thäns tronna mak som ältar kroppin til dödhin Swa som människian laghar alla kropsins limma til hwilo,
149 fran allo ärffwodhe ok orolikhet, nar hon sik redhir til sömpnen, thz är hon bindher kropsins limma, ok löser them til sömpsins hwilo Saa ok före dödzsins tima aff siwkdomsins dröffwilsom, limmomen hwilka lösa haffwa warit, athirbwndhnom Människian döö skolandis, nakraledis dör for än dödhin kombir, thy böriadho alle til at soffwa ok soffwo the Siwkdomenom forelöpandom dödhin, som nalkandis är, Alle fordömde ok wtwalde söndhirlösas j dödhin Sanneligha om minnatz tima kom ropit saa lydhandis See brwdhgomen kombir, gangin wt mote honom Minnatz timen är aldra thystastir, ok tha är mästa mörkrith, ok är tha otimelikit, at enghin wankar tha ällir köpslaghir oppa gathomen, ällir ok ärffwodhar Mädh hwilko aldhra mäst beteknas komaskolande

dödzsins owissa, han kombir swa som snaran owir alla them, som boo ok byggia j wärldinne, them serdelis forfärande ok opältande, mz myklom fasa ok räddogha, som j thera sälhetz dagh böriado soffwa, thänna nattena forekomande Alt sändhir som the sighia fridh ok tryghet, tha kombir oforwarandis oppa them dödhin ok dröffwilsen, swa hardh, som hon är som födhaskolandis är, fwl mz dröffwilsom, ok kan ey wnfly än J ärin ekke j mörkrit Se här wtteknar apostolin sniälla jomfrur ok fawidzska, J warin ok nakontidh mörkridh, än nw ärin j liwsit j härranom, haffwin idher thy som liwsins barn skulu sik haffwa For thy at liwsins fruct är j alle godhet, rätuiso ok sannindh Hwat ey haffwer thu thänna minnatthinna liknilse, förra teknadha aff gamblo förfädhromen, mz them timomen, j hwilkom the waro j egipto landh, när allom dödhelikom sik ey haath forewitandom, kom hämpnaren ängillin näpsande egyptum, gudz laghum olydoghum, ok dräpande thera första fosthir, ok alt thera oskath gömande, som trona haffdho ok gudhi waro lydoghe, the margfallelika ältadhus ok bedröffdhos, aff myklo mörkir ok rädhelikom fasa, ok gudz almogha thwingadhe, oc än thog at the thz giordho mz mykin bedröffwilse, latha the thädhan fara wt aff landhit Thak thy tik til wara o christi jomfru, at thänne domaren kombir tik ekke oforwarandis, Wthan thin andelika skodhan förelöpe hans tilqwämdh, at thu maghe sighia Jak soffwir ok mith hiärta thz wakar, thz paulus sigher, wakin op j rätuise, ok haffwin ekke wilia til at synda

Thä*n* är mykit fawidzskir, hwi[l]ko*m* alth thz so*m* hono*m* hä*n*dh*i*r, thz ge*n*wärdogth är, ko*m*bir bradhelika aff oforesidho Ha*n* stigh*e*r ekke op j tornith, thz är föresynena, hwilka alt thz skä*m*mer ok bedröffw*e*r so*m* ge*n*wardogth är Huru myklo mera venus thz himilsteknet, forbrar hono*m* sina fawidzsko,
150 som thä*n*na daghin ekke forelöpir, hwilki*n* rädhelik*in* är hwario eno skäliko creathure, hwat thz häll*i*r är änglenom so*m* bröth, äll*i*r mä*n*niskio*n*na wanskelikhet Thy är nw opstandande aff sö*m*pnenom, til godha gärni*n*ga Sa*n*nelika bradh*i*r dödh*i*r aff ofortä*n*kto ko*m*men, sarghar ekke rätuisa mäniskio siäl, for thy nar wärldin blomst[r]andis hans liffw*er*ne, til sik draghandis lokkadhe hono*m*, haffdhe han sik lärth at döö före gudz skuld, at ha*n* skulde ey wanzskas aff bradho*m* dödh, tha han ko*m*me Hwat är thä*n*ne midhia natti*n*na rop, a*n*nat än gudhelika makti*n*na dygdh, äpth*i*r hwilkins wal ok bodh, the so*m* dödhe äru, skulu faa liff, ok kroppane som wände äru j asko, skulu opstanda H*är*ran äpth*i*r apostolins ordh, skal nidh*er*fara aff himbleno*m*, j ängelins bodh, röst ok gudz liwdh, ok tho skulu alle see mä*n*niskio*n*na son ko*m*ma*n*de j skyme*n*, mz store makt ok wald, ok hono*m* skal see hwart eth ögha, aldra mäst th*e*ra som fordho*m* haffdho hans tro, th*än*tidh the liffwandis waro j th*e*ra köth, ok dyrkadho ha*n*s sacramenta, än thog at the giordho j omskip[te]like matto, äll*i*r wägho*m*, thy stodho alla jo*m*frunar op, ok the tilreddo, prydha*n*dis sina lampor Stath ok thu op so*m* soffw*i*r, ok opstath aff dödho*m*, ok christus skal tik oplysa Til thä*n*na

yth*e*rsta timana sniällo*m* jo*m*fru*m* fwlla mz glädhi ok lustelikhet, än fawidzsko*m* jo*m*fru*m* faselika for margfallogha ysalhet skuld Skodha nw o thu trolikin siäl j hogxsins tilsyn, wägh ok betracta mz hwat frihet ok tryghet, mz hwru myklo hälgha sa*m*widzsins tröst, the sniälla jo*m*frunar sökia sina graffwa, ok ath*i*rtaka si*n*na kroppa rena mönstir, ok mz hwat hogsins frögdh ok glädhi prydha the tha sina lampor mz oleo*n*na fithma O huru ow*ir*flyta*n*dhe the äru, ko*m*mande mz th*e*ra dygdho*m*, aff hwilko*m* the prydha sina näkt j blandh othalik twsandha ängla taal O huru höwiskligha the äru mötaskolandis äw*är*delika konu*n*geno*m*, mz allo the godho som the här samansankat haffwa, ok mz hono*m* j äwärdhelika äro bliffwaskola*n*de Aktha ok nw mz hwat skam ok blygdh, mz hwat harm ok armodh, Mz hwat hogxsins dröffwilso*m* ok ysalhet, the fawidzska jo*m*frunar ko*m*ma framfarande, o huru the äru tha sörghiandis ok sokkandis, aff thy at the fi*n*na j sik äll*i*r j sino sa*m*witi, enkte aff nadhi*n*na sötma, äll*i*r helso*n*na godhet, ey kw*n*na the nw opfylla sin fortappadha tima, thy at alt hopith är borto, j blandh andhra crisna mä*n*niskior thaka the opstandils*e*nna alm*e*nnelikin lagh, än wtha*n* radzsins skäl, tha ko*m*ma the fram, ok wthan alla nadhi*n*na hiälp, än thz alenast formagho the likawäl, at bedhas witnisbyrd om sit ärffwodhe, aff th*e*m so*m* the omgingo mz, sighiandis, giffwin os aff idhre oleo, thy at wara lampor slokna Vi witho*m* wäl at alt thz godha wi giordho*m*, for annars loff thz 151
saldho*m* wi Än ey for thy bedho*m*s wi idhart

witne, at nakor fruct kan wara j the godho wi giordho*m* O hälgha systra, wi bidhio*m* idh*er* at j oss forswaren for stranga domareno*m* Nw först mistäkkis os thz som giort är, hwilkit os tha täktis haffwa giort, ok läthias os ok ledhis os widh, at tä*n*kkia oppa thz, huru onth ok fafänkt thz är, at ströö äll*i*r kasta bort j wädhrith, thz är j annars loff, hwilkit om thz haffdhe warit gömth nakon tima, matto*m* wi haffwa köpth äw*är*delika äro for thz Wara lampor wtsläkkias, for thy at olio*n*na widh*e*rqwekilse wanskas ok fattas, nar the godha gärni*n*ge*n*, hwilka wi giordho*m*, offradho*m* wi ekke gudhi, wtha*n* fafängo loffweno See, nw synis thz j waro*m* eghno*m* wtrönilso*m*, hwat wi afladho*m* ok giordho*m* j hoghenо*m* ok j gärni*n*gi*n*ne, ok hwat wi fw*n*no*m* Sa*n*nelika a*n*nars mwndz loff haffwa astwndat, war ey a*n*nath wthan mwl haffwa kastadh j wädhrit äll*i*r borith, thy at j andhro mörkis hogxsins syn, ok j andhro wtsläkkis gärni*n*gi*n*na liws, Nw for th*ä*n skuld, at j kw*n*ne*n* wäl betracta, at wi äro*m* alzstingis i*n*nelykta j mörkreno, bärin os ok tilläggin ware gärni*n*g, j hwilke wi waro*m* fordho*m* skinande, nakra gnisto til witnisbyrdh, Mädhan wi siälffwa j thässo*m* stranga timans articulo formagho*m* enkte O j hälgha systra görin wart bätzsta, alla enasth mz ensa*m*pne withneno, aff liwseno j hwilko j liwsith skiptin mz os For thy os är nw aldrigh opth*e*r meer stadh äll*i*r time, at bodha ok tilsighia om nakot, thz wart eghit är, aff hwilko wi matto*m* hiälpas, swa at thz som wtslukit är, maghe opnyas ok oprättas, ok grym*m*a domare*n*s stranga wredhe, ok twäägiath

swärdh wordhe blidhkadh, giffwi*n* os aff oleo*n*ne, hwilkin idh*e*r är offw*ir*löpande, ok thy idh*e*r enkte skadha*n*de, ok os mykit froma*n*de Hwat sighia the sniälla jo*m*frunar, Ney, thz räkkir ekke saa til, badhe idh*e*r ok os, gaan thy hällir til th*e*m so*m* sälia, ok kööpin idh*e*r, swa giordho*m* wi Swa so*m* the wildo swa sighia, fafänglika spörin j nw th*ä*r äpth*i*r, hwilkit j engho*m* nödhgha*n*de fordho*m* misten Os är enkte rwm th*ä*r til, at wi kw*n*nom idh*e*r göra nakra hiälp, for thy fordho*m* kw*n*ne idh*e*r ekke h*är*ras nakors raadz skäl äll*i*r bewisni*n*gh, Jdhre glömsko hwilki*n* alt hopith haffw*er* misth, huru äll*i*r j hwat matto kw*n*no*m* wi hiälpa, mädha*n* wi kw*n*no*m* näpplika hiälpa os siälffwo*m* Nw hiälpa a*n*nars forswmilse, är ey a*n*nadh wtha*n* retha domare*n*, ok forsma dome*n*, Ranzsako*m*s wi hwilkra lampor nw synas bri*n*na, tho mistir thz ekke skuggan, hwilkit wi syno*m*s haffwa os forbätrath, ganghin thy hällir til th*e*m, som sälia, ok köpin idh*e*r thz idh*e*r är 152 widh*e*rtörftelikit, J bedhins nw drwpana aff ware oleo, gaan häll*i*r til th*e*m som sälia, af hwilkra täknadh j fordho*m* thoki*n* idhra födho, mz store glädhi, takin ok nw th*ä*r sama stadz j idhru*m* dröffwilso*m* withne ok witnisbyrdh, ärin j wordhna th*e*ra stiärtfi*n*nor, for th*ä*n skuld j girnadhins th*e*ra thäknadh, bedhins thy aff th*e*m idhra hiälp ok wnsätni*n*gh, j idhro*m* wanda, j hwilko*m* j nw ärin

¶ Pa[u]llus forswaradhe idh*e*r sighiandis, j ärin kalladhe j frihetena, wardhin thy ekke mä*n*niskio träla, ok a*n*nars stadz, mz dyro wärd ärin

j köpte, än idhra frihet satthin j j människio mwnnen, ok thy sörghin j träldomsins laagh, gaan til them som sälia, hwilka j tokin til idhra blomstirlika gärninga öghlara ok smikrara, them maghin j nw haffwa idhra thoma ok fafänga hiälpara, thy bidhin them Ällir within j ekke idher wara sakt saa lydhandis Seen til at j görin ey idhra rätuiso for människiom, at j skulin synas aff them, annars faan j enghin lönin Ok thz, nar thu gör thina almoso, tha lat ekke thina winstra handh witha, hwat the höghra hon gör, tha thu skalt bidhia thina bönir, gak in j thin lönlika kamara, ok dörinne athirlathne Bidh til thin fadher Ok thäntidh thu skalt fasta, smör thit hoffwdh mz oleonne, twa thit änlite, ok thin fadhir som tik lönlika seer, widhrlägghir tik, är thz borth gangit aff idhrum hogh, som scrifuat är, tik böriande nakra godha gärningh, the serdhelis som bwdhin är j laghomen, Thu skalt ekke äria mz the första föddo aff konne Ey skalt thu ok klippa thz som först födhis aff fareno, ok thz, nar thu planttar äple trä, tha thakin borth the första fructena, som wäxir, ok äthin hänne ey Hwat ey j thässom ok j manghom andhrom bwdhordhom, haffwin j läsith fafängha ärona wara förra dömpdha, syndhirlika mz siälffwir laghanna giffware ok säthiare, ok wälsignilsinna athirlönare ihesus christus, järteknomen giordhom, sagdhe, Wakthin at jnghin far witha thz giorth är, ok sighin enghom synena, Thäntidh the ok wildo honom göra til konungh, gömde han sik, ok margh annor äpthirliknilse, mz hwilkom brwdhgomen idhkadhe sina brwdhir

Ok oppa thz at the skuldo ekke astw*n*da mä*n*niskio loff, manadhe ha*n* th*e*m Nw for thy at j thä*t*ta swa so*m* fawidzska ey akthadhin, thy wordin j swikna, at j thz godha so*m* j haffdhe*n*, lagdhin j smikra*n*na mw*n*, gangin thy til th*e*m so*m* sälia, ok köpin idh*e*r Hwat spoddhe idh*e*r jeremias thä*n* store p*ro*phetin sighiandis, hä*r*ran kalladhe thit na*m*pn oleo trädh, faghirt, fructsa*m*pt, ok härlikit til högha thala*n*na liwdh, optändis eldhin, ok ha*n* opbrände ha*n*s thälniga mark Hwat är fagh*i*r oliua, wtha*n* reen siäl sik forbätrande, j himilslighom lärdho*m*, kä*n*nedo*m* ok näpst, j hwilka fordho*m* tha j idh*e*r forbätradhin, aff högho talans rope 153 äll*i*r liwdhe, thz är aff mä*n*niskio loff wanzskadhi*n*s j, ok wordhin til enkte Är thz gangith aff idhart mi*n*ne, at gudh skingradhe th*e*ra been, hwilke so*m* astwndadho täkkias mä*n*niskio*m*, the wordho skämde thy at gudh forsmadhe th*e*m Ok thz apostolin sigh*e*r Wakto*m* at wi ekke girno*m*s fafänga ärona, jnbyrdis affw*n*dandis Ok hä*r*ran sagdhe judhome*n* Huru kw*n*nen j tro so*m* astwndhi*n* äro, hwar idhra aff andhro*m*, thä*r* mz betekna*n*dis at the fiöllo j skadhelika otrolikheti*n*na lasth, aff thy at the saa hethelika girnadhos hwar a*n*nars hedh*i*r, äll*i*r hwar hedhras aff th*e*m andhra Hwi aktadhin j ekke thz, at thä*n* hälghe hä*r*ran dauid warth frestadh*i*r aff thä*n*na soth ok syndadhe, täliande almogha*n*, ok ängillin for the saak drap mangh thusandh folk, ok salomon byggia*n*de mello thä*n* stadhe*n*, ok fulko*m*pliko rätuiso*n*na konu*n*gh store ezechias, oppinbara*n*de chaldeis sit ligghia*n*de faä, ok th*e*m thä*r* ey lankt äpth*i*r biltläggiande,

them giffwande wndhir babilonie jnnebyggiara makt Mädhan j mindra forbätrin idher aff kännedommenom än j skulden Hwi giordhin j tha ekke idhra forbätring aff hälgha manna äptirdömilsom, mädhan mannin härligha wäxtir rikir ok ärlighin, alla andhra j sinne makt owirgangande, warth swikin aff thässom lasth, thakande fafängonna skwgga til sin Thy är ey wndhir at om saa är, at han for ödhmiwktinna wäägx lypte, gör sina synda bätring, än thz qwinnan hwilko kyni enkte wanskeligaren oplypt j höghan stadh, thz är op j högfärdhinna högdh är monstro lik thz är, thy som wanskaplikit är, ganghin thy til them som sälia, om saa händha kan, at the göra idher nakra hiälp, betänkkiande idher ok samwithnande thz godha, the forskullilse, ok the dygdhir som the j idher fordhom sagho For the sak wmbärin j nw oleona, hwilka j skullin haffwa j idhrom lampom brinnaskolandom, thy at idhart hoffwdh smordhe syndarin mz sinne syndoghe oleo, thz är at lismarans loff gladde idhan hogh Sannelika the som idher wälsignadho, the forrädho idher, thäntidh the affstadh gingo at löpa, kom brwdhgomen thit som the gingo, ällir saa, Hwart gingo the Mädhan the stodho nw j grymma domarans asyn, hwart kwnno the sik wända The gingo aff dröffdho samwitzsins fasa ok räddogha, bedhröffdha ok förfäradha, sokkande ok sörghiande, kalla ok allaledhis aff sik kompna, skälffwande ok darrandhe The gingo aff hogxsins astwndan, letandis ok opspöriande sik lustha ok glädhi aff annars, mädhan the enkte haffdho siälffwa j sik Nar the saa oppa

alla sidhor waro illa ståltha, at the wistho sik engha hwgswala*n*, aff stra*n*ga domara*n*s ärofulla änlitis liws, kom brwdgo*m*me*n* oplatandis for sino*m*, hwilka redho waro, the*m* so*m* ey waro redho, läth ha*n* standa wthe ok bösthа,

Aff th*e*m p*ro*pheta*n*s ordho*m* Et cor meum Th. conturbatum est in me etc[ra] Mith hiärta är 154 bedhröfft j mik, ok dödzsins fase fiöll ow*ir* mik, for th*e*ra glömsko skuld, som fordömda äru, ok engha hiälp haffwa, aff th*e*ra tilsyn, som aff th*e*ra enka*n*nelikit sälskap äru,

O dotth*ir* hwilkin är th*ä*n saa hardh*ir* är Per. j hiärtano, at ha*n* ey losas äll*ir* knosas, thz är wäghir ok fallir til ödhmiwkt, nar ha*n* hörir dödzsins tilqwämd, hwilki*n* so*m* gör snara*n* atskilnad mällan siälena ok wärldena Hwat ey th*ä*nne store p*ro*phetin, skodha*n*de thä*n*na atskilnadhi*n* j andano*m*, oplyptis j engho hiärta*n*s hugswalan, aff söriande bandho*m* Saa sighian[di]s, hogswalane*n* är holdh aff mino*m* ögho*m*, thy at han atskil j mällan brödhrena ok systrana, Thz är nogh wärt at sörghia ok grata, th*ä*n äw*är*dhelika atskilnadhin, hwilkin gudz dombir gör mälla*n* th*e*m som ti*m*melika äru opfödde j e*n*ne tro, ok j the hälgho kirkio misku*n*sa*m*ma sköót, än tha at the waro ey alle tillika j iä*m*pna lop Här syntis badhe aff sniällo*m* ok fawidzsko*m* dödhin ok liffwit, helsan ok pina*n*, ska*m*men ok äran Än höghra delsins ok winstra, nadhin äll*ir* hämpdhin, forskullilsome*n* atskiliandho*m*, pröffwas mötha til at fulko*m*pna atskilnadhi*n* For thy läth brwdhgome*n* op dörena for the*m* som waro redho, the

andhra lät han standha O hwat glädhi thz ordhit haffw*er* j sik Aperuit, thz är han opläth O hwat sorgh ok ysalhet thz ordhit haffw*er* j sik, reliquit, thz är han lät fara th*e*m Haa är th*ä*n so*m* th*ät*ta kan äll*i*r formar at besi*n*na, huru stora äro the faa, so*m* inlathas, ok huru stora neso blygdh ok skam the faa, som standa wthe, mädha*n* the so*m* intakas wardha pryddha mz äwi*n*nelikheti*n*na blo*m*stir For äw*är*deliki*n* ha*m*pn Ok the*m* wthestängdha thakir äw*är*delikin dödh*i*r, the hälgha jo*m*frunar so*m* inganga, taka mz trygge wälsignilse, ok mz wälsignadhe tryghet, thz so*m* the fordho*m* mz myklo*m* ok langho*m* angh*i*r, sokkan ok sörghiande astwnda*n*, hwilkit the j mörkom tekno*m*, ok liknilsom, forskulladho at see swa so*m* göno*m* en spegil For hwilkit wnfaaskolandis, offradho the sik ok alt thz th*e*m om wardhadhe, for hwilkit the aff sanni*n*dhi*n*na owenom lidho osighelikin oräth, th*ä*r fore allo*m* elementis sik giffwa*n*de For th*ä*nna gry*m*ma domarens fasa thaka the fridh ok äw*är*delika hwilo, Ropar for thy hälagh siäl, ropar ho*n* sidha*n* ho*n* är intakin j äwi*n*nelikheti*n*na äro, swa sighia*n*dis, konu*n*gin inledde mik j sin winkällara, ok j sin spisokamara, ha*n* skikkadhe j mik kärlekin, ok mi*n* älskelike är mik ok jak hono*m*, hwilko ma swaras, Thu äst allfagh*i*r mi*n* wen, ok smitta är ekke j tik, ok thi*n*na klädha lwkt är swa so*m* rökilselwkt, nar so*m* dödhi*n* är opsupin aff sigreno*m*, tha findz
155 aldrigh öpth*e*rmera smitta j thässa brwdh, thy at siälffw*i*r brwdhgo*m*me*n* rätuiso*n*na fäghrind rensar fwlko*m*plika mz fulbordogho*m* kärlek, allas

thera smittor, som kalladhe ok wtwalde äru, ok them forlathir alt thz the brwthit haffwa

Th. Jak wet for wisso, at thz godha som them jomfrumen är oplataskolandis, som inkomma, owirgar allan människionna tanka, for thän osighelika sötman, som the faa, än thz at saa omskiptelikin liknilse, ok atskililighin, scriffwas om thätta godha, hwilkit eet är swa enfallokt ok syndhirlikit, hwar eth ware widhertörfftokt, thy wndhra mik oppa wan gudh, swa nakraledis, mz thätta omätelika godha är eeth ok enfallokt, matte liknas widh eth thing j nakra matto, än thog at thz ware forgängelikit, thog saa likawäl, om thz maghe liknas widher nakot forganghlikit thing

Per. Til hwat thu wilt dragha thänna liknilsen, weet jak ey

Th. til thz thu om taladhe siälffwir, ok här insatte sighiandis, konungin inledde mik j sin maatkamara, ok j sin winkamara ok mykit tholikt, swa som all himilslika widdhen mz alt sit liggiandhe fää, mz nakro wärdogho liknilse, j thänna faa ok tranga thingho[m], ok jämwäl forsmadhom kwnne jnnelykkias, än thog at the matthin synas opfylt, j alla wärldinna blomstrandhe äghodela, ok liggiande fää, ok saa nw fallande, for thän skuld at nya himlanna rikis godha thing, kwnno engaledhis liknas widher nakot forgängelikit thing, Wil jak witha hwi thz liknas tha widher spisokamara ällir winkällara, j hwilkom gudz brwdh glädz ok äras, sik wara inledda skinande mz sinne lampo

Per. Jak wil först haffwa mz tik ena samtalan, om nakor the stykke, som mykin atskilnadh

haffwa sik j mällan, sidha*n* wil jak sighia äpth*ir* mi*nn*e ,formagho, hwat wndh*ir*standa*n*de är om th*än*na winkällara lönlikhet,

Th. Jak takir täkkelika ä hwat thu wilt säthia om sc*ri*ptena, oppa thz at wi matt*om* faa kärlekin ok tilfällin, at optända ok prydha wara lampor

Per. Thz himerike liknas äll*ir* sigx likt omskiptelika ok mangzskona thinga naturis ok snarliga forgangaskola*n*d*om*, aff thinga*nn*a ok natura*nn*a skipilse ok fwlko*m*pnilse Thy liknas synlikin thing osynlegho*m*, at mz the nidhra thinga*nn*a märkilse oppinbaras the öffra thinga*nn*a dygdh, ok gudz gaffwo gärni*n*ga närwarande The godho tinga komande äll*ir* komaskola*n*de föliande Hwat kw*n*no h*är* liknas winkällaren ok spisokällaren, widh*er* äw*är*deliki*n* liffs lön, äll*ir* huru kan solin liknas widh äwi*n*nelikhetena Hwat liknilse är j mällan finopärlona th*än* stene*n*, so*m* wtha*n* si*nn*e är, ok christum margarite, skapare*n* alla thinga, sa*nn*elika enghin, ok tha likawäl nakor, Enghin sa*nn*e-
156 lika j swa matto, at time*n* skuli liknas widh*er* äwi*n*nelikhetena, forgängelikit widh thz so*m* är oforgängelikit Än nakot a naturi*nn*a dygdhz wäghna, aff hwilko liknilsen takas Swa som aff soli*nn*e ok solgislome*n*, äll*ir* hetha som aff soli*nn*e gaar, wndh*ir*stars rätuiso*nn*a sool Ok swa so*m* aff margarita th*e*m dyra stenen*om*, ok ha*n*s klarhet ok kostelikhet, christi ensa*m*ligha natur Swa so*m* gwllit hwilko enkte är kostelikare*n* wärldi*nn*a dyrkar*om*, liknas offta himla*nn*a ·rike, hwilkit alt ok tolghit a*n*nath, än thog at thz bärs j nakr*om*

liknilsom til the thing, som bätre waro, enghaledhis jämpkas the widher them

Hwat är thz som nakontidh kan ällir maa Th. liknas widh himerike, än thog at thz är lofflikit at sighia Mädhan all thing äru sath j himblenom, ällr wndhir himilsins 'trindhet, the äru likawäl wthan twäkan all wndhirgiffwin, hwilkin them äro, ok himlanna rike är stadhfäst mz äwärdhelike stadoghet

Sigh mik, west thu ok hwat himlanna Per. rike är

Jak menar thz wara hälgha manna hälaghet, Th. thera som hwilas mz änglomen j himerike

Haa giffwer ok gör thänna hälaghetena Per.

Haa wthan christus, hwilkin som sanna hälgha Th. manna hälaghet är, hwilkin them ok rensar mz trone thimmelika, ok gör rätuisa ok ärar mz äwärdhelike nadhinne

Thu swara rättelika Är thz swa at hälgha Per. manna hälaghet är himlanna rike, ok siälffwir christus thera hoffwdh som wtwalde äru, gör them hälagha, tha är christus himerike, thy at j hans asyn j hans guddoms känno, är himlanna rike, hwilkin som är hälgha manna ära

Enkte är thz som jak kan thryggelikaren Th. sighia

Än thog at gudh är j sino waldh obegrip- Per. likin, j nadhinne omätelikin, j alzwaldoghetinne olikelikin, thog likawäl wardha til honom mangh ok omskiptelikin liknilse, hwilken ekke tilläggias honom nathurlika, wthan beteknelika ällir andhe-ligha, ey wttydhis ällir ok wtmärkis enkanne-

lika gudh mz thässom liknilsom, wthan gudhelika skikkilsa dispenseran ällir midhlan ok skipan kwngörs mz thässom liknilsom Hwat ey är han thän sammi som sigx thän förste ok thän sidherste, hwilkin som ä sighias til nakot, thy at enkte creatur gar for honom, Soolen, 'Wäghin, Källan, Hallin, Lambith, Leonith, kalffwin, Liggiande fädh, dyre stenen, synaps kornith, dauidz nykil, ok j manghom andhrom ordhom, hwilka liknilse nar the wardha til honom, tha sändha the til os nakot guddomsins märkilse, til war wndhirstandilse Swa som nw är solin, thy sigx hon ällir kallas saa, for thän skuld, hon är störra än wärldinna liws, ok gudh är the mindhre wärldinna, thz är människionna sanna liws, hwilken a grezsko twngo kallas microcosmus, thz är saa mykit som mindhre wärldhin Thätta är thz sanna liwsith, som oplysir alla wärldhena, hällir ok hwaria the människio som kombir j wärldena Solin mz sinom synlegha
157 strängh, alt thz som wndhir hänne är, ok hänna skeen är nalkande thakir hon Saa ok the osynleka solin gönom ganghir mz sino wisdoms skeen diwpasta skälika creaturanna grwndh, ok j samma mattho j them stykkiom, som för rördh äru

Th. Jak bidher tik at thu kwngör, hwilkin thänna stykkin the äru,

Per. Thz matthe mz sakto hwar een, jämwäl thän som mykit är stom sinnadhir, ällir harth näme haffwer wndhirstanda Gudh är wäghin, for thy at til himerikes tha ligghir wäghin om honom Han är källan, ok aff the wathneno som rindher in j äwärdhelikit liff, for thy at til tronna fruct

tha wathnomps wi aff hans nadh Han är hallin for thy, at j sinne stadoghet är han oowirgangelighin Han är lambit, for sina menlöso ok pino, Leonith for thy han owiruan alla sinna owina makt, mz dödhenom ok korseno, ok thy wan han sigher Kalffwin for thy, han war offradhir ok dräpin for wara skuld Liggiande fää for thy, han är alla sinna fatigha manna ympnoghet Margarita ällr dyre stenen, for thy han är hälgha siäla kärlekir j himerike ok jordhrike, thz är j hopeno ok thiingeno Sinaps kornith for thy han war saa allir syndhir knosadhir j pinonne, ok läth han kännas sina makt, ydhkande hänne kringh om alla wärldena Dauidz nykil for thy, han oplathir for sniälla jomfrumen himerike, ok for them fauidzska stänghir han thz athir Än wi ärum nw gangne borth aff opbörianenne, for liknilse skuld, gam athir til spisokamaren ok til winkällaren, hwilkom skodadhom ok wäl owiruäghnom, wiliom wi fulfölghia thänna gärningh, som wi böriath haffwom, äpthir sin skikkilse

Sigh thy hwat cellarium är, ällir cella vinaria, j hwilkom brwdhin hwgnadz ok glädz, sik wara inledda Th.

West thu ekke at j cellariis nidherlägx alt thz som mathlikit är, ok thz som likamlikom tarffwom är widhertörfftelikit, än ensampt vinith lägx j winkällarin, mz hwilko allo enkte annat wndhirstars, älla märkis, wthan fulkomplighasta sötmans opfyllilse, ok awärdheligha opfyllilsinna sötme, haffwande j sik alzskona lusta, ok allan sötmans smak, hwar warum brwdhgoma j sanne frögdh Per

ok glädhi sigx, Thu haffw*er* gömth thz godha vinith alt til thässo, ok sa*n*nelika swaras Äthin mine wener, ok görin idh*er* drokna mine käraste Hwat är th*än*na drykkian, wthan äwärdhelika guddo*m*sins skodhan, äll*i*r contemplacio, th*e*ra som kalladhe äru in [j] guddo*m*sins lönlikhet, ok inledde äru at see hono*m* oppinbarlika, aff th*än*na guddo*m*sins vineno drikka änglane ok mä*n*niskionar, ok göra sik drwkna hwilke so*m* seandhe gudh änlite widh änlite, frögdhas the j alzskona andeliko*m*
158 lustha, wtha*n* ända, th*ä*r födhis hädhan j fran wthwalda hälgha ma*n*na ära, j ängla*n*na krässelikhet, ok aff sa*n*na winträno j th*e*m ok j mällan th*e*m flyth*i*r kräselika liffsins nadh

Th. Hwilkin som j th*ät*ta bryllöpit ingaar mz swa dana hampn ok prydilse, som widh*e*rbör Hwat är thz godha so*m* ha*n* ombär Än hwilki*n* th*ä*r kombir mz smittadho*m* hampn, hwat onth wndha*n* thagx, at thz ey möth*i*r hono*m*

Per. Huru wndh*i*rstwndho*m* th*än*na thimelika thinghin, mz nakro*m* liknilsom, sama*n*föghias mz äwi*n*neliko*m* thingo*m* Thz är nogh förra sakt här frame j boki*n*ne, j hwilkins circhil wi ok säthio*m* bryllöpis laghin For thy at himilslika bryllöpin sagdhos aldra minstz, wtha*n* widh en liknilse, swa som the thing som mi*n*stz äru, saman säthias mz storo*m* thingo*m*, himilslighin mz wärdzliko*m*, Märk thy brwdhgo*m*ma*n*s ok brwdhe*n*na bryllop, mz eno liknilse äll*i*r mz nakre tolighe matto, nar j th*än*na wärldi*n*ne göras bryllop, äll*i*r a*n*nor gästhabudh ok gille Tha smakar gästome*n* kosthin saa myklo sötare*n*, at

öghone*n* see hwsith prydhelika tilsath Örone*n* höra lustelika leka Näsana sötha lwkt Thakilsin thz som söth ok blöth är, ok alt är glädhi*n*na ämpne, swa at hwart si*n*neth giffw*er* sina glädhi Skodha nw dotth*i*r Skodha ok o thu trolikin siäl, hwat frögdh ok glädhi the haffwa, som bwdhne äru j lambsins bryllöps nathuardh, ok intakas ok qwarre hallas Hwat är thz th*ä*r, som ey är th*e*m til glädhi, hwar himerikis palacium j sino*m* skapilso*m* är alt gli*m*mande swa som gwl ok dyrasta stena Hwat kan tänkias söth, ok ey är th*ä*r, mädha*n* guddo*m*s änlithit synis aff th*e*m th*ä*r äru, ok sit wndh*i*rstandh ok sin hoogh haffwa rensadha*n* aff alle smittho Hwar th*e*ra hörsl optända änglane, mz sino*m* lustelika sangh, til hiärta*n*s glädhi Hwar lwkti*n*ne ok takilsome*n* är enkte hindh*er* til nakor stötilse Swa findz th*ä*r enkte fattas aff hälaghet, ällr wnda*n*taghas, hwar alla hälagheti*n*na källa badhe synis ok haldz j oändelike nadh O thu äw*är*delikheti*n*na daagh*i*r, astwndelikin ow*i*r gwl ok dyr thing, th*e*m hogh so*m* hälagh*i*r är, O thu astwndelikin dagh*i*r, ow*i*r honagh ok alzskona sötma, hwar alle sama*n*sankas j eno*m* thäs hälgha anda skinande kärlek, hwilke j thä*n*ne wärldi*n*ne waro skingrade, antiggia j sidhome*n* äll*i*r stadhome*n*, äll*i*r j margha handha, thz so*m* th*e*m här händh*i*r, händh*i*r ekke mera här äpth*i*r th*e*m th*ä*r ko*m*ma, rädde äll*i*r nakot a*n*nath, thz som bedröffwa kan ok trängia 159 Thy at th*ä*r wtuidhis kärleksins widh, til äwi*n*nelighin thit, hwar enghin kombir ändan Hwat är thä*n*na äw*är*dhelikheti*n*na syn, wthan alla nadhi*n*na

opfyllilse, thär är ekke atskililse j mällan hoffwdhit ok limmana, thär skärs ekke thz som heelt är j flere dela, thär är ok ekke snillen the som mz ondhom fwndhom far nakon atskilnadh mällan them, som satte äru mz sinne konst görande, wthan enhethin j eno, Alt thing j allom For thy gudh är all thing j allom thingom Thy gingo the in j bryllöpit som pryddo sina lampor mz tronne ok godhom gärningom Sidhan äpthir ath, kommo the andhra jomfrunar Hwi saa senth, thy at fordhom tha haffdho the sik högfärdhelika, takandhis loff aff människiom, oppa thz giordho the thz som the giordho, ok thär fore at the skuldo wara the främsta Nw är thz widhertörfftokt, at mädhan enghe äru öglarene ällir smikrarene, thy skuldo the wara the äpthirsta Synas ekke the tik antiggia haffwa hafft wilian, at wara j blandh the främsta, ällir ok the främsta, hwilka främsta stadhin wtualdho, allom andhrom forsmadhom j sinna gärninga högfärdogha teilse, ällir tekn

Th. Hwilka äru the som wardha främsta j gudz rike

Per. The som här j iordhrike wtualdho sik thz slemasta, ok aff allom forsmas, ok for christi kärlek skuld, wildo wara the äpthirsta Hwat ey wtteknadhe ok christus thz Thär han swa sagdhe, the ythirsta skulu wardha the främsta, Mange äru kalladhe ok faa wtualde,

Th. Thz är wärdogth ok rätuist, at the som wildo haffwa första stadhin, wthan nakon annan kallande ällir biwdhande, skulin nw stigha nidher, hwat the wilia ällir ey wilia Thär mz bliffwa the

äpth*i*rsta, ok j allo the som äpthirst är, ok enghin wil haffwa

Dotth*i*r wilt thu wara j blandh the första j Per. himerike, tha wtuäl at wara j iordhrike the yth*i*rsta ok äpth*i*rsta j blandh gudz dötth*e*r, th*e*m äpth*i*rsto*m* aff allo*m* forsmadha Wilt thu wardha j himerike stor ok mäktogh drotni*n*gh, war här lithin ok th*e*ra thiänista möö, som rädhas gudh Thä*tt*a gör for christi kärlek Wilt thu thä*r* j blandh thi*n*a systra wara the första, war här the mi*n*zsta, aff eghno*m* ok wäluilioghō*m* smälek Ey sigh*e*r iak ok thz for thy, at thu skalt nakor ophögilse for thä*n* skuld astwnda, at thu tik swa forsmar, ok thär fore wardha höghre ok mäktagh-are offw*i*r andhra thi*n*a systra, wthan mz enfallo ok menlöso liffw*i*rne, ok forwärua tik saa mykit, 160 at thu maghe liffwa äwä*r*delika, ekke at thu skuli synas ow*i*r alla andra j himerike Ekke for thä*n* skuld fulko*m*pna thi*n*a gärni*n*ga, at thu skuli forega j lönome*n* hälgha jo*m*frur j himerike, wthan hwat thz hällir är ti*m*melika äll*i*r äwärdhe-lika a hopsins wäghna, tha räkna thik altidh the yth*e*rsta ow*i*r alla andhra Hwat sagdhe tha the andra jo*m*frunar ko*m*mande

Härre hä*r*re lath op for os, lat op for os, thu som är ängla*n*na konu*n*gh*i*r, alla creatura helsa, ow*i*rgangande j thi*n*ne mildhet, ok ooww*i*r-w*n*ne*n* j thi*n*ne mildhet, lat op for os, so*m* sent ko*m*mom, loffwa os rw*m* til at inganga, o hä*r*ra, for thy skapadhe thu os, o hä*r*ra for thy at thu gafft tik til eth stort wärdh, for wärldena O hä*r*ra for döpilse*n*na nadh O hä*r*ra for almä*n*ne-

lika kirkio*n*na sacrament, lat op for os, for thy thu war pinth*e*r for wara skuld, thy at thu läst tha op himerike, hwilkit athrlykt war, th*ä*ntidh thu hängdhe oppa korsit, ok ledh dödhin for wara skuld See th*ä*ns litla timans glömsko Nw synis skwgga*n*s tilfälle sa*n*nelika omätelikin, Ok nw ath*i*rlönas j pino äll*i*r sörgh, thz som j litlom tima rwm aflat är mz fafängo*n*na kärlek O thu domare, hwilkin som rätuis äst, thy haffw*e*r thu os stänkt wthe, for th*ä*n skuld thu haffw*e*r os forsmath, aff rätuiso*m* doom O h*ä*rra lat op fore os, som forsmadha äru*m* O h*ä*rra os anghra, än tha at thz senth är, at wi haffwo*m* brwthit thin bwdordh O thu som konu*n*gh*i*r är ow*i*r alla konu*n*ga, ok h*ä*rra ow*i*r alla h*ä*rra, lath os fi*n*na nakra nadh, j nadhi*n*ne aff thi*n*ne misku*n*dh, hwilki*n* so*m* är ow*i*r alla thi*n*a gärni*n*ga, än tha at wi haffwo*m* ey tima til syndabätringena, fore förrördha syndh som giordh är Thu äst dören, thu äst dörawaktaren ok domare*n*, altidh bögelikin til mildhete*n*na, misku*n*na thina creature, hwilkit nw forgars Thy at gamble owene*n* kan enkte misku*n*na, ok han lärdhe thz aldrigh, wndh*i*r hwilkins wald ok rike thi*n* stranga rätuisa, ok thin grö*m*ma stranghet sändh*i*r os biltogha ok forskriffna O thu falsk wärldi*n*na ära, hwar är nw at mi*n*zsta äpth*i*rsta fotsporit aff alle thi*n*ne kräselikhet, mz hwilke thu gabbath ok forradhit haffw*e*r blinth hiärta, th*e*m so*m* fanghne waro, nekadhe thu frihetena, ok haffw*e*r thu bwndhit os mz th*e*m bandho*m*, som enghin kan lösa, som synda ban kallas, j hwilko*m* thu haffw*e*r os hiith sänth, j thä*n*na

ysäld ok armodh Hwar äru nw thin blo*m*stir, ok thins blo*m*stirs skinandhe fruct eth[i]rful, hwilkin mz si*n*ne eth*i*rlike lisman ok lukkan, haffw*er* ho*n* os forgiffwit, for thy ho*n* ok thu j skä*m*me*n* saa the hiärtan, so*m* idh*er* nakot skötha, at the enkte kw*n*no andhro skötha, serdelis wisdo*m*me, j hwilko*m* the skuldo smaka guddo*m*sins sötma, hwilki*n* so*m* giffw*er* ämpnit til mankönsins helso O thu wärldh, 161
hwar äru thina ffigure, hwilka swa storth ok stadogth loffwadhe, hworffna, the haffdho siwkan sandh grwndh, fawidzskan styrdhe, thy är abygni*n*gin all om enkte See thä*n*ne figura, thz är, thino*m* liknilso*m* framlidhno*m*, ok ey mera ath*i*rko*m*mando*m*, liggir nw thz som syntis standa Nar wi tik dyrkadho*m* omfämpnadho*m* wi skuggan, hwilko*m* fallande äll*i*r sik wndandragande, misto*m* wi thz, til hwilkit wi waro*m* skapadhe Ve o angh*i*r wärdogh*i*r sörghi*n*ne, Ve for hardha*n* looth wi haffwo*m* fangit Ve for hart wilkor, at ey kan nw wart liffw*er*ne faa nakor oprättilse äll*i*r opnyilse Nw äru*m* wi skeldhe fran waro*m* skapara, thy är enkte thz so*m* os stödhia kan, äll*i*r hiälpa Hwar är liffwit nar skapare*n* är borto Haa kan dödhin wntfly j ha*n*s fra*n*waru, thy haffdhe thz mykit bäth*i*r warit, at wi aldrig haffdho*m* wordhit skapath, än at mistha hono*m* som os haffw*er* skapadh O h*är*ra, o h*är*ra, lat op for os Nw slar domsins grymhet th*e*m thu borth kastha fran thi*n*ne fadh*i*rlike mildhet Nw witha the som saa äru bortkasthadhe ok forsmadhe, sik enkte raadh äll*i*r lysa, at the matthin ko*m*ma til sina helso j gen, For th*ä*n skuld at thwnge

dödzsins dom fortakir allan wäghin ok tilganghin Hwat swara h*ärr*an i*n*nantil, thädh wil jak säghia som här äpth*i*r star

Sa*n*nelika sa*n*nelika sigh*er* iak idh*er*, jak weth enkte aff idh*er*, Jak weth wäl aff idh*er* aa skapnadzsins wäghna, än a fördömilsi*n*na wäghna wet jak enkte aff idh*er* Jak kände thz godha j jdh*er*, som iak skapadhe, thz ondha jak fan j idh*er*, kä*n*ner jak ekke Ondha fordhömer jak fore ondzskona skuld, for thy the wildo ekke wäl fölia rätuiso*n*ne, hwilka jak th*e*m framsatte ok kw*n*giordhe, mz ordho*m* ok äpth*i*rdömo*m*, mz hwgswalilso*m* ok plagho*m* Jak tigdhe Jak war altidh thystir Jak war twlugh*i*r Jak talar swa som födhandis Jak taladhe til idh*er* mz änglome*n* Mädh apostlome*n* Jak manadhe idh*er* mz kä*n*nefädhra*n*na ordho*m* Mädh iärtekno*m* Mz godhgärni*n*ga*n*na nadh Mz the thiänist creature*n* göra Mz liffsins helbrygdho Mz thinga*n*na rolikhet äll*i*r fridheno*m* Mz thy at iak gaff idh*er* alla widh*er*törfft Jak wträkte optha mina mildhetz handh, th*ä*r fore at jak skulde hela babilonem, ok hon wilde ekke thaka helsona Thu lästz som thu ekke hördhe thi*n* mästara, thik mana*n*de, nadhena draghande, modhrena biwdhande Fadhre*n* framkalla*n*de ok lokkande Th*ät*ta forsmadhe thu mz enne blinde tryzsko Bakin ok ekke änlithit, gaff thu thino*m*
162 manara ok radhgiffwara ok tik siälwo*m* täkkiandis, tiläghnadhe thu wndh*i*r tik siwkligha, mz thi*n*ne fawidzsko dirffwe, mi*n*a äro Jak weth aff idh*er* enkte, nw ligghiandis j idhru*m* yth*er*sta trangho*m*, hwilkit j haffwin for idhra eghna forskullan See,

mine tiänara skulu ätha ok j skulin hw*n*gra See mi*n*e tiänara skulu drikka ok j skulin törsta, Mine tiänara skulu glädhias ok j skulin skämas See mine tiänara skulu loffwa for hiärta*n*s frögdh skul, ok j skulin ropa for hiärta*n*s bedröffwilse, ok j skulin tiwtha for hiärta*n*s änxla, ok skulin j ow*ir*giffwa idhart na*m*pn, edhin mino*m* wtualdo*m*, ok tik skal dräpa h*är*ran thin gudh, ok sina thiänara skal han kalla mz andhro na*m*pne, j hwilko th*ä*n som wälsignadh*i*r är oppa jordhi*n*ne, han skal wälsignadz j h*är*rano*m*, thy at all änxla ok dröffwilse som warith haffwa, äru kompna j glömsko Sa*n*nelika jak sigh*e*r idh*e*r, iak weth enkte aff idh*e*r See jak skapar nya himbla ok nya jordh, ok the thing so*m* warit haffwa skulu ekke wara j ami*n*ne Wthan j o sniällasta jo*m*frur, j skulin glädhias ok frögdhas, wthan allan ända j th*e*m thingo*m* jak skapar, See jak skapar iherusalems frögdh, ok hans folk glädhina, ok jak skal frögdhas j iherusalem, ok jak skal glädhias j mino*m* almogha, ok ey skal här äpth*i*r höras j hono*m* gratsins äll*i*r ropsins liwdh Glädhins j h*är*rano*m* alle sama*n*, som grathi*n* ow*i*r iherusalem, at j maghin sugha ok opfyllas aff hans hwgswalilse spena, at j maghin ow*ir*flytande wardha, aff ha*n*s äro miölk ok kräselikhet Aff spinome*n* skulin j bäras, ok ow*i*r knäme*n* skulu the lukka for idh*e*r Huru, som modhrin lukkar ok lekir for sit barn Saa skal jak hogswala idh*e*r, ok h*är*rans hand skal kä*n*nas j hans thiänaro*m* Ok skal han wredghas moth sino*m* oweno*m* Ok skal manadh wardha aff manadh, lögh*e*rdagh aff lögh*e*rdagh, ok skulu the

ganga wth ok see dödha kroppana, hwilka sik forbrwthu, j mik thakande synda tilfälle Thera madhkir skal ekke döö, ok thera eldir skal aldrig slukna Höör dotthir ok see, lath enghin thänna delin ganga wt aff thino aminne O theodora hötzlonna ok hogswalanna, höghra ällir winstra handinna känna, inslar ok ingiwthir räddinna stiwngh, ok kärleksins makt, j hwilkom faam ordhom jak samansatte ärona ok wanhedhrin, aff hwilkom aldrig antiggia aff them som wisaster är nakor, ällir aff them som är j fulkomplikom lärdom begaffwadhir, kan ällir formar fulkomplika sighia, ällir thänkia, j thera wttydilse O christi jomfru, hwat ey wardhir thu rördh aff thännom ordhomen, Hwat ey betrakta thu, huru mykin äran hon är, huru mykin thänna sniälla jomfrunna nadh är, ingangandum j thässins brwdhahwsins liggiande faa Hwat skam ok huru mykin pina them
163 fawidzsko jomfrumen är, aff thy at the wardha wthe stängdha aff brwdgommans palacium, ok til äwärdhelika pino fordömpda

Th. Jak wäghir ok betracta, ok ekke wthan sörgh ok dröffwilse, thätta hardha ok gryma, som jak här hörir Swa som höghran j christo mz blomstreno glädhiandom, är wthan jämuärdogh liknilse Saa är ok vinstran mz sörghinne mz ondzskofulla owenenom, wthan ända gratandhom ok sörghiandhom O hwat höghet ok diwphet är j gudz wisdom, öffra ok nidhra, til himblanna thinga ok jordhrikis thinga Ok aldra mäst skaparens wndhirstandilse Här bewisas gudz stora miskundh, at han swa wthan forskullan samankallar them

so*m* godhe äru, th*e*m inledha*n*dis O doma*n*na gudz ogönoo*m*ganglikit diwp, hwar ondhe inlatas, aldrig wth öpt*ir*mera komaskolandis sik til nakra frihet J thä*n*no*m* kwngörs gudz stranga rätuisa ok hä*m*pdh Hwilkin th*ätt*a aff tordönenoo*m* hwar swa sigx Jak weth aff idh*e*r enkte, ey rädhis ok ey dröffwis Han synis mik wara mykit rädhaskolandis

Thz är wissast, hwat onth kan th*ä*n ondhe skrymtelika wnko*mm*a, hwilkin ey kw*n*na ordhin faasa, ey yth*e*rsta tima*n*s rädde, ok stranga domara*n*s rätuisa Än läggio*m* til th*ätt*a forescriffna, thz ordhit j lästeno*m*, ey soffwandis wthan fraghin, mz ypno*m* ögho*m* Vigilate jnquit dominus quia nescitis diem neque horam Thz är Wakin ok wari*n* fraghne sigh*e*r h*ärr*e*n*, for th*ä*n skul j within ekke daghin äll*i*r timan Per.

All the hälgha script biwdh*i*r hwario e*n*ne wndh*i*rstand[and]e siäl, ok hä*n*ne manar til at waka, thz är at ho*n* skal wara atwaktol ok fornomstogh om sit eghit bestandh, säthiande hä*n*ne som jak menar, swa som ena reglo j liknilsom, at hogsins ögha skuli altidh öppit wara, mothe th*e*m andhelika ondzskofulla andome*n*, swa so*m* thz likamlika öghat är wakande, ok öppith mothe likamliko*m* owenoo*m* Thä*n* so*m* aldrig soffw*i*r han opwäkkir os, ha*n* biwdh*i*r th*e*m som forsumande äru, th*e*m th*ä*r mz lukkande Än hwi wilde ha*n* at war yth*e*rste dagh*i*r skulde wara os owissir, mz ha*n*s fructz foresyn ware ey lithin, th*ätt*a är mykit wndhra*n*de Mädhan mangho*m* hälgho*m* ma*n*no*m*, badhe th*e*m j gamblo tästamento ok nya Th.

waro, kwngiordis th*e*ra dödz dagh*i*r, aff gudhi Swa so*m* war abraham, jacob, ok ysaac, moyses, aron, ezechias, ok paulus Hwilki*n* swa sagdhe, jak skal döö, ok mi*n* syndh*i*rlösilsa time stwndar nw in, ok mange andhre, j hwilko*m* tima om saa händhe, at the samansanka nakra smittho for sina glömsko skuld, swa som pläghas aff mä*n*niskio*n*na wanskelikhet, at tha skuldo the renarin ok klararen ko*m*ma til guddo*m*sins närwäru, aff thy at the haffdho giorth sina synda bätring, ok thy är time*n* owis, at löne*n* snarlika komaskolande, skulin thaka lenan ok lättilse, aff th*e*m hwgswalilso*m*, so*m*
164 mä*n*niskia*n* haffw*er* aff thy, at ho*n* ey thwingas aff dödzsins rädde, wthan glädhias aff lönome*n*

Per. Thä*n* astw[n]dhar löpa framföre äw*är*dhelika wisdo*m*me*n*, som synis takas, döma*n*de thz gudh haffw*er* wäl skapat ok skikkat Alla creatura skapare ok skikkare, han weth hwat hwario eno creature bästz beko*m*bir, hwat thz är skälikit äll*i*r oskälikit, Ok hwat som skaparin haffw*er* j opbörianen*n*e, mz sino*m* mäktogha wilia giffwit naturi*n*ne, städh*i*r han ekke mz sakto omskiptas Gudh synandhis j blandh mä*n*niskionar, swa som han wilde almenlika yth*e*rsta dagsins tima haffwa lönthan före mä*n*niskio*n*ne Saa haffw*er* ok han fortakit hwario e*n*ne mä*n*niskio, synas yth*e*rsta dagx ända, at wilde mä*n*niskia*n* ekke lata sik wardha om dygdha*n*na dyrkan, tha skulde ho*n* at mi*n*zsta göra sit gangn, thy at hon ekke weth j hwat tima hon skal sik hädhan witha färdhande O dott*i*r huru mange wndh*i*r gudz ook haffwa borith dagx byrdhena, badhe wndh*i*r thwnganom ok heth-

anom, haffdho the wisth thera dödz tima, tha haffdho the sik slaghit löös, ok owirgiffwit thera hälgha opsaath, ok thär mz badhe minzskadh forskullan ok lön, thy the haffdho saa bwridh til samman badhe scriptena ok äptirdömen, at nakon tima ällir annan, haffdho the sik takit til thz som fafänkt haffdhe warit, ok annan til syndabätringenna, ok saa haffdho the aldrig stadelika älskat sin gudh j gudhelike dyrkan,

Hwat wilt thu här til sighia, thänna withnen ällir äpthirdömen synas ekke, fäste nw hoghin sik j them, tha som thz synis, matthe han mz saktho wardha swikin Th.

Jak thalar om the withnen som gudh gaff ok sagdhe, them til hop som ganga wilia til synda bätringenna Swa som thz Jak wil ekke syndarens dödh, wthan at han skal omwändas ok liffwa Omwändins til mik ok jak skal omwändas til idher. J hwat dagh thu [tik] omwändhir ällir äst omwändhir, sörghiandis ok gratandis tina syndhir, tha skalt thu wardha frälstir Äptirdöme takom först j sancto petro, nekandhe härran, saulo häriande, maria magdalena, ok twsandhe andhrom syndarom, lönlikom ok oppinbarlikom Hwilka gudz thwlumodh lidhande gongha wth aff sannindhinna wägh, oppa thz at han skulde them sidhan nadhinne athirkallande thaka athirkommande Thy thin eghin glömska om thin ända huru ällir nar thu skalt döö, gör tik hällir mistänkta ok omhwgxande, til thz som komaskolande är, ok swa som altidh böriandhe skynda tik til christum, aff rätuisonna kärlek, än thu wanskande läthiadis Per.

aff langhom wägh, ok langho ärffwodhe, creaturanna skapare weth hwat skäligho creature är mäst widhertörftokt, ok ythermera saa han thätta wara människionne nyttokt, at hon ekke wisthe sin dödz tima, än hon haffdhe honom wisth, thy at thänna frihethin ok fria wilkoridh j thänno onyttogo witheno, haffdhe wordhit hänna fordarff, swa at människian athskild j mällan dygdhenar ok lasthenar haffde ey wordhit grwndath j skaparans kärlek fulkomplika, ok ey komith til bätra liff Thy sigher härran Vakin for thy j within ekke daghinällir timan J thässe foresagdhe liknilse giffwer gudh them som sik wilia forbätra hwgswalan, them som forsumande äru räddena, at the skulin sik forbätra Salomon sigher, människian weth ekke hwat hon är wärdh haath ällir kärlek Ok dauid ingangaskolandis almennelika kötzsins wägh, enkannelika sagdhe han sinom son ok swaradhe, at han skulde wndhirstanda, hwat han skulde göra For thy sannelika thz tilhöre fulkompligho dygdh, at witha ok wndhirstanda hwat, ok fore hwat thu skalt göra, ok foreskodha, til hwat ända thu ämpna ällir ärna skalt thina gärningh,

Th. Nw mädhan thu synis haffwa nogh kwngiorth aff wars wtgangs owissa tima, sigh framdelis, wttydhande mz faam ordhom, huru thänna wakan skal haffwas

Per. Sannelika thätta är en wärdogh atspörsla Swa som manghe ätha fasthande, fastha äthande, drikka törstande, tighia bedhiande, ok skynda löpande Swa soffwa mange wakande, ok waka soffwande,

Th. Huru kan th*ät*ta wara, at mä*n*niskia*n* äth*i*r ok bliffw*er* tha likawäl fastande, ok at jak skuli aflatha thz här star j mällan, huru ho*n* kan soffwa wakande, thz wndh*i*rstar jak ekke Syndh*i*rlika mädhan jak ekke nw aktar sighia nakot omskiptelikit äll*i*r ge*n*wärdelikit, thy at th*ät*ta findz hwart andhro ge*n*wärdogt,

Per. Menar thu at thä*n*ne soffwo so*m* th*ä*ntidh waro när h*är*rano*m*, nar ha*n* thä*n*na ordhin taladhe,

Th. Jak tror wisselika at the ey soffwo, for thy the haffdho ekke tha hörth, hwat h*är*ran sagdhe

Per. Swa som h*är*ran j e*n*ne liknilse andhre beddis ören til at höra, hwat han sagdhe Saa ok bedhis ha*n* wakuna at wakaskolande, öghon at seskola*n*de Föthrena at gangaskolande rättelika, oppa thz at swa so*m* ythre ma*n*ne*n* öffwas j sino*m* ämbito*m*, j sinom ythra si*n*no*m* Saa skulle ok jndhra ma*n*ne*n* j sino*m* andhelika disciplinis, thz är lärdom, kä*n*nedo*m*, äll*i*r sidhelika näpst, aff th*e*m so*m* aath ok fasthadhe, Hwat ey haffw*er* thu scriffwat j p*ro*phetano*m*, thu sadhe mykit ok infördhe lithit J athin ok ärin tha ekke mätte Ok sagdhe h*är*ran til moysen, hwat ropar thu til mik, mz thu talar enkte Pharisej bidhiande longha bönir mz ge*n*wärdoghe meni*n*gh j gudz asyn, hwilkin all hiärta skodhar ok ranzsakar, ok the thigdho, hwat ey lasin j j psalmeno*m* Höffdhi*n*ga*n*na affgudh 166 är gwl ok silff The haffwa mw*n*ne*n* ok thala enkte, the haffwa ögho*n* ok see enkte, th*ä*r til the skulu th*e*m wardha like som göra th*e*m Ok thz, mä*n*niskian th*ä*ntidh ho*n* war j hedhreno*m*,

tha wndhirstodh hon thz ekke Hon war liknadh oskälikom creaturom, som ey haffwa weth ällir skäl, them war hon ok giordh lik Hwadhan draghir människian affgudha liknilse, ok oskälika diwra, wthan for thy hon tapar människio sinne ämbite, the allo fordarffwat som j skälomen ok jndhra mansins kraptom skulde wara qwikt ok fraghit Paulus kräffwir ok bedhis wars hiärta oplysta öghon At wi matthom witha, hwilkin hans kallilsa hop är, j hälghom mannom, hwilke hans arffs rikedoma äru, j hälghom mannom, ok hwilkin hans owirgangande dygds storhet är,

Thz är wndhirstandande siäls eghlikit, oplata gudz ordhe hogxsins syn, hiärtans hörls, siälinna smak, äpthir himilslikom kännedom ok stadgha, wakw idhka ok halda, ey snarlika ok mz sakto aff willonna owisso swikas, ey j tranande hogxsins tima atskilias, thz är ekke ällir tilhöre wise siäl, for fafängh thing skuld, kastas wafrande hith ok thit, j omskiptelikit ok atskililekit, ällir skiptis j persono stadh ällir tima, for ostadoghet skuld flytha margfallelika, mädhan hon findher j gudz ordhom liffwit, hwadan aff hon skal liffwa Liwsit hwadan aff hon skal see, Wäghin at hon ey skal stötha sik, kosthin ällir födhona, at hon ey skuli wandzskas j wägenom, ärona thär fore at hon skal ekke sik giffwa fore wärdz skam Styrkin ok thulumodhit, at hon ey skuli läthias Hwilona at hon skuli hwilas Mädhan rätuis manz siäl är gudz säthe ällir wisdomsins Hwar kan siälin bäthir hwilas, än j gudz ordhom skapadh, frälsth, wigdh, wndhfanghin mz gudz ordh Han

biwdhir wakwr, hwilkin enkte soffwir ok ey böriar at soffwa Hwilka wakor hwar een sniäl människia soffwande j wärldhinne, wakande j gudhi Än fawidzska människior, wakande j wärldinne, j gudhi soffwa[n]de, the styggias här a mothe Om thänna wakonar är här sighiandhe San waka är mz hälghe tro, rät thing smaka ällir rättelika wndhirstanda, ok swa som för är sakt, atskilia hwat görande är, ok for hwat ok til thän ändan tilämpna hwilkin som är wthan ända Hogsins waka är atskilia j mällan goth oc onth, j mällan dygdhenar ok lasthenar, j mällan köthit ok andan, j mällan wärldena ok gudh, j mällan thimmelikit ok äwinnelikit, ok j allo thässo sik swa skikka j hogsins ok kropsins rörilse, at alt thz människian gör, skuli thaka sina stwdh j wisdommenom, ok mz äwärdhelikom skälom, thz är at hon skal fore witha sik, til hwat hon gör sina gärningh, ok til hwat ända O huru mange the haffwa warith, som j sino ärffwodhe haffwa lathit see hälaghetenna formam ällir skapnadh, ok tekn mz sik, än thz kwngiordho the mz obeske[de]likom hogh, soffwande j dygdhanna wtgangh, for manna öghon mothe brwthu the, them 167 som sagho thera mädhfärdhir Sannelika the wordho om enkte som thu finna math aff thänno exemplo, aff fethe jordh händhir wndhirstwndom tiokke sädh falla ok rothna, ok the jordhin som fructsamaren är än hon förra pläghar, sädhinne obeskedelika kastadho skadhar, ok trädh tynght mz mykle fruct ok större, brakna ällir riffna, wthan thz wardhir granlika forwaradh mz stödhom

¶ Swa som opta dräpir siälfft honaghit nar thz är oskikkelika laakt biin, än tho at thz är söth, ok paperith watnfulth wthsläkkir oleonna mykin kringomlagdhir fitme,ällir kringomgwthin Saa händhir ok opta at siälin begaffwat mz owirflytande nadh, ok thäs hälgha anda gaffwom, nar hon wil mera smaka ällir wndhirstanda än hänne bör, ey minnis hon ok oppa sin stath, ok thakkar gudhi, thy forgars hon j thännom sinom lustha Än oppa thz at wi matthom altidh triffwas ok wägxa j gudz gaffwo fructsamlikhet, bäkkin aff hwilkom wi haffwom drwkkith, böiom athir til källonna j gen, thz är til gudh ok til thz som wi ärom, ok til thz som wi formaghom Dotthir for hwat sak fulföliom wi thänna liknilse, for thy mange mykit skinande mz godhom gärningom, fiöllo ok wordho om enkte, for thy the haffdho ekke beskedhelikhetena, haffdhe thz saa warit at tha the giordho sina gärninga, at the haffdho warith wakne, tha haffdho the ok athwaktelika wtskilt, thz the giordho Nw än tha at här til höre grant atwakt, at fulfölia thänna wakunar, swa at siälin skal sik här om mykla win läggia Läsom wi tha likawäl nakra siäla bwndhna mz hionalagx bande, saa hethelika bidhia sin brwdhgomma, dwäliandhis j bryllöpith, at the synas senaren j sino lypte mz dygdhanna skeen foreganga Haffwer thu ekke hörth hwat the ädhla jomfrun edheltrudis tilföghat ängilska konungsins hionalagh giordhe

Th. Sigh jak bidher tik ok war ekke sen

Per. Höffdhingin aff änglandh han scriffwas the ädhla jomfruna, ok j sidhom ok byrdh wälbyrdogasta,

mera aff gudz kärlek haffwa sik fästh, än for andhra sak Thäntidh bryllöpit war giorth, mz swa storom stath som tilbordhe, thok konungin sina älskelika brwdh sik til hustru, än hon wthan jomfrudomsins spiäl bleff osmittadh, ok konungxsins hustru mz oppinbara frägdh, ok wthan likamlikit samblandh, än nar konungin wilde mz hänne haffwa samblandh, thog swa at han hänne enkte owiruälle wilde göra, ällir nakon ängxla, haffdhe han lönlikit radh mz biscoppenom,, giffwande honom kostelika gaffwor, at han skulde wända hänna wilia äptir konungxsins wilia, än han ärffwodhade alt fafänkt Thy at thänna wärdogha jomfrun haffdhe fangith smakin aff himerikis 168 konungx sötma, ty wände hon sin hogh til hans kräselikhet

Sanelika här är ey atenast wndrande oppa Th. thänna hälgha jomfrunas meningh, som oppa konungxsins mildhet, hwilkin wäl haffdhe hafft makt at göra hwat honom thäktis, än han mz mildhetinne offwiruan kärlekin, for thy han wndhirstodh christum räghnerande j blygho jomfrunne,

Honorius kesare sigx haffwa thakit sik til Per. hionalagh twa systra, the ena äpthir the andhra dödh, än badha bliffwo the osmittadha, thy at the baro christum j thera bryst Människionna kärleker han wtelykkir ekke gudz kärlek Saa pröffwas christus j änkiom ok hionalaghom räghnera, swa som j jomfrum Ok for thy mädhan the almänlika hälga kirkia hänghis mykit oppa thänna trappo ok skikkilse, wiliom wi nakor ordh

mz tik haffwa om them, äptir thz gudh wil giffwa nadhena, Ok wiliom wi här böria siwnda bokena Först enne figura satte,

Th. Thäkkelika thakir jak all min hogswalilse j minne pelagrims färdh, ok j minom dröffwilsom aff peregrino,

Här börias the vij boken

Th. Hwat thu menar j thässo forrördha figura, ällir liknilse, märkir jak ful wäl, at thu haffwer saath jj ordines, thz äru thw skikkilse, apthir thän tridhia, hwilkin foregaar antiggia j wärdoghetene, ällir forskullanenne, aff hwilkom thu hallir thän tridhia, swa som enkte j liknilsom, widh thän högxta, thz är hiona[la]ghit widher jomfrudommen, hwilkin thu säthir badhe a stadzsins wäghna ok fructinna äptirst, tilscriffwande jomfrudomenom hwndradha faal lön, ok hionalaghino trätighi,

Per. Sannelika dotthir större är altidh christi brwdz hedhir j ärffwodeno ok fructinne, än hionolagxsins glädhi j kötzsins lustha, christi jomfru thiänar sinom härra ok konung mz frihet, än hionolaghit haffwer sin lagh blandath mz träldomenom Hwat omhwgxan, hwat ängxlan, huru mykin tarff ok dröffwilse haffwer hionolagx stadhghin mz sik, thz witha the som thz haffwa wtrönth, ok thänna wärldinna ostadoghet mäst widherlodha j hogenom Hwar findher thu stadh j wärdhenne, som ey är flytande ok störmande, thy sigher apostolin om thänna dröffwilsin, thz är goth mannenom enkte widher qwinno komma

Hwi, fore instwndande tarffwena Ey tigdhe ok ewangelium thänna tarffwena, We sighiande qwinnomen som haffwande äru ok födhandhe j them daghomen Swa som qwinnan haffwande, om hon wardhir hastelika forfärath aff nakrom bradhom räddogha, findher ekke flyktenna frihet äptir sinom wilia, for qwidzsins groffhet ok twngha Saa ok siälin äptir thz hon haffwer affladh gudz ordh j sik, lathir hon aff at tilfögha tronne som aflat är gärningina, tha wnflyr hon ekke ythirsta domsins wadha, ey gör ensamna tronna aflingh mykit gangn, om gärnighin lathir ekke see trona,

Om saa är, at tholikin människia thwingas aff Th.
dröffwilsom ällir böriar twingas aff dröffwilsom, 169
tha är hon j twäkan hwar stadhin är, til hwilkin hon skal letha tilflyktena

Wilt thu ekke thätta samma sinneth haffwa Per.
wthtyth, widher ena andhra liknilse

Gärna ewangelii täxthin, bliffwandhis orörligh- Th.
om, gudz ordh magho tileghnas ällir tilmärkias omskipte[li]gho allegorie, the wttydhninginne j scrifftinne

Atwakta thy Swa som qwinnan thynghis aff Per.
kötzsins lustha, j them timanom j hwilkom hon är haffwande Saa ok siälin söndhirlösande athirhalsins beslz, ällir renleksins, thyngis aff thänna wärldzlika lusthans girnilsom Nar hon dragx aff nakrom lustha, til thänna wärldinna thinga glädhi, äptir poethans ordh, trahit quemque sua voluptas Sin eghin lusthe draghir människiona Swa som qwinnan j qwidhenom, saa thyngas ok hon j hogxsins byrdhe swa länghe, at hon födhir nw

thz ho*n* haffw*er* afflat, thz är th*ä*ntidh ho*n* faar thz ho*n* j ondhe mattho haffw*er* astwndat O mz hwat kyssa*n* wsla mä*n*niskia*n* omfä*m*pnir, widh*er*-qwekir, oc födh*i*r gwlzsins, ok silffsins, äll*i*r annars thingx forgängelikx barn, hwilko bäth*i*r ware ey haffwa afladh th*ät*ta onda, mz th*ät*ta fostrith takir enghi*n* wägh wtha*n* til dödhin, Psalmus See hon affladhe sörghena, ok födde orätuisona etc[ra]

Th. Thz kan j enghe matto synas, aff hwilko th*ä*nna afflingi*n*na wadhe äll*i*r ondzska rättelika kombir Sa*n*nelika här är kärridh, sa*n*nelika sörghi*n*na afflingh, fafänglika thingsins blindha lusthin äll*i*r astwndilsen Hwar fostridh wntfas j syndogha dödzsins ingangh, ok aff ormsins rooth wtgaar orme*n*, for thy at dödzsins syndh äpt*ir*-fölgh*i*r dödzsins pina,

Per. Hör p*ro*pheta*n* the ordhin sighia*n*de, the opskaro haffwa*n*de qwi*n*nor j galaad Wi läso*m* aff forfädhra*n*na script, at tha iherusalem war belakt, skothin som skwthin wordho aff fiondome*n*, driffwo borth barnit aff modh*er*liffweno, ok thz kastadhe lankt fran hä*n*ne Swa skal ok th*ä*nna andelika afflinghin bedhas ok förwärffwas, at the likamlika alzstingx forsmadh bliffwe, wilt thu mz rätwiso*n*na afflingh födha christum, tha akta h*är*rans modh*er*, hwadhan aff ho*n* afladhe

Th. Änglenom bodhande, aff th*e*m hälgha anda

Per. Är thy swa at thu aflar aff th*e*m hälgha anda, tha täkkis thu ekke tik siälff, ey gwl, ey silff, ey spör ok thu äpt*ir* nakro thy, som j wärldi*n*ne är, wthan aff liffsins naadh forekome*n*, Thz thu haffw*er* j hogxsins qwidh, är frihet*i*nna

fostir, ey thwngans, liwsins ey byrdhena Hwaraff är märkiande, at thz som födhis är helsonna ärffwodhe ok mildhetinna Saa älter allir forfära 170
ekke nakor domsins fasi the som haffwande är, om hon weeth sik trygga j christo Ware thz ok saa at wärldin brwste ok fiölle, hon bliffwi orädh Swa ok thän som sik takir hustru, wordhin eth köth mz hänne, han kan ekke wara eth mz andhanom Sannelika ä mädhan hälagh siäl daghlika aflar mz gudz ordhe, til gudz liknilse, ok födhir, tha är hon oskämdh ok osmittadh,

Jak bedhis aff tik at thu lath mik än höra Th.
enfallelika täxtin Thätta är mykit trangh ok twnge, som thänna qwinnonar haffwa, hwilka haffwande äru, hwilka nar räddhin böria twinga them, tha hindhra thz fructena som j liffweno är

O theodora christi jomfru, offra j högdhena Per.
loffwit, at thu äst wndhan thakin thännom dröffwilsom, thy at thu haffwer alla andelika bryllöpa bygningh grwndath j christo, hwilkom nar thu ensampnom wil täkkias, tha är thz alt wtelykt som rörir oppa thänna dröffwilsen

For thän skuld at j hwario människio trappo ok kyni hallir jomfrulika blyghethin högxsta stadhin ty wil sanctus paulus alla haffwa tholika som han är siälffwir, thy giffwer han jomfrumen raadh, at the skulin saa bliffwa, menandis goth wara, fore instwndande tarffwena, ällir tha närwarande j handhom, them som til thän stadhgan gar For thy at all the himilsligha siälinna biläthe wardha tha borth takin, mz ällir före eth blinth mörkir, som kombir j samma stadhin, nar

so*m* girnilsen kombir j siälena, til hionolagx stadhga, hwar likama*n*s kärlekir badhe ha*n*s ok hä*n*na, thiänar th*e*m badho*m* til likamliki*n* lustha The äru margfallogh the tarffwi*n* som tilhöra hionalaghino Än til at wndh*i*rstanda thz ena widh*e*rtörfftogha, hwilkit astwnda*n*de ok älskande är, om hwilkit gudz fadh*i*rs ende son taladhe til martham, eth sighiande wara widh*er*törfftogth Ok dauid beddis ena aff h*är*rano*m*, thz är j mangha mattho, at här hindras hionolagx stadhgin, qwi*n*nan the so*m* bwndhi*n* är til ma*n*ne*n*, ho*n* tänkir huru hon skal täkkias ma*n*neno*m*, ho*n* läggh*i*r sik säffwin om hwsins ok gardzsi*n*s prydilse, om sin eghin prydilse, mz gwl, silff, dyra ok kostelika stena, ok mz omskiptelik*om* ok siälsyno*m* prydilso*m*, th*ät*ta gör ho*n* oppa thz, at enghin annor qwi*n*na skal täkkias hä*n*na man wtha*n* ho*n*, altidh är hon änxlogh, fwl mz mistanko*m*, oppa ena sidhona dröffw*i*r hä*n*ne boskapin, ok tiänista folkit, oppa andhra sidhona barnen, huru the so*m* spädh äru, skulu framfostras mz amo*n*na spena miölk Ok ho*n* som haffwa*n*dhe är, skal ekke födha döth barn, 171 äll*i*r tha ho*n* födh*i*r barnith j wärldena, gaar ho*n* siälff aff wärldi*n*ne mz dödheno*m*, är thz ok swa at ho*n* födh*i*r ok bliffw*er* liffwande, tha magh thz saa hä*n*dha, at thz wardh*i*r halth, swrblinth, stenblinth, ällir j andhre matto lyth Afflladha barnsins luste ath*i*rgäldz j sörghi*n*ne, som äpt*ir*-kombir

¶ Här dröffwis alt hwsit äll*i*r gardhin aff th*e*ra bäggias osämio, som hoffwdhin skuldo wara Här skingras äghodelena j ow*ir*flödogho*m* gästha-

budho*m*, thz fortäris j stakkotto*m* tima som räkkia matte j mangh aar, Modhrena ba*n*na barne*n*, hädha ok gabba hä*n*ne, the oskälika ropa at th*e*ra arff skal skiptas, är thz swa at barnen äru godh ok foräldrome*n* nyttogh, tha wardha the som hända kan, gripin, dräpin, hambradh, älli*r* a*n*norledh illa hanteradh, älli*r* th*e*ra gardha gooz wardhi*r* bränth, ski*n*nadh, tholigh dröffwilse haffw*er* wärldhin mz sik, th*e*m til änxlo ok widh*er*mödho, som sik latha til hä*n*na, swa at thz the förra enkte wara sagdhe wthan wärldi*n*na ostadoghet, thz fi*n*na the nw wara sina eghna otempringh

Th. Thz är nogh kw*n*nogh[t] at for tholik dröffwilse som nw är aff sakt, astwndadis mi*n*dhra hionolagx stadhge, än ha*n* astwndas, om saa ware at kötzsins samblandh giordhe ekke kärlekin th*e*m j mällan,

Per. Här är tilfälle om th*ät*ta sa*m*ma yth*er*mera tala mz äpthi*r*liknilso*m*, at thu skalt witha j godho*m* ok ondho*m*, lykkona wara mz wansamlikhet, saa mangho*m* som ganga wilia til thä*n*na stadhga*n*, thy tilbör nw sighias hwat mykit omak ok thwnga thu haffw*er* wnflyt j thy, at thu fästis ok wighdis christo ok äst giffwi*n* til äwärdelika frihet,

Th. Hwat thu säthi*r* antiggia mz ordho*m* älla äpti*r*dömo*m*, thz tileghnas alt sa*m*ma*n* lönome*n* til ha*n*s lön so*m* kä*n*nedome*n* giffw*er*

Per. Adam ok eua af paradiso waro the jo*m*frur wtdriffwi*n*, oc genasth wtrönto the kötzsins smitto, ok första qwidhzsins fruct fingo the mz sörgh ok

dröffwilso*m*, aff thy at brodhrin drap brodhrin Noe j archi*n*ne mz sonome*n* skildis fran hustrume*n*, teandhis th*ä*r mz äpt*ir* gudz doms ow*ir*uäghan, at hionolagx samblandh skal j biskedhno*m* timo*m* oppehallas Än näkth*ir* gabbadis ha*n* aff sino*m* son, j hwilki*n*s barn forba*n*nilsa fructhi*n* tok sina makt Aff si*n*na hustru fägri*n*dh waro p*at*riarchana abraham ok ysaach stadde j wadha, ok for th*e*ra liffs frälsilse wändho the th*e*ra hustru nampn j systra na*m*pn, kalla*n*de th*e*m sina systra Sa*n*nelika rebecca tyngis aff si*n*ne affladhe fruct, ok än tha at hon haffdhe nw faughit hwgswala*n*, aff thy ho*n* förra ofruc[t]sam war, sagdhe ho*n*, war mik 172 toligh dröffwilse händaskolandhe, hwat fordel haffdhe jak aff thy, at jak wilde affla, atskilnadhin mälla*n* loth ok hans hustru war sal[t]studhin j hwilka hä*n*ne o*m*wändo, hwru wadhelikit thz är at wändha sin ögho*n* til wärldi*n*na sodhomam, är ho*n* eth exemplum äll*ir* äpth*ir*liknilse, ok een widh*e*rsyn swa länge wärldin standh*ir* Th*ä*r äpth*ir* wtrönte th*ä*n sa*m*me loth, hwat onth ha*n* fik, th*ä*ntidh han drukkin war, ok sik mz sino*m* eghno*m* dötthr*um* blandadhe

¶ Job swa som alzstingx wanhopandhe j sino*m* mothegang, satte han sik nidh*e*r j träkki*n*, ok ho*n* so*m* skulde haffwa warit hono*m* til största hwgxswala*n*, ho*n* war hono*m* til mästha bedröffwilse, j hwilki*n*s fawidzska ordho*m*, om han for othol skuld hä*n*ne haffdhe lyth, tha haffdhe ha*n* fafänglika lakth grwndhualin til the hälgho kirkio j christo, hwilki*n*s foreteknilse äll*ir* liknilse han war, thy skwlde thulumodzsins starke grwndwalin börias j hono*m*

¶ Hwat ey skylskapin j mällan rachel ok lyam frälste them aff affwndinne, aff hwilkom andhra thera äpthir thz hon haffdhe ganghit langhan tima ofructsam drap fostridh Andra thera dotther saa wankande j sinne ostadoghet, skämdhe hedhningin Sannelika jacob fik mera sorgh aff thy at han haffdhe misth josep, än the glädhin war som han haffdhe hafft j sino hionolagh, j alla sina dagha The fägrindhin ok prydilsin som thamar tok skrymtelika oppa sik, sweek judham, ok thz giordhe hon j hörro hampn, ok fik han mz sinne sona qwärn twa söner, hwilkit näst war kätteri Äptir pharaonis dom hwilkin enkte kände til josep, drapos all swenbarn som föddos aff israels mogha See, swa storan lustha hionolaghit haffdhe j afflinginne, saa stor war athir sorghin j barnsins fordarff,

Thy säthir the hälgha script mödhrenar äptir ofructsamlikhetena sighiande, hälaghe äru the ofructsamma, the som ey föddho, ok ey aff twäffalle sorgh wanskadhis, Th.

Maria mz aaron straffadho moysen, fore sina qwinno, hwilka han thok aff ethiopia, ok haffde hon ledho til thz hionalaghit, thär fore wart hon spitälsk, Aaron haffde hällir seeth thz han ekke föth haffdhe sina söner, nadab ok abiu, än the saa skuldo döö j hans asyn, for thz the offradho annan eld än the skuldo, thy kom ok gudz hämdh owir them Hwat sighiom wi aff höffdhinga dötthromen j madhian, ok aff huru mangha the mz sinne fägrindh drapo, aff israels sönom, tiwghu twsandh ok try tusandh waro the som fingho for Per

sin skōra lustha, hwilkin the mz th*e*m öffwadho gudz hämdh oppa sik

¶ Mädha*n* wi haffwo*m* böriadh at thala om hionolagsins thwngha ok dröffwilse, wilio*m* wi än
173 nakot litidh här til läggia

Th. Än tha at sc*ri*ffthin haffw*er* framgangh, saa at ho*n* kan ey fordriwas äll*i*r om enkte wardha, thy at ho*n* är fwlko*m*pliki*n* j si*n*ne sa*n*ni*n*dh, tha likawäl synis thz wara omöghelikit äll*i*r otrolikit, at saa mangh thusandh kw*n*no blandas, antiggia j skörliffnadheno*m* äll*i*r j affgudha dyrkan, at the saa tillika toligha gärni*n*gh göra kw*n*no, ok saa samwledis gensth*a*n pinas for sin brwth,

Per. Hwat menar thu, mattho ekke the flero*m* sino*m* mz ensa*m*pne samtykkio*n*ne sama*n* smittas, aff swa mangfallelik*o*m afgangh, jw wisselika, ok än ämwäl om the haffdho warit flere, än tho at the ey haffdho wordhit aff tolgho*m* ok illalwktande gärni*n*go*m* smittadhe Hwat ey nar en syndhar, tha syndhar all menighetin äll*i*r all*i*r moghin, ok smittas, for thy at eth lithit stykke swrdegh gör swrth fulla troghit Thz äru ekke alla enasth the brotlike, so*m* gärni*n*gana göra, wthan ok the so*m* samtykkia syndhi*n*ne äll*i*r ojämpnadheno*m*, ok ey straffa älla forstyra th*e*m so*m* göra syndena, tolike äru ekke olike j syndi*n*ne

Th. Bewisa th*ät*ta mz nakor äpth*i*rdöme,

Per. Wi fingom wäl twsandha äpt*irdöme* äll*i*r exempla, hwilki*n* waro*m* ordho*m* kome*n* til stadhfästilse, än thz är nogh aff eno, for thy at margha mä*n*niskio faal äru giordh mz eno*m* Hwat ey fiöllo ok wordho slaghne manghe aff israels söno*m*,

tha the skuldo haffwa wnnith stadhi*n* haj, thz fingho the for thz at en aff th*e*m achor widh na*m*pn, staal aff thy so*m* takit war aff jerico, mothe almä*n*nelikit forbödh, aff hwilko ha*n* smittadhe sit sa*m*with, th*ä*r fore wndhrade the gudz hämdh ey wara orätuisa, swa so*m* the ey wistho ämpnit til th*e*ra faal Swara mik hwat forskulladhe th*e*ra menlösa so*m* fiöllo aff ens mans otä*m*pringh, hwilko*m* ensa*m*pno*m* syndande ko*m* gudz hämdh ow*ir* th*e*m so*m* me*n*löse waro,

Halt fram thz thu haffw*er* böriath For thy Th.
ware thz ok saa at vestis bissina thz är alla granasta lärofft, finghe nakra swartha smitto oppa sik, tha hindhradhe thz genast th*e*ra askodha*n* so*m* skodha thz, swa at the sik wändha fran thy, ey wordha*n*de sik at see til thz, saa wanskapas alt klädhit aff e*n*ne smitto, thy at swarth ok hwith j sino*m* skipilso*m*, haffwa sik athskilnadh j mälla*n*,

Enkte kan sa*n*nare*n* wara äll*ir* höras, Jak Per.
ko*m*bir nw til wan starkasta nazareum sampsonem, hwilki*n* aff si*n*ne smikrande weens forrädilse offw*ir* wnne*n* rakas, forradz, mistir öghone*n*, gabbas, ok är allo*m* til athlöghe Nakon tima th*ä*r äpt*ir* likama*n*s krapth*ir* ath*i*rko*m*no*m*, fiöll ha*n* mz twsanda män, hwilka ha*n* drap mz sik

¶ Heli, sidha*n* ha*n* haffdhe hörth si*n*na söna dödh, for th*ä*n skuld at ha*n* saa ow*ir* mz th*e*m j 174
th*e*ra brwtho*m*, ok ey näpste th*e*m, misthe ha*n* prästhaämbithe ok sith liff mz sönome*n*, wndantakno hälghe lönligha wndh*i*rstandz skälo*m* Thz haffdhe ok bätra warit, at dauid haffdhe ey seth bersabee, sik twaande, än for hä*n*na kärlek skuld

swa falla, som han fiöll, badhe j hordom ok mandrap Salomon scriffwas haffwa hafft vii hwndhradha hustrur til drotninga, try hwndhrat lösa qwinnor, ok swa mangha andra wnga qwinnor, at the hälgha script gör ey taal oppa them Aff hwilkom han war swa galin wordhin, at han owirgaff gudz dyrkan, ok thär fore affgudha dyrkan tok til sin, swa at han dyrkadhe affgudh, ok äptir the hustrunnar raadh bygdhe han affgudh, ok wardh hans hoghir saa fästhir j affgudhadyrkan, at han aath thz som offradis affgudhomen, ok han som förra owirgik swa som en starkir strömbir, mz sinom wiisdom alla wärldena Framstighin j aldrenom wanwördhe thz andhelika, ok thok han likamlika lusthan, for alla sina äro wälle ok rike Hwat om jak haffwer ok aminne aff them omilda achab, hwilkin thz forskullade mz sinne ondzsko, at lxx hans söner ey atenast the, wthan all hans släkt wordho aff daghom thakin, for the omilda qwinnona jezabel, hwilkin hans hiärta fran gudhi wändhe, ok nabot läth stenka j hääl, hon läth dräpa prophetana, hwilkin än saa galin war at bondanom hänna dödhom, smordhe hon sik ok swa sinkkadhe änlithe ok andhra sina limmi, thär oppa at hon skulde än thän skämma som höffdhinge war wordhin Hwat skal jak mera sighia, wthan hon wardh forsmadh, swa at hon kastadhis hoffwdh stwpo nidhr for hwnda, ok the slitho hänne alla syndhir ok opatho j eth öghna blikt Ezechias än tha at han ey mistrodhe prophetans ordhom, thär om at hans söner, hwilke osmittadhe waro til thera likama, skuldo j konungsins paladz aff babilonia tiäna, thog wilde

han hällir so*m* wi trom, th*e*m aldrigh haffwa warit födda, än at the skuldo ganga wndh*i*r th*e*ra tiänist, som ey waro omskorne, hwilka han haffdhe föth til rikit, hwilkit wndh*i*r gudz lagho*m* styrdhis Sedechias aff si*n*na sona dödh j reblata war swa som dödh*i*r for än hans dödz time kom Ok th*ä*r misthe ha*n* öghone*n* Ok sa*n*nelika haffdhe ha*n* forewisth th*ät*ta ondha, tha haffdhe han hällir seth th*än*na sina söner fore sino*m* ögho*m* abortiuos, thz är dödha födda Susanna th*ä*ntidh ho*n* astwndadhe täkkias sino*m* eghno*m* man, j hans ögho*m*, wtwalde ho*n* sik lwstelikin rwm, bastwffwo, smörilse, ok a*n*nadh thz här til kw*n*ne tiäna, redde ho*n* til sin krop, än tha at ho*n* wntflydhe dödzsins dom, for hä*n*na rena sa*m*with 175 skuld ok tilhiälp, tha likawäl wnflydhe ho*n* ekke aff gudz rätuisa dom änxla*n*na ok rädda*n*na dom Hwat skal jak mera sighia om th*än*na hionalagx stadhgans thunga, ok tarff Om th*e*m som j kristhindo*m*me*n* äru stadh j hionalagh, är mi*n* thala*n*, j blandh th*e*m är swa mykin ysalhet, at wndh*i*rstwndo*m* hustru*n* ma*n*ne*n*, antiggia mz eth*i*r äll*i*r forrädilse, än ma*n*ne*n* th*ä*r a mothe dräpir qwi*n*nona Ok badhe bondhin ok hustru*n* for hwngh*i*rsins trangh, haffwa dräpit ok opäthit sit eghit barn,

Th*ät*ta är eth harth wilkor, at släkkia hwngr- Th. in mz sit eghit barn, hwilkit foräldrane skuldo hiälpa fran dödheno*m*, mz sino*m* dödh om saa trängdhe, än är thz saa at naturin haffw*er* ow*ir*-gangit j thässo*m* matheno*m*, oskälika diwra rörilse, tha twäkar jak ekke th*ä*r om, at thz är siällan

hänth, hwilkit jak sigher ey giorth ällir seeth Sannelika toligha gärningha dröffwa människio hörls

Per. Thätta är ekke teghat aff gudz ordhom, thz är the hälgha scrifft, thy at gudh mz sinom tiänara moyse thätta sagdhe komaskolande, ok thär mz til lagdhe mangh hötilse ordh, j them rädhandhe syndarana Hwat han sagde math thu här höra Thu skalt ätha thins eghins qwidz fruct, ok thinna sona ok dötthra köth, hwilkin härran thin gudh giffwer tik Mannen j tik lusthande, skal affwndas moth sinom brodher ok sinne hustru, hwilka han haffwer liggiandhe j sinom fampn, oppa thz at han ey skal giffwa aff sinna sona kööth, hwilkit han ätha skal, thy at han haffwer enkte annadh j sinna owena härian, ok alzskona thinga thwangh, armodh ok fatikdom, klena qwinnan ok karska, hwilkin ey formaa wtganga oppa jordhena, ällir fästha sins fotz spor, for mykla klenlikhet ok blödhet, hon skal affwndas mothe sinom bonda, for sinna sona ok dötthra kööt, ok fore sinna frälsis barn, hwilkin j samma timanom äru födh The skulu ätha them lönlika, for thy thz wardhir tha saa mykit armodh oppa allom thingom Hwilkit onth än thog at thz opta händhe, thäntidh thän otrolike stadhin iherusalem war belagdhir Alla mäst tha likawäl händhe thz j them timanom, j hwilkom tytus ok vespasianus the lagho om kringh honom Thänne stadhin iherusalem sigx haffwa warit fäm sinnom belagdhir aff fiondom ok owirwnnen Först aff sesat konungenom aff egypto, aff hwilkom scriffwat är, at han tok härrans kar ok the gwlboklara, som salomon läth göra, for

hwilka roboam giordhe boklara aff eer, Andhra resona aff nabogodonosor, hwilkin sedechiam ok andhra hölt j fängilsom lxx aar, han brändhe mönstridh, Thridhia sinne aff antiocho stadhin skinnandhe, ok mangh twsand aff judomen dräpande Han widherfrestade them driffwa fran gudz dyrkan, Fiärdha resona aff them ädhlasta härtoganom pompeyo aff rom, han giordhe judhana the som genstridoghe waro, skat skyllogha wndhir romara härradöme, ok sidhan han haffdhe them mykla 176 plaghor giort, foor han thädhan, Fämta resona aff tito ok aff vespasiano, hwilke sistha handhena lagdho oppa them, ok oppa mönstridh, stadhin ok thera dyrkan, som the hiöllo äpthir gambla laghomen, ok nw forbwdhin waro, them nya laghomen giffnom, for thän skuld the giordho alt saman swa goth som släth, folkit drapo the mästha delin, badhe mz järn, hwnghir ok eld J hwat sörgh kant thu pröffwa at brwdhgomen ok brwdhin waro tha, ällir j hwat räddogha, j hwat änxla ok widhermödho, enkannelika hionolaghin som samanbwndin waro, ok nw swa ynkelika ok sorghelika athskildhos, sönenar j fadhirs ok modhir[s] asyn, thokos ok drogos, sloghos ok drapos, satthos j järnklufwar ok handhkluffwar, ok fördhos saa borth aff thera asyn, hustrunar häddhos ok gabbadhos swa som andhra fula farande qwinnor Thätta är nw sakt aff th[e]m som waro j tronne före laghen ällir wndhir laghomen Än ware ä[m]pnith til at wthletha ok ranzsaka thz som saman är scriffwat, badhe aff latinis ok barbaris, thz är hedhningommen, tha skulde framföras ok höras

swa ohörlika, saa ouardelika, saa otrolika gärninga, om hionolagx liffwerne, at jomfrulika liffwernis lypthe skulde ekke atenast älskas ok hallas, wthan the som haffwer gangith nakoth aff wäghenom, skullo ödhmiwklika thz mz sorgh swkkan ok tharom rensa, jomfrudommen eentidh mistir, kan ekke mera athirkallas

Th. Jak bidher tik at thu säth här til nakot, aff hedhninga bröllopom ok hionolaghom, j the akthena ok matthona, at wi thäs ythermera maghom kwnna os haffwa warlika, takandhe warnaglan aff troligha ok otrolika exemplis ok äptirdömilsom,

Per. Haffwin j ekke hörth aff the hedhniske qwinnonne herodiade, huru hon lustandhe til hordoms sänghena war, at hon forsmadhe sit rätta hionolagh, ok fulkompnadhe kättari, ok thär fore läth hon dräpa sanctum iohannem baptistam, at han ey skulde hindra hänne j hänna ondzsko Olofflike kärlekin plantadhe hadzsins roth j hörronna hiärta, ok thär mz dödzsins fruct oprinnande, fan hon rätuisth ämpne til sin eghin fortapilse,

Th. Bäthir haffdhe thz warit for hänne, at hon haffdhe aldrigh stighit j rätta hionolagx sängh, än thaka swa skämmelika horkarlin j stadhin, thär äktha bondhin skulde wara, ok saa sidhan skam skämd for sin hordom, mz dotther ok herode horkarlenom them fula, aff gudz rätuisa dom giordhe sik ok them äwinnelika dödzsins snaru ok störtho kwlo,

Per. Cleopatre fägrindh ällir rikedoma, the gabbadho swikande antonium, hwilkin fordriffna höffdhingans augusti systir wntflydhe han ekke aff augusto, for

si*nn*a systirs oräth hardha järnsins näpsth, än ho*n* 177 for sin skõra lustha, hwilkin ho*n* tildristadhis j sino nyo bryllõpe, ändadhe ho*n* j graffwi*n*ne mz ormome*n* Snõdh ok alzstingis illalwktandis, ok rädhelikin är bryllõpe*n*na wilkor, äll*i*r nathur ok fridhgan, hwilkin andhra p*er*sona*n* nõdhdreff in j iärni*n*, andra liffwandis j graffwena Hwat skal jak sighia om th*ä*n tyrannum äll*i*r siälfwõrdinga*n*, hwilkin fiondeno*m* dräpno*m*, tok til sik mz bryllõps hedh*i*r hans dotth*e*r Ok mangh aar gladdis mz hä*n*ne ok for bars tukka, swa länge at ha*n* aff qwi*n*no*n*na swiik bleff forradhin, Ok swa nakraledhis fiõll han j sa*m*ma graffwena, hwilka han giorde, for thy at nar han haffdhe wnnith sigh*e*r j õrlõgheno, tha bõdh ha*n* hwggha hoffwdhit aff hõffdhinganom, sidha*n* han dräpin war, ok hoffwdh pa*n*nona läth ha*n* swa til gõra, som ho*n* haffdhe warit en bwlle, ok läth th*ät*ta prydhas mz gwl ok kosteliko*m* steno*m* Ok j mangh aar pläghadhe ha*n* th*ä*r aff drikka swa som sik frõgdha*n*dis aff nyo*m* ok färsko*m* sigh*e*r Thz hände om en dagh tha ha*n* sik giorth haffdhe mykit drukkin, aff sama hoffwdh pa*n*no, ok mykit drwknare*n* ok lõslatoghare*n* än ha*n* plägadhe fõr, bõõdh ha*n* hustru*n*ne bwlla*n*, ok aff owiso lõghe sagdhe, drik aff fadh*e*r thins hoffwdh pa*n*no, os wntha ok giffna mz rättho stridh ok õrlõghe, Ey maa thz ok forekastas opt*i*rmera här äpt*i*r hustru*n*ne äll*i*r barneno, hwilkit stridzlaagh haffw*e*r lofflikit giorth, bondano*m* ok wi*n*nareno*m* Hustrun ow*i*ruogh ok wändhe th*ä*n smälek kyndelika j sino hiärta, hwilkin hä*n*ne war giordh*i*r oppa hä*n*na fadh*i*rs

waghna, haffwande sik tha likawäl skrymtelika, swa som thz kom enkte widh hänne, thänkte alt for thy hon thär oppa, huru hon skulde hämpnas sin fadher Tha warth hänne saa til radha, at hon kalladhe til sik twa sina enkannelikasta, them ena loffwadhe hon märkelika gifftha ok höghan stath, them andhra gwl ok pänninga äpthir sinne eghne skön, om the badhe wildo fulkompna hänna wilia, j thy hon them badhe om, the giordho allaledhis äpthir thz hon aff them astwndadhe, thz war saa at the fuldho hänne lönlika om midhdagx tima j hans maak hwar han laa ok soff, än the foro ey saa lönlika, at han war likawäl wakin, ok sprangh strax til sit swärdh, ok wilde thz dragha wth, än qwinnan haffdhe thz saa bwndhit, at han kwnne thz engaledhis aff stadh komma, thär fore fiöll nw konunghin, owir mangh rike styrande, aff qwinnonna ok sinna eghna hustru swek ok förrädilse, ok saa han som pighona j nakra matto mz hänna fadhirs blodh begaffwat haffdhe, swa som for
178 marghongaffwor, han betaladhe thz ok the skullena mz sith eghit blodh

Th. Enkte är rätuisaren än at thän bokke fore järnith, ok taki sin dödz lön, som drap annan mz järneno, ok ända göra mz blodzsins wthgiwtilse oppa hionolaghit, hwilkit giorth ok begaffwat war mz blodz wtgiutilse Än hwat warth aff drotninginne som tolighit mordh aff stadh kom

Per. Nar thän ene kompanen hwilkom hon haffdhe loffwat pänningana, foor fran hänne mz sinom forskulladha lönom, oppa en annan stadh, ok hon tok thän andra til sin äktha man, än nakra litla

stwndh th*ä*r äpth*i*r giordhe hon swa hono*m* som th*e*m förra sino*m* h*är*ra ok konu*n*gh,

Th. Jak see ok märkir j thä*n*na gälnisko ekke qwi*n*no, wthan eth oskälikit riffwande diwr, hwilkin ey spardhe frägdh ällir helso, mz ho*n* haffdhe hämdz ow*i*r thz ho*n* j si*n*ne ondzsko-lönlika baar j sik,

Per. Thä*n*na qwi*n*na*n* sigh*e*r tik, äll*i*r jak sigh*e*r tik, at bryllöps lusthin lyktas opta, antiggia mz th*e*m badho*m*, äll*i*r mz andhro th*e*ra j dröffwilsom, storo*m* ok margfallo*m*, at widh sa*m*ma mattho fölgh*i*r äpt*i*r änxlan, ok dröffwilsen, som th*ä*n lusthi*n* war so*m* fram är farin

¶ Attalus ytalie offw*i*ruin*n*are, äll*i*r th*ä*n ma*n*ne*n* so*m* wan ytaliam, hwilkin mykin priis haffdhe for thz, at ha*n* wan mykin sigh*e*r, ok th*ä*r aff äradhis ha*n* mykit, han tok sigh til hustru kesare*n*s syst*e*r valentiniani, ekke mz bön so*m* pläghas, wthan mz hooth, hä*n*ne j alle matto samtykkiande, Jo*m*fru*n*na na*m*pn war jldicto, ok hä*n*ne haffdhe attalus bögt til sik mz bodho*m* Om th*e*ra bryllöps dagh giordhe thä*n*ne tyrannus äll*i*r wällenärin, stort ok ow*i*rflödogth gästabwdh, tha drak ha*n* swa mykit viin at han haffdhe aldrigh förra saa pläghat j sändh*i*r drikka Än han lagdhe sik til sömps, ok laa han stwpo, aff hwilko ha*n*s näsor böriadho blödha, ok blöddo the swa mykit, at ha*n* qwaffdhis ok doo j sit eghit blodh O hwat mä*n*niskio*n*na stath är mykit owisdz The katha qwin*n*an aff hwilke nw är sakt, war opwäkt til at taka thä*n*na ma*n*ne*n* sik til bondha, for thy ha*n* war stor stridz kä*m*pe,

högbordogh*i*r ok rikir, än ho*n* wisthe ekke at thz skulde giffwa tholkin ända J rom wordho lxx ok c märkelika qwi*n*nor fordarffwadha, for e*n*na piko skuld, hwilkin th*e*m beropadhe, at the haffdho blandhat en eth*i*rlighin dryk, mz hwilko*m* the haffdho thänkt dräpa th*e*m som the nakot haath haffdho til, än the wordho alla draghna fram for rätthin, ok th*ä*r nödhgadhos the til at drikka sa*m*ma dryk, som the blandhat haffdho, ok saa ändadho the sit liff j dröffwilso*m* Eth wndh*ir*samlikit ärande är här sighiaskola*n*de, thu waro sik j mällan lik, än ow*i*r alla mä*n*niskior slemasth,
179 a*n*nath th*e*ra haffdhe jordhat xx sina hustrur, ok the andhra haffdhe hafft twa ok tiwghu laggifftha sina män Här war om mykin twädräkt äll*i*r bidilse ok tänkilse, hwilkit aff th*e*m skulde foresäthias the andhro, tha wan ma*n*ne*n* som bondhin war, swa at almoghano*m* tilflyande krö*n*ttho the hono*m* Än hwat skulu*m* wi forlänghia th*ät*ta ära*n*dhe, wthan th*ät*ta är wissan, at hionolagx lusthin ändas jdhkelika mz beskom ok flytande ända, thz bär tik bäth*i*r withne at saa är, thin syn ok thin hörls, än war ordh kw*n*na thala Ey skalt thu ok th*ä*r fore mena, at all hionalagx laagh ok stadhge, kringho*m* wärldena, skal atskilias ok göras til enkte, wtha*n* mädha*n* enkte kan fi*n*nas wisth äll*i*r stadoght j wärldi*n*ne, ok wärdhi*n*na mädhfärdho*m*, magh hända mykin wadhe j hionolagx bandeno, hwat thz hällir sker oppa foräldra*n*na wäghna, äll*i*r th*e*ra bäggias, äll*i*r a*n*nath th*e*ra som bindas til sama*n* Hwat ey haffw*e*r h*ä*rran wälsignadh hionolagit, hwilkit jak ok tedhe alla enast,

huru j thässo trapponne hwar the trätighifalla
fructin är, om thz wardhir wäl laghlika hallit,
tha ey thy sidher händhir them saa saman komma
thätta forscriffna Händhir thz ekke alt, tha
likowäl mykin thwnge fölghir hionolagino, ok j
honom skulu the saman bliffwa til dödhin, wthan
skörliffnadz saak ällir bäggias thera samtykth, mz
kirkionna ranzsakan atskilia them,

Mädhan hionolagx bandhit haffwer mz sik Th.
so storan wadha, är människionne goth, saa
at hon wari sik, ok som mik synis aff apostol-
ins ordhom, thz tarffwas ekke at thän löös är sik
bindhe

Härran sigher thz taka ekke alle thätta ordhit, Per.
wthan the hwilkom thz giffwit är, thz är nogh
witherlikit, at bätra är frihethin bewarat for annars
älthan ällir driwan, än träldomen j hionolagino
Wilt thu ällir wil tu ok ey thz är widhertörfftogth,
thy owir alt är thz at the som haffwa hustrur,
wari swasom ey haffwande, ok the som änkia är
entidh wordhin qwith mannenom, hon bliffwe
änkia j christo stadogh, än the som är jomfru,
hon göme sit liggiande fää ofalt, thz är göme ok
beware sin jomfrudom osmittadhan Säli ekke
borth margaritam, thz är jomfrudomsins koste-
likasta steen, for träldommen, thy swa som aff
kropsins blyghet Saa foregar hon ällr owirgar
jomfrun the nidhermera trapponar, som är änkio-
nar, ok hionalaghit, mz sinne forskullan, Ey
misther ok hon nakon loth aff äwärdelika äronne
ok hälaghetinne For thy hänne är loffwat en-
kannelikin nadh, owir alla hälgha män

Th. Thz är nogh min fadhir nu sakt aff thera trätighifallo fruct, som laghligha äru samankomen, ok rättelika liffwa, än thog som thu sagdhe at wärldinna dröffwilse standhir them före Säth här til nw the säxtighionde änkionar ok thera som liffwa renlika fructena

Per. Aff änkiomen sannelika ok aff them som sanna 180 änkior äru, hwilkra fruct ällir lön är sextighifalt, är saktelika löst äptir apostoli ordh til thimoteum sighiandis Hedhra änkionar the som äru sanna änkior Hwilkin en som är san änkia, hopis j härran, ok wari altidh j bönom ok manilsom til gudh, nath ok dagh, ok haffwi godha gärninga, sik til withnisbyrd Födhe wäl op sin barn j tronne, läne gärna härbärghe, twa hälgha manna föthir, hwghne ok hwgswale them som äru stadde j dröffwilsom, alt goth äpthir sinne formagho fwlkomplika görin, änkian the som löös är wordhin, hon ärffwodhar at komma til christum, swa som kommen wth aff skipbrwthit, ok til klipponna, oppa andhra brädhit, än hopande til sit liff, at hon maghi än jomfrudomsins fructena widherläggia mz sino athirhalle, ok thän skadhan opfylla, hwilkin hon fik nar hon misthe sin jomfrudom, aff hwilkom the hälgha script opräkna manga, badhe j them timanom laghin höllos, ok saa j nadhinna tima

Th. Enghin twäkar thär om, at ey waro the qwinnor j gamblo laghomen, som liffdho j renliko liffwerne, ok j gudz dyrkan, badhe gifftha qwinnor ok änkior, Mädhan thz är witherlikit, at männene thera täktos gudhi, aff naturlighom laghom, ällir

aff gudz enka*n*nelika oplysilso*m*, a*n*nars haffdhe atskililighin dyrkan giorth atskilnadh mällan hionalagx kärlekin,

Per. Saa synis wisseligha Än änkio*m* ow*ir*giffno*m* th*e*m som wi enkte aff withom, talo*m* om th*e*m so*m* scr*i*ffthin hallir Ey twäkar thu so*m* jak tror, sareptenam wara sa*n*na änkio, hwilkin withnisbyrd haffw*er* aff ewangelio, hwar otrolika judhakirkio*n*na hardhet straffas ok näpsis, ok thä*n*na änkio*n*na nadh aff himerike giffwi*n* ok wnfanghi*n* loffwas, ok än tho at ho*n* war födh aff hedhni*n*gome*n*, likowäl gästhe p*ro*phethi*n* äpth*ir* gudz bwdh hema när hä*n*ne, ok aff hä*n*ne thok han sina bärni*n*gh, ok gudhi til hedh*ir* ok fore tro*n*na oplysilse, opreste sa*m*me p*ro*phethin hä*n*na son aff dödha, ok til husins alme*n*nelikit gangn, eth lithit thing öktis aff wälsignilse*n*ne

Th. Mädhan thä*n*na änkian haffdhe ey trona, huru skal jak wndh*ir*standa at ho*n* aff p*ro*pheta*n*s närwaru forskulladhe badhe sit barn j gen som döth war, ok wnfly hwnghrin som hä*n*ne war j handho*m* Jak bidh*er* tik säth här j mz hwat andhelikit här är wndh*ir*standa*n*de At swa stor p*ro*phete ok märkelikin skulle taka sina födho, antiggia aff korp äll*ir* aff thä*n*na änkio*n*ne, ok ey aff nakre änkio j israels mogha

Per. Swa mykit haffw*er* thu aff forwitheno, hwilkit naturlikit är qwi*n*nome*n* lasteligha, tho likowäl at the näplika kw*n*no ganga en wäg, swa til ända, at är nakot thz thing so*m* th*e*m ath lystir, oppa höghra handh äll*ir* winstra tha hindhra the sik 181 j thy

Th. Sigh thy thit sinne

Per. Helias är christi figura, thz är naturlighin liknilse, hwilkin ingik j wärldena, ofructsamma aff dygdomen, ok opbrända aff lastanna fylsko, ok aff gudz ordha afsagnadh ok trangom, wttörkadha j syndogha kötzsins liknilse, hänne frälsaskolande Ok satte han sik widh wars dödhelikhetz fors ällir ström, aff hwilkom han ok drak, tha han här wäghfarande war Aff korpomen tok han math, for thy at aff hedhindomenom j syndanna swärto, fulom ok wanskapadhom, än omwändh mz tronne til gudh, tronna ällir omwändilsenna math offrande gudhi, tok gudh ok sik thär aff mättadhe, christi bordh aldra millasta ok täkkelikasta, är syndara omwända Thz saa är maghom wi wisselika see j magdalene the syndhirskonne, j publicanis komandom til christi bordh Altidh födhis christus aff thännom korpomen, for thy han blidhkas altidh j syndogha människio bätringh Sannelika är ok thz santh som jak sagdhe, at thänna wtländzska qwinnan är the hälgha kirkio liknilse, til hwilka nar christus ingik, thz litla som han faan ökte han mz enkanneligh wälsignilse, swa at gudz ordha hwnghir, hwilkin tha thwingadhe alla wärldena, kändo the nw ekke, Wthan the som hwngroghe haffdho warith, aff the wälsignilse som han gaff tröste han ok styrkte, at the skuldo ekke wanskaz

Th. Jak wndhrar at enast ekke thz, at christus hwilkin alt formatte, took the faa thingin som han faan, när hedhniska qwinnonne, ok them wigdhe ok forökte, Wthan thz synis wara wärdogth

wndhirsamlikit, at han fan nakot thz som war wärdoght när hänne, som ökias skulde, aff hans wälsignilsom,

Per. Hwat ey är människian skapadh til gudz biläthe ok liknilse

Th. Haa twäkar thär om

Per. Än tho at hon aff ormsins tilskyndan ok frestadh fiöl aff odödhelikhetenna stath, hwat ey miste hon thär mz gudz biläthe,

Th. Hon fortäktith, görande thz mörkt, ok ey miste hon thz

Per. Thu menar wäl, thy at thz som människian haffdhe, thz är oplyslikit ok begriplikit, sannindhinna wndhirstandh, ok skälin nämol til at taka gudz wisdom Ey miste han thätta alt som först bröth bwdordhit, hwilkit han fik j sinom första skapnadh andelika Wakta ok granligha aath, han war swa som halffdödhir, owirgiffwin aff röffwaromen, ey war han alzstingx dödhir, thy at han foor wildir wt aff sannindinna wägh ok rätwisonna, owirgiffna fädhirnislandeno Än hwat han haffdhe thz war alzstingis litith, han matthe thz wäl haffwa knyth j sinom näffwa, ällir j aldra minzsta kar matte han thz haffwa gömth Enkte aff allo thy han haffdhe, loffwadhe honom nakoth 182 lankth liff Haffdhe thz saa warit, at hans hoghir haffdhe warith aff oskälika diwra natur, tha haffdhe han aldrigh wordhit beqwämbir til at wnfaa sannindena For thy kom gudh giordhir man, til människiona, han opreste j människionne mz inandande nadh, thz han haffdhe giffwit människionne mz naturinne, at skälinna wndhirstandh,

sathällir hänkt oppa fria wilkorsins haka, skulle wändas til at wnfa liffwith skäligha, hwilkit christus loffwadhe allom them, som liffwa wildo, ok saa nadhinne mällan gangande, opnyadis bilätith, hwilkit wanskapath war aff gambla dödhelikhetinna otempring Än mik hopas nw wara swarath tik til nöghio Ällir wilt thu samma täxtin ekke haffwa wttryktan, widh eth annadh sin

Th. Thz är alt wälkomith, ää hwath thu giffwer til födho mz wi ärum j wäghenom

Per. Christus kom til kirkionna, helias til änkionna, hwilkins olea ok miöl wälsignadis, ok sidhan enkte minzskadis, thz är christi likama nadh ok krismonna smörilse, hwilkin daghlika skiptis kringhom alla wärldena, ok aldrigh minzskas Saa är ok fulla troande äptir härrans ordhom, mangha änkior haffwa warith, j the änkionna tima j israel, hwilka ok ey är twäkande höra til the säxtighi fructenar, thy at the forsmadho for renleksins kärleks skuld, äptir första gifftomalen gangha til the andra Om hwilka härran taladhe til phariseos skrymtaranna, hwilke aldra girogast waro sighiandis We idher som ätin änkionna hws, görande langha böner j wramen Haffdhe j them timanom engha the änkior warith, som sik win haffdho om lakt om gudz dyrkan, tho haffdho the ekke them giffwit sina gaffwor, hwilka the alzstingx hälgha owir alla andra matthe wara Läg än til the fatigha änkiona, som sände j mönstridh tw skärff, ok thär mz offradhe gudhi entidh, alth thz hon haffdhe

¶ Aktha ok judith, judhasläktinna blomstir, hwat hon forskulladhe j sinom änkiodom, hwilkin

menighetinna fionda drap, mz hans eghnom kniff

¶ Anna haffdhe ok saa liffwat j lxx aar renlegha j änkiodomenom, ok fructsamlika j godhom gärningom, at hon aff wäluilioghom renlek forskulladhe hedhra ok hanna, ällir omfämpna ok offra, christi barndom, mz gudheliko loff Ok honom sagdhe hon wara komen til jordhrikis, aff hwilkom alth jordherike enkte aff wiste,

Huru mykit thänna änkionna forskullilsa lön Th. war, tigdhe ekke ewangelista Än bidher jak tik at thu sägh mik, huru ok nar hon saa om sins krops gangn, mädhan hon war altidh j mönstridh

Scriptinna sidhuänia är hälgha manna säwin Per. ok idhkan, wndhirstwndom mz almennenligho loff, 183 prisa ok hedhra, än tha at the nakra stwndh j mällan aath thaka hwilo, ok göra sins krops tarff Til thätta sinnith bögh sancti pauli ordh, hwilkin swa sigher Altidh glädhias, ok wthan atirwändo bidhia Dauid sigher ok sin sinne, jak skal wälsighna min härra j allom tima, hans loff skal altidh wara j minom mwnne At thu j thässo liffweno skuli altidh glädhias, mz ypnom munne altidh loffwa gudh, ällir siongha gudhi loffwith, mz ypnom munne Thätta offwirgar människio naturs matto, thy inböghis thätta almännelika ordhith, aff sanno widhertörfft til enkannelikit kön, Manga waro ok the änkior, som fölgdho warom härra prädikande, ok honom aff sino eghno, som the haffdho sammankomith, mz myklo ödhmiwkth gaffwo, än tho at them war forbudhit prädika, tha likowäl war them ekke forbudhit, them wara

til hugswalan so*m* pr*ä*dikadho Om thä*n*na änkionar fõre tro*n*na forwarilse, ok cristna ma*n*na liffw*er*ne gõmaskolande, sagdhe paulus, enghin änkia skal wälias ynghre än säxtighi aara, ok th*ä*r thu findh*er* nakra th*e*m som äru sa*n*na änkior, th*em* hedhra Om saa är at änkian haffw*er* barn, äll*ir* barnabarn, läri fõrst styra sith eghit hws

¶ Hwilkin som är sa*n*nelika änkia, ok aff allo*m* ow*ir*giffwi*n*, hopis j gudh, ok stande stadhelika j bõno*m*, nath ok dagh, Swa so*m* the th*ä*r staddhe äru j hionolagx stadhga, faa ekke alle trätighi falla fruct, ey häll*ir* alle the som j the hälgho kirkio äras aff jo*m*frudomeno*m*, taka hwndradha falla fruct Saa ok ey änkionar, än tha at the ey haffwa ganghit til annor gifftamal, ey thaka the alla säxtighi falla fruct Huru kan thän faa trätighi fructi*n*na nadh, so*m* lõnlika haffw*er* skämpt sina hionolagx sängh, mz hordomeno*m*, äll*ir* th*ä*n so*m* älskar atenast hionolagith, äpt*ir* kõtzsins lusta ok astwnda*n*, ok ey äpth*ir* skäli*n*na dom, hwilke swa som eth oskälikit diwr, är altidh redhoboin fõlghia bukeno*m* ok skõra lustano*m*, ok alt thz hono*m* täkkis, thz dõmer han alth lofflikit Enkte a*n*nadh räknande wara hälaghet, wtha*n* skõrliff-nadzsins lustha, mz epichuro, än thog at apostoli*n* oppenbarlika manar, at wi skulu*m* afläggia gambla ma*n*nen, oppa the omgangilse*n*na wäghna, som wi fõrra haffwo*m* hafft, thy at ha*n* är forgängelikin äpt*ir* willo*n*na astwndilse Ok a*n*nars stadz är sc*r*iffwat O j män älskin edhra qwi*n*nor, swa som ok christus älskar kirkiona, at hwar en weth äll*ir* kan ägha sith kaar j hälagheti*n*ne ok hedhreno*m*,

ekke j girnilse*nn*a pino, j liknilsom mz hedhni*n*gome*n*, hwilke enkte witha aff gudhi Huru kw*n*no ānkior ko*m*ma til sāxtighi fructena, the so*m* āpt*ir* bonda*n*s dōdh giffwa sik til alzskona 184 krāsselikhet, ok th*ä*r fōre āru dōdha, aff hwilko*m* so*m* apostolin sc*ri*ffwar, somlika gingo at*ir* tilbaka āpt*ir* diāfflenom j skrymtelighom ha*m*pn, liwghande christo sina fōrsta tro brytande, ok for skōrhetz lustha skuld, waro the arghare fw*n*na, ān nakra j blandh hedhni*n*gana,

Mik synis at swa dana ānkior haffwa for- Th. wārkat alla nadhena, ok alt goth, hwilko*m* enkte a*n*nadh fōlgh*ir*, for th*e*ra skā*m*meligha liffw*er*ne, wtha*n* ensam fordōmilsen, ān for thy at thu kā*n*nis th*e*m wara wārre ān nakre hedhni*n*ga, ālskas tha enkte renlikit liffw*er*ne j hedhindomeno*m*, serdelis j bla*n*dh qwi*n*nor

Nar ko*m*mo*m* wi til ānda mz thā*n*na gārni*n*gh, Per. som wi haffwo*m* bōriat, om wi hār j mz skulu*m* blandha alth thz wi th*ä*r aff wito*m* Huru manga hedhni*n*ga dōtth*ir* kāndom wi ānkior haffwa warith j hionolagh, ok liffwath haffwa āpt*ir* thz th*e*ra mān waro dōdhe, ok th*ä*r fōre at the ey willo ganga til hionalagh j gen, wordho the driffna fran sino arff, ok th*ä*r mz driffna fran allo thy the atto, ok wth aff landhit, swa so*m* the haffdho fordārffwat komaskolande fruct Wilt thu se til ryggia āll*ir* til framlidhna tima, tha mat thu fi*n*na the ānkior, hwilke som brā*n*nande kārlek haffdho til renlek, at ān thog at the ey aff nakro*m* wisdho*m*, wtha*n* hāll*ir* aff fawidzsko, drapo the sik siālffwa, somlika mz jārn, somlika mz eldh,

at ey skulle thz mz them finnas, at the skuldo thäns första manzsins kärlek, antiggia mz allo glöma, ällir minzska, for thäns andhra mannzsins skuld, som the fanghit haffdho äptir thäns förra dödh Thz sigx at didho äptir thz hänna man sichio war dödhir, thok hon mykit gwl ok silff, ok sigladhe til affricam, ok thär bygdhe hon stadhin cartaginem Nw thäntidh hon bedhis til hustru aff konungenom aff libia, hiärba ath nampne, tha satte hon timan fram nakra stwndh, swa at hon gaff honom enghin swar, for än hon haffdhe bygth stadhin Ey war thz lankt thär äptir at stadhin war bygdhir, them mannenom til aminnilse hwilkin hon förra haffdhe, sichei at nampne Sidhan wille hon hällir kastas oppa en eldh, än gaa til andra giptho Hwat skal här om höras ällir sighias, annadh än som j sannindhinne hände, hon wart ey före andra saak kastadh j eldin, ok thär ändadhe hon sit liff Sannelika renliffwis qwinnan bygdhe cartaginem, ok j renleksins loffwe hedhradhe hon stadhin mz sinom dödh Ok saa atir j gen samma stadhin mz renlekx loff, tok hon sin ända, for thän saak hastrabalis hustru, thäntidh hon saa stadhin wara j tändhan, aff romaromen, ok sik wara komaskolande j fionda händhir, tok hon tw sin barn, eth oppa hwan armen, ok sprangh saa j
185 eldin, hwilkin komen war j hänna hws Nicerati hustru othulogh j them oräth, hänne giordhis om sin man, siälff war hon sin drapare, at ey skulde hon lidha the xxx skalkanna gab ok hadh, hwilka lisander haffdhe wnnith, ok bwndhna j häktilsom Arthemesia mausoli hustru, sigx mykit haffwa

älskadh renlek, hwilkin ok mykit prisas ok loffwas aff poetis, hon war drotningh owir caria, hänna loff är thär före, at hon älskadhe sin härra saa mykit, at hon läth honom byggia ena graff, j hwilka han jordhadis, swa kostelika at aff hänne haffwa alla kosteligha graffwa fangit thätta nampn, at til thänna närffwarandis dagh kallas the mausolea

¶ Drotningin aff illirico, widh nampn teuta, for thän skuld at hon langan tima styrdhe owir männena, them som starkaste waro, ok for thy hon opta owiruan romarana, forskulladhe hon renlekx järtekne

¶ Jndi thz äru the som byggia j indie landh, ok maxan alle barbari, thz äru hedhningane aff thy slagheno, ällir partidh, hwilke flere hustrur haffwa aff them, tha äru thera lagh swa at hustrun the som kärast är, hon skal brännas thäntidh bondhin döör, här om dela the hustrunar, hwilkin thera mera skal haffwa mannen j kärlek, at hon maghe döö mz honom, ok ey smittas mz androm man, äpthir hans dödh, J ärffweno takir hustrun oppa sik sin kostelikasta klädhe, ok sin skrudh som hon pläghadhe haffwa j sinne hoffweran, ok saa tilsath, antiggia brännis hon ällir jordhas liffwandis mz bondanom,

Jnghin twäkar om thz, att qwinnan haffwer Th. jw ledho til andhra giffto, om hon haffwer hallit första mannenom sina tro, jämwäl j dödhenom, hwilkin badhom them är hatlikin, som saman komen äru

Per. Strato sydonis litle konunghir, ällir ämbizman, wiliande sik mz sinne eghne handh fördärffwa, oppa thz han ey skulle wara persis sinom fiondom til atlöghe, hwilka han wänthe komaskolande, hwilkra fridhgan mz egipti sälskap han glömt haffdhe Thäntidh han haffdhe swärdhit j handhinne, thz skodandhe, tha warth han forffäradhir, swa at han for fasa skuld, gath ey dräpit sik, wthan hällir räddhir bidde han fiondanna tilqwämdh Hustrun thätta seghiandis, ok ey twäkandis at han haffdhe wordhit thz han siälffwir räddis, at han skulde wardha gripin, hon stak honom j gönom, ok han störte dödhir, hon swepte likith som sidher war Tha thätta war giorth drap hon sik siälffwa, kastande sik offwån oppa dödha kroppin, for the sak at hon ekke skulle komma j annars manz waldh

¶ Darii dottir äptir sins manz dödh, böödh hon dräpa sina fostirmodher, for thän skuld hon
186 rädh hänne ganga til andra giptho Duellius hwilkin första sin j rom wan sigher til siös, han tok sik til hustru jomfru biliam, hwilkin so blygh war, at honom them andra, ware hon före äptirliknilse, hwilkom oblygdhin war affskapadh ällir onaturligha skapadh, ok ey lastir Thäntidh thänne man wardh gamal, förekastadhis honom thz hans mun lwktadhe illa, aff enom som kiffwadhe mz honom Tha awitte han hustruna sina, for thz hon ekke haffdhe honom manath at sökia läkiara, ok saa botadh thän lasthin, Jak haffdhe wäl giorth thz sagdhe hon, om jak haffdhe wist at alle män haffdhe ey samuledh lwktadh Oppa

badha sidhor är thä*nn*a qwi*nn*a*n* loffwaskola*n*dis, War thz ok saa at manzsins wanskilse war ey hä*nn*e owith*e*rliki*n*, likowäl ledh hon th*e*m tholilika, at bondin fik th*ätt*a witha ey aff hustru*nn*a ledho, wtha*n* aff owensins forkastilso*m* ok forba*nn*ilso*m*,

Hwilki*n* sik takir a*n*nan man, th*ätt*a kan hon Th. ekke sighia

Marcia chatonis dotth*i*r, th*ä*ntidh hon war Per. atspordh, hwi hon ekke thok sik man, äpt*ir* thz hä*nn*a man war dödh*i*r Hon swaradhe at ho*n* kw*nn*e ey th*ä*n faa, som ey wilde bätir sino än hä*nn*e, j hwilko swar hon gaff wndh*i*rstanda, at mera aktas rikedome*n* j qwi*nn*o*m* ok jo*m*fru*m*, än jo*m*fruligha blyghetin Th*ätt*a är eth siwkth thing, ok en wanskelikin kärlekir, hwilkin girin radh gör, ok tilskyndar Nar som thä*nn*a sa*m*ma grät sin man, ok hon th*ä*r före war atspordh, nar hä*nn*e grath*i*r skulde taka ända, äll*i*r hwilkin hä*nn*a yth*e*rsta gradz dagh*i*r skulde wa*ra*, Swaradhe hon at hä*nn*a yth*e*rste liffs dagh skulle göra ända oppo h*ä*nna graat Thä*nn*a som saa älskadhe manne*n*, hwilkin nw war bortho, hon thänkte ekke oppa a*n*nadh bryllöp, ällir hionalagh

¶ Anna manadhe ena aff hä*nn*a nästko*m*pno*m*, at ho*n* skulde ganga til gifftomala mz andro*m* ma*nn*e, mädha*n* hä*nn*a man war dödh*i*r, ok hon war badhe karsk ok wngh Ho*n* swaradhe thz gör jak aldrigh, for thy at findh*e*r jak en godhan man, jak wil ekke rädhas at jak skal mista hono*m* Faar jak ok en ondhan, hwat är thz widh*e*rtorftokt, at äpt*ir* th*ä*n godha lidha thä*n* aldra wärstha

¶ O theodora hwadhan haffwo*m* wi fanghit thä*n*na wäghi*n*, äll*i*r thä*n*na hedhni*n*ga*n*na äpt*ir*liknilse, mädha*n* wi haffwo*m* saa atenast thänkt, at wi skullo*m* haffwa om jo*m*frunar taladh, ok om the stykke som th*e*m ku*n*ne ko*m*ma til styrkilse, j jo*m*frudo*m*sins gömo

Th. So*m* mik synis, tha gör thu j thino*m* ordho*m* ok äpt*ir*liknilso*m* enkte wtha*n* at thu menar qwi*n*no, j the hälgho kirkio renlikit liffw*er*ne, mädha*n* badhe qwi*n*nor ok män, som wndh*i*rgiffne waro hedhnisko*m* lagho*m* Jdhkadho sik j renliko liffw*er*ne, Myklo mera ok häll*i*r skuldo the läggia 187 sik win om renlekin, hwilko*m* himerike är loffwat Ok th*ä*r fore skullin the ow*ir*ganga kötzsins kärlek

Per. Wi scriffwo*m* thä*n*na hedhniska äpt*ir*liknilse före kirkio*n*na änkior, antiggia th*e*m som man haffwa hafft, äll*i*r ok th*e*m som nakon tidh skola hono*m* mistha, at haffwa the mz sino*m* sköra lustha smittadh trona, hä*n*ne forsuma*n*de, hwilkit kristna qwi*n*nor skullo ekke göra, tha läre än aff hedhniskom qwi*n*nom renlekin See turtur dwffwo*n*na liwdh, mz e*n*ne liknilse är ok hört j blandh the hedhnisko The wilia ekke witha bryllöpa*n*na fridzstadhga, ok kärleki*n* thä*n* som blandas mz nakro likamlikhet, th*e*ra ende lwste är, at bliffwa saa wthan manz omgä*n*gilse, än tho at mz the ey haffwa trona, kan th*ätt*a th*e*m enkte hiälpa til äw*är*dhelikit liff For hwilka sak the hopas ok enkte alme*n*nelighit mz cristno*m* mä*n*niskio*m*, än thog at alt thz som är wtha*n* trona, är syndh, tha likowäl th*ä*nna hedhniska qwi*n*nonar, aff naturlike dygdh ok ow*ir*gang, höllo the oloffliki

renleksins äro smitta älla nakoth ow*ir*uälle göra oppa renleke*nom*, mädha*n* förste ma*n*nen är dödh*ir*, hwilko*m* the höllo sina tro, mädha*n* ha*n* j liffwe war, Wi wilio*m* nw latha th*än*na fara, hwilko*m* siälff naturin manadhe ok rädh höffwiskheti*n*na dygdh, ok takom ath*ir* före os wara änkior, hwilka ath*ir*halsins äll*ir* renleksins trappo pryddo, mz tro*n*ne ok höffwisko*m* sidho*m*, aff hwilko*m* somligha lätho sik nöghia aff sino rättho eghno, ok förestodho sino hws wäl äpt*ir* apostoli ordho*m* Ok somlika ow*ir*gaffwo alt thz the attho, ok fölgdho h*är*rano*m* äpt*ir* mz fulko*m*liko*m* kärlek, än tho at apostolin nödhgadh*ir*, staddhe ganga til andhra gipto, for th*e*ra skuld som wanskelike äru Likowäl sigh*e*r han the qwi*n*nona hälgharin wara, som första ma*n*neno*m* dödho*m*, bliffw*e*r saa til sin dödh wtha*n* man Sighiandis, jak menar at jak haffw*er* ok gudz anda Han bödh ok ens manz hustru, mz hon änkia var wordhin, wälias, th*ä*r mz kwngörande at swa som mälla*n* hionolaghin ok jo*m*frunar Saa ok mällan änkionar är trappo*n*na atskilnadh, ok forskullilse*n*na Thy räknar sanctus paulus ok pröffwar the änkionar aldra enka*n*nelikast, j blandh hälgha änkior, hwilka for himilsligha konu*n*gxsins kärlek ok brudhgomans, ey willo gaa til andhra giptho Thz apostolin til städh*ir* ganga til nakor gifftomal, äpth*ir* första ma*n*nen, är wanskelikheti*n*na betracta*n* äll*ir* ow*ir*uägilse, ok ey ha*n*s makt äll*ir* wald, som biwdh*ir*, äll*ir* wili Annadh biwdh*ir* apostolin aff kä*n*nefadh*ir*sins makt, a*n*nadh städh*ir* han for th*e*ra skuld som wanskelike äru Annadh

j gudz andha förekombir han, mz radheno, swa mith j mällan jämpligha, hionolaghin ok änkionar,
188 at thässom äptir thy thera rätta skipilse haffwa sik, städhir han Them andhra biwdhir han enkte omöghelikit Hwar före dottir rörom wi om thänna hionalagx trapponar, ällir änkionar aff hwilko the försto är xxx fal fruct, j andre lx, wthan j hwat mattho thz hälzst kan wara, at hionalagit wardhir hallit, ällir ok änkiodomen, ä huru han sik forbätra, tha likowäl koma the ekke til lika lön, ällir forskullilse krono, mz jomfrumen, for thy the haffwa misth jomfrudomsins tekn, blyghetin j blandh alla dygdhir, tha är hon främst, hwilkin prydh mz hälaghe helhetinna krono, förelöpir hon thera fruct ok skikkilse, som för om thaladh är For thy thänna dygdhin gömde jomfrudomsins blomstir, jomfrunna son, älskande honom mz store säwin ok atwakt For thän skuld hon owir ok framför alla älskadhe, thy prydhis hon mz christo owir alla, ok älskas, om thän sammi som nadhena haffwer, takkande gudhi for tholka stora gaffwo, ey hogmodas Hwilkin en jomfru som hogmodhas aff the gaffwo, hon takit haffwer aff androm, hon aktar ekke hwat hon är takaskolande, om hon skal ödhmiwkas, j them timanom lönen skulu skiptas, mädhan siälff jomfrudomsins ophögilse är stort ämpne, at göra stor thing, ällir tilkommande faal, Sannelika gudh standhir moth them högfärdogha, ok ödhmiwkom giffwer han nadhena Theodora atwakta, at enkte stridher saa mykit mothe gudhi, som högfärdhoghe hoghin See thy til, huru jomfrun kan täkkias gudhi, hwar

högfärdoghe jo[m]frunna hoghir säthir sik mothe
gudhi

Hwilkin j thänna kamppenom windher, hwa Th.
är thän thär om twäkar, om saa är at högfärdogha
jomfrun synis opsätia örlöghet ällir föra örlöghe
mothe himblomen Huru myklo slemaren antiggia
högfärdogh änkia, ällir högfärdogh jomfru, hwilka
misth haffwa blyghetena ok ämpnith til högfärdhena
wanskas j them

Sannelika högfärdhin j allom thännom trappom Per.
är wadhelikin, än ythermera j jomfrumen, for thy
aff högdhinne är wärre fallit Än thog wi synomps
atskilia thänna skikkilsin, som är hionalagxsins,
änkiodomsins, ok jomfrudomsins, hwan stadghan
äptir sinne forskullan, ok thog swa at wi thän
tridhia säthiom fram före, j syndhirlighe wärdoghet
Ey thy sidher synis almenlika kirkian wara fästh
ok giffwin, än enom ren ok hel, enom manne
helom, hwilkin thz almännelika gömer j christi
kärlek ok tronne, hwilkit christi jomfru enkanne-
lika gömer j likamans helhet, ok osmittan, äptir-
föliandhe brudhgomans modher, ok sins härra,
hwilkin än thog hon är jomfru ren j likama ok
andha, likawäl pröffwas hon sannelika wara
ensampna brudhgomans modhir, systir ok brodhir
Thy är the hälgha kirkia christi modhir ok brudh
Modhir for thy at the som jomfrur äru, j likam-
anom ok andanom, the födha Brwdh for thy 189
at the föresäthia enkte christo j kärlekenom, the
städhia enghin thän til sik, som skämma wil j
them likamen ällir trona, hwilkra helhet radhom
wi om hon är ekke jomfru, til hwilkins barn talom

wi, om ho*n* är ekke modh*i*r Maria födde likamlika tässins kropsins hoffwdh, kirkia*n* födh*i*r andhelika thä*n*s hoffwdhsins li*m*mi Mädhan saa är at almä*n*neligha kirkia*n* är hälagh j kroppeno*m* ok andhano*m*, huru är hon hälgharin j thä*n*no*m* li*m*mom, hwar jo*m*fru*n* är j kroppeno*m* ok andhano*m* Hälgarin är maria wnfanga[n]dhe christi tro, än afflande christi likama Enna jo*m*fru fostir är alla jo*m*fru*n*nar fäghrindh, ok jo*m*frunar mz maria äru mödh*i*r, om swa är at the göra gudz fadh*i*rs wilia, mz jo*m*fru maria Ensame*n* maria j krop ok andha, Modh*i*r ok jo*m*fru, christi modh*i*r, ok christi jo*m*fru, Än kirkia*n* j hälgho*m* ma*n*no*m* th*e*m som skula ägha gudz rike, j andhano*m* är ho*n* all christi modh*i*r ok all christi jo*m*fru, j somligho*m* modh*i*r än ekke christi Färdhi*n*s thy gudz hälghe män, piltha ok pighor, män ok qwi*n*nor, hälgha ok ogypta, standhi*n* stadoghe til ändan, loffwi*n* hono*m* söteligarin, hwilkin j tänkin fructsamlighare*n* Hopins säligharin, hono*m* hwilko*m* j thiänin atwakteligharen, älskin heteligharin thä*n* so*m* j täkkins idhkeligare*n*, bidhin h*är*ran, ländome*n* sama*n* äll*i*r tilbwndhno*m*, mz brä*n*nando*m* lampo*m*, nar han ath*i*rkombir aff bryllöpeno J skulin mz idh*e*r haffwa til lambsins bryllöp nyan sangh, hwilki*n* j sionga skulin j idhru*m* harpu*m*, ekke swa dana sangh, so*m* alme*n*nelika siongx oppa jordherike, hwilko*m* swa sigx Sionghin h*är*ranom nyan sangh, Sionghin h*är*rano*m* all jordhin, wthan swa dana so*m* enghin forma at sionga wtha*n* johannes ewangelista, the ädhla jo*m*fru*n*, hwilande sik widh lambsins jo*m*fruligha

brysth Han saa idh*e*r so*m* osmittadhe ärin, j kroppeno*m*, a jo*m*frudo*m*sins wäghna ok obruttlika j hiärtano, a sa*n*ni*n*dhina wäghna, Han skreff om idh*e*r, at j skullin fölia la*m*bit ä hwart thz gaar Hwart meno*m* wi th*ä*tta lambit ganga, mädha*n* enghin kan äll*i*r forma fölia thy, wtha*n* jo*m*frunar Hwart meno*m* wi at ha*n* gar, j hwat änghia äll*i*r j hwat diwra hagha So*m* jak menar ok som jak tror, tha gaar ha*n* thit som glädhi*n* är, ey gar ha*n* j th*ä*nna wärldi*n*na glädhi, toma aff allo godho, hwar gälniska*n* är fwl mz lygnh, hwar ok ey äru glädhinar almä*n*neligha, andhro*m* än jo*m*frume*n*, enka*n*neligha wtskilda wt fra*n* allo*m* andhru*m*, so*m* j gudz rike äru ekke jo*m*frur, Jo*m*fru*n*nar glädhi the so*m* äru christi jo*m*frur, är aff christo, j christo, mz christo, äpt*ir* christum, om christum, för christum, Christi jo*m*fru glädhir äru ekke alla the sama, äll*i*r jämlika mz th*e*m som äru ekke jo*m*frur, än thog at alla äru christi For thy andhre haffwa andhra glädhi, än enghin tholika som jo*m*frunar Hälagha 190
äru thy jo*m*frunar hwilka saa följhia lambeno, at la*m*bit kä*n*nis jo*m*fru Han hölt thz j sik öktir, hwilkit ha*n* ey tok fran modhre*n*ne afflladh*i*r ok föddh*i*r Hwat är fölia lambeno, vtan äpt*i*rfölia Th*ä*n följh*i*r lambeno som thy äpt*i*rföljh*i*r j lambeno, thz är christum ihesum, framsätis mangh stykke, thz är margha dygdh[i]r, allo*m* til äpth*i*rfölgilse än kötzsins jo*m*frudom, ekke allo*m*, ey haffwa the ok thz som the magha th*ä*r til göra, at the wardhi*n* jo*m*frur, j hwilko*m* nw är thz giorth, at the ey kw*n*na jo*m*frur wardha

Th. Tha star nw enkte a*n*nadh fôre, wtha*n* at the fôlghin lambeno, hwilke cristne mân âru, ok andhre ân jo*m*frur, thz âru the som misth haffwa kropsins jo*m*frudo*m*, the ganga ekke â hwart lambit gangh*i*r, wtha*n* âpth*i*r thz som the formagha til hwaria e*n*na hâlaghetz gaffwo, j hwilke hionolaghin skulu fôlia christum, tha magho the opwâkkias, wthan j thy som saa âr bortho, at thz ey kan ath*i*rfaas âllr fôrbâtras

Per. O thu theodora, jo*m*fru j blandh jo*m*frur, skyndha tik âpt*ir*fôlia mz th*ätt*a jo*m*frulika sâlskap lambit â hwart thz gar For thy lambeno gômande idh*er*, haffwi*n* j ekke ân misth thz som ey bothas, sidhan thz âr entidh misth Fôlghi*n* hono*m*, stadhelika hallande thz j hono*m* haffwi*n* loffwat, gôrin hethelika thz som j formaghin, oppa thz at jo*m*frudo*m*sins godhet skuli ey forgas aff idh*er*, hwilko*m* j enkte thz kw*n*nen gôra, at ha*n* ko*m*bir j gen Hwilki*n* ekke haffw*er* thz som j haffwin, tha skal ha*n* see thz som j haffwi*n*, ân ey skal ha*n* affwndas th*ä*r fôre, wthan ha*n* skal· glâdhias mz idh*er*, for thy at thz ha*n* ekke haffw*er* j sik, thz findh*er* ha*n* j idh*er*, âll*i*r thz skal ha*n* haffwa j idh*er*, for th*ä*n skuld at th*ä*n nyghia sanghi*n*, hwilkin idhar eghin âr, formagha the enghaledis see, som ekke osmittadhe âru, ân hôra hono*m* ok lustas j hono*m*, thz âr j idhre hôgxta gaffwo, magho the Ân j som seen ok hôrin thz som j sighin aff idh*er*, hôrin j thz, j skulin frôgdas sâlighare*n*, ok gladhare*n* skulin j râghnera Ân aff thy at idh*er* glâdhi wardh*i*r stôrre ow*i*r alla andhra, th*ä*r fôre thakir

enghin sorgh ällir ängxla til sik, for thz the ey tholigha glädhi haffwa Lambith hwilkit j fölghin hwart thz gar, skulin j fölia Ey owirgiffwer han them som ey formagha honom fölghia, swa som j, ällir thit som j Wi talom om thz alzmäktogasta lambit, thz skal bortganga, ok thz skal gaa fram före idher, ok thz gik ekke fran them, mädhan thz är gudh all thing j allom thingom, ok the som mindhra faa aff idher, the skulu ey styggias mothe idher For thänna sakir o j konunga dötthir, j idhrum hedhir, mz ödhmiwktinne bliffwin stadheligha, mz höffdhinganom, J duffwonar, o j systrana ok wenenar O i kirkiona blomster, giffwande 191 ällir giffwaskolandhe aff idher hwndradhafalla fruct Waktin idher at j idher ey menen owirgaa ensampna j thänna jomfrudoms äro, them som sanna tron styrkir ok grwndar j christi kärlek Hopit opresir, kärlekin tilkallar, renlekin tilliknar ällir tilföghir änglomen Othalika jomfrur finnas j hedhninganna hystoriis ok bokom, hwilka forskullath haffwa, at the haffwins j aminne For thy swa storan kärlek haffdho the til jomfrulighit liffwerne, at the hällir wtwaldo dödhin än smittas til thera likama, hällir waro the j ödhkninne, än the wildo thär wara, hwar the haffdho nakon fara ällir räddogha Jomfrunar haffdho fordhom sin omgängilse altidh j hälghom gärningom, ällir j them stadhom, som wtualdha waro fran almännelikom stadhom Hwadhan aff är scriffwat, at sparciate ok messenii widherfrestado at kränkia lacedemoniorum jomfrur, än aff allom them jomfrum thär gaff ey en samtykkio til jomfruspiäl,

wthan fore jomfruligha blyghetena gömaskolandis, lidho the dödhin Före hwilka saak böriades stort örlöghe, ok stodh länghe, swa at stadhin mamertina warth allir fordarffwadhir Aristodides älskadhe timphalidem the jomfruna saa kalladha, han drap hänna fadher, oppa thz han matte thäs bäthir aath koma at skämma hänne Än hon flydhe til affgudhit dianam, at hon matte thär haffwa fridh, ok hänna jomfrudom bliffwa oskämdhir Nw mädhan hon mz enghe makt kwnne thädhan skilias, wart hon thär j samma stadhenom jordhath liffwandis, ällir dräpin Aff hwilkins dödh all archadia warth opfylt mz sörgh, swa at the thoko til sik oppinbart örlögh, ok hämdos jomfrunna dödh Dödzsins awirwald wänkte ok styrkte scedaci dötthir, ok jomfrunar lucridas, ok jomfrunar melesias, at hämpnas jomfruspiällit, hwilka ey wildo liffwa, thera jomfrudom smittadom, for thy thera meningh war swa, at jomfrudommenom skämdom, haffdho the altingx misth liffwit O huru manga jomfrur the som dyrkadho affgudh, aff naturlikom inskiwtilsom loffwadho jomfrudoms blomstir, ok jomfruligha fägrindinna frihet föresatto bryllöpomen Före hwilkins lypthe affgangh manga aff them wordho näpsta äptir romara lagh Ok somliga aff them sidhan the haffdho lidhit owiruälit, lagdho the hällir sälskap mz dödhenom, än mz liffweno, wiliande hällir döö än liffwa O hwat othalika jomfrur sik offradh ok loffwath haffdho diane, junonj, taurice, veste, minerue, mz hwat wördhning the wordho haffdha aff them som tha waro j wärldhinne, thz findz j thy, at hwilkin thera som bröth sina

löfft, latandhis sik skä*m*ma, tha wart ho*n* gensta*n*
näpst Carporronia jo*m*fru ow*ir*wnne*n*, at ho*n*
brotlighin war mote veste, fordarwadhis j galghan- 192
o*m*, swa at ho*n* wart hängdh, th*ä*n som hä*n*ne
skämde ok the som j radhe waro mz honom,
wordho ok fordarffwadhe Sextilia the jo*m*fru*n*
saa kalladh, aff sa*m*ma last ow*ir*wnne*n*, war liff-
wandis styrth äll*ir* qwäfdh Saa ok om emilia,
lucio, ok octurio, romara*n*na wtridhara, ok sama-
ledis om alla the jo*m*frur som enka*n*neligha lydha
skuldo the gudhi*n*no*n*ne veste, saa kalladhe,
wordho alla näpsta, saa margha sik lätho skä*m*ma
Hwat skal jak sighia om minucia veste jo*m*fru,
hwilki*n* oppinbarlika stenkadh war j häl, for thz
ho*n* lönlika läth skä*m*ma sik Ok thä*n* dödhin ledh
ho*n* oppa e*n*ne slätte mark, hwilki*n* nw kallas
sceleratus Jak skal än sighia tik nakoth wndh*ir*-
samlikit om ena jo*m*fru Thz war een aff romar-
a*n*na wtridharo*m*, hwilkin mz hustru*n*ne ok si*n*ne
dotth*e*r, fara*n*de til apuleam, tha kom oppa th*e*m
eth mykit grymt wädh*ir*, swa at pikan wart all
förfäradh for räddogha skuld, hwilkit fadhrin
fornima*n*de, han thok pikona mith in j härin,
menandis hä*n*ne koma wndh*ir* thak Än pikan wart
genasth slaghi*n* aff lygneldeno*m* til dödz, allo*m*
klädhome*n* ok silffweno so*m* ho*n* til prydilse haffdhe,
oskaddo Samaledhis war ok kroppin oskaddh*ir*, thz
war allo*m* synlikit th*e*m honom wildo see, th*ä*r ha*n*
nakin laa oppa marki*n*ne Saa ok hästhi*n* th*ä*r han
dödh*ir* laa mz sino stryg, oppa hwilko*m* hon redh
Maske thä*n*na jo*m*fru*n* syntis jo*m*fru for Th.
mä*n*niskio*m*, än hwat hon war j sa*n*ni*n*di*n*ne thz

withnadhe himilsligha hä*m*pdin, war thz ok swa, at ho*n* war jo*m*fru, tha war thz ohöfflikit at ho*n* skulde inganga j saa stora*n* häär mz tholiko*m* prydilsom, hwar hoghana hwilke hardhe äru som järn, plägha blöthna for skörliffnadheno*m*, ok dygdhin trana ok wardha om enkte

Per. Enkte sker oppa jordhi*n*ne wtha*n* saak thy äru gudz doma aff ware falske dömpni*n*gh, äll*i*r meni*n*gh, ey förelöpaskola*n*des J huru storo*m* hedh*i*r romarene altidh haffdo jo*m*frunar, thz bewisas af thässo, at radhmä*n* ok kesara, ok j waghno*m* sigh*e*rwi*n*na*n*de, hwilke sigh*e*r thoko aff th*e*m, som the örlöghadho mz, ok alle hwar j si*n*ne wärdoghet, pläghadho wäghia th*e*m, gangande wt aff wägheno*m*, före th*e*m, th*ä*r the gingo Thy o theodora hwilkin kan mz ordho*m* wttrykkia, huru margha jo*m*frur lidho dödh j hedhi*n*do*m*meno*m*, for thy at the ey wildo latha skä*m*ma sin jo*m*frudo*m*, hwilka saa hedhradhos aff allo*m* Aff hwilko*m* so*m*ligha j th*e*m timano*m*, j hwilko*m* the satho j fästho, ok brwdhgomano*m* mz dödheno*m* borth takno*m*, Forsmadho the allaledhis öpt*i*rmera
193 giffwa sik wndh*i*r nakor brylöps laagh, sighia*n*de, än tha at the waro osmittadha til th*e*ra likama, om the toko nakon man nödhgadha, tha ware thz sliktsama som the gingho til annor gifftomal, mädha*n* the förra waro giffta, th*e*m förra ma*n*neno*m* j hogheno*m* Thz kan ekke alth koma j thä*n*na gärni*n*gena, hwat giort är j hedhindomeno*m* om jo*m*frunar, nar thz är ömpnokt christi jo*m*fru*m* til äpt*i*rliknilse, th*e*m wtha*n* trona draghna äll*i*r lukkadha aff ensa*m*pno naturi*n*na höffwisko, at

ow*ir*uin*n*a siälffwa naturena Än wara jo*m*frur skulu aktha atwakteligha christum, jo*m*fru*n*na höffdhi*n*ga, at renliffnadzsins girnilse mz höffwiskheti*n*ne, framgangande äll*i*r tilko*m*me[n] aff kärlekeno*m*, krono*n*na redhaskolandis til jo*m*frudo*m*s lön Hwat ok huru mykin kärlekir til renliffnadh haffw*er* warit j waro*m* jo*m*fru*m*, ok hwat the lidhit haffwa aff syndogho*m* ok omildo*m* ma*n*no*m*, for thz the ekke wildo lidha th*e*ras onzsko, kan enghin mä*n*niskio thwnga sighia Mangha aff th*e*m toko dödhin, sins renlekx gömara, j thy at the lidho ödhmiwklika dödhin, för än the komo j thz ondha sälskapit Läs attandhe bokena ecclesiastice hystorie, th*ä*r faar thu see modhrena mz twa sino*m* dötthru*m* christi jo*m*fru*m*, at fly th*ä*n omilla ma*n*nen maximianum j tholighe matto Th*ätt*a säthio*m* wi ekke for thy före kirkio*n*na rena blo*m*stru*m*, ok nar frestilsi*n*na stör*m*bir böria röras, at the skulin fly äll*i*r rädhas dödhin, wtha*n* oppa thz at jo*m*frudome*n* skuli ey smittas, skulu the lidha thululigha alzskona pinor, at badhe indhre ok ythre ma*n*nen maghe kronas, for renlekxsins dygdh

Jak weth hwat thu menar, ey radh*i*r thu saa Th.
göma kroppin kärleke*n*o*m* brä*n*na*n*de, at thu wilt thz nakor skal sik siälffw*ir* dräpa, for renlekxsins gömo skuld, thz fordho*m* forskulladhe nakraledhis nadh, thz insäth*i*r äll*i*r alägghi*r* dödhin, Thala yth*e*rmera

Här til haffwo*m* wi giorth aff tre*m* trappo*m*, Per.
hionalagheno, änkiome*n*, jo*m*frume*n*, j blandh hwilka jo*m*frunar äru nw böriadha at wara oppa

jordhi*nn*e, thz the skulu framledis wara j himerike, th*e*m stwndar thy til större lön, ow*ir* andra, for th*ä*n skul the haffwa större ärffwodhe, äll*ir* wärdoghare stadhga Mädha*n* saa är at jo*m*frunar böriadho wara gudz framstank, thy äru änkionar ok the som liffwa renlika j hionolagheno, äpt*ir* fra*m*stankit, thz är j andhra ok tridhia trappo*nn*e, hwndradha fal Säxtighi fal, ok trätighi fal fruct, än thog hon wäxir aff sa*m*ma jordh ok sama sädh, thog likowäl skil th*e*m mykit j mälla*n*, som thu west wäl j talino xxx tilläggias bryllöpeno, for thy at fingra*nn*a samanfögilse, som är tumulfingrin, ok th*ä*n th*ä*r är näst, mz blötha kusseno*m*, sik omfä*m*pnande, ok fridhgande bindha sama*n* hustruna ok bonda*n*, lx tilläggias änkiome*n*, for thy the äru satta j ängxlo ok dröffwilse, hwar före nidh*er*-
194 trykkias the aff öffre fingreno*m*, huru myklo mer th*e*m är wansa*m*pth haffwa ath*i*rhal aff lustano*m*, hwilkin the haffwa wtrönt, swa myklo mera wardh*ir* th*e*ra lön Sa*nn*elika hwndradha falt gaar fran winstra handhi*nn*e til höghra, ok mz sa*m*mo fingrome*n*, än ekke a sa*m*mo handi*nn*e, j hwilko*m* a winstro*nn*e märkias, ok änkionar görandhe en cirkiil, th*ä*r mz wt[t]rykkiande jo*m*frudo*m*sins krono,

Th. Jak bedhis skäl här oppa, huru mz thä*nn*o*m* olika tala*nn*a trappo*m* kan wtskilias thä*nn*a triggia skikkilse*nn*a lön Thz är, huru äll*ir* hwi skal giffwas hionolagheno xxx falt, änkiome*n* lx, jo*m*frume*n* hu*n*dradha, bade for ärffwodhit ok swa for liffw*er*nit, hwilkit the olika haffwa mz th*e*m twem stadhgome*n*,

Per. Thin spörsla är rätuis, än sigh mik, hwat ey skal omskiptelikit ärffwodhe lönas mz jä*m*pne krono

Th. Sa*n*neligha thz synis maxan swa som orätuisth, ok gudh hwilkin rätuis domare är, giffw*er* hwario*m* äpt*ir* sino ärffwodhe,

Per. Thy är thz wäl räth at änkionar ok hionolagith, thz som renligha liffw*er*, föresätis th*e*m som j samblandh bliffwa, ok jo*m*frunar änkiome*n*, ok allo*m* andhro*m*, at äpt*ir* ärffwodhi*n*s matto matthi*n*s ok hwars ens lön,

Th. Thu synis ath*i*rkalla lyffthin Mädhan jak haffw*er* talath mz tik om ensa*m*pth hionalagit, hwilkit j hwario trappo*n*ne är, för hwat saak tilscriffs tha xxx thz talit j lönome*n* hionolageno

Per. Före fäm si*n*nen, hwilken j th*e*m aldreno*m* aldramäst äru doxe, til at idhka j hionolagx bandome*n* Säx resor ffäm äll*i*r v resor sex synas opfylla sa*m*ma talith Sa*n*nelika thz talith sex beteknar tima*n*na omskiptelikhet äll*i*r omwändo, j hwilko the wändhas swa som hiwlidh, hwilke här j thä*n*na wärldi*n*ne, mäst the som j kötzsins lustha, fara omkringh som hiwlidh äpt*ir* tima*n*na lopp, ok äpt*ir* th*e*ra eghna ostadoghet, ok th*e*ra likamliki*n* si*n*ne Mäst ow*ir* alla haffw*er* thä*n*na wärldi*n*na ostadoghet makt j th*e*m mä*n*niskio*m*, so*m* enkte äru fäste j äwärdheliko äro*n*na nadh, wtha*n* th*e*ra mästa dräth wändhis j thä*n*na ära*n*dho*m* som ostadogh äru, ok thär före ganga*n*dis mz timans löpp ok rörilsom For thä*n* skuld ok hionalagx liffs blo*m*stir planteras ok fra*m*födhis enka*n*nelikast a trätighi*n*de areno, tha haffwa the

mästa hetha*n* til likama*ns* gärni*n*ga j th*e*m aldren-
o*m* Hwilki*n* som liffw*er* renligha j hionolagheno,
thz som olofflikit är görande lofflighit, hwat faar
ha*n* til löna, wthan trätighi falt Si*nn*it hwilkit
os skulde späkia, som alle äru*m* opsupne aff
likama*ns* gärni*n*go*m*, j tima, stadh ok persona,
thz alla enasth tilstadde thz mz qwi*nn*o*nn*e, for
195 barnsins afflingh, j laghliko giffto Hwat här
takx wndhan aff si*nn*ome*n*, före sa*nn*i*n*di*nn*a kärlek,
thz ko*m*bir j lönome*n*, til thz talit xxx, swa som
giorth margfalloght aff the talino fäm

Th Thu haffw*er* mz wissom argumentis äll*i*r ful-
komliko*m* skälo*m*, wttyth th*ä*nna xxx falla fructena,
them til löna som haffwa sik skälika j hionolagheno
Nw standh*i*r än j gen, at thu wili göra nakra
wttydhni*n*gh om änkionar, lx falla fruct, hwilka
the skulu haffwa til löna for sith ath*i*rhaldh,

Per. Hwa twäkar th*ä*r om theodora, at thz talith
xxx görs ey twädupladh om lx Swa som ärff-
wodhit görs twädublath j th*e*m som liffwa j
ath*i*rhald, th*ä*ntidh hoghin böghis ekke tilbaka, j
pläghadha kötzsins orenlikhet, wtha*n* ma*n*ligha
standh*i*r j moth Saa ok forskullilsen j nakra
matto görs twäfall j thä*nn*e hardhare stridhi*nn*e,
thy at än thog hionolaghin haffwa nakon tima
til th*e*ras böner skipadha*n*, tha gaa the likawäl
förra til likama*ns* gärni*n*gh, ok th*ä*r före the som
liffwa j kötzsins lusta, the kw*n*na ekke gudhi
täkkias Sa*n*nelika th*ätt*a ath*i*rhalsins kön synis
wara träfalth äll*i*r widh triggia handha matto
Första är th*e*ras, hwilka nakot haffwa, än thog at
thz är litith, forsökt aff kötzsins syndh, wthan

äktha gipto Thz andhra äru the som forsökt haffwa thz likamligha, ok for renlekxsins kärlek rasklika giffwat ow*ir*, sidhan liffwandis renligha Thä*n*ne skyla sik wndh*ir* hionolagx sacrame*n*t, liffwandis j renlikhet, gudhi ensa*m*pno*m* with*er*lika, ok j hä*n*ne äru the blo*m*strande, om hwilka paulus sigir The haffwa hustrur swa som ey haffwandis, ok the nythia thä*n*na wärldena, swa som the som ey nythia hä*n*ne, Thridhia är th*e*ra, hwilkra hionolagx sälskap atskils mz dödzsins wilkor, ok thän som äpt*ir*liffw*er* gaar ekke mera til thz sama, Nw for thän skuld at änkionar ärffwodha j störrc hetha, än the som gipta äru, ok liffwa tha ey j likama*n*s samblandh, at the stridhin j frestilsome*n*, är endels ow*ir*standin aff skörliffnadzsins ami*n*ne, tha wäxir wtha*n* ath*ir*wändo th*e*ra sigh*er* som liffwa j ath*ir*halleno, ok th*e*ra krona som wnnith haffwa Thy bär kötzsins wtrönilse ami*n*nith, ok ath*ir*hallit trätigionda fructena, twädoplath äll*ir* twäfalloghetena, til änkiostadhga*n*, at ha*n* skuli göras twäfallir j forskullani*n*ne, ok margfallogh*ir* j lönome*n*, thz som twäfalt är j stridhi*n*ne, än thz hwndradha falla fructin syndh*ir*lika rörir oppa jo*m*frunar, är thä*n*na sakin, for thy at the äru alzstingx oforsökta j kötzsins orena gärni*n*gh, for thä*n* brä*n*na*n*de kärlekin som the haffwa til gudh, ok thy äpt*ir* thz stridhin är mykit hwas ok twngh, är ok thär före äran j si*n*ne kostelikhet osighelikin

Jak betracta j thä*n*no*m* trem stadhgo*m* äll*ir* Th.
trappo*m* atskilnadh, badhe j löno*m* ok forskulla*n*, 196
än thz findh*er* jak at enghin dygdh gaffwis th*e*m

til at forskulla lönan*n*a fruct, wtha*n* andhin h*är*radhis för j alle matto ow*ir* kötidh, thy at kötith som mik synis, swa som thz är sakin til stridhena, saa ok til sighrin ok kronon*n*a j godho*m* män*n*iskio*m* Swa ok j hionolageno, huru kw*n*ne thz wara hedh*i*rlighit äll*i*r hwru kw*n*ne thz kallas osmittadh sängh, wthan andhin stridde wndh*i*rstu*n*do*m* mot kötidh, oppa thz trätighia*n*da fructin gaffwis

Per. Haffw*er* thu thz ey j apostleno*m*, at kötidh girnas mothe andano*m*, ok andhin mothe köteno

¶ Eua swikande adam, ma*n*ne*n* thz är kötzsins girnilse swikande andhan, j hwilko*m* kamp är äll*i*r örlögh, wtha*n* skälin äll*i*r wisdome*n* midlins äll*i*r ow*ir*uäghins, hwart th*e*ra mz the andhra, tha faar thz ena illa aff the andra Oppa thz at th*ät*ta maghe än bäth*i*r wndh*i*rstandas, tha wil jak säthia ena figuramällir ena liknilse, huru likamlika si*n*nin säthia sik moth th*e*m andeligha si*n*nome*n*, huru thä*n*na dragha ok the fly, wil jak kwngöra Optha betractas annadh mz andro, ok mz thinga*n*na biläthe fram före synena sath äll*i*r motekastadh, hwässis wndh*i*rstandit, äll*i*r wndh*i*rstandhit görs wisth ok sniälth Swa som enka*n*nelikit är löslatogho*m* pigho*m*, ok naturlikit, mykit älska forwitidh, ok alt thz som dragh*i*r til högfärdh, ow*ir* alla andhra mä*n*niskior, thy älska the gärna spegla sik, ok j speglome*n* skodha ok brwka si*n*na lyghna löshet, Saa ok christi jo*m*frur, mz hwaria e*n*ne liknilse, aff skapadho*m* thingo*m*, ok sama*n*bärilse, magha the synlighi*n* thing bära til saman, mz osynligho*m*, ok the th*är* aff skulin see täkkelika,

huru the magho opwäkkias til dygdha*nn*a forbätr-
ingh, gissande thz störra aff thy mindhra, ok
sa*nn*i*n*dhi*nn*a stadoghet, speglande äll*i*r skodhande
j liknilsi*nn*a skälo*m*
Aldhra skikkelikasta mz fulko*m*ligho*m* skälo*m* Th.
satthe thu före sagdha figuras, ok liknilse, sc*ri*fftti*nn*e
intrykkia*n*de hwat betractaskola*n*de är j hogsins
skälo*m*, thz j alle matto radhandis christi jo*m*fru*m*,
at j th*e*m inwörtis bliffwe stadogth, ok styrkins
aff thy som the wtha*n* til j liknilso*m* see wttrykt
Sigh thy figuram, som thu loffwade, hwar synas
maghe, huru kroppin ok andhin örlögha sik j
mällan, ok huru hwart th*e*ra windh*e*r sigh*e*r aff
the andhro.

Här lykthas the siwnda bokin ok börias the attandha

Ser ey thu hwat thä*nn*a liknilse äll*i*r skäl Per.
menar
Hwat annadh wthan som thu sagdhe, aff at- Th.
skilnadhzsins dygdho*m* j mällan kroppin ok andhan 197
swa mällangangа*n*de skälome*n*, atwaktelika ok
wakande, hwilkra wakor at the jdhkins prisadhe
h*ä*rran, som förra är sakt frame j boki*nn*e, at ey
skuli aff natura*nn*a olydhna*n* ällir skä*m*meliko
sama*n*blanda*n*, hwart stykkit skadha the andhro,
ok th*ä*r mz wa*n*skas
Thu haffw*e*r rätteligha betractat th*ä*tta, Per.
mä*nn*iskia*n* är saman sath aff likama ok anda, ok
hwart th*e*ra är the andhro tilfälle til stridh,

kötith girnas mothe andano*m*, ok andhin mothe kötheno, Thy oppa thz at andhin skodhandis ok lustandis j th*e*m öffra ok äw*är*dhelika thingo*m*me*n*, skuli ey skadhelika forsw*m*ma kropsins sa*n*na tarff, äll*i*r kötidh äpt*i*rfölia*n*de sin födzlolag, skuli bedröffwa andha*n* j sino skipilse, ok wardha wi*n*nirska ow*i*r hono*m*, skulu skälin ok wisdome*n* midla mällan th*e*m, säthia*n*de th*e*m höffwislika*n* ok tarfflighin atskilnan, som widh*e*rbör oppa badha sidhor Än nw for thy at all helsan ok hopith mä*n*niskio*n*na, som ath*i*rlöst är, hängh*i*r oppa korsins dygdh ihesu christi, är wärdogth at mä*n*niskia*n* dödhga*n*de sina li*m*ma, hwilka som äru oppa jordhi*n*ne, at ho*n* hänge oppa korseno mz christo korsfästo*m*, at thz som fattas j christi pino, ok hans hälgha likama, opfylle mä*n*niskia*n* j sino*m* li*m*mom, ok bliffwe altidh stadhelika j mällan laghin ok nadhena, hädha*n* rädhiis hä*m*pdi*n*na swerdh, Om ho*n* lath*i*r kötzsins lusta sik wi*n*na, thädan hopis ärona, om ho*n* bewara sina siäl wndh*i*r thulumodzsins dygdh Är thz saa at wi warkw*n*no*m* ok lidho*m* mz waro*m* frälsara, tha skolo*m* wi ok styra mz hono*m* Oppa thä*n*no korsins trä wart drakin th*ä*n kloke ok ilfwndoghe, alla diwra snidoghastir ow*i*r wnni*n*, här wart hans makt wttömpt, äpt*i*r thz apostoli*n* sigh*e*r Sa*n*nelika h*är*ran tok oppa korseno borth alt thz som skadhelikit war manköneno, ok näglde han thz widh korsit, hwar diäffwllin wan ällir ok bäth*i*r, warth wnnin J thä*n*no kötzsins ok andans sama*n*uarilse äll*i*r atskilnadh, är widh*e*rtörfftogth at christi brwdh är

fraghin, for thy hon weeth ekke tima*n* äll*i*r daghin, nar the skulu atskilias, fortaghi thy ho*n* kötino, at thz ey h*är*ris ow*i*r andha*n*, taki ok andhin til wara, at te*m*prera sin andelika hwgnadh, swa at wanskelika härbärghit thz är kroppin, wardh*i*r ekke om enkte Nw for th*ä*n skuld at th*ät*ta är otwäkelikit, at kroppin är wanskelike*n*, ok thz ha*n* sina tima aff skapareno*m* kan ekke wnfly, wthan ha*n* skal atskilias mz siwkdo*m* äll*i*r skipadho*m* tima, äpt*i*r owmskiptelikin lagh, hwilkin gudh haffw*er* th*ä*r oppa giffwit, än thog at ha*n* haffw*er* mz si*n*ne gudhelike konsth, saa hono*m* sama*n*bwndit mz andano*m*, at the kw*n*na ekke atskilias, wtha*n* mz dödheno*m*, likawäl är th*än*na dälhetin swa atskiliaskolandis, ok te*m*preraskolandis, 198 at thz som wärra är, bughe ok ödhmiwkis fore ok wndh*i*r thz bätra, ok andhin h*är*ris ow*i*r kroppin Th*ät*ta är första himilslika bodzsins laagh, at thz wari andhin köteno, hwilkit gudh är andhanо*m*, at allir ma*n*nen samlydogh*i*r ok samtykkiande mz skälome*n*, ok wisdome*n* ko*m*me lydogh*er* ok ödhmiwker wndh*i*r gudz wilia Siälin haffw*er* takit looth ok deel mz äw*är*doghe gudd*om*sins ärlikhet, swa giordh at ho*n* kan begripa wisdome*n*, än tha at ho*n* haffw*er* en slema*n* kompa*n* til sälskap, ok mykit olikan sik j naturi*n*ne Ok swa opta hon mi*n*nis oppa, hwadhan hon är kome*n*, hwat hon är, hwar hon är sath, ok tha ho*n* wardh*i*r frestadh aff lastome*n*, äll*i*r kropsins wanskilsom, stridh*er* hon manligha j moth, mz hogsins skälo*m*, ho*n* kan ekke wäya thy som slemare*n* är, for thy

hon är saa nathur, ok tho serdelis nar hon är wäl tiänistaktogh, thy som bätra är än hon

Th. Än synis thätta wara wärdogth, wndhirsamlikit, at j blandh andhra gudz gärninga ok gaffwor, skulle thätta creaturit människian, aff swa atskileilighom naturom, ok saa olika natur, som är synliko ok osynliko samanfôghias, ok thär mz skapas til gudz bilathe ok liknilse, än tha at människian är mindra än änglane ok them olik,

Per. Aff tholko röris thu sa mykit til widhwndhir, om thätta ärande, huru thänna twa naturenar kroppin ok siälin, äru samankomin, haffwa stora mästhara mykit ärffwodhe oppa lakt, ok kwnno tho likowäl thz [ey] begripa Huru myklo mera är tha thz, at ranzsaka guddomsins makt omöghelikеt, mädhan tholke män formatto ekke thz, som mindra är, som är at ranzsaka creaturith Hwilkin är thän som räkna kan, huru mangh creatur skapadh äru, ok thera naturligha atskilnadh, ok hwat hwarie nathurinne kan bästh bekomma, syndhirlika kroppenom ok siälinne, ok hwat them skal händha, mädhan siälff naturanna atskililse städhir ekke thz til sik, som andhre nathur är almänth ällir eghlikit, wthan hällir spottar mote thy, swa som thz alzstingis ware thy genwardogt,

Oppa thz at jak maghe litith aff myklo här til ökia ällir säthia hwat andanom är genwardogth ok hwat kroppenom är wäl bekommande Ok huru ölith ällir drykkin ok mathin hwat ok kroppenom bekombir ok hwat

siäli*nn*e är sa*m*naturlighit ok alzstingx täkth huru skälin ok gudz lönligha thingha wndh*i*rsta*n*dh haffwa sik

Aff forfädhra*nn*a scrifft ok th*e*ra dikt haffw*er* thu, huru thu skalt wndh*i*rstanda hwat mä*n*niskia*n* är, aff atskililiko*m* thingo*m* skapadha, thog är ho*n* ti*m*melikin ok äwärdelikin, Ma*n*nen är a siätta daghino*m* giordh*i*r, swa som annor wärldhin, aff stakkotto sthor, j litlo all*i*r mz himil ok jordh samanbla*n*dadh*i*r, th*ä*r mz war han swa lärdh*i*r, aff skäla*nn*a krafft, at han kw*n*ne skodha synligha 199 creaturi*n*, thz osynligha kw*n*nen wndh*i*rstanda, ok kä*n*ner thz som j thy skyltis lönlikit, ok haffdhe ha*n* rägnerath här oppa jordhi*n*ne, ok ha*n* haffdhe warit styrdh*i*r aff th*e*m, som owanföre äru j himblome*n* Himilslikin är ha*n* ok jordzlikin, timelikin ok odödhelikin, synlikin ok osynlikin, ödhmiwkir ok högh*i*r Andhe före nadhena sculd, likame for högdena, thz swa som wndh*i*rstandh haffwande, loffwar nadhi*nn*a görara, Th*ät*ta, oppa thz at han ey skuli hogmodhas aff gaffwonna storhet, ok th*ä*r fore thäs diwpare fallith wäntha sik For thä*n*na sakir är mä*n*niskia*n* eth diwr, hwilkit här insätz, ok hädhan j gen anna*n* stadh föras skal, aff atskililighete*n*ne, sama*n*fögth j wilkoreno, ok nature*n*ne atskiliaskolandes, ok ath*i*r tilsama*n*ko*m*maskolandis, ok mykit mäktogharen, högtidhelikare*n*, ok hälgaren, om ha*n* thz haffw*er* forskullath Lithin är th*ä*n wäghin som mä*n*niskio*n*ne foresätz, j thä*n*no liffweno, äll*i*r stakkotth*i*r, wndh*i*rstansins liws til at kä*n*na goth ok onth optändis

at ensammin skaparin skuli kännas, dyrkaskolandis ok äpthirföliaskolandis mz tronne ok kärle[ke]nom Thätta wndhirstath om kötith ok andhan, om kroppin ok siälena, om skälin ok wisdomen, hwilkit alt är eth diwr, thz är en människia Hwa thu äst ällir hwat, tak phisicam the konstena ok ärffwodha j hänne, at lära mz skälom, tha math thu finna tik Än thz at toligh ädhla nathur saa fatighe ok slemo thinge tilföghis, thz är andhin köthena, thz är for twänna sak giort ällir twänne skäl

¶ En sakin är thänna, at människian mz idhkeliko ärffwodhe, ok frestilsinna lidilse, moth thänna wärldinne, ok thy som j hänne är, skuli bedhas himilsligha äronna arff, hwilka gudh haffwer loffwat sinom thiänarom, ok thär före at människian skal här pröffwas, swa som gwllith j wnghnenom, j blandh thänna wärldinna wsaldhet, ok langhsamma pelagrims reso, at fria wilkoridh mz nathurlikom dygdhom, ok tilhwlpit ok dyrkat, ällir brwkat mz gudz nadhz tilhiälp forbätris, ok j dygdhom ögxles badhe til likama ok til siäl

Annor sakin är, at the materia, thz är thz ämpnith, som klenaren är, skuli taka hiälp aff thy, som bätre är, ok siälin altidh farande mz ty som rätfärdogt är, ware hon thz kroppenom, hwilkith gudh är siälinne Swa främias ok forbätras allir man til helso, nar the klenare naturin laghar liffsins ok dygdhinna trappo, äptir the mäktogare ok bäthre naturinne Thy swa som sakt är, thätta är första gudz laagh, at alth thz som inwörtis

är j os diwrlikit ok kötlikit, skulu*m* wi atskilia mz andans skälo*m*, ok säthia äll*i*r haffwa jämpna*n* dom, mällan kroppin ok siälena, aldrigh städhia*n*de at the bätre naturin skuli bukka äll*i*r bugha wndh*i*r the wärre, thy at thz är aldra ge*n*wardogasth, 200 wthan nythio*m* altidh skäligha hogsins bodh, til kropsins tiänist, rätthin wtskiliande natura*n*na, ok atwaktande granlika, hwat lagha*n*na skäl wilia Sa*n*nelika th*ä*r ändhas laghin, hwar enkte är thz som twingas aff laghome*n*, ok tha likowäl är ekke rätuisom ma*n*ne lagh sath j thä*n*no liffweno For thy j hono*m* dygdha*n*na fwlko*m*pligha kärlekir ow*ir*gaar, ok wthelykkir alt thz ok hwario handha thz hälstz är, som opresa wil j hono*m* mothe gudz nagho*m*,

Saa synis mik at thä*n*na trapponar om hwilka thu här talar ok framsäth*i*r, thz är goth ok bätra, kötith ok andhin the löpa sin lopp, wthan lastelikin skikkilse til sith ophoff, thz är til the bätzsta trappo*n*nar, hwilkin som är siälffw*i*r gudh Om saa ware som thu sigh*e*r, at andhin bögdhis rättelika wndh*i*r skälin, ok köthit wndh*i*r andhan, tha ware all*i*r ma*n*ne*n* fulko*m*plika wndh*i*rgiffwin gudhi, ok ware han hono*m* lydogh*i*r Th.

Rättare kw*n*ne thu ekke säghia, thy at nar som the sama*n*föghias so*m* olik äru, thz är nathura*n*na mislydan äll*i*r atskilnadh*i*r, mattas äll*i*r midlas, ok koma til endräkt, swa at köteth är wäl lydogth andhano*m*, andhin äwärdogho*m* skälome*n* Nw ko*m*bir til tik christi jo*m*fru twäfallir owin, synlikin ok osynlighin, ey nw rädhandis, wthan han är gabbaskolandis, hwilkin the som Per.

fordho*m* j wärldi*n*ne waro j sälskap mz christo, the owi*r*wnno hono*m* swa maktelika, at the ondho rörilsen j kroppeno*m* wägdho, ok th*ä*r mz th*e*ras oloffligha skwgge, for thy th*e*ra omgängilse waro när gudhi j himblome*n*, ok ey oppa jordhi*n*ne,

Th. Thy haffwa alle the ledho til kropsins käthe, ok hans fägrindh, hwilka som idhkeligha skodha the fägrindena, som är j blandh änglana,

Per. Sigh mik dotthi*r*, hwat haffw*er* thu almänt mz oskäleghom diwro*m*

Th. Kroppin

Per. Än mz änglome*n*

Th. Skälin ok wndh*i*rstandit,

Per. Hwilki*n* är the krafftthin som mästh öffwar sik j oskälika diwreno,

Th. Kropsins säffwin om hans eghit gangn,

Per. Än j änglome*n*,

Th. glädhin j*n* j skapara*n*s kärlek

Per. Saa synis santh wara, är thy saa at ängla*nn*a omgonga oss täkkis, tha skulu*m* wj haffwa sälskap, här mz skälome*n* ok wisdomeno*m*, ok all lusteligh*i*n girnilse, hwat thz häll*i*r är aff matzsins wäghna, äll*i*r j nakra andra matto, j thy so*m* wi hafuo*m* almänth mz the oskäligho diwreno belue, hwilkit som haffs enka*n*nelika til örlöghe, thy älskar thz alenasth sin krop, nar tolighin lusthe är j os, oppa wars krops wäghna, tha wardh*i*r alt thz om enkte, som wi haffwo*m* aff wisdomeno*m*, mz

201 hwilko*m* os biwdz at gaa til gudh Apostoli*n* sigh*er* Math*i*r ok drykkir är ekke himerike, wthan rätuisan, glädhin, ok fridhen, j th*e*m hälgha

anda, Mathin qwidheno*m*, ok qwidhin matheno*m* Gudh fordarffwar thä*n*na qwidhin, ok th*ä*n*na mathin Hör thz som fölgh*i*r, jak lärdhe, j hwilko jak fulko*m*likin ok y*m*pnogh*i*r skulde wara Jak kan mättas ok hwngra Jak kan ödhmiwkas ok wara rikir, all thing forma jak j hono*m* som mik styrkir

O hwilkin en önkeliki*n* nidh*e*rfärdh, hwar Th.
nidh*e*rköffwis j os skäli*n*na krafftth*i*r, for kropsins käthe ok fylla, ok wndh*i*rstandeno wanska*n*de, likno*m*ps wi oskäligho*m* diwro*m*, som enkte weet haffwa

Hör dotth*i*r, huru stor siäli*n*na ära ok wärd- Per.
oghet är, tha wndh*i*rstar the siälin som tilföghat är jordhuseno, om hon är rensadh aff lastome*n*, ok dragh*i*r til mi*n*nis hwat hon skal wardha j atskilnadheno*m* fran kroppeno*m*, äll*i*r hwat hon war, thäntidh ho*n* först kom in j kroppin, Alth ämbithe, thy thz som är göraskolandis aff hä*n*ne, mz th*ä*n*na kroppeno*m*, tha skipas thz rättelika, nar hon skodhar antiggia friheti*n*na äro, som framlidhin är, äll*i*r the som är komaskolandis Nw mädhan swa är, at gudh är osynlighin, tha gaar siälin äll*i*r sik skyndhar til hono*m*, j swa margho treno*m*, som hon brindh*e*r j astwndilsome*n* til thz som är äwärdhelikit, är thz ok swa at kroppin ärffwodhar, ällir haffw*e*r ha*n* ok hwilo, om saa hända kan, tha likawäl löpir siälin altidh j sino*m* astwndilso*m*,

Thz synis wara främsta ok yppersta godha Th.
j mä*n*niskio*n*ne, hwat ho*n* smakar j mä*n*niskio*n*ne,

än köthit är hällir tilfälle til dygdhanna ökilse, än goth

Per. Sannelika dotthir, wthan kiffwidh är, ey nämpnis sighrin, än nw är stadhin komen, hwar jak maa koma til glams mz tik om the stykke, j hwilkom thu ey litidh rördhis j thänna bokinna opbörian

Th. Hwilkin äru the stykken

Per. Thäntidh thu hördhe thätta ordhit, glöm thit folk, ok thins fadhirs hws, tha swaradhe thu thz haffwa thär stadh, ä hwar gudz thiänist haldz ok ämbite, om swa ware at thäns wili, som sik thär til offrar, är komen til aara, ok om thz thäkkis gudhi

Th. Hwa straffar thätta, wthan thän som hogxsins otrolighet hallir ok bindher, for thy at hwar en stadhir är närwarande guddomsins närwaru, thy maa människian j hwariom stadh thiäna gudhi

Per. Än tho ey thy sidher plägher händha idhkelikit hindher, the människionne som enkannelika wil gaa in til gudh, ok honom thäkkias, om hon bliffwer thär som hon allom thäkkis, ok aff allom kännis, fadher ok modher

Th. Fulkomplika minnis mik fadhir, thänna spörslena, än thu skikkadhe ordhomen beqwämmaren stadhin, sighiandis hwaria ena människio j almännelikо liffwerne staddo, näpligha kwnna wnfly almännelika lastir,

Per. Thu minnis wäl, Jak bedhis thy hiälp aff
202 thinom bönom til gudh, at jak maghe kwnna göra tik nakor skäl här oppa, huru thu skalt gaa wt aff thinne jordh, ällir släkte,ällir huru thu

skalt glöma thins fadh*i*rs hws, ok hono*m* thäkkias, hwilko*m* thu haffw*e*r tik offrath

Enkte thäkkeligharen, enkte anamlighare*n* Th.

Mik synis ekke wara enfallan hwars ens manz wtgangh*i*r aff sins fadh*i*rs hws, for thy th*ä*r är atskilnadh*i*r mällan fadhre*n* ok fädh*e*rnis landhit, ok oliknilse Ok menar jak at ey kw*n*ne fadhren ok fädh*e*rnis landhit j iä*m*pne mattho ow*i*rgiffwas aff th*e*m som nödhgadhis äpt*i*r lästhins bodh, wtga aff sik siälffwo*m* Första thins fadh*i*rs hws är wärldhi*n*, sath j een ondha*n* eldh Fadhrin som tik haffw*e*r föth j affgudhadyrkani*n*ne, är diäffwllin, sa*m*ma wärldi*n*na höffdhinge, som h*ä*rran sagdhe Nw skal thä*n*na wärldi*n*na höffdhinge wtkastas aff wärldi*n*ne, hwilkra högfärdh widh*e*rsighiande diäffla*n*na sälskap, ok lasta*n*na wanskapnadh, ok syndha*n*na fylsko wthufarande, äst thu wordhin gudz dotth*i*r j thro*n*ne, skinande giordh ow*i*r sniön, rensadh ok thwaghi*n* aff ophoffsins syndh, ok äst thu kalladh wärdogh, til at wara mz gudhelika brwdhgomano*m*, for kärlekin skuld, ok äst thu wtteknadh til awärdhelighit bryllöp, mz hälgha tro*n*na fästepäni*n*gh For thä*n*na sakir tha girnas konu*n*ghin thi*n*a fägrindh, thz är aff föresagdhe fägrindh, for thy han är thin gudh Sa*n*nelika ey atenast är han thin gudh, wthan thin h*ä*rra for skapnadzsins skuld, ok fadh*i*r ok brwdhgome mz nadhi*n*ne, gambla fridzstadhga*n*s ow*i*rwi*n*nirsko*n*na ondzskona affdriffwande all*i*r affstridhande Per.

Thu tilscriffw*e*r hono*m* fadh*i*rs na*m*pn, ey saa wansamlighit som opläghelikit, th*e*m syndh*i*r- Th.

lika som thä*n*na wärldi*n*na liwsith inganga, mädhan jak haffdhe the foräldra som opfödda waro j christi tro, ok liffdho widh cristna ma*n*na lagh, ok aff the ysalhethi*n*na, j hwilke mine foräldra liffdho, aff hwilko thu förra sagdhe, här j sa*m*ma book haffw*er* jak enkte wtrönth

Per. Sa*n*nelika aldra bästz, än tho likawäl swa som tik synis swarar thu, än swara, aff cristno*m* föräldrom som thu sigh*er*, ingik thu j thä*n*na wärdhe*n*na tima, swa som wilkori*n*s skuld, äll*i*r betalni*n*g, wtha*n* källo*n*na nadh, genasth betalaskolandis, thit som thu ganga skulde,

Th. Jak menar at thit som the gingo for mik, hwilke lidhit haffwa dödzsins dom j första manzsins faal

Per. Fadhrin haffw*er* thu th*ä*r fore j pino*n*ne, hwilko*m* thu j adam gaff samtykkiona til syndi*n*na Hwat fordel gaffwe christianitatis titulus, thz är cristna ma*n*na na*m*pn, äll*i*r kallas cristin man, j föräldromen, om nadhin ko*m*me ekke til hiälp mothe ophoffsins syndome*n* Hwat ey sagdhe h*ä*rran phariseis, hwilke si*n*na ondzsko snaror lagdho för hono*m*, th*ä*r fore at the hono*m* skuldo j th*e*m snäria, j ärin sagdhe han aff fadhreno*m* diäffleno*m* Swa som godhe kä*n*nas haffwa gudh til sin fadh*er*, mz nadhi*n*ne Saa ok fördömde, diäffwllin til sin fadh*er*, for syndhi*n*na skuld Fran
203 thä*n*na ondha fadhreno*m* första wtganghi*n* är mz döpilsa nadhi*n*ne ok hans rike, thz är wärldi*n*ne, ok alla*n* wärdz lustha ok kötzsins lustha Som thu haffw*er* scriffwat j psalmeno*m* For thy mi*n* fadh*i*r ok mi*n* modh*i*r ow*i*rgaffwo mik, thok mi*n*

h*ä*rra mik til sik Thak granlika til wara, huru fadhre*n* manar ok radh*i*r, at fadhri*n* skuli ow*ir*giffwas, huru h*ä*rran manar ok radh*i*r at diäffwllin skuli ow*ir*giffwas

¶ Apostolus paulus Waktin at j ekke draghin okidh mz hedhni*n*ghome*n* äll*i*r mz wärldzlikom, hwilke trona mz gärni*n*gom fordriffwa Hwat delaktoghet haffw*er* rätuisa*n* mz orätuiso*n*ne Wtganghin mith wt fran th*e*m ok skiliens wt aff th*e*ra medio, sigh*er* h*ä*rran, ok thz som orenlighit är takin ekke, tha skal jak taka idh*er* til mik, ok skal jak wara idh*er* för fadh*i*r, ok j skulin wara mik for söner ok dötth*er*,

Sa*n*nelika mothe skälome*n* kw*n*no*m* wi ekke Th.
ganga, wthan huru andhre fadhre*n* th*ä*n nathurlike, äll*i*r husith, skal ow*ir*giffwas tilbör kwngöras

Christus sigh*er*, hwilkin som älskar fadh*er* Per.
äll*i*r modh*er* mera än mik, han är mik ekke wärdogh*i*r, ok annars stadz Alle the som ow*ir*giffwa sith eghit hws äll*i*r fadh*er* ok modh*er* etc[ra], Ok p*r*o*p*hetin hwilkin som sigh*er* fadhreno*m* ok modhre*n*ne, jak kä*n*ner jdh*er* ekke, Thä*n*ne göma mi*n*a högtidh*er* See thins fadh*i*rs hws j hwilko som thu siälff litidh tilföre*n*na om wandadis, wthan mothebroth math thu tryggelika täkkias gudhi, ok ey olika th*e*m j forskyllilso*m* wardha, hwilka äwi*n*nelika thinga*n*na kärlekir haffw*er* opwäkt, ey atenast til föräldrana, wthan til alla thinga glömsko

Huru är th*ä*tta, mädhan j allo the lyffthe som Th.
mä*n*niskia*n* siälff loffwar, skodhar gudh yth*er*mera hoghin än ha*m*pnin, ok ey ganghnar th*e*m som

wändhas fran wärldi*n*ne ok til gudh, stadzsins omskipte, om andhin är bortho, hwilkin görarin är the rätuiso loffwena

Per. Äpth*i*r hwario forlänghio*m* wi th*ät*ta swa mykit, sigh mik, om saa ware, at thu sathe mith j eno*m* orma högh äll*i*r kredz, hwat ey toke thu th*ä*r godha ok rolika hwilo, ok tryggan ok godhan sömpn, äpth*i*r thz scriffwat är, mi*n* sö*m*pn är mik söth*i*r

Th. Jak menar at th*ät*ta gar ow*i*r alla mä*n*niskio starkhet ok stadoghet, ok hwan en hardhan ok gry*m*ma*n* kä*m*pa, ok jä*m*wäl qwi*n*nona som dristogh haffw*er* warit, at standa mothe th*e*m som wänkte haffwa warit j fwlt harnisk, thy at hon rädhis ey mi*n*dhra haffwa sälskap, ällir sängalagh mz ormeno*m*, sik wtha*n* wadha, än hwat thu menar mz thä*n*na ormome*n* weeth jak ey

Per. Jak tileghnar ormome*n* syndenar, for thy at mz ormeno*m* syndhin, mz syndi*n*ne dödhin, mz dödheno*m* wtthömis alt thz godha, som mä*n*niskia*n* synis haffwa aff gudhi til hilso ok nadh Huru kw*n*ne thy thu guddomsins ögho*m* täkkias fulko*m*lika, j thins fadh*i*rs ok thi*n*na modh*i*rs hws, äll*i*r huru formatte thu j almä*n*nelikom omgangilsom wnfly almä*n*ligha syndh*i*r, hwar thu skulde
204 bangas ok wandas mz hionome*n*, mz boskapeno*m*, ok oppa almä*n*neligho*m* gatho*m*, j blandh th*e*m som likamlika liffwa, wilfara, kw*n*ne thu här thrygligha soffwa, Ware än thz swa at thu ekke samtykte syndhi*n*ne, tha kw*n*ne thu ekke likawäl fly syndarana, ok th*e*ra omgango Huru äll*i*r hwar skulde fäm si*n*nome*n* giffwa makt ok styrk,

til at staa altidh j moth, ok allo*m* th*e*m frestilso*m* som kw*n*ne hända aff ondo*m* omgängilso*m*, ok mädha*n* hälgha jo*m*fru*n* bare j hiärtano orona for fridhin, hwilki*n* ho*n* skulde altidh haffwa Hwat ey haffw*er* thu läsith Mz hälgho*m* wardh*i*r thu hälagh*i*r, ok mz ge*n*wardogho*m* wardh*i*r thu ge*n*wardogh*i*r Hwilki*n* som thakir tiärona, hwat ey smittas ha*n* aff hä*n*ne Märk atwaktelika hwat gudz ordh mena här mz

Hwat Th.

Han biwdh*i*r tik ekke atenast wtgangin, aff Per. thins fädh*i*rnis hws, wthan th*ä*r mz thi*n*na foräldra glömska, thz är at thu ey skuli thänkia, wilia til th*e*m j gen, j thino hiärta, ey häll*i*r nakot annat, hwilkit thu synis for christi kärlek haffwa glömt, ok for äwärdhelikit goth alzstingx baak om tik kastadh Tha spörs ok hopas rättelika äw*är*dhelika äro*n*na bliffwilse ok stadh*i*r, th*ä*ntidh skälin h*är*ras ow*i*r naturlika lastenar, ok andhin ow*i*r kötidh, gudh ow*i*r siälena Fafänglika tha h*är*ras skäli*n* ow*i*r lastenar, äll*i*r andhi*n* ow*i*r kötidh, om swa är at siäli*n* takir ekke sit liff, ok sina styrsl th*ä*r so*m* hä*n*ne bör, thz är om ho*n* ekke wndh*i*rbugas sa*n*ni*n*dhi*n*ne, hwadhan aff kroppin thakir sit liff Här höre thu widh*er*törfftelikit siäli*n*ne, at hon skuli haffwa sit ämpne äll*i*r gärni*n*g mz tro*n*ne, om hon wil sik främia fran thä*n*no*m* wärdzligha astw*n*dilsome*n* ok til gudh The siäli*n*na liws som hädhan aff wärldi*n*ne färdhas til gudh är andhelika thinga wndh*i*rstandilse, ok ködzlika thinga ok wena glö*m*ska Annath aff thässo giffw*er* gudz ami*n*nilse Annath

liffsins renlikhet For thä*n*na sak skulde tik wara swa som stiwghlikit, thz thu haffw*er* aff jordhi*n*ne, ok thz kostelikit som thu haffw*er* aff himblome*n* Thy är thä*n*na fawidzska nogh oppinbarlighin, at säthia trälin ow*ir* h*ärr*an, kötidh ow*ir* äll*ir* framfore andan, Thy skalt thu glöma thins fadh*ir*s hws ok thin almogha, at thu ey mz ensa*m*pne astwndan skuli gaa til baka, thänkia*n*de oppa thz som thu haffw*er* ow*ir*giffwit, wtha*n* fädh*ir*ne, fädh*ir*nis landh ok alth a*n*nat, wthan thin gudh, hwilkin thin ok alla thinga skapare är, skalt thu latha fara, swa som thu thz aldrigh förra seet haffdhe Hwat är nw görande, äru thy ey alle the forsmaskolande, hwilka thu for christi kärlek haffw*er* ow*ir*giffwit, enka*n*nelika thine foråldra Enghaledis For the*m* skalt thu sändha gudhi aldra hethasta bön, oppa thz at thu maghe th*em* haffwa til sälskap j komaskolande wärldh, hwilkin äwi*n*nelikin är, for thz thu the*m* flydhe här j thä*n*na närwarandhe wärldh Hatidh bör giffwas willo*n*ne, kärlekin blodheno Hatidh j thy, at hon
205 wändh*ir* tik bort aff sa*n*ni*n*di*n*na wägh, kärlekin for thy at han skipte mz tik hwat som hältz j th*em* war aff tro*n*ne, oc aff trona gärni*n*go*m* for christi kärlek

Th. Nw fadh*ir* säg Hwi bödh gudh abrahee wtgaa aff si*n*ne jordh, ok fran sino*m* weno*m* ok frändho*m*, hwilke*n* fulko*m*pnadhe som bwdhit war, wardh*ir* han thäkkare gudhi j främadha landh, än j sino födzlo landh,

Per. thro thz dotth*ir*, at aff allo*m* th*em* hälgho*m* ma*n*no*m* som warit haffwa fordho*m* j wärldi*n*ne

Engen täktis fulkompligha gudhi wthan han förra wtgik skäligha, omgangande annars stads, än j fädhirnis landeno Hör apostolin sighiande Swa länghe wi ärum j thänom kroppenom ärum wi swa som wandrande pelagrima, aff härranom mz tronne tha wandrom wi, ok ey mz naturinne sighiande, thän wi wiliom til komma Wi dyrffwoms än, ok godhan haffwom wi wilian hällir wara pelagrima aff kroppenom, ok närwarande när gudhi etc[ra] Skälighin dygdhinne framganghir j människionne pröffwas wara ködzlikhetinne genwärdoghir Ey kan ok mz saktho andhin ok kötidh dragha owir eno, for thy them skil mykit ath j naturinne, ranzsakom thänna wärldinna sex aldra, til the sex daghana j hwilkom gudh skapadhe all thing, ok huru hälgha manna dygdh warth klararen ok oppinbarligharen ällir kwnnogharen Huru tha gingo the wt aff thera jordh, Huru wärldinna skikkilse sik öpreste j nakrom trappom, mz dygdhinna ökilse,

Alztingis wäl är thätta komith som thu sigher, Th.
ok thz är wäl bekomande hälgha jomfru idhkan, sigh thy hwat thik synis

Första daghenom sighias himelin jordhin ok Per.
liwsit wara skapat, än onyttogh ok toom, ok mörkridh gik owir alla jordhena diwp ällir grwndh Thz thu hördhe om himelin ok liwsit tillägh skäligho creatureno, mz andheliko wndhirstandilse, thz är änglenom ok människionne, hwilka skälin ok wisdommen swa haffwa främiath til at wndhirstanda skaparen, at om swa är at the wäl lydha honom, hwilkom enkte findz störra ällir war, ey

ok bäthra skal wardha, tha foregingo ok foresatho the rättelika allom them thingom, som äru nidherföre wndhir thera lydhno Sannelika om änglana är os ekke spörsla, thak thy atwaktelika til wara, hwat scrifftin sigher om jordhinna offannoghet ällir thomhet, ok om mörkrith som gar owir jordhinne grundh ällir diwp See til mz thänna täxtin j första aldrenom, hwilkin som war fran adam ok til noe, haffwande tw twsandh, tw hwndrath, firitighi, ok thu aar är ey opfyltir Betracta at the första födzslonar waro swa ofannogha j tronne ok gärninginne, aff lastanna ok syndanna mörkir, ok thär mz wanskadhos the j blinda glömskonna mörkir, aff sannindinna käldo, ok kötidh war saa formäktokt owir andan, ok wndanthaknom faam människiom, forgingos the all saman j flodhinne, ok siälff människionna 206 skälikhet wndhirgiffwin köthino, köffdho kötino, kastadh j pinona Swa sigher gudz ordh, ey skal min ande bliffwa j människionne äwärdhelika, for thy hon är likame, ok skulu hänna dagha wara tiwgo aar ok hwndradha, hwilkin aff thänna födzslonna scriffs haffwa wtgangit aff sinne jordh, jak bidher tik at thu sigh mik thz, wndantaknom enoc hwilkin owir ällir bort wtaff wärldinne war fördhir, ok andhrom hwilke böriadho akalla härrans nampn, ok noe mz sinom sonom

Th. Jak seer wisseligha at likamen härradis owir andan, ok dödheligha skuggin ok thera eghin glömska atthe ällir styrkte them, än bidher jak at thu swara mik Huru kwnne noe mz sinom sönom, haffwa wtgangit aff sinne

födzslo, äll*ir* aff sino kythi, mädhan the haffdho hustrur

Per. Jw at ey skulle thz wara fafänghlika sakt abrahe, gak wt aff thi*n*ne jordh, ok aff thi*n*ne födzlo, ok moyses aron ok zacharias ok elyzabet gingo ekke wt aff si*n*ne jordh, for thy the bliffwo standande j hionalagx tro*n*ne, ok äpt*ir* gudz bwdh tha gaffwo the tilhiälp at affla barn Hionolax laghin wthelykto ekke j th*e*m daghome*n* hälaghet*i*nna regulam, serdelis mz thz war bwdhit aff gudhi, ok thz war hans wili at folkit skulde ögxlas j gudz almogha, nar som samblandit idhkadhis wthan skadhelighi*n* lusta ok syndogha*n*, än sigh mik hwar före antiggia noe äll*ir* job, äll*ir* store patriarche*n* abraham ok zacharias, elyzabet mz flero*m* hälgho*m* mä*n*niskio*m*, stadd*om* j hionalagx stadhga, sighias hälaghe äll*ir* rätuise

Th. Jak menar at for thy the liffdho stranglika widh sit köth, ok hogsins frä*m*sta ok öppirstha mällangangа*n*de tro*n*ne, hiöllo the fram före kötidh j wördhni*n*g

Per. Enkte kan swaras thz sa*n*nare*n* är For thy at the bögdho sin anda wndh*ir* gudh, bedzsladhe ok twingadhe the mz skäla*n*na lagh kötidh Än gango*m* ath*ir* til thz wi böriadh haffwo*m*, om thä*n*na aldrana ok daghana Anna*n* daghin war giort äll*ir* skapat firmamentum, thz är himelin, äpt*ir* thz scriptin sigh*e*r, hwilkit atskilde watnidh fran watneno, ok kalladhe gudh firmamentum himil Waktha nw granlika ath, j th*e*m aldreno*m* j mällan noe ok abraham, hwilkin som haffdhe

aar dcccc xii wtgingo ok myklo flere widh taal
aff thera jordh, ok dyrkadho gudh, än j them
förra aldrenom mz noe, ok hans sona affödha,
waro rädde for the plagho som the seeth ok
hörth haffdho, ällir aff gudz räddogha, aff hwilkom
the förfäradhe waro, swa at te matthin komma j
slika sama ällir större plagho, thy är nogh otwäke-
likit at the sannelika styrkto them som the om-
gingo, dyrka en sannan gudh, ok at the them
opwäkto til dygdhelikit liffwerne, badhe aff natur-
likom wisdom, ok aff thy som the wtrönt haffdho
j järteknom Himilin thänne som skapadhir war
207 a adhrom daghenom, ok atskilnadhin gaar j mällan
watnidh, öffra ok nidhra, Noe ok hans sönir mz
thera affödho, j them som gudh räddos, war äptir-
dömith j thännom andhra aldhreno[m], skiliande j
mällan wathn ok watn, thz är j mällan them förra
waro j wärldinne, ok them som äptir them komo,
lärande ok stadhfästande them, mz äptirdöme ok
hälghom kännedom, j gudz dyrkan, hwilke annars
haffdho farit wille j thera osannindh Thänne
samme noe war swa som himil j mällan folk ok
folk, hwilke mz wathneno beteknadhos antiggia j
arkinna byggningh, tiwgw ok hwndradha aar, ällir
flodhinne owirga[n]gande j them aldir tha gänstan
äptirfölgdhe Huru synis tik nw om större hälaghetz
sken war j thännom wärldinna allir, än j them
första, ok om the människionnar som tho waro,
gingo wt aff kötzsins syndom ok liffdho rätuislega,
mädhan j hebreiska scrifftom ok bokom sem war
melchisedech ok honom äptir släktinna räknan
haffwa liffwath til habrahams tima Hwat menar

thu om thä*n*na hälgha ma*n*nin melchisedech, hwilkin som war högxte prästir, huru manga han forwäruade j sino ämbite til gudz dyrkan, mz han ok took thia*n*dha*n* j th*e*m timano*m* aff abraham, th*e*m stora gudz weneno*m*

Th. Näpligha trodhe jak ey ma*n*ga j th*e*m aldhreno*m* kw*n*na sik forbätra mz tolighom, hwilke ey giffno*m* laghome*n* mz thä*ns* kärlek som laghin haffw*er* giffwit, laghin pröffwas haffwa opfylt

Per. Här äpth*i*r thridhia daghin j wärldi*n*na skapnadh, wart bwdhit habrahe, om hwilkin war talan är, at han skulde wtgaa aff si*n*ne jordh ok skylskap äll*i*r födzlo, ok loffwadis hono*m* at hans affödha skulde öxlas, ok wardha swa som stiärnonar äll*i*r sandhin Läg nw thä*n*na aldrin fran habraham til moysen, hwilkin som haffdhe aar til tridhia daghsins gärni*n*g, ok tha math thu see huru wärldi*n*na omwä*n*dilse widh syndh*i*rligha trappor, j gudz nadh synas, ok huru gudz dyrkara gingo wt aff si*n*ne jordh,

Th. Hwat war giort om tridhia daghin

Per. Sama*n* sankis sagdhe h*ä*rran gudh watnidh j een stadh äll*i*r rwm, at jordhin maghe synas ok framdelis grönskas Jordhin grö*n*skande fröö ok yrth*i*r, äpt*i*r sino kön, ok trädh bärande äple äpt*i*r sino kön Hwat är th*ä*tta, wardhe wathna*n*na sama*n*sankilse j eth rwm, om tridhia daghin, at jordhi*n* synis ok sa*m*ma jordhin fruct görande fröö, yrth*i*r, ok trää bärande äple, wthan at j tridhia aldreno*m* syntis habraam mz sino*m*, mith j blandh hedhni*n*gana, swa som en öö mith j flodhi*n*ne, giffwande aff sik lydhno*n*na fruct j

omskyrdi*nn*a syndh*i*rlika wtmärkilse, ok fructsamliki*n* trä, j frägdhi*nn*a ok hälagheti*nn*a forskulla*n*, än thog at förra wärdhi*nn*a allir haffdhe hälgha män mz store forskulla*n*, tha likawäl war ho*n* all fwl mz hedhni*n*go*m* otroligho*m*, swa som holdh 208 aff haffsins flodh, ey syntis the som tha waro, swa som abraham mz allo sino hws, ey toko ok the nakot syndh*i*rligit bodh swa som är omskyrdhena, wndantakno naturligha laghome*n* Betracta nw gudz doma oranzsakligha diwphet ok grwndh, huru första ok annan aldhren, swartha mörkrith holde, for första föräldrana affgangh ok brwdh Ok här böriadhes först mz omskyrdhi*nn*a bodh, oppinbaras gudz lönligha wilia ok bodh, ok mä*n*niskionar kalladha mz omskyrdi*nn*a bodh, forskullado the nakra, swa stora hon kw*n*ne wara rensilse Ok p*at*riarcha*nn*a sönir, ok israels sönir wtskildes mz syndh*i*rliko*m* stadhga tro*n*na ok testame*n*t, fran th*e*m som engha haffdho trona til gudh, wthan waro swa som flytande j syndogha lustans rörilso*m*, grönskadhes rätuiso*nn*a grönskande fruct, for thy at affgudhome*n* forsmadho*m*, böriadhos wardha sa*n*ne gudz dyrkara, hwilkit ok enka*nn*elika mz stadha*nn*a omskiptilse äll*i*r födzlo*nn*a, bwdhit war habraam ok alle affödho*nn*e mz omskyrdhi*nn*e ok andeligho*m* skälo*m* Swa som ok apostolin sagde somliko*m*, j ärin ekke j kytheno wthan j andhano*m* Saa aff omskyrdhi*nn*a tekn, kraffdhe gudh j sino*m* almogha himilslika sidha skapilse ok beläthe, thz är, at the skullo fara wt aff kötzsins lastom, hwilke sik giffwit haffdho in j gudz dyrkan, mz hälgha lypteno, swa som nw

skodha*n*de omskyrdhena bodh, oc Apostolins bodh, hwar han swa sigir För tik wt aff gambla ma*n*neno*m*, ok inför tik nya ma*n*ne*n*, hwilkin skapadh*i*r är äpt*i*r gudhi j rätuisonna ok sa*n*ni*n*di*n*na hälaghet Än om fiärdha daghin äll*i*r fiärdha aldrin, wilio*m* wi nw see, hwilkin aldir räkte fran moyse til dauid, haffwande aar Fiärdha daghin lääss thu giordh wara himiltekn, the större mz th*e*m mi*n*dra, ok j fiärdha aldreno*m* moysen ok aron, ok flere gudz tiänara, wara kalladha wt aff egypto ok wtgangna, haffwit ow*i*rganga*n*de, laghin thakande, ok järtekne the som alle wärldi*n*ne, som förra war osynlikin wnfanga*n*de, j thä*n*no*m* aldreno*m* swa som himilin owantil pryddis mz himilteknome*n* om fiärdha daghin Saa ok hälgha ma*n*na, jordhi*n* ok th*e*ra som tro j gudh, ökthis ok pryddis, ok oplystis nidha*n*til, mz troanda mä*n*niskio wtuidilse ok förökilse, ok j liknilso*m* widh th*e*m som gingo wt aff egiptolandh, ok th*e*m förra waro j wärldi*n*ne Thässo*m* som aff egipto gingo, liffwande widh the gudhelika sidhwänior, som th*e*m gaffs aff gudhi, ok järtekne*n* j ökne*n*ne waro th*e*m til styrkilse ok triffnadh, oppa thz the skuldo til loffwadha landhit thäs kärlekare*n* ganga äpt*i*r gudz bwdhi Nw synis at thä*n*na födzla*n* förskullade mera liws, aff gudz tekno*m*, ok syndh*i*rligha gudz nadh, här oppa jordi*n*ne, j thy at the trodho gudhi, än all wärldin j si*n*ne otrolikhet, forskulladhe liws owan aff himblome*n* 209 Hwat ey haffw*e*r thu här j thä*n*no*m* alreno*m*, fulkomligasta o*m*wändilse*n*na formam äll*i*r wttekn-ilse, hwar gudz almoghe aff egiptolandh j storo*m*

hopom wtgik, ok äpthir sik läth qwarth köthgrytonar, mz andhrom them sidhuäniom som osidhogha ok olofflika waro Här mz sändandis gudz almogha eena figuram ällir liknilse, som andelika äro födde in baptismo, at the skulu glöma jordhena j hwilke the äro föddhe, ok the skula ath andhrom wägh letha sith fädhirnis landh, hwilkit här är okwnnokt, See nw huru wärldin haffwer warith swnkin j diwpa glömskonna mörkir, ok länteligha komen fram j nadhinna klara liws, ok j thera lönligha ok innebwndhna märkilse kännedom, skodhadho the wara tima fwlla mz sannindinna liws, Än somlighe atskilia thänna timana saa at fiärdhe daghin war til dauid fran abraham, swa som fiärdha daghenom himilteknomen sattom, rikesins sken ok prophetanna kora, hwilke mz prädikaranna liwse, swa som stiärnor opfyltho alla wärldena, ok godha fran ondom, swa som liwsit fran mörkreno wtskildo the

Th. Thu tilfoghir thz som närwarande är, thy gambla mz wärdoghe liknilse, ok mz andelikom ok lönlikom trappom, skuli thu framkomma til thz nya, oppa thz wi alle maghom ropa mz höghe röst The gamblo äru framlidhin, ok see all thing äru giordh ny Fämta daghin for the nya skapilsen, tillägh fämta wärldinna aldhir, at wi maghom wäxa til the nyo thingin fran them gamblo, ok at wi maghom kwnna spöria ok letha öffra rikit, aff nidhra trappomen

Per. A fämta daghenom äptir biwdharans bwdh ok wilia, framkomo skapadha foghlana, ok fämta alrenom hwilkin haffdhe aar fran moyse ok til

dauid konungh, ezechiam, josiam, mz storom ok fulbordoghom hälaghetz prophetom, ok andhra konungha, mz sinom wndhirdanom j israel, withom wi haffwa warith, hwilke mz hogxsins flykt aktande opp j högdhena til änglanna omgängilse, for thera liffwerne forskullan, j nakrom stykkiom ok ärandom, foregingo the them, som förra haffdho warit j wärldinne Hwat ey war thän aff thännom flyghandhe foglomen, hwilkin saa sagdhe, Hwa giffwer mik pännana swa som dwffwonne, ok jak skal flygha ok hwilas, ok framdelis om swa är, at jak takir mina wingha j daghrandinne, ok flyghir til hwilonna wt j ythersta haffs ändha Ok hwa äru thänna som flygha swa som sky, prophetane flwgho tha mera än för Swa som helyas ok bort war fördhir mz kroppenom ¶ Abacuch fran eeno rikeno ok j thz andhra ¶ Ezechiel ok j andanom oppa högha bärghit J samma matto mz flerom scriffwas wara giort Ok dauid thän mäktoghe konungin sagdhe Thig ekke thz, ällir tigh ekke for thän skuld, at jak är een wtlänninge ok pelagrim när tik swa som alle mine förfädhir, ok ve är mik, at min thiänist ällir ärffwodhe, är swa mykit förlänkth j främadha landh, mykit tholkit finz j scriptinne, aff hälgha manna ledzno, hwilka the haffdho här j wärdhinne, 210
hwilkin them war swa som en wthdriffning aff sino eghno fädhirnisrike For thy the oplyptos j hoghenom, til the högxta ewinnelika thingin, Akta hwat han sagdhe Swa som alle mine fädhir, for thän skuld Alle the hälghe män som waro aff wärldinna opbörian, ok til dauid, the

luddho ekke mz hoghenom widh wärldena, ällir widh the thing j hänne waro forgänglikin, thy haffdho the annat thz som stadogth war, hwilkit the aktadho Thz märktho the, thz skodhadho the sik til hwgnadh j stadhin, for thätta flytande ok wansklika, som j wärldinne war For thänna saak, hwilkin här j thänna pelagrims reso ey sokkar ok sörghir, han seer aldrigh sit fädhirnis landh Sigh jak bidher tik, mz dauid, konungh offwir iherusalem, kännis sik wara fatighan, haffwondzlösan, ok pelagrim, swa som alla hans fädhir Hwat grwndh til wissa bygningh, warilse ällir heem, tilräknar tha thu for wisso eglikhet, them hälghom mannom som waro fore honom j wärldinne, hwilka thu weest aff scripthinne enghin wissan stadh haffwa aath, fran thän tima abraham war bwdhit at owirgiffwa sit eghit fädhirnis landh, hwar han haffdhe wissa bliffwilse Nw mädhan war talan är om andhan ok likaman, ällir ok om andelik ok likamlik thing, for thän skuld är spöriaskolandhe, hwat gudh spordhe aff them hälghom mannom, som j wärldinne haffwa för os warit Abraham wtgangande aff sinne födzlo jordh Han kom in j jordhena ällir landhit chanaan, han foor thz landhit om kringh, ok kom til thän stadhin sichem, ok til wallem illustrem, thän ädhla delin Han gik fram bätir hiith ok thit, athir ok fram waffrande, swa länge at hwnghrin kom thär j landhit, tha foor han in j egyptolandh, hwar han miste nakon tima sina hustru, hwilkin hans endhe hwgnadhir war Thär mz rees moth honom örlögh, roff, owena ok

fionda owiruälle Thär mz hördhanna kiff, twädräkt inhysis, hustrun ofructsam, Alt thätta dröffdhe thänna hälgha mannin, hwilkin gudh kalladhe wt aff sinne jordh ällir fädhirnis landh, at j nakra matto wart han mera twingadhir, hwar han hopadhis hwilo, än j sino eghno fädhirnis landh, hwadhan han foor Han färdhadhis sydher wt j landhit, ok badhe j mällan cades ok sur, ok sidhan wandradhe han in j geraris, thär näst war han lanbo j philistinorum landh mangha dagha

Sanneligha här äpthir händhe, at ysaac for hwnghir skuld, aff hwilkom landhit twingadhis, nödhgadhis at omskipta sith säthe Han gaff sik wndhir konunghin palestinorum j gerara, ok kom swa han thär i wadha for sina hustru, som förra hans fadhir, thy foor han thädhan ok til bärsabee Hwat skulum wi nw sighia om iacob, hwilkin for sins brodhirs haath, flydhe heman j främadha landh mesopotanie, ok war thär hyrdhe for andhrom, mang aar, Han kom heem fwllir mz 211
rädde Han miste sin son, hwilkin han mäst älskadhe Han foor nidher j egyptolandh, nw dööskolandis mz sinom sönom, thär til twingadhir aff hwnghir Saa findz ok alle patriarchane haffwa färdhaz, enghin aff them haffdhe nakon wissan stadh ällir stadoghan, j thässo liffweno, näppligha eet öghnablik Än huru länghe wiliom wi thätta förlänghia Wthan thätta skalt thu witha, at alle hälghe män, saa mange som waro här för wars härra ihesu christi tilqwämdh, ok sidhan waro the alle pelagrima ok fatighe, ey waro the tilstadde

omfämpna allir wtwälia wäghin, for fädhirnis landhit, ok for stadogha sätidh allir wärldinna äro, ok wärldinna kärlek, Tak til wara, hwat som sigx Swa som andans ok kötzsins natur är aatskililikin Saa ok bäggias thera rörilse j thässo liffweno, än j thy synis gudh wara wndhirsamlikin, so skikkande sina nadh, at pelagrimen skal nidhertrykkia thän som hema är, mz sinne makt, ok honom späkia, thz är Andhin komande aff himilslighom ärandom ok stadhom, hällir ok sannelika aff gudhi som skapat haffwer himlana, ok thz som offan ok nidhan är himlana Hwilkom wari loff ok ära, nw ok wthan ända Han är kommen at späkia them som jordhena dyrka, mz sinom skälom Mädhan swa är at kötzsins lustha wtganghir är madhka ok aska Skälin ok wisdomen mötha thera opbörian mz andanom, Än nw wil jak witha aff thik, hwat wi haffwom sammansankat j thännom omgangenom ¶ Första sex daghanna gärninga, säx aldra timom, mz andhelike märkilse tilsäthiande, ok nya testamentith the gamblo tilfoghande

Th. Hwat annat är här aktande, wthan at mz hwars enna allirs trappo ökthis komaskolande iherusalem j sinom innebyggiarom, mz tronna skeen til talith, swa som thinganna kreatur til andelika wndhirstansins liws, bäthir skikkadhe daghligha, ok the som aff wärldinna ophoff formatto täkkias gudhi, j andanom, thog starkaren fwnnos j kyteno

Per. Thu haffwer wakat fornompstelika nogh, j thänna daghanna allir aldranna skipan, allir skipt-

ilse, ok thu som bär christum j thino reno
bryste, hwilki*n* thin brwdhgo*m*me är, thu aktar
ekke fafängligha til himilsligha wisdomsins ordh,
ok gärniga

Jak haffw*er* gra*n*neligha aatwaktadh, hwat Th.
thu sakt haffw*er*, likawäl bidhar jak äpt*ir* siätta
daghsins gärni*n*gh,

Siätta sa*n*nelika liwseno skalt thu ey twäka Per.
liffwande siälena ok mä*n*niskiona, til gudz biläthe
ok liknilse wara giordha, at ho*n* skulde wäxa ok
ökias wälsignadh, ok th*ä*r mz alle jordhi*n*ne ok
hä*n*na sa*n*na naturliko*m* creaturo*m*, hwat the
häll*i*r äru j si*n*no*m* äll*i*r wtha*n* si*n*ne, sattan til
styrara aff guddomsins makth, Hwat ey j thä*n*na
daghenom, swa som dörin oppa hakano*m* wändis
fäm dagha*n*na skäl, mz sino*m* skälo*m* ok gärnig-
o*m*, ok j th*e*m nya adam opran sa*n*na skenith
j wärldi*n*ne, mörkreno offw*i*rui*n*nando*m*, äll*i*r th*e*m
som waro ow*i*rwonne aff wärldi*n*na mörkir Första 212
delin j abel, ok j andhro*m* hälgho*m* ma*n*no*m*,
som j th*e*m timano*m* waro, ok til noe, haffdho
litidh liws

¶ Fran noe ok til abraham lysthis wärldhi*n*
yth*e*rmera

¶ Fran abraham ok til moysen, j testame*n*-
tith, tro*n*ne ok lyffteno, ok mz större himils-
lighe wälsignilse, än the som förra waro mot-
stridde äll*i*r aff stridde wärldin endels sit
mörkir

¶ Fran moyse ok til dauid framgingo nw
kringh om alla wärldhena, än tha likawäl a
frägdhi*n*na wäghna, thro*n*na liws,

¶ Fran dauid ok til christum war liwsins nadh swa mykit wtwidh kringom wärldena, at ey atenasth aff prophetanna oppenbara järteknom, kwngiordhis rätwisonna sool, kommaskolande, wthan swa som mz daghrandhinne tronne, j liknilsom lysande, ok lysande rätwisonna sool forelöpande, ok for thy j thänna siätta aldrenom haffwer thu christum rätwisonna sool, liffsins reghlo, alzskona höffwidzska sidha ok nadhinna liws, hwilkom sinna klarhet j wärldena ok kringhom alla wärldena All the thing som röra til äwinnelikhetinna, ok gamwl waro, skiptas j nyhetena ällr j nyghia omgango, skadhelika liffwith skiptis j dödhenom, them osynlika thingomen wndhirgiffwas all synlikin thing, At människian skuli liffwa, biwdz hänne döö, läthis sakin höras, hwar fore människian skal döö, j thänna siätta daghenom, hwilke sik mz friom godhom wilia fortakit haffwa, likamans lustha gärninga, j hionalagx stadhga, for himerikis rike, kärlika astwndan The haffwa sin lön sik redho j äwinnelikhetinne j syndhirlighe äro, wtskilda owir alla andra dödhelika människior Än thätta ordhit är ekke allom giffwit at taka äpthir sinom wilia, wthan som höffwidzska renleksins älskare ok höffdinge owir sanna blyghetena haffwer fore seeth ok skipat, ällir wthualdh, haa the äru som fölia skulu lambeno ää hwart thz gaar, Än thz här äptir sädz hionalaghit jomfrudomenom, är samma saak som förra Wi wiliom taka athir oppa thz som wi för haffwom haffth for händhir Thänna säx aldranna tima skiptas j swa matto.

Första aldrin til noe, haffwande aar, tw thus-
andh, tw hwndrath, firitighi, ok thu, Andhre
aldhrin fran noe, ok til abraham, haffwande aar,
nio hwndradha, ok xii aar Thridhia aldrin fran
abraham, ok til dauid, haffwande aar, nio hwndr-
adha, ok tio aar Fiärdhe aldrin fran dauid, ok
til thäs judhane wordho gripne, oc fördhe til
babiloniam, haffwande aar fira hwndradha, xxx,
ok try aar Fämpte aldrin fran them timanom, j
hwilkom the wordho saa gripne, ok til wan härra
ihesum christum, här oppinbaradhom j mandoms
nathur, haffdhe fäm hwndradha aar, ok säx aar,
ok tiwghu Än j hwat matto thänna timana
atskilias, tha är jw klarlikit, at äptir thz hwar
aldrin til öktis, saa öktis ok thera tro ok liffwerne,
som trodho a gudh, thär mz öktis badhe thalith
ok forskullanen, swa länghe alla nadhinna op-
fyllilse christus syntis, ok sanna solin gambla
wärldinna mörka omkringwändilse fordriffwande, 213
sik oppinbaran giordhe alle wärldinne

Jak märkir thätta, at all likamlikin ok thim- Th.
lighin thing äru säthiandis äptir thz som andhe-
likit är, ok thz antiggia görs saa, for thy at thz
kräffwir forskullanen ällir skikkilsenna wärdoghet
Thz är ok allom liwslikit, huru all gamul ärande
som fordhom haffwa warit, ok j scriptinne äru
stadhfästh, omskiptas, mz the som nya laghin
halla Än huru skadhelika liffwidh omskiptis j
dödhenom, tilbör at thu thz liwsligharen oppinbare

Eeth liff är thz som til sik draghir dödhin Per.
En daghir är ok thän, som är oatski[li]likin fran
hälagho lyffteno Han födhir alla them som thänna

wärldhena forsma, wndh*i*r christi söta wk, ok thä*n*ne dödhi*n* kallas j thä*n*ne wärldhi*n*ne mors vitalis, thz är liffaktoghe dödhin Än wärldi*n*na älskara tha swikir vita mortalis, thz är dödhelika liffwidh, nar thz lustar ok lismar for mä*n*niskio*n*ne Th*ä*nne döö rättelika som förwärua j dödheno*m* liffwidh Än the liffwa illa, som äpt*ir* liffwidh faa til möthis äll*i*r ok äpt*ir* sik een ondhan dödh Nw mädha*n* thu ey faar saa langha*n* tima til fars, j iordhrike so*m* thu astwndar, tho at minzsta swa länge thu liffw*er*, haff wilia*n* rättelika liffwa Th*ät*ta wil ok thz kräffw*i*r gudh aff mä*n*niskio*n*ne, at ho*n* skal döö wt aff syndi*n*ne Andhin mz skälome*n* nidh*er*köffwande kötzsins laagh, ok th*e*m pärsande, at swa som wi sa*m*iordhadhe äru*m* mz christo j döpilsome*n*, til dödhin, swa ok mz christo skulu*m* wi opstanda, ok här äpt*ir* liffwa j eno nyo liffwe Nw for th*ä*n skuld, at thu äst omhoxande, huru mä*n*niskia*n* skal liffwa döande, äll*i*r huru ho*n* skal döö liffwaskolande Hör apostolin sighia*n*dhe, j ärin dödhe, ok idharth liff är gömth mz christo j gudhi, Äpt*ir* kötzsins lusta är wisse dödhin, gudh wil at syndhin skal ekke styra j waro*m* dödhelika likama, hans astwnda*n* ey samtykkia*n*de, ey skulu ok wara li*m*ma wara orätwiso*n*na wakn j syndi*n*ne,

Th. Jak weth thz for wisso, at the som äru j kythino, kw*n*no ekke täkkias gudhi,

Per. Thy sigh*e*r apostolin framdelis, kötzsins snille är ey annat wtha*n* dödhi*n*, Än andans snille är liff ok fridh Hwilkin ekke hafw*er* christi anda, han höre ekke til christo, thy är han ekke

hans, än är christus j os, tha är kroppin dödhir
for syndhinna skuld, ok andhin liffwer fore rät-
wisogörilsenna skuld Siälff rätwisan j hwilke
syndaren döör j syndhinne, är siälinna liff, ath
hwilko sanne frihetinne begaffwas han aff gudhi,
hwilkin wardha skal gudhs arffwe Ok thär äptir
sigher apostolus, Wi ärum ekke skyldoghe köteno,
swa at wi skulum liffwa äptir kötzsins lustha,
For thy, är thz swa, at j liffwin swa som kroppin
wil, tha skulin j döö Än är thz swa at j dödh-
gin kötzsins gärninga j andanom, tha skulin j liffwa,

Nogh haffwer thu trakterat ällir saat om Th.
dödhelika liffwidh ällir liffaktogha dödhin, mz
malningh ällir script, ok at the som styras aff
gudz anda, äru gudz syner Hwat kan nw fria
wilkorsins siälswaldh ganghna, om andhin, som
hiälpa skulde, är bortho, thz höre ekke honom til,
som wil ällir löpir, hwat göraskolande är, wthan
gudhi som miskunnena skal giffwa, 214

Är andans nadh bortho, fria wilkoridh j Per.
människionne kan enkte hiälpa til helsonna, thy
är gudz mildheth draghaskolandis, mz hälge ren-
liffnadzsins dyrkan, at thz som människian rätte-
lika wil, skuli forskulla fulbordhan ok nadhinne
tilhiälpande wilkorsins frihet, thakin kronona
For thänna sakir hwario handa, som sant är, blykt,
rätwist, hälaght, älskelikit, thz som godha frägdh
haffwer, ok thz lofflikom sidhom tilhörir, alt
thätta bör os göra, ok thz wi haffwom lärth aff
warom forfädhrom, ällir thakit, seeth ok hörth
Huru the, j myklo thulumodh, j dröffwilsom, j
widhertörfftokhet, j tranghom, j plaghom, j slagh-

om, ällir huggom, ok häktilsom, j forrädilsom, j ärffwodhe, ok waku, fastho, renlikhet, j wisdom, j sötmanom, j them hälgha anda, j kärlekenom, ekke skrymtelikom, j sannindhinna ordh, j dygdhinne mz rätwisonna waknom, oppa höghra handh ok winstra, mz äro ok wanäro, mz wanfrägdh ok godhe frägdh Swa som swikara ok sannindhinna människior Swa som the okwnnoghe äru ok kändhe Swa som döande, ok see wi liffwom Swa som slaghne ok ey dödhe giordhe Swa som ängxloghe, tho likawäl altidh gladhi Swa som fatighe än manga rika görande Swa som enkte haffwande, ok tho likauäl all thing äghande See nya manzsins argumenta, thz är bewisninga, fria wilkorsins tilhiälp, andelika liffsins witnisbyrdh, ok alla gambla liffsins dödhir, ok affskrapadha byrdhin ällir thwnghin Thänna timanna plagha j hwilkom wi liffwom, the äru ekke jämwärdogha til kommaskolande ärona, hwilkin oppinbaras skal j os Thz bör gudhi j oss, ok aff os liffwande offer, at j kommaskolande wärldh, ällir liff, skuli finnas liff wthan offir Hör dottir christi brudh, Hör christi jomfru, huru thän hälghe ande thalar til gudz mönstir Är thz swa at thu glömer tik O thu som fägirsth ästh j blandh andra qwinnor, tho wtgak ok gak borth äptir hiordhinna fothspor, ok födh thin kiidh, jämpnth widher tabernacula pastorum, thz är thär som herdhane haffwa bygdh om sik,

Th. Hwat är thätta Ha är saa fawidzskir, hwilkom fula glömskan skuli skyla sik siälffwa,

Per. O dottir manga jomfrur hampnenom omskiptom, spöria ok letha äptir christum, the böghia sina

halsa wndh*i*r klostra lagh, j hwat skikkilse äll*i*r opbörian, the taka til sik tholkit hälagth ämbite, thz akta the ey mykit

Sigh thy fadh*i*r thu hwilki*n*s glädhi är alla- Th. ledhis, at alla sik forbätra skulo Sigh hwat göraskolande är, th*e*m som th*än*na wäghin inganga, at tha wäghin ändhas, hwat th*e*m möth*i*r som til liffwit inganga,

Ån tho at jak sagdhe mykit slikt sa*m*ma förra, Per. j th*än*na book, om hwilkit thu ath*i*r nw bidh*e*r, aff hwilko jak twäkar ey, at the ä jw faa fructh, som skära wilia, ey skal jak än läthias at säthia här liwslikare*n* thz sa*m*ma, hwilkit jak weth omskiptelik*om* män*n*isk*om* j manga dela atskild*om* nyttogth Tak til wara, gudz nychil är gudz räddoghe, mz hwilk*om* opläsas skal före andeligha wndh*i*rstansins liws En inganghir är til indhra 215 sa*n*ni*n*dhi*n*na yrtagardh, hwar om siälin kombir in nakra stwndh, ey är hon saa lithin, tha wardh*i*r hon rensadh aff gudz stra*n*ga doms räddogha, ytra manzsins pinlikheth*i*r ok wanskilse späkias, ok hoghin hwilkin aff th*än*na wärldi*n*na synda mörkir fordarffwadh*i*r är, oplysis ok wardh*i*r beqwämbir til at skodha andhelikin thing, ok gudhi lönlikin, wtha*n* thän som han th*e*m wil oppinbara Thässo gudheliko skeneno swa aff gudhi anamadho, opris örlögh mz i*n*nebyggia*n*de owenen*om*, ok jä*m*plika opfödd*hom* For thy margha jo*m*frur ok änkior, nar the haffwa fanghit ingangin j renliffnadzsins hwilo, tha böria the til at mäthia ok räkna th*än*na stora hwilona, som the haffwa fwnnith, genast j första ingangen*om*, hwilkit th*e*m

giffwit är for twä*n*na sakir, at the ey atenast glädhias skulu, for thz at the haffwa fw*n*nith hwilan stadh, wthan for thz the haffwa wnflyth dödzsins wadha, th*e*m saa standandhis j hogxsins frögdh, lismar for th*e*m falska liffsins fulbordha*n*, ey är th*e*ra wili at wara mz christo nw Ok om saa ware at th*e*m gaffwis siälffwald, at skilias widh*e*r kroppin, ok th*ä*r mz krono Här är atwaktande, at th*ät*ta blo*m*stir swa klent ok späth, saa mykit glath, aff the saädh äll*i*r frucht so*m* komaskolande är, ok owisth hwath ända thz giffw*er*, om thz kombir saa när, at thz wardh*i*r moghit Thy är thz enghaledhis liknaskolandis th*e*ra marghfallo*m* fructho*m*, ok moghno*m*, hwilke sin första ingangh j renliffwidh ok o*m*wändilse, mz hälgho*m* ok skäligho*m* omgangilso*m*, haffwa tilwiigth ok fulko[m]pnadh gudhi j langan tima sit lypthe Hwat ey är thz sc*ri*ffwat, at the brödhrene, badhe sanctus johannes ewangelista ok sanctus iacobus, willo förra styra än the haffdho drwkkit h*är*rans kalk, ok kronas for än the haffdho warith j stridhi*n*ne Hwat ey thakir hwar een lön äpt*i*r si*n*ne forskullan ok ärffwodhe, hwat ey om diwrith thoke oppa bärghit, äll*i*r ko*m*me widh*e*r thz, tha skulde thz stenkas Hwar är th*ä*n som wändh*i*r war til gudh, ok j ensa*m*pne sälheti*n*ne kände sik siälffwa*n* Hwilkin ekke är frestadh*i*r hwat weth han Thy är ärffwodhis wtröna*n* wissastha withnith, ok domare til thulumodhit ok löni*n* Spädha trän nar the äru full mz frucht, tha äru the sino*m* dyrkara mykit täkkare*n* ok kärare*n*, än tha so*m* the waro fwl

mz blo*m*streno, blo*m*stridh äll*i*r blo*m*stren äro
o*m*wändilse*n*na förste opböria*n* Fructhin är ärff-
wodhis idhka*n*, ok stadoghet j the godho som
böriath är Westh ey thu hwadha*n* aff all jordhi*n*na
födha äll*i*r affwäxth*i*r thakir sin styrk,

Aff wädh*i*rlekeno*m*, ok jordhi*n*na fructsa*m*- Th.
likhet, nw räghneno, nw soli*n*ne, nw wärmano*m*,
nw aff frostheno,

Saa ok mä*n*niskia*n*, o*m*wändh til gudh, thakir Per.
sin tilwäxth j rätuiso*n*ne, j ärffwodhe äll*i*r
hwillo*n*ne, ok alt thz so*m* sik säth*i*r moth hälgha
wiliano*m*, wändh*i*r han mz thulumodzsins dygdh,
til löna Thy är gudz räddoghe siäli*n*ne lyktha,
giffwa*n*de wisdo*m*sins liws, äll*i*r tilledha*n*de wis-
do*m*sins oplysilse For thy enghin tilgangh*i*r är
til th*ä*n pura rena ok enfallogha, ok een ensa*m*-
me*n*, wtha*n* siälin rensas mz eno*m* til th*ä*n pura 216
rena Hwar ty säthis h*är*rans räddoghe j o*m*-
wändilsi*n*na grw*n*wal, til hälgha omgängilse*n*na
o*m*wändilse, th*ä*r pröffwas framko*m*ma wisdo*m*sins
fruct, th*ä*r är dygdhin mothe owenome*n*, styrkin
j andano*m* moth dödzsins grymhet, th*ä*r är bortho
skadhelika tryghet*in*na eth*i*r anda, räddogha*n*s
ostadoghet, th*ä*r är tilredilsen äll*i*r forer*e*dilse*n*,
at wnfaa sa*n*ni*n*dhena, th*ä*r är ok margha ok
omskiptelika skapnadha ok personarum wt-
driffwilse

Gudz räddogha twäkar jak ekke wara slemogha Th.
siäli*n*na rensilse Än huru saa manga ok at-
skileligha persone skulu ko*m*ma oplysaskolandis
til ena mä*n*niskio, mz gudz räddogha, thz weth
jak ekke, for thy hwar en mä*n*niskia är een

persona, hwilkin sik läthir nöghia aat thy som hänne naturlika tarwadz, ällir som hänne naturlika är händande Ey är thz möghlikit at hon kan thz som hänna persone är oatskililikit, skiptha mz naghra andhra persona, ällir j samma matto aff adhrom thz thaka, som thera naturligha limmom tilhörir Huru kan thy thätta wara, at aatskilelika persone kwnna bekomma enne persone, hwilkom oplysaskolandom härrans räddoghe är widhertörfftoghir,

Per. Thätta är thakande j liknilsom ok andhelika skodhan, hwilkit wi sakt haffwom, for thy ey kwnno manga persone til saman innelykkias j enne persone, än tho at the tilstädhias j eno naturligho ordhe Swa som een wis mästare sigher, persona är skäligx naturs een oathskililikin natur ällir warilse, ok thär före tha tilkombir ekke twem personis eeth ordh, hwariom thera, wthan äptir thy som hwars thera skipilse är, hwat the tho hällir göra illa ällir wäl, äptir thz j liknilsom tillägx the persone figurate, som sakt är j naturlighom liknilsom Swa som härran sigher om sanctum iohannem baptistam, han är helyas Ok thär amothe sigher han Sighin them räffwenom, thz är herodi, ok j psalmenom aff härrans wingardh Wilswinith aff skoghenom kommith, haffwer fordarffwat honom Ok thz singularis ferus depastus est eam, thz war titus ok wespasianus, hwilka han liknadhe oskälegha diwra natur, for thera stor ok syndhirlika grymhet Mykit tholkit findher thu j like matto Hwar människian j sinne persona samföghis ällir tilliknas skäligho ällir

oskälegho creature, älskande, j liknilsom ok görande onth äll*ir* goth Swa som han haffw*er* gärni*n*gena, saa haffw*er* ha*n* liknilse*n*, som nw sakt är Än mädha*n* thu äst skapath til gudz biläte ok liknilse, thy skalt thu j gudz räddogha läggia tik aldra största säwin om enfalloghetena, for thy ostadoghetin är the mä*n*niskio*n*na eghlikin, so*m* twäfalld är Swa margfalla skapilse ok saa manga personas thakir thu in j tik, som thu ondzskofulla mä*n*niskior äpt*ir*fölgh*ir*, j liffw*er*ne ok gärni*n*go*m* Aff saa margfallogho*m* gälnisko*m* ältis een wsul siäl, so*m* ho*n* til sik dragh*ir* äll*ir* j sik öser orena astwndan Ok saa mangho*m* trappo*m* lypthis hon op j högdhena, som hon opresis mz hälgho*m* ok mildho*m* astw*n*dilso*m*, 217
th*ä*r fore enfalloght biläthit ok gudz liknilse fästir enfallogha siäli*n*na skipilse, mz gudz räddogha, j wisdomeno*m*, at ho*n* skuli ey älthas aff lasta*n*na glömsko*m*, wthan häll*ir* om ho*n* rördh wardh*ir* aff naturi*n*ne til nakot olofflikit, tho h*är*ras ho*n* ow*ir* the rörilse Hwat är hälagh siäl j dygdhi*n*na idhkan, wthan skälighit creatur, sino ophoff wäl swarande Nar so*m* rätwis mä*n*niskia gör mz kärleke atwakt the gärni*n*ga so*m* röra til gudz dyrkan ok hedh*ir*, tha synis gudz biläte j hä*n*ne Swa som waxit trykt in j insighlit, allo*m* lath*ir* see som see wilia biläthit som j insighleno graffwit är Saa ok mä*n*niskia*n*, nar ho*n* mz tro*n*ne ok godho*m* gärnigo*m* äpt*ir*fölgh*ir* gudh, nakraledhis mz enne liknilse, theer hon gudh synlikin j sik siälffwe, allo*m* th*e*m som see wilia Hwar fore är thz ligghiande fää ekke lithit, so*m* thu

bär Än the som före äro gangande, the äru rädhaskolandis, ok thz är gömaskolandis hwilkit kostelikit är, ok mz myklo ärffwodhe samankomit är Thy tarffwas mykin gudhelikin konsth j tholke gärning Än sigh mik for hwat saak, wärldinna älskara plägha göma sit gwl ok sit silff, ok annath hwat the haffwa, antiggia j klädhomen ällir j androm thingom

Th. Som mik tykkir tha görs antiggia thz for thän skuld, at thz skal ey smittas aff idhkelighe hanteran, ällir at thz skal ey borthstiälas for glömsko skuld Om här fatthas göman til thänna thinghin, hwat förestar tha, wthan thinganna fortapilse, mz the liggia oppinbarlikin

Per. Saa synis thz Hwar thy arken, nykylin, ok lasen äru, thär är ok göman, the kostelika thinganna, ok är thz saa at arkinne fattas nykillin, tha fattas ok lasen,

Th. Thär är ey sighiaskolandes göma, ey är thz ok tryggelikit, som thär nidher är lakt Än hwat thu menar j thänna liknilse, weth jak ey

Per. Jak skal sighia tik, hwat jak menar Hwat är thino liggiande faa, thz är jomfrudomsins ära högtidhelikaren Hwat är j andeligha gaffwmmen ädhlaren ok sälaren, hwilkin om saa är, at gudz räddoghe ok wisdomen, hwilke nykylin ok lasen äru, ey athirlykkia j godho samwitzsins ark, tha är thz mz sakto giffwit til roff ällir sköfflan, hwilkit thu tänkte tik til äwärdhelika krono, ok widherlägningh ällir athirgäll, thz finder sörghin j tappadha gaffwonne, hwilkit kärlekin atthe wthan räddogha

Th. Thz är wäl wärdogth, at thz athirläsas mz wärdoghom nykil, hwilkit j saa myklom ok kostelikom gaffwom athirlönas,

Per. Huru är thz tha om hordoms nykillin kombir här til, hwat ey bliffwer thz oskath, som thär in är lakt

Th. Aff tholkom nykil haffwer jak wndhirstandit, wara kompnan storan skadha ok tilfälle til mykit onth Swa at godzseno bor[t]takno, haffwer thän fafänglika ärffwodhat, som gömt haffdhe Än lath höra hwat thu menar mz thänna nyklenom,

Per. At mange wardha swikne wndhir hälaghetinna kön, ällir hampn, blandandhe oskäligha ok obeskedhelika j hoghenom, tilsamman lasthenar ok andelika gärninga, ällir ärffwodhe Ok thätta är haffwa thapath ällir misth thz som the lagdho til gömo, j samwitzsins ark, ey atskilia hwat the 218 skulu göra, thy är ekke härrans jomfru ok brwdh äraskolandis, ällir wilia loffwas ok äras j gaffwonne, hwilka hon haffwer, wthan rädhandhis For thy at gudz räddoghe är alla willonna seghir Härrans räddoghe är hälgha ödhmiwktinna withnisbyrdh Ödhmiwkthin är renleksins ok wisdomsins stadhir ok mwr, aff hwilko allo siälin rensas, wndhirstanzsins ögha oplätz, brwdhgomen tilföghis sinne brwdh, mz andhelike nadhinne Swa som tryghetin j syndhinne är wissastha dödhin, saa är wakande räddoghin withnisbyrdhin, j komaskolande liffsins forbättringh, ällr äptirfölghiaskolande liffs gangn ok dygdhom Hwilkin sik gissar älla tror stadhelika standa, wakte at han fallir ekke Ok sigher paulus,

thy thän hoghin som giroghir är om sith gangn, swa som han giffwer tilhiälpena at fwlkompna rätuisonna laagh, mz gudz räddogha, swa wträkkir han ok sik owir bodhordhin, nakoth tilökiande mz gudz kärlek, at han wil mera goth än makthin är, ok än ämwäl om han ey formatte thz han wilde For thän skuld han haffwer altidh j hopeno, owirflythande mattona j sik, haffwer han altidh mer j wilianom än han formaa j gärninginne Än wi wiliom nw komma os til hakan, oppa hwilkom hänghir ällir athir ok fram ganghir, alth jomfrunna liffwerne, klostir liffwerne ok fulkompligha dygdhin, thz är andans ok kropsins renlek, thulumodzsins styrkir, j nya laghanna ewangelii gömo, j hwilko wäghin är thän som liggher älla draghir til äwärdelikit liff, ok til gudhelika kärlekxsins äro Om förstha trappona sigher apostolin, härrans jomfru tänkir thz som härrans är, ällir thz som härranom tilhöre, at hon skuli wara hälagh j kroppenom ok andanom Aff the andhre sigher härran, j idhro thulumodh skulin j ägha idhra siäla, ok j canticis canticorum, kärlekin är starkir, swa som dödhin Saa prisas sanne jomfrudomen j bäggia manzsins hälaghet, jndhra ok ytra, J sanno thulumodhe ranzsakas sanne kärlekin, til brwdhgoman, är thz saa at thännom dygdhom tilläggias framhallit, tha krönis thänna dygdha lopp mz äwinnelikhetinna krono ällir nadh Framdelis är här os opresande stighin, hwilkins nidharsta ändan, drakin mykit war om sik ok fraghin, gömir ok waktar, ethiops thz är blamannen, thakir wara opgangin ath stighanom, mz hwasso swärdheno,

han hindhra tilgangin til wnga mannen, som sither oppa höxsta stighans ända, haffwande lönanna gwlquista, han hindhra ok tilgangin til domaran Än christi jomfrunana styrkir, ok tronna stadoghet, trodhir drakan swa som en annan lithin madhk Alla the pino kön som oppa sidhonar widher stighan äru, bläsir hon swa borth som andhra blar älla aghnar, thän swarte blamannen slar hon nidher, ok trampar honom wndhir sina föthir, ok hon gaar sina reso j orörliko ok owmskiptelige astwndan, fram til blomstrande oleo qwistin,

Mik minnes at thu min fadhir haffwer j Th. thänna samma book förra taladh om thänna stighan Än hwat thu menar nw mz thänno, astwndar jak witha

Westh thu ekke at stighin ällir wäghin, som Per. liggir til liffwit är tranghir, ok at faa äru the, 219 som honom finna Hwilkin wäghir for thy at han altidh skodhar himilslikin thing, ok nakot gaa wt aff honom, antiggia oppa högra handh ällir winstra, thz är ekke lithin wadhe Hwar är thy nakot thz hwilko beqwämmare är thänna wäghin likna, än steghanom fran jordhinne ok opp til himilin opresthom Händhir thz saa at thu kombir oppa högxsta spiälan, ok sidhan om saa är at thu seer nidher til jordhinna, tha är thän wadhin obotha, än standha stadoghan oppe j högdhinne, är swa som nw haffwa forskullat äwärdelikhetinna krono, Än drakans ok blamanzsins, swa som naturin är atskililikin, saa är ok atskilnadhir j thera ondzsko fwlkompnilse Drakin dräpir människiona mz ethr-

eno, än diäffwllin j blamanszsins ha*m*pn, han dräpir ekke atenast mz swärdheno th*ä*n so*m* hono*m* nalkas, wthan jämwäl mz fasano*m* ok räddoghano*m* J andhre math thu märkia härinslikhete*n*na andelika gärni*n*ga, j andhro diäffwlsins krop, hwilkin hälgha män altidh här oppa jordhi*n*ne hathar, stridha*n*de mathe th*e*m, äll*i*r j thä*n*na liffweno, märk här at th*ä*n ilfwndoghe ok kloke drakin, mz eth*i*rfullo*m* radho*m* ok äggia*n*, swa som mz eth*i*rliko*m* spiro*m*, wändh*i*r hä*n*ne nidh fran högdi*n*ne Een ondh mä*n*niskia är insändh a hwar hon kombir, hälgho*m* mä*n*niskio*m* for oppinbara fionde, at thz som th*ä*n andhre kan ekke koma fram mz si*n*ne äggian ok lwkkande hwisk, thz widh*e*rfresta th*ä*n andhre j kroppeno*m*, antiggia mz räddogha äll*i*r oppinbara tilgang, j hwat mattho ha*n* kan sik öffwa, sargande likame*n*, äll*i*r ok andhraledhis fulko*m*pna*n*de sina ondzsko

Th. Jak bidh*e*r tik at thu mik sigh, hwar thok thä*n*ne stighin sith ophoff, äll*i*r hwar syntis han första sin, mädhan han giffw*er* aff sik swa enka*n*nelikin, ok liwslikin kä*n*nedo*m*, j andelike mattho,

Per. Thz är sc*r*iffwat in gestis martirum, thz är j the hälgha ma*n*na*n*na gärni*n*go*m*, som lidhw martirium, for christi tro, aff e*n*ne christi jo*m*fru, hwilkin j häktilse war lagdh Thä*n*na sama jo[m]fru*n* saa th*ä*nna stighans liknilse, äll*i*r lärdhe j sino*m* sömpn aff änglen*o*m, ok war ho*n* saa lärdh aff h*är*rano*m*, at ho*n* skulde wi*n*na sigh*er*, badhe aff ondho*m* änglo*m*, ok ondho*m* mä*n*niskio*m* Äll*i*r haffw*er* thu ekke th*ä*nna stighans skapnadh

ok formam giffna äll*ir* wtkastadha, aff waro*m*
hirdha benedicto, hwilkins reghlo thu läggh*ir* tik
win om at halda, ok reghla*n* sigh*er* os andhelika,
badha stigha*n*s sidhor märkia wan kropp ok wara
siäl, at mädha*n* wi här äru*m* dödhelike til saman,
skulu*m* wj ganga äll*ir* framliffwa wan tima, swa
som aat trappo*m* j himilsliko*m* dygdho*m*,

Här lyktas attonda boke*n* ok börias the nionda aff thulumodzsins dygdh ok aff manilsa domo*m* the*m* som lydha til gudz

O Thu som fagh*ir* äst j blandh qwi*n*nor, är [Per.]
thz saa, at thu haffw*er* tik siälffwa glömth,
tha gak wth, ok borth gak äpt*ir* thi*n*na hiordha
fotzspor, ok födh thin kidh Haa är th*ä*n som
tholigh ordh thaladhe, äll*ir* til hwem taladhe han
th*e*m Hwart kan th*ä*nna wsla ganga, äll*ir* hwilke
äru thä*n*na kiidh Th*ä*n hälghe andhe talar til 220
sina jo*m*frur, mz äw*är*dheliko*m* fästni*n*go*m*, til-
wigdho*m* gudhi, til äw*är*deligha brwdh, hwilkin
j blandh andhra qwi*n*nor noogh bewisas wara
fagh*ir*, thy at hon är mz blyghetinna tekn prydh,
ow*ir* alla andra

Hwat radh är thz som h*ä*nne giffs Th.

At hon skal kä*n*na gaffwona hwilka ho*n* takit Per.
haffw*er* aff gudhi, ok hwat stridh äll*ir* liffw*er*ne hon
haffw*er* loffwat, skuli ho*n* wndh*ir*standa, Mä*n*nisk-
io*n*na liff oppa jordhi*n*ne är enkte wthan som een
rädhelikin stridh Hör h*är*rans ord, hwilkin som
älskar fadh*er* älla modh*er* ow*ir* mik, han är mik

ekke wärdogh*ir*, ok th*ä*n som ekke thakir korsit ok fölgher mik, ha*n* är ekke mik w*är*dogh*ir*, christus wart thy korsfästir for wara skuld, at han wildhe giffwa os äpt*ir*dömit, at wi skullo*m* ganga hans fotspor Hwilkin jo*m*fru th*ät*ta ekke weth, serdelis christi jo*m*fru, om hwilka här thalas, äll*ir* ok ey weth hwat hä*n*na klostir liffw*er*ne tilhörir, hwilkit ho*n* loffwat haffw*er*, äll*ir* ho*n* lath*ir* som ho*n* här aff enkte weth, äll*ir* ho*n* wandhar th*ä*r aff enkte wetha, som reghlan biwdh*ir* ok forbiwdh*ir* Hwilkin ey tilredh*ir* sin hogh at lidha frestilse, Swa som sc*ri*ffwat är Son thu som gangande äst til gudz thiänist, stath j räddoghano*m*, ok redh thina siäl til frestilse Hon wtgar aff sins brwdhgoma dälhet ok kärlek, hwilkin ey wille haffwa nakon deel wäluililigha j hans pino Hwilkin een tha flyr, nar hans h*är*re är j slaagh mz sino*m* fiandho*m*, j hwat kärlek han är staddh*ir*, thz withnar hogxsins dylska Hwat standh*ir* nw thä*n*no*m* före, som saa flyr nar hans h*är*ra haffw*er* wnnith segh*ir*, wthan ska*m*me*n* for kronona, Christi brwdh är framgangin, ekke til hwilo, wthan til örlögh Th*ä*ntidh hon sik gaff wndh*ir* klostirlighin laagh, Th*ä*ntidh hon thok ath sik h*är*rans kalk, ok ow*ir*gaff babilonis gwlkalk, ok th*ä*ntidh ho*n* sik siälffwa ok alth thz hä*n*na war, offradhe ho*n* gudhi, wärldhi*n*ne dödh ok gudhi liffwandis offir Hon ingik j kampin stridhaskolande mz gambla owineno*m*, at hon skulde ok kronas, ok lastome*n* ow*ir*uu*n*no*m*, skulde ho*n* äras aff sighreno*m*, j christi fridh Hwilkin en christi brwdh th*ät*ta ekke weth, hon bliffw*er* glömdh när brwdh-

gomano*m*, ok nar hon sik frögdar j skadhelika tryghet, j mälla*n* örlöghit ok fiondhana, faar hon oforwarath, ok thakir saa margh saar, som hon onda hogxsins döra opläth owenenom, wthan forwarilse Th*e*m hoghenom som j blandh fiandana är trygghir, standh*i*r enkte fore, wthan wisso dödhsins dombir Ey är ok owenenom wansa*m*pt at wi*n*na, nar snillen är bortho j hono*m*, som amothe skal stridha Swa är thz mz christi brwdh, aff hwilkins wissa sa*m*with borth taks indhra fägrindhin, thz är mz the som forsumar at betrakta ok ow*ir*uägha, hwat hon är, hwi hon j tholkin ha*m*pn kome*n* är, hwat hon opburit haffw*er*, Hiordha*n*na fotspor, thz är diwrlika siäla fölgh*i*r hon, for th*ä*n skuld hon lydh*i*r th*e*m oskäligho rörilsome*n*, som j hä*n*ne röris, ok th*e*m äpt*ir*fölghir hon, ey mz dygdhi*n*ne, th*e*m forstyrande, ok ey mz faghro*m* sigh*er*, christum hwilkin sigh*er* wan äpt*ir*föliande 221

Th*ä*tta är een stor fawidzska äll*i*r fawisk tryghet, sliolika haffwa sik j mälla*n* drakana ok blamä*n*nena, mädhan dödhin är j handho*m*, oppa badha sidhor For glömskona skuld lägghir owene*n* saktelika til, ok gör skadha oppa hono*m*, som ey är war om sik Än sidhan hon är wtgangin, huru födh*i*r hon sina hiordh äll*i*r sin kiidh Th.

Mz thä*n*no*m* kidho*m* skalt thu wndh*i*rsta*n*da katha hogxsins rörilse, hwilkra tilgangh*i*r til siäli*n*na är alztingis gen ok snar, wtha*n* wansa*m*likhet Ok aff thy at siälin star ekke manligha j moth lastome*n*, wä*n*dh*i*r hon sik til baka Per.

äpt*ir* diäfflenom, ok wardh*ir* lik hedhni*n*ganom, hwilkin olikir är christo j thro*n*ne ok gärni*n*gomen Hör theodora nar thu först böria liffwa rätuisligha, tha böriar thu ok först at örlögha moth dödhen-o*m* Hwilko*m* ow*ir*wnno*m*, tha wardh*ir* rätuiso*n*na fruct alt thz sighrins loff förir mz sik hono*m* som w*n*nith haffw*er* Ey kan milheti*n*na säädh fästha rothena, för än lasta*n*na tyrne är alt mz rothom wisith Sa*n*nelika enkte medhel är mälla*n* liffwit ok dödhin, j mällan onth ok goth Fäghre är ok th*ä*n sigh*er*, hwilkin mä*n*niskia*n* gör offw*ir*ui*n*nande girnilsena, än diäffwllin j sik äll*ir* hans tiänaro*m* Här ow*ir*uan thu tik siälffwa, th*ä*r a*n*nan Thy at hwar mä*n*niskia*n* haffw*er* sik siälffwa ow*ir*uo*n*nit, tho är enghin th*ä*n, mz hwilko*m* ho*n* tarffwas föra örlöghe, tho likawäl städz wärldi*n*ne mz sino*m* höffdhinga wndh*ir*samligha gälnas mz gröm-het, säthiande sik moth hälgho*m* ma*n*no*m*, at h*är*rano*m* wndh*ir*samligha j th*e*m görande sina wndh*ir*sa*m*lika gärni*n*ga, skuli aff allo*m* höras, th*ä*n onda wara wo*n*nan, äpt*ir* thy scriffwat är, haffsins ophögilse äru wndh*ir*samlika H*är*ran är ok wndh*ir*sa*m*bir j högdhi*n*ne, Thy oppa thz at glö*m*sko*n*ne ingangande, skulu*m* wi ey sliona, takande til os dolskona sigh*er* apostolin, styrkins j h*är*rano*m* ok j hans dygds makt Förin idh*er* j gudz wakn, at j formaghin standa moth diäffwlsins swik, for thy os är ekke örlöghe moth kötidh ok blodhit, wtha*n* moth höffdhingana ok maktenar, moth th*er*a ondzsko som andelike äru j wädhreno Thz so*m* fölghir j sa*m*ma läxi*n*ne, hwar os oppinbarlika biwdz örlögha moth owenenom,

them serdelis hwilkra liffwerne ällir lyffte owirgangir andhra människio liffwerne Ok sigher paulus, altidh antwardoms wi som liffwom ällir skiwtoms wt j dödhin, for ihesu christi kärlek, oppa thz at ihesu liffwerne skuli ok oppinbaras j waro dödheliko kythi, for hwilkit wi enkte wanskoms, än thog at thän war ytreman, han giffwer swiktena ällir flyktena, them indhra mannenom sik opnyande ok forbätrande dagh widh dagh Thz som j thänna närwarande liff är läth ok swa som eeth öghnablek, j dröffwilsom, owirmatta j hö[g]dhinne, gör thz j os äronna äwärdelika byrdhe ok wigth Skodhom thy ekke thz som här synis, wthan thz som här är osynlikit Sannelika likawäl thän som förir härranom örlögh, thz är thän som ärwodhar om at winna j andanom kötzsins gärninga For twäggiahanda skal han sik forwara, thz är först thz han ey skal formykit dristha 222 oppa sik siälffwan Ok thz andhra at han ey skal wantrösta til gudz hiälp, moth sinom wanskilsom J the andhro, högdhin fallande, swikir ok omkwlslar thän som stridher, J them andra hindra wanhopit thäns sigher, som örlöghar Thy skal christi jomfru, stridhande moth sinom fiandha, göma allan sin starklek til gudh, ok j gudhi Ok aff seghrenom skal hon göras ok wardha rik, ey dristande a sik, ok ey mz wantrösth om gudz hiälp, fulegha wändande bakin til owenin Thy äru thänna timans dröffwilse ok pinor wärdogha at nämpnas j liknilsom, widh the ärona som komaskolande är, hwilkin oppinbaras skal j os Wi ärum thy i hopit wordhne frälste ällir giordhe

frälse Nar een seer thz han wil, äpthe hwario tarffwas honom hopas Än är thz saa, at wi hopoms thz wi ekke seem, thz skulum wi bidha mz thulumodh Andhin han hiälpir waro wanskilikhet Ok sigher paulus, enghin skal giffwa sik j dröffwilsom, thässom som här händha kwnno, j within thz siälffwe, at wi ärum thy här satte, at wi skulum lidha Himerikis rike lidher owiruälle, ok owiruällis män röffwa thz Härran kom thy j wärldena, at han wilde sändha swärdhit ok ekke fridhin Hwi, For thän skuld at all thing haffwa timaÄllir all ärande haffwa tima, örlöghit haffwer tima Fridhin Ärffwodhit oc Hwilan samuledhis Thy föresätz christi jomfrum een twngh opfärdh, til een stakkottan tima Än thän som stor är han wardhir fornögdhir mz storom lönom Glädz thy aff opfärdhinne, ok rädz om fallidh,

Th. Giff här ena wttydhning, huru himerike skal lidha owiruälle Owiruällis mannom är eghlikit, latha wara oräth ällir sit eghit, ok handena sända in j annars äghodela, theras som menlöse äru, ok thär mz swa oärligha fridzsins nadh görande owiruälle, ok them söndhirslita mz owiruald

Per. Mädhan saa är at himerike är hälgha manna stadhir, ok rätwisa manna, hwilken kan thänna stadhin faa wthan thän, som rätuisonna dygdhir förir tith Hwilkin formaa wara rätuis, wthan han wardhir aff ondom godhir, Sanneligha godhetin gar ekke j stadhin äptir ondzskonne, wthan syndabättringhinna lagh haffwa förra brwthit alt thz som onth ok genwärdogth är, j människionne Thy nar som människian ärffwodhar, thär om at

hon wil risa til hög thi*n*g skodhaskola*n*dis mz
starke syndabätringe*n*ne Hwat bär ey hon tha
widh*e*r at röffwa a*n*nars j nakra mattho Äll*i*r
menar thu ekke, at tha görs ow*ir*uälle oppa hime-
rike, th*ä*ntidh ow*ir*uällis män som äru oppinbara
syndara, publicani ok meritrices ok hörror, mädhan
the fara ok thit for th*e*ra ow*ir*uällis ärwodhe
Hwilke wthan syndabätringena waro sa*n*nelika ey
wärdoghe at skodha himillin Swa optha bultar
thu star[k]ligha til himerikis porth, huru optha thu
margfallelika mz starko*m* pino*m*, dömir thz som
j tik är lastelikit Til hwilkin porth före christi
tilqwä*m*dh, hälghe män bultadho länge mz myklo
ärffwodhe, mz myklo offir Mz gudz lagha gömo,
ok ko*m*mo tha likawäl ekke in Än th*än*na
wärldi*n*na rike män koma ekke in, for thy the 223
wilia ekke bultha Hwilke ok j thä*n*na wärldi*n*ne
säthia maktena fram före rätuisona, thz är saa
wndh*ir*sta*n*da*n*dis, at the som förra wilia wara
mäktoghe än rätuise, tha mistha the rätuiso*n*na
lön, nar so*m* alla timligha äro äll*i*r makts ände
börias Än hwar som jä*m*pnadhi*n* gaar före
maktena, th*ä*r äpt*ir*fölgh*ir* rätuiso*n*ne äwärdelikin
makt Här förestandh*ir* rätuiso*m* ärffwodhe ok
stridh, ok himerike hwila ok krona Wilt thu ey
nakot höra mz atwakt aff sancti pauli ödhmiwkt,
ok hans största ärffwodhe,

Jak hörir thz gärna badhe, mz astwndan Th.
Han sigh*e*r saa, wi äru*m* swa som wärldi*n*na Per.
affrensilse ok affskrädhni*n*gh, thz är saa menth,
at wi äru*m* saa j mä*n*niskio asyn, ok syndh*ir*ligha
th*e*ra som wärldena älska, so*m* slemasthe wärldi*n*na

träkkir Aff dröffwilsome*n* sigh*er* han, ow*ir* alla matto, ok ow*ir* alla wara makt äru*m* wi thyngdhe, swa at os ledhis at liffwa Hör theodora j allo*m* th*e*m gärnigo*m* ok ärffwodhe, som himilsligha äru, är thulumodit alla mästh widh*er*törfftokt Först wnfangin ok försökt aff gudz syni, ok sidhan aff hono*m*, the hälgha kirkia mz stadogastha kärlek, giffwin til äpt*ir*döme Christus stridhaskola*n*de mz gambla owenено*m*, föddis thulumodeno mz föliande, doo ok pintis, opstodh aff dödha, opfor til himla, thulumodhit war mz hono*m* alla stadz O christi jo*m*fru, hwat thz är tik til stora äro, at thu haffw*er* thz j thino*m* dygdho*m*, hwilkit gudz son haffdhe, ok at thu skalt thz opfylla j thino*m* krop, hwilkit som fattadhis j christi pino*m* Christus frambödh aff thulumodh riddarans spiwthe, göno*m*stingaskola*n*dis sidhona Han wände owini*n* til sin wen Th*ä*r mz fulko*m*pna*n*de j sino*m* hälgho*m* ma*n*no*m*, mz stadogho thulumodhe, ko*m*maskolande martirium Sigh thy saa, haa är th*ä*n os skilia skal fran christi kärlek, dröffwilse, härian, hwngir, näkt, wadhe, äll*i*r swärdh, än jak är wis th*ä*r oppa, at hwadzske dödh*i*r äll*i*r liff, ällr annat Skodha här dott*i*r, hwat fordho*m* j wärldi*n*ne ändadhis See hwat the hälgha ma*n*na*n*na thulumodh planteradhe, ok hwilka fructir the ow*i*rsändo si*n*ne affödho ok äpt*i*rko*m*mandom Abel stridde enkte moth sins brodh*i*rs ondzsko Noe tro wtröntis j arki*n*ne Abrahe sa*m*with atspörs j sins enda sons dödh, Ysaac ok iacob tyngdos j lange pelagrims reso, Josep aff inhysis ok främado*m* h*ä*rrom frestas, Moyses aff mothsigilsi*n*na almogha

j xl aar försöktir Atirloffwilsinna landh ällir loffwadha landhit, aff litle wantröst misthe han Job sidhan han haffdhe misth sin thing, wart han försöktir j träkkenom nakin Tobias fullir j tronne, giordhis blindher Dauid ledh mykit aff sinom son, aff saul, ok andhrom flerom, Prophetane samuledhis aff hwilkom iacobus sigher, Thakin thulumodzsins äptirdöme aff prophetommen, hwilke aff ärffwodhe ok armodh waro wttwingadhe, ok mz hardasta pinom dräpne Alzskona näpst j thänno liffweno synis enkte haffwa aff glädhinne, wthan mykit aff sörghinne än här äptir tha giff- 224
wer hon alla hwilastha rätuisonna fruct, allom them som nakot äru försökte j hänne Jak tigher om the dröffwilsen, som apostlane ok martires lidho, hwilkin othalikin äru Nw är nogh aff them kalksins dryk, hwilkin all the hälgha kirkia drikkir i fridhi, ok the lambeno hwilkit hon äthir mz beska lätikionne, bätra äru hälagh örlöghe än wärstha fridhin Hwat sigher härran Swa som min fadhir sände mik, saa sänder jak idher, ekke til nakra kräselikhet, wthan til ysalhet, ey til glädhi, wthan til obrygdilse, til härghilse oc ey til kötzsins lustha fulkompnilse, for thy hwilkom som här händhir for christi kärlek lidha nakot ärffwodhe, tilbör at han skal haffwa hwilo i christo Qwinnan thäntidh hon födhir, tha haffwer hon änxla, tha hon haffwer ok föth barnith, tha minnes hänne enkte til, hwat hon haffwer lidhit, for glädhina, hwilka hon haffwer fangit Thime är til at gratha, time är til at lee Hwi satte han för grathin än löghit For thy at swa som

natthin löpir före daghin Saa ok i thänno liffweno löpir änxlan altidh före glädhina, hwilkin komaskolande är, j pelagrims reso ärum wi stadde, aff gudz räddogha tha afflom wi, ok helsonna anda födhom wi, j änxlo ok swkkan tänkiom wi oppa warth fädhirnis landh Sörghinna brödh mz sweth ok ärffwodhe äthom wi j wäghenom Wi standhom i syndabätringine, oppa thz at wi skulum wnfly pinonar Hwi teknadhom wi först födde grathin j ropeno, som wi haffdhom j thonan For thy at wi haffdhom misth paradysi liws, ok här gingom in i thänna wärldinna mörkir blinde Owithande withnadhom wi naturina ällir wilkorith, ok i siälffwom födzlo timanom foresagdhom wi dödhin komaskolande, mz ware sokkan Hwat staar tha här före Swa länge wi här liffwom, skulum wi ärffwodha, ok hwat som hälz thz är som oroar andan, thz skulum wi bära mz thulumodh, for thy ensamen tron ok thulumodhit bära allan thänna wärldinna thwnga Wthan them forfaras alla dygdhanna bewisninga Wisseligha hwat sweth ällir ärffwodhe nw är, i warom tima, wardha the liknat widher the dröffwilsen, som the haffwa lidhit, hwilke för os warit haffwa j wärldinne Tho är thätta som nw är, enkte wthan som een lekir, ok stor rolikhet The som för os haffwa warith, dirffdos gaa i kamp mz fiandenom, hwilkin försöktir war aff sinom första skapnadh, til at stridha The skingradho sina fädhirnis athirleffwor The söndhirknosadho sina owener, widh mothstötilsenna hall, christum The gingo thululegha wndhir alzskona pinor, for gudz skuld,

hwat thz hällir war häktilsehws, korsins dödh, boior ok kloffwar, brä*n*nande eldh skiffwonar, eldhin, wtaff höghom bärgo*m* nidh*er* i ström-e*n* styrtilse, Hwg ok slagh, wtdriffwilse oppa öiar, ok annars stadz, hwar the enkte haffdho wthan hwngh*ir*, grym oskälikin diwr, kloffwar, halstrin, hwar the lagho oppa j eldeno*m*, ok aldra handha dödha kön toko the thäkkelika ok loffwadho gudh, ok mz komaskolande äro*n*na hopp, wu*n*no the segh*ir* ok äwärdelikit rike 225 Haa halp här til Th*ä*n sa*m*mi aff hwilko*m* scr*i*ffwat är, Ok thz som war ge*n*wardogth, tok han borth mith aff hopeno*m*, ok näghladhe widh korseth, aff röffwande alla maktir ok höffdh-i*n*ga wald Han giordhe th*e*m fria j sino*m* oppinbara segh*ir*, hwilkin han fwlko*m*pnadhe i sik siälffwo*m* The mattho saktelika wi*n*na owene*n*, hwilkin the wisto wara wu*n*ni*n* mz korsins dygdh Än wi wardho*m* forfärade aff eno ensa*m*pno ordhe, skälffwo*m* ok darrom som scriffwat är om löffwit, hwilkit gänstan röris som wädhrith röris, röris eth grandh moth os ok moth wan wilia, tha är thz saa som wärldhin wilde falla nidh*er* Wi matth*o*m thz os ok moth wan wilia widh*e*rfar, äpt*ir* warth othulumodh ok ey äpt*ir* skälome*n* äll*ir* dome*n*, th*ä*n som rätth*ir* är Än mothe-gangsins lidilse loffwar allo*m* ko*m*maskolande fri-het Ha*m*pnena äpt*ir* störmen Hwilo äpt*ir* ärff-wodhit Sa*n*nelika tha ärffwodhar thu wäl Tha grath*ir* thu fructsa*m*ma thara, nar thu gratande bär thina säädh Är thz swa, at thu här mz ärffwodheno saar rätuiso*n*na säädh, tha skalt thu

witha, at thu wardhir rikir ällir giordhir rikir. mz äwärdhelikhetinna fruct j äwärdheliko liwse Thz om sädhis timan takas twnge kärffwa, thz bör försth sädhinne wäl kastadha

¶ Frestilsom pröffwas thu, ok ey fördömes Hwilkin ekke är frestadhir, hwat weth han Gwllit synis at thz är gwl, än hwilkit thz är thz synis ekke, for än eldhin kombir här til mz Saa ok dygdhin i enom hwilom manne, älla människio. wthan frestilsin komma, weth hon ekke sin twnga ällir sina wikth Halt thy wäl o jomfru, thz thu haffwer, at ey skal nakor annar thaka thina krono. ok thu swa som tröth aff langho ärffwodhe, om thu mith i wäghenom giffwer tik ällir wanskas, thär mz tappande thin lön For thy thz kan thog enkte hiälpa, at thu haffwer wäl lopith, om thu löpir ekke fram til ändan Lath wan härra ok wan gudh see tik wara liffwande offer, hälaght ok gudhi täkt Ok at thin tiänisth är skälikin Thron ranzsakas aff thinom gärnigom, ekke aff thinom ordhom Ok aff hwario wi mästh älskoms ok älskadhe, läroms wi aff frestilsom, at wi witha skulum ekke, hwat wi wördoms wthan hwat wi ärum Hwar sandhir iomfrudombir är, thär skal ok wara santh thulumodh, ok sandher kärleker. hwilkin saa stora makt haffwer, at han owiruindher dödhin alzthingis, honom opsupande, ok hon liffwer dödh Ok sigher paulus, jak liffwer, än ekke jak nw, wthan christus liffwer i mik J ärin dödhe ok idharth liff är gömpt mz christo i gudhi, är thz ok saa, at thu ey wilt stridha mz thinom owen, hwi gik thu tha fram j stridzbanena, mädhan

thu lagdhe sälskap mz christo, nakno*m* i wäluil-
iogho*m* fatigdo*m* Hwi wilt thu lusthas i kräseliko*m*
klädho*m*, ok kräseliko*m* math Swa som th*ät*ta
ware wärldi*n*ne widh*er*sighia, äll*i*r haffwa widh*er*-
sakt, kräselikheti*n*na widh*er*qwekilse i klostreno
haffwa sik i gen förwärwat Enkte gik h*är*rans
modh*i*r mz tecla ok andhro*m* krö*n*tho*m* ok äradho*m*
io*m*fru*m* til th*än*na stridhena Swa ok amazones, 226
thz qwi*n*noslagith, borth kastadho*m* boklaromen,
sloghos the ok striddo mz ma*n*nome*n* Hwart
eth lypthe skikkas ok prydhis mz besyndh*i*rliko*m*
athäffwo*m* ok sidho*m*, äll*i*r omgängilso*m*, at thz
skuli wnfaa sins rätz fruct Haffw*er* thu ekke
läsit, hwat gambla laghin haffwa bwdhit th*e*m
som gaa skulu til örlöghe, The biudha them
som rädde äru Th*e*m som pla*n*ta skulu wingardha,
th*e*m som byggia skulu ny hws Th*e*m som skulu
göra bryllöp, at the skulu ganga ath*i*r heem, hwar
til sin, swa frampt at om the fulfölia thz the
haffwa böriath, ok wardha the saa slaghne, tho
mistha the thz som the älska O thu jo*m*fru
th*ät*ta kw*n*gör tik christi laagh, at th*än*tidh
christus wtwalde tik til si*n*na brwdh, tha skikkadhe
han tik th*är* til, at thu skalt stridha mothe th*e*m
ondha andome*n*, som här äru i wädhreno, är thz
swa at thu rädhis for wantrösth skuld, tha säth*i*r
thu likamlighin thing fram före andhelikin, For-
gänghlikin th*e*m thingo*m* som äwärdelikin skulu
bliffwa, kom j gen at thu ekke skuli wanskas j
stridhi*n*ne, kärlekin ekke skry*m*telikin, wthan ful-
ko*m*plikin, beteknar kronona, th*e*m som wu*n*nit
haffwa, äll*i*r loffwar th*e*m äwärdhelikit liff til löna,

for sina stridh Alla dygdhir i thässo liffweno bära sin pris for seghren aff ensampna thulumodhit The hälgha iomfrun hwilkins hiärta christi kärlekir giffwer sarith Swa myklo mer dröffwis han, aff thässo närwarande liffsins forlangningh, som hon hethelekaren brindher i äwärdelika thinganna astwndan ok kärlek, ok thätta skotith är aldra krafftogasth, aff hwilko een andelikin människia wardhir dräpin, at hon skuli opstanda, hon dör oppa thz at hon skal liffwa Ok nar hon döandhis aff lastomen, är opstandin aff dödha, tha dräpir hon rätteligha döandis alzskona dödha kön

Th. Örlöghe bodhar thu wisseligha mote ondha andomen, j wädhreno Än jak haffwer mera stridh mz enne onde människio, än mz diäfflenom

Per. Sannelika ey hällir dröffdhe tik synligx owins ondzska, wthan han ware thär til äggiadhir aff them osynligha owenenom, ok om han haffdhe ekke maktena takit aff honom, som alt städhir rätuisligha Thy nar tik plaghar thän som orätwis är, tak ekke moth honom, wthan thin hogh oplypt til honom, hwadhan thän onde tok maktena at plagha tik Syndar thän onde i tik, hwilkin i sinne ondzsko härras owir tik, gudh syndar ekke i tik, aff hwilkom thätta städz rätuisligha Enkte är thz saa mykit hindra gudz hiälp i dröffwilsom, som thän lusten til hämpndinna owir sin iämcristin, gudh hwilkin som är rätuis domare, han wträkkir sina handh til hämpnd Thu göm thulumodhit ok tappa ekke bort forskullilsinna fruct Än sigh mik thu som saa hetelika astwndar

sälhetena, ok othulugh äst i motegangenom, hwadan takir thz sin tilwägxt, som födhis aff jordinne

Som iak menar aff wädhirlekenom, thz är, Th. nw aff solinne, nw aff räghneno, nw aff frosteno, nw 227 aff hethanom, wndhirstwndom aff badhe til lika

Enkte kan sannaren swaras Saa är ok mz Per. allom them, som äru stadde j himelsligho liffwerne, nw skulu the haffwa mothegang, nw mädhgang, nw fridh, nw ofridh, ok saa timom mällan aat, koma the til dygdhanna waxilse ällir ökilse Sädhiskornith kastadh j iordhena, är människian kastadh i härrans akir Nw idhkas han aff glädhi, nw aff änxla, nw aff dröffwilsom, wndhirstwndom aff hogswalan lättas han Swa tempreras han ok til skiptis, aff fridhenom ok kiffweno Thz ena aff thy andra, ällir badhe aff hwario the andra Swa händhir thz, at thän som syntis faghir ok stor aff sälhetinna blomstir wardhir större ok fäghre aff motgangsins ärffwodhe, ällr forskullilsenna fulkompnilse All thänna timans glädhi är swa som solskenith, i tiokko reghne, glädhin är blandhat mz dröffwilsom,

Jak kan ey fulleligha wndra, människionna Th. omskiptilse wardha aff thänna skapadha thinganna omskiptilse, äptir thy scriffwat är Människian star aldrig j samma skipilse Än thz en dare wärdz framgangenom for hans onda smikrande ok lekande for honom, kan oprisas, hwilkin wis är thär oppa at thingomen omskiptom, är han qwar i wadhanom aff tilkommande dröffwilsom, som annath wäädhir,

Per. Westh thu ekke os wara människior, ok wndhirgiffna hwaria enna hampns ok stadz omskiptilse, wara naturs fotspor aff skrapas ekke snarligha, ällir mz saktha, än tho at siälff naturin them hälgha anda tilhiälpande, nödhgas sik siälffwa owirgaa Thär före är thz godha samwitith lönanna största ok bätzsta witne, wthan hwilkit än tha at thu äst blomstrande wthan til, som annor wngh trä, fafänghlika skalt thu hopas for ensampna dygdhenar, nidher satto lönen The kaar som giordh äru aff lereno, komma engenstadz til gangn, wthan the äru hardhnadh i eldenom Saa ok thit hiärta, thz kan sik enkte forbätra til tronna forskullan, wthan thäns hälgha anda nadh giffwer thy styrkin ok tilwäxtin Thy är thz wäl wärdogth, at the skulu skina klarlegharen, owir alla andra i himblomen äwärdelika, hwilka här timligha i iordhrike i dygdhanna sken skinu, owir alla andra Hwilkra liffwerne war swa som en spegil androm til äptirdöme j thera liffwerne Ok aff nattenne giordhe the daghrandena Nw mädhan wi thalom ok görom om thulumodzains dygdh, wilth thu ey witha hwart daghlika sälhetin draghir hälgha io[m]fruna,

Th. gärna

Per. Läntelighin sälhet tilledhir hoghenom trygghetena Thryghetin dylskona Dylskan glömskona Här til kombir läthin ok skadhelikin astwndilse opuäkkias Onda lustans beslan lösas Saa öpnas nw onda ok affwändna hoghenom ällir franwändom aff the sanno liwseno andra dödzsins graff, ok

228 thän mothegang som är mz tempringh ok matte-

likhet, opwäkkir trona swa som i sancto petro Han redhir bönenar til gudh, swa som i them som liffwa i tronne ok hopeno Han redhir ällir lärir hoghin Han forwarar ällir gör waran om sik hwan een, i mällan wener ok owener, thy är scriffwat, J them daghom som tik gar wäl, glöm ey them ondho daghomen Ok i them ondho daghomen glöm ekke them godho, J sälikhetinne wari altidh när räddoghin, i frestilsomen trösthetin, j ärffwodit stadoghetin For thy thu framkallar ällir rethir ythermera owenen til häriande mz. thänne flykt Än mz thinne tryghet, ällir ok mera twäkande än thz thu j tik troandeästh for mykith dristogh

Uäluililigha bör os lidha hwaria handha komma kan, thz som os genwärdogth är, for thy lönen äru wäluiliogh En sniäl iomfru ey ärffwodis fikin, wthan fwl aff kräselikhet, ey hwas wthan mykit blidh, skal rädhas thänna lastir skadha hoghenom, hwilkit wärra är The andra kroppenom hwilkit lättaren är Paulus sigher Jak haffwer idher troloffwat enom man rena iomfru, thz är christo, haffwin idher honom täkka Än iak rädhis at swa som ormen swek ewam, at swa wardha idher sinne forradhin, ok falla ok fara illa, for syndinna skuld, wt aff idhre enfalloghet Swa är wisdomen Smaka the thing som gudhi tilhöra, ok thz godha som är owanskelikit, mz wärldinna ärffwodhe rätuisligha törstha Framföre all thing lägh tik win om, at thiäna himilslika brudgomanom mz glädhi Bätra är at thiäna gudhi j frihetinne, än i trangeno, bätra är

milda wilians ämbite, än nödogha thiänistinna alägninga Annadh är kärlekxsins olösligit bandh, mz hwilko milla hoghana bindas i gudhi Annath trälara okith, thz är leghodrän[g]sins räddoghi tilbindher J them andhra är glädhin aff dröffwilsomen ok genwärdogha thinga lidhilse, är wäluililighin J them andra osköniogha härianinna dröffwilse bort thakir thulumodzsins fruct Thy thän hoghin som hälaghir är j gudz thiänisth, är han mz glädhi, swa som drotnighin klädh i purpura klädhe, standandhis före konungenom, holkin ey atenast for sina fägrindh ok skapnadh hedhras, wthan jämwäl hans hampn haldz i wyrdhningh, for thy han är kosthelikin Lägh til hampnin hälgha gärninga, til skapnadhin siälffwa wilians gärningh, Thiänar thu thinom härra mz ledho, tha haffwer thu hampnin oppa tik ok fägrindhin är bortho Haff badhe, tha täkkis thu aff badhe Hälgha jomfrunna första ok kosthelikasta prydilse är blyghethin, är hon borto, än thog hon ware klädh mz bisso ok purpura Thz är mz thy som är aldra grannasta ok kostelikasta, hon ware likawäl nakin, Mädhan wi ändhom här om siälinna ok kropsins omskipteligha wanskilse, är thätta tik o christi jomfru föreskodhande, at thina naturlika
229 wanskelikhetir skulin ey wara ofructsamma, thz äru the thu siälff gör, aff hwilkom for thy at the äru ofructsamma, opbär thu engen lönen Thänna plaghor som människian til sin krop ok til sinna siäl lidher, äru fulkompligha sakir om hon lidher them täkkeligha, at thulumodzsins fruct bliffwer stadhelika standande, nar som gudhi til

städhiande Thu lidh*er* frestilse antiggia til thin rättilse, äll*ir* at thu skal försökias, huru stadogh thu ästh, tha forskullar thulumodit si*n*na löna wissan hedh*ir* Fiandhin hwilkin thin fawidzska haffw*er* opwäkt, han riffw*er* aff thino*m* handho*m* alt thz thu mente ok hopadhis fi*n*na i äro*n*ne.

Th. Jak bidh*er* tik fadh*ir*, at thu giff här oppa snarligha nakor skäl, hwilka th*ä*nna wanskslikhetir ofructsa*m*ma äru, aff hwilko*m* ärffwodhit är thwnkt, ok hedhre*n* är enghin,

Per. Äpt*ir* thz at thu wilt witha thz ordhit som stakkot är, tak aff th*e*m stakkot swar Alla siäli*n*na plaghor äll*ir* wanskelikhetir, haffwa wissa ämpne ok opri*n*nilser äll*ir* exemplum Fawidzsko*n*na grw*n*wal är högfärdhin, Affwndi*n*na fafänga äran är ämpnith Drokkinskapin är fulko*m*me*n* saak til onda lusthan Ok swa math thu tänkia ok wndh*ir*sta om flere, dräp thy mödhrena, tha törff thu ekke rädhas döttbrena, Fulko*m*pna*n*dha lasta*n*na sakir hwgh twärt aff, ok skalt thu faa alla thina wansklikhetir for christi kärlek skuld fructsama,

Th. Mädha*n* saa är at lastenar haffwa sins köns fulko*m*pligha sakir, bidh*er* iak tik at thu sigh mik, hwilkin fwlko*m*pna*n*de sakin är,

Per. Thin spörilse är ekke onyttogh äll*ir* fafängh

Th. Sigh thy

Per. Affwändilsen äll*ir* fra*n*wändilse*n* aff indra sa*n*ni*n*di*n*na liws är alla mankönsins wanskelikheti*n*na fulko*m*pna*n*de saak, ok th*ä*r mz i andeliko*m* forbätringo*m* äll*ir* ganghne Hogxsins högfärdh är alla dygda*n*na fructz fordarwilse

Th. Hwilkin är th*ä*n som all thä*n*na stykke kan begripa äll*i*r grwnda, swa at han aldrigh wilde äll*i*r formatte wthan fruct lidha frestilse

Per. Hör theodora, huru optha siälin tänkir oppa sin gudh, swa offtha rensas hon til at see atskilnadhin mälla*n* sa*nn*i*n*dhena ok lyghnena Th*ätt*a kallas lynghn ok är, nar mä*n*niskia*n* säth*i*r si*n*na gärni*n*gx ända, antiggia mä*n*niskio lön älla mä*n*niskio loff, äll*i*r nakot annat thz som forgänglikit är Ok thz hon gör, gör hon ekke thz for th*ä*n skuld, at hon skal wardha hälagh, vtan at hon maghe hallas ok räknas stor aff si*n*ne gärni*n*g Sa*n*nelika dotth*i*r tha är först störto gropin waktaskolande, nar thu böriar at hallas stor ok loffwas äll*i*r räknas aff mä*n*niskio*m* for nakra märkelika mä*n*niskio, än nar thu allaledhis saa ow*i*ruägh*i*r all thin ärandhe, at thu menar fulko*m*pligha liffwa äpt*i*r gudz wilia, tha wäxir siälina kraptha ok styrkir, häll*i*r aff thulumodheno än aff mä*n*niskio loff, Th*ä*n pröffwas aldrig haffwa wndh*i*rstandith rättelika äw*är*delikin hedh*i*r, hwilkin aff timligha ordhin äll*i*r skikkilse, aff timligho trappo ok timligha loff, hoghmodhas Sa*n*nelika äw*är*delika thinga skodhan är timligha
230 thinga forsmädilse Hwaria handa thz hälstz är som thu gör, gör thz for christi kärlek ok j christo, ok j sa*m*ma gärni*n*g tha atskils thu ekke i manga dela äll*i*r omskipteligha All skalt thu wara j gärni*n*gi*n*ne, all i läxi*n*ne, all i hälgha böne*n*ne, all i gudz lagha tä*n*kilse, thy at th*ä*n hoghin som skipthis j mangh ärande, han är mi*n*dre til hwart äpt*i*r thy som widh*e*rbordhe Sa*n*neligha

latth*i*r hogh*i*r i si*n*ne gärni*n*gh är swa som lassit fasth sithiande i träkkeno*m* War antiggia heth äll*i*r kaal, Åsth thu hwatzske heeth äll*i*r kaal, tho wardh*i*r thu thino*m* hä*r*ra swa som een wämilse Betracta ok skodha sc*ri*fftin*n*a sa*n*ni*n*dh, hwilkin som sigh*e*r bätre är manzsins oiämpnadh*i*r äll*i*r orätuisa, än wälgörande qwi*n*na,

Th. Thä*n*na sc*ri*fftin*n*a stadh mik ok mik likom, maa iak kalla telum phalaretum ena handa skoth, hwilkit thakit, genasth dräpir wthan at andhin giffw*e*r liff äll*i*r widh*e*rqwekir, ok littera thz är täxtin, dräpir, ok andhelika wndh*i*rstandit hoghswalar th*e*m som täxthin synis i thässo*m* stadheno*m* bedröffwa Hwat kan thz nakre qwi*n*no ganghna, hwar äll*i*r huru ho*n* löpir i hä*r*rans wägh, om saa är at ma*n*ne*n* sithia*n*dis äll*i*r standandis är altidh fra*m*me före hä*n*ne, är ok orätuisan täkkare*n* än rätuisan, hwar är tha gangin som ledh*i*r aff wägeno*m* til liffwit, är thz ok saa, at thä*tt*a kön orsaka syndena, hwilke starkare*n* äru, hwi äll*i*r äpt*i*r hwario skal tho thz könith som wanskeligharen är, dragha ok skipa äpt*i*r dygdha*n*na sama*n*sankilse ok th*e*ra fructh Thä*n*na liknilse matte dogha om täxthin omwä*n*dh*i*r omskiptis, ok satthe thz som wärra är äpt*i*r thz bätra, Sighiandis qwi*n*no*n*na wälgärni*n*gh wara bäthra eno*m* ondho*m* ma*n*ne Haa wille thä*tt*a straffa nar täxthin haffdhe sit rättha lopp, äll*i*r haffw*e*r täxthin nakot lönlighit sin äll*i*r wndh*i*rstandh j sik, hwilkit annorledhis är wndh*i*rstan[dan]dis

Per. For thina wärn oroas ok röris thu ekke fafänghlika mädhan thu hopas thz som bätra ok

närmer är helso*n*ne for thit ärffwodhe ok for thin sweth Thän hälghe ande satthe i th*än*na stadh the siäl som löslatogh är ok sik sölar i slema blöthethi*n*ne gangande vth aff lasta*n*na kräslikhet, ok laath ok forsumol är i gudz ärffwodhe for qwi*n*nona, hwilkin än thog at hon haffw*er* akt oppa rättha gärni*n*ga tha likowäl forwärfwar hon engin löne*n* for sina läthi skuld Thz synis sa*n*nelika goth thz som hon gör än the sa*m*ma hä*n*na gärni*n*gh tillägghi*r* ekke andhelika liffw*er*nis fulbordhan Hwilki*n* een blöthi*r* är älli*r* blöthoghor ok löslatoghi*r* j si*n*ne gärni*n*gh han är thäns brodhi*r* som sina eghna gärni*n*ga skingrar th*em* til enkte görandhe th*ä*r mz wil th*än* hälghe ande mz ma*n*neno*m* wndhi*r*standha een fulwordhin hogh ok skälegha si*n*nidh hwilkit th*ä*ntidh thz sik öffwar ok idhkar altid i nakro andheliko ärffwodhe Thy tholgha mä*n*niskior githa ekke haffth athi*r*haldh aff thä*n*s hälgha anda ärffwodhe Tha händhi*r* wndhi*r*stw*n*du*m* at hoghin wardhi*r* rördhi*r* i sinne rätthe ok rätuise säwin ok saa nödhgas
231 han nokot litidh bryta Hwilkit broth älli*r* faal, i himilslika ärffwede haffw*er* fanghit th*ätt*a na*m*pnith macula inequitatis, at thz kallas oiämpnadhi*n*s älli*r* orätuiso*n*na smitta Än th*ätt*a mothebroth älli*r* affgangh föresätis lathe siäl älli*r* sloe, godhe gärni*n*gh, än thog at ho*n* är otäk nw andhro*m* äpti*r*liknilso*m*, här owi*r*giffno*m* som giordh äru aff hälgha tro*n*na hetha, j hwilke sanctus petrus bran älli*r* i christo, thy war hans forskulla*n* större aff hans trösth, i hwilke han badh christum, th*ä*ntidh han staddhi*r* war oppa wägheno*m*

j starka störmenom, än hans syndh han haffdhe i dödhenom wantröstande om wars härra ihesu christi makt Swa som mik synis ok som iak tror tha är the systren som standhir om sidhis widher tik daghlika, än thog at hon är hees wordhin aff daghlikom sangh til gudz hedhir, tik täkkaren än the thär standhir ok hwadzske tigher ällir sionghir Swa som the thär hwadzske löpir ällir hwilas, hwatzske soffwir ällir wakir,

Nw maa iak sighia äptir almoghans sänghn, thu haffwer takith stenen wt aff mino hiärta, for thy thu haffwer thz mik liwsligha kwngiorth, aff hwilko iak wärdheligha rördhis Th.

Thz är widhertörfftokt dottir, at thän offtha kanner tröthman som mykit löpir ällir ärffwoder Swa ok thän som ganga wil trangha wäghana äptir christum, han wardhir optha trötthir, j fatigdomenom wanskas hans makt, Än thän som lustas i thänna liffsins blöthet, hwilkit wanskelikit är, än thog at han mödhir sik wandrande i rätuisom gärningom, tha likowäl mädhan kärleksins hethe är ekke när, giffwer tholkit ärffwodhe aff sik enga fructhir, dolskonne thz alt saman wallande ok fortakande Sannelika the qwinnan som wäl sinnadh är ok tysth, hon är ekke the siälinna omskiptilse som lärdh är The qwinnan som hälagh ok blygh är, hon är nadh owir nadh Alzskona wikt i gwl ok silff, ällir hwaria handa thz hälstz wara kan, är ey wärdogth i liknilsom widh the siäl, som älskar renlekx dygdhena, ok haffwer athirhaldh skälika i allom thingom Swa som solin oprinnandis i högxsta daghsins Per.

tima, giffw*er* sith sken kringho*m* alla wärldhena Saa ok eena godha qwi*n*no faghra omgängilse ok sidoghet är prydilse i hä*n*na hws En stadogh qwi*n*na är swa som stödh*i*r aff gwl giordha, standande oppa the pala som aff silff äru giordha, ok föthrene äru stadoghe oppa stadogx qwi*n*nona ilia Åwärdhelika grwndwala oppa stadhfästo ok orörligho halli*n*ne, ok gudz bodh i hälgha qwi*n*n-o*n*na hiärta Een godh*i*r del är godh qwi*n*na, j godho*m* del thz är th*e*ra som rädhandis gudh, skal giffwas ma*n*neno*m* fore godha gärni*n*ga Th*ätt*a är sc*r*iffwat jo*m*fru*m* ok änkio*m* til loff, th*e*m syndh*i*rligha som hälgha äru Thu haffw*er* nw seeth paradysi roser Skodha nw atwaktelika tyrnidh, som wäxir i ödhkni*n*ne, enkte hoffwdh är argharen äll*i*r wärre än ormsins colubre, ok enkte onth är ow*ir*gangande qwi*n*no wredhe, bätra är at omganga mz leone ok drakano*m*, än mz e*n*ne onde qwi*n*no Qwi*n*nona ondzska omskipth*i*r hä*n*na anlithe, ok gör thz grymth, at hon wardh*i*r swa som th*ä*n biörn, hwilkin enkte seer, ok i blandh th*e*m som hon omgangir, tha är hon swa
232 som een säkkir

¶ j liknilsom widh*er* qwi*n*nona ondzsko, tha är all ondzska swa som enghin Qwi*n*nona ondz-ska äll*i*r wredhe ok owördhni*n*gh är stor skam Ok sigh*er* paulus apostolus All besklikhet ok wredhe, wa*n*wördhni*n*g rop ok hädilse, hwilkit alt är the qwi*n*nona som fwl är mz ondzsko*n*ne, thakis aff idh*er* mz alle ondhzsko, swa at aff thy som onth är bliffwe enkte i idh*er* qwarth, wthan warin hällir inbyrdhis milla ok misku*n*sama,

Sa*n*nelika fadh*i*r th*ä*n hälghe ande haffw*er* Th. snarligha wttyth ödhkne*n*na tyrne ok paradisi roos, ok at enkte aff allo*m* th*e*m thingo*m* som mindra äru än gudh, kw*n*no liknas godhe äll*i*r ondhe qwi*n*no, än swa mykit tykkir mik atskilia mälla*n* godha ok onda qwi*n*no, som atskilnadhin är mällan liffwit ok dödhin,

Godh ok ondh äru sik inbyrdhis ge*n*wärdogh, Per. The äru swa sama*n* at enkte är th*e*m i mälla*n* gangande, hwilkin so*m* eeth th*e*ra älskar han haffw*er* ledho ok stwgh til thz andhra Haffwa the thu tillika som sik siälffwo*m* äru ge*n*wardogh alzstingis, thz kan ekke wara wthan mz wansa*m*likhet Th*ä*n kan ekke wara godh*i*r hwilkin alla stadz dragh*i*r ow*i*r eno mz th*e*m som ondhe äru, ok ey kan ok th*ä*n wara ondh*i*r som ey flyr godha mä*n*niskio gärni*n*ga Sa*n*nelika ä hwart thu wändh*i*r tik, tho findh*e*r thu aff th*e*m thu omgangh*i*r godha ok ondha sidh*e*r Än hwat thu skalt wtwälia, th*ä*r om skalt thu wara omwar ok forno*m*pstogh Hwat thz hälstz är som thu älskar j andhro*m*, thz är widh*e*rtörfftokth at thu antiggia skalt thz haffwa i thik, äll*i*r thu wilt thz haffwa i tik siälffwo*m* Likir spör äpt*i*r sino*m* lika, ok sa*m*mi kärlekin thäns so*m* älskande är, thz är, same kärleke*n* sama*n*sapkar thz sa*m*ma som han är Hör dott*i*r, tik bör at thu skalt wara thulugh, hwar thu är j blandh mangha, tik bör mykit lidha, hwat thu ey forwara kan äll*i*r wnfly Othulumodhit haffw*er* altidh sina pino mz sik, saa at thz minzskar hona ekke, wthan hällr ökar Än alt thulumodh än tho at thz i litlom tima

lidhit är, thog likawäl takith i stadhin fore dygdh, är thz gudhi til sötasta offer Enghin dygdh wthan dröffwilse offras gudhi, thy swa som thäns thulumodh, hwilkin jämlika haffwer sik j sinom dröffwilsom, forskullar loff ok äro Saa forskullar ok othulumodhit skam ok pino

JOmfruligha liffsins opsath ok rolegha hoghsins prydhis ok görs faghirt, swa som finapärla kornen, hwilkin nadh hiälpis oc styrkis aldra enast aff scrifftinna tänkkilse, ällir äwärdhelika thinganna astwndan, än äwinnelika sötmans östh ällir drykkir fore smakas näpligha i thässo liffweno aff them som lustha haffwer i thänna wärldinna hedhir, ok hänna sthim ok bangh, thz andhra är thäns andhra hindher Alla dygdhanna loff bör gudhi fadher, hwilkin mz sino sötho wk ok byrdhinna läthet, biwdhir os hwilona, at owirgiffnom allom them ärandhom som fafängha säffwin haffwa j sik, skulum wi ganga aff hwilo ok i hwilo Ok thänna nadh är os swa som een panth til thän äwinnelika fridhin, hwilkin os giffwaskolandis är Än til thätta hwat är thz som os mästh tilkallar, thz är gudz ordha söthme, hwilkins söthme om han nakot smakadhir wardhir, tha gänstan synas thänna wärldinna kosteligha thing swa som slemasthe träkkir Sannelika himilsligha sädhinna ällir himilsligha wisdoms korn, kräffwir renan akir thz är renth hiärta Thy gör hälgha ordhanna säädh thär frucht, hwar thz findher i jomfrunne renth hiärta, ödhmiwkt, rolikit, ok i gudhelighom räddogha stadh Hwar jordhin ok sädhin mz them som saar, draghir

ow*i*r eno, swa at hwart kombir wäl thy andhro, tha opgaar th*ä*r lustelikin fruct Swa ok gudz ordh kastadh i eeth gudhelikit hiärta, thz ökis altidh ok wardh*i*r wtuith i margfalla fructh andeligha, thz är dygdha*n*na, rätteligha wardh*i*r thy th*ä*n hoghin beqwä*m*bir, at wnfaa gudz wisdom, hwilkin dödh*i*r är wärldi*n*ne, ok allo*m* syndeliko*m* astwndilso*m* rättelika sik dödhgar Mädhan saa är at wi idhkeligha wändo*m*s i gudz ordho*m*, wthan ath*i*r-wändo thako*m* thy alla wara matto i liffsins ok wndh*i*rsta*n*zsins brödh, th*ä*r fore wardh*i*r ok kropsins käthe ledhosam, nar thä*n*ne liffsins math*i*r böria wardha söth*i*r Thä*n*ne mathin haffw*e*r äpt*i*r thy wiis manz ädhla är, alzskona sötma i mw*n*nen-o*m*, ok alzskona sötmans smak sik til andelikin ok äwärdelikin hwngnadh Hwar före ä hwar som skäligha si*n*nedh j*n*wörthis takir til sik thä*n*s hälgha anda hwgswalan, tha är enkte thz wthan til som siäli*n*ne smakar

Jak weeth th*ätt*a forwisso, at hwar en mä*n*-niskia lika ens astwndar thz goth är, än tho likawäl görs thz i th*e*m wisdomeno*m*, som nw är för framfördh*i*r, at hon antiggia ey will, äll*i*r ok hon ey weth aff hwilko a*n*nadh är aff lastheno*m*, ok annadh gaar aff willo*n*ne, oc at hon ekke saa spör ok ärffwodhar äpt*i*r thy äwärdhelika godha, Th.

Jak bidh*e*r tik at thu mik sigh, hwat är wis-do*m*sins fägrindh, äll*i*r är nakot lustheligare*n* äll*i*r mäktoghare*n*, än th*ä*n*n*e wisdome*n*, Thä*n*ne wis-dome*n* optändh*i*r i mä*n*niskio*n*ne tro*n*na liws Han samansäth*i*r sidhenar, han prydh*i*r liffw*e*r-nith Han skikkar kärlekin, han tilsäth*i*r enkte Per.

thz som är orenlikith Ha*n* tilökir äll*i*r tildragh*i*r allan rättilsi*nn*a stadhga, j hono*m* skodhas all gudz osynlighin thing, mz th*e*m wndh*i*rstande*n* som skapadh äru Hogsins blinde oplysis, thz som gamalth är i mä*n*niskio*n*ne opnyas mz andano*m*, thz som wisidh är grönskas ath*i*r, ok thz thörkath är blo*m*stras O sa*n*na wisdomsins fägrindh, hwilko*m* alth olikt är, aff hwilko skälika creaturit takir sin prydilse ok pröffwas thz wara höghra än all wärldhin är, skodhande skapare*n* ok looth takande i thy som osynlikit är j hono*m* Nar hoghin böriar lusthas j thä*n*na wisdomeno*m* äll*i*r andelika liwseno tha är han först beqwämbir 234 at see hwat ok huru mykin thä*n*na fafänga*n* är, j thässo skapadha ok likamligha liwseno, tha gar han försth wt affw*i*r bar[n]sligha fakw*n*nogheti*nn*a wägh, at han maa sighia ok j sik bewisa mz gärni*n*gi*n*ne, ok allo*m* oppinbara thz so*m* hälghe apostoli*n* sanctus paulus sagdhe Nar iak war barn haffdhe iak wethit som barn, än th*ä*ntidh iak war wordhin man, tha wttömde iak thz so*m* hördhe barnome*n* til Thy hwilko*m* eeno*m* som nakot aff thä*n*no*m* som vndh*i*r solena är, ow*i*r sins ordins högdh ok linea är äll*i*r synis dyrth, th*ä*n sa*m*me är ey man wthan häll*i*r barn, han ganghir j mi*n*dhra ok ödhmiwkare ok ekke i th*e*m höghra ok liwslikare wäghe*n*o*m*, ok sama*n*sankar ha*n* saa margha hogxsi*n*s smitthor, som han widh*e*rqwekir i sik th*ä*nna forgängelika thinga*n*na lustilse, än th*ä*n som nokoth foresmakar j hogsins renlikhet aff sa*n*ni[n]di*n*na källo, han wndh*i*rstar hwat atskilnadh*i*r är i mällan när-

warande ok komaskolande liffwith Än westh thu ekke aat hwat osynlighom trappom thässin wisdomen manas ällir röris,

Aff tik wil iak thz höra Th.

Först är i honom gudz biläthe ok gudz Per. liknilse, thär nästh siälffs biläthins dyrkan, ok gudz sanna kännan, ok i kännonne kärlekin Här aff teknas hälgha kärleksins ok samwidzsins skeen, ok oppinbaras j gärninganna fruct, ok i gudz sötho aminne idhkas ällir hallas andhelika kräslikhetinna högtidhelikin gästabudh, giffwin ok kommen affwanath aff gudz wälgärninghom, Thän kan ekke wara ällir maa wara osköniogh̃ir, j gudz wälgärningom, hwilkin som weth haa hällir hwat han är, hwadhan han är komen, ok hwart han är hädhan faraskolande Wismanz hoghir wndantakno naturinne, är altidh thän samme, ey ok snarligha bindhas naturlikin saar tilsaman, thär fore wnflyr een wiis siäl, hwilkin som altidh gudz omskodilse haffwer for sinom öghom, mz sakto owensins snaror Ok j thy han hopas rätuisonna forskullan om han sik forbätra, j sama mattho rädhis han pinonna doom, om han sik forarghar Thz är rätuisa manna ädhla, idhkelikaren nythia öronen än twnghona, j andhro är twäfalt gangn, j andhro är wadhelikit, thär fore är eens wismanz stwderan, aldra fägirsth i siälinne, hwar handhin lathir see läxena, thz är, hwar mannen gör thz som han haffwer lärth, hwar läxen lenar ärffwodhit, ok ärffwodhit temprerar sik mz läxinne, thy bekombir wisom manne bäthir göra thz han lärth haffwer, än thz lära som är göra-

skolandis, äll*i*r thz som än skal göras Andhelika thinga wndh*i*rstandilse är the siäli*n*na täkkelighasta math*i*r, som haffw*er* i sik blyghethena, aff hwilk-o*m* nar hon är wäl mätthat, ok wärdhelika, huru myklo mera hon wtwidhas i astwndani*n*ne, til the thingh som ow*i*r hä*n*ne är Saa myklo meer minzskas hon til the thing, som wndh*i*r hä*n*ne är Swa so*m* winbära smakin föresmakadh*i*r, hindhra thäs dryksins smak, som söth*i*r är
235 Swa ok om saa är, at thu foresmakar mz sörgh thz som är äwärdhelighit, tha wardh*i*r tik alth thz som är thimelikit, swa som illa luktande träkkir

Th. Fawidzskan är ey wthan sa*n*na saak j smälek hallaskolandis, hwar saa mykin fructh gaar aff wisdomeno*m*

Per. Athwakta dott*i*r, manghe äru the som wilia wardha wise, än huru wisdome*n* skal fi*n*nas thz witha the ekke The letha ok spöria äpt*i*r thy wthan om sik, hwilkit häll*i*r ware fi*n*nande in i th*e*m Jn i tik är thz som smakar, ok th*ä*r fore är thz tilstädhiaskolandis i*n*wörtis, som tilhörer sanna wisdomeno*m* Saa myklo wisaren wardh*i*r thu, huru meer thu ästh i äwärdhelika thinga*n*na skodhan, ok i th*e*m forno[m]pstogharen, ok tha wardh*i*r tik thä*n*na indhra thinghin swa som wan-smakandis, ok skal tik tykkia wara langsamth nakoth dwälias j th*e*ra atanka, reno sa*m*withe skä*n*kis wisdomsins källa, nar som häll*i*r älskas thz som är äw*är*dhelikit, än thz som är fafäng-likit Thz thu studerar ok lärir mykit, ok alla enasth th*ä*r oppa, at thu skuli kw*n*na, ok ey at

thu skuli göra, thz som thu kan Thätta är forwithis lastir, ok ey wisdomsins kännedombir ällir lärdombir Sannelika ath wilia wndhirstanda owir thina krafffthir är fawidzskhetinna witnisbyrdh

Thätta är thäs hälgha anda gärningh, at människian wndhirstandhir rättelika ok liffwer rätthelika, hwilkin twäfaal nadh prydhir them enkanneligha, som loffwat haffwa eena reghlo, ok eth klostirliffwerne, Än hwat är om them sighiaskolandis, som sin hals opräkkia högfärdhandis aff thy, at the äru aff höghra släkthe kompna, oc thär före andhra systra forsmaandis ok them bakdantandis, Th.

Jak haffwer förra rörth mz tik, at thulumodhit ok wisdomen äru swa som systra, äptir thz som scriffwat är, manzsins wisdombir kännis ok wtrönis j hans thulumodh Nw är här säthiaskolandis nakot aff wälbyrdoghetinne, falzske ällir sanne, almenlighe ällir enkanneliighe, ok aff siälinna forbätringh ällir forarghan, oppa thz at ä hwart thu wändhir thit ögha i scrifftinne, skuli thu finna for tik thz som tik maa komma til nyttho ok lärdom, aff wälbordoghetinne är nakot litidh säthiaskolandis Swa som mällan andan ok kötidh är stor atskilnadhir, ok i mällan adam thän gambla, ok adam thän nya Saa ok i mällan falska wälbordoghet ok sanna Största människionna wälbordoghet är een wälbyrdoghir hoghir, dygdhanna dyrkara, ok lastanna fiandhe, är thz saa at thu skodhar til kötidh, tha är thänna ärlighetin wndhirsam, ok kötzsins klarhet wndhirsam, hwar madhkin födhis aff madhkenom, ok rotith aff Per.

mulli*n*ne wardh*i*r loffwat ok prisadh Hör apostolin, gudh wille ekke at manga the wise waro, äll*i*r mäktoghe ok wälborne, wthan th*e*m som aff wärldi*n*ne höllis fakw*n*noghe, at ha*n* mz th*e*m wilde skä*m*ma ok straffwa th*e*m, som sik for wisa
236 män hiöllo ok ey waro Han wtwalde thz som wanskelikit ok siwkt war, th*ä*r fore at han wilde fordriffwa thz mäktogha, ok wtwalde han thz oädhla ok forsmädheligha a wärldhi*n*na wäghna, ok thz som enkte war räknande, at han skulde driffwa borth ok fordarffwa thz som syntis storth ok mykit, ok at ey skuli äras alth kötidh j hans asyn En wälbyrdogh*i*r hogh*i*r är loffwandis, hwilkin som höre ok ey kä*n*ner, aktandis sina wälbyrdoghet All thä*n*na wärldzsligha wälbyrdogheti*n* är häll*i*r tilläggia*n*de gambla mannenom än th*e*m nya, hon är häll*i*r kötlika födh, än hon tilscr*i*ffwas kan andelika a*n*nan tidh wara födh Här aff maa finnas at thä*n*na högha byrdhin är häll*i*r wndh*i*r os än owan, äll*i*r wthan om os Thy är sa*n*na ädhla födzlan hallaskolandis j hogheno*m* oc ey i foräldhra*n*na äro Ok for th*ä*n skuld weth the sik ey wara äw*ä*rdelika konu*n*gxsins dott*i*r äll*i*r brwdh, hwilkin sik th*ä*r aff forhögh*i*r at ho*n* är kome*n* aff h*ä*rra släkt, snarligha forgangande Sa*n*neligha smaka, thz är wndh*i*rstanda äll*i*r inbläsas thz är högfärdhas, är dödzsins bandh Än hwar h*ä*rrans ande är, th*ä*r är frihetin Hwar är the mä*n*niskia*n* som weth hwat i mä*n*niskio*n*ne är lönlighit, wthan mä*n*niskio*n*na ande som i hä*n*ne är Saa ok thz som lönligith är i gudhi, weth enghin wthan gudz ande

Vi haffwom ekke takit thänna wärldinna anda, wthan thän andan hwilkin aff gudhi är, ok annars stadz är scriffwat, kötlighin människia kan ekke begripa, hwat aff gudz anda gaar, ällir hwat gudz anda tilhöre, hwar före fulfölgir här apostolin om andan ok frihetena, wthan for thy at annar är kötzsins ande, aff foräldranna kön ok släkthe ällir wälbyrdoghet driffwande in i blindena Annar om gudz sonanna frihet, hogsins lönlighet, oplysande kötzsins högbyrdoghet, är lastanna samanbindilse, ok dygdhanna ära är nya manzsins wärdoghet

Th. O huru mangha hälgha män haffwa warit i wärldinne, hwilke mykit haffwa forskullat, hwar före ok them tileghnas loff före thera dygdhelika ok ärligha liffwerne Swa at nar thera kötligha födzla nämpnis, tha gaar thera dygdha förskullan före, ok wardhir thera föräldra wälbyrdoghet them i nakre mattho til thera hälaghetz witnisbyrdh

Per. Än tho at hälgha manna loff wndhirstwndom sätz släktinna wärdoghet til gudz loff, tha likawäl tileghnas thätta loffwidh, hwilkins kärlekir aff hälghom mannom före sätz alle wärdzlike glädhi Gudz kärlekx pröffwilse är ädhlahetinna forsmädilse, ok thär före nar högborna kötzsins födzla tillägx hälgha manna loff, tha kwngörs hogsins dygdh aff likamligha släktinna forsmädilse Thy theer ekke kötidh sanna ärlikhetena ällir wälbyrdoghetena, wthan hällir wisdommen, aff hwilkom hoghin görs faghir ok läris, sik beqwämmande til dygdhenar Til sanna ärlikhet ällir

wälbyrdoghet, födhir hoghana aldra bästzsta ärff-
237 wodhe ok läthin gör sina onäktha O syons dottir wakta at thu ekke gak wt aff rätta wäghenom, hwadzske oppa höghra handh ällir winstra, ästh thu kommen til sannan brwdhgoma, hwat thu hällir äst aff konunga släkt ällir bonda släkt, tha bliff saa som thu kommen är, i samma stadhgha Hwat sigher ädhla mannen j porthommen hälghe siälinne, han sigher swa, jak skal ärofulla göra them som mik ärofulla göra, ok them som mik forsma skulu wardha oädhla, än the som styras aff gudz anda, the äru gudz söner hwilke ekke aff blodheno, ok ey aff kötzsins wilia, wthan aff gudhi äru the föddha

Th. Här är nw nogh sakt ok sath om thänna wärdzligha wälbyrdhoghetena, for thy at thz som föth är aff köteno, thz är köth, ok thz som fööth är aff andanom, thz är ande

Per. Liffwin thy i andanom, ok fulkompnen ekke kötzsins astwndan

Th. Wilian haffwer iak, än fulkompna thz godha findher iak ekke aff mik, naturin i lasthomen bruthlikin är hälgha wilianom genstridogh, ok hon säthir sik moth the ärffwodheno som hälaght är, hwilkit wärra är, kötidh girnas mothe andanom, ok anden mothe köteno,

Per. Hör theodora Är thz saa at thu syndar, tha blyghx ekke at taka näpst, wthan giff tik alla wndhir näpstena Thz är störstha högfärdogha manna lastir, at them skämmis älla blyghis, aff thera fall näpsas, ok läthia them älla ledhis

widh*er*, at rättas Aff hwilko andhro thässo wtteknas een formykin skä*m*melikin dirffwe, aff the andhro een dödhelikin tranan, j the andro är thäns andhra syndz pina, the som ekke wilia straffas for sina synder, the kw*n*no ekke rättas ok ey kw*n*no the hopas til nadhena Ondh astwndilse ok skadelikin, lath aldrigh faa rwm i tik, hwaria handa thz hälstz är, som thu illa astwndar thz faar thu, for thino ondo astwndat Onda astwndilse fulko*m*pnilse är dygdha*n*na dödh*i*r Swa som wtdraghit swärdh, om thz wardh*i*r bwdhit barneno, som diir spenan, strax är thz lukkadh aff malmse*n*s sken, äll*i*r aff swärdzsins glim, ok takir thz genasth swärdhit, ok aff thy thz lusthas i syne*n*ne, wardhir thz sarghat Saa ok the som styras aff ondho*m* astwndilsom, wardha opwäkte til si*n*na eghna saarghan, ok aff thy faa the dödzsins saar, aff hwilke the ey wildho wtskilia, hwat the i th*e*ra bar[n]slika si*n*nom älskadho

O thu wärldi*n*na blomstir wisidh ok hälaghe Th.
fructi*n*ne mistaskolande, hwilkin som nar thu blinda siälena lukkar, mz thino*m* onda äggilsom ok swiklike fägrindh, tha gör thu som biidh gör, thu sarghar i siälffwom sötmano*m*,

Th*ät*ta är santh, thy är astwndilsen the som Per.
ondh är, bytaskolandis i godha astwndan All siäli*n*na rörilse äru skapadha til at skodha eeth äwärdhelikit goth, än skikkilsi*n*ne omskiptho, ath*i*rbögh*i*r wsle ma*n*nen thz godha j thz ondha, ok widh*e*rqwektha dygdhenar til lasthenar, ok thz som är wärra, at thz han är wardhaskola*n*dis

238 förmörkir han mz enne ondzskofulle glömsko Sägh thy ok röpa starkleka O huru älskelighin thin heem äru härra Min siäl lusthas i them, ok for tranan skuld wanskas hon, om hon ey kombir ällir til thäs hon kombir j härrans maach, Hwar är thän som ledha skal i thänna hwsin Ällr haa är thän som dörena skal oplatha til thätta äwärdhelika palacium Hwat ey skal thz blygha siälinna brwdhgome, thz är gudz ordh göra, hwilkin sälskap haffwer mz them som liffwa i renlekenom ok ödhmiwktinne Aldrigh kan ok nadhin nadhelika giffwin wardha människionne sööth, wthan them som ödhmiwke andhin oplathir skäligha sinnanna öghon Hoghin thän som giroghir är til at höra gudz ordh, han faar honom äptir hwilkom han lethar mz ordzsins sötma Gudh wil opspörias, han wil ok opfinnas hwilkom opfunnom, hwart är länghir spöriande ällir lethande, mädhan han är nw opfwnnen, tha är engenstadz länghir letaskolande, for thy at gudh är allir j allom Än mädhan wi här ärum staddhe j örlöghe mz them som wi omgangom, badhe diäffla ok onda människior, hwilke sik haffwa j ondhom sidhom, takom wi lärdhom til lönen, hwilkin them bidha som seghir haffwer wunnith ok ekke them som stridher, thy thz bör alt them som stadoghir bliffwer j ändan, ä hwat thz hälstz är som loffwas them som är stridhandhe i frestilsom

Th. Mädhan saa är at wi här ärffwodhom, iblandh diäfflana ok onda människior, jak bidher tik, at thu laath os nimma nakon atskilnadh them i mällan

Per. Hör, i mälla*n* gudh ok mäniskiona, ok diäffwl, ok synda*n*na äggiara, är thä*n*ne atskilnadh, at annar lägghi*r* fram snarunar mz sino*m* äggilsom Annar mz oppinbara ondo ärffwodar at dräpa sin jämcristin, badhe ärffwodha the at swika, ey atenasth thär före, at the maghin latha see sina ondzsko, wthan thär fore at mä*n*niskian skuli falla i synd Thy nar mä*n*niskian är stadh mith i mällan diäffwllin ok ena onda mä*n*niskio, til hwilkin delin ho*n* luthar, wndhi*r* thä*n*s hä*r*radöme bliffw*er* hon Än ve är th*e*m synda*n*na äggiare är, ok thä*n* til hä*n*na radhi*r*, for thy han haffw*er* j sik diäffla liknilse,

Th. Som iak kan besi*n*na, badhe aff ordho*m* ok thingo*m*, at the persona som stadh är mith i mällan lasthir ok dygdhi*r*, til hwilkin delin hon sik wändhi*r*, tha möthi*r* hä*n*ne antiggia en smittwl ok oren thiänist älli*r* frihet,

Per. Hwat skulu*m* wi skylla ondho*m* radhgiffwaro*m*, mädhan siälff ondzskan j os, engho adriffwande älla nödhgande, öffwar sik sa mykit, at wi formagho*m* thz göra, som wi wilio*m*, ok enkte sakteligharin, wthan at thz onda wardhe fulko*m*pnadh, än tho at thz enghin radhi*r*, enghin nödhgar ok thz godha wardha, for thy at thz är mykit wansa*m*pnt ok twnkt oppa taka, thz är saath oppa högha trappo, böriar thu at kliffwa äpti*r* thy när thu manadh wardhi*r*, tha möthi*r* tik stor wadhe, om nakot fattas, at thu eyästh stadhfästh oppa the högxsto trappo*n*ne, Thy synomps wi altidh wara böglighare til fallith, än til stadoghete*n*na

Th. Hwadhan gar thz

239 For th*ä*n skuld wi säthio*m* wara tima oppa
Per. lankt liff, ällr wart liffs daghlika tima, mätho*m* wi längre än the äru, ok nar wi aff waro*m* frestilso*m* idhkelika fallo*m*, swa som styrtande wt aff kringlöpande hiwl Syno*m*ps wi swa som langho liffweno betala wara skwl, än thi*n*s liffs lopp märk aff eno äpt*i*rliknilse Swasom solin, än tho at hon synis aff th*e*m hä*n*ne skodha, wara orörlighin ok eenstadz standa fästha, likawäl tha löpir hon sit lopp aldra snarasta, ok aldrigh stadhnar at löpa fram for sik Swa löpir ok mä*n*niskio*n*na liff oppa jordhi*n*ne, än tho at äpt*i*r nakro*m* sins stadz skikkilse, haffw*er* thz nakot timans öghnablek, enghin kan tha likawäl tro, huru hastokt thz löpir, ok nalkas ä nermer ok närmer sino*m* ända, swa at thz aldrigh standh*i*r i sa*m*ma stadh, ey löpir stridhe forsin nidh*er* for högha bärghit, ok in i diwpa gölena swa hastokt, som mä*n*niskio nathurin, här litla stwndh synandis, skyndar sik til fore skapadhan ända, Christi jo*m*fru wisa wndh*i*rstandh th*ätt*a ow*i*ruäghande, idhkas ok brukas til at wnfaa jo*m*frudoms löön äll*i*r palmam, thz är sigh*e*r, ok thz som lankt synis stäkkias

Th. O huru margha wi seem nw j klostrome*n*, wara ko*m*pna til moghin aldir, ok anghra th*e*ra hälgha lypthe, hwilkit the siälffwa haffwa loffwat, äll*i*r th*e*ra foräldra, hwilka än tha at the wilia illa, thz the ey kw*n*na främia, ok thär fore thiäna the mz otäkko*m* hogh

¶ Jak bidh*e*r tik at thu wili mik thz sighia, hwat fruct the faa for sith ärffwodhe,

Thakom äptirliknilse, aff the godha Tro theodora, än thog at thz ware bätre ey loffwa, än äptir thz at loffwat är, ey fulfölia ällir betala, Tho likawäl är thz bätra, at siälana frälsins j thässom lypthom nödhogha, än the gaffwos lösa i sina eghna frihet, ok saa wordhin fordömda Bäthra är nödhgas stadghin j them som ekke wilia, än kirkionna faal, j them som wilia Tholighom bör likawäl ensampna miskunnen, om saa är at the gaa til syndabätringh, at minzstha i dödz timanom, än them hoghom som redoboghne äru ok wäluiilioghe, skal widherfara stora ok sannasta krono Hör delboram prophetissam, hwat hon sigher, j som siälffwiliandis haffwin idhra siäla offradh israels härra, wälsignen härran Ok thär samma stadz, härran haffwer wthwalt nya stridher, hwilka enkannelika tilhöra kötidh ok andan O huru manga siäla the hälgho kirkio näpsth ok aghi bewarar, gömande them gudhi til hedhir, hwilka om saa ware, at the haffdho sit eghit siälfswald, hwat wordhe aff them, wthan fordömilsen ok diäffla mathir Swa som scriffwat är Nödhdriff them in, thz är saa mykit, at wilia the ekke, tho skulu the nödhgas Saa thwärt i moth mogh sighias Stränghins the til ordinem ällir reghlonna, hwilke wt wilia ganga ällir wilia fordarffwa sik Himerike oplathir for them som siwkir är göman ok atwaktidh, hwilkit athirlykkis for ondan wilia skuld ällir slioan Per.

Karalus konunghir ällir konungh karl, sigx haffwa hafft een systir son, honom saa genwardoghan, at for hans ondzsko skuld ok fawidzsko 240

war rikesins stadhge idhkelika i manghom ok storom dröffwilsom, ok hans modher brodhir mz flerom rikesins höffdhingom, war wndhirstwndom bedröffdhir Tha likawäl nödhgadhir aff konungxlika wärdoghetinne ällir skylskapanom, nödhgadis han at see owir mz sinom owen, sik saa när akompnom, oppa thz at kwnne han ekke j sinne lasteliglie dirffwe böghias aff sinom skälom, tho at minzstha aff konungxsins thulumodh Hwat skal iak mera sighia, än han wardh gripin j örlögh, ok kastadhir j iärn, hans öghon droghos wt aff hans hoffwdh Han war satthir in i klostir, hans liffwerne, aldrenom, rikedomomen, blodhins ädhla, byrdhinne mothestandande Thär matthe han tho likawäl bliffwa, hwat han wilde ällir wilde ey, j thänne stridhinne giordhe han aff tranghom dygdhena Nw sniällir wordhin, at han matte wardha frälstir Han liffdhe i alle gudhelikhet, stadoghir j tronne ok alzskona sidha höffwidzlikhet, til sin dödh Aff thätta sinnith fwnnos othalighin äptirliknilse Än nw är ekke stadhir, ekke time, ekke scriffwara etc[ra] Wthan jomfrudomsins skadhe owirgar allan skadha Sidhan hon är gudhi til wigdh, om saa är, at hon ensamen wändhir sit hiärta til hionalagx stadhga, mädhan saa är at hälgha jomfrunna diffinicio thz är wttydilse, är thänna skipilse aff apostlenom, at hon skal wara hälagh j kroppenom ok andanom, i christo ihesu, än tho at hon nidhertrykker i sik, alt thz som draghir til ostadoghet ällir löshet, antiggia mz starke näpsth ällir aff blyghet Ey thy sidher wthestänghir hon sin brwdhgoma aff sino hwse,

for thy at smittadh är i*nn*antil sa*m*witidh Än sigh mik om nakor qwi*nn*a o*m*wändis til gudh, hwilkin wtrönth haffw*er* manz samblandh, ok ho*n* aff allo hiärta sörgh*i*r ok grath*i*r, thz hon saa illa haffw*er* misth sin jo*m*frudo*m* Ok een jo*m*fru som bär wilidh til hwilkit ho*n* är wigdh, astwndar gaa til hionalagx stadhga, hwilkin th*era* är säthiande fram före the andra

Är thz saa at ensampna sa*m*witidh skipas Th.
löne*n* äpth*i*r apostoli ordhom saa sighiande Sa*m*withena th*era*, th*em* bärande witnisbyrdh, ok tankome*n* sik inbyrdis akärando*m*, äll*i*r ok wäriando*m*, oppa th*em* daghenom, i hwilko*m* h*är*ran gudh skal döma mä*nn*iskio*nn*a lönligha gärni*n*ga, tha menar jak at änkian sädhz fram fore jo*m*fruna, än thog at hon ey kan främia thz onda, som hon will

Th*ä*tta är alzstingx rättelika swaradh, for Per.
thy mä*nn*iskio*nn*a sa*m*with är antiggia domsi[n]s äll*i*r ath*i*rlönilse*nn*a stadh*i*r Huru är tho, om jo*m*fru*n* gör syndabätringh, for sin onda wilia Sa*nn*a syndabätringi*nn*a fruct är sanna forlatilsi*nn*a withne, j hwarie enne syndh Huru myklo meer om christi jo*m*fru haffw*er* angh*i*r for ensampna*n* hogsins affgangh, forskullar ath*i*rko*mm*a j sins äw*är*dhelika brwdhgoma omfä*m*pnilse, ok äpt*i*r thäns mattho som syndabätringena gör, är 241
tilganghin til brwdhgoma*n* Th*ä*r äpt*i*r tilföghias the so*m* haffwa wtrönt bröllöps omfä*m*pnilse, oatskileligha äll*i*r alt lika ens christi jo*m*fru*m*, at j th*era* synda bätringh, hwilka the bära, lidhandis for thz the äru skämda, skulu christi jo*m*frur

thäs sniällaren wara om sins jo*m*frudo*m*s granligharen gömo Sannelika är thz saa at änkionar o*m*wändna til gudh, hwilka hälgha äru, kw*n*na ey ath*i*rfaa thz som the haffwa misth j bröllopeno, tha likawäl magho the mz gudheliko ärffwodhe honom ath*i*rfinna, hwilkin the i sino*m* affgangh förglömdo

Th. Thu haffw*er* här teeth fulbordoghhetin*n*a matto j the jo*m*fru som wigdh är ok hälagh, hwilke*n* hwadzske j dödheno*m* äll*i*r liffweno, ey aff ängle äll*i*r mä*n*niskio, kaan äll*i*r maa hä*n*ne afftakas, thy at hon är entidh offradh ok til eghnadh alla jo*m*fru*n*na höffdhi*n*ga,

Per. Hwat är thz at jo*m*frudome*n* liknas äwärdhelika gudz wisdome, ok at han dragh*i*r aff skaparenom liknilse, thy at han ow*i*rgaar sik siälffwan mz renleksins kärlek,

Th. Hwilke*n* een so*m* j kytheno är saath, ok är tha likawäl wthan köthit, thz är enghin oräth at hon i nakro liknilse liknas honom som ow*i*r alla är, tillägh thy kreaturith skaparenom j liknilse, for th*ä*n skuld thu kant thz ekke göra j iä*m*pnadheno*m*

Per. Thz sigx aff th*e*m som wäl kw*n*na wtletha aff skapadha thingha natura, thz som i th*e*m är ärlighast, thz är aff naturligho*m* mästaro*m*, at een fagh*i*r jo*m*fru hwilkin faghra*n* skapnadh haffw*er*, ow*i*rgaar the jäghara som kyndoghasta äru, swa at ho*n* swikir thz grymasta diwridh enhörni*n*ghin, hwilkin othambir är, swa at jäghara kw*n*na thz mz enghe konsth gripa,

Th. Än tho at th*ä*tta haffw*er* mik hänth nakontidh haffwa hörth, likawäl tha bidh*e*r iak tik at thu

tak thz til enghin thwnga, at märkia här nakoth thär aff

Thätta diwrith haffwer ey storan krop, wthan swa stora grymhet ok orolighet, ok starkhet haffwer thz i sik, at thz synis wara owinnelikit aff alla iäghara konstom For thy them diwrom owirgiffnom som mindra äru ok olika i maktinne, tha haffwer thz wndhirstwndom stridh mz elephante, hwilkith thz stinghir i bwkin wndhirstwndom mz horneth, ok saa slar thz honom til markena Ok thäntidh thätta mindra diwridh matte opswälghas aff the störra j eno öghnablek, tha giffs sighrin the kreatureno hwilkit som i naturinne mykit är ädhlaren Per.

Huru kombir thätta til, mz hwat konst kan thänna stora makthin späkias Th.

Een faghir pika faghirligha prydh, wardhir saath i thän stadhin, hwar thäns diwrsins ganghir plägha idhkeligha wara, ok gänstan thätta fornämpda diwr faar see pikona, kastar thz aff sik alla grymhet, ok wardhir spakt som lamb, löpandis til jomfrunna, ok lägghir sith hoffwdh i hänna sköot, ok lägghir thz alla sina limma til samman, som thz ware bwndhit, Nar thz swa ligghir, tha 242 komma wedhemännene ällir jägharane thakande thz, thog swa at jomfrun bliffwer oskadh Per.

Jak bidher tik at thu ey döl för os hwat thätta märkir, for thän skuld iak gither thz näpplika troth, at thänne naturin är wthan stor andhelikin ok lönlighin märkilse ällir kwngörilse, Th.

Thänna jomfruna math thu wndhirstanda gudz wisdoms liknilse Än diwridh skalt thu Per.

witha betekna thänna wärldinna höffdhinga skapnadh, moth thera nathurlighom skapnadh Hwat patriarcha ällir propheta mz thera ordhom ällir mz gudz. ordhom, formatte winna thera bräskofulla grymhet ällir blidhka, for än gudz wisdombir, thz är gudz son syntis här i thänna wärldinna mark, ällir j hedhningauna skoghom i mandomenom Hwar war thän som formatte böia romaranna grymhet, hwilkin lik war thänno diwreno, för än christus wtteknadhir i thänne iomfrunne wtkastadhe snarunar, thz är apostlanna kännedombir, for thätta othamma diwridh Än wärldhin genstan hon kände christum, tha ödhmiwkadhe hon sik, ok kom til christum wthan dwalo, affläggiande alla grymhet ok alla höghfärdh, ok i jomfrunna sköðth thz är i gudz wisdoms lönlikhet söffdhe ällir saktadhe, nidherbögdhe sin hogh swa som sit hoffwdh Swa wägdhe enhörninghin jomfrunne, hwilkin ey wilde wara hwatzske människio like ällir diwrliko konst ällir makt, Thz matte ok wäl i mangom andhrom kännedomom kwngöras, thänna iomfrulika wärldhelikhetin, om os ey händhe mykit lankt gaa wt fran thy som wi haffwom böriadh Än at wi maghom nakot aff thänno ärande enfalleligha wtdragha, til eth äptirliknilse Akta ok skodha huru thänna diwrlika grymhet j iomfrunna asyn wanskadhis, hwar människionna siwke hoghir wndhirstwndom opwäkkis, j genwärdoghan ok syndoghan kärlek, at mindra räddoghe är i jomfrunne, hwilkin sinne ok skäl haffwer, än i hwndenom ällir j andhro the diwre, som ey haffwer skäl

Sannelika thän är fawidzskir, hwilkin thz alla Th. enasth akthar som lukkar til syndh, ok syndarin andhwardar dödhenom Än ondh samtalan fordarwar godha sidhi,

Hwilkin som thakir thiäruna han smittas Per. aff hänne, är thz saa at människio skapilse the som faghir är, lukkar os, christus war brwdhgomme, owirgangande alla andra mz sinne fäghrind, i blandh människionna söner Thz samma är om thina frändhir ok wener, rika människior ok them som tik äru kunnoghe, talom wi om wara wener, tha är christus war fadhir, brodhir, systir, ok modhir, j hwilkom wisdomsins öffra ok nidhra, alt ligghiande fää är nidherlakt, j hwilko än tho at wi enkte haffwom, äghom wi likawäl alt Akta theodora Mädhan thu äghir all thing j härranom, haff thy enkte i wärldinne, tho kan thz ekke annars wara, än at thu thäkkis härranom, ok mistäkkis wärldinne, hänne wardh- 243 ande fwll ok swa som slem, än thätta haff for sanno, at nar thu tik forbätrar i gudhi, tha findher thu i thänne wärldinne enkte annadh, wthan thz thu aff hänne skal forsmas Swa som faghra rosena ok wälluktande, födhir ödhmiwka tyrnith, ok swa som spädhe qwistane wtgiwtha balsama, the som försth rindher, saa fram giffwer the persona som for christo är forsmadh aff wärldinne, liffsins fruct, ok hwilka wärldinna högfärdh forsmar for hampnsins skuld, aff sinne ondzsko ok ondhom wana, them prisar himilsligha nadhin aff gärninginne ok gudhelikom mädhfärdhom. Thy är hwar een människia betracta-

skolandis j thy, ekke hwat hon skal haffwa, wthan hwat hon skal göra Läthias thy aldrigh thu at höra ällir thänkia, ällir ok lära the hälgho scripth, j hwilke thu findher tik fulkomlika Thz sigher iak mz sanno, at är thz saa at thu ey wil tik wetha wara ena syndhirsko, tha är thz enkte annadh, wthan tilläggia kroppenom snaronar, aff hwilkom thu wardhir hardhelikaren dräpin, ok saa fallir thu blindh i graffwena, tik förra kwnnogha, for thy thu wilt ekke witha j tik syndhirskonna athirleffwor, ällir fotspor O christi jomfru, är thz saa at thu wilt pröffwas wara christi fölghislaghi, tha skalt thu altidh tik idhka, ärffwodhande, mz hogh ok kropp, j andheliko ärffwodhe, äptir thz apostolin radhir, görin idher ärandhe ok ärffwodhin mz idhrom handhom, ok at i haffwin idher höffwisligha widher them som wthan til äru, enkte thz astwndandis som annars är Här wil apostolin at christi discipulus thz är christi känneswen, skal altidh wara hindhradhir, badhe j handagärningom ok andelighom näpsilsom, ok thz mz brännande hiärta, for thy at swa som järnith glimmande ok hwast, haffs thz osködelika ok hantheras glömsklika, tha wardhir thz fordarffwat aff rustheno ok slionar, Saa ok hogxsins skälikhet, wthan hon idhkelika brukas j wisdomsins stwderan ällir ärffwodhe, mz andhelighom ok enkannelighom hetha, tha mörkis ok slionar hänna naturlika hwashet, aff thänna likamlika thinganna biläthom ällir skodilsom ok atanka Thy fila ällir hwäs skälinna ägh, mz hälgha stwderilsinna fiil, tha faar thu see bäthir ok bäthir gudz liffwernis biläte

Aldrigh spordhe thu aff allo h[i]ärta äptir gudhi, wthan thu haffdhe hopit aff honom, at thu matte honom kwnna finna, äptir hwilkom thu spör Thy thän som gaff thz thu skulle spöria, han giffwer ok maktena, at han maghe finnas, läth thy ekke aff at spöria for läthi skuld, thy at wanhopit til at finna thz människian äptirletar, är thäns wanskilse som wägfarande är, honom hindrande j sinne reso, ok äptrande j sinom ärandom Thz är saa mz them som älskar liwsith, hwilkin altidh hatar mörkridh Saa hathar gudz dyrkara 244 lastenar Sanneligha rolighin hoghir wthan frukt är enkte wthan läthi, han är orolighin, glädhiandis i sthim ällir aff the bangh han j sik haffwer, han förer enkte tilsaman aff andelike idhkan ällr ärffwodhe, wthan minzskar afförande ällir bakdragande Hör dotthir thu ästh ganghin wt aff wärldinna sodhoma, see thy ekke til baka, thär om bidher iak tik, at thinna franwändilsa hardhet wardhir andhrom swa som lotz hustru til äptirliknilse Än tho at thu ästh oppa bärgheno, war ok thär waar om tik Thy at loth thäntidh han war nidhre j sodhoma daal, tha haffdhe han athirhaldh aff syndinne Än tha han kom oppa bärghit, tha syndadhe han, thz händhir saa idhkelika, at the som wändas til gudh, faa genstan orlöghe moth sik, är thz saa at the ekke manlika standa j moth strax, tha falla the styrtande, sigher wnne j wärldinne fridh Sannelika tha likawäl är the människian sääl, moth hwilke owenen altidh atlägghir, mz nye stridh Ware thz saa at han entidh wnne, tha wordhe han ekke optermera

opwäktir aff nakro örlöghe, th*ä*r före lagdhe ok han enkte harnisk oppa sik meer, Thy tilwäxir christi jo*m*fru j omskipteliko stridh swa mangfalloghi*r* seghi*r*, som stridhenar äru Ok saa margha kronor som sighrin är, Loth ok noe wordho drwkne aff wiin, aff hwilko*m* annar näktis, ok a*n*nar so*m*pnadhe i syndh Sköre lusthin fölghi*r* altidh wineno, th*ä*ntidh thz är owi*r*matto takith, at thz som wärra är, skuli äpti*r*fölia thz ondha som föregik Thy sigh*er* iak the jo*m*fru wsla wara, hwilke genwardogha tryghetin, ok drykkin aff framsatto älli*r* opsattidh födhi*r* ekke räddogha*n*, wtha*n* hälli*r* hogmodhit ok forbol[gel]ikhetena Thä*n*na jo*m*fru*n* är mistaskola*n*de thz liggiande fää som ho*n* bär, aff hwilko ho*n* tyngis, thy at ho*n* äras ensa*m*pme*n* i blandh manga röffwara The thi*n*g som kostelikin äru, skulu antiggia granlika gömas älli*r* rwthna the ok forgangas, älli*r* at mi*n*zsta smittas the aff mwlle*n*ne Thu gaar j blandh th*e*m som mz swek fara, thy bör tik som ensa*m*p äst stridha mz fiero*m* Karidh i hwilko thä*n*ne kostelike stene*n* liggh*er*, är aff jordhi*n*ne gutidh, thy äru the badhin rasklika fordarffwat ok om enkte wthan the wardha wäl bewaradh Röffware*n* sköthi*r* ekke at taka aklädhe älli*r* gamalt wadhmal, wthan purpuram gwl ok silff, ok annadh tolkit som kostelikit är, här äpti*r* tha letar han gra*n*nelika Hwat är th*ät*ta, owene*n* hwilkin gamal är ok th*ä*r före forsöktir j ondho, han försökir ekke älli*r* älthi*r* th*e*m, som wärldi*n*ne tilhöre, wtha*n* th*e*m som andelige äru, th*e*m opwäkkir han til skörliffnadh ok andra lasthi*r* Han frestar

ok ey sina wndhirdana, wthan them som stridha mot honom, han sköthir ok ekke them som fara wille i wäghenom, wthan for them som ganga j 245 härrans wägh, tho säthir ällir fästhir han sin näth Wthwälilsinna kaar paulus war stwnghin aff skörhetinna stionghom, seande annor lagh j sinom limmom, genstridogh hogxsins laghom Än thz könidh som wanskelikarin är, slar sik lööss som thy ware alt loffwat, stydhiande sik widh ena falska tryghet Än menar thu tik thär före wara tryggare, at manna franwara fortakir alla syndanna mistanka Hwat ey förfars ok jomfrudommen j hiärtano Skadhelika lusthin wthan gärningena takir borth jomfrudoms lönen, ok söndhirslither äwärdhelika konungxsins fridzstadga ok brwdhgomans nampn Thy skalt thu granlika taka til wara mz alle athwakt, saa wäl thins hiärta lönligha thanka, som thin krop, at ey skuli thz som for människiom högthidhelikit är, wardha när gudhi stygghelikit, Ok äptir thz nw är thin ära, skuli margfal wardha thin skam ok thin blygdh, ok wardhir thu saa thär äptir een aff babilonis döttrom, sidhan thu fästh ok giffwin äst högxsta ok äwärdhelika konungenom Thy genstan thu kännir förstha sköra lusthans rörilse, tha skynda tik til grathin, sokkan, gudhelika böner, ok nidherkööff thz som onth är For thän skuld hwilkin som forsmar at thaka til wara, thz som synis litidh wara, han wardhir saktelika nidhertrykthir aff the ondha, som storth är

¶ Lat tik ok aldrigh falla i tokka slema människio loff ällir rosn, for thy the loffwa tik

aldrigh rätfärdhelika, wthan the finna nakon slikan lasth i tik, som the siälffwe haffwa Sannelika dottir hwilke enne christi iomfru täkkis hällir margha människio wenskap än färre, thänna sama persona är hällir sighiandis lastanna dyrkkirska än dygdhanna Wisseligha manga människio lasthir äru faa människio dygdhir Spör thy tik opletande hälgan wenskap, aff hwilkom thu maghe wardha hwlpin om tik händhe komma i nakor dröffwilse, thän lägghir fiäturen om sin ben, hwilkin wenskap bindher mz them, aff hwilkins omgango ok sidhwänio han enkte weth For thänna sakir at thu ey skuli wardha swikin, skalt thu langsamlika owiruägha thäns sidher ok liffwerne, mz hwilkom thu bindha wilt wenskap Hwilkin otempirlighin är til at faa sik manga wener, hon är snararen til owenskap Sanneligha är thz saa at thu wilt owirflödhelika nythia thänna liffsins sötma ok kräselikhet, tho smakar thu dödhin liffwandis Mädhan saa är at wngdomen är mykit wanskelikin, som scriffwat standhir, thy tilhiälpir ällir tillägghir thän födzlonna fafängo ok wanskilse nya wanskilse, hwilkin som redhir wngdomenom kräselikhetena Enfalloghe lusthans eldir j wngdomenom ok swa sidhan til dödhin, görs twäfallr i thy at kräselikhetin wardhir tillakth

¶ Babilonis wnghin brindher ällir optändis mz napta ok thiärw thäntidh dödhelike kroppin
246 wardhir j thänno närwarande liffwe mz blygdh ok skam kräseligha föddhir

Th. Än tho at thänna wngxsins andheligha märkilse är nogh oppinbarlikin, tha likawäl bidher

iak tik at thu tillägh, hwat thä*n*na loghans ämpne är

Hwat ämpne menar thu, Per.

nappam sigh*e*r iak aff hwilko wnghin optändis Th.

Th*ätt*a ware bätre ey wetha, än mz th*än*na Per. spörslo*n*ne hindhra thz wi nw haffwo*m* före os takit Nappa är enna handa widh*e*rqwekilse, til eldzsins tarff widh*e*rtorftog, thz är törre oleoqwista ok til inthe nyttog vtan til eldin oc amurca thz är oleodrääg Än gam ath*i*r til täxtin, jak radh*i*r christi io*m*fru at haffwa ath*i*rhaldh i si*n*ne födho, at ho*n* ey haffwi nakot enka*n*nelikit ällir kräselikit fram för andhra, wtha*n* siwkdom äll*i*r storth ärffwodhe thwi*n*gar hä*n*ne th*ä*r til, oppa thz jo*m*frudo*m*s äran gömis thäs bätir j trygghetinne, thog likawäl affdömir iak widh*e*rtörfftena engaledis Th*ä*ntidh bwkin formykit fyllis ok tynghis aff math äll*i*r dryk, tha böria skörliffnadhin ok andra lastir sik öffwa Saa at öffra krafftа*n*na otempra*n* är nidhra krapt-a*n*na faal Bleka li*m*mana twingadhe aff har-säkkeno*m* ok skuradhe, äru syndh*i*rlikin tekn til blyghetin*n*a gömo Än thu sigh*e*r Midhwäghin ok konu*n*gxlika wäghi*n* j almä*n*neligho*m* lagho*m* äll*i*r liffw*er*ne sattho*m*, är ekke loffligbit affskedhis gaa Ey häll*i*r bort oppa höghra äll*i*r winstra wäghin taka, loffwas, wthan räth fram Jak star tilkä*n*na*n*dis, engho*m* i alme*n*neliko*m* ordin äll*i*r ränliffwe, wara lofflikit ällir höfflikit at liffwa widh*e*r enka*n*nelikin lagh For thy enghin kan koma mz tholigho*m* mädhfärdho*m* til nakra fulbordhan, thy at thu synis nidh*e*rslaa allas th*e*ra reglo som i sa*m*ma sälskapit är, thu wilt thz som thu ekke

formath oppinbarligha Th*ätt*a är een alzstingis fakw*n*nogh gälniska, at retha menighetena wredhe mothe sik, at thu skuli taka saa mangh skoth som p*er*sona*n*na taal är, hwilka thu haffw*er* reth Th*ätt*a är fulbordogha mä*n*niskio enka*n*nelikit ok ädhla, at nythia sin krop til ärffwodhit ok til byrdhena, aff hwilko annath bort kastar ow*ir*flödoghetena Annat th*ätt*a takir til sik tarffwena Hwar ekke är beskedelikhetin j th*em* som sik skulu forbätra, th*ä*r afflas enghin dygdhin Ath*i*rhallit sith moth ow*ir*gangande ok märke är syndi*n*na saak ok faal, ok ekke som menas hälgha forskullilsi*n*na tilfälle Th*ät*ta ath*i*rhallit radho*m* wi engalu*n*do*m*, at kroppin hwilkin tileghnadh*i*r ok tiluigdh*er* är gudz thiänist, skuli thu dräpa Här är enghin atskilnadh*i*r wthi, hwat thu häll*i*r legdh dräpir tik mz thino eghno swärdh, äll*i*r mz hwngreno*m*, mz sa*m*ma bruthin äru ok sa*m*ma wilin, än thog at akthin är obeskedlikin j ge*n*wardoghe gärni*n*gi*n*ne, thy skalt thu haffwa mattona i thino ath*i*rhaldh, tha faar thu fruct
247 aff thi*n*ne beskedhelike näpsilse ok liffw*er*ne Thz är een faku*n*nogh siäl, som opwäkkir j sik ofructsa*m*ma pinilsin, swa som ho*n* j th*em* bäth*i*r liffwa skulde, at hon dräper sin m*ädh*hiälpara, thz är kroppin, th*ä*r före är siälin oprättaskolandis ok ey nidh*er*trykkiaskolandis, ok kötidh mz enfalloghe födho är födhaskolandis ok ey dräpaskolandis Th*ätt*a är ädhlastha fructi*n*, hwar thiänari*n* ok h*är*ran sik latha wäl nöia, thz är andhin ok kroppin, at om saa ware, at thiänare*n* wilde wndh*i*rstw*n*do*m* sik ekke latha nöia, tha skulde han likawäl göra

thz som hä*rr*an budhi Ware thz saa at mä*n*niskia*n* giordhe sin likama wa*n*maktoghan mz oskälighbo*m* hwngh*i*r, tho ware thz fafänkt, hono*m* nakot ärffwodhe föreläggia äll*i*r biwdha, mädha*n* wanskilsin hothar badhe hä*rr*an ok tiänara*n* mz dödheno*m*

¶ Räddoghi*n* ok beskedhelikhetin om the badhin äru hälagh, tha lära the siälena j thässo allo som för är sakt, ok the giffwa christi jo*m*fru rätta matto, j sino liffw*er*ne Hör dotth*i*r thu som äst himilsligha liffsins sälskap äll*i*r fölgislaghi Wakta at skadhelika tron äll*i*r dristoghetin gör tik ekke skadha swikande tik Haff altidh mistanka*n* om thins krops wanskilse, ok om thit eghit kön Thy nar thu tror tik wara owi*n*nelighi*n*, thaästh thu snarasth wnnen Thz gabbar enkte swa snarligha thä*n* som sigh*er* haffw*er* fangit, som loffwit for thz ha*n* haffw*er* w*n*nidh Sa*m*pson war een starkir man, ha*n*s fio*n*dha formatte enkte moth hono*m*, än qwi*n*nan war hans dödh*i*r mz sino swek

¶ Dauid hwilkin badhe war konu*n*gh*i*r ok p*ro*phete, aff qwi*n*no tilfälle fiöl ha*n* j syndh

¶ Salamon thäs hälgha anda anbodh, wä*n*dis for kötzsins lusta skuld ok kärlek til affgudhin

¶ Amon konu*n*gsins första son, dömdis for oloffliki*n* omfä*m*pnilse

¶ Förste skapadhe ma*n*ne*n* wart ow*i*r*w*nne*n* aff sino*m* maka ewo, än tho at thz wart at eno*m* andro*m* wägh Hwat mera, Mädha*n* saa dana män ok swa mäktoghe, waro forgiffne aff tholko*m*

eth*i*rligho*m* lukkorsko*m* äll*i*r förrädh*i*rsko*m* til fallit, huru myklo mera wtröner thz könith som wanskelikare*n* är, sin wanskilse, hwilki*n* owis äru, ok böghelikare*n* är om synda ä*m*pnidh, äll*i*r tilfällin ko*m*ma til thz so*m* onth är Thörra ä*m*pnidh förnötis rasklika, om thz nalkas eldeno*m* Saa ok hoghi*n*, hwilki*n* wanskeliki*n* är, mz sakto är wä*n*dh*i*r fran gudhi, om synda tilfälle giffwas, Thak tilfälli*n* borth fron badhe, tha liffw*er* badhe oskadh Hwat skal christi brwdh j thy sälskapino, hwadha*n* aff oprindir dödzsins tilfälle Hwat sälskap haffw*er* liwsit mz mörkreno, war thy ren, brwdh[g]ome*n* är ren, war ren eno*m* ma*n*ne, war ren jo*m*fru jo*m*fru*n*ne christo Thy bär ha*n* fra*m* libellum repudij, thz är the bokena, j hwilke hionalagx stadhgin atskils, for opskriffna sakir, äst ekke thu swa som tik bör, tha bliffw*er* thu wthelykt aff
248 himilsligha brwdha huseno, for thy thu synis haffwa ow*i*rgiffu*i*t thin rätta brudhgoma, ok gangit til en a*n*nan Swa som th*än* som gwllith plägha göra, ok kosteligha stena j thz läggia, han lethar äpth*i*r th*e*m steno*m* som kosteligasta äru, ok th*e*m lägghi*r* ha*n* j renth gwl, ey thakir han the stena som almä*n*nelighe äru, lika ens holdhne aff wisom ok fawidzsko*m* Saa samwledis gudz äwärdhelike wisdo*m*bir lethar ok spör äpth*i*r th*e*m siälo*m*, som stadda äru i reno*m* kroppo*m*, oppa thz at the skulu wardha hono*m* äro*n*na krona ok rikesins krona O thu siäl, betracta so*m* tik bör, äpth*i*r thz tron kräffw*ir*, om thu äst rätfärdogh brwdh, thä*n*s högxsta konu*n*gxsins ok trolighin, tha haff tik saa at thu bliffw*er* thäs hälgha anda

maak ok härbärghe, ok mz thino*m* renlek ängla*n*na göma, ok ekke mz skörliffnadzsins lustha swina*n*na bysia, äll*i*r mz giroghet*i*nne röffwara*n*na hola Hör apostoli*n*, haffwin fridh mz allo*m*, ok renlekin, wthan hwilkin enghin mä*n*niskia faar see gudh Äst thu ekke ree*n*, tha seer thu ekke gudh Hör dott*i*r thu haffw*er* thin ärande ok thi*n*a gärni*n*ga oppe a bärghome*n*, ok ekke nidhre j dalome*n*, thy thu haffw*er* e*n*gha dwalu här nidhre, for thy thu ästh h*är*rans brwdh, hwilkin h*är*ra är ow*i*r änglana, thy skalt thu wara j blandh änglana mz thino*m* h*är*ra, ok ey i blandh böndhrena, for thy thu wardh*i*r mykit yth*e*rmera märkt aff allo*m* om tik händh*i*r nakot ganga wt aff wägheno*m*, th*em* so*m* thu loffwat haffw*er* Thak här aff en liknilse, thä*n* säkkin so*m* oreen är, omakar ekke mz sakto th*e*ra öghon so*m* hono*m* see, thy at han är til tholkit giordh*i*r ok skipadh*i*r, at ha*n* kan ekke wnfly thz som orent är Än wardh*i*r thz orent som är alzstingx grant äll*i*r purpura, ey är smittan saa lithin, at wi ey genstan wändho*m* bort öghone*n*, saa myklo snararin som thz skulle hafua varith bäthir gömft, äll*i*r so*m* thet skinaktoghare*n* skulde haffwa warith j sino*m* naturligho*m* skapnadh Saa märkis ok christi thiänista möö, for lithla syndh, swa at alle stinga fingh*er* aat hä*n*ne, än tha at enghi*n* talar om the groffwa syndh*i*r, som nakor wärdz mä*n*niskia gör

Hwadhan aff gaar th*ät*ta, mädhan for syndena Th.
hwilkin ekke är olika, tilhöre jä*m*pn ok wiis syndari*n*s pina,

Per. For thän skuld at stadhin hwilkin märke-
ligharin är, saa at han kwngör allom thänna
haffwa höghra opsat Thän andhra siälff personanna
miswördhning ok wanskapadha ok stranga liffwern-
ith skylir honom Än thz thu sagdhe at badhom
delomen skulde ekke widherfara lik pina, thz är
ekke saa, thy at swa som personanna olikt opsath
gör atskilnadh j mällan syndenar Saa är thz ok
om pinonar, for thy at wärdz människio syndh,
än thog at hon synis läth, hon är tho likawäl een
249 thwng byrdh, om nakor andelik persona gör
hänne Hör apostolin sighiande, jak wisthe enkte
aff syndinne, wthan mz laghomen Lyptidh gör
atskilnadhin j mällan syndenar Ey kan thz wara
at the persone som haffwa olikt opsath, ällir olika
meningh, skulu haffwa lika pino, mädhan thera
brwth äru ekke lik Är thz saa at härrans jomfru
fallir, tha formaa hon engha the näpst bära, som
wärdogh ok fulkomplighin ware, som fallidh är
stort til Än een wärdz människia faar sakteligha
forlatilse, for sin brwth, for thy hon är ekke
bwndin mz nakro lypthe Thz är omöghelikit
sigher apostelin, at the som entidh äru oplysthe
ok haffwa smakath himilsligha gaffwona, ok äru
delaktoghe wordhne j thäs hälgha anda gaff-
wom Ok jämwäl haffwa smakat gudz godha
ordha, ok kommaskolande wärldz dygdhir, ok
äru to likawäl falne ällir bequäm[e], at the
kwnna athir opnyas til synda bätring, mädhan
the athir korsfästa j sik siälffwom gudz son,
haffwande honom enkte wthan for gab ok at-
löghe,

Th. O huru mykit gudz jo*m*fru är j alle ysalhet grathaskola*n*de, hwilkin saa städh*i*r glömskona inga til sik, at ho*n* glömer thz som ho*n* loffwat haffw*er* Saa at ey haffw*er* ho*n* th*ä*n lustha*n* som bryllöpit haffw*er* j wärldi*n*ne, ey kan ho*n* ok hopas lön ok krono for sith himilsligha liffw*er*ne, mz hälgho*m* jo*m*fru*m* j himerike, hwilka sin jo*m*frudo*m* baro j iordhrike osmittadha*n* Th*ä*nna närwarande wärdz glädhi mistha, ok aff ko*m*maskolande wärldz glädhi faa the enkte Än enghe siäl o*m*wändhna til gudh äpt*i*r fallith, är wanhopandis om gudz misku*n*dh,

Per. Liffwa äpth*i*r gudz wilia formaa enghin mä*n*niskia wthan ho*n* är blygh, thy at all oblyghlikhet är dygdha*n*na dödh*i*r Th*ä*n som mz siälffwald springh*er* nidh*er* j pwdzsin, haa skal dragha hono*m* tädhan Saa är thz ok mz th*e*m som withandis syndar, aff beradhno modhe, ha*n* faar liffwandis nidh*er* j häluite

¶ Ath*i*rlyk fäm si*n*na*n*na windögha, at dödhin mz sino*m* skotho*m* komb*i*r ekke in, ok thu bliffw*er* fordarffwat Th*ät*ta tilhöre mä*n*niskio natur, at röra j hiärtana antiggia onth äll*i*r goth Än thz tilhöre the siäli*n*ne som lärdh är, at hon borth driffw*er* thz som onyttogth är Hälghe thankin äll*i*r ondhe tankin är gärni*n*gi*n*na liknilse, äll*i*r antiggia dödzsins ällr liffsins witnisbyrdh Kasthis thy borth thz som onth ok fafänkt är, ok gudz mönstir prydhis mz dygdho*m*, Vakta at thu aldrigh lustas höras älla synas fra*m*me oppinbarligha, for thy thu haffw*er* thä*n* äghare*n* j thik, hwilkins kärlekir wtelykkir alla*n* kärlek, wtha*n*

fõre sik siālffwo*m* Gudz rike ār j tik, i*n*nantil Hwart haffw*er* thy thu tarff wtganga, hwilkin som synis haffwa ok āgha gudh, hwilkin som ār i*n*nanfõre all thing ok offwanfõre Ār thz saa at stadhi*n* ār tik til ledho, hwilki*n* thu wthwalde mz e*n*ne hālghe meni*n*gh, āll*i*r for th*e*ra skul som th*ä*r mz tik āro bliffwande ok illa leffwande, āll*i*r for thy at th*ä*r fattas thin widh*er*tõrfft, āll*i*r for nakra handa skadha, tha ow*i*r*u*āgh at enasth th*ät*ta, at wtha*n* gudh kw*n*ne siālfft himerikit e*n*gha glādhi gõra diāfflenō*m* Ey hāll*i*r p*ar*adiis fõrsta ma*n*neno*m* Thānk gudz nārwaru, ok thu bliffw*er* orādh, ān thog at all wārldhin wredhgadis mothe tik Ān wthan hono*m* kan enghin stadz omskipte gõra nakra forbātringh, ok engrahanda goth kan tākkias Wānth thin õgho*n* bort fran hwaria e*n*ne p*er*sone, aff hwilke thu tik wānth*i*r enghin kā*n*nedom, āll*i*r adhra fruct Dõm ok ekke mykit a*n*nars hogh āll*i*r ranzsaka Sāth ok ey tik framfõre nakon annan for loffs skuld, J hwilko andhro aff thāsso nw sagdho onda mistanka āru thi*n*ne siāl e*n*na handa madhka, j andhre ār darskapin for thy at th*ä*n thu loffwar j dagh, j morgho*n* straffwar thu hono*m* om han gõr thik nakot, thz som tik ey tākkis Neka th*ä*n loffligha*n* som loffwandis ār, āll*i*r loffwa th*ä*n som straffan ār wārdh*i*r, badhe ār lastafult, J andhro*m* th*e*ra ār sa*n*na ondzskan, j th*e*m andhra ār falska nadhin

Th. Thz hõre lõsheti*n*ne til, nakon āpt*i*r sino*m* wilia loffwa āll*i*r lastha ok dõma,

Per. Annars ondzsko ow*i*ruindh*er* thu mz thino thulumodh, for thy thz ār lidheligharen, at eth

är onth än thu, tho likawäl wäxir orättin wndh*ir*stwndo*m* större, aff thä*ns* lidilse som othulugh*ir* är, än aff thä*ns* ondzsko som orätthin gör

Om saa är at thu älskar christum, tha bliff dödh alzstingx for christi kärlek skuld, badhe foräldro*m* ok fädh*ir*nis landhe Ok wordha tik ekke j hogheno*m* thänkia oppa thz, hwilkit thu for th*ä*n skuld haffw*er* widh*er*sakt, at thu skuli thäs bätir thin jo*m*frudo*m* kw*n*na haffwa bewaradhan äwärdhelika, wardh*ir* thu ok rördh aff fafänghe äro, tha stath stadogh ok gör enkte omskipte, än städh*ir* thu thän lasthin in mädh*ir* tik, tha faar thu aldrigh roo älla hwilo, thy at fafänge äro*n*ne fölgh*ir* affwndhin Affwndi*n*ne fölgh*ir* dödhin Th*ä*r nästh styrth*ir* wsla siälin swa som sc*r*iffwat är, aff diäffwlsins affwndh ingik dödhin i wärldhena, ok han fölgh*ir* th*e*m hwilke aff hans sälskap äru Hedh*ir*girogh*ir* hogh*ir* röffwas j thwiäggia handa matto, ok aff twiäggia siwkdo*m*, aff hwilko annath th*e*ra opwäkkir girnilsin Annat sin eghin älskilse Th*ät*ta är aff thingeno som älskat är, thz andra gar aff p*er*sono*n*ne Än äpt*ir* thz at för här om nogh sakt är, tha war talan os j mälla*n* war om the tio jo*m*frunar, thy är thz ey widh*er*törfftokt, nw anna*n*tidh opräkna, tho likawäl är thz tilläggiande, at wi ärom wsle oc arme i woro liffuärne ow*ir* alla mä*n*niskior, aff thy at wi lusto*m*s j thä*n*no*m* harsäkkeno*m*, mz th*e*m so*m* ärofulle äru, ok at wi äru*m* dödhe wärldi*n*ne for christi kärlek skuld, ok at wi ey skulu*m* fafänglika äras, kallo*m* wi enkte j gen aff 251
thy som wi haffwo*m* widh*er*sakt, Än wil jak

sighia nakot höghra sin Hwar äptir wil fawidzske hoghin löpa wt owir sins ordhins märke, for täknadh skuld, astwndande at wita hwat han är, thz han haffwer glömth j sik, spör han j andhrom.

Dottir thz är stor ofornompstoghet, at haffwa himerikis konungh sik närwarande, ok saa lösligha haffwa sik, höffwiskhetinna besldz lösande Än the jomfrunne som sik wil forbätra j christo, bör haffwa hwndradhafalla fruct, the som glömsk är loffwar jak hwadzske säxtio ällir trätio War människia j blandh människior, war granneligha omskodhande oppa alla sidhor Hwat aat tik kombir, at thu maghe kwnna aff gudz nadh swara allom frestilsom Oblyglikin öghon kwnno ekke betracta siälinna fäghrindh, wthan kroppanna, j them thingom lustas the wthan til, aff hwilkom the lukkas jnnan til Än thäs hälgha anda smörilse skal tik alth thätta lära.

Nar thu haffwer nakot at spöria aff scrifftinne, tha spör thän som lofflikin är, badhe aff aldir ok aff sino hälgho liffwerne, hwilkin thu känner alroghan, ok haffwande gudz räddogha, hwilkin thz samma tror ok menar ok älskar mz tik j härranom gudhi Haffwer thu ekke tholikin man, tha skalt thu hällir ej wilia witha, thz som thu om twäkar, än aff them lära, aff hwilkom thu faar nakor tilfälle at skadha thinne siäl, swa at thu kombir j nakra wanfrägh.

Glädz ekke formykit Sörgh ok ekke ällir ängxlas for dödhenom The siälinna fruct som hälagh är, märkis aldra mästh j hänna glädhi, ällir sorgh Här är likamlighin glädhi Här är

ok andeliki*n* glädhi The persona som slar sik lösa mz mykit diärfft löghe, ok andhra ostadoghet j li*m*momen*,* som är änlithe, armo*m*, älli*r* beno*m*, hon wardh*i*r aff sidogho*m* mä*n*niskio*m* forsmadh Swa som nathurlighit är somligho*m* blo*m*stro*m*, sik wtuidha aff soli*n*na wärma, ok wärmano*m* j*n*ne j blo*m*streno warande, giffw*er* blo*m*stridh sik j fallor, älli*r* sina twppa wtfalla*n*de Nar wädhrit sik athir wändh*i*r, swa at thz wardh*i*r bläsande, räghna*n*de älli*r* a*n*norledhis, tha dragha the sik ath*i*r tilsama*n* Saa ok hoghin ha*n* är swa som hänghia*n*de j thä*n*na wärldi*n*na ängh, ok ey stadogh*i*r aff dygdha*n*na fructh, thy swa myklo mera ha*n* sik bla*n*dar j th*ä*nna thimeligha wärldhi*n*na fafängho glädhi Saa myklo mer förestandh*i*r hono*m* wanskilse ok widh*e*rmödha, aff ängxlo ok sörgh, j hwilko the timelika glädhin takir ända

Om saa är at frestilse*n*na bölia wändh*i*r thi*n*s hogx stadhga, tha war thu ekke seen til läkiare*n* ok mz ödhmiwkom sc*ri*fftamalo*m* lath op äll*i*r lath taka aff soreno, Skriptomal är me*n*löso*n*na modh*i*r ok skriftamala*n*na fruct är forlatilse, tha likawäl sc*ri*ffta tik saa at thu äst wärdogh at faa aflösni*n*gh Saa lath see thin saar, at thu maghe helas Är thz swa at thu 252
lath*i*r see een del aff sareno, ok een del tha dööl thu, tha wardh*i*r th*ä*n delins roth som thu gömer, them delen*o*m som nw heladh*i*r är til fordarff Är thz saa at thu scrifftar litith, ok mykit tha dragh*i*r thu wndan, tha kombir

aldrigh forlatilsenna fulkomnilse j thy litla, som scrifftath är, til mangha oscrifftadha syndhir

Nar thu lethar äptir them stadh ällir tima, j hwilkom thu skalt göra wäl, tha haffwer thu alt thz jnnan til, hwilkit thu spör wthan til, thän stadh som täkkelighast är gudhi til hans offer är thit hiärta Rökilse karidh aff gwl giorth, aff glödhomen fwlt, är rena hiärtadh opfylt mz gudz kärlekx eldh, j hwilkit rökilsith ok aromata läggias, ok sidhan offras til sötmans lwkth, nar mildha kärlekxsins astwndan j hälgha samwithino, mz reno liffsins frägdh wtuidhis allom til äptirliknilse J gudz mildha näpsth tha skalt thu ekke knarka For thy at grymmasta fadhirsins stranghet är ok ey mildhet, nar han spar sonenom syndhande ok ey näpsande honom for sin brwth Hwat thz hällir händhir nar wi ärum standande j dygdhanna forbätringh, ällir tha wi ärum wanskande j lastomen, hwru opta wi wardhom knosadha aff gudz plagho, ällir gislo Swa opta gládhioms ok äroms j gudz näpsth, ällir slaghom For thy han är hälaghir som näpsis aff härranom.

Hör dottir, owir all thing lägh tik win om, at halla endräktena, for thy at gudz koor är en wili j manghom them som älska endräktena ok eth hiärta j the som goth är Hwar ä hwat som offras, tha offras thz til sötmans offer Apostolin sigher opfyllin mina glädhi at j maghin smaka thz samma, thz är samma kärlekin haffwande mz endräktokhet, thz samma kännandis ällir menandis, enkte mädhir kiff ällir trätto, ey hällir mz fafänge äro wthan j ödhmiwktenne The som andhrom

skulu foregaa, ok alle andhre, skipin ok dömen sik j mällan, saa at the ey aktin thz them tilhöre, hwariom thera syndhirlika, wthan thz andhrom tilhörir Saa föresätz samdräktoghetin athirhalleno, hwar som osämian söndhir skel godha sidher, thär kan athirhallit göra enkte gangn, Sanneligha thätta är dygdhanna fulkompnilse, at haffwa athirhaldh aff lastomen Ok thär är ekke dygdhinne rwm, hwar lastenar haffwa wallidh Thär kan enghin dygdh bliffwa, hwar atskilnadhin är j dygdhelighom sidhom Thy är ey athirhallidh störra än samdräktoghetin, wthan thwärth amothe, tha är samdräktoghetin störra än athirhallidh,

Nar thu thänkir wilia syndha, tha akta förstb 253
hwat thu forskullar om thu syndar, thz är tryggaren före saridh tänkia om sarsins sorgh ok wärk, än äptir sorith är konnogt disputhera om läkedomen ällir helso, Annath thera är helsonna hiälp, ok annat dödzsins wodhe

¶ J ingom tima ok jngom stadh är loffligith at syndha, for thy at gudh är alla stadz, hwilkin swa som han är domare, saa är han ok syndhinna hämpnare

¶ Räddoghin ok kärlekin äru gudz starkasta thöma mothe ondhom astwndilsom

¶ Reen räddoghe opuäkkir kärlekin, kärlekin wtkörir trälara räddoghan, Rädz thy saa at thu maghe lära huru tik bör älska Älska ok saa at thu maghe sidhan rädhas Thänna närwarande thinga fafänghlikhet föreses ey for andhra sak, wthan for the thinganna skuld, som kommaskolande äru Wisselika hwar thu böriar tänkia

om liwsith, th*ä*r kombir skuggin mästh til hindh*er*, thy äru the thing bedhandis, hwilkin widh*er*törfftogh äru Thz hiärtadh är ey si*n*nadh, hwilkit meer astwndar thz som thz wil, än thz som tarffwas ok loffwas Bätra är thz, at thz onda som een astwndar, ko*m*me aldrigh til nakra fwlko*m*pnan, äpt*ir* thz som astwndat är, än dräpas mz onda astwndilsa fulko*m*pnilse Thak nw til wara theodora, at enghin aff thino sälskapi forsmar äll*ir* hata tik for thi*n*a forskulla*n* Swa som paulus sagdhe sino*m* kä*n*neswän, see til at enghin forsmar thi*n* wngdho*m* Tre äru yppirsta ok främsta trapponar j wngdomeno*m*, swa som är renleksins fägrindh, lydhno*n*na gudhelikhet Prelatha*n*na äll*ir* forma*n*na*n*na wör[d]ni*n*gx teilse, äll*ir* fulko*m*pnilse

¶ J första trappo*n*ne synis här oppa jordhi*n*ne ängla*n*na wärdoghet, j the andre är äwi*n*nelikhet*i*nna fruct, j the thridhio gömis nathuri*n*na skikkilse Är thz saa at thu älskar christum, äpth*ir* hwario tha haffw*er* thu omhoxan om thina foräldra, äll*ir* om thit fädhrnislandh, wthan om tik wilt thu haffwa thz som är j*n*nan j tik Äägh christum, tha bliffw*er* thu j thino fädh*i*rnisla*n*de Hwilki*n* som bliffw*er* j christo ok christus j hono*m*, hwart tarwas hono*m* at ganga Hwilkin som lustas j skärsöto*n*ne, ha*n* weth enkte aff honagx sötmano*m* Swa är thz ok mz th*e*m, hwilko*m* th*ät*ta närwarande hans fädh*i*rnis rike smakar saa sötheligha, at ha*n* hwatzske tänkir äll*i*r aktar om thz som är bätre, ok äwärdhelikit j sino*m* sötma.

Dödhin hwilkin thu wissastan westh ok ownflylighi*n*, bidha saa ok föreko*m*, at thässins

liffsins wtgangir wardhe äwärdelika liffsins inganghir Jak sigher mz sanno, at dödhin kommande, forma at omskipta thän som han findher liffwandis, Dräpa honom forma han ekke Än hwilkin han dödhan findher, honom dräpir han än ythermera

Hwilkin sigher thu wara liffwandis ällir dödhan, thz kan jak ekke forstanda, mädhan thz är ey widhertörffth, at dödhin skuli borth taka them som dödhe äru, wthan them som liffwande äru Hwi athirkallar dödhin thz som entidh är owirfaridh, swa som mz andhrom laghom dräpaskolande, Th. 254

Jak sagdhe thän wara liffwande som rätuisona älskar, ok thän dödhan som staddhir är j ondo liffwerne Swa som j godhom människiom foregar liffwidh mz rätuisonne Saa ok j ondhom, syndhinna dödhir forekombir andra dödhin Per.

O hwat mykin ysalhet ok wndhirsam the siälinne förestandhir, som illa skils widh sin krop, for thy hon böria tha förstb at wardha wtlänzsk, nar hon skulde lykta sina wtlänzsko ällir biltlägningh, ok tha skal hon äwärdhelika bugha wndhir sin största fionda, nar som äronna frihet skulde hopas Th.

Thz är ekke wndhir, dotthir, at thär handa manligha gärninga, hwar människionna omganga, än thz är ythermera wndhrande ok sörghiande, at wsla människian wil ekke athirbedhas liffsins sötma mz rätuisonne, sidhan hon entidh mz syndinne haffwer smakadh dödhin Hwilkin sik weth ey wara ällir ey wördhir at wara konungh, Per.

han är aff andhrom styraskolandis, hwilka syndanna samtykkia oppa andra persono wäghna ey haffwer smittadh Waktin idher sagdhe apostolin, at j ekke haffwin samblandh mz them gärningom, som ofructsama ok mörka äru, wthan hällir straffen swa dana Alth thz saa straffas ällir awitz, thz kwnnoghas aff liwseno, människian weth ekke huru stor hänna wärdoghet är, hwilke änglanna wärdoghet är skipadh aff gudhi, til tiänisth Tha skalt thu for wisso witha gudh wara jblandh människionar, nar thu seer människiona wärdhelika sik haffwa j gudz asyn Ey maa thz wara at thär äru änglane bortho, mz sinne tiänisth, hwar gudh är mz sinom omgangilsom j människionne Hwat ey äru alle thiänaskolande andana sändhe til them som taka helsonna arff Hwat ey sigher apostolin, gudz mönstir är hälagth, hwilkit j ärin Thän gör owiruälle j christi krop, hwilkin som mz skörliffnadhenom forwärkar ällir skingrar j sik christi nadh Hwilkin som fwlkomplika älskar gudh, han tänkir altidh huru gudz loff skal ökias ok hwadhan aff Sannelika hwilkin een som lustas aff sino eghno loff, mz fortanka ok beradhno modhe, han säthir sik j nakra matto fram fore sin härra, ok sannelika han byggir j lösa sandhin, ok han redhir sponanar til eldz hwilkom lissmaren är söthir j godhe gärningh, Fructin fölghir ekke blomstreno, om blomstridh borth takx for än thz är moghit, Saa widherfar ok ekke thinne gärningh lönen, om saa är at annars twnga betala thz som wäl är giorth, thy at öghlarins hoghir är lös j twngone,

ällir toligx mäniskio hoghir är betaladhir mz
twngonne, ok han är thz skipit hwilkit rimnadh 255
är ok far mith j flodhinne, Vilt thu haffwa
hwilo tha tagh til wara, at thu enghen bakdanta, ey
skadha nakon ällir döm For thy at ondzskofulla
hoghenom jnne är altidh kärlekin til at döma
Ok om saa är at ekke är maktin at näpsa ällir
plagha Än thän som godhir är, swa som han
ey älskar nakon döma, saa ok ey skadha

Thz synis wara owir os j omskiptelike matto, Th.
althas ällir wardha driffnom, ok ey röras ällir
oroas,

Thätta är stighin hwilkin thu skalt stigha Per.
oppa, thz är at thu skalt honom äptirfölia, om
hwilkin scriffwat standhir Swa som faaridh war han
leddhir til dödhin etc[ra] Wilia hämpnas saar for saar
är enkte annath wthan enfalt onth twäfalth göra,
mz the ondha som wärra är For thän skuld
wari altidh thin mildhet owunnen mothe annars
ondzsko, J thänna twäggia manna kamp är bätra
at winnas än winna Bätra är altidh hälghe sidhin,
mz thulumodheno, än ondzskonna wärstha mothe-
kiffwit ällir genslagith Thy wardhir thu altidh
mz hämpndinne stor ok stark, om thu wardhir
sarghat, ok thu sargar tha likawäl enghin Thro-
faste gudh sigher apostolin, städhir idher ey
frestas owir idhra makt, wthan han gör ok jäm-
wäl prouentona mz frestilsom, at j skulin githa
lidhit Liff thy saa at äptir thin dödh matthin
komma thinna söna framwäxilse j ärwinganna
stadh, ok at the maghin tik beuisa wara liffwande,
bärande tik witnisbyrdh, at thu haffwer them

warit dygdha*nn*a modh*ir* mz thino*m* godho*m* äpt*ir*dömo*m*

Th. Jak wndhrar huru hon skal haffwa barn ok th*e*m sik til ärwinga hwilkin enghin haffw*er* ma*nn*e*n* ok enghin wil haffwa

Per. Blygha siäli*nn*a brwdhgo*m*me är gudz ordh, aff hwilko ordhe nar som siälin afflar, huru mangh dygdha*nn*a barn aff thy opwäxir, hwat sc*ri*ffth kan thz wttrykkia, wthan hälagh*ir* är th*ä*n som sädh ägh*ir* j israel, hwilki*n* mz hälgha omgä*n*gilse*nn*a äpt*ir*döme, himilsligha fostirsins linea äll*ir* släkte, wtwidar th*ä*n hoghi*n* som altidh är blo*m*str-a*n*de j hälgho*m* astw*n*dilso*m*, a hwaria handa ha*n* synis haffwa j gudhi, tha hwilas han ekke, för än thz är plantadh j andro*m*, ok ha*n* giffw*er* wtha*n* forskullan, thz han j sa*m*ma matto haffw*er* fangit giffwi*n*s, wthan sina forskullan Eeth älskar han, hwilkit widh*er*törfftokth är, ok th*ä*r ängxlas han ekke aff, thy at ha*n* skipt*er* mz andhro*m* thz som han haffw*er* aff gudhi fanghit

Th. Mädhan gudh är allo*m* swa alme*nn*elike*n* thy är thz rätwisth, ath alt thz skapadh är, skuli wara almä*n*nelighit, hwilkit aff eno*m* gudhi är allo*m* forlänth almänligha Hwilkin som dragh*ir* handhena ath*ir* j gen, j the gaffwo*nn*a skifftilse, som ha*n* aff gudhi haffw*er*, tha är nogh with*er*-
256 lighit at han äpt*ir* si*n*ne eghne äro star j the som hono*m* är giffwit

Per. Thuästh mykit fraghen äll*ir* wakande j thino*m* ärando*m* Hör paulum sighia*n*de Hwat haffw*er* thu hwilkit som ey är wtha*n* aff andhro*m* ko*m*mith Haffw*er* thu thz fanghit aff andhro*m*, aff hwario

tha wilt thu äras ällir hogmodhas Swa som thu thz ekke haffdhe takit aff andro*m* Een oskry*m*the-likin, thz är een rätfärdogh*i*r kärlekir ok astw*n*dan til sin jämc*ri*stin, är gudhi största ok enka*nn*e-likasta offer, fran hwilko*m* swa opta thu tik wändh*i*r, swa opta spillir thu thit offer, ok tik siälffwa häriar thu nar som thu hathar mäniskiona

Vilt thu ey j e*n*ne stakkotte clausula, thz är mz fam ordho*m* atwakta äll*i*r witha, huru thu skalt liffwa j blandh th*e*m thu omgangh*i*r, at enghin skuli haffwa omak aff tik,

O Huru mykit jak th*ä*r fore gärna gaffwe, Th. oppa thz iak matte thz witha äll*i*r formatte thz saa fulfölia, att iak aldrig nakro*m* skulde göra nakon oräth,

Saa liff j samkwämdi*n*ne höwislika, i mogh- Per. no*m* sidho*m*, at thu ey tarffwas rädhas p*re*lathana, wthan älska th*e*m, mz thino*m* jämliko*m* haff tik ödhmiwkligha, moth engho*m* affwndandis Thino*m* wndh*i*rgiffno*m* ok th*e*m som tik skulu thiäna, forsma engaledis Foregak alla mz gudhelikhet-i*n*na äpt*ir*dömo*m* ok hälgho*m* sidhwänio*m*, är thz ok swa at thu thz ey format j gärni*n*gi*n*ne, tha gör thz fulko*m*plika j wiliano*m* Akta ok ekke hwat äll*i*r hwilki*n* th*ä*n är, hwilko*m* thu gör ödhmiwktena, christus weth huru th*ät*ta haffw*er* sik, hwilkit sik skylar for mä*n*niskio*n*ne, ey aff omskipteligho¦lypthe, Thy äru mä*n*niskio*n*na lastir flyskolande, ok ekke mä*n*niskia*n* Är thy godh*i*r äpt*ir*föliandis j sidho*m*, tha är oc ondh*i*r lidhaskola*n*dis Th*ä*n letar sa*n*ne-lika äpt*ir* himerike, hwilki*n* ekke haffw*er* stiwgh äll*i*r ledho j wäghено*m*, äll*i*r i h*är*rans wägh til sith säl-

skap O hälghe fridzsins fägrindh, hwilkin som thagh*ir* omskiptelika sidh*er*, hädha*n* aff älskande, thädha*n* aff lidhande, ok saa sama*n*klämer j eth, at ey skule th*ä*n onde wtkastas som wardh*ir* lidhin, ok ey häll*ir* th*ä*n som godh*ir* är fordarffwas som älskas Sigh mik theodora hwat äll*ir* hwilkit är thz stora som gudh kräffw*ir* aff mä*n*niskio*n*ne, at hon maghe frälsas ok astw*n*das O äwärdhelika godheti*n*na liggiande fää O thimelika sötmans källa, til at forskulla äwi*n*nelikheti*n*na palacium, tha kräffw*ir* gudh aldra enasth aff mä*n*niskio*n*ne hälgha astwnda*n*, thz är om saa är, at wi formagho*m* ekke wärdhelika ärffwodha, fore äw*är*dhelikin lön, tha at mi*n*zsta liggiande löpo*m* om äw*är*delika thinga astwndan Wisselika maten kräffs äll*ir* bedhis äpth*ir* hw*n*girsins matto Hwilan äpt*ir* trötma*n*s matto Saa äpt*ir* thy häl[a]gh astw*n*da*n* är
257 j mä*n*niskio*n*ne dyrkas gudh oplethas ok älskas,
Th. Thu gör christi jo*m*fru*m* aff skäla*n*na skikkan lustelikheti*n*na yrtagardh, hwar smakin ok lithin omskiptelighin j blo*m*strome*n* opsupa alla th*em* mz största sötma ok enka*n*neliko*m* lustha, som läsa blomstre*n*

Per. Hälgha sa*m*widzsins blo*m*ster ok fruct äru alla täkkelikasta gestabwdh, j andhelike ok the hälgha scr*i*ff[t]s skodhan tänkilse ok lärdho*m* Haa är th*ä*n rättelika kan mätia godha samwitha liggiande fää, Haa formaa at räkna thäs rikedoma

¶ Th*ä*n hoghin som mz engho andro faar, wtha*n* mz thy som räth är ok skälighit, han haffw*er* sina födho j the sötha kräselikheti*n*ne som hälagh är, wthan ledho födhis han widh*er* himilslika

rättir Han födhis ok widh*er*qwekis lustandis ok glädhia*n*dis aff th*e*m gästheno*m* wthan ath*ir*wändo, hwilki*n*s närffwara är the siäli*n*ne som kräselighin är, j andeligho*m* thingo*m* ok ärandho*m*, th*ä*n lusthe ok glädhi som aldrigh thömes äll*i*r mi*n*zskas

¶ Än tik här synis theodora h*är*ra*n*s aker ok hans ängh nogh wara mz blo*m*stro*m* hedradh ok prydh Nw wilio*m* wi tänkia oppa ändan j thässo ärwodheno, for th*ä*n skuld at thz är ekke räth äll*i*r skälikit at omskiptelika könidh, än tho at skylskapin alla forbarmilse borth takir mz nadhi*n*ne ok alla mistanka, ok soolbärghane*n* forhindrar th*ä*n som ordhin ok thä*n*na ärande framförir, tha likawäl synis nyttoght wara, nakra trappor aff jo*m*fruligha liffw*er*neno, swasom syndh*ir*ligha fructh aff blo*m*strande grönskano*m* här tilfōghia, ok thä*n*na sa*m*mo trappor skikka til the fäm sniälla jo*m*fru*n*na skapnadh ok m*ädh*färdh*i*r, ok th*ä*r mz j thä*n*na sa*m*ma clausula ända wara collacionem älla sa*m*ma*n* talan, j si*n*ne sw*m*mo

Enkte är mik täkkeligharin, Th.

Första jo*m*fruligha äro*n*na loff är, aff hogxsins Per. ok kötzsins helhet äll*i*r ok osmiteli[g]het, ok aff ensa*m*pno astwnda*n* at täkkias gudhi j hans wäl[s]ignadha asyn, äpt*i*r thz apostolin sigh*er* H*är*rans jo*m*fru tänkir the thing som h*är*rans äru, at hon skuli wara hälagh j kroppeno*m* ok andhano*m*

¶ Annor jo*m*fruligha löfftilse*n*na trappo är widh*er*säghia alle wärldzliko högbälle, kötliko*m* lustha, fädh*i*rnisla*n*de, wino*m* ok frändho*m*,

aff wäluiliogho hogsins tilbögilse, ok saa mz jämpno löffthe ok lika, skal jo*m*fru*n* halda sik wärldi*n*ne forsmädhelika, at hon ey astwndis aff wärldi*n*ne, ok täslikis haffwi hon wärldena j wa*n*wördhnigh, swa som apostolin sigh*er* Thz forbiwdhe mik gudh at jak skulde i nakro äras, wthan j mins h*är*ra ihesu christi kors, for hwilk*in*s kärlekx skuld wärldhin är mik korsfästh, ok iak wärldi*n*ne Än hwilke som j kytheno äru the kw*n*no ekke täkkias gudhi, for thy hwilki*n* som ekke haffw*er* gudz anda, han är ekke hans.

Tridhia io*m*fruligha trappo*n*na skikkilse är hiärtadh ok kroppin wthan dwalu ok ge*n*sängn haffwa redhoboghit til lydhno*n*na bodh, Alla
258 sina samsystra foreko*m*ma mz astwnda*n* ok thiänist, ok i hälghe ödhmiwkti*n*ne ok renlekeno*m*, äpt*ir* thy h*är*rans modh*ir* gaff äpt*ir*dömith, mz stadoghasta tro stadogth bliffwa Äpt*ir* thz siälff h*är*rans modh*ir* gänstan hon haffdhe affladh h*är*ran, böriadhe hon si*n*ne fränko som äldre war, göra sina thiänist Ok swa som apostolin manar, skipthi*n* idh*er* j mälla*n* inbyrdhis hedhri*n*,

Fiärdha är jo*m*frulika äro*n*na fäghringh, sik altidh hindra i gudz ordho*m* mz renasta hiärta Sin hogh altidh haffwa hwilan ok mz h*är*rans modh*er* samtala*n*de j sino hiärta Liffsins ordh mz atwakt göma, ok for h*är*rans föth*ir* mz maria magdhalena, sa*m*man sankado*m* h*är*rans ordho*m*, mz starkasta wakn mothe owina*n*na ondzskofulla makt tilredha,

Fämpte är aff fulko*m*pnadha länghre wägxsins lop, j hälghe lypthi*n*na standilse äll*ir* j ren-

liffnadzsins lypthe, ey hällir aff nakre falske tryghet skula syndhirslitas Än aff nakre owishet j framhärninginne rädhas ällir mothe ganga, thy som loffwat är Swa som enkte gangn giordhe tolghit höght liffwerne mana ok loffwa, wthan thz fulkompnas Hwar aff apostolin sigher, brödhir jak räknar mik enkte fangit haffwa etc[ra] Somligha formykit dristande oppa sins jomfrudoms langha gömo, dödzsins tima nalkande, blyghetena ällir renlikhetena hwilka the loffwat haffdho christo, mistho the for sina glömsko skuld, mz allo the liffwerneno som framlidhit war Hwat fordel är at komma oppa högxsta spiälan a stighanom, om swa kan hända at thän som thär är kommen, fallir strax nidher j gen Hwat ganghn är ok thz at haffwa löpit owir thina makt, om thu ekke formatte skedhit halla fram til ändan mz flerom Haff thätta dödhelika liffwit thy altidh mistänkt, swa som the hälgha siälana göra, hwilka äptirdöme taka aff them qwinnom som haffwande äru, ok snarligha födhaskolande, hwar the ganga som nakot är wadhelikit rädhas the, at them skal nakot widherfara, aff hwilko the maghin födha döth barn Thätta är thera rädde i hwario öghna blikeno Ällir swa som thz skip hwilkit formykit är ladhit, ok watnidh thakir in, ok godzsith kastas wt j haffwit, ok enghin är hampnen wthan klippan, hwar fore är enkte j wanom, wthan skadhin badhe til liff ok godz, än hälgha jomfrunna forbätringh är ekke mötaskolandis, äptir annars glömsko ällir lösshet, wthan thz är aktaskolandis, at hwar en människia takir lön äptir

si*n*ne forskullan ok sino ärffwodhe Här är märkiande at äpt*i*r christi jo*m*frur, hwilko*m* första ordo thz är skikkilse, är giffwi*n*, äru änkionar nästha, hwilka forsmadho hionolaghino ok wärldi*n*ne.
259 offra the sik siälffwa, ok hwat the ägha gudhi, swa som äpt*i*r mariam anna gangandis, the hälgha änkian Om tholigha änkior talar apostolin Hwilkin som sa*n*neligha är änkia, ok ow*i*rgiffwi*n* aff allo*m*, bliffwande ensa*m*men, haffwi sit hop til gudh, ok standhe stadhelika j gudhelikom bönom nath ok dagh Än the änkian som liffw*er* j mykle kräselikhet, hon är dödh j blandh th*e*m, ok the som haffwa sik j forwiti, swa som dina, th*ä*r fore mistande ey wthan storth armodh, thz the loffwat haffwa Stande christi jo*m*fru starklika oppa sinne trappo, bidhandis äpt*i*r syndh*i*rlikin lön, stiödhiande sik altidh widh*er* gudz hiälp, tröste aldrigh oppa sik siälffwa, än änkian hwilki*n* antiggia mz lypte äll*i*r mz dödzsins wilkor, misthe sin man, glädhis ödhmiwkligha, at hon äpt*i*r kötz lustans wtrönilse, forskulladhe at ko*m*ma til sanna brwdhgoman, ok hon planthe j andhro*m* mz ordho*m* äll*i*r äpt*i*rdömo*m*, helheti*n*na fäghrindh, hwilka hon misthe j hionolaghino, äll*i*r j andra matto, ok enka*n*neligha haffwi th*e*m til sin spegil, hwilka jo*m*frudo*m*sins blo*m*stir giffwith äll*i*r skikkadh haffw*er* th*e*m christo, til äwärdelikith hionalagh Änkian skal wara jo*m*fru*n*na modh*i*r, afradhande hionolagx stadhgan, ok alla ma*n*na omgango Wari ok swa som mwre*n*, kringom trägardhin, j hwilko*m* balsamus wäxir ok aromata, ok sighi th*e*m thz som apostoli*n* sigh*er* Syndenar kände iak ekke, wthan

for laghin skuld For thy thz som forbiwdz j laghomen, astwndas söthelikaren, owinsins äggian tilskyndande Laghin äru andelighin, ok människian likamlighin, ok hon är saaldh wndhir syndena, Thär fore skal hon läggia sik win om, at j gen faa thz som misth är, oppa thz at hon maghe delaktogh wardha j komaskolande äro The som fallith haffwa ok thär fore äptirsta skulu wara j blandh andhra jomfrur, hwilka glömth haffwa jomfrudoms ärona, ok bort fran sik kastadh gudhelika räddogans äro, alt renliffnadz höwislikhet ok hälgha blyghethinna blomstir, Mädhan enghin synda both kan liknas swa store syndh, skulu the falla nidher före allas thera föthir, som j samqwämdhinne äru, sörghiande, sokkande ok gratande Ok haffwa the här til hafft främstha stadh, tha haffwi nw hädhan j fran thän äptirstha, oppa thz at the maghin atenast wnfly häluitis pino, nar som andra jomfrur j stadoghe tro, widherbliffwande himilsligha brwdhgomanom, taka äwärdhelika fructinna lauream thz är äwärdhelikin krona, for jomfrudomsins blomstir, wäl bewarath ok gömth,

Hon haffwer hardh wilkor som fallir j sköra liffwernidh, badhe for thy at hon haffwer misth wärldinna lustha, ok swa for thy at hon ey maa komma til krononna, mz them som standande äru Th.

Hwat skal jak sighia om them fallith haffwa Per.
ok jomfrur wilia kallas ok j blandh jomfrur räknas 260
Swa som jak läs ok huru jak thz besinnar, dirffwis jak ekke fram föra, än hwat skal jak sighia Allom lastelikom syndom, thz är allom

growasta syndom, thz är mandrap, tiwfnadh, hordom etc[ra], äru wtmärkta syndh*i*rligha syndabätringh, än ensa*m*pno*m* jo*m*frume*n* mz wiil wigdha ok wtmärkta, atskililegha fran folke mz biskops ringh, til christi äwärdelika brwdh*i*r, ok in i ängl- a*n*na gömo anthwardadha, om saa är at the falla, tha findh*e*r iak aff hälgho*m* forfädhro*m*, til th*e*ra synda bätringh enkte wttrykth

Th. Hwi saa

Per. For thy at swa som enkte är höghtidheligare*n* än jo*m*fru stadhgin, saa är ok enkte faal diwpare*n*, om saa händh*i*r at the falla Enkte är sälare*n* än th*e*ra stadhge, enkte ok wslare*n* [än] th*e*ra fall,

Th. Hwat är tha görandhe, är wanhopandis

Per. Engaledhis wthan stande op manligha, ok stande framdelis starkligha klappe, äll*i*r bulthe til liffsins källo, ok haffwi nw swa stora waku til at forwärffwa nadhena, som förra war glömskan äll*i*r forswmilsi*n* j falleno,

Th. Hwat är sighiandis om hä*n*ne, som haffw*e*r kastadh blyghetena, hwilkin enka*n*nelika holpin är äpt*i*r fallidh, ok gar ath*i*r til spyonar j gen, ok wardh*i*r swa som störtande j förra orena liffw*e*rnit, enkte ath*i*rhaldh ok engha widh*e*rsyn haffwa*n*de, hwat wardh*i*r här aff,

Per. Hä*n*na yth*e*rsta tima ok armodh wardh*i*r wärra [än] hä*n*na förra onda, hwilkit onth wardh*i*r allo*m* th*e*m som äru wändhna til renliffwit. om the ekke halla thz the förstb loffwadho, wthan wa*n*wördha sina första tro, thy haffdhe th*e*m bäth*i*r warith, at the haffdhin enkte wisth aff sa*n*ni*n*di*n*na wägh Än sidha*n* the hono*m* wistho

saa skä*m*meligha hono*m* forsma, borth gangande j willena stighana, for thz som enkte är Thy swa som sakt är klostirgiffna jo*m*frur skulu äpth*i*rfölia h*är*rans modh*er*, hwilki*n* som thiänte elizabeth, foreko*mm*e*n* aff th*e*m hälgha anda Saa skulu ok nw the som yngre äru, thiäna th*e*m som aldroghari*n* äru, ok the gamblo skulu lära th*e*m som ynghre äru, födha th*e*m, bewara th*e*m, warkw*n*na th*e*m som fiöllo Är thz saa at the alle göra sina syndabätringh rättelika äpt*ir* apostoli ordho*m* Wi som starkare*n* äru*m*, skulu*m* lidha thulelegha th*e*ra wanskelighet som mi*n*dra formagha, ok ey täkkias os, ok hwar en aff os skal täkkias sino*m* jämc*ri*sno*m*, til thz som goth är, ok hono*m* til nakra forbätring, ok thz är hono*m* ympnogth Hwilki*n* är th*än* so*m* moth thä*n*no genknorra, hwilkit aff manghο*m* händh*i*r, swa at här görs twärth amothe, än j skulin ekke saa göra, wthan giffwi*n* häll*i*r aff giffno, ok hogswalin, at ey skulin the wardha swa som opsupna aff ängxla, ok fulbordhin j th*e*m kärlekin Hwilkin een som forsmar sina systir, äpt*ir* fallith görande 261
syndabothena, hon forsmar gudh, alla syndara görande rätuisa ok sighia*n*de Hwat ey th*än* som fall*i*r standh*i*r ey han op Ok th*än* som affwändh*i*r är, kombir ey han j gen, hwilke saa sighia Gak borth fran mik for thy thu äst oren, nalkas mik ekke, thä*n*ne skulu wardha rökir j mi*n*ne wredhe, ok brä*n*nande eldir allan daghin, thz är äwärdhelika Til hwilki*n* skal jak wändha mi*n* öghon, wthan til th*än* fatigha, ok th*än* som angh*i*r haffw*er* j hiärtano, ok rädhandes är mi*n* ordh, ok thz wakta

at thu ey forsmar th*ä*n som sik wändh*i*r fran syndi*n*ne, ok forbra hono*m* ekke thz han syndadhe, Mins at wi äru*m* alle swa so*m* j fordarffwit O hwat stor h*är*rans misku*n*dh ok mildhet är ow*ir* th*e*m, som sik wända til hono*m*, alle forbätrin sik aff kä*n*nedo*m*, manilsom, ok radhom, j allo*m* wisdo*m*, lärande ok manande idh*e*r siälwa, som apostolin sigh*e*r, j psalmo*m*, ympno*m*, andeliko*m* sangh, j nadhi*n*ne siongande ok frögdande j idhro hiärta, för h*är*rans asyn Alth thz j görin hwaria handa thz wara kan, j ordho*m* äll*i*r gärni*n*gho*m*, alt gören j h*är*rans ihesu christi na*m*pn, thakkandis gudhi, ok fadhreno*m* om hono*m*, at the maghin ko*m*ma til äw*är*delika brwdhgoma*n*, kalla*n*de, tilhiälpande, krönande Hwat hällir j äthin äll*i*r drikkin, äll*i*r j annath görin, alth saman görin j gudz äro, Warin the hälgho kirkio wthan synda tilfälle, enghin rethande til oro äll*i*r omak, ey aktande hwat idh*e*r är nyttoght, wtha*n* hwat mango*m* är nyttoght, oppa thz at the maghin wardha frälste Alth wardhe höffwisligha j blandh idh*e*r, ok äpt*i*r rätta skikkan Än höro*m* ändan j ware talan Rädz gudh ok göm hans bwdhordh, thz är hwar en mä*n*niskia, thy at bodhordzsins ändhe är kärlekin aff reno hiärta, ok godho sa*m*with, ok tro*n*ne, ey skrymtelike.

See theodora, här haffw*er* tu swa mykit som gudz nadh wnthe mik, ok thz thu beddis, thy sanka til sa*m*man j thässo waro ärwodhe nakor smaa blo*m*stir, fly wärldena, letha ok spör äpt*i*r christum, War ekke seen at röra thina föth*i*r j hans smörilse sötha lokth Thäns dwala

är enghin som löpande är, hwar räddhi*n* älth*i*r äll*i*r körir, ok han wälwileligha löpir äll*i*r dragh*i*r, kärlekin biudh*i*r, löni*n* fra*m*kallar Än nar thu kombir fram til stikko märkit, tha saktas thä*n*na gislan äll*i*r stiwngin, ok kärlekxsi*n*s sötme bliffw*e*r kwar, förek*om*merska*n* äll*i*r föregangh*e*rskan, takir borth räddogha*n* Hon wtuidh*e*r kärlekin Äpt*i*r thina fructh*i*r ok ärffwodhe kombir hwila*n*, äpt*i*r wäghin fädh*i*rnis rikith, äpt*i*r skuggan nadhi*n*na liws, läthias thy ekke nw at löpa j myklo*m* sweth, mädha*n* thu faar sa mykit gooth, nar thu kombir fram, hwilkit alt redho liggh*e*r ää nar thu kombir, th*ä*r mz är här nw wars dyalogi ände, thz är 262 bäggias wara samtalan, j hwilko*m* alt warth ärwodhe ändas, takki*n*ne mz föliande ok böne*n*ne, wthan saa kan wara, at thu kan mi*n*nas nakot wara forsumath, hwadha*n* aff thu matte än yth*e*rmera tik forbätra, for thy thu wardh*i*r aldrigh mäth aff gudz ordhom, ey wilt thu, ey formath thu ok Th*ä*r fore äst thu wärdzskyllogh offra gudhi loff ok hedh*i*r, ok for thz at thu ästh aff ha*n*s gaffwo, hans skapadha brwdh ok wen

Här lyktas niondha boken ok börias the tiondha boken

Min siäl wälsigna h*är*rano*m*, ok all mi*n* inälffwe hans hälgha na*m*pn Tik loffwi himla*n*na himla, o christe konu*n*gh*i*r ok skapare alla thinga, ängla*n*na ok människio*n*nar, jordhi*n*na ok haffsins, ok

alla the thinga*n*na som j th*e*m äru, synlighi*n* ok osynlighi*n*, si*n*nelighi*n* ok osi*n*nelighi*n* Hwilki*n* all swa som the tik tekna, ok kwngöra th*e*ra wndh*i*rsamligha mästara ok görara, Mädhan hwar een nathur hwar ath syndh*i*rligho*m* atskilnadh sik j mälla*n* atskilda wttekna tik wara th*e*ra skappara, ok enkte aff th*e*m är fafängliga skapat, wthan hwart haffw*e*r saak ok skäl, swa thz mi*n*zsta som thz största, hwi thz skapath är O gudh hälagh*i*r ow*i*r alla th*e*m som hälaghe äru, thin wisdomb*i*r for hwilko*m* jnkte kan skylas, föreko*m* alt thz thu skapat haffw*e*r For thy haffdho the tik ekke warit ku*n*nok, for än the skapadhos, tha waro the ekke än os skäligho*m* kreaturu*m*, äll*i*r haffdho the aldrigh wordhit kw*n*nogh, wthan the haffdho för warit skapadh Thy liffdho alla omskiptelika thinga sakir, thi*m*melika framgangando*m* j tik owmskiptelika, ok jämwäl allas th*e*ra skäl, ok thz war j thi*n*ne föresyn, wthan tima, huru thu wille hwart eeth thing skapa a skapnadzsins wäghna, nathura*n*na, fägrindi*n*na, j rörilsom, matto, skikkilsom, nar thu wilde ok huru thu wilde j timano*m* Thy swa som thu h*ä*rra uiste himilin ok iordhena· j ophoffwena wtha*n* thina kä*n*no omskiptelikhet j thi*n*a gärni*n*gx atskililse

¶ Än mä*n*niskia*n* for sins wisdo*m*s tranghet, swa som ho*n* ey formaa begripa aff nakro*m* skälo*m*, huru O thu war gudh skapadhe tillika ok entidh all thing Swa ok huar formaa ho*n* j tro*n*ne see. huru ey i nakro*m* staad äll*i*r timeligha, wthan j allo*m* thingo*m* ok altidh ästh thu närwara*n*dis, huru thu ey ästh större j th*e*m som större äru.

äll*i*r mi*n*dre j th*e*m som mi*n*dre äru, wthan all*i*r ästh thu j hwario*m* eno*m*, ok hwar een ästh thu j allo*m*, thz är at thu [äst] all*i*r j allo*m*, thu oppehall*i*r ok sama*n*hall*i*r all thing, thu skipar alth Swa wndh*i*rsa*m*likin ästh thu j mi*n*zstha thing, som thu ästh aff store makt j storo thing, Mädha*n* swa är oo alla kreatura aldramäktogaste skapare, ok th*e*ra skipare ok styrare, at thu ästh alla stadz närwara*n*de, j hwat rörilsom äll*i*r trappo*m* 263
mi*n*na siäls skal iak böria at letha ok spöria äpt*i*r tik, at iak maghe wärdogh wardha at fi*n*na tik, äll*i*r sa*n*neligha huru skal iak mik siälffwa*n* aff mik thapadha*n* opfi*n*na, ok mik mz thi*n*ne nadz hiälp opfw*n*nan, sa*m*ma nadh mädföliande, huru jak maghe tik opspöria ok swa fi*n*na Enghin spör tik rättelika äll*i*r äpt*i*r tik lethar, wthan ha*n* aff thi*n*ne gaffwo först findh*e*r sik, draghandis ath*i*r fothin aff willo*n*ne äll*i*r aff si*n*ne willo, j hwilke ha*n* är wrangligha farin, aff wägheno*m* fran tik, glömande rätuiso*n*na wägh, ok sik insänkiande j sina eghna wsalhetz mörkir, fran tik gangande Mä*n*niskio*n*ne sik siälffwa kä*n*na, är haffwa sporth äll*i*r haffwa letadh, ok dörena haffwa oplatidh til at spöria äpt*i*r tik Thz syndare*n* gar fran tik, hwat är thz wtha*n* at ha*n* sa*n*nelika gömer sik för tik, skylande tik for sik siälffwo*m*, for thy ha*n* wändh*i*r sik wth aff thino liwse Än tik oppinbaradan wnflyr ha*n* ekke thi*n* doo*m*, Sigh thy mi*n*na siäls O högxsta mä*n*niskio*n*na helsa ok liws, hwilkin som lysir j mörkrit, ok mörkren begripa äll*i*r taka enghaledhis tik, Sägh mi*n*ne siäl, inbläs j mi*n* hogh hwilkin thu haffw*er*

skapadh, huru jak skal spöria tik op Ok spöriande, huru jak skal tik finna ok hwar, är thz swa at iak opfar j himilin, tho ästh thu thär Far iak nidher j häluite thu ästh thär, thy kan enghin stadz tranghet, ey är stadhin swa lithin ällir trangir, at han formar häktha tik, hwilkin ey thakir himblanna ok jordhinna wiidh, at mik är thär fore tarff at wttänia mik j stadhom ällir limmom, äptir tik spöriande ällir letande, antiggia j öghom ällir j andhrom kropsins rörilsom, omkringfarande ok opfinnande tik, hwilkin min siäl älskar ok sighiande, haar giffwer mik thz at iak maghe tik wthan om hwsit min brodher finna, ok thär tik kyssa Ällir skulum wi wthe spöria äptir tik, ok skulum wi bidha äptir tik, mädhan thu hallir alt til saman wthan til, ok innan til alt opfyllir tu Enghin stadhir är som sakt är wthan thina närwaru, hwilkin som ästh alla stadz innarst j allom thingom, ok wthan om all thing Ällir fwnno the tik j wäghenom, hwilke tik sagho wthan til mz enfallo syn, aktande tik wara een pelagrim, ok tho likawäl ey witande fwnno the j sik, oc aff the samtalan j haffdhin idher j mällan, brwnno the hetelika jnwärtis Thy sagho the honom hällir fran warande, hwilke aff gudz kärlekx eldh kändo honom bätir j hoghenom, hwilkin the förra j sinom likamlika öghom, okwnnoghan ok pelagrim mento wara Ällir är war konunghir saa opspöriaskolandes aff os, at thu ok wili os mz obegriplike matto opspöria sighiande, trolika
264 siäl lath mik see thit änlithe, lath höra thit liwdh j min öron, ok thz som prophetin manar sigiandhe

Nalkins h*är*rano*m* ok ha*n* nalkas jdh*e*r Swa som han me*n*te at thu hwadzske kä*n*nir wara rösth äll*i*r änlithe, wthan at wi talo*m* ok latho*m* see wart änlite, ok lankt äru*m* wi fran tik, wthan wi nalko*m*s tik Hwat ey sighiom wi ok tik, kom ok lath see thit änlite, tha wardho*m* wi frälste Thu spör äpt*i*r os h*är*ra, mz nadhi*n*ne ok miskunne*n*ne, ok wi spörio*m* äpt*i*r tik mz hälgho*m* astwndilso*m*, bidhiandis aff tik wara wsalhetz lättilse ok helso, O thu h*är*ra gudh, aldrig spördhe mä*n*niskian äpt*i*r tik, wthan ho*n* haffde hopit at hon fw*n*ne tik Thy giffw*er* thu astwnd[an]ena at nakor äll*i*r alle skulu spöria äpt*i*r tik, ok maktena giffw*er* thu th*e*m som spöria, at the maghin fi*n*na tik ok finnas aff th*e*m Thy for th*ä*n skuld hwilkin tik kä*n*nir ok tik äpt*ir*fölgh*i*r, wtha*n* twäkan faar han thz ha*n* astw*n*dar ok äpt*ir*lethar Thu wilt milheti*n*na fadh*i*r spörias, thu wilt nadhi*n*ne förelysande opfi*n*nas, thu förekomb*i*r th*ä*n som löpande är, at thu hono*m* skuli göra rikan O christe ihesu, thi*n*na kreatura bätzste fadh*i*r, opnyare ok älskare, haar findh*e*r tik ällr hwar, äll*i*r huru ku*n*ne mä*n*niskan spöria äll*i*r letha äpt*i*r tik, wtha*n* thu föreko*m*me th*ä*n som äpt*i*r tik spör, th*ä*n foreko*m*na främia*n*de swa länge han fw*n*ne tik, Thu opwäkkir th*e*m som soffwa, at the skulin opstanda, ok th*e*m som lathi äru stingir thu hwasligha, at the skulin löpa, ok at the ey skulu wanskas, hiälpir thu th*e*m, thu giffw*er* th*e*m drykkin ok mathi*n*, ok thu bär th*e*m O christe thins kärlekx saar i*n*fästir thu th*e*m som helbri[g]dho äru, at the skuli*n* sik

skyndha til tik wäl sarghade, hwilke j si*n*ne dylsko förra waro illa helbri[g]dho Thy giffw*er* thu alt thz at wi äru*m* godhe äll*i*r haffwo*m*, hwilki*n* som gaff at wi skullo*m* wardha, ey takir ok thu nakot aff os, wtha*n* thu som siälff godhetin äst förra giffw*er* wtha*n* forskullan O wndh*i*rsamlika sötm*ans* mild[h]eth O dyrkaskola*n*dis nadz sötme, mz thino*m* lagho*m* lärer thu os, thu giffw*er* makt at fulko*m*na thin lagh, thu ökir j os godha forskullan, ok thz som thu giffw*er*, löner thu mykit fructsamlighare*n*, thy tilbör ok tilhöre alt goth thi*n*ne nadh, ok at mä*n*niskia*n* sik forbätrande forskullar tik, engho*m* är thy wäl wtha*n* tik, for thy mä*n*niskia*n* är enkte wthan tik, hwilkin nar som ho*n* glädz ok skodhar sin wanskilse, ok tröstir j sina falska gälniskor, bort wändh aff thi*n*ne sa*n*ni*n*dh, tha fall*i*r hon j sina eghna mörkhet äll*i*r j sith eghit mörkir, thz findh*er* mä*n*niskia*n* j sik siälffwe, th*ä*ntidh hä*n*na hiärta borth gar aff thino sa*m*uidz liwse Sa*n*nelika thi*n* rena sa*m*widz opspörilse, swa som ho*n* opwäkkir hoghin til the j*n*nermera, saa rensar hon the ytra, at j
265 the andhra skuli skina thit biläte j mä*n*niskio*n*ne, j andre liknilse aff tik intrykt Nar wi wändo*m* hoghin til wndh*i*rstandeliki*n* thing, mz indra wilkoreno, tha wndh*i*rstando*m* wi j nakra matto, aff hwat wndh*i*rstandh rensadhe wi nalkoms nadhi*n*ne förelöpa*n*de aff rätuiso*n*na fruct, thi*n*ne liknilse Thy skodho*m* wi tik wan gudh ok wan frälsara wärdzskylleligha, mz loff tak ok wälsigna*n*, at thu wille skapa os, th*ä*ntidh wi ekke waro*m* Fortapadha fornyadhe thu, j döpilsome*n* sa*m*skapadhe

thu, thu gafft oss thi*n*na äwi*n*nelikhetz looth ok del J hwat matto ku*n*no*m* wi swara ok fult göra thins sötma othömelike källo, hwilkin os giorde liffwande aff dödho*m*, söner aff trälo*m*, thins rikis samärffwi*n*ga aff biltlagdho*m*, ok wtdriffno*m* O h*ä*rra gudh högxsta helsan, allas th*e*ra som thine äru Thu liwsit, liffwith, ok obegripeligha dygdhin, allas thi*n*na söner Hwat skal jak ath*i*rgiffwa thino*m* ath*i*rgiffwilso*m*, hwadha*n* aff sigh*e*r p*ro*phetin Huru skal iak ath*i*rgiffwa tik mi*n* lyffthe, hwilkin mina eghna läpa haffwa atskililigha loffwat Ware thz swa at alla mina li*m*ma wändhos j twngor ok j röstir, huru formatte iak th*ä*r mz göra thino*m* sötma wärdzskyllokt loff ok tak Thik loffwar jak mi*n* gudh ok mi*n* h*ä*rra, tik ärar jak, tik offrar jak mi*n*na läpa kalffwa, at jak skulle ok ey fafängligha wara, thz giordhe thu Fafängligha haffdhe jak waridh skapadh*i*r ok haffdhe jak ekke känth tik mi*n* skapara Thy äru the aff allo godho thome, som hwatzske kä*n*na tik äll*i*r thz forskulladho, at thu skulde wara th*e*ra ledhzsagare Än thu h*ä*rra tuästh war fadh*i*r, wi äru*m* träkki*n*, thu war giwtare, Wi äru*m* ok alle thi*n*na handa gärni*n*ga, Thu haffw*e*r minz oppa wara mwl, hwilke skingradhe waro*m* j babilonis stigho*m*, ok ydumee wägho*m*, til thi*n*a söner j eth sama*n*sankaskola*n*dis, kom tu til jordhrikis, ok äpt*i*r thi*n*ne makt hwilki*n* som är alla makt ow*i*rgangande, syntis thin miskwndh Saa giordhe thu wara krobbo til himerikis palacium, ok thz giordhe thu at thi*n* kreathur, hwilkra mat*i*r war sorghi*n*na brödh, skullo

fi*n*na änglа*n*na math, ok jordhena hwilken som
bar tidzla ok tyrne, skuldo the mi*n*dra astwnda,
ok oppa hä*n*ne mi*n*dra säffwin läggia, O war
gudh thu letthe äpt*ir* thy som thu haffdhe misth,
ok j tapadha ma*n*neno*m* opreste thu thit biläthe,
mz ordho*m*, ok järtekno*m*, hwilkit ensa*m*pth godha
the stora röffwarane diäfflane halff liffwande lätho
äpt*ir* sigh liggia, wthan thu haffdhe aff ophoff-
weno giorth mä*n*niskio*n*na si*n*ne beqwä*m*, at wnfa
thina kä*n*no, ok mz skälo*m* witha haa thu ästh,
tha haffdhe thu fafängligha for hä*n*na skuld all
thing skapadh Samaledis laghi*n* haffdhe thu fa-
fängligha giffwit, äpt*ir* hwilko*m* ho*n* skulde haffwa
liffwat Sa*n*nelika o christe fafänglika haffdhe
266 thu ko*m*meth, mando*m* takaskolande for os Än
mä*n*niskia*n* haffdhe frith wilkor til at atskilia
onth ok goth, mz naturliko*m* wisdo*m*, hwilko*m*
thu tilökte laghin ok nadhena, at mä*n*niskia*n* for-
matte thz ho*n* wiste ok kände, ok högxta nadhi*n*na
mildhet, hwilkin tilhiälpirska är, at radha ok
främia withit, som forlänkt är til skapara*n*s hedh*i*r,
ok mä*n*niskio*n*na gangn O h*är*ra thy giordhe
thi*n* forno*m*stogha foresyn, ok sniällaste wisdo*m*bir
wara nathur mz liffwa*n*de siäl Ok swa so*m* thu
giordhe hä*n*ne j rörilsom si*n*nelikin, swa ok j wis-
do*m* begripligh*in* ok skäligh*in*, oppa thz at thi*n*na
osynligha thinga tilgangh*ir*, hwilki*n* allo*m* dödhe-
liko*m* mä*n*nisko*m* är wansa*m*bir, matte allo*m* aff
th*än*na synligha thinga*n*na betracta*n* ok ow*ir*-
uägilse, th*e*m syndh*i*rligha som ren hiärta haffwa,
wardha möghelik*in* til at ni*m*ma ok opfi*n*na Thz
är skriffwat, at alle the äru hälaghe so*m* rene

äru j hiärtano, for thy the skulu see gudh j allo*m* thingo*m*, thi*n*ne nadh förelöpa*n*de altidh skälo*m*me*n* ok wan wilia, ok äpt*ir*följa*n*de mz godha gärni*n*ga möghelikhet Thy tilbör tik all*ir* hedh*ir* ok ära waro*m* gudhi, alla rätuiso*n*na kälda Thz är thin ensam gärni*n*g, at wi äru*m* wäl skapadhe, ok at wi wilio*m* tik wäl, thz wi formagho*m* Thu ow*ir*ua*n*t th*ä*n starka kä*m*pan, hwilki*n* sina dirffwe kastadhe oppa thin kaar, thz är ma*n*könit, än thu bant hono*m* ok the karin, thz är mä*n*niskior, som wärdogha waro til höffweligha thiänist, tokt thu fran hono*m*, hwilki*n* kaar o thu war gudh, thz är thina wtualda, th*e*m giordhe thu thi*n*na äro mö*n*stir ok hälgilsi*n*na stadh, ok thins wisdo*m*s säthe ok wtuälilsa framsta*n*k J hwilko mönstir at tik maghe wardha offradh täkkelikit offir J wndh*ir*sa*m*like matto offrar thu os, för thz so*m* är offraskolandis aff thino*m* gaffwo*m*, at offridh skuli offras äpt*ir* thy som widh*e*rbör höffligha ok gudhelika Ok aldrig offras tik täkkelikit offir wtha*n* thz offir som offras är giffwit aff tik, Än een aff thino*m* so*m* tik trone äll*ir* trolika waro ¶ abraham thz hono*m* bwdhit war at offra ey dräpande, thz offradhe ha*n* rätteligha

¶ Cain offrande, offradhe enkte Thy at th*e*ra meni*n*gh som offradho war omskipteligh*in*, th*ä*r före atskildis j th*e*ra forskulla*n* alt thz som offradhis Än th*ä*n är sääl hwilki*n*s astwndan thu opwäkkir at loffwa, ok lypthit, thu föreko*m*bir j hwilki*n*s offir thu anamar, ok anamath, thu bewarar ok gömer Än huru optha mä*n*niskio*n*na

wsalhet ok blindha glömskan tik wtkörir aff thässo thino mönstre, swa opta hindhra thera kärlekir som willefara all laghlikin offir, at swa som thu owirgiffwer thit mönstir for wara ondzsko skuld, swa wanuördhir thu wara högtidher ok warth offir, for thy alle the som tik offwirgiffwa, the
267 scriffwas j iordhinne, ok the fridhin omskiptande, finna enkte wthan stridh ok örlöghe, wthan the först känna ällir witha atskilnadh mällan frihetena ok träldomen Än for thy at thu äst fadhir, tho giffwer thu ekke owir owirgiffna sönir, bortlöpande athirdraghir thu Högfärdogha ällir fortruthna böghir thu mz näpstinne ok hwggomen, at tho at minzsta äptir prophetans ordh, skuli twangen giffwa hörlsinne wndhirstandh, ok thera widha wäghir kringom gärdhadhir aff thino tyrne, wardhir them tilfälle at opletha förra bondhan O härra swa takir thu thin kaar j gen, hwilkin the hedhniska owinenar thoko j iherusalem ok fördho til babilonem, ok thu mz thinom winom anthwardhandis them athir j thera städhir ok säthe, ok ginomstwngno mz thinom miskunsamligha krok ormsins kinben, roffwith wtdraghir thu hwilkit han röffwadhe, ok athir bar thz thit som thy bör wara Ok thätta är thäns högxsta höghra handhz omskipte, nar som thu aff thinne mildhet thakir j gen thz som nidher war förth til limbum Ok nar thu aff mörkreno hwilkin som äst sanna liwsith, gör liwsith Hwilkin är thän som forma wttrykkia thinna owirgangilse ällir hälaghet j them karom, som nw är aff sakt, j hwilkom gwtnom karom thu gömer thit liggiande

faa, ok til thins eghins kärlekx, allir j thinom kärlek gör thu dödhelika manniskio hiärta swa som eldzsins logha Hwat är war gudh, wthan eldhin fornötande, nar thu redhir tik ödhmiwka manniskio hiärta til thit mönstir Hwat star tha annadh fore, wthan at alt hwsit brindher wthan matto, for thy thz lidher starka loghan, J syon tha opqwekir thu eldhin, ok j iherusalem gör thu äsiona Än mz mindhra eldhenom rensar thu os, ok j them störra städhir thu os j thino storo wald Til the glädhi som owirgar alla glädhi, ok til äwinnelikhetinna liws Hwar the som thär koma, drikka ok törsta, for thy thz som the haffwa fwnneth är osighelika söth O war konunghir, hwar är thz aff söthmanom, liwseno, hwgnadhenom, ok nadhinne, hwar thin syn them som kalladhe äru ok wnfanghne, jngiwthir rätwisonna sool, ok opthändhir thän kärlekx eldh, hwilkin aldrigh wtsläkkis Thär öser thin hälgha brwdh mz wissastha syn, hwilkit hon nw takir otwäkeligha j hörlslinne, ok tha gar with owir widhundridh, kommande aff giffne nadh The thidhande som fördhos ok sagdhos aff thy fädhirnislandeno, mädhan the waro swa som biltlagdhe j främadha land Thz är hälgha äwärdhelikhetinna närffwarandis stadhge

¶ Swa som ey dröffwir himerikis inbyggiara the thinganna aminne som waridh haffwa Swa görs them ok enghin ängxla, aff thy som är kommaskolandis j nakro owisso, wthan thär är altidh thz samma Ok swa som the j hälaghetinne owirgaa dödhelikhetena, swa owirgaa the ok

ow*m*skiptelikhetena, ok th*ä*t*t*a är th*e*m til nadhi*nn*a, hwilka the fw*n*nidh haffwa ok anamadha stadhfästilse, ok til ena oändelika glädhi ok tryghet,
268 at the aldrig faa makt ok aldrigh wilia til at synda O äwärdhelikin tryghet O trygh äwärdhelikhet O dödh*i*r hwar är nw thit kiff ok trätta O dödh*i*r hwar är thin stiwngh*i*r O war gudh hwar äru thi*nn*a endasta brwdz wäktara ok hä*nn*a ondzskofulla häriara Hwar äru jnälffa*nn*a ange ok alzskona siwkdoma wärkia Hwar äru th*ä*n*n*a gry*m*ma wärldi*nn*a gälniskor, altidh j allo*m* stadho*m*, fatikdome*n* j största brädzsko ältande Hwar äru the ondzskofulla mä*n*niskio*n*na härinslikhetir, Hwar äru philosoforum, thz är the naturlika mästara argumenta äll*i*r disputera*n*, colibistarum päni*n*garäknara köpslagha*n* Swikfulla hogha skrymtelighin commenta sa*m*sätni*n*g, allas th*er*a ami*n*ne forfors mz liwdheno, ok alla alme*n*nelika jordhi*nn*a ha*m*mar är syndh*i*rbrythi*n* Än the hälgha pauperculam, thz är thina fatigha brwdh, hwilka thu j lithlo*m* tima, ok swa so*m* j eno*m* punct haffdhe ow*i*rgiffwith Thu ath*i*rkalladhe hä*n*ne j stora frögdh ok glädhi, ok opläsath for hä*n*ne paradysi yrtagardh, for thy at swa som hon haffdhe waridh ko*m*pan ok sa*m*syst*i*r j plagho*n*ne ok motegangeno*m*, swa ok äwärdhelika j hoghswalilsome*n* O äw*är*delikin gudh, omätelighin j thi*n*ne äro, obegriplikin j thi*n*ne nadh, otilganglikin j thino walde Hwat söthme dreff tik th*är* til, at thu wilde swa mykit goth hwilkit goth är ow*i*r alth goth, skipta mz skäligho creatureno, wtha*n* thina eghna minzskilse, ok at thu swa wilde

oplyptha människiona skapadha äptir thino biläthe ok liknilse, hwilkin fallin war stwpoliggiande, ok thu for hänna oprättilsa skuld wart människia, hwilkin somästh äwärdhelighin gudh, ok gafft tik wndhir the omilla manna waldh, som tik plaghadho ok drapo, oppa thz at hon skulde komma til sin stadhga j gen Hwat skulum wi käraste gudh swara til tholkin osighelikin kärlek, gärna aff allo hiärta skulum wi tik älska, enghin lön bedhandis for alla the tiänisth, wi formaghom tik göra aff allom them limmom, thu os giffwit haffwer, thz wi ärum, thz som wi formaghom, skulum wi offra tik warum härra ok warum gudhi O thu war härra ok gudh, thu giorde all thing j wisdommenom, thu som är höghre än himblane Himblomen sik nidherböghiande, nidherfor thu oppa jordhena, görande wara helso mith j iordhinne, thz är j jomfrunna qwidh Ok thän som thu mildeligha skapadhe honom frälsthe thu mz wald ok stora makt, for thy at himil ok jordh ok alt thz j them är, hwilkit thu for människionna skuld skapadhe, formatte ekke frälsa hänne, ok thär förra war syndhin owirflytandhe, thär kom nw nadhin owirflytande Äptir warth mörk gaff thin nadh sit sken, ok moth wara wanfrägdh wardh thin ära giordh margfallogh Ok wara ythersta tima äru giordhe mykit bäthre, än the förra timana Swa haffwom wi nw mera opborith sidhan wi wordhom athirtakne, än thz war som wi misthom, thäntidh wi wordhom wtkastadhe, war stath är höghre än wart faal war diwpt til, ey skulum wi

for thy o h*ä*r*r*a öpth*i*rmera mz förtänkto modhe
269 falla, oppa thz at wi skulu*m* thy starkare*n* opstanda, wtha*n* häll*i*r j tik starklika standa, hwilki*n* so*m* wart liff äst, at wi ey skulu*m* falla Som sc*ri*ffwat är, mi*n* starklek skal jak göma til tik, etc^ra mi*n* gudh mi*n* misku*n*dh, ey är ok thino*m* söno*m* wanhopaskola*n*de, tho likawäl hwilka thu haffw*er* wäl giorth j hopeno Hwilki*n* j thä*n*na resa*n*na ark, hwilki*n* wadhelighi*n* är, händh*i*r at falla, äll*i*r j th*ä*nna mä*n*niskio*n*na blindhe, händh*i*r at fara wilth, om hwar en gangh*i*r til syndabätringi*n*na stadhga, ok forwärua sik plastridh mz angreno*m* ok idhroghano*m*, mz sorgh ok grath Hwem haffdhe thu käraste gudh til wen, om thu lothe forfaras alla th*e*m som äru dygdha*n*na owener, Ware thz swa at thin stranghe dombir dömdhe strax til dödh, hwan en som will faar, haa hölle tha bryllöps högtidhena mz tik j paradyso ok mz lambeno Hwru mykla fruct haffdhe thu takit aff thi*n*ne brwdh, hwilkin spädh ok fakw*n*nogh war, swa som a*n*nor sma trä nyböriande til at wäxa ok blo*m*stras, om thu takit haffdhe saulum bräzskofulla*n*, ok nw wtredda*n* th*ä*r oppa at ha*n* skulde haffwa j thino farahws giort skadha, swa som a*n*nar wargh*i*r, Om saa ware o h*ä*r*r*a, at the alle forforins som ge*n*wardoghe äru thino*m* laghom, hwem giordhe thu tha aff thino*m* owino*m* til thina winir Thu wardh*i*r oblidhkadh*i*r aff mangho*m* thino*m* söno*m*, än thin blodh*i*r hwilki*n* thu gafft j wärdh for os, ha*n* är mällan thina rätwiso ok war broth, mz hwilko*m* thu sigh*e*rwi*n*nande nälgde til korsit, thz som

genwardogth war Sannelika thätta är ey lithit wärdh, at thu wilde giffwa thins sons liff for wan dödh, aff hwilkins blodh wi ärum heladhe til wan siwkdom, ällir aff warum siwkdom, j hwilkins jordhan wi finghom wart liff Ok wthan alla wara forskullan wordhom wi som salde warom, frälste Sannelika härra ok war gudh, thu wisthe hwat j människionne war, hwilke thu jnwärthis saa mykla wisdoms ok skälanna fägrindh haffdhe giffwit, at hon matte mz them thingom som synlikin waro wndhirstandit haffwa thin osynlikin thing, ok saa matte hon haffwa hallidh sina rätta skikkan ok lagh, thin kärlek foresätiande allom skapadhom kreaturum, ok thina dyrkan wärdhelika hallith Huru ädhlaren människio nathur är, ok swa myklo mera friheth hon weth sik haffwa owir all annor creathur, saa myklo bäthir bordhe hänne sik haffwa Än o härra, oc war gudh, owir alt sötasthir, thin margfalla nadh bewisar nogh liwsligha, at skälin wtskilia ok döma, at människian är ey wndhirdane for nakro kreathure, wthan wiliandhis Hwat standhir nw thy annath före, wthan mz fulkompligha ok liffaktogha wndhirstandh, skodha thz som framlidhit är, them skodhande idhkelika som fallidh haffwa, ok thera näpst, ok haffwa widhersyn for thera affgangh Ok är thz ey forlatande o käraste gudh, at wi wthan athirwändo mz hetasta astwndilsom, skulum haffwa wara akt til thina gaffwor, j hwilkom thu kallar os wth aff thänna wärldinna mörkir, ok thit biläthe wanskapadh aff wara afsinnilsa mörkir, opnyar thu ok til eth opspöriaskolande,

hwilkit widh*er*törfftelikit är, opwäkkir thu hoghin
270 j marghahanda omskipte, wtha*n* fruct j thino*m* mästirlika wisdom, hwilkin alt ow*ir*gar, wi äru*m* sa*n*nelika thin kreathur skapadhe j christo ihesu, j godho*m* gärnigo*m* hwilka thu o war gudh haffw*er* förereth, oppa thz at wi skulu*m* liffwa j th*e*m Eth är thy widh*er*törfftokt En är thin dwffwa, thin fulko*m*plika Een är hä*n*na modh*ir*s, hä*n*na födh*ir*sko wthualda Een aff twsandha wardh*ir* fw*n*ni*n* j thino*m*, Vnus thz är een heladhis j probatica piscina Een aff tio som heladhe wordho äll*ir* rensadhe, takkadhe gudhi Ok dauid badh ena äll*ir* bedhis ena For thy at aff allo*m* thingo*m* är eth widh*er*törfftokt, är thz thy swa at wi tako*m* eth ok skiptho*m* thz j dela, tha mistir hwars ens delens atskililse enheti*n*na na*m*pn ok thingith, ok alt thz som skärs j stykke gör talith, ökia*n*de merilsen, ok dela*n*na äll*ir* stykkia*n*na ökilse är hoffwdstykki*n*s mi*n*skilse Hwat thu mi*n*skar aff su*m*mo*n*ne mz thy ökir thu dela*n*na taal Hwilkin är nw th*ä*nna wndh*ir*samligha enhetin, mädha*n* hon är mz swa store säffwin opfi*n*naskolandis, at nar hon är fwnnen tha atskilio*m*s wi ekke j mangha dela öpth*ir*mera Hwilkit är thz ena hwilko wnfanghno, all widh*er*törfftelikhet badhe andhelikin ok likamlikin, thakir ända, ok äpt*ir*kombir hälaghetin begaffwat äll*ir* prydh mz alzskona godhe fruct Hör israel, h*är*ran thi*n* gudh är een Een gudh ok alla mä*n*niskio fadh*ir*, hwilkin som är ow*ir* alla ok ow*ir* all thing, ok j os allo*m*, thz är th*ätt*a ena mz hwilko himillin ok jordhin sama*n*sädz, andin ok likame*n* hwilkra

bäggias atskililighin brädzska äll*i*r astwndilse fulko*m*plika forsonas, ok törsth ok hwngh*i*r Swetth*i*r ok hithi omskiptas j äwi*n*nelikhetina stath Ok j thässo ena görs til enkte alla saka, ärande, konste, girnilse*n*na stwdera*n*, mangskona räddhe*n*na, älskilsi*n*na, glädhi*n*na the som onyttogha äru, hopsins, fasans, ok alla fafänga gärni*n*ga til lika bliffwa, alt th*ät*ta forwardh*i*r ok wtsläkkis. mz allo, aldrig mera wardhaskolandis Thy är nw h*är*ra wärldi*n*na nath mörk ok störma*n*de, hwario e*n*ne mä*n*niskio wadhelikin j hwario fiätino j näruaro*n*ne Än himilslighe nadhi*n*ne dagh*i*r skal nalkas, oändhelika äro*n*na dagh*i*r, fägrindhi*n*na ok nadhi*n*na dagh*i*r, högtidhi*n*na ok glädhi*n*na dagh*i*r Th*ät*ta är th*än* daghin hwilkin thu som liwsit är, lysandhe mz äw*är*dheliko sken giordhe, j hwilko himla*n*na ok jordhi*n*na prydilse all sama*n* fulko*m*pnas, nar mä*n*niskio*n*na födzlo fägrindh dödzsins bandho*m* ow*i*rwnno*m*, kombir j rättan stadhga Ok nar mä*n*niskio*n*na fria wilkor j fulko*m*ligha rätuiso*n*na frihet, wardh*i*r fräls Nar som äw*är*dhelika konu*n*gxsins brwdh faar sina margho*n* gaffwor, ok sina kräselikhet so*m* hä*n*ne loffwat är, nar som dwffua*n* thz är thä*n*na sa*m*ma brwdhi*n*, hwilki*n* syst*i*r ok wen är Th*ä*nna äw*är*dhelika brwdhgoma*n*s wardh*i*r sino*m* brwdhgoma tilfögdh, j fulko*m*pliko*m* kärleksins eldh Hwar brwdhgome*n* mz brwdhi*n*ne frögdhas, ok een mz eno*m* äras äw*är*dhelika O h*är*ra war gudh, godh*i*r ow*i*r alla thinga godhet, thu äst alla hälagheti*n*na summa, thu fu*n*deradhe ekke 271 for nakra fafängo skuld thin stadh iherusalem,

wara modh*er* j alla creatura opbōria*n*, hwilkins grwndhwal thu sagdhe tik siälffwan wilia wara, oppa hwilki*n* grwndhwal thu skikkadhe j thino*m* wisdom, aldra dyrasta stena tilredda ok wthwghne mz största mästirskap, ok j store äro mente thu wighia hono*m* Ok thz som thu wäl böriadhe haffw*er* thu bäth*ir* fulko[m]pnath ¶ Äpt*ir* grathi*n* glädhina ¶ Äpt*ir* wäghi*n* fädh*ir*nis rikit ¶ Äpt*ir* stridhena loffwadhe thu sigh*er* ok hwilo Thy äst thu o h*är*ra fulko*m*plighi*n* fridh*er* ok lustafull*ir* sötme, allo*m* th*em* som kalladhe äru til thin Aff hwilko*m* sötma ok j thino*m* kärlekx logha bri*nn*andis, thä*nn*o liffweno framlidhno sik sigh*er*w*n*na, wndh*ir*standa the j tik, for thy thu äst nw ändalyktin til th*er*a ärffwodhe ok til th*er*a stridh, ok thu äst thins riddara ära so*m* sigh*er* haffw*er* wnnith Hwat faa thä*nn*e til si*nn*a liffs äw*är*dhelika gaffwor, hwilko*m* aldrigh mer skal nakor owen hindra aff thi*n*o loff, ey mä*n*niskia, ey ängil, ey i*n*wörtis äll*ir* wthwörtis, hwar enghi*n* är sorghin om thz so*m* waridh haffw*er*, enghi*n* räddhin om thz som komaskola*n*dis är All ledha är lankt bortho, for thi*nn*a syons brone äll*ir* bethe, alla th*em* görande törstogha som tik see, margfalla gör fulbordoghasta kärlekxsins makt wtha*n* ända Hwat frögdh, ära, glädhi, sötme, nadh, helsa ok hwgnadh*ir* th*är* är, withnas j thy at th*är* ökis äll*ir* takx alla thinga opri*nn*ilse j rena hiärtans syn, hwar liwsit altidh lysande ok aldrigh wanskande är, hwar änglanna brödh j sik haffwa*n*de alzskona lustha ok smak, j aldra handa sötma, mä*n*niskio*nn*a hiärta stadhfästande Thins fors

lustelikhet opfyllir them mz osighelike glädhi, hwilke thär äru, hwar alzskona nadz fulkomp[lik]het altidh aktas ok sköthis Hwilkin aff enghom tankom bebindhis, at hon ey är lofflighin wtuidhas Nw är än fatandis o käraste gudh ok war konungir, them som pelaghrima äru, fädhirnislandit, them som thwingas aff fatikdomenom äran, them hwnghrogha mättan, them j iärnomen liggir frihetin, them som grathir hwghswalilse, them som miskunsamme äru miskunnen, them fridzsama fädhirnis arffwit, them som renth hiärta haffwer fulkomplighin gudz syn, them som rätuisligha haffwer warkunnan owir tik o christe, alla hälaghetz fulkompnilse ok fulkompnogh opfyllilse Swa forelöpir altidh thin liffaktogha nadh thinom, hwilke kalladhe äru giordhe ok hälghadhe aff thinom hälgha smörilsom, ok samma nadh äptirfölghir milleligha görande aff tik, hwilkin som konunghir ok prästir är, thina söner konungxligha thiänara, hwilke ey aff blodheno ey hällir aff kötzsins wilia, wthan aff gudhi äru the föddhe, könidh ok ämbithit andhuardha tik andhelighin barn Hwat ey skel wärdhelikhetin ok äran them fran tik Hwat sigher han här aff, som thin lönlik ärande wisthe, käraste wener wi ärum alle gudz söner, än syntis ekke än hwat wi skullum wardha Wi withom thz at nar thz wardhir oppinbarth, tho wardhom wi honom like, for thy wi skulum see honom swa som han är Liknilsen haffwer han wnth os, widh nakra sins nadz matto Jämplikhetena haffwer han wndhantakit Hwat skulum wi thär höra o war gudh ok härre, war konunghir

272 ok domare Hwat är thz som wi menom at wi skulum af tik höra, ok thu äst sighiaskolande Hwat annath, wthan kom min systir ok min brwdh, j min yrtagardh, jak haffwer skuridh mina mirram mz minom aromatibus, them yrtomen ällir them dyra smörilsomen wälluktandom Jak aath honagxkaku mz mino honagh Jak drak mith wiin mz minne miölk Nw är winthrin framlidhin Haglidh, rägnidh, slagh, ok sniön bort foro, ok blomstrin synthos j ware jordh Blömstrande wingardhana gaffwo sina lukt, ok turtur dwffwonna röst är hördh j ware jordh Stath op ok skynda tik til mik, kom wt aff libano, kom thu skalt krönas O gudh wara siäla liws, giff os andelika wndhirstandilsinna liws, at wi maghom finna wäghin til tik, huilkit ey är möglikit wthan thu gar fore, j hwat sannindh skulum wi see thz os bör at see, wthan thu os oplysir Hwat kwnnom wi see ällir hwat liff fam wi see, wthan wi förra liffwom j thinne gaffwo Haa är thän som in skal gaa j yrtogardhin, hwilkin saa lustelikin är, hwilkin thu loffwar, wthan nadhin gaar fore wägledhande, mik oplysande ok widherqwekiande Hälgha siälin O gudh ok war konunghir, hwilkins samwith haffwer alzskona lustha yrtagardh, ok the änghia som aldra bätzsta lukt giffwa aff sik, swa som aromata, hwar skälegha sinneth plantar ok dyrkar dygdhenar, thän hälghe ande bär til watnidh, them som dyrkat ok tilredh är, ok sammi andhin sankar samman fructena ok gömer hänne J thänna yrtagardh tha haffwer syndinna tistill enkte rwm Thär kännis ekke skärsöthonna beska

Thär brindher ekke lastanna ok kötlika rörilse nätla, wthan hällir tho lokkar thz opp blyghetinna roos, ok thär brännir kärlekxsins wiola, renleksins lilior skina thär j sinom hwita lith, hälgha frägdhinna balsama swetthas thär, bönanna rökilse rykir, ok all nadhinna walluktande sädh är thär saa fructsamlikin, at thär sädz enkte thz som ofructsamlikit är, thär fallir enghin fruct aff, for timen kombir Thänna yrtagardzsins dyrkara om han är fraghin, tha faar han honom göddhan, grönan, ok frian, j thänna yrtagardzsins saal redhir thu o christe blötha sängh, thär hwilas thin ande, ok aff blomstrande samwidzsins mönstir fulkompnar han himerikis paradysum Thär wardhir thy blomstrande liff j allom thingom, liffwandis dygdh j allom, for thän skuld o thu gudh, tu skalt wara all thing j allom Huru tha Swa at hälghe stadhin ok thin hälgha ok wtwalda bliffwilse jnnebyggis swa aff tik, at han liffwe aff liffweno, lyse aff thino liwse, aff thinom fridh haffwi fridh ok rolikhet Före wndhfangna nadhena giffwin tak ok hörsämio mz ödhmiwka thiänist, oppa thz at han maghe aff thinne äro wara ärofullir Mäktoghir aff opsupne makt Wiis aff thinom wisdom, rätuis aff thinne rätuiso, aff dygdhinne dygdhelikin, aff äwinnelikhetinne äwärdhelikin Hwaria handa goth, hwaria handa helsamlikhet hedhirlikit, owmskiptelikit, 273 oforgänglighit thär är, thz takx aff thinne oändhelika nadh, thär är hädhan j fran hwila wthan ärffwodhe, dagh wthan nath, liff wthan dödh, manadh aff manadh, högtidh aff högtidh,

glädhi aff glädhi, ok alt wari j tik glädhi*nn*a ämpne, at hwar een bliffw*er* wndh*i*rgiffwin si*nn*ome*n* mz äw*är*delikom lustha O gudh ok war konu*n*gh*i*r, nar wi th*ätt*a foresagdha wärdzskylle[li]ka aktom, tha faro*m* wi äpt*i*r engho thy som wtha*n* om os är, wthan äpt*i*r thy som tarffwas, af ty som vtan til o*m* os är War högtidh är ekke j thä*nn*a wärldi*nn*e, wsle ok fulle af ondho*m* lustha, for thy ho*n* är ffwll aff alle ysaldhet ok armodh, ok glädz mä*nn*iskia*n* illa, nar ho*n* ekke glädz aff thi*nn*e sa*nn*i*n*dh, wtha*n* aff lyghni*nn*e Almoghin aktar ok dyrkar altidh högtidh*er* for högfärdh ok andra fafängho skuld, ok ey gudhi ok hälgho*m* ma*nn*o*m* til hedh*i*r The letha wtha*n* om sik, äpt*i*r thy hwilkit j*n*nan j th*e*m är, om the thz wndh*i*rstodho, the spöria äpt*i*r eno*m* dagh for fafängho*nn*a fruct skuld, ok forefatadh si*nn*e, ok ey akta the sacramentidh, thz är atskilnadhi*n* mällan sa*nn*i*n*dhena ok liknilsena, hwar fore högtidhes dagha hallas Än rätuiso*nn*a dyrkar*e*, altidh haffwa*n*de akt oppa äw*är*delika liffwit j si*nn*e andelika wndh*i*rstans skodha*n*, ha*n* haffw*er* j sik altidh högtidh*er*, for thy ha*n* haffw*er* sina glädhi alla aff sa*nn*i*n*di*nn*e, ey hälghar ok högtidhis daghin hono*m*, wtha*n* häll*i*r ha*n* frögdha*n*dis j tik o gudh hälghar daghin Tholike glädhias j sa*m*mo glädhi mz änglome*n*, ey kan ok th*e*ra glädhi fortakas mz manghra handa twa*n*gh äll*i*r dröffwilse, Rätuiso*m* är altidh högtidhis degh*i*r, for thy rätuis mä*nn*iskia blandar enkte synda ärffwode j sina högtidh, thy th*än* som ägh*i*r liffsins frihet, ha*n* haffw*er* stiwg ok ledho moth lasta*nn*a wk, ty

löpir han j tronne ok hopeno swa länge at han takir hwilo j tik mz fulkomplikom kärlek o gudh, hwar all rädde wtelykkis, j hwilkom kärlek hwat wthualdhir gudz wen skal rädhas, han findher enkte Nw mädhan swa är, at wart dödhelika skal j fara thz odödhelika, ok wart forgängligha ällir rötelika, thz som ey skal forgas ällir röthas, om swa händhir at dödhin wardhir opsupin j sigherwinninginne, ok nya creaturit j gen kräffwir sina opbörian j fulkomplighe frihet, ey at enasth athirbedhis, wthan hällir findher, nar thz kombir som fulbordokt är, ok thz görs tompt som eendels ällir aff dele är, ok thz wi nw swa som j speghle ok j mörke scrifftinne, ok tha fam see änlite widh änlite Sidhan standhir enkte annath fore, wthan en kärlekir owir alla, j allom, ok mz allom, j enom stadh j tik o gudh war härre, hwar all högtidh är fulkomplighin, hwar enghin aff jnnebyggiaromen wtelykkis, jnghin ok aff owenomen optirmera tilstädz thär in takas Thy är thz öppit them som kalladhe äru oc Hwat thu them loffwat haffwer oc Sannindin hwilkin loffwat 274 haffwer, for thän skuld at hon ey kan swika, thy hallir hon redhoboith alt thz, til hwilkit thera tro wändhir sik, som hänne loffwat haffwa, ok j hänne äru wakande Ware thz swa at hon swike nakon, tha ware hon ekke sannindh, ok trodhes thy fafängligha komaskolande, om the thing som loffwados, komme ekke Än alt goth aff framlidhnom timom, thinom hälghom mannom skikkat war, swa klarlighit j liffwande rikeno, at mz thins sons dödh ok opstandilse, warum dödh första ok andhrom aff-

skrapadho*m*, wart liff liffwandis j tik, toke alt thz äw*är*dhelika, for th*ä*n skuld os hä*n*de aff thino godho haffwa takit wilt Thy framsäth*i*r thu tik siälffwa*n* war gudh for löna*n*na gaffwo, hwilki*n* so*m* mz sa*n*ne älskelikheti*n*ne foregik, th*e*m som föresedhe äru til liffwit, tik äpt*i*rföliа*n*de j nadhi*n*ne, ok thu th*e*m äpt*i*rföliа*n*de förega*n*gando*m* j sa*m*ma nadh

Här lykthas jomfru*n*na speghil

[Per.] See theodora nw haffwo*m* wi mz margfallo*m* skälo*m* ok ordho*m* stadhfäst j the hälgho sc*ri*ffth äpth*i*r ware formagho, häll*i*r theande än sama*n*sätia*n*de, kwngiort jo*m*fru*n*na spegil j gudhi gärni*n*gena görande, maxan swa som trötthe, äru*m* wi kompne til ändan j thässo ärffwodhe Nw höre tik til at döma, huru wi haffwo*m* lopith fructsamlika äll*i*r fafängligha Mädha*n* thu haffw*e*r fanghit mz thino*m* genträttelikо*m* atspörilsom, thz som thu haffw*e*r äpt*i*r farith, thz är stora blo*m*stir kärffwa*n*, sama*n*sankadha*n* j sc*ri*fftin*n*a ängh,

Th. Hwart eeth ofulko*m*likit thing tilstädh*i*r ekke nakon märkeliki*n* dom ällir pröffweliki*n*, for thy at thz är ekke lankt fran thy, som straffan är wärth, hwilkit nakot affdragh*i*r fulbordogheti*n*ne, thy är thz swa, at thu wilt halla thz som loffwat är, tha lath ekke brysta thz mi*n*zsta, äpt*i*r mino*m* dom, tha bör tik swa göra, lath thy see fulko*m*pna*n* j thino lypte, ok mat thu sidhan läggia pä*n*nan ow*i*r ena sidho, ok swa moth thu göra hälaghsmal

Per. Hwat är mi*n* glömska, mädha*n* thu straffar mik, läth mik hä*n*ne höra liwsligha

Th. Thu haffw*er* loffwat äpt*ir* thz sc*r*iffwat är, här j sa*m*ma book, at thu skulde wttrykkia widh ändan, huru th*ä*n hälghe ande j sino*m* omskiptelikо*m* gaffwo*m*, marghfalleligha wtuiddh*er*, ok j sik owmskifftelik*i*n, fadhreno*m* ok soneno*m*, tha likawäl j äw*är*delikhet*in*na stath är samnaturlikin ok een Nar th*ätt*a är löst hwat star sidhan j gen, wtha*n* thä*n*na clausula, at gärni*n*gin är fulko*m*pnadh

Per. Mik mi*n*nis th*ätt*a haffwa wtloffwat, än jak wilde at thi*n*na spegils wiidh kw*n*ne wara thi*n*ne studera*n* til nöghio ok fulnath Thu math j hono*m* ey atenast thit änlite, wtha*n* alla*n* kroppin skodha, at thu maghe witha hwat som til är, äll*i*r hwat som fattas j thi*n*ne skikkilse Sa*n*nelika sc*r*ifft*in*na kä*n*na är adams biltlagdo*m*s lykta, hwilke os forega*n*gande, föreläpo*m* wi natthena, j hwilke wi nat*ur*ligha lidho*m* syna*n*na morkir O huru 275 mykin sötma hon flyth*er* til th*er*a hogha, som liffs födhona bedhas Wiisdomsins honagh inguthith j th*e*m som helbrygdoge äru, j wndh*i*rstandit törstis swa myklo mer so*m* ha*n* smakas äll*i*r kä*n*nis Sigh thy himilsligha brwdhgomano*m*, hwat trana*n* thu haffw*er* for sc*r*ifft*i*nna lustha ok kärlek, ok sigh swa, kwngör mik hwar thu hwilas, ok hwar thu gör thina midhdagx maltidh,

Th. Om maltidhena äll*i*r hwilona thä*n*na spordhe jak gärna, om swa ware at iak finghe nakor swar,

Per. Midhdagx timans liws är altidh höghre, hetaren, ok klararen, än andra tima om daghin, j hwilkom christi brwdz hälgha kärlekin ok aktin ok fulbordogha wisdomen är märkthir, äptir apostolsins ordh, sighiandis kärlekin wara laghanna opfyllilse, hwilkin nar som han gömis j gudhi, tha gör han aldrigh nakon tidh illa j jämkristnom, thy är thär brwdhgommans tro, hwila ok födha, hwar som hälgha jomfrunna samwith är opfylt aff fulko[m]plikom wisdom Thän wisdomen som kombir aff höghdhinne är förstb blyghir, thär nästh fridzsambir, matteligbin ällir sidheligbin, redhoboin ällir hanterligbin, godhom samtykkiande Fullir aff miskundh ok godhe fruct J thässom middaghenom takir han sina hwilo, hwilkom hälgha samwith foreseer ällir foreredhir stadhin Än for thän skuld at thu swa jnnerligha bedhis ena wttydhning aff thänna blomstrena, wtgangandis aff jesse kwisth, synis mik thätta samma blomstir wara sätiaskolandis ok plantaskolandis aff jesse släktz kwisth, hwar bäthir findz withit aff malningh, om nakot kan wärdogth här aff framföras än aff scrifftinne Sakteligharen til wndhirstandit är sinnen for öghomen, hwar före theer osynligha skälin, thz som thu wilt sidhan mz ordhomen kwngöra, byggiom thy wisdoms hwsith, mz sinom pelarom ällir stwdhom, hwilkom mz andeliko wndhirstandilse skikkadhom ok oprestom til foresagdo blomstris wndhirstödilse, j sama andhans nadh, wndhrom ok wndrandhe loffwom honom, for hans margfalla' gaffwor, ok thär före at han wille os foresee fridhzsampt hws, hwilkit wara

skulde war tilflyilse oc wntsätni*n*g, ok alla waro helso stadhfästilse, ok os siälffwa offwan oppa th*ä*r byggiaskolandis Th*ä*r mz loffwo*m* hono*m* före the margfalla fructhena ok nadhena, aff opta rördho blo*m*stre flytha*n*de, ok th*ä*r före at th*ät*ta blo*m*stridh wthan forskulla*n* wilde skapas äll*i*r wäxa aff qwiste, ok wthan forskullan skifftas j mälla*n* the hälgho kirkio barn, hwilkin wi äru*m* kristne män.

[Här börias the älloffta boken]

Annan grwndual sigh*e*r apostolin, maa enghin [Per.]
läggia, for wthan th*ä*n som lagdh*i*r är, hwilkin som är christus, oppa hwilkin grw*n*dhual mange byggia, än for thy at the äru omskiptelike, thy wardh*i*r ok bygni*n*gin omskiptelikin, th*ä*r äpt*ir* wardh*i*r ok hwars ens lön So*m*lige byggia wedh
höö ok stikkor So*m*lige gwl silff ok dyra stena 276
Än eldin ranzsakar hwath hwar en haffw*er* bygth Hionalaghit ärffwodhar th*ä*r om, at the skulu sik j mällan haffwa täknadh Thy bära the til sama*n* thz som ey är mykit fallith, ok skal thy thz th*ä*r fore kastas j logha*n*, Än jo*m*fru*n* hwilki*n* som tänkir oppa h*är*rans ärande, huru ho*n* skal täkkias hono*m*, hwilko*m* ho*n* haffw*er* sik andhwardath ok pröffwat, ho*n* sa*m*man hänth*i*r the thing som siälsyn äru, ok th*ä*r före kostelikasta, ok the äru wärdogh at läggias oppa wärdogha*n* grw*n*dhual J thä*n*no*m* fam ordho*m* j*n*nelykkias alle the som trona haffwa til sith fundamentum,

thz är grwndhual Swa som thera akt är, swa är ok thera bygningh For thera ärlika gärninga faa the äronna lön Ok twärth a moth the som oärlika gärninga göra, the wnfly ekke eldin Hwilkin thy mz klara hogxsins syn atwaktelika skodhar thän wisa mästir mannen christum gudz dygdh, ok gudz wisdom, huru han bygdh haffwer swa kostelikit hws, mz siw pelara, thz hwggandis wt aff hedhninganna hardhetz bärge, ok op j högdhena resandis, maa han faa wndhiruisning aff indhra äptirdömom ok kännedom, hwat thännom grundhwalenom hwilkom all thänna siw pelaranna bygningh widherhänghir, är oppa byggiande, ey skal ok thz lönas, huru pyntelika oc huru nytteligha thännom siw pelarom möthir bloomstridh mz siwm stiälkom, j hwilko siwfalla nadhin togh hwilo Honom for thänna sak pännan styrande, om hwilkin war talan är Thinne atspörilse skulum wi äptir ware makt swara til nöio Än först aff thäns talsins dygdh siw, hwilkit samansätz aff sinom trem delom, wiliom wi nakoth lithit tala,

Th. Föresändnom hwars ens thingx beuisningom, hwilkins dygdh wtlethas skal ällir sannindh är bätra ok saktaren tilgang at finna sannindena Sannelika thänno taleno om mik minnis rättelika, tha fins enkte taal j scriffthinne märkelikaren ok högtidhelikaren, ok thär mz hwat stadoghet thz haffwer j sik ällir j sinom delom, thz beuisas thäs framsätningh ällir fulbordhan

Per. Sanneligha betractatom thy thänna talsins delom, kommom wi mz sakto til thäs fulkompnilse ok opfyllilse Huru kan thän faa känno

oppa allo stykkeno ällir thingeno ällir ärandeno, hwilkin ekke weeth ällir kännir delena

Mädhan alth ok delana äru athirtakilse nampni Th. ällir ordh, är ty ey wndhir at thän som wanskas j delanna känno, kan ekke begripa thz som alt är Sigh thy

Aff trem sins köns speciebus fulko[m]pnas Per. septenarius thz talidh, antiggia aff eno ok säx, ällir aff twem ok fäm, ällir aff trem ok fira Enkte taal aff sinne eghne formärilse ällir wtuidilse fructsamligaren, wardhir sinom delom fulko[m]plikaren Ok aff thässa talsins första del hwilkin monas sigx, thz är enhet, thz är källan ok oprinnilse til all tal som är syndhirlika hwario talino wtskildo fran thy andro, ok thz är honom doghande som sik wttänia wil at känna sin gudh 277 ok sina siäl, ok jomfrulighit liffwerne gömaskolande Enkte beqwemmelikarin är jomfrunne än enhetin Thy swa länge hon weth enkte aff them fridzstadhga, som är mällan hustru ok bonda, owirlöpir ok framliffwer hon sina tima j them laghom, som ensampnom personis tilhörin Sannelika thz talith sex, hwilkit eno tillaght, gör siw, thz haffwer ekke litla makt For thy thz ensampth aff allom talom som äru jnnan j tio, aff sinom delom thz haffwer medio delin, ok tridhia delin ok siätta,

Hwat äru thänna delana, Th.

Medhio delin äru try, tridhia [delin tu] ok Per. siätta delin eth, hwilkin all göra sex Än talit thz som sex kallas, hwat thz andelika j scrifftinne betekna, haa kan thz wttrykkia Ok thätta

aff septenarii första delenom Än annar thäs del äru tu ok fäm, thänne förste binarius kom aff eth, ok beqwämmelika tilfögis han quinario, hwilkit taal ensampth samanfämpna ällir tekna alt thz som synis wara andande j sinneligom rörilsom, Wisselika tridhia delin fulkompnas aff try ok fira Aff hwat makt thänne delin är thz beuisar alla manniskionna naturlikin skikkilse,

Th. Huru

Per. Thu haffwer j siälinne tre naturas, oskälikhetena, lustelikhetena ällir begriplikhetena, ok skälikhetena Än j kroppenom haffwer thu fira Swa som wärldin är giordh aff fira elementis, swa ok thu Thu haffwer j thännom trem ok fira Aff try haffwer thu the hälgha trefalloghetz tro Än aff fira hälgha lästins skäl, ok otalighit, bort om kring haffwer thu slikan samma gang, aff tridhia delenom septenarii Mädhan swa är at thätta talith siw ällir septenarius, haffwer saa makt j sik ok j sinom delom, haa formar at wttrykkia ällir lösa huru stora makt thz haffwer j sinne wttänilse ällir afuäxilse, badhe a gudz wäghna ok mankönsins wäghna, Människian sigx j thässo talino afflas, skapas, födhas, liffwa, framfostras, ok mz thy antwardas ythersta alrenom Thätta maa beuisas mz oppinbara äptirliknilsom, huru limmanna samanbindilse, människionna skapnadhir, fostridh huru kropsins sätilse jnnan ok wthan J thänna talsins septenarii samlydilse är aff höxta mästarenom skipat, huru ok j alla thinga natur himils ok jordhz, tha teer thätta talith sina makt, än at thänna talsins betractan skuli os ey länghir

hindra, aff thy so*m* wi haffwo*m* bõriat, ko*m*me os til hiälp the hälga sc*ri*ff[t]s pä*n*ne Ey är thz wtha*n* märkelika saak ok kä*n*nedo*m*, at the hälga sc*ri*fft haffw*er* aminne aff siw*n*da dageno*m*, äpt*ir* alla thinga skapnadh Ok skapare*n* tok sik tha hwilo oppa th*e*m daghenom, ok hono*m* wälsignade ok hälgha*n* giordhe, hwilki*n*s wttydhing skal haffwa a*n*nan tima ok a*n*nat rwm Thu haffw*er* th*ä*t*t*a talith hwar siw faal hämd giffs cain Om lameth siwtighi si*n*no[m] siw falth J noe ark siw ok siw aff reno creaturu*m* j*n*nelykkias, ok aff try hwndrath ok adh*e*rta*n*, Abrahams thiänaro*m* war ha*n*s 278 fio*n*de wnne*n*, ok roffwit tokx j gen J hwilko tali septenarius firitighi siw sino*m* mz quinario, hwilki*n* tridhia delin aff sa*m*ma septenario the talino, wtteknas Hwat är thz at sa*m*me abraham sigx haffwa oppa lagth til withnisbyrdh fõre abimelech siw lamb, thz som ho*n* war oc at laban hõlt kwarra*n* när sik jacob, j mesapotamia twa resor siw aar j träldo*m*, for sina dõtt*ir* Ok thz pharao mz siw ax ok saa mangh nõõt, beteckna*n*de alz rikesins fructsa*m*likhet ok hwngh*i*r, fõresaa ko*m*maskola*n*de Job withna*n*de, prõffwar h*ä*rran os j sex drõffwilso*m*, j siw*n*da frälsar ha*n* os Moyses kallas a siw*n*da dageno*m* oppa bärghit til h*ä*rran Ok aff thässo talino läris margfallelika j th*e*m anbodho*m*, som waro j tabernaculo mz sa*m*ma tali, j xlii bliffwilso*m* främias gudz almoghe siw si*n*no*m* siw, gõno*m* õghnena, ok siw hedhni*n*ga sälskap mz gudz swärdh fordreffs Huru bõdh gudh ärffwodha säx dagha, ok siw*n*da daghi*n* haffwa ath*i*rhald aff ärffwodhe Huru skulu

vii qwi*n*nor tagha en ma*n* Ok johannes ewangelista sc*r*iffwar siw kirkio*m* Än hwart skulu*m* wi länghir fra*m*ganga Hwat sighio*m* wi aff salamonis mö*n*stir, vii aar bygdh, atta*n*da aareno wigth, ok hono*m* th*ät*ta sa*m*ma talidh teknande, j thy ha*n* sagdhe swa Giff siw dela ok th*ä*r til viii, Hwat sighio*m* wi om ha*n*s fadh*e*r dauid, hwilki*n* so*m* siw si*n*no*m* om daghin siongh*i*r h*är*rano*m* loffwit Hwat om gudz almogha, som fanghin war j siwtighi aar, ok at jak skuli här ow*i*r springa othalikit äll*i*r oändelikit Thako*m* mattheum fore hwilki*n* so*m* skreff genealogiam christi, thz äru släkth*i*r aff hwilko*m* christus födhis til jordhrikis, han sa*m*man satte hä*n*ne j säx si*n*no*m* siw Hwar lucas christum wan h*är*ra twa oc siw tio forfädh*i*r ow*i*rförde, ok hono*m* swa so*m* eth blo*m*stir gangande aff roti*n*ne, hwilka mangha grena haffdhe, ok satthe hono*m* siwnda j högdhe*n*ne, a thässo thaleno siw tio, äll*i*r wttrykthe Th*ät*ta är nw dott*i*r sakt til at kw*n*göra thässins talsins siw makt mz sino*m* foresagdo*m* delo*m* trem Nw wilio*m* wi wända wart si*n*ne ok wndh*i*rstand til hälga jo*m*fru*n*na blo*m*stir, hwilkit j teknelik*o*m wtmärkilso*m* är ow*i*rganga*n*de j si*n*ne ärlikhet, ok jo*m*fruligho liffw*e*rne ok hälaghet Ok hono*m* lokti*n*na sötma til andande j os, at wi matto*m* spöria huru ow*i*r sa*m*ma blo*m*stir hwiltis th*ä*n hälghe ande, j siw falle nadz gaffwo*m* skifftir, ok een fadhrenom ok soneno*m* sa*m*naturlikin ow*m*skipteliki*n*,

Th. Enkte täkkis bätir, enkte är j waro studera*n* helsamlikare*n*, än thässins blo*m*stirsins wttydilse, oppa hwilko all wars gärni*n*gx summa synis hängia,

Thz · är scriffwat at oppa thänno blomstreno hwilas wisdomsins ande, wndhirstansins, radzsins, starkhetzsins, witzsins, ällir indra wisdomsins, mildhetinna, ok härrans räddogha ande, hwilkit alt märkir fulbordoghetena ok opfyllilsen, bliffwande j honom hwilkom giffwin är all makt j himerike ok jordhrike, j hwilkom liggiande äru all liggiande fää, ok dyra gaffwor, öffra wisdomsins ok nidhra, j hwilkom liggir all guddomsins fulkomnilse likamligha Thy är han blomstridh blomstrande, Wiis ok wisdommen Wndhirstandande ok wndhirstandit, radhande ok radhit, starkir ok starkhetin Wethande all thing oc fulkomligha wisdomen, mildir ok mildhetin Han är räddan, hwilkin som är wisdomen, görande sina trolika renliga rädhandis j them räddoghanom, som bliffwer wthan ända, at the skulin glädhias wthan ända, thy är thz ekke wthan sak, at christus hwilkin som är gudz dygdh ok wisdom, lothar ällir takir thz som han är til nampn, j första thänna trapponna thäs hälgha anda, for thy at hwat thz hälsth är, som han rättelika smakar, thz är aff thänne nadhinne, hwilkit han smakar Sägx ok wisdomen wara rörlighin ok stadhelikin, hwar han ey litith synis idhka ok göra Per. 279

Thänna thu synas nogh slättelika wara genwardogh, ok j ordhom ällir sinneno j nakra matto sik siälffwom genstridogh Th.

Thän formaa os thätta wttrykkia hwilkin en ok thän sammi weth ok känner sina gaffwor, äptir thy han wil ok hwem han wil skiptha them Thy haffwer thu swa scriffwat aff wisdomsins Per.

rörilse, at ha*n* ow*ir*gar j si*n*ne rörlikhet alla*n* wisdo*m* Ha*n* tilko*m*bir äll*ir* tiltakir alla stadz sin renlikhet, ok enkte smittadh kombir in j hono*m*, thy är han närwara*n*dis allo*m* stadho*m*, ha*n* är ändho*m* j mälla*n* skipande star[k]ligha ok sötligha,

Th. Hwat är thz so*m* ey är rörligit j wisdomeno*m*, ok beuisas alla stadz nalkas, än hwilki*n* thä*n*na j wisdomeno*m* är rörlikheti*n* äll*ir* stadogheti*n*, huru takir ha*n* ändo*m* j mälla*n*, aff eno*m* ända ok j anna*n*, starkligha skipa*n*dis all thing sötelika mz fam ordo*m*, lat höra huru th*ät*ta skal wndh*ir*standas

Per. Wisdo*m*me*n* sigx rörlighin j kreaturu*m*, skepandis ok styra*n*dis Stadhelighin är han j guddo*m*sins stath, ok j si*n*ne äw*är*delikhetz orörlikhet äll*ir* ow*m*skiptelikit Mädhan ha*n* skipar ok skikkar omskiptelika thinga skikkilse, hwilki*n* so*m* är skikkilse aff ophoffweno ow*m*skiptelikin Thässin thu synis swa som genstridogh eth moth the andra, än j huru myklo enhet the sama*n* ko*m*ma thz ow*ir*uägis,

Th. Nakraledis är kw*n*nokt om thä*n*na stadhelikhetena, äll*ir* rörlikhetena j gudz wisdo*m* Stadogheti*n* swa so*m* tu sigh*er*, är j odödhelikheti*n*ne, j orötelighetin*n*e äll*ir* oförgenglikhetin*n*e, äll*ir* ow*m*skiptelikhetin*n*e, än rörlikhetin är j kreatura*n*na styrslo Än hwat thz är at enkte smittolth ko*m*bir in j hono*m* thz döl ekke

Per. Här om är sätiaskola*n*dis äpt*ir*syne*n* Solgisla*n* hwar ho*n* fall*ir* äll*ir* ko*m*bir widh*er* nakot thz so*m* är orenlikit, hwat ey bliffw*er* ho*n* altidh osmittat Silffwidh haffw*er* sina adhra opböria*n*,

for thy at wärldinna wisdoms fafänga ok willa rörir ekke ällir smittar gudz wisdoms grundhual ok källo, thy räkkir han fran enom ändanom ok j annan, aff andeliga creatursins opbörian ok til kropsins dödh, ällir aff enom ända ok j annan, aff hwars eens creaturs opbörian, ok til thäs ända, thz är antiggia fortappilsinna ällir ok omskiptilse j bätre liff, Än ensampnin gudhelika wisdommen gör gärningena, withande huru ok j hwat matto thz wäghas skal, hwilkit han skapadhe Thy tilkombir han, rätteligha böriande, ok rätte- 280 ligha fulkompnande, thz som böriadh är.

Nw är sigiande aff wndhirstandzsins anda, hwilkin här fölghir j waro blomstir, han är smidoghir ällir klen ok ren, gudhelika wndhirstandit foregar ok owirgar all sinne, thy hwariahanda thz hälstz wara kan, som han giffwit haffwer skälegho kreatureno, ok andhrom creaturum liffaktoghom, tha föregar jw wisselika gudz son ok forekom mz sinne naturs ärlikhet, Jnwörtis thz är j lönlighet, haffwer hon gudz sons natur, hwilkit engom lärande wndhirstandir hon, än war natur lärir ällir styrkir äptir aldrenom mz studeran ok konst, thz wndhirstandh som giffwit är siälinne Thy opuäkkis människionna sinne ok wndhirstandh aff thäs hälga anda gaffwo skiptilsom, än gudheligha wndhirstandit hwilkit förra war än nakot skapadis, thz skodhar thz som wardha skal, ok thz som är närwarande alt jämligha Thär fore är han godha wndhirstandit, allom them honom ällir thz göra ok fulfölia, thz är at the som latha thz komma wislika til siälinna fruct, hwilkit the rättelika ok

wäl wndh*i*rsta*n*da, Wilt thu nw nakot aff thä*n*s mästirlighet äll*i*r klenlikhet ok smidoghet wita,

Th. Ä hwat goth ok räth thu wilt offra, tha nekar iak thz ekke, swa mz skäl at jak ka*n* forbätra mik aff thä*nn*a blo*m*stirs hälga fruct,

Per. Apostoli*n* sigh*e*r gudz ordh äru liffwandis ok fulhä*n*dis, ok hwassare*n* ok gönom*m*smygelikare*n* än nakot hwast twäaggiath swärdh, ok atskil siälena ok anda*n*,· lidhamothi*n* ok märghi*n*, thz atskil tankana ok hiärtans meni*n*gh Ok enkte creatur är osynlikit j ha*n*s asyn Thy at all thing äru nakin ok oppinbar for ha*n*s ögho*m*,

Th. Gudz wndh*i*rstandh är sa*n*neligha mykit mästirlikit ok konstelikit, än thz apostolin sigh*e*r, at thz atskil siälena ok anda*n*, thä*nn*a atskilnadhi*n* wndh*i*rstar iak ekke Hwat är mälla*n* anda*n* ok siälena, mädha*n* thz är with*e*rlikit, at siälin är en enfallog natur oskärlighi*n* oc oatskililighi*n*,

Per. Siäli*n* är swa so*m* thu sigh*e*r en enfallog nathur, mz enghó*m* kreaturu*m* bla*n*dath äll*i*r takin, ey mz eldeno*m*, ey mz wädhreno, ey mz jordhi*n*ne, ey mz wathneno, wtha*n* sa*m*ma siäli*n* skodhar ok atskil si*n*na naturs högdh ok diwp, äll*i*r hwat ow*i*r hä*n*ne är äll*i*r wndh*i*r, ok nidha*n* fore hä*n*ne Ande kallas ho*n*, for thy at hä*nn*a wndh*i*rstandz krafft dömer ok atskil alt rätteligha, ok sigh*e*r sa*m*me apostoli*n* a*n*nars stadz Fridzsi*n*s gudh hälge idh*e*r ow*i*r alt, ok ha*n* göme idha*n* anda hela*n*, idhra siäl ok idha*n* likama Thy skalt thu wndh*i*rstanda siäli*nn*a anda wara skälikhetena, hwilki*n* mz wndh*i*rstandeno, wiliano*m*, mi*n*neno, hogeno*m*, ok si*n*neno, är samnaturlighi*n*

ymo, thz är häll*i*r ok sa*nn*elika, alt sa*m*ma*n* th*ät*ta är en siäl

Hwat betydh*e*r th*ät*ta at andhin prisar saa mykit helhetena, äll*i*r osmittelikhetena Swa so*m* sa*m*me andin wndh*i*rstw*n*do*m* skuli ow*ir*gaa sina natur j nakro*m* del Th.

Andin är heel nar wi liffwm mz andano*m* Andano*m* samlydho*m* wi, om wi ey j andeliko*m* thingo*m* faro*m* will, ok th*ätta* är een andhelikin wndh*i*rsta*n*sins dygdh, atskilia*n*dis aff siäli*nn*a naturliko*m* krapth*o*m äll*i*r rörilso*m*, ytra manzsins rörilse, aff thässo*m* andano*m* talar apostoli*n* a*n*nars stadz, Jak bortho wara*n*dis j kroppeno*m*, ok nä[r]warandis j andano*m*, nw dömde jak hono*m* swa som närwara*n*dis, hwilki*n* so*m* swa giordhe j h*är*rans na*m*pn ihesu christi, idh*e*r til hopa sama*n*sankado*m* ok j sa*m*ma andano*m* mz wars h*är*ra ihesu christi makt ok dygdh, antwardhade jak swa dana ma*n* til kropsins plagho Sa*nn*elika thz at gudhelika wndh*i*rstandit sigx wara renth, thz skalt thu saa thaka Swa so*m* gudh sigx godh*i*r, mildh*i*r, ok rätuis, ey sigx th*ät*ta swa, at thz händh*i*r waro*m* h*är*ra, thy at han är naturlika godh*i*r, mildh*i*r ok rätwis Swa ok wndh*i*rsta*n*dit thz gudhelika äll*i*r andin, thz är siälff rensilsin, aff hwilko*m* alt thz kombir so*m* renth är, hwar aff sc*ri*ffwat är Nw ärin j rene for ordhit skuld, hwilkit j hördhin äll*i*r jak taladhe Gudz ordh gör gudz söner, hwilkit källa*n* är til alla ränsilse Ordhit är gudz son, aff hwilko apostolin sigh*e*r, j tro*n*ne är ha*n* rensande th*e*ra hiärta, ok christus mz tro*n*ne äll*i*r for tro*nn*a Per. 281

skuld, bor j th*e*ra hiärta Mädha*n* saa är at siälw*ir* h*är*ran christus mz tro*n*ne alzstingx rensar th*e*ra hiärta, som hä*n*ne haffwa, j hwilkra hiärta ha*n* hwilas Thy fornyar han j th*e*m eth renth wndh*ir*standh, hwilko naturlika ren altidh närwara*n*dis, hono*m* tarffwas engxsins a*n*nars hiälp, thy wällar ha*n* sik ekke ow*ir* a*n*nars

Th. Haa formaa at göra thz renth so*m* afflat är aff oreno sädh Hwat ej ha*n* som ensambir är ren, än see fram for tik

Per. Här fölgh*ir* in ordine

Radzsins ande een ok lankt fram for sik seandis, hwilki*n* swa radh*ir* siäli*n*ne so*m* th*ä*n hälghe ande Haa rädh matheo, zacheo, konu*ng*o*m*, härtogho*m*, allo*m* th*e*m so*m* mäktoghe ok hogmodhoge waro j wärldi*n*ne, affläggia sina högfärdh j klädho*m*, ok j allo andro som wärldi*n*ne ok hä*n*na älskaro*m* tilhördhe, ok synlighit war, ok sik skynda ok latha lidha til trona, hopit ok kärleki*n*, ok mz th*e*m til thz so*m* osynlikit är, haa giordhe th*ätt*a a*n*nar än th*ä*n hälge ande, haa sändhe wndh*ir* sötha okith the manga wnga jo*m*frunar, ok ey afflath*ir* än daghlika at sända Haa rädh högborno*m*, starko*m*, riko*m*, kloko*m* mästaro*m* giffwa sik wndh*ir* th*e*ra lydhno so*m* aff wärldi*n*na wäghna waro fatighare*n* än the, badhe j äghodelome*n*, j wisdo*m*, j starklek, ok j byrdhi*n*ne Haa giordhe thz wtha*n* th*ä*n radhgiffware*n*, aff hwilko*m* wtflöt aff ophoffweno j os helso*n*na ok liffsi*n*s, rätsins ok jämpnadzsins radh, hwat ey haffw*er* thu sc*r*iff-wat aff hono*m*, ok hans na*m*pn j p*r*o*p*hetano*m*, hwilki*n* thä*n*ne andin haffw*er* smort, at ha*n* skal

wara wndhirsamlikin gudh, radhgiffware starkir Hwat ey sigher samme andhin til äwärdelika fadhrin Thit gambla radh skal wardha santh,

Hwat radh är thz Th.

Swa som jnwörtis j gudz radh war wärld- Per.
inna skapnadh for än hon wart skapath, ällir än för än timen war, än thog at hon ey än tha war j thingeno, likawäl war hon j äwärdhelika skäl- 282
omen ok radheno Swa at gudz son war födhaskolandis aff jomfrunne, thy förekom thz ok äwärdelikit gudz radh Än oppa thz at thu skuli ey söndhirskiptilse göra mällan gudz radh ok gudh, hans radh war hans wili Sannelika gudz wili är gudh, for thy ekke är han annath ok annath är hans wili, wthan thz är honom at wilia hwilkit han siälffwir är, Han är owmskiptelikin ok äwärdhelikin Aff thänno radheno spöriande, mötha os marghfal withne j scrifftinne, swa som siälffwir wisdommen sigher Jak wisdommen bygghir i radheno, ok jak är j them tankom som lärdhe äru Mith är radhit Min är snillen Haa formaa thz alt opräkna syndhirlika, for thy mädhan all thing ok ärande äru j thäns hälgha anda radh, antiggia giordh ällir göraskolandes, hwilkit han bidher almänlika j sino lop, synlikin ok osynlikin kreatura Han är stora radzsins ängil, ok j androm stadh sigher scrifftin Haa halp härrans anda teandis honom, ekke tarffwas hanom annars hiälp ällir radh, hwilkins dygdh ällir makt midhlar ok samanhallir alt thz som skapath är Haa är thän som kände härrans sinne, ällir hoo war hans radhgiffware,

Th. Thwäfall fruct är mik här redhobogin j thässa andans radz nadh, Til hwe*m* gar th*än*ne andhin om radh, än snarlika swara*n*de, j mä*n*niskio*n*ne är thz ha*n* radh*i*r ok fulko*m*pnar Än iak spör tik, hwar före sigx ha*n* een

Per. Haffw*er* thu ekke läsith, hwath wisdoms ordh radha mz salamone,

Th. Hwat är thz

Per. Thusanda äru tik wener, än radhgiffware*n* är een, th*är* mange äru radhgiffwarene, swa som the äru mange j talino, saa hä*n*dh*i*r ok gärna, at the wardha omskiptelike äll*i*r atskilde ok ge*n*-wardoghe j radheno so*m* the giffwa, thy at hwar th*e*ra wil haffwa sith si*n*ne, ok hwario*m* synis thz radh wara so*m* hono*m* täkkis tha fra*m*föra Än th*ä*n so*m* är ensa*m*bir ha*n* loffwar ok sa*n*nar eth, ok til eeth tha radh*i*r ha*n*, ok thz so*m* widh*er*-torfftelikit är, ok thz är ha*n* siälffw*i*r Th*ät*ta eeth aff thäs hälgha anda radh spöriaskola*n*dis, thok maria Th*ät*ta eth bedhis ok dauid aff h*är*rano*m* Ok th*ät*ta sa*m*ma eth, for thy at thz opta nar thz om-skipth*i*r gärni*n*gena ok dome*n*, tha omskipt*i*r thz radhith Sa*n*nelika gudz anda radh j thy är thz störst ok ensa*m*pt, at thz j ensampne äll*i*r en-ka*n*nelika enhet, th*e*ra naturs omskiptelikhet, sa*m*ma*n*satte ha*n* ok atskilde all creatur,

Th. Th*ät*ta wttydh än liwsligharen

Per. Alla thinga nathur th*e*ra som synliki*n* äru, the äru ekke betractaskolandis aff wärdheno äll*i*r storlekeno*m*, wtha*n* for th*ä*n skuld är hon, thy at ho*n* är eth Ey häll*i*r gwlzsins fägrindh äll*i*r storlekir, hwilkit gli*m*ma*n*de är, mogh föresätias

j w*är*dogheti*n*ne si*n*ne eghne natur, Enne röö äll*i*r stra, wtha*n* mz thy forlika thz ena sith mz thy andro, at badhe j si*n*ne nathur äru eth, tha likawäl ekke thz sa*m*ma Än tha nytta*n* j badho*m* thässo*m* är mykit olik, thy at äro*n*na astw*n*dan 283 haffw*er* giffwit gwlleno större wärdhe än strano, äll*i*r pä*n*nano*m* ok rö*n*ne, nature*n* ko*m*bir tha likawäl strano til hiälp, ok andhro tholigho, at thz skuli ey synas mistha sina eghlikhet Hwadha*n* ko*m*bir alla thä*n*na thinga enheth, wthan aff eno hwilkit sa*n*nelika är eth, hwilkit är thz, so*m* thz är, for thy thz är swa aff sik siälffwo, at thz so*m* thz ekke haffw*er*, thz takir thz ey a*n*nars stadz, thz är sa*n*nelika eth, thz är widh*er*törffte-likit allo*m* ha*n*s troligho*m*, teandhe enhetena, wtha*n* hwilka enghin kombir til sa*n*ni[n]di*n*na kä*n*no

Hwilkit är th*ät*ta ena, Th.

Sa*n*nelika thz är gudh, thy at gudh är kär- Per. lekin, th*ä*r findz eth Til hwilkit äpt*ir*fölia*n*de manar ok radh*i*r ha*n* so*m* är alla thinga opböria*n* Thy ath*i*rkräffw*ir* thu rättelika thina opböria*n*, om thu läggir tik wiin om enhetena Thädha*n* aff gaar thz, alla enhete*n*na sama*n*fästilse bidh*er* til fadhri*n* for os sighia*n*de swa, at the maghi*n* wara eth swa so*m* wi äru*m* eth Hwat tarff är th*ät*ta forlängia, at een är radzsins ande Hwilke ekke städhia sin hiärta j enhete*n*na radh bliffwa, the färdhas til enkte

So*m* iak hörir tha är enkte tryggare*n*, än at Th. wara eth j eno, ok om thz ey är aff oskäliko creatura manilse, äll*i*r äpt*ir*liknilse

Thu wndh*i*rstar th*ät*ta rättelika, Per.

Th. Huru är ha*n* fra*m* for sik lankt seandis, til thässa hälga blo*m*stirsins prydilse, lath thz ko*m*ma til th*ät*ta foresagdha

Per. Th*ät*ta wndh*ir*standit är läth at begripa Wilt thu akta om th*ä*n so*m* lankt seer fra*m* for sik,

Th. gerna

Per. Thä*n*ne othimelige ande*n* hwilki*n* wtha*n* tima är, han foresaa aff ophoffweno, ok wtha*n* ända, wtha*n* opböria*n* ok wtha*n* ända, aff wärldi*n*na första skapnadh ok til hä*n*na ända, äll*i*r omskiptilse Ha*n* foresaa at gudz son skulde mando*m* taka, ok gambla laga*n*na affplanilse äll*i*r tilgifft Hedhni*n*ga*n*na kallilse, kirkiona mz sino*m* brwdhgo*m*ma äw*är*dhelika glädhiaskola*n*dis ok styraskola*n*dis Sa*n*nelika wtha*n* ophoff ok wtha*n* ända foresaa ha*n* ok än yth*e*rmera,

Th. Thä*n*na föresyne*n* är äll*i*r synis wara mykit fiärra*n* aff waro si*n*ne, huru foresaa ha*n* aff opbörianene*n*ne ok wtha*n* ända, wtha*n* ophoff ok wtha*n* ända, ok yth*e*rmera,

Per. Hwat sigh*e*r gudz son j iohannis apocalipsi, jak är sigh*e*r ha*n* alfa ok o Första ok sidhzsta, opböriane*n* ok ändhi*n* Thä*n*ne bokstaffwi*n* A är badhe när grezska, latina, ok hebreska, förste j a b c d, ok o är yth*e*rsta när the ebrezska Thy är ha*n* opböriane*n* fore hwilko*m* enghi*n* war Ha*n* är ok ändhi*n* äpt*i*r hwilki*n* enghi*n* findz Ha*n* är opböriane*n* aff hwilko*m* all th*i*ng so*m* skapath äru, taka sina opbörian Ha*n* är ändhi*n* j hwilko*m* the ändas, Christus är lagha*n*na ände, allo*m* th*e*m som äru throande til rätuiso*n*na Thy foreseer ha*n* lankt, än thog at ha*n* är j engho*m* stadh a

si*n*na maktz wäghna fiärra*n*, äll*i*r nakon tidh war,
ha*n* foreser wthan ophoff ok wtha*n* ända, ha*n*
wiste for än w*är*ldhi*n* skapadis, hwat wardha
skulde, Hwat j äwi*n*nelikheti*n*na äro hälgha 284
ma*n*na ära är, ko*m*maskola*n*dis äll*i*r wardhaskol-
a*n*dis Ha*n* är j sik orörlighi*n* bliffwa*n*de, ok all
rörlighin ok omskiptelikin ow*ir*fara*n*de Hwat ha*n*
thy for thä*n*na saak war, är, ok skal wardha, seer
all thing tillika, ey kan ok ha*n*s närwara fra*n*-
wara aff thy so*m* fra*m*lidhit är ällir franganga
Enkte ka*n* ok hono*m* tilko*m*ma aff thy so*m* ko*m*ma-
skola*n*de är Thz här sigx, at ha*n* är foreseande
lankt, thz är swa mykit märkia*n*de, so*m* swa
sagdhis all thing forewitande, thy at ha*n* är alla
thinga kä*n*no haffwa*n*de, än thz som sc*r*iffwat är
Äw*är*delika ok meer wtskil skapare*n* fra*n* crea-
tureno, hwilke ath*i*rlöste, än tho at ha*n* är hä*n*ne
giffwaskolande äw*är*delikhetena, ha*n* gar tha lika-
wäl frä*m*bir mer, thy at ha*n* wtha*n* opböria*n* ok
wtha*n* ända bliffwa*n*dis Ängla*n*na ok mä*n*niskio*n*na
äw*är*dhelikhet fra*m*ga*n*gande fra*m*gangh*i*r

Thu haffw*er* nw nogh lärth til matto, huru Th.
lankt ha*n* foreseer, hwilki*n*s äw*är*deligha syn
hwadzske stadzsins äll*i*r tima*n*s atskifte, äll*i*r at-
skilnadh*i*r äll*i*r oatskilnadh*i*r tränghi*r* äll*i*r hindhr-
ar Fulfölgh fra*m*delis mer at thu skuli ey pröff-
was wara waffrandis äll*i*r ostadogh*i*r, j thy so*m*
thu loffwat haffw*er*

Här tilföghis in ordine äll*i*r j skikkilse

[Per.] Starkhete*n*na ande ha*n* är sandh*i*r ok trygghir Om saa är at sporth wardh*i*r äpt*ir* ha*n*s starkhet, tha swaras at ha*n* är alla starkastir ok krafftogastir Ha*n*s starklekir är swa so*m* rinocerotis thä*n*s creatursi*n*s, hwilki*n*s liknilse teknar syndh*i*rligha krapti*n*na foregangilse äll*i*r wtmärkilse, for thy at all*i*r starklekir fall*i*r wäghiande for christi starklek Om saa händh*i*r at starkir ga*n*gh*i*r in j starks manz hws, ok bindh*er* th*ä*n so*m* hema är, ok sidha*n* takir fran hono*m* ha*n*s kaar Th*ä*tta hände for thy at ha*n* gömde ekke wäl sit hws ok dör, thy wart ha*n* hono*m* for mäktogh*i*r so*m* förra war mäktogh*i*r, ok thy röwadhe ha*n* fra*n* hono*m* harnisk ok alt a*n*nat hwat ha*n* fan, ok thz skipte ha*n* äpt*i*r sino*m* wilia Thä*n*ne sa*m*me starke ok mäktoghe j stridh gik in j w*är*ldi*n*na egiptum, j sins starklex arm, wtha*n*til holdir ällr kläddir mz likamano*m*, ga*m*bla ormsins laagh ok roff tok ha*n*, ok skingrade thz so*m* skingra*n*de war, ok gömde thz so*m* göma*n*de war Aspide basilisco leone et drachone thz är diäfflen*om*, dödheno*m*, syndi*n*ne, ok antechristo, ow*i*rwnno*m* mz ensa*m*pne sama*n*flykt äll*i*r sama*n*gangh, twäkadhe ha*n* ekke taka mz si*n*ne handh ga*m*bla owene*n*, ok ha*n*s hema*n* opbryta, ok fran hono*m* thaka thz ha*n* röwath haffdhe, ok j mäktoghasta äro wan ha*n* sigh*er* Haa wogh mz trem fingro*m* äll*i*r ophängde jordhi*n*na twnga, ok storlek, ok wogh j pwndo*m* bärghi*n*, ok bärgskriffwonar j

wägskalome*n* Haa haffw*er* hölpit h*är*rans anda,
äll*ir* haa haffw*er* warit ha*n*s radhgiffware ok tekn-
ade hono*m* See h*är*ran skal wtgaa swa so*m* starke
kämpin, ok swa so*m* örlöghis ma*n*, skal ha*n* opresa
wredhena Hwilki*n* so*m* sigh*er*, ha*n* är mik likir Min
hand haffw*er* lakth jordhi*n*na grwndh, ok mi*n* höghra
ha*n*dh haffw*er* mälth äll*ir* mattath himblana, ok aff
tolgho*m* magho*m* wi fi*n*na otalikit Hwat sigh*er* thu
aff martiribus Os bör wndh*ir*stw*n*do*m* nidh*er*fara
fran hoffdeno, ok til kroppin, at lidhaskola*n*dis
eldzsins plagho, brä*n*na*n*de järn, wathn, mä*n*nisk- 285
iona, gry*m*ma diwrin, jnälffwa*n*na plagho Ha*n*
gaff th*e*m makt ow*ir*ui*n*na twsanda äll*ir* otalighi*n*
flere dödz swärdh Hwat ey är th*ät*ta th*än* sa*m*mi,
ow*ir* hwilki*n* hwiltis starkhetzsins ande Thy är
enkte starkare*n* än gudz ande, ok enkte krapt-
oghare*n*, hwilki*n*s wilia wndh*ir*giffwi*n* är möghe-
likheti*n*, thz är at formagha hwat ha*n* wil

Guddo*m*sins dygdh huru myki*n* ho*n* är, Är Th.
thz swa at twnga*n* tigh*er*, tha ropa all a*n*nor
ha*n*s skapadha creatur Än huru skal ma*n* här
om wara wis

Thz är tik ekke okw*n*nogth, twäka*n*na ordh Per.
är ostadhelikheti*n*na ok omskiptelikheti*n*na ok
wanslikheti*n*na withnisbyrdh, hwilkit ey maa, ey
ka*n* ok falla, gudz ande for thy ha*n* är altidh een
ok th*än* sa*m*me, ok j mi*n*zsta ok största thingo*m*
är ha*n* jä*m*pn äll*ir* j iä*m*pne makt Än mä*n*nisk-
ia*n* stw*n*do*m* är ho*n* mäktogh, stw*n*do*m* wa*n*-
maktogh Wtha*n* stw*n*do*m* tha ho*n* wil j hoghen-
o*m*, tha formaa ho*n* ekke j kroppeno*m*, thy är
enkte owissare*n*, än ey formagha thz thu wilt

Sa*n*nelika hällir wndhirstw*n*do*m* ey wilia, thz so*m* thu formaa

Th. Huru kw*n*ne ha*n* främia alth thz ha*n* wilde, hwilki*n* aldrig bliffw*er* j sa*m*ma stadhga stadoghir

Per. Swa so*m* gudz ande är sniällir til at giffwa radh ok sa*n*dhir, Swa är ha*n* ok starkir til at göra hiälpena Enkte är alzstingx wissaren än ha*n*s närwara, for thy at hwar, nar, huru thz är saa wndhirsta*n*da*n*dis, spör thu w*är*delika tha findh*er* thu hono*m*, tha likawäl omskiptis ha*n* hwatzske j stadh ällir tima, hwilkit thz är mz fadhreno*m* ok soneno*m* wara, hwilkit är sa*n*nelikit wara ok wisth Är thz saa at thu spör ällir bedhis swar, aff falsko*m* p*ro*pheto*m*, so*m* see fafänglika ok swikligha dröma, ok spaa*n*dis ly*n*ghnena, sighia*n*dis aff ko*m*maskola*n*dis thingo*m*, thz är owist, alt thz som thu hörir Th*e*ra läpa ärffwodhe är owishetinna bäkkir Akta micheam ok margha andra p*ro*pheta spaande fore achab ok josaphat Huru sandhir gudz ande war j eno*m*, ok owiss j mangom Swa at aff thy at th*ä*n so*m* trodhe liwgharome*n*, war driffwi*n* j dröffwilse*n* ok in j fallit Th*ä*n so*m* trodhe sa*n*na p*ro*pheteno*m* wart frälstir mz nadhi*n*ne,

Th. Ey är thz wndhra*n*de at konu*n*gin warth swikin ällir matte swikas, mädha*n* ha*n* war altidh ge*n*wardoghir gudz anda, aff hono*m* so*m* war liwghande ande*n*, j the*m* p*ro*pheta*n*na mw*n* so*m* spadho osa*n*ni*n*dena ok fafängona Mädha*n* swa är at godhe wardha opta swikne aff owisso anda Swa so*m* th*ä*n p*ro*pheti*n* hwilki*n* leonith drap, for thy ha*n* aath th*ä*ntidh hono*m* war bwdit at fasta

Thy är j allom stykkiom ok j allom ärandom härrans ande wis, for thy hans wishet är altidh samlydhande sannindinne,

Per. Thryghetin är starkle[ke]nom omsidhes boandis, nar som hwar een starkir är j them ärandom ok thingom trygghir, j hwilkom them siwka ok wanskeligha är fasin ok räddoghin altidh närwarande Han som trygghir är sigx wara wthan ängxlan ok omhoxan, thz är at hwilkom ekke twingar omhwxan j wärldinna ärandom, ällir wärdzligha thinga hanteran, honom tiänar sannelika allaledis äpthir hans twkka ok wilia, ämbitzsins skikkan, 286 hwilkit han aff wärldinne haffwer Hwadhan aff scriffwat är om christi limma syndinne mothstandande, äptir thera makt Een trygghir hoghir är swa som idhkeligit gästaboth, fult mz alzskona loffligho glädhi, the glädhias j nadhinne ällir j hogxsins frihet Hwar fore tha tyngias the hwatzske aff wärdz omhoxsan, ällir bindas aff nakrom giordhom syndom, Thy är thänna starkhetinna ande trygghir, thz är at han är j sik stadoghir, frii, orörlikin, odröffligbin, dömande j rolikhet, skikkande konunga ok rike, mz sinne dygdz äwinnelike makt

Th. Thu synis j thässo tryggelikhetinna ordh haffwa sath scrupulum thz är ena twäkan j apostolsins ordh

Per. Jak hörir

Th. Hwat ey synis paulus haffwa manadh alla trolika människior sigiandis Alla idhra wmhuxan framkastandis til honom, for thy han haffwer omhoxsan om idher Är thz saa at thän hälghe

ande sigx tryggh*i*r, thz är wtha*n* omhwxa*n*, ok gudh haffw*er* omsorgh om idh*er* Ok th*ät*ta är pauli ordh Tha wardh*i*r eth aff thässo*m* twem, antiggia wardh*i*r thu sighia hono*m* ekke tryggan*,* os entidh akta*n*de, äll*i*r tryggan os affwä*n*da*n*de,

Per. Ordha*n*na atskililse j scrifftin*n*e lärir thä*n*s hogh so*m* läs, är ha*n* ekke beskedheliki*n* j hono*m* so*m* läs, tha hindrar thz ha*n*s wndh*i*rstandh, ok lärir äll*i*r oplyser enkte Jak spör thy, hwadha*n* ko*m*bir th*än*na o*m*wardhane*n* äll*i*r omsorghin

Th. Mi*n*nis mik rättelika, tha sigx cura a corde et vro, thz är omhoxa*n* ko*m*bir aff hiärtano, ok jak brä*n*nir, thz är swa, at om thu ey lösir thä*n*na knwthin, tha äst thu mz thä*n*no*m* argumentis thz är mz thä*n*no*m* skälom om enkte

Per. Mädha*n* thu haffw*er* the spörsmal, hwilkin wäl magha lössas aff th*e*m so*m* si*n*ne haffwa, än thog at thz synis tik omöghelikit, Thz iak swa sigh*er*, thz gör iak tik ey til nakra miswordhni*n*g Än thu far leta*n*de äpt*i*r knwteno*m*, hwar enghin är Thak nw til war theodora, thz här nw sigx Th*än* hälge ande är tryggh*i*r j si*n*ne äw*är*delikhetz enfalloghet, ok tha likawäl alt thz ha*n* skapade, thz sköth*i*r ha*n* ok fordar ok främiar, wtha*n* änxla ok omhoxa*n* For thy swa so*m* ha*n* skapade wtha*n* ärffwodhe, thz so*m* skapat är, saa hall*i*r ok ha*n* thz sa*m*ma*n*, opfyll*i*r ok kringo*m*gar, wtha*n* mödho ok alzskona änxlo, alt thz so*m* skapat är Hano*m* brä*n*nir j thä*n*na skapadha thi*n*ga*n*na o*m*wardha*n* äll*i*r skikkan, enghin änxla äll*i*r orolikhet, wthan swa so*m* alt thz so*m* skapath är, skapadis aff hans ensa*m*pna wilia Saa styris

ok skikkas thz äp*tir* ha*n*s wilia, at thz skuli bliffwa ok wara j sik, hwilkit th*är* fore skapat är, at mz thy skal äw*är*delikhetin forskullas

Visdo*m*sins ande är margfallogh*i*r ok wältala*n*de, hwat ka*n* skylas före christo, hwilki*n* alt weth, hwilko*m* ok alt är oppinbart, j hwilko*m* all wisdo*m*sins liggia*n*de fää, öffra ok nidhra äru gömdh, Thy weth ha*n* alt mz hwilko*m* all thing äru skapat, hwilki*n* i*n*nanfore ok owan all thing är Aff hwilki*n*s wisdo*m* dauid sigh*e*r Thi*n* wisdo*m*bir giordh*i*r wndh*i*rsa*m*lighin aff mik, ha*n* war styrktir, 287 swa at iak orkar ekke til hono*m*,

All the hälga sc*r*ifft ropar christum sa*n*neligha wara fulla*n* aff nadhi*n*ne ok wisdo*m*meno*m* Än thz p*r*ophetin sigh*e*r haffwa hwiladz ow*i*r hono*m* wndh*i*rstu*n*do*m* wisdo*m*sins ande, jak bidh*e*r tik at thu ey tigh thä*n*na atskilnat mälla*n* öffra ok nidhra wisdo*m*me*n*, ok syndh*i*rlika mädha*n* apostoli*n* j thä*n*na atskilnadheno*m* gör widh sadana matto So*m*liko*m* giffs wisdo*m*sins mal j himlome*n* So*m*ligho*m* j w*är*ldi*n*ne War nathur smakar ok thz so*m* ho*n* weth äll*i*r kan, thz smakar ho*n* aff guddo*m*sins wisdo*m*, om swa är at thz iä*m*pligha är sa wndh*i*rsta*n*da*n*de äll*i*r thz sa*m*ma Th.

Thz är ekke saa, at j allo*m* os äru öffra ok nidhra wisdome*n* j atskilnat, at hwat wi witho*m* thz smako*m* wi ok Per.

Lat thy höra j enne litle wttydhni*n*g, huru the thing so*m* lik äru j liwdheno, fi*n*nas olik j si*n*nome*n* Th.

Tak till wara Sapiencia thz är wisdome*n*, är äw*är*delika thinga*n*na wndh*i*rsta*n*delika kä*n*na*n* Per

Än sciencia är timmelika thinganna skälegha känna, Sapiencia, thän wisdommen tilhörer at skodha j gudhi gudhelikin ärande ok thing, Sciencia, thän wisdommen tilhörir at skodha människionna ärande, skipaskolandis for gudz skuld, hwat hwariom, ällir hwem är foresätiande, thz antwardhande är thinom doom,

Th. Här är sannelika mällan thänna wisdomen stor atskilnadhir

Per. Thy smakom wi ekke alt thz som wi withom, o huru mange cristhne philosophi disputera om himerike ok himilslikin thing, o huru san ok mykit märkelikin ärande, om kommaskolande goth tha begripa the, mz thera wisdom, likawäl tho formagha the thz ekke aff thera studeran a stadh komma, at the maghin smaka thz som the kwnna The fore smaka ekke liffsins söthma aff wisdomenom, ok thär fore lidha the jämmykin hwnghir, än thog at bordhit standhir fore them, alt fwlt mz math Thy rörir liffsins kärlekir mz them hälgha anda j sik wisdomen, ok thän som idhkar j gärningine thz som han studera, til gudz hedhir, han grwndar j sik wisdommen, ällir j sinne siäl Nw än tha at eth finz offta sätias for thz andra, thz är sapiencia ok sciencia, likawäl tha gar thera eghelikhetz atskilnadh mällan them som sakt är, ok thär fore smaka ekke alle alt thz som the kwnna,

Th. Mik synis enkte hälgharen wara j thänno liffweno, än badhe ägha, aff thäns hälga anda nadh Än ok for thy at prophetin atskil thz j hoffdheno, hwilkit apostolin atskil j kroppenom, ok thär mz j hoffdheno O gudz öffra ok nidhra

wisdoms rikedoma hōgdh, huru obegriplike ha*n*s doma āru, huru hwiltis j christo badhe th*ä*n*n*a andane, sapiencia ok sciencia, thz lat hōra mz fam ordho*m*

Paulus sigh*e*r christum wara gudz dygdh, ok Per. gudz wisdo*m*, j hwilko*m* alle ōffra ok nidhra thinga wisdo*m*ma āru holde Thy then sa*m*me so*m* ha*n* kallar sapienciam, j sa*m*ma matto kallar han hono*m* scienciam Ha*n* smakar thy sa*n*neligha thz so*m* ha*n* kan Ha*n*s sapiencia ār han siālffw*i*r, ha*n*s sciencia ār ok ha*n* siālffw*i*r, ey kan sone*n* nakot aff sik gōra, wtha*n* thz ha*n* seer sin fadh*e*r gōra Hwat fadhre*n* gōr thz gōr ok sone*n* Th*ät*ta satte ha*n* for thy, at fadh*i*rsins 288 sapiencia, āll*i*r sciencia thz ār wisdo*m*bir, ār ey a*n*nar, ok a*n*nar sonsins, a*n*nar thā*n*s hālga anda, wtha*n* allas th*e*ra ār een For thy guddome*n* ār een nathur, tha likawāl math thu th*ä*n*n*a atskilnadh saa atskilia āll*i*r atwakta, at sonsins sapiencia ok sciencia, for th*ä*n skuld at hwat ha*n* weth, thz smakar ok ha*n*, thz ār at ha*n* ensa*m*bir atskil alla thinga nathur, ok hwat hwart eth ār, thz dōmer han Th*ät*ta hāndir ekke ware nathur Thz ār nogh the hālgho kirkio with*e*rlighit, at th*ä*n hālghe ande hwilki*n* een ār, ār margfallogh*i*r j sino*m* wndh*i*rsa*m*ligha himilsligha gaffwo skifftilso*m*, thy at hwario*m* eno*m* giffs anda*n*s oppinbarilse, til nyttelikhetena Andhro*m* giffs sa*n*nelika donum sapiencie, thā*n*s anda*n*s ōffra thinga*n*na wisdo*m*s talan Andro*m* sciencie, thā*n*na wārldzsligha thinga*n*na tala*n* āll*i*r gaffwa, āpt*i*r sa*m*ma anda*n* Andro*m* giffs tron j sa*m*ma andano*m* Andro*m* helsona

ällir läkedomanna nadh, j enom anda Androm dygdhanna gärningh ällir järtekne Androm prophecia thz är at sighia aff kommaskolande thingom Androm andanna atskililse Androm ordhanna wttrykkilse Thätta gör alt een ok sammi ande, skiftande hwariom enom swa som han wil, ok tillägghir han thär samma stadz, at swa som kroppin är een, ok haffwer mangha limmi Ok mädhan kropsins limmi äru manga, ok kroppin är een, swa ok christus Ok thär mz ärum wi alle j enom anda eth, ok j enom anda haffwom wi drwkkit Seer thu ey huru margfalloghir andin är, ok är tha likawäl een, Ythermer märk j samma pauli ordhom, swa sighiande, nadhanna atskilnadhir är, ok tha likawäl är sammi andin, ok skifftilsen äru j thiänistinne, thog likawäl är samme härran, ok gärninganna atskilnadha äru, ok likawäl är samma gudh som gör alt j allom Ok sigher sammi sanctus paulus, hwariom enom wara är giffwin nadh, äptir christi giffwilse matto Somlighom gaff han apostla stadh,

Th. Jak wndhrar at swa margha bäkkia framganga aff enne källo, tho likawäl formagha the ekke thöma källonna aadhror,

Per. Ware thz swa at thänna källan kwnne wttörkas aff sinom starkom wtganghom, tha matte thu mz räth föra här nakra sak oppa, om thänna andans opfyllilse ällir fulbordhan Hwilkin thy allom skipthir alt swa som han wil Hans dygdh ok hans gärning framgar aff hans wilia, hwilkin aldrig wanskas ällir minzskas Thässa margfalloghetinna bäkkia törstir nw the hälgha kyrkia,

hwilkin fordhom gaffwommen aff gudhi wntfanghnom, ok them omskiptelikom, främiadhe sik j äwärdelikom kärlek, Märk thy hwat hon sigher Haa giffwer mik at iak maghe komma til minna förra manadha, ällir til thz som iak fordhom war, nar hallin wtgöth mik oleonna bäkkia

Jak bidher tik at thu mik sigh, hwilka thänna Th. oleo bäkkiana äru

Nadhana skiptilse aff hwilkom nw sakt är Per. Hwat skal iak här om mera sighia, wthan flodhena gangande in j haffwidh, ok haffwid skiwthir them ekke athir fran sik Hwi, for thän skuld at the wtganga aff haffweno, at the skula athir flyta Aff gudhi wtflythir alla dygdha nadh, j hälga män Än hans äwärdelika dygdh minzskas ekke aff thy, hon skiptis, ey ökis hon ok 289 aff thy at hon takir sina gaffwor j gen, hwilka han skiptir

Jak wndhirstar nw huru mykit andin är Th. margfalloghir Nw wil iak gärna witha huru han är wältalande ällir lärdhir

Aff thässins andans wältalan ällir sötha talan, Per. lärir ällir west thu bäthir, wtrönande, läsande ok hörande aff andhrom, än aff waro ordhe Thän hälge ande sigx wara wältalande, görande sina wältalande, jämwäl foregangande enghe studeran For thy twngan tala sakteligha mz lwsth ok andelike glädhi Hwat, swa som thän hälghe ande jnnan til j siälinne diktar Thän hälge ande talar wthan mangha ordha bangh Thän hälge ande giordhe barna twngonar wältalande, hwilke aldrig nakon tidh lärdho aff människiom, thz som

the mz mykle snille framfördho Skodha dauid huru han ärffwodhadhe om hiordhinna gömo, nar han j them timanom war Alterum vellicantem siccomoros in rubeto, prophetan amos opriuande mz rotom fawisko fikona träät sicomoros Annan päninga räknande j toolbodhinne Han giordhe them wältalande, hwat ey giorde thz wisdomsins ande, hwilkin margfalloghir är ok wältalande,

Th. Hwilka thu menar wältalande thz kan iak ekke wndhirstanda, Om thu wilt wndhirstanda j thänno ordheno disertus wältalan, huru kant thu tha wäria prophetanna skrifft, apostlanna ok andra thäns hälga anda lönlikhetir, hwilka holdha äru j swa groffwom ok torpelikom täxth, the lydha j manghom stadhom, hwilkit jak dristelika maa sighia, hällir bondelikit än nakot thz som sniält ällir högtidhelikit är,

Per. Jak hörir, än sigh mik nar thu hörir nakon talande mäktelika, ok wisleka j blandh them som fulbordogha äru, hwat ey takir thu ällir honom disertum hallir, ällir liknar thu honom enom bonda,

Th. Engaledis wil iak thän likna widh nakra the persono, som wthan skäl är, ällir swa som annath oskälekit diwr,

Per. Hwat är thz, menar thu säthia syndogha prydhelika talan fram fore hälga enfalloghetena,

Th. Sannelika jak wil ey säthia ällir wetha the sniälla talanen wara lika enfalloghetinne, for thy iak prisar meer enfalla siälinna thysto, än prydhelika talan, sthim ok bangh j wtblästhom ok högfärdoghom ordhom,

Per. Thu swarar rättelika Akta thy hwat som sakt. är om härran, ok hwat som sakt är om

thiänaren Jhesus war mäktoghir j sinne talan, ekke swa som pharisei, ok thy wndradho alle om hans kännedom Samuledis sigher paulus, wi talom wisdommen j blandh them som fulbordoghe äru, ok är scriffwat annor stadz, wi talom wara talan aff them ordhom som lärdh äru, ey aff nakrom manzslikom wisdom, wthan aff dygdhelika andans kännedom Andelikin thing liknandis andelikom thingom, ok mykit tolghit hwar wältalan maa säthias, hwar thän hälge ande är thäns kännefadhir som talar Hwilkin som framförir nakor the ordh, som aff sannindhinne oprinna Thäns wältalan ällir thz han är disertus stadh- 290
fästir thäns hälga anda withnisbyrdh

Här möthir thz som job taladhe, widh thätta Th.
samma sinneth, swa sighiandis Hwat kan människian liknas gudhi, än tho at hon haffwer i sik fulkomlikin wisdom, än gak bäthir fram

For thän skuld at wi skulum ganga op aat Per.
siättha siwfalla nadhinna trappo Ok än thog at wi j thässom gaffwom enkte annath wthan himilsligha nadhinna opfyllilse ok fulbordhan, j thänno hälgo blomstrena, framgangande aff jesse qwisth, äptirspöriom ok äptirlethom Hwilas owir honom milhetinna ande, ok han är söthir ok säffwir ällir mildir Mildhetinne äru säffhetin ok jndhra godhetin nästho, ey är mildhetin j nakra matto werd, om the andra dygdhenar äru bortho, wthan fafängligha ärffwodhom wi om, mz ordhom betekna mildhetinna fulkompnilse, mädhan oppa thässa trapponne hänghir aldra mästh thz som kungör, at gudz son tok mandom for mankönsins

helso, pietas är godha hoxsins eghlikhet, een hiälpirska mz sino*m* söthma, til alla fulko*m*pnilse Thä*n*na dyghdhin är alla dygdha ledh*i*rska ok modh*i*r, kärlekin sigx lagha*n*na fulko*m*pnilse, Än mildhetin ägh*i*r nakot diwplicare*n* ok enka*n*nelikare*n*, Hwilk- 1
i*n*s makt paulus wndhra*n*de ok hä*n*ne omfä*m*pna astwndande, sagdhe ha*n*, wi skulu*m* j th*ä*nne wärldi*n*ne liffwa renligha, rätuisligha ok mildeligha Ok sigh*e*r han framdelis, th*ät*ta är een stor afflingh Mildhetin mz ympnogheti*n*ne, Mildhetin mz 1
kärleksins syndh*i*rligha frihet, bögdhe himerikis konu*n*gh nidh*e*r til os, mz waro*m* mando*m* klädde ho*n* hono*m*, ok th*ä*n so*m* dome*n* haffdhe dömpt wara brotliki*n*, hono*m* forlikadhe midhlari*n*s mildhet Ok sa*n*nelika mildheti*n*na grönske är kärlekin, än 1
kärlekxsins roth är mildhetin Hwat kant thu faa aff grönsko*n*ne, wtha*n* thu förra ägh*i*r thz aff roti*n*na krafft ok makt Kärlekin wtthän äll*i*r wträkkir sik til sin gudh, hwilkin ha*n* ekke seer, ok til sin jämc*ri*stna*n* hwilkin ha*n* seer, ok haffw*er* 2
seeth Mildhetin löpir före afflingena barnsins, j modhri*n*na qwidh, for än thz är föth Ho*n* bidh*er* at thz skal ekke födhas döth, wtha*n* at thz maghe wardha frukt j the hälgho kirkio Ho*n* sörgh*i*r fore kirkio*n*na fortapadha barn, swa som ho*n* 2
modh*i*r ware ow*i*r th*e*m all sama*n* mz födh*i*rsko*n*na lagh O huru opta th*ät*ta blo*m*stir ok th*ä*nna mildheti*n*na källa wilde sama*n* sanka the fordömda barne*n*, swa so*m* höna*n* sina kyklinga O huru opta hon th*e*m sokkade ok sörgdhe gratandis, ok tha lika- 3
wäl rätto the sik enkte, än huru länge warar thä*n*na dygdhin j waro blo*m*stir, Wilt thu witha thz

Gärna ok Th.

Til höghra ok winstra, thässa kallaskolandis, Per.
ok the bortkastaskolandis

Jak menar at j them wtwaldom är mildhetin, Th.
ok domen alla enasth gar owir them som for- 291
dömas skulu

Ey är ok them j fran mildhetin, om thu Per.
granligha ranzsakar scrifftenar Jak tigdhe altidh sagdhe iob Jak war thulughir Jak skal tala swa som the qwinna som är födhande

Hwem höre thänna liknilse til Th.

Thak til wara, the som födhir mz myklom Per.
wärk, hon kastar fostridh fran sik, hwilkit hon länge ey wthan sorgh boridh haffwer Saa ok mildhetinna källa, hwilkin aldrig kan thömas Ey wthan warkunnan skeel hon sith creatur fran sik, hwilkins synda twnga ok orätuiso hon langhlika lidhit haffwer, Mildhetin är thy altidh blandhat mz miskunsamlikhet, thär före lathir hon aldrig aff at athirkalla skälika kreaturith, mz plagho, mz ordhom, järteknom, ok äptirdömom, at thz skuli bedhas j gen sina opbörian, at hon skuli widherquekia minna modhirs mildhet, them som miskunsamlikhetin haffwer spart, mz them owirseande Nw wiliom wi än snarligha wända athir om kring thänna mildhetinna slana ällir hakan, oppa thz at wi maghom faa see ok witha, hwath dygdh ok himilslighin hon är Thu haffwer j iobs ordhom, människionna wisdom wara mildhet, ok samma mildhetena wara gudz dyrkan Til hwilkit sinne talar paulus swa sighiandis Likamlikin idhkan ällir säwin är til litidh nyttogh

Än mildhetin äll*i*r gudz dyrkan, är til all thing nyttogh Nw mädha*n* swa är at mä*n*niskio*n*na wisdo*m*bir är mildhet, äll*i*r kallas mildhet Ok gudz dyrkan är thä*n*na mildhetin, ok mildhet är til alzskona thinga nyttelikhet enka*n*nelika nyttogh Thak nw granliga til wara, hwat dygdh thz är, so*m* th*än*na dygdhin ey h*är*ras ow*ir* j alla matto, Mädha*n* hon prisas aff p*ro*pheta*n*na ok apostla*n*na ordho*m*

Th. Sa*n*neligha th*än*na mildheti*n*na dygdh är stor, ok ha*n* är stor ok mildh*i*r, hwilki*n* delaktogh*i*r är giordh*i*r aff waro*m* fatikdo*m*, än sigh huru ha*n* är säffw*i*r ok mildh*i*r

Per. H*är*ran är allo*m* almä*n*neligha söth*i*r ok säffw*i*r, ok hans miskn*n*dhsa*m*lighetir äru ow*i*r alla ha*n*s gärni*n*ga, ok th*ä*n sa*m*mi For thy o thu h*är*ra, thu äst allo*m* th*e*m so*m* tik kalla sik til hiälp söth*i*r ok mildh*i*r, j myklo misku*n*dh Th*än*ne söthme*n* j th*e*m hälgha anda är gudhelika söthma*n*s tilko*m*pnilse j siälena, hwilko*m* affladho*m* ok stadhfästo*m*, sidha*n* wardh*i*r siälin ekke qwald äll*i*r ältadh, aff nakro*m* dröffwilso*m*, hwadzske andeliko*m* äll*i*r lika*m*liko*m*, wtha*n* ho*n* wardh*i*r swa so*m* all brä*n*na*n*de ok tranande j hälgo*m* astw*n*dilso*m* Allo*m* täk ok allo*m* fridzsam, til thz tha wändh*i*r ho*n* at enasth sin öghon, huru ho*n* skal the lagh ok matto fi*n*na, j hwilko ho*n* mz allo*m* kan sik saa omga*n*ga, at ho*n* skuli enghi*n* ko*m*ma til omak, äll*i*r hindh*i*r Th*ät*ta är hä*n*ne eghlikit j hä*n*na hiärta ok mwn O j iherusalems dött*i*r, stödhin wndh*i*r mik mz blo*m*strome*n*, ok säthin mik alla omkring mz äplome*n*, for thy jak tranar aff kärlekeno*m*

Th. Huru opta omakar ok dröffwir ondha människio ondzska, ällir gälniska, them som stadde äru 292 j godha manna hälaghet, ällir j siälffwm thäns hälga anda sötma, ok hälga athirhallit, at människian är them som godhe äru söth ok lioff, ok somlighom thwng ok hardh Siälffwom sötmanom christo thätta klaghande ok sighiande The haffdho mik j hath wthan mina forskullan Om thässa findher thu oändelika matto,

Per. Jak spör tik om thu westh, huru mykin atskilnadhir är mällan godha ok onda Jak menar at mällan them är swa stor atskilnadhir, som mällan mörkridh ok liwsith,

Th. All the thing som äru j sinom naturlikom fulkompnilsom genwärdogh sik j mällan, the haffwa wthan twäkan atskilnadh mällan sik

Per. Huru kombir solskenith j the öghonen som äru rinnande

Th. Jämpligha som jak menar

Per. Wndhra thu ekke at thän onde hathar thän som godhir är, for thy at thätta orolighetinna ämpne them j mällan är omskiptelikin brädzska ällir girnilse, Thänne söthmen ällir blomstridh om hwilkit wi thalom, atthe enkte hwast ällir onyttoght oplop, j thässins blomstirsins grönsko, thy at tholikt haffdhe thär ekke stadz Sigh thy o härra gudh, huru söthir thin ande är j os, j hwilkom sötma ällir wndhir hwilkom othalighin twsandh hälgha människior, thoko hwaslika härrans sötha wk oppa sik, ok äptir apostolsins ordh j sötmanom, ok sinom sidhom j them hälgha anda, skikkadom til lönen til hwilkit söta härrans

wk them ledde, wände ok skipadhe the allan sin lusta

Th. Thala nw nakot de benignitate

Per. Benignitas haffwer altidh kompanskap mz sötmanom ok mildhetinne Hoghin kallas benignus for thy han är swa som allir sudhin ällir stektir j gudhelika kärlekxsins eld, ok draghin j aldra hethasta astwndilsom, owirgar han andra j the nadh som han haffwer

Th. Thätta wttydh nakot liwsligharen

Per. Hwat ey synis tik thän owirga alth nathurlikit moth, som gar j dödhin for annan Swa som sanne godhe hirdhen giordhe, j hwilkom milla hogxsins ok söta andhin fulkompligha hwiltis Huru kan thz wara at godhe hirdhen j thänne mildhetinne, ey gaff sit liff j dödhin, for sin kära faar

¶ Paulus sigher, haa är siwkir ok iak är ey siwkir mz honom Hwat ey thän samme astwndadhe lidha bannidh for sinna brödhra helso Thy nödhgar thänna dygdhin hwilkin brännande är, swa som eldhin, at giffwa liffwit for sin iämcristin, ok alt thz människian äghir, räknar thänna dygdhin them som tarffwas J thänne dygdhinne giffs os eth wiith ämpne, än hänna fulkompnilse ällir fulbordhan ok nytta, kwngörs j enne stakkotte clausula, thz är j fam ordhom Benignitas är älskande hogxsins samanströilse ällir samanblandilse, mz sedhanna aldra hetasta sötma Hwat är thänna stakkotta clausula liwslikaren, thz är thässom faa ordhomen, j hwilkom giffs
293 wndhirsta, hwat christus är j sinom krop, thz är

the hälga kirkia, ok hwat ha*n* j hä*n*ne gör Hwaria handa som han haffw*er* thz takir ha*n* aff honom, hwilki*n* fulbordelika äghi*r* all thing,

Enkte maa sa*n*nare*n* sighias, Th.

Thy är th*ä*n hälge ande th*ä*n so*m* hogswalar Per. barnhoghadha mä*n*niskior, han är gudz gaffwa, han skipt*ir* sina gaffw*ir* j blandh cristna mä*n*niskior, swa so*m* hono*m* täkkis, ha*n* är liffwande källa*n*, släkkiande th*e*ra törsth, so*m* törstha til hans Ha*n* är kärlekin sama*n*kallandis mz tro*n*ne, th*e*m so*m* atskilde äru j th*e*ra dyrkan, ok osedho*m* Ha*n* är eldin os optändande, til at älska hwa*n* wara th*ä*n andra Ha*n* är the andeligha smörilse*n*, os widh*e*rqwekiande ok smöria*n*de mz himilsligha smörilsome*n*, ok nadhi*n*na gaffwo*m*, swa mange so*m* trona halla w*är*delika Ha*n* är fingrin for gaffwo*n*na skifftilse, mz hwilko*m* ha*n* prydh*ir* th*e*ra hogha, som stadeligha ok wäl standa j si*n*ne tro,

Mädha*n* the hälga kirkia takir aff e*n*ne källo Th. saa omskiptelika gaffw*ir* ok nadh*ir*, äll*ir* aff e*n*ne ok sa*m*mi nadh, thy är thz mykit fafänglikit ok straffande, at nakor aff the hälga kirkio barno*m* wil högfärdhas aff a*n*nars gaffwo*m*, ey aktandis thz h*är*ran sigh*e*r, wtha*n* mik forman j enkte, ok daghane skulu skapas ok formeras, ok enghin mä*n*niskia är j th*e*m Ok apostoli*n* sigh*e*r Hwat haffw*er* thu a*n*nath än thz so*m* thu haffw*er* aff andhro*m* takit Haffw*er* thu fangit thz aff andrwom, hwi äll*ir* hwar fore tha äras thu swa mykit, swa so*m* thu thz ey thaghit haffdhe aff andhro*m*

Per. Thu sama*n* sankar blo*m*stir aff blo*m*stre, ok thu latir see at thu kant göra tik gangn, j th*e*m gaffwo*m* thu haffw*er* takit aff gudhi, mädha*n* thu wilt giffwa th*e*m hedhri*n*, hwilki*n* tik haffw*er* begaffwat, ok ey tik siälffwe, som här aff enkte ägh*i*r Än wilt thu här aff thässo*m* ära*n*dom, so*m* wi före os haffwo*m* takit, nakor exemp[l]a hafua

Th. Alt thz so*m* thu haffw*er* sath om th*ä*nna gaffwo*n*na skiptilse, än thog at här äpt*ir*fölgdhe enghi*n* äpt*ir*liknilse, tha likawäl ware enfalla ordha*n*na sa*n*ni*n*dh, so*m* scr*i*ffwi*n* äru j sino taal, nogh ympnogh Sigh ey thy sidh*er*, hwat som tik täkkis For th*ä*n skuld jak tror wtha*n* twäka*n*, aff ensa*m*pno*m* gudhi uth ganga, [thz] so*m* wi haffwo*m* j enka*n*nelikom ok andeliko*m* gaffwo*m*, ok aff engho*m* andro*m* Sigh thy

Per. Hände tik nakontidh gaa in j nakot mönstir, oplyst aff glasanna fägringh,

Th. Thu lekir mz mik, mädha*n* thu wäl westh, at här är alla stadz j kirkiome*n* swa dana sedh*i*r, ok wtha*n* glasa*n*na prydilse ware all a*n*nor kirkio*n*na prydilse fafängh, ok om enkte

Per. Nar so*m* solgislin mz sino skini gar göno*m* glas windöga*n*s lith, oppa wägge*n*na takande, hwem wilt thu tileghna th*ä*n omskifftelika lithi*n*,
294 hwilki*n* thu weest göno*m* glas windögat ganga

Th. Soli*n*na sken tilläggir jak th*ä*nna fägrindh, ok ekke glaseno, än tho at iak ey wil wndan taka thz so*m* glasith kan j th*ä*nna fägrindi*n*ne göra

Per. Thu swarar wäl, for thy wtha*n* solskeneth ware när, tha bliffwi th*ä*n lithin j mörkreno,

hwilkin glasit haffde takit aff konstinne, ällir malarenom Thak thänna liknilsinna äptirsyn, j rätuisonna sool, j sinna gaffwo omskifftelika giffwilse ällir skiptan Gudh giffwer sina gaffwir sinom limmom, til hwilka limmi han siälffwir är hoffwdhit, ok tha likawäl j them sinom gaffwom, hwilka han syndhirlika mz hwariom enom skifftir, lathir han komma sina gaffwir som skipta äru, them til fulkompnilse som athir framdelis äru them skiptande Thy kan ekke alzstingx thätta solsken, som gar gönom glasith, ällir thäs fägrindh tilläggias glaseno, wthan siälffwe solinne,

Thin dombir här om sannar For thy Th.
hwat goth siälin haffwer ällir äghir nathurligha, aff guddomsins liws fulkompnilse, tha likawäl haffwer hon sith liws ok sken Thy at wi ärum hans skapadha ok giordha creatur, skapadhe j christo j godhom gärningom, j hwilkom wi ok liffwom ok ärum

Nw star än j gen sidzsta ällir äptirsta trappan, Per.
hwilkin ok jämwäl är the första For thy gudz räddoghe är wisdomsins opbörian, hwilkin oppa thänna blomstreno hwiltis, ok han sigx förstir ok sidzstir For thy hwar som är wisdommen, thär är ok räddoghin, hwar räddoghin är, thär är ok wisdommen,

Aff allom them trappom fore sagdha äru, Th.
synis mik enghin saa wansam som thänna, hwilka prophetin haffwer sath

Ey kan iak witha thänna wansamlikhetinna saak, Per.

At gudz son tok alla sina mid[l]ilse tima, som Th.
är födzlonna, pinonna, ok opstandilsenna tima,

mz rätto siälffwald Sa*n*nelika ha*n* sigx haffwa hafft räddoghans anda, j thy at ha*n* haffdhe makt at säthia sina siäl ok ath*i*r hä*n*ne j gen taka, ok for thy at räddoghin plaghar siälena, ok fortakir äll*i*r ow*i*rgar ha*n* hwat glädhi j mä*n*niskio*n*ne är afíladh äll*i*r böriadh

Per. Os tilbör kwngöra twäggia handa räddogha atskilnadh, so*m* är trälara ok renleghin räddogha, at thu aff *them* andra maghe wetha, hwat thu skalt tilläggia gudz syni, Ok aff andhro*m* th*e*ra hwat tilläggias skal waro*m* mando*m* Ok aff träldo*m*s räddoghano*m* ok onda, haffw*er* thu swa sc*ri*ffwat, Räddoghin är enkte wtha*n* dyrffwi*n*na hiälp, ok een wtteilse äll*i*r kwngörilse tanka*n*na om hiälpena ok nar han j*n*wörtis är mi*n*dre, ok j opbörianena menar han at hans sak ok wisdom, aff thy at han haffw*er* nakra bidha*n* äll*i*r dwalu, är thäs större, aff hwilko ha*n* gör plaghona, See thä*t*ta är thä*n* onde räddoghin Andhre räddoghin är thä*n* so*m* födhis aff thy som ge*n*wärdogth ok mothe wiliano*m* är, ok nw är koma*n*de, aff hwilkom hoghin wardh*i*r fullir mz orolikhet ok ängxla, thy at aff toliko*m* räddogha kan rätuisan aldrigh fulko*m*pnas For thy fulbordogh*i*r kärlekir säth*i*r 295 äll*i*r sändh*i*r wt räddogha*n* Thy hwilki*n* so*m* saa thiänar at ey skal näpsas ha*n*s kroppir, j th*e*m sa*m*ma haffdhe rätuisan enge*n* stadh, om hono*m* so*m* syndar forlätis ha*n*s broth onäfsth Rätuiso*n*na dyrkare äll*i*r älskare, lath*i*r ekke ensa*m*men räddoghan dragha sik, wtha*n* godha astwnda*n* j hwilke ha*n* manas ok idhkelika dragx til goth Än thä*n* so*m* rätuiso*n*na dyrkare är, aff ensa[m]pno*m*

räddoghanom, han dragx ekke aff godhe astwndan, wthan til at fly thz som onth är wardhir han nödhgadhir ok driffwin swa som annadh oskälikit diwr Thässins räddogans ande haffdhe enghaledis hwilo owir gudz son For thy han haffdhe hafft tha engha hwilo, om han haffdhe rädz aff träldoms räddogha Än thänne rene räddoghin är hälaghir, for thy han bleff standande widher sanna wisdomsins nampn Saa haffwer thu j iob, gudz rädoghe är siälffwir wisdomen, thy sagdhe christus sandhir gudh ok man Thän som mik sändhe han är mz mik, ok lathir mik ekke wara ensampnan, for thy at alt thz som honom är täkt gör iak altidh, hwilkin enga giordhe syndena, ey finz ok nakot swek j hans mwnne Swa som han tok til sik hwnghir, törsth, twngha, mödho, ärffwodhe, korsith ok dödhin, änxla ok sörgh, ok alt ledh han for människionna helso, for thy at han tok thz til sin, for sins krops skuld, thz är the hälgha kirkio, til hwilka han är siälffwir hoffwdit, ok swa bytte han dödh for dödh, ok saar for saar Sannelika theos j grestz maal oppa latino är swa mykit som räddoghe, for thy at them som gudh dyrka, är räddoghin närffwarandis Thy är gudz räddoghe äran ok ärilsin, glädhin ok frögdhinna krona Thätta är wisdomsins opfyllilse, at rädhas gudh, for thy at rene räddoghin wtkörir trälara räddoghan, athir opfyllandis fridhin ok helsona fruct See thu ekke nw räddoghans atskilnadh, huru han är twäskona

Slättelika wthan twäkan, thz tigdhe ok ey Th.
apostolin, talandis mz myklom hwgxsualilsom til

sin andelika barn, saa sigia*n*dis, j haffwin ekke takit träldo*m*sins anda ath*i*r mz räddogha, wthan j haffwi*n* takit sona*n*na tilbidilsi*n*na anda, j hwilko*m* wi ropo*m*, abba pater thz är fadh*i*r Läg än här til aff th*e*m hwassa ok manzslika räddoghano*m*,

Per. Synis tik ekke th*ät*ta wara nogh hwassan räddogha, aff hwilko*m* dauid sigh*e*r Näghla til sama*n* mz thino*m* räddogha mi*n*s kötz lustha, for thy iak rädhis for thino*m* dom Ok thz, thin skoth äru mik infästh, ok annar stadz Aff thino*m* räddogha affladho*m* wi ok föddo*m* helso*n*na anda, ok mykit findh*e*r thu aff th*än*na hwassa räddoghano*m*, widh sa*m*ma matto

Th. Oppa thz at wi maghom än thala yth*e*rmera, om thz so*m* för är sakt, om gudz son, swara mik til thz, Jhesus böriadhe änxlas ok wardha dröffdh*i*r Th*ät*ta maa tilsätias thässo si*n*neno, for thy
296 at änxla ok räddoghe plägha sama*n* nägla mä*n*niskiona hiärta

Per. Thz ihesus böriadhe änxlas ok wardha dröffdh*i*r, th*ä*r mz bewiste ha*n* sik haffwa til sin takit sa*n*neligha mando*m*s nathur, än ey so*m* thu math for wisso witha, änxladis ha*n* for thy at ha*n* skulde pinas, hwilkin th*ä*r före ko*m* til jordhrikis, at ha*n* skulde lidha dödhin, wtha*n* for th*ä*n wsla manzsins skuld judas, äpt*i*r forfädhra*n*na dom, ok for almogha*n*s synda tilfälle skuld, ok än jä*m*wäl for judhamogha*n*s fordarff, thy war ekke gudz son sama*n* nägldh*i*r mz th*än*na hardha ok hwassa räddoghano*m*, wtha*n* swa som han wilde j siälffwo*m* dödzsins beska, ok th*e*m ondha mz hono*m*

hängiandom wara, näghladhe han mz dödhenom, än thätta är sakt aff gudz son,

Huru tha om os Th.

Hwilkin som är wthan räddogha, han kan Per. ekke rätuis göras, for thy hwar ekke är räddoghin, thär är eth löslikit liffwerne Enghin människia wardhir thy opwäkth aff räddoghanom, til at fly thz onda, swa länge hon standhir stadogh j sinom synda lustha Thy nar som gudz räddoghe är fulkomplika äghande hoghin, tha kombir han honom mz ennahanda darran ällir brännande rädde, swa som blothna ällir wekias ok smältas, ok om han tha j the stwndinne aff timanom sik nakot forbätra, thz tileghnar han ekke sinom naturlikom krafftom, Hwat skulum wi sighia om wisa manna ordh, hwilkin enkte äru wthan swa som spika diwpt in fästhe, for thy hans hälgha anda twä ägghiadha swärdh gönom stak alla synda samtykkio ok synda sinne, thäntidh han fulkomplika omwände til sik syndogha siälena Än thz han är manzslighin, for thän skuld är människionne enkte beqwämmeligharen än räddoghin Nw oppa thz at jak maghe almännelika thätta wttrykkia Hwat är manligharen än rädhas, sörghia, girnas, glädhias Hwilkit alt findz j christi likama, owir hwilkin thän hälghe ande j sinom gaffwom ok hiälp härras, swa som han wil Nw for thän skuld at wi ärum alle människior, thy manar os apostolin, at wi skulum ärffwodha om wara helso, mz fasa ok räddogha, swa framth at wi ey skulum wäntha fallith Ok hwat wi ärum thz glömom wi mz sakta, thz är nogh witherlikit,

at människia*n* haffw*er* mangskona ok omskiptelika plaghor j sino*m* likama Än thässa plaghor, the händа människio*n*ne a*n*norledis j syndi*n*ne födde ok wndh*i*rgiffne A*n*norledis gudz son wtha*n* syndh afiladho*m* ok föddo*m*, for th*ä*n skuld at th*ä*n so*m* haffdhe sighrin j handi*n*ne, hono*m* hände ok mötte th*ät*ta, äpt*ir* thy hono*m* täktis siälffwo*m*
297 Ha*n* kände j*n*nantil enkte thz so*m* nakro*m* lusta äll*i*r onde girnilse tilhördhe Paulus sigh*er* Jak seer a*n*nor lagh j mino*m* li*m*mo*m* etc[ra] Ok thz, wilia*n* haffw*er* iak godha*n*, Äll*i*r saa, at wilia goth thz är mik näruara*n*de, än fulfölia thz som goth är, thz findh*er* jak ekke Hwat ey matte gudz son th*ät*ta sigha, hwilkin alt formatte thz ha*n* wilde,

Th. Hwat skal iak sighia, christus bar wara syndh*i*r, aff hwilki*n*s blodh wi alle äru*m* heladhe, ok som mä*n*niskia uarth han pinth*er*, oc wan han swa so*m* gudh

Per. Thu haffw*er* waku nogh Siälff thä*n*s hälgha anda dygdh h*är*radhis j gudz syni, j allo*m* likamliko*m* wanskilsom, th*e*m som ha*n* haffdhe til sin takit for wara helso skuld For thy at ha*n* afiladh*i*r war aff th*e*m hälga anda, oc war thz ekke möghelikit, at ha*n* kw*n*ne tilstädhia, at hans hälaghet tilfögdhis nakor loth*i*r aff syndogho liffw*er*ne, ok for thy at ha*n*s natur war wthan alla manzslika lustelikhetz girnilsa smitto Ok är nw nogh sakt aff siwfalle thä*n*s hälgha anda nadh, hwilkin so*m* hwiltis offwan oppa blo*m*streno, aff hälgha qwisteno*m* framganga*n*dis Framdelis wil jak ekke at thu skuli nakot röras, til nakra orolikhet,

aff thy at thässa siwfalla gaffwor sighias aff *pro*phetanom haffwa hafft hwilo oppa gudz son, swa som han här mz wille andra gaffwor wtfran thässom skilia, mädhan han saa j thässom gaffwom haffw*er* begriphit almännelika dygdhanna nadh, at hwat fadhren haffw*er* thz är sonsins ok thäs hälga anda Hwat thän hälghe ande haffw*er* thz är fadhirsins ok sonsins, a tre *per*sonanna ena nathurs wäghna är fadhrin thz sonen är, ok thän hälge ande thz som fadhrin är Tha likawäl än tho at wndhirstwndom händhir the hälgo scrifft tala swa som j ordhom ällir gärningom, nakot atskilelegha j mällan personas j the hälga trefalloghet, at thz tillägx the enne persone, som ekke tillägx the andhre, ällir synis bäthir bekomma the enne än the andre, thz saa är thz är for thän skuld, at wi skulum thäs bäthir aff eghlikhetinne antiggia röstinna ällir gärninginna, wndhirstanda sannindina om the hälgo trefalloghet, ok at wndhirstandit skuli ekke atskilia thz som hörslan atskil

Mz stadogha tro hallir jak, at fadhrin ok sonen ok thän hälge ande äru een natur, ok tre persone J hwilkom är eth waldh, jämpn dygdh, oatskililighin makt, een gärning, ok at gudz son j sinom guddom, är j alle matto jämlikir fadhrenom, hwilkom aff guddoms naturanna wäghna, är ey nakot affwiruald at wara jämlikom fadhrenom, än j mandoms naturanna mindre än fadhren Ok giordhir man, minzskadhe han ekke thz han war, ökiande hällir thz som han aff os tilföghadhe sinom guddom, saman kom han the badha naturas, swa Th.

at thz ha*n* aff os tok, thz fornötte ekke guddo*m*sins
waldh, ok ey bögdhe mando*m*me*n* hwilki*n* ha*n*
anamadhe, guddome*n* aff sino*m* äw*är*delikhetz
stadhga Än äpt*ir* thy at p*ro*phetans ordh withnar,
298 siw thä*n*s hälga anda gaffwor haffwa takit hwilo
j waro*m* h*är*ra, framganghi*n* aff qwistheno*m* Hwat
är här troande om mä*n*niskio*n*na son in j gud-
do*m*me*n* takin, tok han nakot thz so*m* ha*n* ey
förra haffdhe, mz gudz son, i gudz wald ok makt,
haffw*er* alt mz fadhreno*m* altidh jä*m*ligha Hwat
ey är kw*n*nokt, at thu gar sa*n*nelika j kristeligha
tro*n*na wäghо*m*

Per. Bliffwe ok saa, än här är ekke snarligha
swarath til thina spörslo, thak thy til wara

Th. Jak hörir

Per. Bliffwande j waro*m* h*är*ra ihesu christo oat-
skilelika p*er*sona*n*na enhet, är ha*n* allir ok th*ä*n
sa*m*me mä*n*niskio*n*na son fore kötidh skuld, ok
all*i*r gudz son, for ena guddoms natur, hwilke
ha*n* mz fadhreno*m* haffw*er*, ok for thy hwat thz
är hälstz so*m* christus ihesus j timano*m* tok, hwilko*m*
tha tilfögadhis thz so*m* ha*n* ekke for haffdhe,
thy oppa ordhzsins maktz wäghna Hwat fadhre*n*
haffw*er* thz haffw*er* ok sonen, Ok thz so*m* ha*n*
tok aff fadhreno*m* j träldo*m*s ha*m*pneno*m*, thz
sa*m*ma gaff ha*n* ok sialffw*ir* j sa*m*ma makt j
sa*m*ma nathur Än thog at aff the opböria*n* j
hwilko ordhit är giorth likame j io*m*fru*n*na qwidh,
war tho likawäl enghi*n* atskililse nako*n*tidh j
mälla*n* guddo*m*s naturam ok mando*m*sins Ok j
alle matto ok ow*ir* alt, hwat thz hälstz wara
kan, so*m* the ena p*er*sona*n* giordhe här, j the*m*

tima hon synlighin war, hwilka gärninga mädhan the giordha waro oatskeleligha, ey samangiwthir iak them mz nakre samanblandilse, wthan hwat guddommen giordhe, ok hwat mandomen, thz atskils aff siälffwe gä[r]ninginne Sandhir man är sannelika samfögdhir sannom gudhi Samma personan haffwande thz samma j guddomsins ordhe, ok haffwande mz os almännelika j krop ok siälinne naturam Ok thy oppinbaradhe hans pinlikhetir, som war hwnghir ok törst, mödha ok grathir, träldoms hampnin, hwilkin han anamath haffdhe for wara skuld, ok järteknanna ära, dygdhanna owirgangilse, kwngiordho j christo ihesu warom konungh, guddomsins makt ok formam

Jak weth wisselika at mandomen wnfanghin, minzskadhe j enghe matto guddomen, ok thz som mandomenom tilhördhe, fornötte enghaledhis guddomen Än thätta är mykit wndhirsamlikit, at owir honom j hwilkom är warande all guddomsins opfyllilse fulkomlika, sighias thänna siw gaffwir mz enkannelike nadh haffwa sina hwilo hafft Mädhan saa är at thätta talidh siw withnar swa som förra är sakt, j honom haffwa waridh alla gaffwo almännelikhet Th.

Sandhir gudh ok sandhir man är een j gudz persona ällir forma, swa som för är sakt, fadhrenom jämlikir Mindhre än fadhren j thy at han delaktoghir är j ware dödhelikhet Han tok thäns hälga anda gaffwor Han skipte them mz trolikom människiom Han är allir j sinom, allir j warom mandoms hela ok fulkomlika fulbordhan Thz prophetin jnnelykkir atenast siw gaffwonna nadh, Per.

begrips widh thz talit siw, thz är for twäggia handa sak skul, antiggia for thy at j thässom enkanneleghom gaffwom teknadhos alla fulbordhan ällir opfyllilse Ällir for thy at j thänna gaffwom pröffwas alla dygdha kön märkias ok grwndhas

Th. Lös thätta som thu talar mz nakro äptirliknilse, ok giff här om ena liwsa wttydhning

Per. Swara mik, hwat ey mistir nakor thän som
299 wiis är Jak talar om christi krop wndhirstandit, ällir thän som wndhirstandande är, mistir han radhit Fornompstoghir starkhetena, thän som starkir är wisdommen, thän som wiis är milhetena ok mildhir gudz räddogha Hwat ey sagdhe prophetin ysaias aff thässa trappor, boriande oppa the högxsta som är wisdommen, ok swa til the nidhersta, thz är räddoghin, ok aff räddoghanom hwilkin som är wisdomsins opbörian, os opböriandom redde han wäghin op til wisdomen Nidherfärdhena tedhe han j hoffdena, for thy gudh war ödhmiwkadhir Opfärdhena lät han see j kroppenom, thy at gudh är giordhir man Aff räddoghanom thy böriom wi, at wi maghom mz thässom trappom komma til öffra wisdomen, j hwilkom om saa är at skikkilsen wardhir ekke rättelika hallin, tha kommom wi ok ekke aff diwpeno ok op j högdhena Sannelika thänna dygdhanna rätta skikkan, thz är siwfalla nadhinna bekommilse, samlydilse, ok wndhirbögilse är, Swa at hwar een fulkompne alla trapponar, them tilsammanhallande j sik, ok alle sware them allom Ok alla j hwariom sinom skikkilsom bekomme enom Är thz swa at nakot aff thässom foresagdhom borto är, the siäl som wiis är, tha fattas aff hans

fulko*m*nilse Jak menar at thins hogxs snille takir til wara

Th. Hwilkit j sino*m* delo*m* är waffrande, thz wttömer alt saman j si*n*ne fulko*m*pna*n* äll*i*r opfyllilse, äll*i*r saa, hwart eth so*m* twäkande är j sino*m* delo*m*, thz wtösir äll*i*r wttömer alla*n* kropsins fulnadh

Per. Thy äru siw thä*n*na gaffwonar j allo*m* gaffwo*m* gudhelika giffno*m*, ok alla gaffwor j thä*n*no*m* siw gaffwo*m* swa sama*n*hänghiande mz eno andeliko sambindilse, swa at skils thz ena fran thy andro, tha fortakir thz mykit fulko*m*pnilsi*n*ne j the mä*n*niskio*n*ne, som hälagh skal wara Sa*n*nelika marie blo*m*stir, kirkio*n*na hoffwodh ok brwdhgo*m*me äghir alt til sa*m*ma*n* mz fadhreno*m*, ok j fadhreno*m*, at ha*n* skuli j allo*m* wara hallande främsta wald, for thy alt thz so*m* fadhri*n* haffw*er*, thz är ha*n*s Alt thz so*m* begripa*n*de är mz fulko*m*pliko*m* wisdo*m*, j liffsins ända Alt opfyllande omkri*n*g ganga*n*de ok styrande,

Th. Thu haffw*er* wttyth til matto blo*m*stra*n*de qwistins blo*m*stir, Ok nogh haffw*er* thu kwngiort jo*m*fru*n*na blo*m*stir födha*n*dis, än th*ä*r wndhrar iak oppa, hwar fore thu giffw*er* thy a*n*nat moth, hwilkit thu tillagdhe siw thä*n*s hälga anda gaffwo*m*, at wisdo*m*me*n* skal wara rörliki*n* ok stadogh*i*r, wndh*i*rsta*n*dit rent ok qwe*m*melikit Mädha*n* th*ätt*a är rätte täxtin in libro sapiencie j wisdo*m*sins book, J wisdo*m*meno*m* är wndh*i*rstansins ande, hälagh*i*r, enslika, margfallogh*i*r kwe*m*melikin smidogh*i*r äll*i*r klen, orörlikin, wältalande, osmittogh*i*r Sa*n*dir Söth*i*r Älskande goth Hwas, manzlikin, mis-

ku*n*sambir Stadogh*i*r, Thrygghi*r* Haffwande alzskona dygdh All thing foreseghia*n*de, wndh*i*rstandelikin, ren,

Per. For thy at aff thä*n*s hälga anda roth är alla dygdha almenliki*n* fruct, thy tillagdhe jak thä*n*na gaffwor, skikka*n*de äpt*ir* thä*n*s hälga anda teknadh ok höffwo, äpt*ir* wälbeko*m*mande wndh*i*rstandilse, siw gaffwo*m*, thässo*m* so*m* offta nämpda äru, tillagde jak märkilsi*n*na beko*m*milse, j allo*m* stykkio*m*, saa hwart eth fulfölia*n*de, at ey skuli lätias giffwa handena äll*i*r ärffwodhit, thä*n*s dom som th*ä*tta läs, ha*n* märke ok thz so*m* a*n*norledis är sath, än so*m* thz lydh*i*r j täxtin, at är thz widh*er*to[r]ftokt tha rätte thz

här börias tolffta bokin

[Per.] Nw är snarlika wttrykkia*n*de huru siw bönir j pater noster äll*i*r atta hälaghetir, ok aff apo-
300 calipsi iohannis siw sigh*er*wi*n*nelika kronor, mz andhro*m* thä*n*s hälga anda gaffwo*m*, laghlika ok skälika sa*m*ma*n*hä*n*giando*m*, samföghias, äll*i*r huru the samlydha, ok huru blo*m*stren mz märkelika wndh*i*rstandit swarar blo*m*strome*n*,

Th. Tha nythio*m* wi wärdzskyllelegha blo*m*stirsins fruct, nar so*m* thz wttrykkis mz th*e*m skälo*m* som tilbörliki*n* äru, oc alt thz so*m* til blo*m*stridh hörir, hwilkit kostelikit är j thy lönlika, so*m* andeligha j thy skylis Hwat thy aff the foresagdho ath*i*rstandh*i*r, lath thz ko*m*ma til, at nar wi lustoms j hälga blo*m*stirsins fructz smak, äll*i*r kä*n*no

j wäghenom, tha skulum wi os wänta liffwaskolande j fädhirnis landeno, j thäs äwärdelika fruct, ok j blomstreno blomstrande

Jak wil göra thz thu astwndar, tak thu Per.
gaffwonna skikkan, hwilka som wttrykkiaskolande äru, at thu maghe thäs bätir kwnna wndhirstanda thera atskilnadh j them skälom, j hwilkom the äru samanhängiande, Thätta är ordo allir skikkilse,

Hälgis thit nampn, Hälge äru fridzsammi, Härrans liwdh owir wathnid, Winnande skal iak giffwa marghonstiärnona, Härrans döpilse, Scriffwin lagh, trona

Hwilkin som smakar the thing som tilhöra gudz anda, han skyndar sik mz fridzsins gömo, j thera sälskap som kallade äru til gudz andelikin barn Aff hwilkom fridh hallaskolandis ok opspöriaskolandis, är thätta widhertörftogth Härrans röst owir watnith, thz är, at härrans predikan skal framföras for almoghan For thy han är war fridher, hwilkin som giordhe badhe til eth Han war for wara skuld döptir, hwar ok gudzfadhirs rösth hördis swa lydhandis Här är min älskelighe son etc[ra] J thänne röstinne ok wisdoms liwdhena scriffs j trolika människio hiärta laghanna känna, ekke mz bläk ok pänna, wthan mz gudz fingir, at tron skuli opwäkkias ok j tronne skuli gudz nampn hälgas, ok margon stiärnan, thz är äwärdelika liffsins krona, skal opletas ok finnas, mz thässo närwarandis liffsins ärffwodhe

Annor skikkilsin är thänna, Tilkomme thit rike, Hälge äru the som renth hiärta

haffwa, Härrans röst tilredhandis hiorthana, Them som windher skal jak giffwa dyra stenen, Wars härra affling, Ordhin, Hopit,

Een wndhirst[and]ande siäl, nar hon owiruäghir, hwat atskilnath är mällan himerike ok jordhrike, tha rensar hon sik aff alle synda smitto, ok astwndar bidhiande til himerikis, hwilkit äwärdelikit är For thy eth rent hiärta opwäkkir hopit, til at astwnda komaskolande thing, ok thz wtuidher sik saa, at swa som sidher är mz them, som j groffwo ärwodhe haffwa tiänth, ok nw wt aff the frias Swa är thz mz the siälinne, som bwndin haffwer warith j wärldhinna giri ok hänna fafängo, hon springir mz dygdhanna sprang, wt aff syndanna träldom, ok til äwärdelika äro ok frihet Sannelika jak sigher dristelika, at gudz ordz affling är tilfälle til människionna helso, ok hänna opresilse For thy at haffdhe gudh ekke sik nidherbögth, til wara ödhmiwka ok fatigha omgango, här j wärldinne, wthan wara forskullan, aldrigh haffdhom wi här fasthnade j syndanna träk, nakontidh wordhit opreste, til at skodhaällir taka hans högha, ok obegripelika gärninga,
301 ok äwärdelika warilse Ok thy oppa thz at j honom skuli stadhfästas ok fulbordas, hwart han kom, fäste han sik mykit j forfädhranna ordhom, hwilkom lydaskolande, fram kom han til dyra stenen, j hwilkom christus oc hans hälga manna liff ok lön beteknas,

Thridhia skikkilsen är thänna, Wardhe thin wili swa j iordherike som j himerike,

Hälge äru alle miskunsami, Härrans liwdh nidherslaandis öknena, Hwilkin som windher han skal glädhias j hwitom klädhom, gudz pina, Wttydharena kärlekin

Hwath ey aktar han hwat miskunsammi the göra, the ärffwodha j bönomen, at andhrom skuli widherfara miskundh, af thy som them är nadhelika forlänt, the bidhia for syndarom jordzlikom ok kötlikom, at gudz wili saa fulkompnas j them, at the maghin aff likamlikom wardha andelike, aff syndarom rätuise, ok nidherslaghnom thera hiärta ökhn ffor härrans röst forfäras the aff komaskolande doms fasa ok räddogha, oppa thz at the skulu omuändas fran thy som onth är, ok til thz godha Miskunnin ok kärlekin the fördho gudz son til korsins pino, hwilkins godha warkunnan for onda forskullan til athirlön, wttydde prophetane, äptir prophetana apostlane, äptir apostlana kännefädhrene, ok the loffwadho them som winnande äru, hwit klädhe, thz är nadhena j frögdh ok odödhelikhet

Sannelika thässa trappor synis radzsins ande Th.
dikta, hwilkin pröffwas thz radhit giffwa, at thän som widhertörfftoghir är, skal widherfara miskwndh

Thak nw granlika til wara, hwart thänna Per.
skikkan ällir ordo ledhir tik, hwilkin som talar om them som äru hwngrande, ok om daghligha brödhit,

Wart daghlikit brödh Hälge äru the alle som hungra ok törsta rätuisona Härrans

röst millande eldin äll*i*r eldzsi*n*s logha Th*e*m so*m* windh*e*r skal jak giffwa gömda äll*i*r holda ängla brödhit Epistole canonice Nidh*e*rfärdhi*n* til häluitis Fortitudo thz är starkleki*n*, starkheti*nn*a ande Sem thy til hwat här äpt*i*r-fölgh*i*r j thä*n*na sama*n* hänghiande ordhome*n*

Fiärdhe bõne*n* hõrir til alla the widh*e*rtõrffte-likhetir, so*m* lydha til likama ok siäl Swa so*m* th*ä*t*t*a synligha brõdhit styrkir mä*n*niskio*nn*a hiärta Saa ok allo*m* th*e*m so*m* hw*n*gra rätuisona Himilslika brõdhit thz är gudz ordh, oplysir si*n*net mz starkheti*nn*a anda Hwat ey haffw*e*r thu j thässo brõdheno äll*i*r matteno*m*, ängla brõdhit holt äll*i*r lõnt Ok th*e*m so*m* stridha loffwat, ok th*e*m so*m* wi*n*na anthwardhat ok giffwit Hwat ey mz thässo himilsligho brõdheno forbiwdz ok fortax eldzsins loghe, hwilki*n* christi nidh*e*rfärdh til häluitis atskilde, skilia*n*de the milla ok godha wt fra*n* th*e*m so*m* onde waro Ok samuledhis späkir ha*n* ko*m*ma*n*de til hwilo, onda girnilsi*nn*a logha, hwilke enka*n*nelika märkias j epistolis canonicis johannis ewangeliste jacobi et petri apostolorum Hwat sigh*e*r johannes apostolus Wakti*n* at j ekke älski*n* wärldena, ok ey nakot thz so*m* j w*ä*rldi*n*ne är, for thy thz so*m* j hä*n*ne är thz är kõtzsins girnilse ok õghna, ok liffsins hõgfärdh, jacobus sigh*e*r, j bidhi*n* at j skuli*n* j idhro*m* syndogho*m* girnilso*m* fortära illa, ok om os forbiwdh*i*r idhkelika pauli rõst th*ä*nna synda
302 lustans eld

Thz Han atskil thässin loghan, märkelika Th.
haffwer han takit thätta nampnit starkhetinna ande Ãn fulfölgh mera

Saa sädz fämta skikkilsen Per.

Forlath os wara syndhir Hälge äru the som grata Härrans röst söndhirbrytandis cedros the trän Hwilkin som windher honom skal jak göra til minna stodh Opstandilsin ewangelium rätuisan

For thän skuld at thän indhra wisdomsins ande gör os at grata, thy at thän som tilökir wisdommen, han tilökir ok sörgena Saktelika tha forlatir han främadha skuld, hwilkin som gratande sina eghna synde, rädhis gudz dom Widh thässa matto opstandhir syndarin mz christo, nar han sik omwändhir aff syndinne, tha brytz han allir söndhir, swa som thz träth cedrus oppa libano, the bärgeno, nar människionne fasar fore lästinna hot, thz är Om saa är at j ekke forlatin andhrom thera syndhir, tha forlatir ok ey idher fadhir, hwilkin j himlomen är idhra syndhir Högha trädh cedrus söndhirbrydz, nar syndarin räddir ödhmiwkas, ok böghis mz hiärtans idhrugha til syndabätringinna Hwat ey är tolghin nästir rätuisonne, hwilkin som affläggir thz han haffwer aff rätta wäghenom gangit, ödhmiwkleka thz klaghandis Aff sanne forskullan wardhir han een stodh j gudz mönstir, hwilkin syndinne owirwnno, oprättis til rätuisonna

Siätte skikkilsen fölghir här Ok ledh os ey j frestilse Hälge äru milde Härrans röst j owirgangilsinne Jak skal giffwa them som

windher at han skal sithia mz mik oppa domstolenom Prophecie, opfarilsen, Tempreringin

Mildhetin är gudz dyrkan, hwilkin som gör milla, thz är them som älska, them som them häria ok hata, hwilkom j magnificencia, thz är högha wallit, är härrans rösth, thz är prädikan For thy at aff thänna äptirliknilse, tha fulbordhas aldramästh the hälga kirkia, hwilkra kärlekir är swa mykin, at han älskar owenir for gudz skuld, ok wener gömer han j gudz kärlek, Thy kan näplika prophecia állir nakot annath aff gudz lönlikhet skylas rätuise människio, hwilkin j sik pröffwas haffwa gudh, thz är siälffwan kärlekin, altidh athirgällande goth for onth, thär mz ledhis ey the människian j frestilse, for thy hon stätz ekke at bethala ont for onth Thätta är ledhas j frestilse ondzskonna härdzska, állir bliffwilse, ey takas aff them som är frestadhir Thy hwilkin som j godho windher onth, a rätzsins wäghna takir han at sithia gudz doms säthe, ok limmana fölia thiit hwart hoffwdhit opfor Tillägh tempreringinne thy foresagdho godho, thy at kärlekin swa skikkas, at thu skuli witha hwat tik bör gudhi, ok jämcristnom, ok owenom,

Th. Thillägh än siwnda skikkilsen, at wi maghom see siwnda lopith, fulth j siwfalle gaffwo

Per. Swa som thu wilt

Fräls os aff ondo Hälge äru andeligha fatighe Härrans rösth dygdinne, them som windher skal jak ätha giffwa aff liffsins trä Härrans tilqwämd Sammansatta laghin Snillin

Sannelika thätta är een stor snille, at nakor aff
gudz räddogha skodilse, är j andanom fatigh-
er, thy frälsas han thär före aff allo ondo For
thy at gudz dygdz röst pröffwas haffwa fangit
makt j honom Thässin högfärdinna owirwinnare
forskullar at mättas aff paradysi träm, for thy
han äptirfölghir j andans ödhmiwkt, korsins trä
Gudz son kom til jordhrikis mz ödhmiwktinne, 303
ok han nakraledis samansatte laghin människionne,
Sannelika gambla laghanna stranghet, ällir wärdzs-
lika laghanna rätthir saa midhlande, at om swa
ware at människian fore wil j laghomen, hwilkom
hon wärdelika är wndhirbughaskolandis, matte
hon forwärffua sik nadh, om hon j gen komme, ok
om hon haffdhe rättath sina sidher Thy prisar
ok loffwar mykit rätuisan ok skälin laghin, them
som scriffwin äru, ok laghin skälin,

Aldra sannast är thätta, for thy at haffwer Th.
laghin sin stödilse ok stadhfästilse aff skälomen,
tha är alt thz lagh som skälin dikta ok stadh-
fästir, tha likawäl om thz bekombir wäl helsonne,
renliffweno, ok stadoghetinne,

See theodora nw haffwom wi atskilt siw Per.
sinnom siw gaffwor, mz hälaghetomen ok bönom,
ok flerom gaffwom, them hälga anda os tilhiälp-
ande, mz hwilkom äptir thäns hälga anda gärning,
styris ok forbätras almännelika the hälga kirkia,
siälff brwdhin mz sinom härra een ande Hwilkin
een som widherlodhir härranom, han görs een
ande j fulkomnilsom Saa ok wisdomen som for
är sakt, bygdhe sik hws, ok wthan ok jnnan
stwdde han thz mz siw pilarom, thz är christus

war gudh Gudz dygd ok gudz wisdombir ha*n* bygdhe sik kostelikit hws. mz siwfalle thä*n*s hälga anda nadh, aff hardha hedhindo*m*sins bärgskriffwo*m*, thz är the hälga kirkia, hwar ha*n* so*m* siälfft offridh är, ok prästi*n* offrar, hä*n*ne begaffwadha mz sa*m*ma offir, ok forelöpande j allo*m* stykkio*m* ok ära*n*do*m*, ok äpt*ir*föliа*n*de nadhi*n*ne j äw*är*delike stadoghet, styrkiaskola*n*dis gudz mönstir är hälagth Thy hwilki*n* thässa siwfalla nadha*n*na gaffwor, mz wisso ok sa*n*no skäla*n*na skikkan, äpt*ir* ware formagho skikkadha ok skipadha, kä*n*nir j sik, äll*i*r nakon del aff th*e*m, saa mz skäl om ha*n* stadogt j th*e*m bliffw*er*, tha maa ha*n* thz witha, at ha*n* är hälagh*i*r wardhaskola*n*dis Gudz rösth, hwat thz häll*i*r är prophecia, äll*i*r aff ewangelio, äll*i*r aff hälgha ma*n*na wttrykkilse äll*i*r kä*n*nedo*m*, om ha*n* är stadhfästir j tro*n*ne, hopeno, kärlekeno*m*, ok idhkeligh*i*n fira dygdha*n*na dyrkare ok älskare, skal ha*n* höra, ok christi mando*m*s dispe*n*seran äll*i*r midhla*n* skal ha*n* gra*n*lika atwakta, ok th*ä*r mz styrktir j th*e*m hälga anda, tröste sik j äw*är*deliko*m* himerikis gardh, mz hälgo*m* ma*n*no*m*, krönaskolandis mz ow*ir*gangelike stadoghet Ok swa är nw sakt aff h*är*rans blo*m*stir, oppa hwilko nadhi*n*na fulko*m*nilse hwiltis

Th. Thu haffw*er* j e*n*ne sw*m*mo atskilt, mz siwfallo*m* atskilnadh, thässi*n*s hälgha blo*m*stirsins prydilse Än om h*är*rans bön, thz är pater noster, är ekke ympnokt sakt, oppa hwilka thu synis haffwa böriadh, ok ekke fulko[m]pnadh Thy bidh*er* jak tik, at tu ey tagh thz mödhosa*m*lika, at thu dwäls j hä*n*na wndh*i*rstandh nakot längh*i*r

Hon wtgik aff liffsins mwn, allom liffwit bidhia-
skolande, thy är hon mykit wärdogh Jak twäkar
ok enkte thär om, at j hänne är alt thz som os
tarffwas, badhe j wäghenom, ok saa j fädhirnis
landit, til wara äwärdelika helso, andelika ok
likamlika, thy är hon swa som dörin, gangande
oppa sinom hakom, fore the maktinna skuld j
hänne är, ok härrans ihesu som hänne bödh at
läsa, hwilkom ordhom ok wttydilsom nw giordhom,
ändis ok thänna langa bönenna skikkan

Qwinnonna tro är mz sakto ey troande, Per.
wthan at manlighe hoghin owirgar könit j qwinn- 304
onne, ok mz toktelika sidhanna möglikhet hänna
naturs ostadoghet Thu haffwer nw offta sam-
tykt, at wi skullom göra ända oppa thässo ärff-
wodhe, Än nar wi haffwom tik eth swarat til
nöghio, tha kombir thu athir j gen, ä mz nakro
the som nyth är, oppa thz at thu skuli faa nakot
byggia oppa gambla grwndualin, nar skulum wi
thy faa här ända oppa Thu haffwer saa mykit
j thy som förra är sakt ok scriffwat, at smakadhe
thu til matthona, tha haffdhe thu lango hafft
ledho til thz som owirflödogth är Än thätta maa
tik wthan allan oräth tilscriffwas, hwilkin han en-
tidh tok, honom hallir han ok dräpir honom
talande, ok jämmykit ok än hällir spöriande,

Nar wi ärum frälste aff allo ondo, hwilkit Th.
ok härrans böns clausula lydhir, tha thakir spörsl-
an ända, ok samuledhis swaren,

Jak lathir mik nöghia swa som tik täkkis, Per.
saa wardhe Thy bidhiom nw badhen til lika til
högxsta fadhren,

Fadh*ir* war so*m* äst j himblome*n* Än först j thä*n*ne böni*n*ne är betracta*n*de, at alla the böner so*m* waro bidhna til gudh, j gambla testamentit ok jä*m*wäl j the nya, the äru j*n*nelykta j thä*n*na siw böna*n*na bidhilso*m* For th*ä*n skuld at th*ä*n so*m* diktadhe, thz wille bedhas, ha*n* satte j fam ordho*m*, alt thz so*m* hwaria e*n*ne mä*n*niskio är widh*er*törftelikit,

Th. Hwat wndh*ir* är thz, at th*ä*n so*m* afdömt haffw*er* langa böner j skry*m*tarome*n*, wilde j enne böns siw li*m*mo*m* äll*ir* clausulis, sama*n*säthia alt thz wi impetrera skulu*m*, til wara helso

Per. Än togh at th*ä*n hälge ande haffw*er* diktat, alt thz christi kirkia foreganga*n*de hans tilqwemdh, badh almä*n*nelika, ok enka*n*nelika, ok til os haffw*er* sänth mz sc*r*ifft äll*ir* j bökir sc*r*iffwat, likawäl är thä*n*na sa*n*ni*n*di*n*na bön w*är*dogari*n*, j hwilko swa so*m* thu sigh*er*, at so*m* j h*ä*n*n*e bäggia ma*n*neno*m*, indra ok ytra kropsins ok siäli*n*na, äll*ir* hogxsins, swa ok bägghia liffsins, so*m* är närwarandis ok komaskolandis, hängh*ir* helso*n*na opfyllilse äll*ir* fulko*m*pnilse,

Th. Gak thy bäth*ir* fram, ok gör os nakra litla wakostwnd, at wi nödhgadhe aff ysaldhet, magho*m* thz oändhelika idhka,

Per. Thz skal tik ey wara owith*er*likit, at th*ä*n*n*a härra*n*s siwfalla böni*n*na bidilse atskils Swa at tre första böner äll*ir* bidilse, höra til the högra so*m* äw*är*deliki*n* äru, thz är äw*är*delikit liff, ok the andra firi til th*ä*t*t*a timeliga liffwit, wtha*n* synda tilfälle, oppa wara wägna näplika tilhöra, saa at the wardhe*n* fulko*m*me*n*, Ropo*m* thy alle

almä*n*nelika, hwilke aff eno*m* fadh*er* äru*m* skapadhe, ok kallade, Pater noster qui es in celis

Värdogth sona*n*na liwdh til fadhri*n*, thz kw*n*gör sonomen brodh*i*rliki*n* kärlek, at the skulin wara eth j hälge älskelikheti*n*ne, hwilke thz forskulladho, at haffwa alla creatura skapara til sin fadh*er*, Hwat ey bidh*er* thä*n* til sin fadh*er* saa, hwilki*n* sic wärdogar sighia si*n*na sona fadh*er* ok brodh*er* O hälge fadh*i*r göm th*e*m j thino na*m*pn, hwilka thu gafft mik, at the wari*n* eth swa so*m* wi, ok thz, Jak bidh*er* ekke for th*e*m atenasth, 305
wtha*n* ok for th*e*m som tro skolande äru, aff th*e*ra ordho*m* j mik, at the alle wardhin eeth Swa som thu fadh*i*r j mik, ok jak j tik, ok at the j os warin eeth, etc^{ra} Jak giordhe th*e*m kw*n*nokt thit na*m*pn, ok jak skal thz göra kw*n*nokt, at kärlekin j hwilko*m* thu älskadhe mik, wari j th*e*m, ok iak j th*e*m, thä*tt*a är sa*n*na fadh*i*rlika röstin, loffwande ok prisande j sino*m* andelika söno*m* endräktoghetena, wtha*n* hwilka enghi*n* läre at kä*n*na sa*n*ni*n*dena Enkte är närmer himerike, än margha mä*n*niskio endräkt j godho Hwilka endräkt om saa är, at osämia*n* syndh*i*rslith*er* hä*n*ne, hwar bliffw*er* to thä*tt*a sona na*m*pnith, äll*i*r huru bliffw*er* thz tha standande Sa*n*nelika sidha*n*na ok endräktogheta*n*na söndh*i*rslitilse o*m*wändh*i*r fadh*i*rsins ok sona na*m*pnsins ath*i*rsigilse, thy at fadhirs na*m*pn ok so*n*sins ath*i*rnä[m]pnilse, thz swarar sik jnbyrdhis twäfallo*m* kärleke Hwar ok huru so*m* almänelika fadh*i*rsins tilbögilse är til sone*n* nidhanfore Swa waro sonsins gudhelikhet ällir astwnda*n* til fadhrin

owanfore Sannelika räddoghin ok kärlekin laghar fulkomplika sonen äptir fadhirsins wilia Gör swennen thz som härran biwdhir, tha nekar ok ey sonen thz som fadhren wil Thär aff sigher malachias prophetan Är iak härran, hwar är min räddoghe, är iak fadhir hwar är min kärlekir Thy räddoghin ok kärlekin the göra alt thz som görande är j sonenom, swa ok hwaria handa som foreskikkat är aff höxta fadhrenom j liffsins bwdhordhom, helsonna ok nadhinna liwsins sönom,

Th. O hwat äro mankönsins nathur haffwir, jordzlighin födhis aff jordhinne, ok aff fadhirlika guddomenom ällir gudhelika fadhirlikhetinne, ädhlas thän som fatigher är ok wtlänninge, än the rike synas fafänglika wälla wndhir sik sinna byrdz ällir släktz ädla, for thy hwat the wilia ällir ey, tha likawäl nödhgas the haffwa til brodhir, thän som fatigher ok forsmadhir är

Per. Rättelika haffwer thu swarat For thy wiliom wi witha könith, tha är swarande, at wi haffwom adam til fadhir almännelikin oppa jordhinne, christum j himblomen Thy gör ensammen rätuisan atskilnadhin mällan könit Hwilkin syndhinna träl, än thog at han högtidhelikin är j wärldinne, kännir han ekke, thy forsmar han honom Thän rätuise än thog at han är stiwggir, j the rika ok högborna öghomen, for thy han är ekke mykit skinande, wthan hällir skabbotthir, swarthir, skarpir ok paltoghir, honom wnfaar rätuisan ok älskar Nw for thy at himilslike fadhren är siälffwir gudh, skaparen ok domaren, mästaren ok brwdhgomme Thy är ok han som fadhir mz hälghom kärlek

omfämpnaskolandis, gudh mz renliffwe dyrkaskolandis, skapare wndraskolandis, domare rädas skolandis Mästare äpthirföliaskolandis, brwdhgomme oppa thz han ey owirgiffwa skal sina brwdh, thz är hälga siäl, är han mz brännande ok hetasta kärlekx bandh hallaskolandis, een gudh ok alla människio fadhir, hwilkin owir alla, ok mz allo, ok j allom os är,

Th. Mädhan guddoms waldit opfyllir, samanhallir, ok omkringh gar alth, huru sighiom wi tha honom wara atenast j himblomen, hwilkin wi [306] withom j enghom stadhom wara j fran ällir borto Hwat ey läs thu himillin är mik sätidh Än jordhin är mik til minna fotha pall, ok thz, hwilkin ekke takir himblanna himmil,

Per. Jak wil sighia tik huru thu skalt thätta wndhirstanda, Rätuisa människio siäl, hwat ey är hon wisdomsins säthe, thy är hälgha samwitzsins stadhir gudz säthe Thy äru ok godha människior hwilka hälgha äru, gudz säthe

Th. Hwat är thz som fölghir Hälghis thit nampn, swa som honom fattadhis nakot som fulbordogth är, ok thz skulle opfyllas aff ware bön,

[Per.] las thu ey thz, mz hälghom wardhir thu hälaghir, ok mz menlösom wardhir thu menlös Ok at moysi wantröst näpstis aff härranom sighiande, for thän skuld at thu ey hälgadhe mik fore israels sönom, ok j nadabs ok abiu hämpd Jak skal hälgas j them som mik nalkas, ok j allom mogans asyn skal jak äras

[Th.] Swa kan han som hälaghir är owir alla hälgha, ey wardha aff os hälgharin, mädhan wt owir

siälffwa hälaghetena, hwilkin han är, j os är ekke stadhir länghir framgangaskolande Hwat kan honom aff hälaghet tilläggias, wthan hwilkin enghin är rätuis ok ey hälgas Hwat sigher thu om dauid, hwilkin som sagdhe, thu haffwer owir alt stort giort thit nampn, hwilkit hälaght är, thy hwar alt samman taks almännelika, thär tagx enkte wndan Hwadhan aff märkis, at thz är ekke til, aff hwilko thz na[m]pnith kan hälgas, som är owir alt

Per. Thin fakwnnoghet opuäkkir tik til genwardogh swar, at thu skalt wäria tik, ok thz som thu enkte aff westz, ok west thu ekke, huru thu skalt thz wäria, thy skulde tu opta owirläsa täxtin Mädhan thu äst altidh j samma glömskonna träk, twäkande ällir synis twäka Ok mästh for thy at thu mindra aktar ällir atsköthir enhetinna sacramentit j christi kirkio, j hoffdeno, ok kroppenom Jak sigher mz sanno, at honom som hälaghir är owir alla hälgha, aff waro loff kan enkte tilwäxas, ey hällir aff ware tystho fran wäxa For thy at hans äwärdelikhetz stadhge jnnelykkir ey omskifftelikhetinna stadhga, ällir lagh, stadz ällir timans Alt thz som formaa ökias ällir minzskas, thz är wndhirgiffit timanna rörlikhet Än hwat ey westz thu hwadan thu haffwer thz, at thu kallas ath cristna manna nampne

Th. Hwadhan wthan aff härranom christo, aff hwilkins nampn hwar en cristin man äras ok glädz, sik swa kallas aff honom

Per. Thy är christus kirkionna hoffwdh, ok christianus christi limbir

Th. Swa synis thz

Nar thu thy tik forbätra j tronne, hwilkin Per.
swa gör j kärlekenom Hwat ey menar thu at
tha hälghas christi nampn j tik Hwat ey sigher
ok han sinom swa, j skulin wara hälage for thy
at jak är ok hälaghir Thy at j sacramentzsins
eenhet, j hoffwdzsins ok kropsins samanbindilse,
är christi nampns hälgilse, ok christiani thz äru
cristna människio, forbätring är j christo

Swa som tik synis swa bliffwe, Th.

Gudz nampn hälgas j sinom krop, thz är the Per.
hälga kirkia, hon hälgas mz dygdhomen, wäxande
j them, ällir ok wäxir hon j fran allo godho mz
lastomen,

Huru hälgas gudz nampn aff thera pino, Th.
som onde äru, ällir aff thera hämpd, som äru the,
hwilke som nalkas honom äptir moysi ordh, än
ey wthan syndh, thätta kan jak ey wndhirsta, 307
ällir see syndhirlika, for thy at domen ok hälgilse
haffwa ekke lithin atskilnadh mällan sik

Gudh är sandhir, miskunsambir, ok rätuis Per.

Thz är nogh liwslikit at swa är Th.

Ware thz swa at hans gudhelika grymhet Per.
altidh näpste them som syndadho, ok enkte blidhk-
adis tha matte han märkias othulughir ware thz
ok swa at han altidh spardhe owirseande mz them,
tha wordhe hans rätuisa forsmadh ok forglömdh,
aff them som enghin räddogha haffwa mz sik
Thy spar han äpthir thz som timen, stadhin ok
personan haffwa sik, oppa badha sidhor, ok swa
wardhir namkunnogth gudz rätuisa ok hälaghet
Nar han slar ok näpsir them som synda, tha ther
han sik hälghan ok rätuisan, at hämdin skuli

mana at taka oppa blinda hogxsins sak, ok at han siälffwir gudh skuli loffwas aff allom, hwilkin sik kwngör wara hwaria enna syndz withne j domenom, ällir nw dömaskolande Akta moysen hwat han sagdhe leui sönom, hämpnandom owir affgudha dyrkan, j sinom brödhrom

Th. Hwat sagdhe han

Per. Han sagdhe j dagh haffwin j wikt ällir offrat härranom idhra händhir, hwar een aff idher j sinom son ok sinom brodher, thär fore at idher skuli giffwas wälsignilsen Thera faal som slaghne wordho kalladhe han thera wigxslo, som drapo them

Th. Ey orättelika ällir owärdelika wighis thz gudhi, hwilkit om thz tindz gudhi genwärdogth forbannas Skynda nw tik til at wttydha andra bönena, mz hwilka än tho at wi lethom spöriandis ok letandis härrans tilqwämdh, likawäl tho hopoms wi samma rike, äptir margha ok langa tima komaskolande Wi bidhiom wthan athirwändo, ok mz bönenne tha bultom wi, nar menar thu at wi skulum inganga

Per. Jak bidher tik at thu mik thz sigh, hwi saa är hopaskolandis owir mangha tima thz som jnwörtis j os är sath Scriffwat är, gudz rike är jnnantil i idher Sannelika siälff gudomsins känna ok himilslika sidhelikhetinna regla, the äru swa som gudz rikis bewisninga, hwilkom skäleka ok rättelika skikkadhom j tronne ok gärninginne, math thu komma til rikit, hwilkit thu mz bönom bedhis ok hopas Aff thänno rike sigher härran sinom owenom Gudz rike skal aff idher takas, ok giffwas them mogha ällir folke, som gör thäs fruct Saa är gudz rike dygdhanna samansankilse,

ok diäffwilsins rike är last*a*n*n*a östir, båggias thera
rike är j th*ä*n*n*e wärldi*n*ne, frälsarins ok lastarins
Lastarin wtsäth*i*r syndarana til lasta*n*na fulko*m*pn-
ilse Frälsarin sama*n*säth*i*r th*e*m so*m* frälsa-
skolandis äru mz dygdha*n*na prydilso*m* Är thz
saa at christus styrer j tik, mz rätuiso*n*ne, tha
wardh*i*r ekke j tik diäffwlsins rike mz syndi*n*ne
Lathin ekke, sigh*e*r apostolin, syndena styra j
idhro*m* dödhelika krop, til at lydha ha*n*s astwndils-
o*m* Seer thu at ensam opwäkkilse*n* äll*i*r äggilse*n*,
opreser äll*i*r byggir ekke j tik diäffla rikit, wtha*n*
samtykkia*n* Sa*n*nelika syndi*n*na aldra wärsta
lustilse, ok omskiptelika wnflyr thu ekke, saa
länge thu j*n*nebyggir leer hwsith ällir jordhkulona,
thz är thin krop Än diäffla rike wardh*i*r thu
ey, om thu ekke samtykke syndheliko*m* astwnd- 308
ilso*m* th*e*m lydha*n*de Sa*n*nelika christus styrir j
tik, om thu ow*i*rwindh*e*r syndenar, ok bliffw*e*r
stadogh sta[n]dande j rätuiso*n*ne,

Äpt*i*r hwario skal jak tha yth*e*rmera spöria, Th.
om jak haffw*e*r gudz rike, mz tro*n*ne ok rätuiso*n*na
j mik,

Badhe är mz böne*n*ne spöriaskola*n*dis ok Per.
forwaraskola*n*dis, thz är at christus [maghi] styra j os
timelika mz tro*n*ne, ok äwärdelika mz naturliko*m*
warilso*m* j äro*n*ne Mz tro*n*ne w[a]ndhro*m* wi här,
ok ekke mz naturliko gudz syn hono*m*, so*m* ha*n*
är j äro*n*ne seande, han skal nw göra wthan for-
skulla*n* nadhelika th*e*m rätuisa, hwilka ha*n* ägha-
skola*n*de är j ko*m*askola*n*de wärldh, thz är j äro*n*ne,

Sigh mik hwilki*n* til th*ät*ta är beqwä*m*bir, Th.
th*ä*n so*m* ow*ir*föris aff eno rike, ok j thz andra,

han synis haffwa takit twäfall lön, for sit ärwodhe, christum haffwer han j wäghenom, christum j fädhirnislandeno, frögdhena j ärwodheno, hwilkit eghit är, ok enkannelikit j äwinnelikhetinna ok fägrindhinna ro ok hwilo Lägh thy til thätta som här är förra sakt, thz som fölghir

Per. Thridhia bönen wtkräffwir högxta fadhirsins fulkomplika wilian, at jordhin skuli taka mz himblenom nakra omgango, ok samskiptilse, at them som ingangaskolande äru, ok j mädhfärdomen äru mykit olike, matten wardha een endräkt Saa ok mz himlenom, som for är sakt, märk antiggia änglana ällir hälga män ok rätuisa beteknas, hwilka guddomsins wili nakraledis giordhe, swa som himbla For thy thera hoghir j sinne astwndan oppehallir han fran jordhinne Än mz jordhinne märkias the som äptir jordzlikom thingom fara, ok thyngiande äru thz onda som aff ophoffsins syndh gar, thz är mz giordha syndhir, än for thy at the hälgha kirkia styrer mz christo j himerike, tha som ärwodhit takir ända, ok thän andre är än här wäghfarande, swa at the j lango pelagrims reso äru stadde, Thy bidhiom wi thätta, at swa som gudz wili haffwer nw fore seth them, som styrande äru mz honom j himerike, at han wili ok warkwnna sik owir thän deelin, som än arffwodhar oppa jordhinne, at swa som wi ärum aff enom skapara giordhe Saa bedhoms wi athir j gen mz samdräktoghe tro ok kärlek, warth ophoff, Wilt thu oc ey witha mz fam ordhom atskilnadhin mällan himillin ok jordhena

Skäliko kreatureno är nogh liwslikin thänne atskilnadhin, än lath höra hwat thu menar for nakot andelikit ok lönlikit sinne ok skäl, Th.

Akta johannem ewangelistam sighiande Jak saa hälga stadhin iherusalem nidherfarande etc[a] Ok dauid, drotningin stodh oppa thinne höghra handh, omkringgiffwin mz mykle omskiptelikhet, ok j forgyltom hampn, Menar thu ey at thänne stadhin ällir drotningen magha kallas himil, ok jordhen them aff hwilkom apostolin scriffwar sighiande Alle spöria ok letha äptir thy som them tilhörir, ok ey aktande thz som ihesu christo tilhörir, ok härran säghir om himilin ok jordhena Om swa är at wärldhin hatar idher, tha skulin j witha, at hon haffde mik for j hathi än idher Tholikit mykit findher thu j scrifftinne alla stadz aff ondom ok godhom, mz huilko tha lärir thän hälghe ande the hälgho kirkio Wisa manzsins (309) öghon äru j hans hoffdhe, Fawidzska manna öghon äru j jordhanna ändhom, ällir kringom alla wärldhena Per.

Thätta är een wndhirsamlikin sätilse, at salomon indraghir här naturanna skikkilse for järtekne, swa som öghnanna stadhir ware annar än hoffwdhit, j hwilko fäm sinnen haffwa sit säte, Th.

Os bör ekke wandas om täxtins enfalloghet, j hwilkom opräknas naturanna skikkilse, wthan om wi kwnnom tha ärffwodhom thär om, at wi mattom finna wndhirstandit, som j honom skylis Per.

Sigh thy Th.

Thu skalt wndhirstanda mz öghomen rätuisa människio akt, j hwilke the akta sit hoffwdh Per.

christum Swa som een sigher Min öghon äru altidh til christum Ok om them som onde äru scriffwas saa, The haffwa swa stadhgat at the wilia fästa sin öghon nidher j iordhenne, j somlikom takande ällir märkiande for andelika, somlika for wärdzlika personor Thy kallas the som godha äru himbla, the onda jordhin, thär mz är ekke lithin atskilnadhir mällan them j forskullilsomen, thär fore bidher the hälgha kirkia, at aff jordhinne skuli wardha himil, thz är aff ondhom godhe, aff omildom rätuise, at j syndaranna omwändilse skuli wäxa himerikis rike ära, til christi loff Sigh thy min siäl, thu som frälst är, them som tik haffwer frälst Sigh himilslika fadhrenom, wardhe thin wili saa j iordhrike som j himerike Swa som thu lustas j thera thiänist, som äru j himblomen, saa wändis til os thins wilia wärdoghet, at wärldhin böghis wndhir, ällir wardhe wars krops wndhirdan, kroppin wndhirbughe sik skälommen, ok skälin owir alt lydhe thinom wilia,

[Th.] j hälga wilians fulkompnilse Hwat är annat wthan äwinnelikhetinna fruct,

Per. J fiärdhe böninne är twäfalt ällir almännelikit sinne Wi bedhoms j daghliko brödheno alla mankönsins widhertörffth, wthan hwilkin thänna närwarande liffsins styrkir wardhir om enkte Wi bidhiom ok j thänne bön äwärdelika brödzsins hiälp, at wi j thy maghom taka wara fordhan timmelika, mädhan wi ärum wäghfarande, ok ythermera ällir bäthir äwärdelika j fädhirnislandeno, til fulkomlika mätto, Thätta ordhit är ekke fafänglika sakt Människian liffwer ekke j ensampno

brödheno, wtha*n* j hwario the ordhe so*m* framga*n*gir gino*m* gudz mw*n* Ok a*n*nars stadz, ärwodhe*n* ekke om matte*n* so*m* forgars, wtha*n* om th*ä*n so*m* bliffw*er* wtha*n* ända j äw*är*dheliko liffwe Sa*n*nelika dotth*i*r swa so*m* wtha*n* likamlika födho bliffw*er* likami*n* dödh*i*r, swa ok siälin om ho*n* mistir gudhelika brödhit, j hwilko ho*n* haffw*er* alzskona lustha ok alzskona sötma smak, mistir liffwandis siäls liff Bedz thy j alla matto, j allo*m* astwndilso*m*, liffsins brödh ok wndh*i*rstansins Letha ok spör saa länge at thu findh*er* christum, hwilki*n* saa sagdhe, jak är liffwandis brödh, hwilkit nidh*e*rfor aff himleno*m*, aff hwilko th*e*ra jndhra ma*n* takir si*n* styrk, so*m* tro j mik, ok hwilki*n* th*ät*ta brödhit äth*i*r, ha*n* skal liffwa wtha[n] ända,

Th. Än wilde jak liwslikare*n* witha, huru th*ät*ta brödhit styrkir mä*n*niskio*n*na hiärta, ok tha likawäl aktar ha*n* ekke dödzsins wilkor, än thog at ha*n* sagdhe, brödhit hwilkit jak skal giffwa, thz 310 är mi*n* likame, for wärldi*n*na liff Är th*ät*ta brödhit wärldi*n*na liff, huru kan tha wärldin forgangas, aff brödzsins wilkor

Per. Een siwk ok wanskeliki*n* atspörilse tarffwas miölki*n*ne, ey nakro*m* groffwo*m* math, Thu synis fafänglika mykit haffwa begripit ok hört, mädha*n* thu swa saktelika pröffwas i dödzsins ok liffsins atskilnadh, thaka wt aff aff rätta wäghi*n* Menar thu ey at the mä*n*niskia*n* är oskadh aff dödheno*m*, so*m* bliffw*er* j gudhi ok gudh haffw*er* j sik, äpt*i*r liffsins ordh sighiandis Hwilki*n* so*m* äth*i*r mi*n* likama ok drikkir mi*n* blodh, ha*n* bliffw*er* j mik,

ok iak j honom, huru kan han lidha dödh, j hwilkom liffwit är, thz är gudh,

Th. Thz weth jak, at han wnflyr ekke kropsins dödh,

Per. Sannelika thänne dödhin a kropsins wägha, han är hälghom mannom ingangin til liffwit Hwat ey pröffwas thänna wärldinna liff wara een dödhir Apostlenom sighiande, kroppin är dödhir fore syndinna skul, ok athir siger han, godha manna liff är wärldhinna dödhir, for rätuisonna skuld Thänna dödzsins dom pröffwas apostolin haffwa owirfarit, hwilkin swa sagdhe, jak liffvir än ekke jak, wthan christus liffwir j mik J manghom sc[ri]fftinna stadhom sigher apostolin oss ekke liffwande ällir wärldinna dödgadha, wthan opresta mz christo, Thy sigher han swa, at christus haffwer hwilo mz tronne, j thera hiärta som trolike äru, oppa thz at han wil bewisa them liffwandis wara, ok om sik siälffwan sigher han Spörin j thär äptir wiliandis wtröna, hwat hällir christus talar j mik ällir ok ey Thy hwar christus är ällir j hwat hiärta han är härrandis, hwilkin starkir är ok mäktoghir Hwat starkhet är thz som ey haffwer the siälin Ällir är thz creatur, nar som thätta brödhit fulbordhar thäns hiärta, thz är wndhirstandit til liffwit For thänna saak är een godhir dödhir, ok eeth onth liff, ok är j thänne wärldinne ondhir dödhir ok goth liff,

Th. Kwngör än atskililigharen thz som thu sigher, at bäggias atskilnadhir maghin liwslikarin wardha

Per. Sannelika dödhin är dödhir for thera godha ällir bästa liffwerne, som godhe äru, til hwilka

apostoli*n* sigh*e*r, j ärin dödhe ok idhart liff är gömt mz christo j gudhi Ok th*e*ra onda dödh*i*r for th*e*ra wärsta liffw*e*rne, aff hwilko*m* h*ä*rra*n* sigh*e*r, lat th*e*m so*m* dödhe äru jordha th*e*ra dödha Ok sigh*e*r paulus Änkian so*m* liffw*e*r j kräslikhet, liffwande tha är ho*n* dödh, ok tolghe nidhrfara liffwa*n*dis j grwndin Aff thäsSo*m* dödheno*m* stort ok mykit, ok aff liffsins atskilnadh maa j the hälga scrifft sa*m*ma*n*sankas til withnisbyrdh ok forsökilse Thy liffwa the so*m* wäl äru dödhe Än the äru dödhe so*m* illa liffwa Hwilkin so*m* aff the brödheno äth*i*r, ha*n* liffw*e*r j wärldi*n*ne, at ha*n* skal döö christo Wilt thu ey mz fam ordho*m* th*ä*tta si*n*nith sama*n*lykkia äll*i*r binda,

Thz star til thin ok thina wttrykkilse Th.

J godho*m* är dödhin liffaktogh*i*r, j ondho*m* Per.
är liffwit dödhelikit, godhe dödhin j godho*m* ledh*i*r liffwit, ok onda liffwit sama*n*säth*i*r ondzskafulla dödzsins räth ok lagh,

Hwi är thässins brödzsins nadh j dagh for- Th.
wärffwaskolandis, mädhan thz är j allo*m* timo*m* 311
widh*e*rtorfftokt,

Th*ä*tta brödhit forskulla at faa j dagh, thz Per.
är j allo*m* thins liffs timo*m*, hwilkit om thz wardh*i*r wnfangit mz hele tro, tha optändh*i*r thz thäs mera tro*n*na liws Hiärta*n*s lasth fordriffw*e*r thz, aff synda sotthi*n*ne helar thz siälena Thz gör dygdhenar margfalleligha, th*e*m ökiandhe Hwat thz plantar thz wathnar thz ok, Alt thz so*m* goth är j mä*n*niskio*n*ne stadhfästir ok fulbordhar thz, swa länge at aff thäs makt sigx fulko*m*pligha, aff

hwilkins dyrkan timeligha redhis til äwärdhelika fulkompnilse,

Th. Hwat wndhir är thz, at människio hiärta fulbordhins aff thässo brödheno, j hwilko är alzskona sötma smakir, Mädhan askobrödhet styrkte heliam, swa at han j the makt som han aff thy fik, färdadhis firitighi dagxledhir,

Per. Thz brödhit styrkte prophetan ekke mz twäfallom math, wthan nadhin som brödit gaff

Th. Här är nw sätiandhis fämta bönen, wthan hwilkins fulkompnilse enghin far himerike, til äwärdhelika ägho, Om saa är at wi ey forlathom them som mothe os brytha, tha wardhom wi ey afflöste, ok thär fore wthan synda forlatilse haa ingar j himerike

Per. Thu owiruäghir all ärande nyttelika Är thz saa at wi forlathom, tha forlatoms wi, afflösom wi tha lösoms wi, j samma matto wi mälum wt andhrom, tha wardhir os betaladh, ok athir j gen mälth, är thz saa, at ta wi takom til os syndabotena, wthan dwalu tha wardhom wi forlikadhe härranom, som owir os är Om wi haffwom lidhit nakon oräth aff warom samthiänara, ok wi honom thz forlatom, om saa ok ware, at han mindra wördhis ok räknadis, än wi Än tho at hoghin är halfastir ok ey saktelika kan forlata sin oräth, ok sik forlika mz them, som brwthit haffwer, han giordhe thz tho likawäl wthan mykit motstandh ok genkor, om saa ware at han thänkte the miskundh, som mz honom är giordh Huru opta han ekke forlathir them som mothe honom brythir Swa optha liwgandhis bönin smittar hans

swikande lypte, ok thär mz röstinna tystha ware myklo bätre, än falska lyfthit mz syndinne,

Enkte kan sannaren finnas ällir sighias Han Th. synis hällir retha gudh, än blidhka, hwilkin j siälffwe bönenne sik j hämpdinna astwndan stingir ok opwäkkir, for thän oräth han lidhit haffwer Än thätta är een thwngh byrdhe, wthan gudz ordz swärdh skäri hänne snarligha fran os, til hwilka naturanna kraftir körir ok ältar os

Hwilkin är thänna naturligha ältanen ällir Per. tilskyndanen,

Wredhin hwilkin saa naturlika är fastnadh j Th. os, at om saa kan hända, at wi wardhom nakot omakadhe, tha kwnnom wi thän orätthin som os görs, ey glöma, wthan mz störste wansamlikhet, for thy thz är os saa trögt, som at mista nathurinne Thätta är eth hart wilkor, at eldin som är inwörtis j os, han äggiar os til hämpdinna, oc wredhin är bwdhin owirgiffwas jnnan solbärgan,

Här möthir thässom nw sagdhom gudz swärdh, Per. Himerikis rike lidher owirualdh ok wällis män röffwa thz, widh margha handa matto Saa ok naturlika rörilsomen, bort aff sanna mildhetinna wägh gangandom, är en krapt mote säthiandis, 312 om thu wilt wnfaa thz som loffwat är ok jnnelykt, ok owirgar alla thina natur ok hänna forskullan Akta thy atwaktelika christi röst, ok j röstinne christi laagh, at thu j christo mz christo, maghe winna thz som thu haffwer warith, christi kärlekir athir til ryggia tha böghir han naturena aff sino onda ok syndogha lop, hwilkit hon haffwer pläghat, hon skingrar naturanna lagh, at

mä*nn*iskia*n* skal ekke wara thz so*m* ho*n* for haffw*er* warith,

Th. Th*änn*a röstena skal jak aff tik höra, ok laghin skal jak aff tik lära,

Per. Hä*r*ran sigh*e*r, nar j skulin standa ok bidhia idhra böner, tha forlatin om j nakot haffwin mote nakro*m*, ok idhar fadh*i*r so*m* j himleno*m* är, forlath*i*r idh*e*r idhra syndh*i*r Thy om wi forlatho*m* andro*m*, tha haffwo*m* wi wtrönan*n*, at wi fam forlatilse aff höxta fadhreno*m* Äll*i*r west thu ekke Jak sigh*e*r tik som hathit bär j thino brysth, gudh wara kärlekin, hathit dödhin, thit hiärta gudz mönstir ok bo äll*i*r jnbygilse Huru kombir th*ät*ta til saman*n*, at j thä*nn*a hiärta skuli möthas kärleki*n* ok hathit, gudh ok dödhi*n*, ondzskan ok nadhi*n*, liffwit ok wredhi*n*, skälin ok oskäliga diwrith Hwat liknilse haffw*er* christus mz diäffleno*m*, äll*i*r huru liknas liwsit mz mörkreno Hör thy sniälleligha mith radh, rensa thit hiärta aff allo haath, redh gudhi ha*n*s stadh, ok gudh takir thit lypte äll*i*r thi*n*a röst Thryghlika wtgiwtir thu op j högdhena thina rösth, om thu for gudz skuld wtösir thit hath,

Th. Thz är mykin atskilnadh*i*r mällan honaghin ok skärsötona Skälin kw*n*na ey wäl forlika twa ge*n*wärdogha gästir j eno hiärta, wtha*n* a*n*nan th*e*ra wardh*i*r ho*n* hysa, ok th*ä*n andra wtköra,

Per. Oppa thz at wi magho*m* wnfly pusthin ok eldin, natura*n* ok owene*n*, wredhena ok thän som motebryth*i*r, äll*i*r th*ä*n som fortörnar höxta warnari*n*s höghra, bidhio*m* the siätta bönena, hwilki*n* sik saa haffw*er* ¶ Ok ledh os ey j frestilse

Th. For än thänna frestilsins kön gar längir fram, bidher jak tik at thu mik sigh, j hwat hon ekke jnledhir,

Per. Hwat ey iob them hälga mannenom witnande människionna liff oppa jordhinne är enkte wthan frestilse

Th. Är thy människionna liff almänneliga een frestilse, mote hwilkom skulum wi tha redha os almänneligha, Thätta är ekke radh Nw om saa är, at i almännelikhetinne takx enkte wndan, tha fins ok enkte thz som tarffwas nakon athskilnadh j delenom,

Per. Thz äru somlighin frestilse almännelighin, somlighin enkannelikin The ena är wthan athirwändo, hon hallir sin kamp wthan alla miskundh, hon bedröffwer allaledhis fridzsins nadh Än the andhra hon aktar timan, stadhin, ok personan, gästin ällir hwsbondan, thän kallar hon til stridhena, hwilkin rolikin wilde wara Thänna almäneligha frestilsen är kötzsins girnilse ok andans Hwar 313 köthit girnas mote andanom, ok andin mothe köthit, mothe andanom nar wi sem annor lagh j warom limmom, sik säthiande mote wars hogx lagh, ok os mz swa som andhra fanga dragandhe j syndhanna lagh, hwilkin som äru j warom limmom

Th. Thätta är eth harth orlöghe, hwar människian kan ey neka sik thz wara, som hon lidher siälff aff örlögit haffwa sik j mällan

Per. Människan siälff är frestilsinna sädhiskäppa j sik siälffwe, for thy at aff första manzsins roth är fructin, Swa som timana omskiptas, saa ok

wndhirgiffwin timomen, at aldrigh bliffwer människian j samma stadhga Hon wardhir ältadh j mangzskona matto, ok thz som siälff människian är, thz opwäkkir owenen saa lönligha altidh liggiande j hänne

¶ Thu math wndhra rebeccam, j sinom qwidh bärande twäggia handa folk, ok thär fore at j the byrdhinne skyltis mykit, komaskolande j wärldena, thz som allom war lönligit wthan gudhi Wndra thässin kämpin ok j honom thän almännelika, som j honom wndhirstars, ok huru thänna stridhenna blinda ämpne öppadhis, ok thän som mindre war wan sighrin Skodha ok the enkannelika stridhena som job ok abraham lidhw, aff hwilkom annar thera warth .wtröntir aff gudz enkannelikom forsökilsom, thän andhre aff owensins insändilsom, aff gudz tillat, ok hwat kärlek j them war Hwilkin är thy thän som här forma altidh standa redho, ok taka mote the twsandafalla alopin, som owenen opwäkkir Mädhan människian skal nw stridha mote diäfflenom, nw moth människionne Nw nödghas hon jnbyrdhis stridha mz sinom enkannelikom, ok antiggia winna sigher, ällir ey wthan stort fal wända bakin Här kombir fiondhin mykit j tolko forsöktir, ok röffwarin snydhoghir j sinne konst, han kastar, ok han bindher for människiona twsanda frestilsinna näth, alt oppa thz at han maghe swika thän, som nw är opnyadhir j nadinne, hwilkin han j longhom tima haffwer hafft j sinne thiänist, ok allan wtfarnan ok aff syndomen fordarffwadan

Th. Huru kwnne thänne owenen j sinne makt, wtländinganom heman fran sino wtdrifnom spara, mädhan han ey spardhe gudz son,

Per. Han äggiar människiona, hänne opwäkkiande altidh til ondan wilia Än hänne nödhga j syndinna ondzsko, haffwer han ekke makt Thän samme forekom hans ondzsko ok hans swik, som samanblandadhe mwllena ok andan, hwilkin som weth huru rätuislika owena alopit skal fortakas ällir forhindras O huru margfal frestilse människian aff sino omgängilse syskena blodhe lidher, thz är aff sinom syskenom ok enkannelikom wenom, ok aff sik siälffwom j thässo dödheliko liffweno, hwar wthan til är swärdhit, ok innan til dödhin slikir sammi For thänna sakir kallom wi oppa wan fadher, hwilkin äwärdelikin är, at han wili komma os til hiälp, swa sighiandis ¶ Ok ledh os ey j frestilse,

Th. Hwat är thz wi spöriom, hwat bidhiom wi,

Per. Nar wi frestoms aff omskiptelikom frestilsom kallom wi til tik o härra, tik haffwande thina handh j mädh, fore wara hiälps skuld, at wi ey skulum wardha owirwnne Lath os ey winnas, lidh thz ekke, mädhan thu hotar os mz dödzsins fordarff, om wi wardhom owirwnne, wthan for 314 thän skuld, at wart liff owirlöpir ekke sina tima wthan stridh, ok the som oppa thina sidho äru mz tik stridhande, nar stridhin är owirstandhin, star enkte j gen wthan ensammin sighers kronan,

Th. Thy tilbör at wi skulum alt thz som wi smakom ällir lidhom, athirföra til honom, j hwilkom wi liffwom, röroms ok ärum Än tillägh ythersta bönena, til the som for sagdha äru, ok görom ända oppa wart ärffwodhe, christo os aff allo ondo frälsande

Per. Wardhe äptir thino ordhe Frälsa os sagdhe han aff ondo Thätta är nogh liwslikit, at wi ärum bwndhne mädhan wi kallom honom som os skal hiälpa ok frälsa, än bandhit mz hwilko wi ärum bwndhne, thz haffwom wi aff enghom andhrom, wthan aff os, antiggia aff ophoffsins syndh ällir giordhom syndom Än tha wardhom wi sannelika frälse, om saa är at sonen frälsar os Ey war ok sanctus paulus frii aff thässom bandomen, hwilkin thz beddis at han matte wardha lös, ok bliffwa mz christo Thy skulum wi os witha tha wara fria, nar wi haffwom wndflyth alla lastir ok alt onth Än togh at mykit onth är thz til, som bedröffwir mankönit badhe til hwilo ok helso, swa som är dödhenom widherhängia. triggia handa tha likawäl finnas äwärdelik fordömilse wndhirgiffwin, thz är dödhin, nar siälin gar fran sinom skapara mz wärstha wilia, ok kropsins dödhir for siälinna syndh skuld, ok äwärdelika dödhin badhe til likama ok siäl, nar syndarin thakir thz han haffwer forskullat j äwärdelike hämpd,

Th. Thätta onda owirgar alt onth, thätta är clausula omnium malorum, at mista frihetinna nadh, alzstingis byta bandh j bandh, ok haffwa häktilse ok wara j häktilsom wthan athirwändo,

Per. Skynda thy tik fran thy onda, thz är syndin, om thu wilt mista thz onda Wäl liffwande spör äptir thy godha som awirgar alt goth, ok skalt thu wardha hälagh, aff thänna siw bönanna söthasta makt, j tik hälgas himilsligha fadhirsins nampn Thu faar rikit til hwilkit nw oplyptis fulkompligha siälinna hop, j thinom anda ok j thinom

krop skal opfyllas gudz wili, liffsins brödh skal giffwas, ok alla synda kön forlatz ok tilgiffs, frestilse*n* forwarder forlidhandis ok aldrigh mer wardha*n*dis, Frihethen kombir äpt*ir* träldome*n*, liffwit äpt*ir* dödhin, tha wardh*ir* thu, äll*ir* thu äst tha wordhi*n* konu*n*gxsins rike, thu skalt tha wardha een brwdh mz eno*m* brwdhgoma, ä for wtha*n* ända See nw här thä*n*na clausule ändhin, j hwilko*m* alla the hälgha kirkio böner stadhfästas Än thin framgangir synis allir bri*n*na, swa länge at ände görs oppa thino ärwodhe Ey skal tha likawäl thä*n*ne ändhin wtha*n* h*är*rans tekn wardha,

Sa*n*nelika th*ät*ta mat thu kalla signaculum, Th.
for thy jak hindras mer j thä*n*na thue*m* sillabarum, amen, mörkre, än j storo*m* del aff allo the ärffwodhe, so*m* wi nw hafft haffwo*m*,

Fawitzsko*n*ne är warkw*n*nande, thz är skälighit Per.
ok än jä*m*wäl widh*er*torfft, at th*ä*r giffwis swar, hwar so*m* beskedhelighin möth*ir* spörslan Amen är hwatzske gredzska äll*ir* latina, wtha*n* thz är hebreisth maal, ok thz wttrykkis wara swa mykit som santh äll*ir* sa*n*nelika, äll*ir* thz skal wardha, äll*ir* troligha, ok är thz for thy ey j a*n*nath twngo maal wänth, at thz ey skuli aff thy at thz ware saa allo*m* kw*n*nogth, forsmas äll*ir* wa*n*wordas, 315
ok hebredzska tw*n*gan latinis okw*n*nok, skulde idhka ok bruka th*er*a hogha, so*m* stwdera wilia ok läsa hebredzska sc*ri*fftena Swa som h*är*ran sigh*er* Amen amen, mz thy at ha*n* saa twe*m* si*n*nom sigh*er* th*ät*ta ordhit, synis ha*n* stadhfästa sin ko*m*maskola*n*de dom Swa ok wi mz th*ä*n*n*a clausula, hwat wi bidhio*m* tha stadfästis thz Hwadha*n*

aff sigher apostolin, sidhan han j mangha handa matto haffdhe manath corrintheos, at hwat the lärdho ällir taladho for annars lärdom ällir gangn skuld Tha taladhe han swa sighiandis, Om saa är at j wälsignen nakon j andanom, haa opfyllir thäns stadh som enkte kan, mädhan han är ydeota Huru skal han sighia Amen owir thina wälsignilse, mädhan han weth ekke hwat thu sigher For thy thu gör sannelika wäl j thy, at thu takkar görande gudhi loff Än thän andre takir sik thär aff engha fruct ällir forbätringh Swa ok nw j thänne wars härra böns clausula, ok ware collacionis ända Än haffwom wi här nakot os forbrwthit j owirflödhoghom ordhom, ordhsins matto owirgangande, thz affskrape äwärdelike fadhren j sino enga ordhe,

Th. Jak känis mik wara j alla matto giorth til nöghio, tha likawäl haffwer jak än ena bön til tik, thz är at thu wilde alt thätta som förra är scriffwat ok sakt, hopa tilsaman i een stakkottan ok söthan epitalamium, thz är een brwdha sangh, ok brwdhenar the som christum haffwa wthwalt til sin äwärdelika brwdhgomma, maghin thäs mera opwäkkias, hans rösth hörande, at wndhra thz som äwärdelikit är, ok thz astwnda, ok j tholghe astwndan ok wndhirsamlikhet, aff fulkompliko hiärta ropa mz prophetanom, for thän skuld at när tik är liffsins källa, ok j thino liwse skulum wi see liwsith,

Per. Swa som hälaghetinna matta är omätiligin, saa skal ok thera girnilse altidh wara hwngrande, som bedhas hälaghetena, at än tho at thera

astw*n*dilse mindre til handena, thz är, at til thz som är oändelikit, är öghnablikit lithin äll*i*r enghi*n* liknilse Hoghin stande tho likawäl op til gudh, haffwande ledho ok stiwgh til thä*n*na nidhra thingi*n*, ok th*e*m so*m* j himerike äru foresmakande, huru godh ok sööt the äru Swa haffwo*m* nw alla*n* wan lustha j ware älskelighe modh*e*r iherusalem, so*m* owan til är, ok hä*n*ne idhkelika j waro ami*n*ne, mädha*n* wi äru*m* j wägheno*m* so*m* heem til hä*n*na liggir Swa länge thz ko*m*bir, hwilkit folko*m*plikit är, ok thz wttömis so*m* eens deel är j fädh*i*rnis landeno,

Epitalamium

O äwärdelika källo*n*na bölia, hwilki*n* aldrigh tömis, j thino*m* sötma, hwilkit är thz hogsins springande, som foresaa thi*n*na nadz gaffwo Liffwa*n*dis nadhsins stiärna lysir j wärldi*n*na afftan Til hwilka wndrande brwdhin opstandh*i*r ok almä*n*nelika modhre*n* Sa*n*nelika dödzsins laagh borth gingo genast som liffwit, christus framgik, jngangande brwdhi*n*ne äwi*n*neligha konu*n*gxsins rosena palacium Konu*n*gxsins skina*n*de hws opläth konu*n*gin, hwilki*n* ow*i*r alla är for si*n*ne brwdh Alla himerikis omga*n*ga opnas aff äwi*n*nelighetina nadh, Sancta sanctorum, göno*m* gar drotni*n*gin, hwilka konu*n*gin oplyptir O hwat frögdh ok hiärta*n*s glädhi, th*e*m kw*n*nogh hwgxsins 316
twnga framförir O j hwat wärdogho*m* forskwllilsom gli*m*mar himerikis höffdhinga brwdh Ho*n*

opfaar christo foregangande Konungxsins blomstradha mönstir Rosen gardhana äru lustande, widha markkin rödhnas som purpura Här wisna ekke hwita lilionar Drypande rosen är här lwkthande, Rosenar wtspringande, blomstir ok grönske äru fulle mz sötha honaghx dropanom Palma thz är thera prydilse som sigher haffwa wnneth Hedhra thär thz ädhlasta härskapit, thär strös yrtagardhanna mz alzskona grönske, nardus ok balsama Liffsins träs nadh giffwer aff sik omskiptelika sötha fructhir Thätta aktande atsköthir prydda ok fagra jomfrun, byrdhat aff sinom blomstir kärffwom, mz wndhirsammom rosom skinande Saa opstandir brwdhin höghra opp Hon framräkkir sin sigherlika tekn, farandis krööntcum laurea j brwdhgomans widha palacia, Konungsins ädhla dotthir framgar mz dygdhanna loff ok äro Forskullilsinna loff ok liff swarar tilfögdhe äwärdelika timanom, Jomfrun är nw tilfögdh klena skinande qwistenom, ok j blandh them är hon högtidhelikin, hänne möthir brwdhgomen jngangande Andhin mz sinom gaffwom styrkir tik Dagranden oprinnande wtspredhir mz skeneno sina blomstirlika strängia, O honagx dropans stadelikhet, thinom christe hopit trolighom, hwilkit thu thinom hälgonom foreredhir, thär fore at thu wilt göra ända oppa thänna wärldinna thing, kropsins skugga äst thu rensandis, ok mz fulkompliko owiruinnande stiärno skeneno Thu äst klädh mz twäfallom hampn, äpthir laghin som äru obegriplikin, wndhirsam biwdhande glädhinar, sanna skipande högtidhenar Marghonen är glimmande

ok klar, til liffsins lön skina*n*de, jnganga*n*de aldra lönlikasta, anthwardha*n*de fästni*n*ga fädh Alla thi*n*ga omskipteligha lop ok tima taka tha ända Stridhenar ok örlögit framlidin widh*e*rläggias mz lönome*n* Alle the th*ä*r sin födzslo dagh taka, skulu aldrigh mer dödhi*n* smaka, nar ho*n* aff kötzsins bandho*m* wardh*i*r löös, aff hwilko ho*n* nw lidh*e*r qwal ok wandha, wnfar hon widhwndh*i*r syn, thz tha frambärs j lönome*n*, hwilki*n* aff sik giffwa balsami lwkt, ensampne brwdhi*n*ne gömdh Th*ä*r möth*i*r lwkt the som aldra bästz är, än ho*n* märkis j thässo*m* blo*m*stro*m* Bri*n*nande viole falla, mirra, crocus ok aloe Ho*n* wndhrar grönskonna opri*n*nilse j blo*m*stra*n*na lustilso*m*, thu framsäth*i*r ängena mz blo*m*stra*n*da rödha purpura, swa so*m* om waars tima färskan amomum, mz fistula rökilsa korn, mz cassia, ho*n* framsätir carpobalsama, ok opobalasama mz [s]torace Sw*n*nan wädhrith födh*e*r ok gömer alla*n* yrtagardhi*n*, mz allo*m* sino*m* grönska ok gräs Här är hwsit blo*m*stradh, ok ströth mz hängiande rosom Th*ä*r är hwsith latandis hwario*m* eno*m* mz rosene palm, see thz ha*n* wnneth haffw*er* Här är rikit hwilkit flytande är mz miölk ok honagh Alle himerikis 317 chora glädhias aff the gaffwor, som giffna äru jo*m*fru*n*ne, hwilka äro*n*na konu*n*gh*i*r ensa*m*pno*m* jo*m*frume*n* mz nadhi*n*na makt wnth haffw*er* Liffwit stadhfästir thz godha som thz giordhe, hwilko thz liffwit giffwit haffw*er* Fran thy wändande himelstekna*n*na skugga, mz klara rätuisonna sool O j hwat storo*m* eldh brindh*e*r th*ä*r kärlekin Opspör ok smaka nadha*n*na käldo, hwilka fädh*i*rnis

konunghin skänkir Nu fram lathir christus sina kostelika gaffwor, for sinom borgharom här til gömda, himblana daggande rätuisona, the kwngöra nadhena, här til innelykta Hälghe wilin j syndhirlikom, rikir j gaffwomen, thän som bidher om thänna glädhina, far han äwärdhelikit liff Jomfrun christo enkannelikin, findher brwdhgommans lypte j lönomen, tilfoghat alla thinga skapara, takir hon lön mz liffsins opbörilse, Saa mangha brinande lampor framsäthias j bryllöpeno, som hon foregangande war j dygdomen Nw öpis söta dotteren, nw skiin hon klar j jomfrulikom sidhom, styrande mötir rikit äwärdhelika, brwdhin gör sik christo j säte tilföghelika Fordhom j wärldinna ända nar wi aff armodhit twingadhoms, är ey nw mera händande, wtan aff thy at alla thinga twäkande twäkan är franlidhin glädhioms wi, brwdhin aff brudhgommanom omfämpnadh täkkelika Mz twänne hampn ällir klädhe, prydhis högtidhelika konugxlika stadhga, ok högha waldhit giffs hälgha jomfrunne, for thy hon haffwer täkt malit, hon föris j gwl ok purpura klädhe Ärmabonadh aff omskiptelikom thingom äru hänne thär tilredhe, hänne fas hoffwdh prydhilse, faghir ok mangh Smörilsa kar mz sötasta lwkt, ok ängla sangh Hon skiin j äwärdheliko skini ok andelighom prydhilsom, thy at hon haffwer sik sniälleligha styrt j mangom frestilsom Hwilkin är thänna som tho är mz swa wndhirsamlighom klädhom j förandis, thz är jomfrun, hwilkin silke owir hoffwdhit ok alla limma är wärdhelika bärandes O christe sandhir kärlekir, jomfrunna j thins

blodhz strömande flodh frälste O h*är*ra hälagh*i*r ow*i*r alla hälagha, haa skal staa j thässo talino, äll*i*r gaffwo*n*ne, at han wärdogh*i*r maghe wardha swa margho*m* gaffwo*m*, hwar finno*m* wi th*ä*n som saa kan sik här forbätra Hälgha trolika mä*n*niskio dygdh, thi*n*na borghara fägri*n*d, hälagh*i*r är thä*n*s stadzsins abygiande, hwilkin full*i*r är mz högtidhelike nadh ok kräselighe Th*ä*r är wngdome*n* mz jo*m*frulikom, blo*m*stridh stadhelikit mz wädhreno Nar som tro*n*na fulko*m*pnilse tilföghir li*m*mana sanna hoffdheno Th*ät*ta wardh*i*r alle wärldi*n*ne wndh*i*rlikit, ok mäst liwsins barno*m* Skina*n*de gwllit mz si*n*ne wikt är th*ä*r opfyllandis sinne*n* aff wisdomeno*m*, wtha*n* forskulla*n* giffs i*n*nebyggiarome*n* miölki*n*, ok all j fran är längdan ysälhetin, th*ä*r klädhis th*ä*n nakne wthan mödho ok ärffwodhe, ok liwsith är hans klädhe, lambit foregar moghano*m*, ok hono*m* följh*i*r hälgha män j twsandafalt taal Th*ä*r maa enkte omskiptas, thy at han är th*ä*r alla thima ow*i*rgangande, th*ä*r är hwar en glädhiandis j myklo waldh Th*ä*r är blomstridh h*är*randis ow*i*r kötzsins lagh, th*ä*r glädz liwsins nadh, hwilka rätuisan förir ok 318
giffw*e*r rätuisom Swa länge brwdhin är nw see skola*n*de th*ä*n ädhlasta h*är*ran christum sa*n*nan gudh, ok sa*n*nan man Nw styraskolandis äw*är*dhelika j forelänto*m* gaffwo*m* mz frögdh ok glädhi Här bewarar solin orörlikin ok lyser, ok fridhin är oändhelikin Nw äru sa*n*na högtidh*e*r, ok skär brwdhin, si*n*na tros afflingh For the gaffwor hon haffw*i*r opborit gör hon loff ok hedh*i*r hono*m* som giffwit haffwir Nw ser hon sik speglande j

thy som p*ro*phetane spadho komaskola*n*de Hon haffw*ir* nw ha*m*pni*n* äwärdhelika, hwilkin wtteknadis fordho*m* ti*m*melika, halsbandh, gwlzspan, hwiff, örna*n*na prydilse, ringha, ok kostelika dyra stena, mz allo andro som gambla testame*n*tit hallir ok loffwar Nw fram bärs krona*n* skinande aff glimande gwlleno, giordh for thy sighrin är fanghi*n* aff fiondome*n*, som är köthit, wärldhin, ok diäffwllin Klädhin äru aff aldra klenasta läroft, j saffra*ns* ok rosa lith Th*ät*ta är brwdhi*nn*a marghon gaffwor, thz är hälgha siäli*n*na, ok the fägrindin som andelika war loffwat mz gambla testame*n*tzsins klädho*m* in tabernaculo, ok j mönstreno, j thä*n*no hopeno stath mz nadhi*n*ne stadhogh, at for timelikit loff ok tiänist thu gör gudhi j iordhrike, skalt thu tholika äro faa j himerike Motegangh, dröffwilse, ok hwat som hända kan fordriff ödhmiwklika mz hopeno, j hwilko thu skalt göno*m*ganga thä*n*na stadzsins porth syon, hwar th*ät*ta foresagdha liggir til redho, til löna ok til äwärdhelikit liff Ok alt thz godha thu forskulla kan, ok thu endels j tro*n*ne haffw*er* foreseth, är j fadhreno*m* klarlika skina*n*de, ok j hono*m* är een glädhi ok en kärlekir, aff allo*m* j*n*nebyggiaromen Thime*n* takir th*är* aldrigh ända, hwilkin foreteknadh*er* är j pascha timano*m* Th*är* är een ande j allo*m*, at the skulin standa j si*n*ne fägrindh swa som rosen, wtha*n* ända Thime*n* haffw*er* engha o*m*skiptelikhet, aff soli*n*na skeen haffwa the alla*n* sin wisdo*m* fulko*m*pligha Witha alla thinga ophoff, ok thz är äwärdhelika see ok äpt*ir* sino*m* wilia behalla, är rätuisom mä*n*nisko*m*

största högtidh Thä*n*no skini är enkte liknande,
til hälgha män kombir th*ät*ta sken, j thy äru
th*e*ra waldogha ok äw*är*dhelika lön, Nw kä*n*nis
liwsins liws, hwilkit fordriffwa skal alt hogxsins
mörkir O ihesu christe ow*ir* alt thz thu skapadh
haffw*er*, högxte konu*n*gh*ir*, thu som wthan for-
skullan frälser thina mädhbyggiara, thu see til os
mz thi*n*ne nadh, hwilka thu thino*m* wino*m* ok
wthualdo*m* giffw*er* saa nadhelika, at hoghin mz
eno sprangh maghe nw ow*ir* springa alt thz skapat
är, ok in j tik hwar alt got är Thässins konu*n*gxsins
palacium allo*m* kalladho*m* reeth, är fwlt aff alzs-
kona godho, hwilkit ow*ir*gar all mä*n*niskio si*n*ne
ok wndh*ir*standh ok är thz bygdh aff the koste-
lika stena, so*m* thz gambla testame*n*tit bewisa
Här ingar enghi*n* härinslighin, enghin wtgar ok
aff liwsins barno*m*, hwilki*n* som äru ärlighin
Th*ä*nne äru j si*n*ne fägrindh glaseno like, Mönstr-
idh gli*m*mar swa som jaspis th*ä*n dyre stene*n*,
konu*n*gxsins eghit mak är aff saphiro, hwilkit
ow*ir*gar soli*n*na klara sken Crisopasius är ökiandis 319
mz si*n*ne klarhet Crissolitus, jacintus, ametistus,
topacius, onix, carbunculus, sardius Samoled*is*
alla thä*n*na stena dygdh*ir* ökia liffsins barna
glädhi äwärdhelika Th*ä*nna sthena dygdh*ir* opletha
mi*n* dotth*ir* j bokome*n*, ok thz som the tekna
andeligha thz fulko*m*pna ödhmiwkligha, ok war
trygh oppa the ärona, so*m* bliffwa skal äwärdhe-
lika Här börias tik somari*n*, j hwilko*m* alt ärff-
wodhe fortakx, bortfar allir dödhin ok alzskona
wärkir Thär oprindir rätuiso*n*na sool, ok th*ä*r
fore falla all dödheliki*n* mörkir Thy hiärtano

som renth är, synis tha ok kännis gudh wthan mörkir ok blinde, aff hälghom manom sannas tha, at hwilan är enghin stadz wthan j gudhi, Här är liffsins fruct j the hälgho trefalloghetz syn ok känno Här är äwärdelike fridhin, them som sik haffwa fridzsamlika j sinne omgango hafft ok mz allom bewisth Haa är thän, som forma thänna stadhzsins frögdh äro ok glädhi wägha ok grwnda Hon är swa mykin, at alle loffwa okära gudh som thz see ok haffwa, hwilkit som wi än här astwndom, ok nw här om talom Stadhin är starkir mz mwrom, tornom ok plankom Stenane äru siw smaragdo ok berillo tillagdom them som förra sagdhos Somlike äru aff them purpure natur Somlike aff eldz natur, thär mz giffwande wndhirstanda, at the som fordhom waro j wärldinne bleke for dygdhanna kärlekx skuld, nw äru the alzstingx blomstrandis, ok j lithenom hwilkin the mz himilteknomen lithadhos, betekna hälgha manna klarhet, hwilka the skuli faa j wärldinna afftan, nar the skulu koma til thera kroppa j gen J laghanna ordhom giffwer smaragdus människionna hoghom glimmande liws swa som gwl, at hon skuli sik foresee nw mädhan hon j siälswalleno är, om sidhanna höffwidzska fäghrindh Berillus om han wardhir slaghin, tha wardhir han skinande Saa är thz ok mz hälghom mannom, ä hwat them här owirgik, tha likawäl owmskiptelike bliffwo the j thera stadhga, ok nadhinna liws ok sken syntis j thera dygdhom, saa myklo mera, som the mera slaghne waro Purpura leth, viola ok rosen lith bära christo withne ok cristne människio, at

millir wälwililighe*n* ok froghin är christo saa myklo täkkare*n* som thä*nn*e lithin är allo*m* litho*m* wärdoghare*n* Tholika sidhogha ok höffwidzska mä*nn*iskior äru mz äptirdöme nadhi*nn*a liws kä*nn*edom, the hälgho kirkio barno*m*, swa som modh*i*r hwilki*n* ey liffw*er* äpt*ir* kötzsins laagh i th*e*m hälgha anda, ok j allo*m* dygdho*m* blo*m*stras hon, thy faa ok alla aff hä*nn*e dygdha*nn*a blo*m*stirs fruct, hwilkin som ledh*i*r til äw*är*dhelikit liff Mönstrith är byg[t]h aff leffwande steno*m*, än mästarin som th*e*m til reeth haffw*er* är himilslighin, ihesus christus j fadhreno*m* ok th*e*m hälgha [anda] The huggas, the skuras, the kastas, oc wrakas, mangskona slagh tha lidha the, for än the j th*ä*n högha himilsligha mwri*n* satta wardha Th*ät*ta rikit mz äw*är*deliko*m* fridh är begaffwat Th*än*ne sigh*e*r oplath*i*r himbla*nn*a hi*m*mil, for allo*m* hälgho*m* ma*nn*o*m*, for thy the älskadho fridhin j iordhrike O hwilkin lön thz är, haffwa for sik wthan ända liffsins spegil, ok liffsins 320 käldo äw*är*dhelikin dryk O h*är*ra liffsins skapare, hwem tharffwas om lön äll*i*r gaffwor nakot twäka, mädha*n* thu o christe äst alla mä*nn*iskia lön ok gangn, som tik forskulla wilia, aff thi*nn*e nadh Thusanda dödha som martyres lidho, kw*nn*o enghin th*ä*n jämpnat göra, at the magho tik liknas, o christe som allas th*e*ra lön är, thy är ok th*e*ra forskulla*n* swa som enkte, j liknilse widh tik O christe aldra bästzste konu*n*gh*i*r, thy at thu äst godh*i*r, forwärffua thino*m* enka*nn*eliko*m*, hwilke tik tilfalla j enka*nn*eliko*m* loth, thz som j sik haffw*er* äwärdhelikit Thu äst

thi*nn*a riddara sigh*e*r ok krona Thu stath redhoboen til hiälp, ok lath ey aff thino*m* stridzma*nn*o*m* takas thina gwl krono, hwilka thu th*e*m til ämpnat haffw*er* O ihesu allas th*e*ra liff som liffwandis äru, ok th*e*ra äwärdelika hop som styrande äru. Thit na*m*pn är äw*är*dhelikit, hwilkit altith aff allo*m* loffwis, thz är thz wäl wärdogth, Thu äst een j trem personis, ok en j natura Thu frälsar th*e*m skipbruth lidha, hwilkit ey haffw*er* th*än*na wärldin a*n*nath at giffwa Th*ät*ta gör thu mz thi*nn*e tro, wiliandis at alle skulu mz tik byggia ok boo O h*är*ra alla wärldi*nn*a konu*n*gh*ir*, himerikis riddara ropar til tik, loffwandis ok glädhiandis, at twsandhafalt onth ve, swidha ok wärk, hwilkit han ledh timelika for tik j thi*nn*e stridh, är enkte j liknilsom at see tik sin skapara, ok j tik liffwa äwärdhelika Nar skaparans änlite är synlighit tha opfyllas all hiärta aff osighelike glädhi, öradh thz faar tha sin lustha ok sina frögdh, thy at thz höre tha alt thz som thz wil Smakin samoledhis haffw*er* thz som thy atnögh*ir* Här är alt goth thy är här enkte onth Här ökis godho*m* glädhi*n* Nw takir järnith ända ok alt thz aff hwilko iärnith kombir, borthkastas nw anbodhi*n* aff järneno giordh, mz hwilko*m* ok aff hwilko*m* martyres wtguto sit dyra blodh, Nw äru hälghe mä*nn*ene filadhe klare aff alzskona rwsth, ok th*ä*n swidha ok wärk som the haffdho, är th*e*m sötare*n* än sötasta win Nw äru the j högho*m* ok starko*m* muro*m* sama*n* ko*m*pne, hwar the glädhias ok frögdhas Aff allo*m* dröffwilso*m* ok liffs wadha äru the frälste, ok magho nw mz

gudhi badhe styra ok radha, basunar ok alzskona horn ok lwdha, hwilka til stridh ok dödh plăghadho biwdha, ăru nw tysthe, thy at riddarin ăr ko*mm*i*n* til hwilo, drakin mz sit dödhelika eth*i*r, ăr ey năr widh othalika twsandha milo Alle portha ăru nw stăngde, th*ä*r mz ăru ok alle owenene wt-trăngde En fridh*e*r gar ok bliffw*e*r ow*i*r alla, thy ăr ekke möghelikit nakon til stridh kalla For th*ä*n*n*a haffwor som sagdha ok förra ăru scriffna, githa ăll*i*r kw*n*na himilslika riddarene sino*m* konu*n*gh ok allas wara aff wărldzskylloghe tiănist enkte liffwat For thy th*e*m törste himilsligha ok ănglan*n*a win, nar som the hăr waro i ysalheten*n*a dal, ăr th*e*m nw til födha dryk ok klădhe gudz ărofulla syn Ok moth thz trangha rwm ok săthe som the hăr haffdho, ăr th*e*m giffwi*n* til ăwărdhelika ăgho guddomsins widhe saal Guddo*m*me*n* ăr kăllan, wt aff hwilko*m* the taka win ok math, ok alzskona thz som wăl smaka, liwsit som th*e*m altidh lysit ok aldrigh fatthas, ăr fadhre*n* mz soneno[m], ok th*e*m hălgha anda, th*ät*ta ăr nw thz som th*ä*r altidh aktas, 321
th*ä*r ăr goth hwilkit aldrigh wanskas, tik siălffwan giffw*e*r thu thino*m* söno*m* til löna Hwat willo the nakontidh större lön haffwa, th*e*m som til thin ingang*a*nde ăr, ăpt*i*r sigh*e*r ăro*n*na krono thu hono*m* băr, thu ăst kărlekin j hwilko*m* han tik loffwa skal O trinitas o vnitas, thin godhet ow*i*rgar alt taal Aff thi*n*ne gaffwo taka the nadhena, hwilke som loffwa tik J thino loff ăr lăttilse ok ey mödha, th*ät*ta ăr santh wthan swik, hwat ărffwodhe ăr thz som nămpnas kan, aff

hwilko gudh maghe lõnas, for thz han os fran häluite wan The langa stridh o ihesu som thu for os här haffdhe, ödhmiwkt, lydhna, ok alla dygdhir, rätuisligha aff os kraffde Dödzsins porthir nar han stängdhis, sidhan til nakra omskiptelikhet, war stadhge ok liff aldrigh strängis, grathir ok sorgh ok alzskona we taka nw ända, ok aldrigh mera skula skee, blöth ok linth skalt thu altidh taka, lwktin skal tik saa täkkias, at förra kände thu aldrig hänna maka, tholighin lön giffwer christus j fadhrenom ok them hälgha anda, sinom thiänarom j himerike Seen ok smakin alle wärldinna jnnebyggiara, hwat äro, nadh ok glädhi the faa som til himerikis fara O liffsins liws ok thera konunghir som androm lysa, wthan wara forskullan, at wi ey skullom will fara, ledhir thu os ä hwart wi wandhrom Nw takir wärldhin til sik aff gudhi eth annadh lagh Saa at äpthir soth swidha ok wärk, faar hon ey ro dagh ällir nath, thin ordh finnom wi san aff mangskona plagho, j sool ok mana j hänna ythersta tima alle thätta sighia magha, jordhinna rörilse ok thera störmelika ok starka wädhir withna at wärldinna ändhe nalkas, ok the mange fordärffwadhe städhir O alla thinga styrare see nadhelika til os, hwilka thu näffsir mz nadhinna riis, oppa tik hänghir all war hiälp, om nakor wara skal wardha wiis Thu ök thera styrk som äru standande, giff them hopith som j syndanna dödh äru liggiande, o christe liws ok ledhare allas thera, som til thit rike wilia Them som äru fallande opres them mz högra handhinne Förekom os mz thinne sool.

o christe alzwallogh*i*r gudh, at wärldi*n*na yth*e*rsta time wardhe os ey mörkir som kool, for thz wi haffwo*m* liffwath wrangligha moth thit bwdh O thu som äst rätth*i*r cristin man, offra gudhi hogxsins loff, om thu ey wilt oärlika bära thz ärlika na*m*pn,

O j brwdh*i*r the hälgho kirkio blo*m*stir, til brwdhgoma*n*s loff brwkin idhra konsth*i*r, jo*m*frun ow*i*r alla jo*m*frur aff hwilko fram gik liffsins fruct, hon glädz aff thy at j swa görin, ok at idhra gärni*n*ga thz göra kw*n*nogth, liws ok lampor redh*i*r hon for idh*e*r, äro*n*na ha*m*pn mz äw*är*dheliko liff, at j skulin th*ät*ta faa aff hä*n*na son, thz är thz som hon altidh bidh*e*r Aff wärdogho*m* sa*m*wito*m* loffwas brwdhgo*m*me*n* th*ä*n ädhlasta, loffwande wthan ända, sigh ympnona decus virginis thz är jo*m*frunas fägri*n*dh, hä*n*ne läs ok siongh aff thina hiärta j*n*nersta, liffsins trä giffs wi*n*nande, hwilkit j p*ar*adis är drikka*n*de, christus frambär ängla brödhit, ok th*ä*n dyra stene*n* carbunculum, begaffwande th*ä*r mz brwdhena, p*ar*adys i*n*gangande, ok stene*n* länge gömdan, at na*m*pne calculum konu*n*gin ow*i*r all creatur inledh*i*r brwdhena, ok säth*i*r hä*n*ne a högth säthe j starko*m* mwr Mädhan time är tha flyn alle wärldi*n*na mörka nath, äpth*i*rfölghin liwsit mz idhre ytharste makt, som wisar wäghin til liffwit O ihesu war engasta hwgswalilse j likama ok siäl, mz sokkan ok sörghfullo hiärta bidhio*m* wj, at thu mz nadhi*n*ne fulbordha war skäl Nw tilko*m*bir nathuri*n*ne all fägrindh, som hä*n*ne aff gudhi j födzlo*n*ne giffwit war, hiälpena 322
gör thu thino*m*, aff thi*n*ne mildhet, swa nw so*m*

thu förra äst wan Särdelis for the warkwnnan j hwilke thu os mz thino korse bar, Theknen aff hwilkom fordhom är sakt, at ihesus skal koma a domenom mz store makt, The mana, the ältha, the köra, the driffwa, mz anghir, mz ödhmiwkt, til christum swa mangha som wilia liffwa Nar haffwith böriar sin naturligha gangh at wända, maghom wi for wisso see j handom wara wärldinna ända O härra them som siwke äru giff käppin, them som fallande äru giff stwdhena, thu wilt at thin makt ok thit wald skulde framgangh haffwa Wtkastadha ok aff wärldhinne forsmadha wärdogha thu til thin taka War liwsit hälghom samwithom, war ok hampnin aff syndinna skipbrwtom, j tik ok til tik, thu opres os som owir alt biwdhir ok radhir, at the mörkasta nath skuli os ey forwilla Kom os til hiälp mz thina nadhir, thän som nw bethaladh haffwer dödzsins nath, han fan liwsith som honom j blandh änglana haffwer sath, til blomstranna blomstir förin grönskonna roser ok lilia, thz är offren christo idhart jomfruligha liffwerne, mz dygdha fulko[m]pnilse ok hopins liff, äpthir allan idhan wilia Liwsins barn aff ensampne nadhinne wnfanghin, affläggin idhan hampn thän som gamal är, ok j nyom mz lambeno ganghin O j alla wärdogha siäla som wtrönth haffwin sanna liwsit Standhin wärdhelika j gudz loff mz hiärtans atwakt, thär til manar idher kirkian thz ärofulla hwsit Loffwit skal wara j nyom sangh, om thu fölghia wil liffsins lambe, jomfrun som windher sina owinir, wärldina, köthit, ok diäffwllin, hwilke mykit äru onde Skal

hon sik liffsins krono wänta, aff fadhreno*m*, soneno*m* ok th*e*m hälgha anda, J skina*n*de stiärno kä*n*nir sigh*e*rwi*n*nirskan liwsins gärni*n*ga, hädhan j fran til brwdhgo*m*ma*n*s loff Kom fraghin, stath stadogh, ok ekke soff, tha lydh*i*r wäl ympnus in cantico Ok christus loffwas mz maria som biwdz aff allom jo*m*frumen j thässo*m* virginum speculo Amen

Här lyktas dyalogus peregrini et theodore, de speculo virginum ad dei honorem et virginum consolaciones,

Thä*n*na forescripna book wände war käre fadh*i*r ok brodh*i*r här mathias laurencij co*n*wändz brodh*i*r j wastzteno*m* aff latino ok j swänsko mz storo*m* kärlek ok j*n*nerliko*m* godh wilia gudhi til hedh*i*rs ok jo*m*fru mario ok allo*m* os til hwgnadh Thy hwar som nakor stadz synes stwndom mörkt wara j thässe book til at wndh*i*rsta thz skal ey räknas älla tros wara hans skuld som th*ä*t*t*a wände wthan athenast for latino*n*na diwp wndh*i*rstandilse, hwilkit siälff bokin bewisar allo*m* th*e*m h*ä*n*n*e läsa ok kw*n*na forsta Bidhin thy kära systra for hono*m* at thäs hälgha anda nadh ok brä*n*na*n*de kärlekir matte altidh mz hono*m* stadhelika bliffwa j närwarande liffwe ok sidhan äwärdhelika for

wthan ända Bidhin ok jämwäl for ware käre modh*er* syst*er* margarete clawissa dotth*er* abdissa som th*än*na bokena lät wändha at hon matte triffwas j allo godho swa wäl likamlika som andelika

.. Ändringar och rättelser gjorda redan i hdskr. (oftast af nyare hand och med annat bläck).

Sid.	rad	
18	20	offwir *ändr. från* moth
22	20	besklekhet *ändr. från* besklek
25	17	wars *senare ändradt till* wårs *Blott på ytterligare två st. möter en modernisering af detta slag, näml.* 70: 11 och 580: 32.
28	30	hon (*syftande på* asnan) *ändr. fr.* han
32	16	*framför* wärdoghare *ett* vara *tillagdt ofvan raden af långt senare hand.*
49	1	*framför* mädhan *är* än *tillskrifvet af nyare hand.*
—	31	*efter* barnidh *ett onödigt* ey *senare tillagdt öfver raden.*
51	25	förtöffras, *genom öfverskrifning ändr. till* förtörnas, *en onödig modernisering.*
56	5	seniores *i hdskr. utstruket och i dess st.* the aldroge *öfverskrifvet af sen hand.*
58	18	far *af annan hand ändr. till* for (*hvarjämte till yttermera visso tillskrifvits ett* o *öfver* a). *Ej att hänföra till fallen i* 25: 17 *och* 70: 11.
66	22	fenstir *senare ändr. till* fönstir
70	11	malas *af nyare hand (med ljusare bläck) ändr. till* m°alas *ett af de tre ställen, där* å *möter i denna hdskr. (jfr. anm. vid* 25: 17 *och* 580: 32).
83	3	ämwäl *af nyare hand (med ljusare bläck) ändr. till* jämwäl *Samma ändring har gjorts på ytterligare 15 st. Dock möter äfven formen* jämwäl *flere gånger i den ursprungliga hdskr.*
86	13	gäthan *öfverskrifvet med* getam
91	3	faa *af skrifvaren ändr. fr.* far
113	12	skapnadh, *senare ändr. fr.* skapadh, (*lat. har* formam).
—	17	rätuisilse *genom tillskrift ofvan raden ändr. fr.* rätuise
115	14	son, *af nyare hand ändr. till* sön, (søn,).

Sid.	rad	
141	7	**kära** *af senare hand, medelst tillägg öfver raden, ändr. till* **käramol**
149	15	**bwkfyllan** *gammal ändring i hdskr. från* **bwkfyllin** (*jfr nästa rättelse*).
159	7	**blindhan** *uppkommet genom ändring från* **blindhin**
—	31	*I* **blindho** *är* **o** *tillskrifvet öfver raden.*
169	9	*Efter* **skälom** *har hdskr. orden* **at wanskeligha könith**, *som sedan öfverstrukits. Lat. orig. har:* **quod sexus fragilis non preiudicat racioni uel uirtuti . . .**, *som alltså äfven innehåller de strukna orden. Troligen har den strukna frasen genom ovarsamhet influtit i nunnans afskrift, emedan öfversättaren väl glömt utstryka den, sedan han beslutit sig för att på annat sätt återge lat. texten.*
184	14	**klarleka**, *genom skrapning och öfverskrifning ändradt från* **kärleka**,
186	25	**son**, *senare ändr. till* **sön**, (**søn**,).
189	5	**är** *ändradt från* **ok** *Troligen har afskrifvaren här tappat en mening, hvaraf en rest återstår i* **ok**. *Lat. orig. har näml. här:* **ipsum uero propter quod homo factus, p r i o r h o m i n e est et multo ante omnia quibus causaliter prior est.**
218	25	*I* **bangh** *är* **a** *ändradt till* **o** *och samma bokstaf dessutom öfverskrifven, säkerligen ett skattande åt uttalet.*
219	1	**omattelika** *ändr. fr.* **mattelika** (**o** *insatt ofvan raden*).
232	12	**margom** *tillagdt öfver raden.*
234	4	**gabba** *är genom tillskrifning öfver raden ändradt till* **gabbate**
241	18	**omskygt** *är senare tillskrifvet i margen i st. f.* **owirgiffwin** *som genomstrukits.*
—	29	**wäghiande** *likaså, af yngre hand, för* **loffwaskolande** *som underprickats* (*för att utgå*).
277	13	**losas** *af senare hand ändradt till* **lösas**
281	29	**olikelikin**, *utskrapadt i hdskr. Likaså:*
—	31	**ällir** *och*
305	31	**mz**
308	15	*framför* **atskilnadhin** *är öfver raden tillskrifvet ett* **m**: *som här utelemnats.*
319	13	**är** *i hdskr. onödigtvis ändradt till* **äro**
321	10	**so** *är senare tillskrifvet öfver raden.*
330	9	*är namnet* **hiärba** *medelst öfverskrift ändradt till* **abhiärba** (*ett missförstånd af motsvarande ställe i lat.:* **Cumque ab hiarba rege libie peteretur in coniugium**).

Sid.	rad	
334	25	thera *genom öfverskrift ändradt till* theras
344	9	*slut*-s *i* förelöpaskolandes *senare tillsats öfver raden.*
347	28	dräth *senare onödigt ändradt till* jdräth
348	3	thz som olofflikit är görande loffligbit, *lydde ursprungligen i hdskr.:* thz som lofflikit är görande oloffligbit, (*lat. lemnar tillfälle till båda tolkningarna, ty där läses*: quicunque licitum fecerit illicitum).
350	3	*orden* swa som *äro öfverstrukna i hdskr., men höra gifvet till meningen. Lat. har näml.:* caro enim, ut mihi videtur, sicut pugne sic in bonis causa victorie est.
351	24	olydhna*n* *I hdskr. stod först* olyndhan *hvilket genom underprickning af det första* n *och öfverskrifvande af* n *midt öfver* dh *torde böra läsas* olydhnan *en hittills okänd obest. form f. den vanliga:* olydhna (*här trol. påverkad af det följande* samanblandan).
371	16	*Efter* aar *har nog ursprungligen stått ett siffertal, men i hdskr.* (*liks. i cod. Berol. af lat. originalet*) *finnes intet rum för detta. Detsamma gäller äfven om*
373	7	aar
383	16	*stod ursprungligen:* siälfwaldh *hvilket sedan ändrats till* siälswaldh
385	6	inganga, *af senare hand* (*mot lat. texten*) *ändradt till* wtganga,
390	2	gömaskolandis *i hdskr. ändr. fr.* glömaskolandis
398	25	*före* sigher *står i hdskr. ett* Ok *som sedan utstrukits.*
402	32	mothsigilsinna *har af senare hand fått ett slut*-s *tillagdt ofvan raden.*
403	6	son, *senare ändr. till* sön, (søn,).
410	30	*i* affwändna *är det senare* n *tillskrifvet öfver raden.*
411	28, 29	*öfver* owanskelikit *är i hdskr. — i en betydligt yngre kursiv stil — tillsatt ordet* owmskiptelikit
414	23	*öfver* trappo *är likaledes af nyssnämnda hand tillskrifvet ordet* ophögilse
420	9	oc styrkis *tillägg i margen af senare hand.*
424	30, 31	*öfver* fafänglikit *är med yngre hand tillskrifvet* forgängelikit
431	18	ällir frihet, *tillagt i margen.*
—	28	när *senare tillskrifvet öfver raden.*
432	14	stadz *senare ändradt till* statz *Likaså*:
—	18	stadh, *ändradt till* stath,
445	9	*orden* oc — — — oleodrääg *tillägg i margen af annan hand.*
448	9	fron *senare tillägg öfver raden.*

Sid.	rad	
449	23	*orden* som — — — gömft. *äro af senare hand tillagda margen, i st. f. det enda (sedan utstrukna) ordet* gömdh
450	4	*orden* ok stranga *äro genomstrukna i hdskr.* (*i lat. står endast* deformis).
—	27	ordha, *är en senare ändring från* ordh, (*bägge formerna ge god mening*).
—	28	*orden* ällir bequämo (*sista bokstafven bortskuren vid bindningen*) *tillskrifna i margen.*
453	26, 27	*orden* ärom — — — liffuärne *äro senare tillskrifna i st. f. en bortraderad fras.*
456	24	koor *senare ändring fr.* kar
463	12	O *senare tillskrifvet.*
470	19	forswmilsin *af senare hand tillskrifvet i margen.*
471	16	*orden* är thän som *tillskrifna i margen.*
472	25	ändhe *tillskrifvet i margen.*
473	3	biudhir, *är genom underprickning ändradt fr.* tilbiudhir. (*lat. har* invitat).
474	14	ällir *tillskrifvet i margen.*
—	30	staad » » »
479	3	sötma *af yngre hand försedt med genitiv-änd.* -s
—	10	athirgiffwa *genom öfverskrifning ändradt från* framgiffwa (*lat. har* reddam).
482	6	offwirgiffwa, *ändring från* giffwa offir, (*lat. har* recedentes).
492	16	huilkit ey är möglikit *tillagdt i margen.*
494	9	ffwll *tillskrifvet i margen.*
495	21	oc *tillskrifvet* (*under raden*). *Likaså*:
—	22	oc *tillskrifvet* (*öfver raden*).
496	29	swa moth *tillagdt i margen, i sammanhang hvarmed det följande* gör *ändrats till* göra
501	7	*öfver* speciebus *är såsom förklaring tillskrifvet* natur
—	10	formärilse *är genom skrapning ändradt från det meningslösa* formärkilse *hvaraf det egendomliga* ä *i* formärilse *förklaras.*
502	22	ällir afuäxilse, *tillagdt i margen af senare hand.*
503	30	sälskap *är en af senare hand tillagd förklaring. Ursprungligen stod* parte
511	29	hanom *tillagdt öfver raden.*
520	28	*ett ursprungligen framför* alt *stående* än *öfverstruket hdskr.*
526	4, 5	*orden* prophetan *t. o. m.* sicomoros *äro af senare hand tillagda i margen, möjligen såsom glossa till den lat. frasen.*

Sid.	rad	
526	20	ällir (*skrifvet* hällir) *har i hdskr. genomstrukits för att utgå. Likaså:*
—	21	hallir (*bägge ändringarna onödiga, och därför ej i trycket iakttagna*).
527	28	werd, *uteglömdt och senare tillskrifvet öfver raden.*
535	13	*mellan orden* om *och* sannar *är i hdskr. af nyare hand, ofvan raden, tillskrifvet* är *dock utan att* sannar *ändrats till adj.*
539	17	diwpt in *är senare ändring i hdskr. fr.* j högdhinne (*som framkallats af latinets* in altum).
574	24	snydhoghir *ändr. fr. urspr.* smidhoghir (*lat. har här* predo versutus).
580	32	*I* Marghonen (*en form som möter flerestädes i denna handskrift*) *är ett* o *senare tillskrifvet öfver* a, *troligen för att ersätta detta eller möjligen för att af* a *göra ett* å (*Jfr. anm. vid* 25: 17 *och* 70: 11.)
582	16	*orden* wtan *t. o. m.* twäkande *äro af den ursprungliga handen tillagda i margen.*

---

2. Rättelser i den tryckta texten.

Ord eller bokstäfver inom [ ] *äro tillagda af utg. Utan att för hvar gång angifvas hafva några onödiga kommata uteslutits i aftrycket. Äfvenså hafva på några ställen stora begynnelsebokstäfver utbytts mot små, där sammanhanget eljest lätt förvillats.*

Sid.	rad			
5	13	jomfrur,	*rättadt från*	jofrur,
—	20	osynlikin	» »	osynlinkin
6	30	omskiptelikom	*r. fr.*	omsktelikom
7	4	framgangandhe	»	framgangadhe
—	28	sigherwinnandhe	»	sigherwinnadhe
10	2, 3	jomfrum	»	jofrum
—	13	yrtagardher	»	yrtagher
—	26	yrtagardhin,	»	yrtarghdhin,
—	28	affwäxt,	»	affwäx,
11	4	Theodora *tillagdt i margen.*		

Sid.	rad	
12	28	ödhmiwka *r. fr.* odhmiwka
15	10	*efter* fructus *ett öfverflödigt* Peregrinus *utelemnadt.*
21	6	ofructsamlikhet *r. fr.* ofrucsamlikhet
—	26	landom, » landon,
22	1	ofructsam » ofrucsam
—	22	bäkkiana » biäkkiana
25	25	j *tillagdt.*
27	2	forskullilsom, » forskulliksom,
29	5	wthkräffw*ir* » wthkäffw*ir*
—	11	atirkallas » atirkalkas
30	4	Sa*n*nelika » Sa*n*nnelika
—	20, 21	framgangande, » frangangande,
34	22	Th. *tillagdt i margen.*
—	26	wndh*i*rstandandhe *r. fr.* wndh*i*rstandhe
35	6, 7	Widh*e*rkä*n*nins » Widh*e*rkä*n*nis
43	1, 2	sacramenth, » sacrameth,
46	21	jomfru*n* » jofru*n*
47	12	adams » adans
—	15	ofructsama » ofrucsama
—	26	fructsama » frucsama
—	30	ofructsamlikhet » ofrucsamlikhet
48	1	fructsama » frucsama
49	24, 25	ofructsam, » ofrucsam,
—	28	ofructsa*m*bir, » ofrucsa*m*bir,
50	4	osmittadh » osmittah
54	12	aldrigh » aldirgh
55	9	waro*m* » waror*um*
60	18	framgingo » främgingo
63	25	bygni*n*ginne » bygni*n*ginnne
65	23	Th. *tillagdt i margen (efter lat. originalet).*
—	28	sa*n*nindhi*n*ne *r. fr.* sannidhi*n*ne
66	6	Per. *tillagdt i margen.*
68	14	wandrandis *r. fr.* wandandis (*lat. orig. har* vagabundus)
70	7	Th. *i margen rättadt fr.* Per.
—	12	Per. » » » » Th.
—	19	Th. » » » » Per.
—	24	Per. *tillagdt i margen. (De fyra sista rättelserna är gjorda enligt lat. originalet.)*
73	5	sa*n*nindi*n*na *r. fr.* sannidi*n*na
—	8	wiinkällara, » wiikällara,
76	14	fulkompnilse » fulkompnise
78	19	dormitorium, » dörmitorium,
81	16	beskedhelik*om* » beskdhelik*om*

l.	rad			
9	16	Per. *tillagdt i margen.*		
0	26	dygdhanna	*r. fr.*	dygdhana*n*
5	27	falsklikhet,	»	falskliket,
7	6	fulko*m*pnin	»	fulko*m*pin
—	25	omkringgangandis	»	omkringgandis
8	2	brä*n*nandis	»	brä*n*nadis
1	18	fägrindh,	»	färindh,
6	27	flinskallota*n*,	»	flinskallo*n*ta*n*,
7	17	formenar	»	forenar
8	12	forskullilsom,	»	forskullisom,
1	12	Armille	»	Ärmille
—	15	smörilse	»	smorilse
3	1	wndh*i*rstandandis	»	wndh*i*rstandis
—	12	skapnadh,	»	skapnaadh,
—	19	rätteligha	»	rättelgha
5	16	swinome*n*	»	swinone*n*
7	16	sa*n*nindhi*n*na	»	sa*n*nidhi*n*na
8	12	wndh*i*rstandande	»	wndh*i*rstande
9	19	creature,	»	crature,
0	8, 9	himilslighe	»	himislighe
—	21	kärlekxsins	»	kälekxsins
1	18	lydher	»	lydhe*n*
4	5	ärffwodhe,	»	ärffdhe,
8	2, 3	äwärdhelikin	»	äwädhelikin
—	20	opfylte	»	opfylta
2	17	fiärdhe	»	färdhe
—	19	Per. *tillagdt i margen.*		
—	—	*det begynnande* J *onödigt upprepadt i hdskr.*		
36	29, 30	hopoms *r. fr.* hopons		
38	10, 11	opdrukkit » opdrvkkit *hvarest* v *uppstått genom skrapning af ett felskrifvet* y		
—	32	otempreringh, *r. fr.* otempreingh, (*jfr* 55: 2).		
39	1, 2	wansklikhet,	»	wanslikhet,
—	6, 7	ingluuies	»	ingluies (*i enlighet med lat. orig.*).
41	30	ok	»	off
43	27, 28	närnarandhe	»	näuarandhe
44	11	närwarande	»	näwarande
45	4, 5	beskedelige*n*	»	beskelige*n*
50	6	orätuiso*n*na	»	rätuiso*n*na (*enligt lat. orig., som har:* arma peccati et iniusticie).
51	9	*efter* liws *har hdskr. här felaktigt rubriken* Theodora.		
52	12	straffas *r. fr.* straffaas (*som uppstått genom senare ändring i hdskr.*).		

Sid.	rad			
153	14	yrtagardsins	*r. fr.*	yrtagarsins
154	27	kärlekin	»	kärlelikin
156	9	Renliffwidh	»	Renlffwidh
157	1, 2	Beskedelikhetin	»	Beskelikhetin
161	30	starkare	»	starkarere
162	16	hedhningana	»	hedhingana
164	10	europam	»	europan
—	28	marpesia	»	marsepia (*jfr samma sida:* 23, 24)
165	1	marpesie	»	marsepie (*lat. orig. har* Marpesia)
—	2	sakt	»	sak
166	3	Per. *tillagdt i marg. i öfverensstämmelse med lat. orig.*		
—	29	fulkompnadhe	*r. fr.*	fulkopnadhe
167	8	forbätri*n*gh,	»	forbätrni*n*g,
172	12	opburit,	»	opbvrit, (*hvars* v *uppstått genom skrapning af ett först skrifvet* y).
173	5	hwilas	*r. fr.*	hiwlas
—	24, 25	ha*m*pnenom	»	ha*m*pnnenom
180	8	lyktas	»	hyktas
—	10	Per. *tillagdt i margen.*		
182	9	hänna *r. fr.* håna		
184	12	j (*på senare stället*) *tillagdt.*		
185	4	sacramenth,	*r. fr.*	sacrameth,
—	19	omkringgiffwa	»	omgringiffwa
187	25	äw*är*delikhetin*n*a,	»	äw*är*deliktin*n*a,
192	16	grwndhwala,	»	grwdhwala,
199	10	opbörian,	»	opörian,
201	5	släkte,	»	skäkte,
—	10	äpt*ir*fölgiande,	»	äpt*ir*fölgia*n*nde,
202	7	atskilias	»	atslikilias
203	15	hionalagxsins	»	hiolagxsins
205	12	barnsins	»	barsins
207	7	ewangelista,	»	ewangilsta,
—	27	Per. *tillagdt i margen.*		
209	30	fwlkompnade	*r. fr.*	fwlkopnade
212	22	ow*ir*wnom,	»	ow*ir*wnon,
213	13	skälomen	»	skälomeno*m* (*troligen påverkadt af det följande* wisdomeno*m*)
221	7	opfw*n*nen	*r. fr.*	opfwi*n*nen
225	23	Annat	»	Annar
226	20	höfdingi*nn*a	»	höfdigi*nn*a
228	10	Gudh	»	Gugh
—	15	rensilse,	»	rensililse,
—	16, 17	oprinnilsin	»	oprnilsin

d. rad
29 25 fulkompnan *r. fr.* fulfulkompnan
30 15 venir » veni
37 8 aff *tillagdt.*
42 26 helbrigdhelighetinna *r. fr.* helbridhelighetinna
46 19 fridhin, » fridhiin,
49 31 godhan » godhom
50 13 widhrtorftoght » widhrtorftogh
51 1 thz thu förra sagdhe, *utgör i hdskr. slutorden i Peregrini anförande, men måste, såsom lat. texten visar och sammanhanget kräfver, föras till Theodoras svar.*
52 6 Sighiandis, *r. fr.* Sighians,
— 21 liffwandis » liliffwandis
53 12 wisdommen, » wisdomme,
— 20 hörara, » hörora,
55 2 Per. *tillagdt i margen.*
56 30 närfwarande *r. fr.* närfwarade
57 14 idhkelika » idhkekelika
58 7 olean » oleoan
— 18 sinnen, » sinnem,
64 30, 31 wndhirstars, » wndhirstans, (*jfr* 283: 28, 29).
65 25 trolike » trolilike
67 6 mz *tillagdt.*
70 1 hwilkom *r. fr.* hwikom
— 13 blomstrandis » blomstandis
— 28, 29 omskiptelike » omskiplike
71 12 twsandha » twasandha
73 30 Paulus » Palus
— 32 wärd » wärld (*hvilket af en senare hand ändrats till* wärhd).
74 8 them, annars *r. fr.* them annars,
76 1 giffwande » giffwiande
77 19 sighiandis, » sighians,
[illegible] thingom, » thingo,
[illegible] *första* aff *i hdskr. dubbelt.*
[illegible] *r. fr.* gödha
[illegible] *dt.*
[illegible] le, *r. fr.* skingrande,
[illegible] » ethrful,
[illegible] inlatas aldrig,
[illegible] oghom
[illegible] jnquid
[illegible] wndhirstande
[illegible] istwdhar

Sid.	rad			
295	19	tik *tillagdt.*		
—	20	tina	*r. fr.*	tima
296	13	forbätra	»	forbäträ
299	5	soffwande,	»	soffwade,
—	22, 23	obeskedelikom	»	obeskelikom
300	31	Höffdhi*n*gin	»	Höffdhni*n*gin
301	8	thog	»	thag
302	14	hionalaghit	»	hionaghit
303	21	omskipteligho	»	omskiptegho
307	14	kw*n*noght	»	kw*n*nogh
—	31	wtdriffwi*n*, oc genasth	»	wtdriffwi*n* oc genasth,
308	13	ofructsam	»	ofrucsam
—	16	saltstudhin	»	salstudhin
—	23	döttr*um*	»	drött*irum*
309	5	skämdhe	»	skämdho
—	12	sona . . . söner,	»	söna . . . soner,
315	23, 24	modh*i*rs	»	modh*i*r
—	28	them	»	thm
—	29, 30	ämpnith	»	äpnith
326	25	lakt	»	lankt,
327	18	tarff	»	trarff
—	23	glädhias, . . . mu*n*ne	»	glädhias . . . mu*n*ne,
328	26	oppenbarlika	»	opperbarlika
332	13	störte	»	störste
337	1	jomfru*n*na	»	jofru*n*na
—	27	Modh*i*r	»	Mödh*i*r
338	7	wnfangandhe	»	wnfangadhe
339	28	dygdhir,	»	dygdhr,
341	30	widh*e*rfrestado	»	widh*e*rfrestando
345	3	höffdhi*n*ga,	»	höffdhni*n*ga,
—	4	tilko*m*men	»	tilko*m*me
346	24	wttrykkiande	»	wtrykkiande
349	18	wnnith	»	winnith
350	14	midlins	»	mildlins (*jfr* 352: 8).
351	27	Per. *i marg.*	*r. fr.*	Th.
354	3	Th. » »	»	Per.
—	10	Per. » »	»	Th.
—	14	ey *tillagdt.*		
356	2	kärlekeno*m*	*r. fr.*	kärleno*m*
360	6	boki*n*na	»	böki*n*na
368	10	firitighi,	»	firititighi,
—	28	h*är*radis	»	h*är*raradis
370	16	aldhrenom,	»	aldhreno,

Sid.	rad			
370	25	ow*ir*ganga*n*de	*r. fr.*	ow*ir*gaga*n*de
374	15	himilteknome*n*	»	himilteknone*n*
380	25	höffdi*n*ge	»	höffdni*n*ge
381	31	oatskililikin	»	oatskilikin
386	17	fulkompnadh	»	fulkopnadh
391	9	borttakno,	»	bortakno,
394	28	jomfru*n*	»	jofru*n*
395	11	Per. *tillagdt i margen.*		
398	14	ow*ir*uo*n*nit,	*r. fr.*	ow*ir*uuo*n*nit,
399	11, 12	högdhi*n*ne,	»	hödhi*n*ne,
401	10	starkligha	»	starligha
—	21	ände	»	ande
404	22	wardha	»	wardho
407	10	ma*n*nome*n*	»	ma*n*none*n*
410	24	iomfruna,	»	iofruna,
411	30	thiäna (*lat. orig. har* servire)	*r. fr.*	thä*n*na
412	4	leghodrängsins	*r. fr.*	leghodränsins
414	21	aldrig	»	aldirg
415	30	wndh*ir*standandis	»	wndh*ir*standis
420	28	renan	»	renam
422	16	barnsligha	»	barsligha
—	31	sa*n*nindi*n*na	»	sa*n*nidi*n*na
424	25	fornompstoghare*n*,	»	fornopstoghare*n*,
429	19	barnslika	»	barslika
433	10	syndabätri*n*gh,	»	syndabätrui*n*gh,
434	13	rikedomome*n*,	»	rekedomome*n*,
435	19	domsins	»	domsis
436	13	höffdhi*n*ga,	»	höffdhi*n*na,
437	5, 6	owinnelikit	»	ow*ir*ui*n*nelikir (*jfr texten s.* 447: 15, 16).
439	26	balsama,	»	balsa*m*ma,
441	1	hiärta	»	härta
—	29	wnne	»	w*n*nne
442	13	forbolgelikhetena	»	forbolikhetena
444	5	dyrkkirska	»	drykkirska
447	5	hothar	»	hathar
448	13	brwdhgome*n*	»	brwdhome*n*
449	3	girogheti*n*ne	»	grirogheti*n*ne
—	5	mä*n*niskia	»	mä*n*niskia*n*
—	23	snararin	»	snanarin
—	24	skulde	»	skuldo
450	28	*I* bequä*m*e *är sista bokstafven genom oaktsamhet vid bindningen bortskuren.*		

Sid.	rad	
450	29	bätring, *r. fr.* bätrning,
451	21	kombir » kommbir
453	18	hoghir » hedhir *som tydligen är en misskrifning framkallad af det närmast föregående* Hedhirgiroghir *Lat. texten har* ambitiosus animus.
458	15	wördningx *r. fr.* wörningx (*jfr* 450: 4 miswördhning)
460	4	samblandh » samblamdh
—	16	thiänaskolande » thianaskolande
463	8	clausula » clausulam
464	26	scriffts » scriffs
465	24	osmitelighet, » osmitelihet,
—	26	wälsignadha » wälignadha
470	13	än *tillagdt.*
—	16	framdelis *r. fr.* frandelis
—	27	än *tillagdt.*
473	24	boken *r. fr.* böken
474	11	hwilkom » hwikkom
475	3	äst *tillagdt.*
—	25	hwat *r. fr.* hwar
477	12, 13	astundanena » astundena
—	32	helbrigdho » helbridho
478	2	*likaså.*
—	7	mildheth » mildeth
—	28	förelöpande » förelopande
483	14	fwnneth » fwinneth
484	3	oändelika » oändedelika
486	27	hwem » hwen
490	7	fulkompnath » fulkopnath
491	2, 3	fulkomplikhet » fulkomp-het (*så afstafvadt på två rader*).
494	4	wärdzskyllelika » wärdzskylleka
496	10	Per. *tillagdt i margen.*
498	9, 10	fulkomplikom *r. fr.* fulkoplikom
499	10	*rubriken tillagd.*
—	11	Per. *tillagdt i margen.*
501	7	sins *r. fr.* sino
—	—	fulkompnas » fulkopnas
—	11, 12	fulkomplikaren » fulkoplikaren
—	29	delin tu *tillagdt.*
503	2	scriffts *r. fr.* scriffs
—	10	sinnom » sinno
506	5	starkligha » starligha
—	8	rörlikhetin » rörliligheti n

l.	rad	
6	11, 12	wndhirstandas *r. fr.* wndhirstandis
7	8	ensampnin » ensampmin
8	17	är en » er (*jfr början af Peregrini följande svar, r.* 19, 20: Siälin är swa som thu sigher en enfallog nathur).
9	9	*ett onödigt* ekke *efter* farom *utelemnadt.*
—	14	närwarandis *r. fr.* näwarandis
0	5	närwarandis, » rärwarandis
—	23	högbornom, » högbörnom,
3	1	*ett senare tillagdt slut*-s *i* natur *utelemnadt.*
—	4	*är* j *i hdskr. skrifvet 2 ggr.*
—	16	sannindinna *r. fr.* sannidinna
6	2	Per. *tillagdt i margen.*
9	4	starklekenom *r. fr.* starklenom
3	29	thinganna » thinnganna
6	20	ällir » hällir
4	7	exempla » exempa
—	15	thz *tillagdt.*
5	31	midlilse » midilse
6	32	ensampnom » ensapnom
7	25	frögdhinna » fröngdhinna
3	5	gärninginne » gäninginne
6	13, 14	widhertorftokt » widhertoftokt
—	16	Per. *tillagdt i margen.*
7	17	opspöriaskolandis, *r. fr.* opssöriaskolandis,
8	4	wndhirstandande » wndhirstande
—	23	obegripelika » opegripelika
9	19	loffwadho » loffwodho
—	31	törsta » trösta
1	18	lästinna hot, » lastins hat, (*lat. har:* cum per euangelicas comminationes homo terretur).
2	21, 22	temprereringinne *r. fr.* tempreninginne (*jfr texten* 552: 2)
4	1	dygd » dygdz
—	30	fulkompnadh » fulkopnadh
7	28, 29	athirnämpnilse, » athirnäpnilse,
8	9	foreskikkat » foreskikkar
9	24	Per. *tillagdt i margen.*
—	31	Th. » » ». (*De bägge sista rättelserna gjorda enl. lat. orig. Den sv. öfvers. lägger i Theodoras mun hela stycket* 559: 21—560: 9.)
0	9	nampnith *r. fr.* napnith
1	6	samanbindilse, » samanbinldilse,
3	19	standande » stadande

Sid.	rad	
563	23	spöriaskol*an*dis *r. fr.* sporiaskol*an*dis
—	24	maghi *tillagdt.*
—	26	wandhro*m* *r. fr.* wndhro*m* (*ändringen motiveras af lat.. som har:* per fidem enim ambulamus).
—	29, 30	äghaskol*an*de *r. fr.* äghaskol*an*lande
566	21	Th. *tillagdt i margen* (*enl. lat. orig., som lägger dessa ord i Theodoras mun*).
—	23	böni*n*ne *r. fr.* bokinne (*tydligen misskrifning*).
567	16	wthan » wtha
568	13	scrifftin*n*a » scfftin*n*a
571	6	*ett onödigt upprepadt* thän *utelemnadt.*
572	25	Skälin *r. fr.* Sskälin
577	17	Fawitzsko*n*ne » Fawiffwitzsko*n*ne
580	7	wnneth » w*n*nneth
581	18	storace » torace
584	3	hwiff, » hiwff,
585	13	hwilkit » hwilko
587	7	blo*m*stras » blo*m*stra*n*s
—	10	bygth » bygh
—	12	anda *tillagdt.*
588	1, 2	redhoboen *r. fr.* rodhoboen
—	27	alzskona » alzskana
589	8	möghelikit » mödhelikit
—	21	sonenom, » soneno,
592	22	fulkompnilse » fulkopnilse
—	29	hwsit » liwsit

BILAGA.

Epithalamium.[1]

(Efter cod. Berol. Phillipps n:o 1701, in fol. Jfr. sv. texten s. 579—593.)

O fontis unda perpetis inexhauste dulcedinis.
Quis mentis saltus pendule previdit donum gratie.
Viventis stella gratie mundi claret in vespere.
Ad quos sponsa mirifica mater surgit catholica.
Lex nempe mortis abiit ut vita christus prodiit.
Intranti sponse palatium regis eterni roseum.
Splendentis aule solium sponse pandit rex omnium.
Eternitatis gratia celi patescunt atria.
Sanctorum sancta penetrat regina rex quam allevat.
O lingua mentis iubilum que profert illis cognitum.
Quam dignus fulget meritis sponsa celorum principis.
Vernantis templum regie scandit christo iam perduce.
Agelli vernant rosei campi rubent purpurei.
Non alba marcent hic lilia rubens spirat hic rosula.
Turgescunt dulci nectare virentes florum gemmule.
Victricem palma turmulam exornat florentissimam.
Sparguntur orti germina. nardus narcissus balsama.
Que constant sanctis tipica mastix et gutta cibara.
Vitalis ligni gratia diversa thimiamatha.
Attendit compta floridulis virgo decus fasciculis.
Mirandis fulgent floribus sic sponsa surgit altius.
Signa pretendit laurea lata conscendens atria.
Virtutum pompis inclita regis procedit filia.
Aeterno iuncti [?] tempori cursus respondit meriti.

[1] *Versföljden, som i den använda Berlin-hdskr. är betydligt rubbad (ehuru ej fullt så våldsamt som i sv. öfvers.), är här, med ledning af den akrostiska dikten (se s. 616), återstäld till sitt ursprungliga skick.*

Vincto iuncta candidulis festiva iam virgunculis.
Intranti sponsus obviat re spe donis corroborat.
Surgens aurora croceos spargit splendore radios.
O quantis amor intimus ardescit illic ignibus.
Rimare fontem gratie quem propinat rex patrie.
Exponit clausos hactenus thesauros christus civibus.
Rorantes poli iustitiam abstrusam produnt gratiam.
Voluntas singularibus alma dives muneribus.
Morantem tantis in gaudiis chorum vite perpetuis.
Promissum virgo catholica sponsi cernit per premia.
Auctori iuncta omnium vite sumit initium.
Tot tedis splendet sponsalibus quot processit virtutibus.
Emergit dulcis filia nitescit iam virguncula.
Regnanti regnum obviat christo sponsa se collocat.
In mundi quondam vespere quam nox pressit miserie.
Non ultra vergit pendula eventu rerum dubia.
Gratanter iuncta principi vestitur stola duplici.
Regalis pompa thalami pulchre profertur virgini.
Astringit istam purpura auro gemmis interlita.
Cingunt armille brachia et dextram dextrochiria.
Istam discriminalia comunt olfactoriola.
Aeternis fulget splendoribus sic misticis ornatibus.
Quenam hec tam mirificis ornanda tunc induviis.
Virgo sindones sericas theristra periscelides.
Amor o christe virginis unda redempte sanguinis.
Sancte sanctorum domine quis hoc stabit in munere.
Tantis donis ut dignus sit quis unquam hic sic proficit.
Alma virtus fidelium tuorum decus civium.
Beatus urbis accola plene festiva gratia.
Iuventus cum virgineis flos stabit conventiculis.
Tempus interminabile paschali constans ordine.
Extat unus in omnibus ut semper flos stent spiritus.
Tempus vicissitudines non habet hic mutabiles.
Ex solis huius iubare est vis plena scientie.
Rerum nosse principium est verum iustis sabbatum.
Nil huic comparabile splendori tanto simile.
Ad sanctos hec lux spargitur hanc tota merces sequitur.

Lux lucis hec cognoscitur umbra mentis qua vincitur.
Ihesu ihesu rex omnium quos gratis salvas civium.
Tua tuos in gratia dum profundis insolita.
Electis o tripudium saltu mentis precognitum.
Regum regis o regia vocatis plena copia.
Unitum edificium compago reddit lapidum.
Non intrat istam perfidus non exit lucis filius.
Isti suas per species sunt vitro comparabiles.
Choruscat templum iaspide fide virenti lapide.
Aule saphyrus congruit quem solis splendor provehit.
Mittens ex se ut aureas hic grisophrasus guttulas.
Artis superne solium monstrat in his crisolitum.
Transcendens lapis omnia glaucus rerum viridia.
Extra pallenti formula virens intus per omnia.
Regni floret in floribus iacinctus gratus regibus.
Color triplex quem denotat non ametistus lateat.
Alto virtutum speculo letatur urbs topazio.
Templi stat portis aureis onix coloris triplicis.
Hic flammascit carbunculus vite clarus virtutibus.
Ornat aulam sed ultimus compar in gestis sardius.
Luculenta chrisocomis templi structura gemmulis.
Iunguntur vivi lapides poliunt [?] istos artifices.
Constat celesti specula harum petrarum formula.
Attriti corporalibus probandi tunsionibus.
Syon istis petris vivis cogitur . . . [*lakun i hdskr.*]
Pace regnum componitur non bellis sevis quatitur.
Ordo quietis omnia pace disponit agmina.
Non signifer romuleis coronam captat aquilis.
Suspendit fidem visio regis patente solio.
Alta corda que tenuit pax augetur nec deficit.
Celum celi pax aperit que sola sanctis affuit.
O merces vite speculum fontis eterni poculum.
Lucis creator domine quis hoc stabit in munere.
Unde profectus hominum te christe promerentium.
Millene mortes martirum tale non equant meritum.
Bona bonus rex optime sorti procuras proprie.
Agoniste victoria tu corona stas aurea.

Ihesu vita viventium spes eterna regnantium.
Nomen tuum in secula que digna laudant carmina.
Trinum personis applica sed unum in substantia.
Ex mundi ponto naufragi campum pontus syderej.
Rex seculorum domine miles clamabit curie.
Mille malis in bravio nulla fit comparatio.
Iam factorem conspicere est sine fine vivere.
Nota creantis visio cuncta replet in gaudio.
Auris habet quod mulceat gustus svave quod sapiat.
Bonum hic omne seculo stanti florenti celico.
Instante tante gratie o vos omnes orbicole.
Lux in te o rex lucentium quos salvas gratis omnium.
Iam mundi nutat orbita rerum vergit materia.
Morbis mundus et moribus in vos grassatur languidus.
Verba tua cognoscimus pressuris multiformibus.
Non sol non luna tempora adesse celant ultima.
Ex terre motus murmure ventorum crebro turbine.
Rector rerum hinc respice quos virga regis gratie.
Ex te restat auxilium qui casus nosti mentium.
Robur adauge stantibus spem surgendi cadentibus.
O lux et dux ad patriam christe lapsis da dexteram.
Sole tuo nos preveni ne nos diei ultimi.
Auctor laudum cantica mentis fidelis immola.
Ad sponsum laudes fundite sponse flores ecclesie.
Letetur virgo virginum de qua fructus viventium.
Lucernas ornet splendifluas stolas aptet candidulas.
Ex dignis sponsus nobilis laudatur conscientiis.
Laudando cunctis seculis dic ymnum decus virginis.
Vincenti lignum dabitur quo paradysus colitur.
Intranti manna reconditum christus offert et calculum.
Ascripta summis civibus locat thro[no] rex inclitus.
O mellis stilla stabilis christe tuis spes credulis.
Quod sanctis tuis preparas vices rerum ut terminas.
Umbram mundani corporis vincens perfectus radiis.
Amicta stola duplici lege inestimabili.
Miranda prebens gaudia vera disponens sabbata.
Mane conciscit fulgidum vite splendens ad premium.

Intranti secretissima assignando sponsalia.
Rerum commutabilium cursus cessat et temporum.
Agonis acta prelia recompensans per premia.
Natalem qui suscipiunt ultra mori que nequeunt.
Dum nevo carnis solvitur qua urgente nunc labitur.
Appendit visu stupido quod profertur in premio.
Qua spirant opobalsama soli sponse recondita.
Virtutum odor intimus sed notatur his floribus.
Ardentes cadunt viole. myrra. crocus. hic aloe.
Miratur hortum germinis in floreis deliciis.
Pratum florenti purpura veris proponit tempora.
Recens ammomum fistula grana thuris cum cassia.
Exponit carpobalsama storax hic xilobalsama.
Commendat auster omnia perflans hortum per gramina.
Lucis adeptum floreis prodens triumphum palmidis.
Aulam vernantem rosulis plantis oberrans pendulis.
Regnis invecta lacteis. campis leta mellifluis.
Applaudunt chori celici. dote ditate virgini.
Quibus concessit capere solis sponsis vim gratie.
Ulta viventes solidat bonum firmans quod fecerat.
Avertens umbram sidere sole clara iustitie.
Membra dum vero capiti iungit effectus fidei.
Mirandum cunctis seculis magis sed lucis filiis.
Auri fulgentis pondera. sensus replent scientia.
Gratis collatum incolis lactis procul miseriis.
Nutantes gratis statuit. statutos lumen efficit.
Agnus procurrit agmina digna secuntur milia.
Mutari prorsus nescia statu transcendens tempora.
Vitali sceptro glorians legi carni flos dominans.
Letatur lucis gratia quam fert iustis iustitia.
Tandem visura nobilem christum deum et hominem.
Iam regnatura perpetim donis collatis affatim.
Tuetur sol immobilis et pax interminabilis.
Veracis festo sabbati lucra metens iam fidei.
Dona suscepta laudibus signans et votis omnibus.
Ostrum insigne specula vates predixit talia.
Dotalis torques. lunula. mitra. vitta cum fibula.

Vernat monile gemmulis. inaures iunctis anulis.
Lapilli vernant aureis huius ornatu guttalis.
Coronis rubet aureis victis horrendis preliis.
Extorta bisso candida croco bistincto florea.
Dotali sumit pignore o vestis decor mystice.
In hac te fixa gratia que digne laudant carmina.
Notis tuis quod preparas vices rerum ut terminas.
Iactura licet omnium te querat spem viventium.
Syon urbis introitum quis habebit et premium.
Totum bonum qui vendicat quod ex parte previderat.
Vernat in patre omnium unus amor letantium.
Estatis ortu tenditur quo labor omnis tollitur.
Defectus non hic senii non mors ex arte colubri.
Orto sole iustitie mortales cedunt tenebre.
Mundo cordi cognitio deitatis et visio.
In hoc beatis requies cognovisse quod deus est.
Non mundi vertex aureus non totus orbis ambitus.
Eterne pacis visio. trinitatis agnitio.
Qua fructus vite prodeunt vel imitari qui nesciunt.
Votis voce quis explicat urbs celestis quod preparat.
Adiuvans uno munere multos in nostro vespere.
Mori nunquam nec cadere. mutari nec deficere.
Alta muris et turribus clara suis in milibus.
Bono constans artifice o civis huius regie.
Stat ordo fixus lapidum quater trium per numerum.
Constat quidam purpuree nature quedam ignee.
Olim mundi qui pallidum virtute vicit flosculum.
Notans colore sidera clarus in mundi vespera.
Dicte perornat solime castra virenti iubare.
In verbo legis aureum menti lucentem hominum.
Se smaragdus his inserit morum decor quem prospicit.
Talis berillus ponitur qui cesus fulgens redditur.
In sanctis immutabilis cursu mutatus temporis.
Testem christi purpureus violaris et roseus.
Insignis hic multicolor unde coniunctis dignior.
Mitis benignus sobrius christo nil hoc acceptius.
Exemplo lux et dogmate matri iunctus katholice.

Non lege carnis inscius dum florebat virtutibus.
Tutis adauget gaudia cessat ferri materia.
Iactos divis malleolis cursu labentis temporis.
Beatos que significat sanctos dei que tipicat.
Vivaci lima secti sunt inde muris conveniunt.
Sunt ab hac procul omnia victe mortis discrimina.
Terror letalis buccine silet peccato milite.
Extant procul his finibus inflatis mors draconibus.
Porte iam nec patule pax una certe patrie.
Ex donis iam exhibitis spes peribit ex superis.
Regnans sursum immobilis quia interminabilis.
Florem mundi dum tererent et pacem deum quererent.
Ethra per alta bibulos sitibundis dans rivulos.
Cum regni sit introitus merces actis laboribus.
Iam te fontem qui hauriat lux eterna quo radiat.
Semper quod est nec deficit cui bono nil officit.
Te ipsum dando filiis quid plus querant in premiis.
Intranti prebens lauream post felicem victoriam.
Amore quo te iubilet te lucem quis suscipiet.
Ubi trinus et unitas ubi unus et trinitas.
Totum indivisibilem nec gradibus notabilem.
Ex dono tuo capiunt qui te nunc corde sitiunt.
Mille actis laboribus quid salvati rependimus.
Summam longi certaminis non coequat lex muneris.
Porta mortis dum clauditur. nec esse nostrum mutabitur.
Expleto flendi nubilo sol umbram vertit radio.
Restant per blanda tactui dulcis odor olfactui.
Aeterni status temporis talis christus in premiis.
Noctem mundanam fugite dum vacat lucem querere.
Te suspirando querimus precum assis effectibus.
Iam decor omnis avolat quem vis nativa procreat.
Benigne fer auxilium tuis iam necessarium.
Venere que predixerat vox que torpentes excitat.
Signa patent prenuntia turbatur mens hinc anxia.
Defluctuum excursibus rerum finem perpendimus.
Egris offer et baculum casuris sustentaculum.
Velle tuum vis prepotens abiectos hinc recolligens.

Sis portus culpa naufragis. lux sanctis conscientiis.
In te ad te nos erige rector occursu venie.
Nox involvat teterrima o rex o nos tunc adiuva.
TE lucem qui iam reddidit noctem mortis quem repperit.
Ad florem florum germina ferre rosas et lilia.
Laturus seclo dulcia vitis vere convivia.
Lucis gratanter soboles pannos ponendo veteres.
Expertes lucis anime digne nullo stant carmine.
Laus sit in novis canticis agnum vite quem sequeris.
Vite coronam accipit mundum virgo que vicerit.
In stella victrix fulgida lucis cognoscit opera.
Aspectus ad hunc amodo ymnus erit in cantico.
Amen.

Den akrostiska dikten, som vinnes genom att läsa epitalamiets vers-initialer i en följd nedåt, har, enligt uppteckningen i den använda Berlin-hdskr., sammanställd följande lydelse:

O qualis es. o quantus. quam suavis o rerum pater in gracia. qua stabit eternaliter unica mater catholica. sponsa columba interminabili munere rosa. alleluia.

O quam miranda. quam preclara. quam magna multitudo dulcedinis tue domine. quam abscondisti timentibus te. perfecisti autem sperantibus deus in te. alleluia.

Till lättnad vid jämförelse mellan *epitalamiets* lat. original och Mathias' öfversättning må följande tabell öfver deras motsvarigheter tjäna.

Latinet.				*Sv. öfvers.*
Vers	1—27	*motsvara*	*sid.*	579: 14—580: 24.
»	28—54	»	»	581: 31—583: 10.
»	55—81	»	»	584: 25—585: 29.
»	82—108	»	»	587: 10—588: 22.
»	109—129	»	»	590: 12—591: 24.
»	130—156	»	»	580: 24—581: 31.
»	157—183	»	»	583: 10—584: 25.
»	184—210	»	»	585: 29—587: 9.
»	211—237	»	»	588: 22—590: 12.
»	238—258	»	»	591: 24—593: 6.

Tryckfel.

Sid.	23	*rad*	24	*står*:	säffwiu	*läs:*	säffwin
»	97	»	12	»	»	»	»
»	130	»	1	»	säwiu	»	säwin
»	142	»	17	»	säfwiu,	»	säfwin,
»	179	»	19	»	säwiu,	»	säwin,

» 412 » 6 *bör kommat efter* lidhilse *för meningens skull borttagas, ehuruväl befintligt i hdskr.*

Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Regler.*
5, 6. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 1, 2.
7. *Namnlös och Valentin.*
8, 9. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 1, 2.
10. *Konung Erik den XIV:des Krönika.*
11. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 1.
12. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 3.
13. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 3 (slutet).
14, 15. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 1, 2.
16. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 2.
17, 18. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 4, 5.
19, 20. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. II. Häft. 1, 2.
21. *Hertig Fredrik af Normandie.*
22. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 3 (slutet).
23. *Konung Alexander.* Häft. 1.
24. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. I. Häft. 3 (slutet).
25. *Konung Alexander.* Häft. 2.
26. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. II. Häft. 3 (slutet).
27. *Skrå-Ordningar.*
28. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 6.
29, 30. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 1, 2.
31. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 7.
32. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.*
33. *Legenden om Gregorius af Armenien.*
34–38. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 3–7.
39. *Konung Alexander.* Häft. 3 (slutet).
40. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 1.
41. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 1.
42. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 8.
43, 44. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 1, 2.
45. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 2 (slutet).
46–49. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 3–6.
50. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 1.
51. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 7 (slutet).
52. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 9.
53, 54. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 2, 3 (slutet).
55. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 2.
56. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 10.
57–60. *Själens Tröst.* Häft. 1–4 (afslutad).
61. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 11 (slutet).
62. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 8.
63, 64. *Skrifter till läsning för klosterfolk.* Häft. 1, 2 (afslutade).
65. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 9.
66. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* Tryckt 1495 (facsimile).
67. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 3.
68–70. *Klosterläsning.* Häft. 1–3 (afslutad).
71, 72. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 4, 5 (slutet).
73–76. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1, 2.
77. *Gersons Lärdom att dö.* Tryckt 1514 (facsimile).
78–80. *Medeltids Dikter och Rim.* Häft. 1–3 (afslutade).

81. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 10.
82. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 1.
83. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 11 (slutet).
84. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 2.
85—89. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—5.
90. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 3 (slutet).
91. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 1.
92—95. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 6—9.
96, 97. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 2, 3 (slutet).
98—100. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 10—12.
101, 102. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del 2. Häft. 3, 4.
103. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 13.
104. *Historia Trojana.*
105. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 14.
106. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del 3. Häft. 5 (slutet).
107. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 1.
108. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 15.
109. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 2 (slutet).
110. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 16.
111. *Speculum Virginum.* Häft. 1.

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

HÄFT. 113.

SPECULUM VIRGINUM.

2

ANDRA HÄFTET.

STOCKHOLM. 1898. KUNGL. BOKTRYCKERIET.

Pris för köpare 3 kr.

SVENSKA FORNSKRIFT-SÄLLSKAPETS SAMLINGAR

innefatta hittills:

Flores och Blanzeflor.
Sanct Patriks-Sagan.
Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.
Vadstena Kloster-Reglor.
Herr Ivan Lejon-Riddaren. (Fullständig i 3 häften.)
Namnlös och Valentin.
Ett Forn-Svenskt Legendarium. (Fullständigt i 11 häften.)
Konung Erik XIV:des Krönika.
Svenska Medeltidens Bibel-arbeten. (Fullständiga i 6 häften.)
Sagan om Didrik af Bern. (Fullständig i 8 häften.)
Hertig Fredrik af Normandie.
Konung Alexander. (Fullständig i 3 häften.)
Skrå-Ordningar. (Med fyra plancher.)
Heliga Birgittas Uppenbarelser. (Fullständiga i 11 häften.)
Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne. } (I ett
Legenden om Gregorius af Armenien. } band.)
Sveriges Dramatiska Litteratur. (Fullständig i 5 häften.)
Helige Bernhards Skrifter. (Fullständiga i 2 häften.)
Svenska Medeltidens Rim-Krönikor. (Fullständiga i 7 häften.)
Susos Gudeliga Snilles Väckare. (Fullständig i 3 häften.)
Själens Tröst. (Fullständig i 4 häften.)
Skrifter till läsning för klosterfolk. (Fullständiga i 2 häften.)
Gersons bok om djefvulens frestelse. (Facsimile.)
Klosterläsning. (Fullständig i 3 häften.)
Svenska Medeltids-Postillor. (Fullständiga i 7 häften.)
Gersons Lärdom huru man skall dö. (Facsimile.)
Svenska Medeltids Dikter och Rim. (Fullständiga i 3 häften.)
Läke- och Örte-Böcker. (Fullständiga i 3 häften.)
Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket. Häft. 1—17.
Prosadikter från Medeltiden. (Fullständiga i 3 häften.)
Historia Trojana.
Jungfru Marie Örtagård. (Fullständig i 2 häften.)
Speculum Virginum. Häft. 1—2.
Småstycken på Forn Svenska. (Tryckta som bilagor utom nummerföljden.)

Mera har ej utkommit intill Februari 1898.

SVENSKA FORNSKRIFT-SÄLLSKAFETS SAMLINGAR:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5, 6. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 1, 2.
7. *Namnlös och Valentin.*
8, 9. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 1, 2.
10. *Konung Erik den XIV:des Krönika.*
11. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 1.
12. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 3.
13. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 3 (slutet).
14, 15. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 1, 2.
16. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 2.
17, 18. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 4, 5.
19, 20. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. II. Häft. 1, 2.
21. *Hertig Fredrik af Normandie.*
22. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 3 (slutet).
23. *Konung Alexander.* Häft. 1.
24. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. I. Häft. 3 (slutet).
25. *Konung Alexander.* Häft. 2.
26. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. II. Häft. 3 (slutet)
27. *Skrå-Ordningar.*
28. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 6.
29, 30. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 1, 2.
31. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 7.
32. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.*
33. *Legenden om Gregorius af Armenien.*
34–38. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 3–7.
39. *Konung Alexander.* Häft. 3 (slutet).
40. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 1.
41. *Heliga Bernhards Skrifter.* Häft. 1.
42. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 8.
43, 44. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 1, 2.
45. *Heliga Bernhards Skrifter.* Häft. 2 (slutet).
46–49. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 3–6.
50. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 1.
51. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 7 (slutet).
52. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 9.
53, 54. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 2, 3 (slutet).
55. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 2.
56. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 10.
57–60. *Själens Tröst.* Häft. 1–4 (afslutad).
61. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 11 (slutet).
62. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 8.
63, 64. *Skrifter till läsning för klosterfolk.* Häft. 1, 2 (afslutade)
65. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 9.
66. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* Tryckt 1495 (facsimile).
67. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 3.
68–70. *Klosterläsning.* Häft. 1–3 (afslutad).
71, 72. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 4, 5 (slutet).
73–76. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1, 2.
77. *Gersons Lärdom att dö.* Tryckt 1514 (facsimile).
78–80. *Medeltids Dikter och Rim.* Häft. 1–3 (afslutade).

81. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 10.
82. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 1.
83. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 11 (slutet).
84. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 2.
85—89. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—5.
90. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 3 (slutet).
91. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 1.
92—95. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 6—9.
96, 97. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 2, 3 (slutet).
98—100. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 10—12.
101, 102. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 1, 2.
103. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 13.
104. *Historia Trojana.*
105. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 14.
106. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 3 (slutet).
107. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 1.
108. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 15.
109. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 2 (slutet).
110. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 16.
111. *Speculum Virginum.* Häft. 1.
112. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 17.
113. *Speculum Virginum.* Häft. 2.

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

HÄFT. 115.

SPECULUM VIRGINUM.

3

TREDJE (SLUT-) HÄFTET.

STOCKHOLM, 1898. KUNGL. BOKTRYCKERIET.

Pris för köpare 4 kr.

Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar

innefatta hittills:

Flores och Blanzeflor.
Sanct Patriks-Sagan.
Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.
Vadstena Kloster-Reglor.
Herr Ivan Lejon-Riddaren. (Fullständig i 3 häften.)
Namnlös och Valentin.
Ett Forn-Svenskt Legendarium. (Fullständigt i 11 häften.)
Konung Erik XIV:des Krönika.
Svenska Medeltidens Bibel-arbeten. (Fullständiga i 6 häften.)
Sagan om Didrik af Bern. (Fullständig i 3 häften.)
Hertig Fredrik af Normandie.
Konung Alexander. (Fullständig i 3 häften.)
Skrå-Ordningar. (Med fyra plancher.)
Heliga Birgittas Uppenbarelser. (Fullständiga i 11 häften.)
Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne. } (I ett
Legenden om Gregorius af Armenien. } band.)
Sveriges Dramatiska Litteratur. (Fullständig i 5 häften.)
Helige Bernhards Skrifter. (Fullständiga i 2 häften.)
Svenska Medeltidens Rim-Krönikor. (Fullständiga i 7 häften.)
Susos Gudeliga Snilles Väckare. (Fullständig i 3 häften.)
Själens Tröst. (Fullständig i 4 häften.)
Skrifter till läsning för klosterfolk. (Fullständiga i 2 häften.)
Gersons bok om djefvulens frestelse. (Facsimile.)
Klosterläsning. (Fullständig i 3 häften.)
Svenska Medeltids-Postillor. (Fullständiga i 7 häften.)
Gersons Lärdom huru man skall dö. (Facsimile.)
Svenska Medeltids Dikter och Rim. (Fullständiga i 3 häften.)
Läke- och Örte-Böcker. (Fullständiga i 3 häften.)
Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket. Häft. 1—17.
Prosadikter från Medeltiden. (Fullständiga i 3 häften.)
Historia Trojana.
Jungfru Marie Örtagård. (Fullständig i 2 häften.)
Speculum Virginum. (Fullständig i 3 häften.)
Smästycken på Forn Svenska. (Tryckta som bilagor utom nummerföljden.)

Mera har ej utkommit intill Januari 18[illegible].

Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5, 6. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 1, 2.
7. *Namnlös och Valentin.*
8, 9. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 1, 2.
10. *Konung Erik den XIV:des Krönika.*
11. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 1.
12. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 3.
13. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 3 (slutet).
14, 15. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 1, 2.
16. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 2.
17, 18. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 4, 5.
19, 20. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. II. Häft. 1, 2.
21. *Hertig Fredrik af Normandie.*
22. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 3 (slutet).
23. *Konung Alexander.* Häft. 1.
24. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. I. Häft. 3 (slutet).
25. *Konung Alexander.* Häft. 2.
26. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. II. Häft. 3 (slutet).
27. *Skrå-Ordningar.*
28. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 6.
29, 30. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 1, 2.
31. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 7.
32. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.*
33. *Legenden om Gregorius af Armenien.*
34—38. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 3—7.
39. *Konung Alexander.* Häft. 3 (slutet).
40. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 1.
41. *Heliga Bernhards Skrifter.* Häft. 1.
42. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 8.
43, 44. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 1, 2.
45. *Heliga Bernhards Skrifter.* Häft. 2 (slutet).
46—49. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 3—6.
50. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 1.
51. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 7 (slutet).
52. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 9.
53, 54. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 2, 3 (slutet).
55. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 2.
56. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 10.
57—60. *Själens Tröst.* Häft. 1—4 (afslutad).
61. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 11 (slutet).
62. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 8.
63, 64. *Skrifter till läsning för klosterfolk.* Häft. 1, 2 (afslutade).
65. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 9.
66. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* Tryckt 1495 (facsimile).
67. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 3.
68—70. *Klosterläsning.* Häft. 1—3 (afslutad).
71, 72. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 4, 5 (slutet).
73—76. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1, 2.
77. *Gersons Lärdom att dö.* Tryckt 1514 (facsimile).
78—80. *Medeltids Dikter och Rim.* Häft. 1—3 (afslutade).

81. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 10.
82. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 1.
83. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 11 (slutet).
84. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 2.
85—89. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—5.
90. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 3 (slutet).
91. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 1.
92—95. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 6—9.
96, 97. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 2, 3 (slutet).
98—100. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 10—12.
101, 102. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 1, 2.
103. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 13.
104. *Historia Trojana.*
105. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 14.
106. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 3 (slutet).
107. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 1.
108. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 15.
109. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 2 (slutet).
110. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 16.
111. *Speculum Virginum.* Häft. 1.
112. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 17.
113. *Speculum Virginum.* Häft. 2.
114. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 18.
115. *Speculum Virginum.* Häft. 3 (slutet).

Med detta häfte följer ett kartongblad till Speculum Virginum sid. 3 och 4.

